Holy Bible

Aionian Edition®

Ngoni New Testament

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Ngoni New Testament

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 4/18/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2020

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chingoni at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Chingoni at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matei 11
Maluko 38
Luka 55
Yohani 84
Matendu 106
Valumi 134
1 Vakolinto 147
2 Vakolinto 159
Vagalatia 167
Vaefeso 172
Vafilipi 176
Vakolosai 179
1 Vatesolonike 182
2 Vatesolonike 185
1 Timoti 187
2 Timoti 191
Tito 194
Filimoni 196
Vaebulania 197
Yakobo 207
1 Petili 210
2 Petili 214
1 Yohani 217
2 Yohani 221
3 Yohani 222
Yuda 223
Ugubukulo 224

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu akajova, “Dadi, valekekesa, muni nakumanya chevikita.”
Kangi, vakagavana nyula zaki kwa kuhagula kwa gudugudu.
Luka 23:34

Matei

1 Chenichi ndi chitabu cha lukolo lwa Yesu Kilisitu mweavi
chiveleku cha Daudi wa chiveleku cha Ibulahimu. **2**
Ibulahimu amveliki Izaki, Izaki amveliki Yakobo, Yakobo
amveliki Yuda na valongo vaki, **3** Yuda amveliki Pelisi na Zela,
nyina wavi avili Tamali, Felikisi amveliki Heziloni, Heziloni
amveliki Lami, **4** Lami amveliki Aminadabu, Aminadabu
amveliki Nashoni, Nashoni amveliki Solomoni, **5** Solomoni
na Lahabu vamveliki Boazi, Boazi na Lutu vamveliki Obedi,
Obedi amveliki Yese, **6** mwene Yese amveliki Nkosi Daudi.
Daudi amveliki Solomoni, nyina waki avi mdala wa Uliya,
7 Solomoni amveliki Lehobohamu, Lehobohamu amveliki
Abiya, Abiya amveliki Asa, **8** Asa amveliki Yeoshafati,
Yeoshafati amveliki Yolamu, Yolamu amveliki Uzia, **9** Uzia
amveliki Yotamu, Yotamu amveliki Ahazi, Ahazi amveliki
Hezekia, **10** Hezekia amveliki Menasi, Menasi amveliki
Amoni, Amoni amveliki Yosia, **11** Yosia amveliki Yekonia
na valongo vaki. Lwenulo ndi lwavi lukumbi lwa Vayawudi
pavapelikwi kuluhamilu ku Babeli. **12** Lukumbi Vayawudi
pevavi kuluhamilu ku Babeli, Yekonia amveliki Shealitieli,
Shealitieli amveliki Zelubabeli, **13** Zelubabeli amveliki Abiudi,
Abiudi amveliki Eliakimu, Eliakimu amveliki Azoli, **14** Azoli
amveliki Zadoki, Zadoki amveliki Akimu, Akimu amveliki
Eliudi, **15** Eliudi amveliki Eleazali, Eleazali amveliki Matani,
Matani amveliki Yakobo. **16** Yakobo amveliki Yosefu,
mngwana wa Maliya, nyina waki Yesu mweikemiwa Kilisitu.
17 Kwavi na viveleku kumi na mcheche kuhuma Ibulahimu
mbaka Daudi, vivelekelu kumi na mcheche kuhuma Daudi
mbaka Vayawudi pavatoliwi uvanda wa ku Babeli, viveleku
kumi na mcheche kuhuma uvanda mbaka kuvelekewa
kwa Kilisitu. **18** Chenichi ndi cheavelekiwi Yesu Kilisitu.
Maliya nyina wa Yesu, achumbiwi na Yosefu. Nambu vakona
vangatama ngati mngwana na mdala, Maliya apatili kuvya
na ndumbu kwa makakala ga Mpungu Msopi. **19** Ndava
Yosefu mngwana wa Maliya avi mundu mbwina palongolo
ya Chapanga aganili lepi kumpela soni pavandu ndi aholalili
kumleka chamfiyu. **20** Peavi akona ihololela lijambu lenilo,
Mtumu wa kunani kwa Chapanga amuhumali munjozi na
kumjovela, “Yosefu, mwana wa Daudi, ukotoka kuyogopa
kumtola Maliya avya mdala waku, muni ndumbu yeavinayu
apatili kwa makakala ga Mpungu Msopi. **21** Yati iveleka
mwana mgosi hinu veve yati ukumpela liina Yesu ndava
mwenuyu yati akuvasangula vandu kuhuma kumbudila
Chapanga wavi.” **22** Mambu goha ago gahumalili muni
kutimilisa malovi ga Bambu geajovili munjila ya mlota wa
Chapanga, **23** “Yuwanila! Kamwali yati ivya na ndumbu,
yati iveleka mwana mgosi, na veve yati ukumpela liina
Emanueli.” Mana yaki “Chapanga avi pamonga na tete.” **24**
Ndi Yosefu peayumwiki mulugono akitili ngati mtumu wa
kunani kwa Chapanga cheamjovili, akamtola mdala waki na
kuhamba nayu kunyumba yaki. **25** Nambu agonili nayu lepi
mbaka Maliya peamveliki mwana mgosi, namwene Yosefu
ampeli liina Yesu.

2 Hinu Yesu avelikiwi kumuji wa Betelehemu, mulima wa
Yudea lukumbi lwa ulongosi wa nkosi Helodi. Bahapo
peamali kuvelekwa vevimanya mambu ga ndondo kuhuma
kwe lihumila lilanga vabwelili ku Yelusalemu, **2** vakavakota
vandu, “Avi koki mwana yula, mweavelikwi kuvya Nkosi wa
Vayawudi? Tiyiweni ndondo yaki yeyahumali kwe lihumila
lilanga, na tete tibwelii kumgundamila.” **3** Nkosi Helodi
peayuwini ago, akavagaya mwene pamonga na vandu voha
vevitama pa Yelusalemu. **4** Hinu akavakemela pamonga
vamteta vakulu va Chapanga voha na vawula va Malagizu,
akavakota, “Wu, Kilisitu Msangula yati ivelekewa koki?”
5 Vene vakamyangula, “Muji wa Betelehemu mulima wa
Yudea, ngati cheayandiki mlota wa Chapanga, **6** ‘Veve muji
wa Betelehemu mulima wa Yudea, veve katu wamdebe
lepi mumiji yivaha ya Yudea, muni kwa veve yati ihumila
chilongosi, mweilongosa vandu vangu, Isilaeli.’” **7** Hinu, Helodi
avakemili kuchiyepela vandu vala vevimanya mambu ga
ndondo avakotakisi lukumbi chakaka ndondo payavaumalili.
8 Kangi akavatuma kuhamba ku Betelehemu avajovili,
“Muhamba mkakotakesa chamugati malovi ga mwana uyo.
Ngati mumuwene mbwela kunijovela, muni mewawa na
nene niamba kumgundamila.” **9** Vala vevimanya mambu ga
ndondo, pevamali kumyuwanila nkosi vakahamba. Ndondo
yevayiwene kwelihumila lilanga yavalongolili yahambili
kuyima panani pandu pala peavi mwana. **10** Pavayiwene
ndondo yila, vavi na luheku neju. **11** Hinu vakayingila
mugati, vakamlola mwana pamonga na Maliya nyina mwana,
vakafugama na kumgundamila. Kangi vakawopola tuhaku
vakatola njombi na vakampela zahabu na ubani na mahuta
gegikemiwa manemane. **12** Chapanga avabesili munjozi
vakotoka kumuwuyila Helodi, ndi vakawuya kumulima wavi
munjila yingi. **13** Pavawukili vayehe vala, mtumu wa kunani
kwa Chapanga amuhumalili Yosefu munjozi, akamjovela,
“Yimuka! Mtola mwana pamonga na nyina waki, mtilila
ku Misili. Mkatama kwenuko mbaka panikuvajovela muni
Helodi igana kumkoma mwana uyo.” **14** Yosefu ayumwiki,
akamtola mwana pamonga na nyina waki akawuka kilu yila,
akahamba ku Misili. **15** Akatama kwenuko mbaka Helodi
peafwili. Lijambu lenili lakitiki muni lilovi leajovili Bambu

munjila ya mlota wa Chapanga litimilayi, “Namkemili mwana
vangu awuya kuhuma ku Misili.” 16 Helodi peamanyili kuvya
vala vevimanya mambu ga ndondo vamkongili, akamema
ligoga. Akavatuma vandu vaki vahamba kuvakoma vana
vagosi voha pamuji wa Betelehemu na mumihana yaki
vevavi na umuli wa miaka yivili na kuhelela vakomiwayi.
Akitili genago ndava ya lukumbi lula lweajoviwi na vandu
vala vevamanyili mambu ga ndondo. 17 Ndi chagatimili
malovi geajovili Yelemia mweavi mlota wa Chapanga, 18
“Lwami luyuwanika kumuji wa Lama, Chivembu cha mvinisu
ukulu na kuwombeleza pamahele, Laheli akuvavembela
vana vaki, Na ibela kupoleswa, muni voha vafwili.” 19 Hinu,
Helodi peafwili mtumu wa kunani kwa Chapanga amuhumalili
Yosefu munjozi ku Misili kula, 20 amjovili “Wuka! Mtola
mwana na nyina waki, uwuya kavili kumulima wa Isilaeli,
ndava vevaganayi kumkoma mwana vafwili.” 21 Yosefu
akawuka, akamtola mwana pamonga na nyina waki akawuya
pamulima wa Isilaeli. 22 Nambu Yosefu peayuwini kuvya
Alikelao, mwana wa Helodi, ahalili unkosi wa Yudea pahali pa
dadi waki, ayogwipi kuhamba kwenuko. Namwene peamali
kubesewa munjozi, akahamba pamulima wa Galilaya, 23
akahamalila kumuji weukemelewa Nazaleti. Ndi chagatimalili
malovi gegajoviki munjila ya vamlota va Chapanga, “Yati
ikemiwa mundu wa ku Nazaleti.”

3 Lukumbi lwenulo Yohani Mbatizaji ahambili kulugangatu
lwa Yudea akatumbula kuvakokosela vandu. 2 Akajova,
“Mumuwuyila Chapanga muni Unkosi wa Kunani kwa
Chapanga uvi papipi.” 3 Yohani mwenuyo ndi yula Isaya
mweavi mlota wa Chapanga ajovili, “Mundu ijova kwa lwami
kulugangatu, Mumtendelekela Bambu njila yaki, mugolosa
njila yaki!” 4 Yohani awalii nyula yevatotili mangoma
ga hinyama yeyikemiwa ngamiya, mkungi wa chikumba
muchiwunu chaki. Chakulya chaki chavi mambalanguli na
wuchi. 5 Hinu vandu kuhuma ku Yelusalemu na kuhuma
milima yoha yeyivii papipi na Yudea na mumihana ya mfuleni
Yoludani vamhambalili. 6 Vakagajova hotohoto gevambudili
Chapanga. Namwene avabatizi mumfuleni Yoludani. 7
Nambu peavaweni Vafalisayu na Vasadukayu vamahele
vakumbwelela muni avabatizayi, mwene avajovili, “Nyenye
chiveleku cha liyoka! Yani mweavajovili muhotola kutila
ligoga la Chapanga lelibwela? 8 Mulangisa mumatendu ginu
kuvya mukotwiki kumbudila kwinu Chapanga. 9 Nakuhololela
mwihotola kutila ligoga la Chapanga cha kujova kuvya ndi
nyenye vana va Ibulahimu nikuvajovela chakaka Chapanga
ihotola kutola aga maganga na kugakita kuvya vana va
Ibulahimu. 10 Hinu livagu litendelekiwi mumikiga ya mikongo,
mkongo wowoha wangapambika matunda gabwina yati
udumuliwa na kutagiwa kumotu. 11 Nene nikuvabatiza kwa
manji kulangisa kuvya mkotwiki kumbudila kwinu Chapanga.
Nambu mweibwela mumbele ya nene yati akuvabatiza kwa
Mpungu Msopi na motu. Mwene anamkakala kuliku nene na
nene niganikiwa lepi hati kugega champali zaki. 12 Mwene
ikamula lupalu lwa kupepetela nganu mu mawoko gaki muni
apepeta nganu yaki na kuvika muchibana nambu masasa
akugayocha pamotu wangajimika.” 13 Lukumbi lwenulo
Yesu ahumili ku Galilaya akahika kumfuleni Yoludani, muni
abatiziwa na Yohani. 14 Nambu Yohani alingili kumbesa
amjovili, “Wu, veve, ubwela kwa nene? Yikunigana nene
nibatiziwayi na veve!” 15 Nambu Yesu akayangula, “Yidakila
kukita genaga hinu, kwa njila yeniyi ndi cheiganikiwa kuhenga
goha geigana Chapanga.” Bahapo ndi Yohani akayidakila. 16
Yesu peamali kubatiziwa na kuhuma mumanji bahapo kunani
kwa Chapanga kwadindwiki, akalola Mpungu wa Chapanga
ihelela ngati ngunda na kutula panani yaki. 17 Kangi lwami
kuhuma kunani kwa Chapanga lukajova, “Mwenuyu ndi
Mwana vangu mganu, mweniganisiwi nayu.”

4 Kangi Mpungu Msopi wamlongwisi Yesu mbaka
kulugangatu muni alingiwa na Setani. 2 Ajihinisi chakulya
lukumbi lwa magono alobaini kilu na muhi pamwishu njala
yamvinili. 3 Hinu Setani akabwela na kumjovela, “Ngati
veve wa Mwana wa Chapanga amula aga maganga gavyai
libumunda.” 4 Nambu Yesu akayangula, “Yiyandikwi mu
Mayandiku Gamsopi, ‘Mundu itama lepi ndava ya libumunda
lene, nambu kwa kulanda kila lilovi leijova Chapanga.’”
5 Kangi Setani akamtola Yesu mbaka Yelusalemu weuvi
muji wa msopi, akamkita ayima panani pa chituvilu cha
Nyumba ya Chapanga, 6 akamjovela, “Ngati veve mwana
wa Chapanga ujitagayi pahi, ndava vayandiki, ‘Chapanga
akuvalagazila vamitumu va kunani kwa Chapanga ndava
yaku, Yati vakukuyanga mu mawoko gavi, ukotoka kujikuvala
chigendelu chaku paliganga.’” 7 Yesu akamyangula, mewawa
“Mayandiku Gamsopi gijova, ‘Kotoka kumlinga Bambu
Chapanga waku.’” 8 Kangi Setani akamtola na kuhamba
nayu panani pachitumbi chitali, na kumlangisa unkosi woha
wa pamulima na ukulu waki, 9 akamjovela, “Goha aga
yati nikupela, ngati ukunigundamila na kunifugamila.” 10
Penapo, Yesu akayangula, “Wuka Setani! Vayandiki, mu
Mayandiku Gamsopi yati ‘Umgundamila Bambu Chapanga
waku, na kumhengela mwene ndu!’” 11 Hinu Setani,
akamleka Yesu na vamitumu va kunani kwa Chapanga
vakabwela vakamhengela. 12 Yesu peayuwini kuvya Yohani
vamkungili muchifungu akahamba ku Galilaya. 13 Akawuka

ku Nazaleti akahamba ku Kapelanaumu, muji wa kumwambu
ya nyanja Galilaya mumilima ya Zebuloni na Nafutali,
akatama kwenuko. 14 Ndi gatimili gala geajovili Isaya, mweavi
mlota wa Chapanga, 15 “Mulima wa Zebuloni na mulima wa
Nafutali, njila ya kuhamba kunyanja mwambu ya mumfuleni
Yoludani, Galilaya muji wa vandu vangali Vayawudi! 16
Vandu vevatami kuchitita. Vauweni lumuli luvaha. Vene
vitama mumuji wa chitita na chimuwili cha lifwa, lumuli
luvalangasili.” 17 Kuhumila lukumbi lwenulo Yesu atumbwili
kukokosa, “Mumuwuyila Chapanga, muni Unkosi wa kunani
kwa Chapanga uvi papipi!” 18 Yesu peagendayi mumhana
wa nyanja Galilaya, avaweni valongo vavili vevilova somba
Simoni, mweikemiwa Petili na Andelea mlongo waki, valova
somba na ngwanda munyanja ndava vavi valova. 19
Yesu akavajovela, ngati chamwilova somba, “Munilandayi,
nene yati nikuvakita nyenye kuvya vakuvaleta vandu kwa
Bambu.” 20 Bahapo vazilekili ngwanda zavi, vakamlanda. 21
Peahegalili kulongolo, avaweni valongo vangi vavili, Yakobo
na Yohani, vana va Zebedayo. Vene vavi mugati ya watu
pamonga na dadi wavi Zebedayo, vatengenezayi ngwanda
za kulovela somba. Yesu akavakemela, 22 navene kanyata
vakauleka watu pamonga na dadi wavi, vakamlanda Yesu.
23 Yesu ahambili kila pandu ku Galilaya, iwula munyumba za
kukonganekela Vayawudi na kuvakokosela Lilovi la Bwina
la Unkosi wa Chapanga. Akavalamisa matamu ndalindali
gevavi nagu vandu. 24 Malovi gaki gadandasiki pandi zoha
za ku Silia. Vandu voha vevavi na matamu na mang'ahiso,
mewa vevatalaliwi na mizuka na vevihinduka na vevagogodili
higa vavapeliki kwaki na mwene akavalamisa. 25 Msambi wa
vandu kuhuma ku Galilaya na Dekapoli ndi miji kumi, mewa
Yelusalemu na Yudea na kumwambu ya mfuleni Yoludani
vakamlanda.

5 Yesu peauwene msambi wa vandu, akakwela kuchitumbi,
akatama. Vawuliwa vaki vakamlanda, 2 mwene
akatumbula kuvawula, akajova. 3 Vamotisiwa vevavi
vangangu mumpungu, muni Unkosi wa kunani kwa Chapanga
ndi wavi! 4 Vamotisiwa vana mvinisu mumtima ndava
vambudili Chapanga, muni Chapanga alavapolesa mitima!
5 Vamotisiwa vangolongondi, muni valahala mulima. 6
Vamotisiwa vana njala na vevavi na njota ya kukita geigana
Chapanga, muni Chapanga alavayukutisa 7 Vamotisiwi
vevavi na lipyana, muni Chapanga alavahengela lipyana. 8
Vamotisiwi vevavi na mtima wa msopi, muni yati valamuwona
Chapanga. 9 Vamotisiwi vatepulanisa, muni yati vikemelewa
vana vaki Chapanga. 10 Vamotisiwi veving'aiswa ndava
ya kukita geigana Chapanga, muni Unkosi wa kunani kwa
Chapanga ndi wa vene. 11 “Mumotisiwi nyenye vandu
vakavaliga, vakavanyagayi na kuvadetela uhakau ndava ya
nene. 12 Mheka na kululuta muni njombi yinu yivaha kunani
kwa Chapanga, chenichi ndi chevavahengili Vamlota va
Chapanga vevavalongolili kwakona nyenye.” 13 Nyenye ndi
mwinyu wa pamulima! Nambu luyong'onyo lwaki lwakayaga
yati yisopewa kiki? Yivya lepi na lihengu kavili yati kutagika
kuvala na vandu vakuyilivatila. 14 “Nyenye ndi ngati lumuli lwa
pamulima! Muji weujengiwi panani ya chitumbi ufiyika lepi.
15 Vandu vipambika lepi hahi na kuigubika na chiviga, muni
yivikiwa panani ya chibokoselu kuvalangasa voha vevavi
mugati. 16 Mewawa lumuli lwinu luvalangasa palongolo ya
vandu, vagalola matendu ginu gabwina, vamlumbalila Dadi
winu mweavi kunani.” 17 “Mkoto kuhololela kuvya nibweli
kuwusa malagizu ga Chapanga geampeli Musa amala
mawuliwu ga Vamlota va Chapanga. Nibweli lepi kuwusa,
ndi nibweli muni kugatimalisa. 18 Nikujovela chakaka, mbaka
kunani na mulima yati zihamba, kawaka hati nukuta yimonga
yeyiwusiwa mumalagizu mbaka goha gatimila. 19 Hinu,
mundu yeyoha angayidakila hati mihilu umonga udebe
kuliku zoha, na kuvawula vangi vakita ago, mwenuyo yati
ivya mdebe neju, Muunkosi wa kunani kwa Chapanga.
Nambu mweiyuwanila na kuvawula vangi mwenuyo yati
ivya mvaha muunkosi wa kunani kwa Chapanga. 20
Muyuwanila, ubwina winu ngati nakuyonjokesa wula wa
vawula va malagizu na Vafalisayu, katu nakuyingila mu
Unkosi wa kunani kwa Chapanga.” 21 “Mmali kuyuwana
kuvya vandu va kadeni chavajoviwi, ‘Ukoto kukoma! Mundu
yeyoha mweikoma yikumgana ahamuliwa.’ 22 Nambu nene
nikuvajovela, mundu yeyoha mweakumyomela mlongo waki,
yati ihamuliwa. Mundu yeyoha mweakumvevesa mlongo
waki yati vakumtakila kulibanji la mihalu. Mweakumkemela
mlongo waki, ‘Myimu! Yati iyingila kumotu wa magono goha
wangajimika.’” (Geenna g1067) 23 “Hinu, ngati upeleka luteta
lwaku palongolo ya lusanja lwa luteta, na ukumbwiki kuvya
mlongo waku avi na luhonda na veve, 24 Ululeka luteta lwaku
pa lusanja lwa luteta, hamba hoti ukatepulana na mlongo
waku kangi uwuya kavili uwusa luteta lwaku.” 25 “Tepulana na
mweakutakili kanyata mwakona munjila kuhamba kulibanji la
mihalu. Ngati lepi, mweakutakili yati akukugotola mumawoko
ga mhamula mihalu, mwene akugotola kwa manjolinjoli
na kukungiwa muchifungu. 26 Nikujovela chakaka yati
nakuhuma mbaka ulipili sendi ya mwishu.” 27 “Muyuwini
kuvya vandu vajoviwi, kotoka kukita ugoni! 28 Nambu nene
nikuvajovela, kila mundu mweakumlolokesa mdala cha
kumnogela amali kugona nayu mumtima waki. 29 Hinu, lihu
laku la upandi wa kulyelela likakubudisa, ulitupula ukalitaga

kutali. Mbanga neju, veve kuyaganisa pandu pamonga
pa higa yaku, kuliku higa yaku yoha kutagika pamotu wa
magono goha wangajimika. **(Geenna g1067)** **30** Ngati chiwoko
chaku cha kulyela chikubudisa chidumulai ukatagayi kutali.
Mbanga veve kuyaganisa pandu pamonga pa higa yaku
kuliku higa yaku yoha yihambi kumotu wa magono goha
wangajimika." **(Geenna g1067)** **31** "Gamali kujovekwa kuvya,
'Mundu yeyoha mweakumleka mdala waki, amyandakila
balua ya kumleka.' **32** Nambu nene nikuvajovela, mundu
yeyoha mweakumleka mdala waki, nambu ndu ndava ya
kumkamula ugoni, akumkita mkemi. Na mgosi akamgegai
mdala yula mwealekiwi ikita ugoni nayu." **33** "Kangi myuwini
vandu va kadeni vajoviwi, 'Ukotoka kudenya chilapu chaku,
nambu uganikiwa kutimilisa chilapu chaku kwa Bambu.' **34**
Nambu nene nikuvajovela, katu mkotoka kulapa, hati kunani
kwa Chapanga, muni ndi chigoda cha Chapanga cha unkosi
waki, **35** amala kulapa kwa mulima muni chigoda cha kuvikila
magendelu gaki, amala ku Yelusalemu muni muji wa Nkosi
mkulu. **36** Ukoto kulapa pamutu waku, muni nakuhotola
kuuhenga hati luyunju lumonga kuvya lwa msopi amala
lutitu. **37** Mkajovai 'Ena,' Ndi yivya 'Ena,' Mkajovai, 'Mbwitu,'
Chakaka yivyai 'Mbwitu,' Chochoha chechiyonjokeseka
pa genago chihumila kwa Setani." **38** "Muyuwini kuvya
gajoviki. 'Lihu kwa lihu, linu kwa linu.' **39** Nambu nene
nikuvajovela, ukotoka kumuwuyisila mundu mhakau. Mundu
akakupamanda, mulitama la kulyela, mng'anamusila na
litama la kumangeya. **40** Mundu akakutakila igana kukunyaga
nyula yaku, mlekela atola mewa na likoti laku. **41** Mundu
akakukamula kwa makakala ugegai ndwika yaki kilomita
yimonga, ugegai kilomita zivili. **42** Mweakukuyupa mpelai, na
ukotoka kumtila mundu mweakuyaika chindu." **43** "Myuwini
kuvya gajoviki, mgana muyaku, na mvenga likoko waku.
44 Nambu nene nikuvajovela, muvagana makoko vinu na
kuvayupila vala vevakuvang'aisa nyenye, **45** muni mpata
kuvya vana va Dadi winu mweavi kunani. Muni mwene
akuvalangasila lilanga laki vandu makoko na vandu vabwina,
na kuvatonyela fula kwa vandu vabwina palongolo yaki
na vandu vahakau. **46** Wu, njombi yoki mwipata kuhuma
kwa Chapanga? Ngati mukuvagana vala vevakuvagana
nyenye ndu! Kawaka! Muni hati vatola kodi navene vikita
mewa! **47** Ngati Mukuvajambusa valongo vinu ndu, mhengili
chindu kiki neju kuliku vangi? Muni hati vangammanya
Chapanga vikita mewawa. **48** Mwiganikiwa mkoto kupungula
chochoa mukuhenga gabwina ngati Dadi winu wa kunani
kwa Chapanga angapungula."

6 "Mjiyangalila mkoto kukita matendu ginu gabwina pamihu
ga vandu, ndava ya kujilangisa kwavi. Ndava muni
mwakakita genago mwipata lepi njombi kuhuma kwa
Dadi winu mweavi kunani." **2** "Hinu, mukavatangatila
vangangu, ukoto kujikokosa kotoka kukita ngati vandu
vevakujikita kuvya vabwina munyumba za kukonganekela
Vayawudi na munjila muni vandu vavalumba. Nikuvajovela
chakaka venavo vamali kupewa njombi yavi. **3** Nambu
veve peukumtangatila mngangu, kita jambu lenilo cha mfiyu
hati vandu vangi vakotoka kumanya chewihenga. **4** Mpela
luteta lwaku chamfiyu na Dadi waku akugalola gegafiyiki
yati akukupela njombi." **5** Pemwiyupa kwa Chapanga,
mkotoka kuvya ngati vandu vavakujikita kuvya vabwina,
vene vigana kuyima munyumba za kukonganekela Vayawudi
na malekanganu ga njila, muni vandu vavalola. Nikuvajovela
chakaka vene vamali kupewa njombi yavi. **6** Nambu veve
peukumuyupa Chapanga, uyingila muchumba chaku, dinda
mlyangu, uyupa kwa Dadi winu mweangalolekana. Mwene
Dadi waku akugalola gegafiyiki, yati akukupela njombi.
7 Pemwikumuyupa Chapanga, mkoto kujovajova malovi
gamahele ngati vandu vangammanya Chapanga. Muni vene
viholoelela kuvya Chapanga alavayuwanila ndava ya malovi
gavi gamahele. **8** Mkoto kuwanangana nawu. Dadi winu
achimanyili chamwigana hati mwakona mwangayupa. **9**
Hinu, nyenye pemkuyumpa Chapanga, mjova naha: Dadi
witu wewitama kunani, Liina laku lilumbiwa neju. **10** Unkosi
waku utibwelelai, chewigana veve chikitika, pamulima apa
ngati cheyivii kunani kwa Chapanga. **11** Utipela lelu chakulya
chitu cha magono goha. **12** Utilekekesa tete getihokili, ngati
tete chetikuvalekekesa vevatihokili. **13** Ukotoka kutiyingisa
mukulingiwa, nambu utisangula na mhakau yula. Ndava muni
Unkosi na ukulu na makakala ndi vyaku hati magono goha
gangali na mwishu. **14** Ngati mwakavalekekesa vandu kuhoka
kwavi, Dadi winu wa kunani alavalekekesa nyenye mewawa
mukumbudila kwinu. **15** Nambu ngati nakuvalekekesa vangi
kuhoka kwavi, mewawa Dadi winu alavalekekesa lepi nyenye
kumbudila kwinu. **16** Pemukujihisa kulya chakulya ndava
ya Bambu, mkoto kulangisa ungolongondi ngati vandu
vevakujikita kuvya vabwina, vene vikwinyana pamihu pavi,
muni vawonekana pavandu ngati vajihinisi kulya chakulya
ndava ya Bambu. Nikuvajovela chakaka venavo vamali
kupata njombi yavi. **17** Nambu veve peukujihinisa kulya
chakulya ndava ya Bambu, samba manji pamihu na unyala
mahuta pamutu. **18** Muni mundu yeyoha akotoka kumanya
kuvya kujihisa kulya chakulya, ndi umanyikana kwa Dadi
waku ndu mweangalolekana. Namwene akugalola gegafiyiki,
yati akupela njombi. **19** Mkoto kuvika vibana apa pamulima,

ndava vingokoko amala kutu vihalibu na vahiji videnya na
kuyiva. 20 Nambu mjivikila vibana vinu kunani kwa Chapanga
kwenuko vingokoko amala kutu nakuhalabika na amala vahiji
videnuya lepi na kuyiva. 21 Muni pala pemwivika vibana
vinu ndi pewivya mtima waku. 22 Lihu laku ndi hahi ya
higa yaku, ngati lihu laku lilola bwina, higa yaku yoha yivya
mulumuli, 23 nambu ngati lihu laku lilola lepi bwina, ndi higa
yaku yoha yivya muchitita. Hinu, chilanga chechivii mugati
yaku chikavya chitita, chakaka cheni ndi chitita chivaha
neju! 24 Avi lepi mvanda, mweihotola kuvahengela vabambu
vavili. Muni yati akumgana mmonga na kumvenga yungi, yati
akumgana neju mmonga na kumvevesa yungi. Mwihotola
lepi kumhengela Chapanga na bahapo kuhengela vindu
vyamahele. 25 Ndi nikuvajovela, mkoto kutyalatyala ndava ya
chakulya na chemwinywa vyamgana muni mutama, amala
ndava ya nyula zemwigana ndava ya higa yinu. Wu, wumi
chindu chivaha lepi kuliku chakulya? Na higa ndi ya maana
lepi kuliku nyula? 26 Mlola videge, vimija lepi amala kubena
mewa vivi lepi na chibana chochoha. Pamonga na ago Dadi
winu mweavi kunani akuvapela chakulya. Wu, nyenye chindu
chivaha lepi kuliku videge? 27 Yani pagati yinu ndava ya
kutyalatyala neju ihotola kuyonjokesa hati lukumbi ludebe
lwa wumi waki? 28 Ndava kyani, kutyalatyala ndava ya
nyula? Mlola maluva ga mudahi cheginyamba. Gihenga lepi
lihengu amala gitota lepi nyula. 29 Nambu nikuvajovela, hati
mwene Solomoni na unkosi waki awali lepi chakunyamba
ngati limonga pagati ya maluva aga. 30 Ngati Chapanga
akuliwalika linyai la kumgunda, nambu lelu livii na chilau
kutaga kumotu, wu, nakuvahengela neju nyenye? Nyenye
vandu mwemusadika padebe! 31 Hinu, mkoto kutyalatyala,
yati tilya kiki? Yati tinywa kiki? Tiwala kyani? 32 Muni ago
goha gitangatiliwa na vandu vangamlanda Chapanga. Dadi
winu mweavi kunani amanyili kuvya mwigana goha ago.
33 Ndi, mlonda hoti Unkosi waki Chapanga na geigana,
na genago goha yati akuvayonjokesa. 34 Hinu mkoto
kutyalatyala ndava ya chilau. Chilau yivii gaki, mang'ahiso
ga ligono limonga gakuvakola.

7 "Mkoto kuvahamula vangi, muni na nyenye yati
mwihamuliwa lepi na Chapanga, 2 Ndava muni
chemukuvahamula vangi, na nyenye yati mwihamuliwa, na
chipimu chilachila cha mwihengela kwa vangi, ndi Chapanga
yati avahengela nyenye. 3 Ndava kyani wilola lungoda
mulihu la mlongo waku, na kuni wangaluwona lumbagalu
mulihu laku? 4 Amala yati wijova wuli, kwa mlongo waku,
'Linda hoti, nikuwusa lungoda mulihu laku,' Kuni wamwene
una lumbagalu mulihu laku? 5 Veve mweukujikita kuvya
mbwina! Wusa hoti lumbagalu lweluvi mulihu laku. Pena
ndi peuhotola kulola bwina kuwusa lungoda mulihu la
mlongo waku." 6 "Mkoto kugapela mabwa vindu vyamsopi
vakotoka kung'anamuka na kuvalemasa mwavene, amala
mkoto kugapela maguluvi lulu zeziguliswa kwa mashonga
gamahele muni vakotoka kulivatila kwa magendelu gavi." 7
"Muyupa yati mwipewa, mlondai yati mwipata, muhodisa
mlyangu yati vakuvadindulila. 8 Ndava muni mweiyupa
ipewa na mweilonda yati ipata na mweihodisa mlyangu
yati idinduliliwa. 9 Wu, avi mmonga pagati yinu, ngati
mwana waki akamuyupa libumunda akumpela liganga? 10
Amala akamuyupa somba akumpela liyoka? 11 Ngati hinu
nyenye, mwavahakau, mwimanya kuvapela vana vinu vindu
vyabwina, chakaka Dadi winu wa kunani akuvahengela neju
akuvapela vindu vyabwina, vala vevakumuyupa." 12 "Goha
gemwigana vandu vavahengela nyenye, mvahengela na
vene mewawa. Yeniyi ndi maana ya Malagizu ga Bambu
geampeli Musa na mawuliwu ga vamlota va Chapanga." 13
"Muyingila kwa kupitila mlyangu udebe. Ndava muni njila
yeyilongosa mukuyongomela ndi yipana na mlyangu waki ndi
upana, veviyingila mwenumo ndi vamahele. 14 Nambu njila
yeyilongosa kuyingila kuwumi wa magono goha ndi ngalingasi
na mlyangu waki ungalingasi, vandu vamahele lepi vevihotola
kumanya njila yeniyi." 15 "Mujiyangalila na vamlota va udese,
vene vibwela kwinu vakujilangisa cha kuvala ngati limbelele,
nambu chamugati ndi libwa likali la kudahi. 16 Mukuvamanya
ndava ya matendu gavi. Wu, vandu viyava matunda ga
zabibu mumkongo wa minga amala tini mumkongo wa
minga? 17 Mewawa ndi kila mkongo wabwina wipambika
matunda gabwina, na mkongo uhakau wipambika matunda
gahakau. 18 Mkongo wabwina nakuhotola kupambika
matunda gahakau, kavili mkongo mhakau nakupambika
matunda gabwina. 19 Kila mkongo wangapambika matunda
gabwina yati udumuliwa na kutagiwa kumotu. 20 Hinu,
mukuvamanya ndava ya matendu gavi." 21 "Lepi kila mundu
mweakunikemela, 'Bambu, Bambu,' Yati iyingila Muunkosi
wa Chapanga. Nambu ngayula mweihenga geigana Dadi
wangu mweavi kunani." 22 Vamahele, "Yati vakunijovela,
'Ligono lila la uhamula wa Bambu, Bambu! Paliina laku
tavakokosili vandu ujumbi waku, na paliina laku tavawusili
vandu mizuka na kukita gachinamtiti yamahele.' 23 Kangi yati
nikuvajovela, katu nakuvamanya nyenye, muwuka palongolo
yangu mwemuhenga gahakau!" 24 "Hinu mundu yeyoha
mweiyuwana malovi gangu na kugahenga, iwanangana na
mundu mweavi na luhala lwabwina, mweajengili nyumba yaki
panani ya litalau. 25 Fula yikatonya na mifuleni yikamema
manji gamahele, mpungu wakabwela na kuyitova nyumba
yeniyo. Nambu nyumba yeniyo nakugwa ndava yijengiwi

panani ya litalau.” 26 “Nambu mundu yeyoha mweiyuwana
malovi gangu na ibela kugahenga, iwanangana na mundu
myimu mweijenga nyumba yaki panani ya msavati. 27 Fula
yikatonya na mifuleni yikamema manji gamahele na mpungu
ukabwela na kuitova nyumba yeniyo, nayene yikagwa na
kudenyekana neju!” 28 Yesu peamali kujova malovi ago,
msambi wa vandu ukakangaswa ndava ya mawuliwu gaki.
29 Muni awulayi ngati mundu mweavi na uhotola ndi lepi
ngati vawula vavi va malagizu.

8 Yesu peahelili kuhuma kuchitumbi, msambi wa vandu
wamlandili. 2 Hinu abwelili mundu mmonga mweavi na
mabudi, akamfugamila na kujova, “Bambu, ngati wigana,
uhotola kuninyambisa!” 3 Yesu akatalambula chiwoko,
akampamisa na kujova, “Nigana! Unyambasika!” Bahapo
mundu yula akalama mabudi gaki. 4 Kangi Yesu akamjovela,
“Yuwanila! Kotoka kumjovela mundu yeyoha yula, ndi
uhamba ukajilangisa kwa mteta wa Chapanga na kumpela
teta ngati chealagizi Musa ya kulangisa kuvya unyambiswi.”
5 Yesu peayingili ku Kapelanaumu, mkulu wa manjolinjoli
mmonga wa Loma akambwelela na kujova amtangatila, 6
akamjovela “Bambu mtumisi wangu agonili munyumba, ana
utamu wa kupola na iviniswa neju.” 7 Yesu akamjovela,
“Yati nibwela kumlamisa.” 8 Mkulu wa manjolinjoli yula
akajova, “Bambu, nigana lepi veve kuyingila munyumba
yangu. Nambu ujova ndu lilovi na mtumisi wangu yati
ilama. 9 Muni, hati namwene namundu mwenivii pahi ya
uhotola wa vakulu vangu na nivii na manjolinjoli pahi yangu.
Nikuvalagiza manjolinjoli vevavi pahi yangu. Nikumjovela
mmonga, ‘Amba!’ Ihamba, na yungi, ‘Bwela,’ Ndi ibwela na
mtumisi wangu, henga aga! Namwene ihenga mewa.” 10
Yesu peayuwini malovi ago akakangasa neju, akavajovela
vandu vevamlandai vala, “Nikuvajovela chakaka, niwene
lepi mundu mweavi na sadika yivaha ngati mwenuyu pa
Isilaeli. 11 Hinu, nikuvajovela vandu vamahele valabwela
kuhuma kwe lihumila lilanga na kuhuma kwa litipama lilanga,
vene valatama pamselebuko wa chakulya pamonga na
Ibulahimu na Izaki na Yakobo. Muunkosi wa kunani kwa
Chapanga. 12 Nambu vala vevaganikiwi kuvya muunkosi
wenuwo yati vakuvataga kuvala, kuchitita, kwenuko yati
vivemba na kuyaga minu.” 13 Kangi, Yesu amjovili mkulu wa
manjolinjoli wa ku Loma, “Wuya kunyumba, gavyai mewa
ngati cheusadika.” Ndi mtumisi waki alamili lukumbi lulalula.
14 Yesu ahikili panyumba ya Petili, amkolili nyina wa mdala
waki Petili agonili pachitanda, ndava ya utamu. 15 Hinu, Yesu
akampamisa mau yula chiwoko, na utamu waki wamlekili,
akayima kumtelekela. 16 Payavi kimihi, vamletili vandu
vamahele vevatalaliwi na mizuka, mwene ayivingili mizuka
kwa njila ya mawuliwu gaki. Ndi avalamisi vandu voha
vevavi na utamu. 17 Akitili chenicho, muni gatimila malovi
geajovili Isaya mweavi mlota wa Chapanga, “Mwene atolili
mang'ahiso gitu na ulenda witu, na kugega matamu gitu.” 18
Yesu paauweni msambi wa vandu umtindili, akavalagiza
vawuliwa vaki vakupuka kuhamba kumwambu ya nyanja. 19
Muwula mmonga wa Malagizu amhambili Yesu, akamjovela,
“Muwula, nene yati nikukulanda kwokwoha kwewihamba.”
20 Yesu akayangula, “Lihogo lina mbugu na videge vina
hisakanilu, nambu Mwana wa Mundu avi lepi na pandu
pa kupumulila.” 21 Mundu yungi pagati ya vawuliwa vaki
akamjovela, “Bambu, nileka hoti nihamba nikamuzika Dadi
wangu.” 22 Nambu Yesu akamyangula, “Unilanda, valeka
vevafwili vavazika vandu vavi vevafwili.” 23 Yesu akayingila
muwatu na vawuliwa vaki vakahamba pamonga nayu. 24
Bahapo chimbungululu chivaha neju chikahumalila na manji
gakatimbugana neju, hati gakatumbula kuugubika watu,
nambu Yesu avi mulugono. 25 Vawuliwa vakamhambila na
kumuyumusa peagonili vakamjovela, “Bambu!” “Utisangula
tifwa!” 26 Yesu akavajovela, “Nyenye vandu mwemusadika
padebe! Ndava kyani muyogopa?” Hinu akayima akahakalila
mpungu na manji gakutimbugana neju na nyanja yikaguna
kukavya nuu. 27 Vandu vakakangasa na kujova “Wu, mundu
mwenuyu avi wuli? Hati mpungu na manji gakutimbugana
neju vikumyidikila!” 28 Yesu peakupwiki kumwambu ya
nyanja akahika pamulima wa Wagadala, kwenuko akonganiki
na vandu vavili vana mizuka vihumila kumatinda. Vandu
venavo vavi na mizuka ya kuyogofya neju. Hati vandu
valingili lepi kupita njila yeniyo. 29 Vakaywanga vijova,
“Una kyani na tete veve Mwana wa Chapanga? Ubweli
kutilemasa kwakona hati lukumbi lwitu?” 30 Papipi na
penapo kwavili na msambi wa maguluvi gegilya. 31 Hinu
penapo mizuka yila yikamjovela Yesu, “Ngati ukutiwusa,
tileka tihamba tikayingili mumsambi wa maguluvi gala.” 32
Yesu akayangula “Ena muhamba.” Penapo gakawuka kwa
vandu na kugayingila maguluvi. Msambi woha wa maguluvi
wajumbili pamuhelelu na kujwigama munyaja, ndi goha
gafwili mumanji. 33 Vala vadimaji va maguluvi, vajumbili
na kuhamba kumuji. Ndi vavadandaulili malovi na mambu
gegavakolili vandu vavili vala vevatalaliwi na mizuka. 34
Hinu, vandu voha pamuji wula, vakawuka vakamhambila
Yesu, pevamuweni vakamgana, awukayi pamulima wavi.

9 Yesu akayingila muwatu na kukupuka munyanja na
kuhika kumuji wavi. 2 Penapo vandu vamletili mundu
mmonga mweapoli higa, vamgonisi pa lusongwani. Yesu
paavaweni chavisadika, akamjovela mundu mweapoli yula,
“Jipolesa mtima mwana vangu! Kumbudila kwaku Chapanga

ulekekiswi." 3 Vawula vangi va malagizu vakatumbula
kuhololela, "Mundu uyu akumliga Chapanga!" 4 Yesu amanyili
maholo gavi akajova, "Ndava kyani mhololela gahakau
mumtima winu? 5 Chinonopa kiki kujova, 'Ulekekiswi
kumbudila Chapanga waku,' Amala kujova, 'Yima, ugenda?'
6 Hinu, nigana mmanya kuvya Mwana wa Mundu anauhotola
pamulima kuvalekekesa vandu gevambudili Chapanga."
Penapo ndi akamjovela mundu mweapoli yula, "Yima
ugega lusongwani lwaku amba kunyumba yaku!" 7 Na
mundu mwenuyo akawuka na kuhamba kunyumba yaki.
8 Msambi wa vandu wula pevagaweni ago, vakakangasa
na kuyogopa, vakamulumbalila Chapanga mweavapelii
vandu uhotola wenuwu. 9 Yesu akawuka penapo, ndi peavili
mukuhamba amuwene mundu mmonga mweikemiwa Matei,
atamili munyumba ya kutolela kodi. Hinu, Yesu amjovili,
"Unilanda." Namwene akayima na kumlanda. 10 Yesu
peatamili munyumba ya Matei, kulya chakulya, vatola kodi
vamahele na vevakumbudila Chapanga vabwelili kulya
nayu, pamonga na vawuliwa vaki. 11 Pagati ya Vafalisayu
vangi pavagaweni genago, vakavakota vawuliwa vaki,
"Ndava kyani muwula winu ilya pamonga na vatola kodi na
vandu vevakumbudila Chapanga?" 12 Yesu akavayuwana,
akayangula, "Vandu vangalwala nakugana mlamisa, nambu
vana matamu ndi vakumgana mlamisa. 13 Hinu mukajiwula
malovi aga mana yaki kyani, 'Nigana lipyana, lepi luteta
lwa kutinyisa.' Nibweli lepi kuvakemela vandu vevihenga
matendu gabwina palongolo ya Chapanga, nambu ndava ya
vevakumbudila Chapanga." 14 Kangi, vawuliwa va Yohani
Mbatizaji vamubwelili Yesu, vakamkota, "Tete na Vafalisayu
tikujihinisa kulya chakulya pamahele ndava ya Bambu.
Ndava kyani vawuliwa vaku vakujihinisa lepi kulya chakulya?"
15 Yesu akayangula, "Wu, vandu vevagongoliwi kumselebuko
wa pandowa yihotoleka vatama ngolongondi kuni vavi
pamonga na mkolo ndowa? Lepi, nambu lwalabwela lukumbi
lwa mkolo ndowa kuwusiwa, lwenulo ndi lukumbi lwavene
kujihinisa kulya chakulya." 16 "Vandu vitota lepi chilaka
cha nyula ya mupya munyula ya lindimula. Muni chilaka
chenicho yati chipapula neju nyula lindimula na pandu pala
yati piyonjokeseka neju kupapuka. 17 Vandu nakusopa
divayi ya mupya muchihaku cha chikumba chechilali. Ngati
vasopii muchihaku cha chikumba chechilali yati chibayuka
na divayi yati yiyitika. Nambu vandu visopa divayi ya mupya
muchihaku cha chikumba cha mupya. Na vyoha, vihaku na
divayi yati visindimala bwina." 18 Yesu peavi akona angamala
kujova malovi ago, chilongosi mmonga Myawudi ambwelili,
akamfugamila na kujova, "Msikana wangu afwili hinu. Nambu
chondi tihamba ukamvikila mawoko gaku yati itama kangi."
19 Yesu akayima na kumlanda na vawuliwa vaki vakamlanda.
20 Mau mmonga, avi na utamu wa kuhuma ngasi lukumbi
lwa miyaka kumi na yivili, amlandili Yesu mumbele, na
kupamisa lugunyilu lwa nyula yaki. 21 Akitili chenicho
ndava ya aholalili mumtima waki kuvya, "Nakapamisa ndu
nyula yaki, yati nilama." 22 Yesu ang'anamwiki na kumlola
akamjovela, "Msikana wangu, kangamala mtima kusadika
kwaku kukulamisi." Mau yula akalama lukumbi lulalula. 23
Yesu ayingili munyumba ya chilongosi yula na peavawene
vabeta chitolilo na msambi wa vandu, vivembeneka na
kugalawuka, 24 avajovili vandu vala "Muwuka pandu apa!
Msikana akona mumi, agonili ndu." Vene vamkamheka. 25
Hinu msambi wa vandu pavawukili, Yesu akayingila mugati na
kumkamula msikana yula chiwoko, na msikana yula akayima.
26 Malovi ago gadandasiki neju pamulima wula woha.
27 Yesu akawuka pandu penapo, na peavi mukuhamba,
vangalola vavili vamlandili na kuywanga, "Mwana wa Daudi
utihengela lipyana!" 28 Yesu peayingili munyumba, vangalola
vala vamhambili namwene avakotili, "Wu, mwisadika kuvya
nihotola kuvalamisa?" Vene vakayangula, "Ena, Bambu." 29
Penapo Yesu akavapamisi mumihu gavi na kujova, "Ndi,
gavyai mewa kwa nyenye ngati chemwisadika!" 30 Mihu
gavi gadindwiki. Namwene Yesu akavabesa neju, "Mkoto
kumjovela mundu yeyoha lijambu lila." 31 Nambu vene
vawukili na kugadandaula malovi ga Yesu pamulima wula
woha. 32 Vandu pavawukili, vandu vangi vamletili Yesu
mundu mmonga ngajova ndava ya kutalaliwa na mzuka. 33
Bahapo mzuka wula pawavingiwi, mundu yula akatumbula
kujova kavili. Vandu voha vakakangasa na kujova "Lijambu
ngati lenili kawaka peliwonekini pa Isilaeli!" 34 Nambu
Vafalisayu vakajova, "Akuyivinga mizuka kwa makakala
ga mkulu wa mizuka." 35 Yesu avi mukugenda mumiji
na muhijiji yoha, awulayi munyumba za kukonganekela
Vayawudi. Ikokosa Lilovi la Bwina la unkosi wa Chapanga,
na kuvalamisa matamu gavi na kuvawusila ng'ani zavi. 36
Hinu, peauwene msambi wa vandu, avahengili lipyana ndava
vatotokili neju changali utangatila, ndi vavi na mtahu ngati
mambelele gangali mdimaji. 37 Kangi akavajovela vawuliwa
vaki, "Mabenu gamahele, nambu vabenaji vadebe. 38 Hinu
muyupa mkolo mabenu gaki avatuma vanalihengu vabena
mabenu gaki."

10 Yesu avakemili pamonga vawuliwa vaki kumi na vavili,
akavapela uhotola wa kuvinga mizuka na kulamisa
utamu ndalindali. 2 Mahina ga vamitumi vaki kumi na vavili
vala ndi aga: Kutumbula Simoni mweikemiwa Petili na
Andelea mlongo waki na Yakobo mwana wa Zebedayo,

na Yohani mlongo waki, 3 vangi ndi Filipi na Batolomei na
Tomasi na Matei mtola kodi na Yakobo mwana wa Alufayo
na Tadei, 4 Simoni mweavi mundu wa kukengelela mulima
waki na Yuda Isikalioti, mwenuyu ndi mweamng'anamukili
Yesu. 5 Yesu avatumili kumi na vavili avo na kuvapela
uhotola uwu, “Mkoto kuhamba kwa vandu vangali Vayawudi,
mewa mkoto kuyingila kumiji ya Vasamaliya. 6 Nambu
mhamba kwa vandu va Isilaeli vevayagili ngati limbelele. 7
Pemwihamba mvakokosela aga, ‘Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uvi papipi!’ 8 Mvalamisa vatamu, muvayusa vandu
vevafwili, muvanyambisa vevavi na mabudi, mvinga mizuka.
Mupatili waka muwusa waka. 9 Mkoto kugega zahabu
amala feza amala shaba mumahaku ginu. 10 Mewawa
mkoto kugega lihaku la lugendu amala magwanda gavili,
amala champali amala mkongojo, mhengalihengu iganikiwa
kupewa chakulya.” 11 “Pemwiyingila pamuji wowoha,
amala muchijiji chochoha mulonda mundu mweigana
kuvapokela kunyumba yaki, ndi mumgendela na mtama kwa
mwenuyu mbaka pemwiwuka pandu apo. 12 Pamuyingila
panyumba muvajambusa vakolonjinji. 13 Ngati vandu va
nyumba yeniyo vavapokili nyenye, jambusa yeniyo ya
uteke yati yitama bahapo. Nambu ngati vavapokili lepi,
jambusa yinu yati yikuvawuyila mwavene. 14 Ngati vakolo
nyumba, vabeli kuvapokela amala kuvayuwanila malovi
ginu, hinu pemwiwuka munyumba yeniyo amala muji
wenuwo muvakung'undila lububu lwa mumagendelu ginu
kulangisa kuvya vene vavabeli nyenye. 15 Nikuvajovela
chakaka, pa ligono la uhamula yati yivya mbanga kwa
miji ya Sodoma na Gomola kuliku muji wenuwo.” 16
“Hinu nene nikuvatuma nyenye ngati limbelele pagati ya
libwa la mudahi. Mvya na luhala ngati liyoka na muvya
ngolongondi ngati ngunda. 17 Mujiyangalila na vandu, muni
vakuvatakila nyenye mumabanji ga mihalu na valavatova
mchapilu munyumba zavi za kukonganekela Vayawudi. 18
Yati vakuvapeleka palongolo ya vachilongosi na vankosi
ndava ya nene, penapo muhotola kuvajovela vandu malovi
gangu na vandu vangali Vayawudi. 19 Hinu vakavatakila
nyenye mumabanji ga mihalu, mkoto kung'ahika kuholelela
tijova kyani, ndava muni yati mwipewa gakujova lukumbi
peluhika. 20 Muni nyenye lepi mwemjova, nambu Mpungu
wa Dadi winu yati wijova mugati yinu.” 21 “Mlongo alamgotola
mlongo waki akomiwa na dadi alamgotola mwana waki,
mewawa vana yati vakuvang'anamukila vadadi na vanyina
vavi na kuvakoma. 22 Vandu voha vakuvayomela ndava
nyenye mukunisadika nene. Nambu mweisindimala mbaka
pamwishu yati isanguliwa. 23 Vandu vakavavinga kumuji
umonga mjumbila pamuji wungi. Nikuvajovela chakaka,
mwakona kumala mumiji yoha ya Isilaeli kwakona Mwana wa
Mundu kubwela.” 24 “Muwuliwa akumpita lepi muwula waki,
mewawa na mtumisi akumpita lepi mkulu waki. 25 Yikola
muwuliwa kuvya ngati muwula waki, mewawa na mvanda
kuvya ngati mkulu waki. Ngati vamkemili mkulu mkolo
nyumba Belizebuli, wu, yati vakuvakemela lepi vandu vangi
va lukolo lwenulo mahina gahakau neju?” 26 “Hinu mkoto
kuvayogopa vandu muni chindu chochoha chechigubikwi
yati chigubukuliwa na chindu chochoha chechifiyiki yati
chifiyuliwa. 27 Genikuvajovela nyenye muchitita, mulijovai
mululangasa na lijambu lemwayuwini pachinunu, mulikokosa
pavandu. 28 Mkoto kuvayogopa vala vevikoma higa, nambu
nakuhotola kukoma mpungu. Mbanga neju kumuyogopa
yula mweihotola kukoma higa pamonga na mpungu mumotu
wa magono goha wangajimika. (Geenna g1067) 29 Mayeluyelu
gavili gegiguliswa kwa lishonga limonga lidebe. Nambu hati
limonga lihotola lepi kugwa pandima changagana Dadi winu.
30 Nambu kwa upandi winu, mwene amanyili mvalangu wa
mayunju goha ga mitu yinu. 31 Hinu mkoto kuyogopa, muni
nyenye mwitopeswa neju kuliku mayeluyelu gamahele.” 32
“Kila mundu mweakuniyidakila nene palongolo ya vandu, na
nene yati nikumyidakila palongolo ya Dadi wangu mweavi
kunani. 33 Nambu mundu yeyoha mweakunibela nene
palongolo ya vandu, na nene yati nikumbelela palongolo ya
Dadi wangu mweavi kunani.” 34 “Mkoto kuhololela ngati
nibweli kuleta uteke pamulima. Nibweli lepi kuleta uteke
nambu ngondo. 35 Muni nivaletili mpechenganu pagati
yinu, mwana na dadi waki, msikana na nyina waki na
mkamwana na nayala waki. 36 Na vamakoko va mundu, ndi
vala va panyumba yaki.” 37 “Mwene mweakumgana neju
dadi amala nyina waki kuliku nene, iganikiwa lepi kuvya
muwuliwa wangu. Mewawa mundu yeyoha mweakumgana
neju msongolo amala msikana waki kuliku nene, iganikiwa
lepi kuvya muwuliwa wangu. 38 Mundu angagega msalaba
waki mwene na kunilanda nene, iganikiwa lepi kuvya
wangu. 39 Mundu mweikamulila wumi waki yati akuuyagisa,
nambu mundu mweakuuyagisa wumi waki ndava ya
kunisadika nene yati akugapata.” 40 “Mundu mweavapokela
nyenye, akunipokela nene, mundu mweakunipokela nene,
akumpokela yula mweanitumili. 41 Mundu mweakumpokela
mlota wa Chapanga, ndava mlota wa Chapanga yati
ipokela njombi ya ulota wa Chapanga. Mewawa Mundu
mweakumpokela mundu mbwina palongolo ya Chapanga,
ndava mundu mbwina yati ipokela njombi ya mundu mbwina.
42 Nikuvajovela chakaka, mundu yeyoha mweakumpela
mmonga pagati ya vandu ava vangamanyikana chikombi

cha manji gasisimu ndava mulanda wangu, chakaka ikosa
lepi njombi yaki."

11 Yesu peamali kuvapela malagizu vawuliwa vaki, kumi na
vavili, akawuka penapo, kuhamba kuwula na kukokosa
mumiji yeyavi papipi na Galilaya. **2** Yohani Mbatizaji akungiwi
mu jela, peayuwini matendu ga Kilisitu, ndi avatumili vawuliwa
vaki, **3** vamkota Yesu, "Wu, veve ndi yula mweibwela,
amala timlindila yungi?" **4** Yesu akavayangula, "Mhamba,
mukamjovela Yohani gala gemukugalola na kuyuwana. **5**
Vangalola vilola na vangagenda vigenda, na vanamabudi
vinyambiswa, na vangayuwa viyuwana na vevafwili viyukiswa
na vangangu vikokoselewa Lilovi la Bwina. **6** Amotisiwa
mundu yula mwangaleka kunisadika!" **7** Hinu vawuliwa va
Yohani vala pavawuyili, Yesu akavajovela msambi wa vandu
wewamtindili, malovi ga Yohani, "Mwahambili kulugangatu
kulola kiki? Wu mwaganili kulola linyai chelinyuguswa
na mpungu? **8** Hinu mwahambili kulola kyani? Mundu
mweawalili nyula za kunyamba? Lola Vandu veviwala nyula
za bwina vitama munyumba za vankosi. **9** Nambu mweambili
kulola kyani? Mlota wa Chapanga? Ena, chakaka neju
kuliku mlota wa Chapanga." **10** "Mwenuyu ndi Yohani
mweajoviwi mu Mayandiku Gamsopi. 'Yuwanila nene
nikumtuma mjumbi wangu akulongolela, kutendelekela njila
yaku.' **11** Nikuvajovela chakaka, pagati ya vandu vevitama
pamulima angahumila mweavi mkulu kuliku Yohani Mbatizaji.
Pamonga na ago yula mweavi mdebe neju muunkosi wa
Chapanga, ndi mkulu kuliku Yohani. **12** Kuhuma lukumbi
lwa Yohani Mbatizaji mbaka lelu, Unkosi wa Chapanga
ubelelewa neju, na vandu vevavi na makakala vilinga kuutola
kwa makakala. **13** Mawuliwu goha ga vamlota va Chapanga
na vawula va Malagizu mbaka lukumbi ulu lwa Yohani galotili
mambu ga lusenje lwa hinu." **14** Ngati mwihotola kuyidikila
aga, Yohani ndi Eliya mweibwela. **15** Mweavi na makutu,
ndi ayuwana! **16** "Hinu nichiwanangisa na kyani chiveleku
ichi? Ngati vasongolo vevitama pandu pa kugulisila vindu na
msambi umonga ujovesana na wungi, **17** 'Titovii ngo'ma
nambu mumbeli kukina! Tiyimbili nyimbu za malilu nambu
mvembi lepi!' **18** Ndava muni Yohani abwelili, aleki kulya
chakulya ndava ya Bambu, anganywa divayi, vene vakajova,
'Ana mzuka.' **19** Mwana wa Mundu abwelili ilya na kunywa
vene vakajova, 'Mumlola mundu uyu! Muhutulu na chigaligali,
nkozi wa vatola kodi na vevakumbudila Chapanga!' Pamonga
na genaa luhala lwa Chapanga lumanyikana kuvya labwina
ndava ya matendu gaki." **20** Kangi Yesu akatumbula
kuhakalila vandu miji yeahengili gachinamtiti gamahele
nambu valekili lepi kumbudila Chapanga. **21** "Mwalachikolela
mwavandu va Kolazini! Mwalachikolela mwavandu va
Betisaida! Muni, ngati gachinamtiti genihengili kwinu mbanga
yagahengiki ku Tilo na ku Sidoni, vandu vaki ngavamali,
kuwala magunila na kunyala malyenge vakotwiki kumbudila
Chapanga. **22** Nambu nikuvajovela mu ligono la uhamula
nyenye yati mwihamuliwa neju kuliku vandu va ku Tilo
na Sidoni. **23** Na nyenye mwavandu va Kapelanaumu,
wu, yati mukujikwiha mbaka kunani kwa Chapanga? Yati
wiheleswa mbaka kuligodi litali langali mwishu! Ndava kuvya
gachinamtiti gegahengiki kwa veve, yagahengiki ku Sodoma
kula, muji wenuwo ngawasigalili mbaka lelu. **(Hadēs g86)** **24**
Nambu nikuvajovela, ligono la uhamula veve yati wihamuliwa
neju kuliku ya vandu va ku Sodoma!" **25** Lukumbi lwenulo,
Yesu ajovili, "Nikusengusa, Dadi, Bambu wa kunani na
mulima! Ndava uvafiyili mambu genago vevavi na luhala
na vasomaji, ndi uvagubukulii vana vadebe." **26** Ena, Dadi,
ndi cheyikuganisi. **27** "Dadi wangu anigotolili vindu vyoha.
Avi lepi mweamumanyi Mwana nambu Dadi, mewa kawaka
mweamumanyi Dadi nambu Mwana, na yeyoha yula ndi
Mwana aganili kumgubukulila. **28** Mbwela mwavoha kwangu,
mwemwing'aiswa na kuyegemewa na ndwika na nene yati
nikuvapumulisa. **29** Mjikunga lingolingoli langu, mkajiwula
kuhuma kwangu, muni nene ndi nampoli na mngolongondi
wa mtima, na nyenye yati mpoleswa mumtima yinu. **30** Muni,
lingolingoli langu litopa lepi ndwika yangu yiyuyuka."

12 Lukumbi ulo, Yesu avi mukupita mumigunda Ligono
la Kupumulila, Hinu, vawuliwa vaki njala yavavinili,
vakatumbula kudenya nganu na kuyogola ngele zaki na
kulya. **2** Vafalisayu pevagaweni genago, vakamjovela
Yesu, "Lola, vawuliwa vaku vihenga lijambu lelibesiwi
kuhenga pa Ligono la Kupumulila." **3** Yesu akayangula,
"Wu, mwangasoma cheahengili Daudi na vayaki njala
peyamvinili? **4** Mwene ayingili mu Nyumba ya Chapanga na
kulya mabumunda gala gegavikwi palongolo ya Chapanga.
Mwene hati vayaki kawaka mweayidakiliwi kulya mabumunda
genago. Mabumunda ago gaganikiwi kuliliwa na vamteta
va Chapanga ndu. **5** Amala mwangasoma muchitabu
cha Malagizu kuvya kila Ligono la Kupumulila vamteta va
Chapanga vakugadenya malagizu ga Musa mu Nyumba ya
Chapanga kuni vihololewa lepi kuvya vahokili? **6** Nambu
hinu nikuvajovela kuvya penapa avi mkulu kuliku Nyumba
ya Chapanga. **7** Kuvya mumanyalila mana ya malovi aga
'Nigana lipyana, nigani lepi teta zinu.' Ngamuvahamwili lepi
vandu vangahoka. **8** Muni Mwana wa Mundu ndi Bambu wa
Ligono la Kupumulila." **9** Yesu akawuka penapo, akahamba
munyumba ya kukonganekela Vayawudi. **10** Kwavi na mundu

mmonga mweagogodili chiwoko. Hinu, vandu vamkotili Yesu,
“Wu, Malagizu giyidakila kumlamisa mundu pa Ligono la
Kupumulila?” Vamlingili ndava vapatayi njila ya kumtakila. **11**
Nambu Yesu akavajovela, “Wu, yani pagati yinu mweavi na
limbelele laki, ligwilili muligodi, wu, akulihumisa lepi Ligono
la Kupumulila? **12** Mundu itopeswa neju kuliku limbelele!
Hinu ndi yiyidakiliwa kuhenga matendu gabwina pa Ligono
la Kupumulila.” **13** Kangi Yesu akamjovela mundu yula,
“Talambula chiwoko chaku.” Mwene akachitalambula, ndi
chalamili ngati chiwoko chingi chila. **14** Nambu Vafalisayu
vakahuma kuvala na kujovesana, ndava ya mpangu wa
kumkoma Yesu. **15** Nambu Yesu amanyalili mpangu
wula, akawuka pandu pala. Msambi wa vandu wamlandili,
akavalamisa vana matamu voha. **16** Avabesili vakotoka
kuvajovela vandu mambu gaki, **17** muni lilovi la ajovili Mlota
Isaya litimilayi. **18** “Lola, mtumisi mwenimuhagwili, chiganu
changu, mweanihekesa neju mtima wangu. Nikuuvika
mpungu wangu panani yaki, namwene yati ikokosa uhamula
wangu kwa milima yoha. **19** Angahutana, amala kuywanga,
mewa lwami lwaki nakuyuwanika munjila **20** Mlahi weupondiki
akuwudenya lepi, na utambi wewihuma lyohi wijimika lepi,
mbaka kuhamula kwekuganikiwa kulongosa, **21** Vandu voha
va milima yoha vakumhuvalila mwene.” **22** Penapo vandu
vamletili Yesu mundu ngalola mewa avi ngajova mweatalaliwi
na mzuka. Yesu akamlamisa hati akahotola kujova na kulola.
23 Msambi woha wa vandu wewavi penapo ukakangasa
na kujova, “Wu, mwenuyu lepi mwana wa Daudi?” **24**
Nambu Vafalisayu pevayuwini genago, vakajova, “Mundu
uyu ivinga mizuka kwa uhotola wa Belizebuli mkulu wa
mizuka.” **25** Yesu amanyili maholo gavi akajova, “Unkosi
wowoha weulekangini chikundi chikundi wewitovana wene,
wangahotola kusindimala mewawa na muji amala vandu va
nyumba yimonga vevalekangini chikundi chikundi yati vigwa.”
26 Ngati Setani akavinga mizuka yaki, akujing'anamukila
mwene. Hinu unkosi waki usindimala wuli? **27** Ngati
nyenye mwijova nene nikuyivinga mizuka kwa makakala ga
Belizebuli, wu, valanda vinu vivinga kwa makakala ga yani?
Ndava ya genago vandu vinu ndi vevakuvahamula nyenye!
28 Nambu ngati nivinga mzuka kwa makakala ga Mpungu wa
Chapanga, ndi mumanya kuvya Unkosi wa Chapanga umali
kuvabwelela. **29** “Ihotola wuli mundu kuizangila nyumba
ya mundu mweavi na makakala na kumnyaga vindu vyaki,
changali hoti kumkunga mundu ana makakala mwenuyo?
Kangi ndi ahotola kumnyaga vindu vyaki.” **30** “Mundu
yeyoha mweanganilanda nene, akunibela, na mundu yeyoha
mweangayola pamonga na nene, idandasa. **31** Ndava
yeniyo nikuvajovela, vandu yati vilekekeswa kumbudila kwavi
Chapanga na maligu gavi goha, nambu yati ilekekeswa
lepi yula mweakumliga Mpungu Msopi. **32** Kangi, mundu
yeyoha mweijova lilovi la kumbela Mwana wa Mundu
yati ilekekeswa, nambu mundu yeyoha mweijova lilovi la
kumbela Mpungu Msopi, ilekekeswa lepi pamulima uwu
hati pamulima weubwela.” **(aiōn g165)** **33** “Mkongo wakavya
wabwina na matunda gaki yati givya gabwina mewawa,
mkongo wakavya uhakau na matunda gaki givya gahakau
mewa. Ndi mkongo umanyikana ndava ya matunda gaki. **34**
Nyenye mwachiveleku cha liyoka! Mwihotola wuli kujova
mambu gabwina kuni mwavene mwavahakau? Muni mundu
ijova gala gegamemili mumtima waki. **35** Mundu mbwina
iwusa mambu gabwina muchibana chaki chabwina, mewawa
mundu mhakau iwusa mambu gahakau muchibana chaki
chihakau.” **36** “Hinu nikuvajovela, ligono la uhamula kila
mundu yati ihamuliwa kwa kila lilovi lihakau leajovili. **37**
Muni malovi gaku wamwene yati wiyidakiliwa umganisi
Chapanga, na kwa malovi gaku wamwene yati wihamuliwa
kuvya uhokili.” **38** Kangi pagati ya vawula va malagizu na
Vafalisayu vamjovili Yesu, “Muwula tigana kulola ulangisu
kuhuma kwa veve.” **39** Mwene akayangula, “Chiveleku
chihakau changali sadika! Mwigana ulangisu, yati mwipata
lepi ulangisu, nambu ndi wulawula wa Yona mweavi mlota
wa Chapanga. **40** Ngati Yona cheatamili magono gadatu kilu
na muhi mulileme la somba yivaha, mewawa Mwana wa
Mundu yati itama mugati ya ndima magono gadatu muhi na
kilu. **41** Ligono la uhamula vandu va ku Ninawi yati viyima
pamonga na chiveleku ichi na kuchihamula, ndava muni
vene vamali kumng'anamukila Chapanga lukumbi Yona
peavakokosili. Hinu apa avi mkulu kuliku Yona! **42** Nkosi
wa chidala wa muji wa Sheba yati ihumila Kwelitipama
lilanga lukumbi lwa uhamula wa chiveleku ichi, namwene
yati akuchihamula kuvya chihokili. Muni mwene agendili
kuhuma kutali, abwelili kuhuma kumulima waki, kuyuwana
malovi ga luhala ga Solomoni, kumbi apa avi mkulu
kuliku Solomoni.” **43** “Mzuka ngati uvingiwi kwa mundu,
ulyungalyunga kulugangatu kulonda pandu pa kupumulila.
Akupapata lepi pandu, **44** Kangi akujijovela, ‘Niwuya kavili
kunyumba yangu mwenihumili.’ Peiwuya akuyikolela nyumba
yila yivii waka yifyagiliwi na kupambwa. **45** Kangi ihamba
kuyitola mizuka yingi saba, hihakau neju kuliku mwene,
yoha ibwela kuyingila kwa mundu yula. Mundu yula ivya
mhakau neju kuliku peatumbwili. Hinu ndi yati yivya kwa
chiveleku ichi chihakau.” **46** Yesu peavi akona ilongela
na vandu, lola, nyina waki na valongo vaki vakahika na
kuyima kuvala, vagana kulongela nayu. **47** Hinu mundu
mmonga akamjovela, “Yuwanila nyina waku na valongo

vaku vavi kuvala, vigana kulongela na veve." 48 Nambu
Yesu akamyangula mundu yula "Nyina wangu ndi yani?
Na valongo vangu ndi vayani?" 49 Kangi akatalambula
chiwoko chaki na kuvalangisa vawuliwa vaki, akajova, "Ava
ndi nyina wangu na valongo vangu! 50 Muni mundu yeyoha
mweihenga geigana Dadi wangu mweavili kunani, mwenuyo
ndi mlongo wangu mlumbu wangu na nyina wangu."

13 Ligono lilolo, Yesu awukili munyumba yila akahamba
kutama mumhana ya nyanja. 2 Msambi uvaha wa
vandu wamtindili hati Yesu akakwela muwatu, akatama.
Vandu voha vayimili mumhana ya nyanja, 3 namwene Yesu
akavajovela mambu ga mahele kwa miluhumu. "Myuwanila,
mundu mmija mbeyu ahambili kumija mbeyu. 4 Peamijili,
mbeyu zingi zikagwilila munjila, na hidege yikabwela yikahola.
5 Zingi zakagwilila pamatalau pangali kuvya na ludaka neju.
Zalolikini zimeli kanyata ndava ludaka lwavi lwamahele lepi.
6 Lilanga palaumili, lachonili ndava mikiga yaki yakamwili
lepi muludaka, zikanyala. 7 Mbeyu zingi zagwilili mumikongo
ya minga, ndi mikongo ya minga yikamela na kuzihinya.
8 Zingi zagwili paludaka lwa bwina, zameli na kupambika,
yingi mbeyu miya yimoja na yingi mbeyu sitini na yingi
mbeyu selasini." 9 Yesu akajova, myuwana nyenye mwemuvi
na makutu. 10 Vawuliwa va Yesu vamhambili, vakamkota,
"Ndava kyani wijova na vandu kwa miluhumu?" 11 Yesu
akavayangula, "Nyenye mpewili uhotola wa kumanya umfiyu
wa Unkosi wa kunani kwa Chapanga, nambu vene vapewili
lepi. 12 Muni mundu mweavi na chindu yati iyonjokesewa
neju, nambu mundu angali kuvya na chindu hati cheavi
nachu yati chinyagiwa. 13 Muni nijova nawu kwa miluhumu,
ndava vilolokesa nambu vilola lepi viyuwana nambu vimanya
lepi. 14 Kwa vene gatimili malovi gala geajovili Isaya mweavi
mlota wa Chapanga, kuyuwana yati mwiyuwana, nambu yati
mwimanya lepi, kulola yati mwilola, nambu yati mwiwona
lepi, 15 muni mitima ya vandu ava yitopa. Vagadindii makutu
gavi, vagubiki mihu gavi. Kuvya lepi, yavaloli na mihu
gavi, yavayuwini na makutu gavi, yavamanyalili muluhala
lwavi, na kumuwuyila Bambu, na nene nganivalamisi.
16 Nambu mmotisiwa nyenye, muni mihu ginu gilola na
makutu ginu giyuwana. 17 Nikuvajovela chakaka, vamlota
va Chapanga vamahele na vandu va Chapanga vamahele
vanogili kugalola gala gemgaloli nambu vagaloli lepi, na
kuyuwana gala gemyuwini nambu nakuyuwana." 18 "Hinu,
nyenye myuwana ndava ya luhumu lwenulu lwa mmija
mbeyu. 19 Yeyoha mweiyuwana lilovi la Unkosi wa Chapanga
changamanya, iwanangana ngati mbeyu zezagwili munjila,
ndi yula mhakau ibwela na kutola chechimijiwi mumtima
waki. 20 Mbeyu zezagwili mulitalau ndi luhumu wa mundu
yula mweiyuwana lilovi lenilo na bahapo akulipokela kwa
luheku. 21 Nambu nakuyingila mugati yaki ndava avi lepi na
mikiga, lilovi lenilo litama mulukumbi luhupi na pegihumila
man'gaiso na kuhengiwa uhakau ndava ya lilovi la Chapanga,
kanyata igwa. 22 Mewawa na mbeyu yeyagwili pagati ya
mikongo ya minga, ndi luhumu lwa mundu mweiyuwana
lilovi lenilo, nambu mambu ga pamulima apa na mnogo
wa kugana vindu vyamahele vikulitindila lilovi lenilo na
ipambika lepi matunda ndi kuhenga gala gakumganisa
Chapanga. (aiōn g165) 23 Nambu mbeyu yeyagwilili muludaka
lwabwina ndi luhumu wa mundu mweiyuwana lilovi na
kulimanya, ndi yipambika matunda, yimonga matunda miya
na yingi matunda sitini na yingi matunda selasini." 24
Yesu avajovili vandu luhumu lungi, "Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uwanangini na mundu mweamijili mbeyu yabwina
mumgunda waki. 25 Hinu vandu pavagonili abwelili mundu
likoko na kumija masindi pagati ya nganu na kuwuka.
26 Penapo nganu peyameli na kutumbula kuholomola
njechela, mewawa masindi gakahumila. 27 Vatumisi va
mkolo mgunda vamhambili na kumjovela mwene, 'Bambu,
chakaka wamijili mbeyu zabwina kumgunda waku. Hinu
masindi gahumili koki?' 28 Mwene akavayangula, 'Mundu
likoko ndi mweahengili genago.' Ndi vatumisi vaki vakamkota
wigana tete tikatupulai masindi? 29 Mwene akavayangula,
'Lepi,' Pangi pemwitupula masindi, yati mwitupula na nganu
mewa. 30 Mlekayi vikula pamonga mbaka lukumbi lwa
kubena. Lukumbi lwenulo ndi yati nikuvajovela vabenaji,
vayola hoti masindi na kugakunga malundu ga kuyocha
motu, na nganu mbenai na kuyivika pachibana changu." 31
Yesu avajovili vandu luhumu lungi, "Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uwanangini na mbeyu yidebe yeyikemiwa haladali
mundu ayitolili, na kumija kumgunda waki. 32 Yene yivya
yidebe kuliku mbeyu zoha, nambu yikamela na yikula kuvya
mkongo uvaha kuliku mimea yoha, hati hidege yibwela na
kujenga hisakanilu, mumambanda gaki." 33 Yesu avajovili
luhumu lungi, "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini
na mau mmonga mweagegili ngemeku, akahangisana
na uhembe madebe gavili na lapinga, na uhembe woha
watutumwiki." 34 Yesu aujovili msambi wa vandu genago
goha kwa miluhumu, kawaka chindu cheajovili changali
miluhumu, 35 Muni lijambu leajovili mlota wa Chapanga
litimilayi, "Yati nijova nawu kwa luhumu, yati nikuvajovela
mambu gegafiyiki kutumbula kuwumbwa kwa mulima." 36
Kangi Yesu avalagili vandu vala, akayingila munyumba.
Vawuliwa vaki vamhambalili vakamjovela, "Utidandaulila
luhumu lwa masindi kumgunda." 37 Yesu akavayangula,

“Mmija mbeyu zabwina ndi Mwana wa Mundu 38 Mgunda
wula ndi pamulima. Mbeyu zabwina zila ndi vandu vala
unkosi ndi wavi. Nambu masindi gala ndi vandu va yula
Mhakau. 39 Mundu likoko yula mweamijili masindi ndi Setani.
Mabenu ndi mwishu wa mulima uwu, vabenaji ndi Vamitumu
va kunani kwa Chapanga. (aiōn g165) 40 Ngati chavitupula
masindi na kugayocha motu, ndi yati cheyivya pamwishu wa
mulima uwu. (aiōn g165) 41 Mwana wa Mundu yati akuvatuma
Vamitumu vaki va Chapanga vavayola kuhuma ku Unkosi
waki voha vevibudisa vandu kwa Chapanga na vevavi
na matendu gahakau, 42 na kuvataga mulitanulu la motu
ukali kwenuko yati vivemba na kuyaga minu. 43 Kangi,
vandu vevihenga matendu gabwina palongolo ya Chapanga
yati ving'asima ngati lilanga muunkosi wa Dadi wavi. Hinu
mweavi na makutu ndi ayuwana!” 44 “Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uwanangana ngati vindu vya mashonga gamahele
vyevifiyiki kumgunda. Mundu mmonga ayiwene, akafiya
kavili. Ahekili neju, hati akahamba kugulisa vyoha vyeavi
navyu na akagula mgunda wula.” 45 “Kavili Unkosi wa kunani
kwa Chapanga uwanangana na mgulisa vindu mweilonda
chindu cha mashonga gamahele neju chechikemelewa
lulu. 46 Peapatili lulu yimonga yeyiguliswa kwa mashonga
gamahele neju, akahamba, kugulisa vyoha vyeavi navyu na
kugula chindu chila.” 47 “Mewawa Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uwanangana na ngwanda wa somba weujwigiwi
munyanja, kulova somba ndalindali. 48 Paumemili, valova
somba vahutili pandumba, vakatama na kuhagula somba
zabwina na kuvika mumadengu gavi, na somba zezawolili
vakataga. 49 Chenichi ndi cheyivya pamwishu wa mulima
uwu, Vamitumu va kunani kwa Chapanga yati vihumila
na kupangula vandu vabwina na vandu vahakau, (aiōn
g165) 50 kangi yati vakuvataga vandu vahakau mulitanulu
la motu, kwenuko ndi yati vivemba na kuyaga minu.” 51
Yesu akavakota, “Wu, mukugamanya mambu goha aga?”
Vakamyangula, “Ena.” 52 Mwene akavajovela, “Hinu ndi kila
muwula wa malagizu mweajiwulili kuuvala unkosi wa kunani
kwa Chapanga, iwanangana ngati mkolo nyumba mweiwusa
vindu muchibana vya mashonga gamahele vyamupya na
vyakadeni.” 53 Yesu peamali kujova miluhumu yeniyo awukili
pandu pala, 54 akahamba kumuji wavi. Akatumbula kuwula
vandu munyumba za kukonganekela Vayawudi, vevamyuwini
vakakangasa, vakajova, “Mwenuyu apatili koki luhala ulu?”
Na uhotola wa kuhenga gachinamtiti? 55 Wu, mwenuyu lepi
mwana wa yula mhongola mikongo? Na nyina waki ikemiwa
lepi Maliya na valongo vaki, lepi Yakobo na Yosefu na Simoni
na Yuda? 56 Valumbu vaki voha nakutama pamonga na tete?
Hinu agapatili koki mambu ago goha? 57 Vabeli kumpokela,
nambu Yesu akavajovela, “Mlota wa Chapanga itopeswa
kila pandu, nambu nakutopeswa pamuji wa kunyumba yaki
mwene!” 58 Hinu ndava ya kubela kumsadika kwavi, Yesu
nakuhenga gachinamtiti yamahele kula.

14 Lukumbi lwenulo, chilongosi Helodi ayuwini malovi
ga Yesu 2 Kangi, akavajovela vatumisi vaki, “Mundu
mwenuyo ndi Yohani Mbatizaji, ayukili ndi muni makakala
gachinamtiti gihenga lihengu mugati yaki.” 3 Muni Helodi
ndi mweamkamwili Yohani akamkunga pingu na kumsopa
muchifungu, ndava ya Helodiya, mdala wa Filipi, mlongo
waki. 4 Ndava Yohani amjovili Helodi, “Chabwina lepi veve
kumgega Helodiya mdala wa mlongo waku!” 5 Helodi aganili
kumkoma Yohani, nambu ayogwipi vandu ndava vandu
vammanyili Yohani avi Mlota wa Chapanga. 6 Hinu paligono
la mselebuko wa kuvelekewa Helodi, msikana wa Helodiya
akinili palongolo ya vayehe na Helodi ahekili neju. 7 Namwene
akamjovela kwa chilapu kumpela msikana mwenuyo chindu
chochoha cheiyupa. 8 Mwene kuni ikohakewa na nyina waki
ndi akayupa, “Unipela mutu wa Yohani Mbatizaji mulupalu.”
9 Nkosi akavya ngolongondi, nambu ndava ya chilapu chaki,
na vayehe vala veavagongolili pachakulya, alagizi vampelai.
10 Hinu, Helodi atumili mundu muchifungu amdumula Yohani
mutu. 11 Vakavika mutu wa Yohani muchipalu na kumpela
msikana yula, namwene akampelekela nyina waki. 12
Vawuliwa va Yohani, vakabwela vakatola higa yaki na
kuzika. Kangi vakahamba kumjovela Yesu. 13 Peamali
kuyuwana ago, Yesu akawuka pandu apo na watu, na
kuhamba pandu pachiepela, ngamwene. Nambu vandu
vakayuwana ndi vakamlanda na magendelu kuhuma kumiji.
14 Yesu peahulwiki kubwani, auwene msambi wa vandu,
akavahengela lipyana, akavalamisa vatamu voha. 15 Payavi
kimihi, vawuliwa vaki vakamhambila vakamjovela Yesu,
“Pandu apa ndi palugangatu, na lilanga limali kutipama.
Hinu uvalaga vandu vahamba muvijiji vakajigulila vyakulya.”
16 Nambu Yesu akavayangula “Viganikiwa lepi kuhamba,
mvapela nyenye chakulya.” 17 Nambu vene vakajova,
“Tivii na mabumunda mhanu na somba zivili ndu.” 18
Yesu akavajovela, “Muniletelai apa.” 19 Ndi akavajovela
vandu vatama mumanyai, na Yesu akatola mabumunda
gala mhanu na somba zila zivili, akalolokesa kunani kwa
Chapanga, akamsengusa Chapanga. Kangi akagametula
mabumunda gala, na kuvapela vawuliwa vaki, navene
vakavapela vandu. 20 Vandu voha vakalya na kuyukuta. Na
vawuliwa vaki vakanonga hipandi yeyisigalili, na kumemesa
madengu kumi na gavili. 21 Mvalangu wa vandu voha
vevalili vavi vagosi elufu mhanu, changavalanga vadala na

vana. 22 Bahapo Yesu akavalagiza vawuliwa vaki vayingila
muwatu, vamlongolela kumwambu ya nyanja lukumbi mwene
ilagana na msambi wa vandu. 23 Peamali kuvalaga vandu,
akakwela kuchitumbi nga mwene kumuyupa Chapanga.
Kimihi payahikili Yesu avi mwene ndu penapo, 24 nambu watu
wula wamali kuhika pagati ya nyanja, nambu yikakang'wa
neju na mtimbunganu wa manji, muni chimbungululu
wakang'wayi wiwuya mumbele. 25 Hamba kucha payahegalili,
Yesu avahambili vawuliwa vaki igenda kwa magendelu
panani ya manji. 26 Nambu vawuliwa vaki pavamuwene
igenda panani ya manji vakavagaya neju, vakajova "Lihoka!"
Vakaywanga cha wogohi. 27 Bahapo Yesu akalongela nawu,
"Mguna, ndi nene mkoto kuyogopa!" 28 Petili akajova,
"Bambu ngati chakaka ndi wamwene, nijovela nibwela kwaku
nigenda panani ya manji." 29 Yesu akamyangula, "Ena,
bwela." Hinu ndi Petili akahuluka muwatu wula akagenda
panani ya manji, akamhambila Yesu. 30 Nambu peuweni
mpungu wula, akayogopa, akatumbula kujwigama akavemba
kwa lwami, "Bambu unisangulayi!" 31 Penapo, ndi Yesu
akatalambula chiwoko chaki na akamkamula akamjovela,
"Veve mweusadika padebe! Ndava kyani uvi na mtahu?"
32 Ndi akayingila muwatu, na mpungu ukaguna. 33 Voha
vevavi muwatu vamfugamili, vakajova, "Chakaka veve ndi
Mwana wa Chapanga." 34 Vakakupuka nyanja vakahika
mulima wa ku Genezaleti. 35 Vandu pevammanyili Yesu,
vakadandasa malovi pandu pala poha. Kangi vakamletela
vatamu voha, 36 vakamuyupa neju avayidakila vapamisa
ndu lugunyilu lwa nyula yaki. Na voha vevapamisi valamili.

15 Vafalisayu vangi na vawula va malagizu vakahika
kuhuma ku Yelusalemu, vakamhambila Yesu
vakamkota, 2 "Ndava kyani vawuliwa vaku vitopesa lepi
mawuliwu ga vagogo vitu? Visamba lepi chabwina mawoko
kwakona kulya chakulya!" 3 Yesu akayangula, "Ndava kyani
nyenye mwidenya mihilu ya Chapanga, ndava ya kulanda
mawuliwu ginu?" 4 Chapanga amali kujova, uvatopesa
dadi waku na nyina waku, na mweampela likoto dadi waki
amala nyina waki yikumgana akomiwa. 5 Nambu nyenye
mwijova, mundu mweakumjovela dadi waki amala nyina
waki kuvya, chochoha chenihotola kukutangatila, nimuwusili
Chapanga, 6 iganikiwa lepi kumtangatila dadi waki amala
nyina waki. Chenichi ndi chemdenya amuli ya Chapanga kwa
kugalanda mawuliwu ginu! 7 "Nyenye mwemkujikita kuvya
vandu vabwina! Isaya alotili chakaka, ndava yinu, peajovili
malovi aga! 8 'Chapanga ijova, vandu ava vakunitopesa
kwa malovi ndu, nambu mitima yavi yivii kutali na nene. 9
Kunigundamila kwavi ndi waka, ndava mambu geviwula ndi
malagizu ga vandu ndu.'" 10 Kangi Yesu aukemili msambi
wa vandu akaujovela, "Myuwanila na kumanya malovi
genikuvajovela! 11 Chindu chechikumyingisa mundu uhakasa
palongolo ya Chapanga lepi chechiyingila mumlomo, nambu
ndi chila chechikumuhuma mundu mumlomo." 12 Kangi
vawuliwa vaki vakamhambila, vakamjovela, "Wu, umanyili
kuvya Vafalisayu vayomili pevayuwini malovi gaku?" 13
Nambu mwene akavayangula, "Mbeyu yeyoha angamija
Dadi wangu mweavi kunani, yati yitupuliwa. 14 Mvaleka
vene! Vene ndi vangalola, vachilongosi wa vangalola,
na ngalola akamlongosa ngalola muyaki, voha vavili yati
vidumbukila muligodi." 15 Petili akajova, "Utidandaulila
luhumu wenuwo." 16 Yesu akajova, "Hati nyenye mwakona
mwangagamanya ago? 17 Wu, mwihotola lepi kumanya
chechiyingila mumlomo chihamba mulileme na chiumiswa
kuvala kundindima? 18 Nambu mambu gegihumila mumlomo
gihuma mumtima, genago ndi gegakumkita mundu akotoka
kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga. 19 Ndi mumtima gihuma
maholo na ukomaji na ugoni na ukemi na kuyiva na malovi
ga udese na maligu. 20 Genago ndi gegakumkita mundu
kuvya mhakasa palongolo ya Chapanga. Nambu kulya
chakulya changasamba nakumuyingisa mundu uhakasa."
21 Yesu awukili pandu penapo akahamba kutama kumuji
wa Tilo na Sidoni. 22 Mau mmonga Mkanani wa mulima
wenuwo ambwelili na kuywanga neju, "Bambu Mwana wa
Daudi, unihengela lipyana! Msikana wangu ing'ahiswa na
mzuka." 23 Nambu Yesu ayangwili lepi, hinu vawuliwa
vaki vakamhambila, vakamjovela, "Mjovela awuka lola
akutilanda kuni iywanga." 24 Yesu akayangula, "Nitumwili
ndu kwa mulima wa Isilaeli, vevavi ngati limbelele leliyagili."
25 Nambu mau yula akabwela akamfugamila, akajova
"Bambu, unitangatila." 26 Yesu akamyangula "Chabwina
lepi kutola chakulya cha vana na kutagila mabwa." 27
Hinu mau yula akayangula, "Chakaka, Bambu, nambu
hati mabwa gilya masigalilu gegigwa pahi pameza ya
bambu wavi." 28 Penapo ndi Yesu akayangula, "Mau
veve, sadika yaku yivaha! Uhengewa ngati chaugana."
Msikana waki akalama lukumbi lulalula. 29 Yesu akawuka
penapo akahamba mumhana wa nyanja Galilaya, akakwela
pachitumbi, akatama pahi. 30 Msambi wa vandu vambwelili
vamletili vevagogodili higa na vangalola na vangajova
pamonga na vangi vamahele vevagogodili magendelu
vana matamu, vakavavika palongolo ya magendelu gaki,
mwene akavalamisa 31 Msambi wa vandu ukakangasa
neju pavaweni vangajova vijova, vevagogodili higa vilama
vevagogodili magendelu vigenda na vangalola vilola, vandu
vakamulumba Chapanga wa Isilaeli. 32 Yesu avakemili
vawuliwa vaki na kuvajovela, "Nikuvahengela lipyana vandu

ava ndava vatamii pamonga na nene magono gadatu, nivii
lepi na chindu chakulya. Nangagana vawuka na njala, muni
vakotoka kuinduka munjila." 33 Vawuliwa vaki vakamjovela,
"Penapa palukongolo tipata koki chakulya cha kuyukuta
msambi woha wa vandu?" 34 Yesu akavakota, "Mabumunda
gavi galinga?" Vakamyangula "Saba na tusomba tudebe." 35
Yesu akalagiza vandu vatama pahi. 36 Akatola mabumunda
gala saba na tusomba tudebe tula, akalolokesa kunani
kwa Chapanga, akamsengusa Chapanga, akavimetula,
akavapela vawuliwa vaki, navene vakavagavila vandu. 37
Voha vakalya na kuyukuta. Kangi vakayola masigalilu ga
hipandi na kumemesa madengu saba. 38 Vandu vevalili vavi
vagosi elufu mcheche changavalanga vadala na vana. 39 Ndi
Yesu akavalaga vandu vala, akayingila muwatu, akahamba
kumuji wa Magadani.

16 Vafalisayu na Vasadukayu vamhambili Yesu na
kumlinga, vamyupili avalangisa ulangisu kuhuma
kunani kwa Chapanga. 2 Nambu Yesu akavayangula,
"Yikahika kimihi mwijova yati kwivya kwabwina ndava kunani
kudung'u! 3 Na lukela hamba kucha mwijova, 'Lelu yati
kwivya na fula, ndava kunani kudung'u na mahundi gatindili!'
Mwimanya bwina kusoma ulangisu wa kunani, nambu
mwangamanya kusoma ulangisu wa lusenje lwa hinu. 4
Chiveleku changasadika! Chigana ulangisu, chipewa lepi
ulangisu, nambu nga wulawula wa Yona mweavi mlota
wa Chapanga." Yesu akavaleka, akawuka. 5 Vawuliwa
vaki pavamali kukupuka kumwambu ya nyanja vakumbwiki
kuvya vakosiwi kugega mabumunda. 6 Yesu akavajovela,
"Mvya mihu na mujiyangalila na ngemeku ya Vafalisayu na
Vasadukayu!" 7 Nambu vene vakajovesana, "Ijova genaga
ndava tigegili lepi mabumunda." 8 Yesu amanyili maholo
gavi, akavajovela, "Nyenye vandu mwemsadika padebe,
ndava kyani mwijovesana ndava nakuvya na mabumunda?
9 Mwangamanya? Mwikumbuka lepi mabumunda gala
mhanu genavalisili vandu vala elufu mhanu ndi madengu
galinga gemwamemisi? 10 Amala, mabumunda saba gala
genavalisili vandu elufu mcheche, wu, madengu galinga
ga masigalilu gemwamemisi? 11 Ndava kyani nakumanya,
kuvya navi nakulongalela mambu ga mabumunda? Nambu
mjiyangalila na ngemeku ya Vafalisayu na Vasadukayu!"
12 Kangi vawuliwa vakamanya kuvya avi nakujova ndava
ya ngemeku ya mabumunda, nambu ndava ya mawuliwu
ga Vafalisayu na Vasadukayu. 13 Yesu peahikili muji wa
Kaisalia Filipi, akavakota vawuliwa vaki, "Vandu vijova
Mwana wa Mundu ndi nayani?" 14 Vakamyangula, "Vangi
vijova Yohani Mbatizaji," "Vangi vijova Eliya na vangi vijova
Yelemia, amala mmonga pagati ya Vamlota va Chapanga."
15 Yesu akavakota, "Na nyenye mwijova nene ndi yani?"
16 Simoni Petili akayangula, "Veve ndi Kilisitu, Mwana wa
Chapanga mweavi mumi." 17 Yesu akajova, "Umotisiwa
veve Simoni mwana wa Yona, ndava muni, kawaka mundu
yeyoha mweakugubukuli lijambu lenili, nambu Dadi wangu
wa kunani. 18 Nene nikuvajovela, veve ndi Petili, na panani
ya litalau lenili yati nijenga msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu. Hati makakala ga lifwa gihotola lepi. **(Hadēs g86)** 19
Yati nikupela fungulu za Unkosi wa kunani kwa Chapanga,
chochoha cheudinda pamulima yati chidindiwa kunani kwa
Chapanga, mewawa chochoha cheudindula pamulima, yati
chidinduliwa kunani kwa Chapanga." 20 Kangi Yesu avabesili
neju vawuliwa vaki vakotoka kumjovela mundu yeyoha
yula kuvya mwene ndi Kilisitu Msangula. 21 Kuhumila
penapo Yesu atumbwili kuvajovela hotohoto vawuliwa vaki,
kuvya yikumgana ahamba ku Yelusalemu, na kwenuko
yati inga'iswa pamahele, ndava ya kuyokiswa na vagogo,
na vamteta vakulu na vawula va malagizu ga Chapanga
geampeli Musa, kuvya yati ikomiwa na paligono la datu yati
iyuka. 22 Petili akamtola pamhana, akatumbula kumhakalila,
"Gakotoka kukuhumila Bambu! Lijambu lenilo langakukolela!"
23 Nambu Yesu akang'anamuka, akamjovela Petili, "Uwuka
palongolo yangu, Setani! Veve ndi Chipingilu changu,
maholo gaku lepi ga Chapanga nambu gachimundu." 24
Kangi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Mundu yeyoha
mweigana kuvya mlanda wangu yikumgana ajibela mwene,
atola msalaba waki, anilandayi. 25 Muni, mundu mweigana
kuusangula wumi waki mwene, yati akuuyagisa, nambu
mundu mweakuuyagisa wumi waki ndava yangu yati
akuupata kavili. 26 Wu, mundu yati ipata kyani akapata
vindu vyoha vya pamulima na kuuyagisa wumi waki? Amala
mundu yati iwusa chindu kiki chivya pandu pa wumi waki?
27 Ndava muni, Mwana wa Mundu yati ibwela na ukulu
wa Dadi waki pamonga na vamitumu vaki va kunani kwa
Chapanga, penapo ndi peakumuwuyisila kila mundu ndava
ya matendu gaki. 28 Nikujovela chakaka, vavi vangi bahapa,
vifwa lepi changamlola Mwana wa Mundu ibwela avi Nkosi."

17 Pegamaliki magono sita, Yesu avatoli Petili na Yakobo
na Yohani mlongo waki, akahamba nawu ngavene
kunani ya chitumbi chitali. 2 Kwenuko, Yesu ang'anamwiki
mlolekanu waki palongolo yavi. Pamihu paki pang'asimi
ngati lilanga na nyula zaki zang'asimi ngati lumuli. 3 Kangi
vawuliwa vadatu vala vavawene Musa na Eliya vilongela
na Yesu. 4 Penapo petili akamjovela Yesu, "Bambu ndi
chabwina tete kuvya apa! Ngati wigana yati nijenga vindanda

vidatu chimonga cha veve, chimonga cha Musa na chingi
cha Eliya." 5 Petili peavi akona ijova ago, lihundi la msopi
lavagubiki, na lwami lukayuwanika kuhuma mulihundi,
"Mwenuyu ndi mwana vangu mwenikumgana mweniganisiwa
nayu mumyuwanilayi." 6 Vawuliwa vala pevayuwini genago,
vakayogopa neju, vakagwa chakukupama. 7 Nambu
Yesu akavahambila, akavapamisa, akajova, "Myima mkoto
kuyogopa!" 8 Pavayinula mitu yavi na kulola avi lepi mundu
yungi, nambu ndi Yesu mwene. 9 Hinu, pavahelela kuhuma
kuchitumbi, ndi Yesu avabesili, "Mkoto kumjovela mundu
mambu gemgaweni mbaka Mwana wa Mundu peiyukiswa."
10 Kangi vawuliwa vakamkota "Ndava kyani vawula va
malagizu vijova Eliya abwela hoti?" 11 Yesu akavayangula,
"Chakaka, Eliya yati ibwela hoti na kutendelekela mambu
goha. 12 Nambu nikuvajovela, Eliya amali kubwela na
vene nakummanya, nambu vamhengili chavaganili. Mewawa
Mwana wa Mundu yati in'gahiswa mumawoko gavi." 13
Kangi vawuliwa vamanyili kuvya akuvajovela kumvala Yohani
Mbatizaji. 14 Pevauhikili kavili msambi wa vandu, mundu
mmonga amhambili Yesu, akamfugamila palongolo yaki,
15 akajova "Bambu mhengela lipyana mwana vangu muni
ihinduka, kangi ing'ahika neju, pamahele mwene igwa pamotu
amala mumanji. 16 Namletili kwa vawuliwa vaku nambu
vahotwili lepi kumlamisa." 17 Yesu akayangula, "Nyenye
chiveleku changasadika na chechiyagili yati nitama na nyenye
mbaka ndali? Yati nikuvasindimalila nyenye mbaka ndali?
Mniletela apa mwana mwenuyo." 18 Yesu akahakalila mzuka
wula, wene ukamuwuka ndi msongolo yula akalama lukumbi
lulalula. 19 Kangi vawuliwa vakamhambila Yesu pachiepela
na kumkota, "Ndava kyani tete tahotwili lepi kuuwusa
mzuka?" 20 Yesu akayangula, "Ndava sadika yinu yidebe.
Nikuvajovela chakaka ngati muvi na sadika hati yidebe ngati
mbeyu ya haladali. Mwihotola kuchijovela chitumbi ichi,
'Wuka apa uhamba pala!' Nachene yati chihamba, kawaka
chindu chochoha changahengeka kwinu." 21 Nambu mzuka
ngati uwu nakuhuma, nambu kwa kumuyupa Chapanga
na kujihinisa kulya chakulya. 22 Vawuliwa va Yesu pevavi
pamonga ku Galilaya Yesu akavajovela, "Mwana wa Mundu
yati igotolewa kwa vandu. 23 Yati vakumkoma nambu
paligono la datu yati iyukiswa." Vawuliwa vaki vakavya
vakaviniswa mtima. 24 Pevahikili ku Kapelanaumu vandu
vevitola kodi ya Nyumba ya Chapanga vakamhambila Petili,
vakamkota, "Wu, muwula winu, ilipa kodi ya Nyumba ya
Chapanga?" 25 Petili akavayangula, "Ena, ilipa." Hinu,
petili peayingili munyumba kwakona angajova chindu,
Yesu akamkota, "Simoni, veve wihololela wuli? Vankosi
va pamulima vitola ushulu amala kodi kuhuma kwa yani?
Kuhuma kwa vakolonjinji amala kwa vayehe?" 26 Petili
akayangula "Kwa vayehe." Yesu akamjovela chakaka,
"Vakolonjinji vilipa lepi. 27 Nambu tikotoka kuvayomesa
vandu ava. Uhamba kunyanja ukataga luvecha, somba
yeutumbwili kulova utola, udindula mlomo waki yati ukolela
lishonga utola ulipa kodi ndava yaku na ndava yangu."

18 Lukumbi lwenulo vawuliwa vamhambili Yesu,
vakamkota, "Yani mweavimvaha Muunkosi wa kunani
kwa Chapanga?" 2 Yesu amkemili mwana mmonga na
akamyimika pagati yavi, 3 Kangi akajova, "Nikuvajovela
chakaka, ngati mwing'anamuka lepi na kuvya ngati vana
vadebe, katu nakuyingila muunkosi wa kunani kwa Chapanga.
4 Mundu yeyoha mweakujihelesa pahi ngati mwana, mwenuyo
ndi mvaha munkosi wa kunani kwa Chapanga. 5 Mundu
yeyoha mweakumpokela mwana mmonga ngati uyu paliina
langu, akunipokela nene." 6 "Mundu yeyoha mweakumbudisa
mmonga pagati ya vadebe vevisadika vabudayi, ngayivii
mbanga akungiwa liganga livaha la kuyagila muhingu na
kujwigiswa pagati ya nyanja yivaha. 7 Valachikolela vandu
va mulima ndava ya kuyokisa vangi vagwai. Mabudisa
genago yikugagana gahumila, nambu alachikolela mundu
yula mweakugabudisa." 8 "Ngati chiwoko chaku amala
chigendelu chaku chikubudisa, chidumulai na kutaga kutali,
Mbanga veve kuyingila kuwumi changali chiwoko chimonga
amala chigendelu chimonga kuliku veve kuyingila kumotu wa
magono goha wangajimika kuni uvi na mawoko gavili amala
magendelu gavili. **(aiōnios g166)** 9 Lihu laku lakakubudisa,
ulitupula na ulitaga kutali. Mbanga veve kuyingila muwumi
wa magono goha gangali mwishu kuni uvi na lihu limonga
kuliku kuvya na mihu gavili na kutagwa kumotu wa magono
goha wangali mwishu wangajimika kuni uvi na mihu gaku
gavili." **(Geenna g1067)** 10 "Mjiyangalila mkoto kuvavevesa
mmonga wa vadebe ava. Nikuvajovela vamitumu vavi
kunani kwa Chapanga magono goha vavi palongolo ya Dadi
wangu. 11 Ndava muni Mwana wa Mundu abwelili kusangula
chechiyagili." 12 "Mwihololela wuli? Ngati mundu avi na
mambelele miya yimonga, limbele limonga lakayagai. Wu,
nakugaleka mambelele tisini na tisa pachitumbi, kuhamba
kulonda limonga lelikayagili? 13 Ngati aliwene, nikuvajovela
chakaka yati akulihekelela neju lenilo kuliku gala tisini na
tisa gangayaga. 14 Mewawa, Dadi winu mweavi kunani,
nakugana mmonga wa vadebe ava ayaga." 15 "Mlongo
waku akakuhokela umhambila ukamlangisa cheakuhokili
muvi mwavene. Akakuyuwana ndi umpati kavili mlongo
waku. 16 Ngati nakukuyuwanila, hamba na mundu yungi
mmonga amala vavili muni kwa malovi ga vandu vavili

amala vadatu lijambu loloha limaliswa ngati Mayandiku
Gamsopi chegijova. 17 Ngati akabela kuvayuwana venavo,
uwujovela msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, ngati
akuvayuwanila lepi avo, kwa veve ndi avya ngati vandu
vangammanya Chapanga na vevitola kodi." 18 "Nikujovela
chakaka, chemwibesa pamulima, yati chibesewa kunani
kwa Chapanga, mewawa chechiyidakiliwa pamulima yati
chiyidakiliwa kunani kwa Chapanga. 19 Nijova kangi, vavili
pagati yinu vakayidakilana pamulima ndava ya lijambu
loloha la kumuyupa Chapanga, Dadi wangu wa kunani yati
akuvahengela lijambu lenilo. 20 Ndava muni popoha pamuvi
vavili amala vadatu kwa liina langu, nene nivii penapo pagati
yavi." 21 Kangi Petili akamhambila Yesu, akamkota "Bambu,
wu, mlongo wangu akanibudilayi, nimulekekesa mala yilinga?
Amala mala saba?" 22 Yesu akayangula, "Nijova lepi nga
mala saba, nambu sabini mala saba." 23 Ndava yeniyi ndi
Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangana na mkulu
mmonga mweaganili kuhenga mvalangu wa madeni na
vatumisi vaki. 24 Peatumbwili kuvalanga, vamletili mundu
mweadaiwayi mashonga elufu kumi. 25 Mundu mwenuyo avi
lepi na chindu cha kulipa, mkulu waki akahamula, aguliswai
ngati mvanda mwene na mdala waki na vana vaki na
vindu vyeavili navyu muni valipa lideni. 26 Hinu, mtumisi
yula. Akagwa pahi, akafugama, akajova, unilindila nene
yati nikukulipa lideni loha! 27 Mkulu yula akamhengela
lipyana akamlekekesa lideni lila akamleka ahamba. 28
"Nambu mundu yula pawukili, akakonganeka na mtumisi
muyaki mweamdayayi mashonga gadebe. Akamkamula
akamdodoyola hingu, akumjovela 'Nilipa lideni laku!' 29
Mtumisi muyaki akafugama, akajova, niyupa, 'Unilindila
nene yati nikukulipa lideni laku loha!' 30 Nambu mwene
angayidakila, ndi akamusopa muchifungu mbaka peilipa
lideni lila. 31 Hinu, vatumisi vayaki pavawene lijambu
lelahumalili vakaviniswa mtima, vakahamba kumjovela
mkulu wavi kulivala lijambu lelahengiki. 32 Kangi mkulu
yula akamkemela mtumisi mwenuyo, akamjovela, 'Veve
ndi mtumisi mhakau neju! Nikulekekisi lideni laku loha
pewaniyupili. 33 Wu, yakuganili lepi veve kumlekekesa
mtumisi muyaku ngati chenikulekekisi nene?' 34 Hinu mkulu
yula akamema ligoga, akamgotola kwa vang'aisa muchifungu
mbaka peilipa lideni laki loha." 35 "Na dadi wangu mweavi
kunani yati akuvahengela mewawa ngati kila mmonga winu
akumlekekesa lepi mlongo waki kwa mtima waki woha."

19 Yesu peamali kujova malovi ago, akawuka kumkoa wa
ku Galilaya na kuhamba kumuji wa Yudea kumwambu
ya mfuleni Yoludani. 2 Msambi uvaha wa vandu wamlandili
kwenuko, mwene akavalamisa. 3 Hinu pagati ya Vafalisayu
vangi vakambwelela vakamulinga kumkota, "Wuli, ndi
chabwina mgosi kumleka mdala waki ndava ya chindu
chochoha chila?" 4 Yesu akavayangula, "Wu, mwangasoma
mu Mayandiku Gamsopi kuvya Chapanga mweawumbili
mundu kutumbula kadeni, amuwumbili mundu mgosi na
mdala? 5 Kangi akajova, 'Ndava yeniyo, mgosi yati akumleka
dadi waki na nyina waki na kuwungana na mdala waki, ndi
voha vavili yati vivya higa yimonga.' 6 Ndava yeniyo, ndi
lepi kavili vavili, nambu higa yimonga. Cheachiwunganishi
Chapanga mundu akoto kuchipangulana." 7 Nambu
Vafalisayu vakamkota, "Ndava kyani, Musa atilagazili
yihotoleka mgosi kumpela mdala waki balua na kumleka?"
8 Yesu akayangula, "Musa avalekekisi ndava ya kutopa
kwa mitima yinu. Nambu nakuvya chenicho kutumbula
Chapanga peawumbili mulima. 9 Nikuvajovela, mundu
yeyoha mweakumleka mdala waki na kugega mdala yungi
ikita ugoni nambu ndu ndava ya ukemi ihotola kumleka."
10 Vawuliwa vaki vakamjovela, "Ngati mambu ga mgosi
na mdala waki ndi ago, mbanga kukotoka kugega." 11
Yesu akavajovela, "Lepi voha vevihotola kuyidakila lilovi
lenili, nambu vala vevahotwisi na Chapanga. 12 Muni gavi
mambu ndalindali gegihenga vagosi vakotoka kugega, vavi
vevavelikiwi kahumbi kapecha, vangi ndava vahengiwi na
vandu kuvya vakahumbi kapecha na vangi vigega lepi
ndava ya Unkosi wa kunani kwa Chapanga. Mweihotola
kuyidakila lilovi lenilo ayidakilayi." 13 Kangi vandu vamletili
Yesu vana vadebe muni avavikila mawoko na kuvayupila.
Nambu vawuliwa vaki vakavahakalila vandu vala. 14 Nambu
Yesu akavajovela, "Muvaleka vana ava vabwela kwa nene,
na mkoto kuvabesa, muni Unkosi wa kunani kwa Chapanga
ndi wa vandu ngati vana venava." 15 Hinu Yesu peamali
kuvavikila mawoko muni avamotisa, ndi akawuka pandu
penapo. 16 Mundu mmonga amhambili Yesu akamkota,
"Muwula, nikita chindu kiki chabwina nivyaa na wumi wa
magono goha?" **(aiōnios g166)** 17 Yesu akamyangula, "Ndava
kyani ukunikota lijambu la bwina? Avi mmonga ndu mweavi
mbwina. Ngati wigana kuvya na wumi wa magono goha,
uyidakila mihilu." 18 Mundu yula akamkota, "Mihilu yoki?"
Yesu akamyangula, "Ukoto kukoma, kukita ugoni, kuyiva,
kujova udese, 19 vatopesayi dadi waku na nyina waku
na umgana muyaku ngati cheukujigana wamwene." 20
Msongolo yula akamjovela, "Genago goha nigalandili, hinu
nihenga kyani neju?" 21 Yesu akamjovela, "Ngati wigana
kuvya chakaka mundu mbwina, uhamba ukagulisa vindu
vyaku vyoha. Mashonga ago goha uvapela vangangu na
veve yati ukujivikila vindu vyamahele kunani kwa Chapanga,

kangi ubwela unilandayi." 22 Hinu msongolo yula peayuwini
malovi gala, akahamba kuni avi ngolongondi neju ndava muni
avi na vindu vyamahele aganili lepi kuvilekelesa. 23 Kangi
Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Nikuvajovela chakaka, ndi
yinonopa mkolo vindu vyamahele kuyingila muunkosi wa
kunani kwa Chapanga. 24 Nikuvajovela kavili yati yiyeyuka
kwa hinyama ngati ngamiya kuholota palibowo la sindanu,
kuliku mweavi na vindu vyamahele kuyingila muunkosi
wa kunani kwa Chapanga." 25 Vawuliwa vala pevayuwini
malovi ago vakakangasa neju, vakamkota Yesu, "Hinu ndi
yani mweihotola kusanguliwa?" 26 Yesu akavalolokesa,
akavajovela "Lijambu lenili lihotoleka lepi kwa mundu, nambu
kwa Chapanga mambu goha gihotoleka." 27 Petili akayangula
"Lola," Tete tileki kila chindu ndava ya kukulanda. Yati tipata
kyani? 28 Yesu akavajovela, "Nikuvajovela chakaka, paitama
Mwana wa Mundu pachigoda cha ukulu waki, pamulima wa
mupya. Mewawa na nyenye mwemunilandili yati mwitama na
nene muvigoda kumi na hivili na kuvahamula makabila kumi
na gavili ga Isilaeli. 29 Mundu yeyoha mwaalekili nyumba
amala mlongo waki amala mlumbu amala dadi amala nyina
waki amala vana vaki amala migunda yaki ndava ya nene.
Yati ipokela mala miya na kuhala wumi wa magono goha
wangali mwishu. **(aiōnios g166)** 30 Nambu vamahele vevavi va
kutumbula yati vivya va mwishu na vevavi va mwishu yati
vivya va kutumbula."

20 "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na mkolo
mgunda wa mizabibu, mwealavili lukela kuvalonda
vandu valihengu mumgunda waki. 2 Vayidakilini kulipiwa
mashonga ga luhuna lwa muhi umonga, akavatuma
kumgunda waki wa mizabibu. 3 Akahuma kavili saa datu
lukela, na avaweni vandu vangi vayimili pandu pakugulisila
vindu, vangali lihengu. 4 Akavajovela, 'Mewawa na nyenye
mhamba kulihengu kumgunda wangu wa mizabibu,' Na
nene yati nikuvalipa luhuna lwinu lwemganikiwa mupewayi.
5 Hinu, vakahamba. Kangi mkolo mgunda yula akahuma
kangi saa sita, na saa tisa, akawuka kangi mewawa. 6
Hati Payahikili saa kumi na yimonga kimihi, ahumili kangi
na kuvakolela vandu vangi vayimili pandu pa kugulisa
vindu, hinu, akavakota. 'Ndava kyani muyimili muhi woha
changali lihengu?' 7 Vakamyangula, 'Ndava kawaka mundu
mweatipeli lihengu,' Mwene akavajovela, na nyenye mhamba
mkahenga lihengu kumgunda wa mizabibu." 8 Payavi
kimihi, mkolo mgunda amjovili myimilila lihengu mumgunda,
uvakemela vanalihengu uvalipa mashonga gavi, utumbula
na vala veuvapeli lihengu pamwishu na umalakisa vala
veuvapeli lihengu pakutumbula. 9 Hinu vevatumbwili lihengu
saa kumi na yimonga kimihi, vabwelili na kila mundu apokili
mashonga ga luhuna lwa muhi umonga. 10 Pavabwelili
vala vevatumbwili lihengu peatumbwili vaholali kuvya yati
vipokela neju, ndi navene vakapokela mashonga ga luhuna
lwa muhi umonga kila mundu. 11 Pavamali kupokela
vakamng'ung'utila mkolo mgunda yula. 12 Vakamjovela,
vandu ava va pamwishu vahengili lihengu nga lisaa limonga,
hinu veve uvalipili kuwanangana na tete, kuni tete tiweli
na kukangamala mulihengu na lilanga la muhi woha? 13
Mkolo mgunda yula, akamyangula mmonga wavi, "Yuwanila,
mkozi, nikupunjili lepi chindu! Wu, tayidakilini lepi na veve
mashonga ga luhuna lwa muhi umonga? 14 Hinu tola
mashonga ga luhuna lwaku, uhamba. Niganili kumpela wa
pamwishu luhuna lwa kuwanangana na veve. 15 Nihotola
lepi kukita chenigana na mashonga gangu? Ukunilolokesa
lingele ndava muni nambwina?" 16 Hinu Yesu amalakisa kwa
kujova, "Mewawa wa pamwishu yati vivya wa vakutumbula
na vakutumbula yati vivya va pamwishu." 17 Yesu peavi
munjila kuhamba ku Yelusalemu, ndi akavatola vawuliwa
vaki kumi na vavili vala kuchiyepela, na munjila kuni vigenda
akavajovela. 18 "Mlola, tihamba ku Yelusalemu kwenuko ndi
Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa Vakulu va kuteta na
vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa navene
yati vakumhamula lifwa. 19 Kangi yati vakumgotola kwa
vandu vangali Vayawudi, navene yati vakumvevesa na
kumtova ndonga, na kumkoma kwa kumvamba pamsalaba
nambu paligono la datu yati iyuka." 20 Penapo nyina wavi
vana va Zebedayo amhambili Yesu pamonga na vana
vaki vavili, akamfugamila na kumuyupa chila cheigana.
21 Yesu akamkota, "Ugana kyani?" Mau yula akayangula,
"Lagazila muunkosi waku vana vangu ava vavili vatama,
mmonga upandi waku wa kulyelela na yungi wa kumangeya."
22 Yesu akamyangula, "Nakuchimanya chemwiyupa. Wu,
mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso cheninywela
nene?" Vakamyangula, "Tihotola." 23 Akavajovela, "Chakaka
yati mwinywelela chikombi changu, nambu kumtamisa
mundu upandi wa kulyelela amala kumangeya ndi lihengu
langu lepi, lijambu lenilo yati vipewa vala vevatendelekiwi
na Dadi wangu." 24 Vawuliwa kumi vala pevayuwinili
genago, vakavayomela vala valongo vavili. 25 Nambu Yesu
akavakemela pamonga na kuvajovela, "Mwimanya kuvya
vachilongosi va mulima vakuvalongosa vandu vavi kwa
makakala, na vachilongosi vakuvakita vandu avo kuvya vavi.
26 Nambu kwinu yikotoka kuvya genago, nambu mweigana
kuvya mkulu pagati yinu yikumgana avyai muhengaji winu,
27 na yeyoha mweigana kuvya wa kutumbula pagati yinu,
yikumgana avyai mtumisi winu. 28 Ndava muni Mwana

wa Mundu nakubwela kuhengewa, nambu kuvahengela
na kuwusa wumi waki ndava ya kuvagombola vandu
vamahele." 29 Yesu na vawuliwa vaki pavawuyayi ku Yeliko
msambi uvaha wa vandu vamlandili. 30 Ndi vangalola
vavili vevatamili pamuhana ya njila, pevayuwini kuvya
Yesu ibwela na njila yeniyo, vakajova kwa lwami luvaha,
"Bambu, Mwana wa Daudi utihengela lipyana." 31 Msambi
wa vandu wula wavahakalili na kuvajovela vagunai. Nambu
vene vakayonjokesa kujova kwa lwami luvaha, "Bambu,
Mwana wa Daudi utihengela lipyana!" 32 Yesu akayima
akavakemela na kuvakota, "Wu, mwigana nivahengela
kyani?" 33 Vakamyangula, "Bambu, tigana kulola." 34 Hinu
Yesu avahengili lipyana, ndi akavapamisa mumihu gavi, ndi
bahapo vakahotola kulola, vakamulanda.

21 Yesu na vawuliwa vaki pavahegelili, ku Yelusalemu
na kuhika Betifage kuchitumbi cha Mizeituni ndi
akavatuma vawuliwa vaki vavili, 2 akavajovela, "Muhamba
pachijiji cha palongolo yinu yati mwikolela lipunda na mwana
waki vakungiwi, muvawopola muniletelayi nene. 3 Ngati
mundu akavakota chochoha, mumjovela, 'Bambu akumgana,'
Bahapo yati akuvalekela." 4 Mambu ago gahengiki muni
malovi geajovili Mlota wa Chapanga gatimilayi, 5 "Ujovela muji
wa Siyoni, Lola, Nkosi waku akukubwelela! Mngolongondi
na akweli panani ya lipunda, mwana wa lipunda hinyama
yeyigega ndwika." 6 Mewa vawuliwa vaki vakahamba na
kukita ngati chevalagaziwi na Yesu. 7 Vamletili lipunda
na mwana waki, vakavayambatisa nyula panani yavi, na
Yesu akatama panani yaki. 8 Msambi uvaha wa vandu
vadandisi nyula zavi munjila na vangi vadumwili matutu
ga mikongo na kudandasa munjila. 9 Msambi wa vandu
vevamlongolili na vevamulandili vala vakajova kwa lwami
luvaha. "Ulumbiwa Mwana wa Daudi! Amotisiwa mwenuyo
mweibwela paliina la Bambu! Chapanga alumbiwa kunani!"
10 Yesu peavi mukuyingila ku Yelusalemu, muji woha
wakenyemwiki. Vandu vakotanayi, "Mwenuyu ndi yani?" 11
Vandu vangi pagati ya msambi wula vakayangula, "Mwenuyu
ndi Yesu mlota wa Chapanga, kuhuma ku Nazaleti muji
wa Galilaya." 12 Yesu ayingili paluvanja lwa Nyumba ya
Chapanga na kuvavinga vandu voha, vevagulisa na kugula
vindu pala, azing'anambwisi meza za vabadilisha mashonga.
Pamonga na vigoda vya vagulisa ngunda. 13 Akavajovela
"Yiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi, 'Nyumba yangu yati
yikemiwa nyumba ya kumyupila Chapanga.' Nambu nyenye
muyikitili kuvya libokoselu la vanyagaji." 14 Vangalola na
vachindamile vamhambili Yesu pa Nyumba ya Chapanga,
mwene avalamisi. 15 Nambu Vamteta vakulu va Chapanga
na vawula va malagizu vamemili ligoga ndava ya kulola
mambu gabwina geahengili Yesu, mewa vana vevajovayi
kwa lwami luvaha mu Nyumba ya Chapanga, "Ulumbiwa
Mwana wa Daudi." 16 Vakamjovela, "Wu, wiyuwana vana
ava chevijova?" Yesu akavayangula, "Ena, niyuwana! Wu,
mwangasoma mu Mayandiku Gamsopi? Mumilomo ya vana
vadebe na vang'enya ndi ujipatili ulumba kamili." 17 Kangi
Yesu akavaleka, akawuka pamuji wenuwo, akahamba ku
Betania akagona kwenuko. 18 Chilau yaki lukela Yesu peavi
mukuwuya kumuji wenuwo, njala yamvinili. 19 Auwene
mkongo wa mtini mumuhana ya njila, ndi auhambalili, nambu
akolili lepi chindu mumkongo wula nga mahamba gene,
ndi aupeli likoto akaujovela gakotoka kupambika matunda
kutumbula lelu hati magono goha! Bahapo mkongo wula
wanyalili. (aiōn g165) 20 Vawuliwa pavauweni vakakangaswa
na lijambu lenilo vakajova, "Ndava kyani mkongo wa mtini
unyalili chighafula?" 21 Yesu akavayangula, "Nikuvajovela
chakaka, ngati mwisadika changali mtahu, yati mwihotola
lepi ndu kuhenga ago, nambu hati kuchijovela chitumbi,
'Utupuka apa, na ukujitaga munyanja,' Yati yivya mewa.
22 Na chochoha chemwiyupa kwa kumuyupa Chapanga,
mwakasadika yati mwipata." 23 Yesu ayingili mu Nyumba ya
Chapanga kuwula, hinu peavi mukuwula. Vamteta vakulu na
vagogo va vandu vamkotili "Wihenga mambu genago kwa
uhotola woki? Ndi yani mweakupeli uhotola wenuwo?" 24
Yesu akavayangula, "Nene yati nikuvakota likotesi limonga,
na ngati muniyangwili ndi nene yati nikuvajovela nihenga
mambu aga kwa uhotola woki. 25 Wu, uhotola wa Yohani
Mbatizaji wahumili koki? Wu, wahumili kunani kwa Chapanga
amala wahumili kwa vandu?" Nambu vakajovesana vene
kwa vene, "Tikajova, 'Wahumili kunani kwa Chapanga? Yati
akutikota, ndava kyani nakusadika?' 26 Na ngati tijovili,
gahumili kwa vandu, tiyogopa msambi wa vandu muni voha
viyidakila kuvya Yohani ndi mlota wa Chapanga." 27 Hinu
vamyangwili, "Nakumanya!" Namwene Yesu akavajovela
na nene nikuvajovela lepi, nihenga mambu aga kwa
uhotola woki. 28 "Nyenye mwihololela wuli, mundu mmonga
avili na vasongolo vavili. Akatumbula kumjovela yula wa
kutumbula, mwana vangu lelu uhamba kumgunda wangu wa
mizabibu ukahenga lihengu. 29 Msongolo yula akamyangula,
'Mbwitu,' Nambu mwanakandahi ang'anamwisi maholo gaki,
akahamba kuhenga lihengu. 30 Yula dadi akamjovela mwana
wa pili galagala. Namwene akayidakila ena Dadi, Nambu
nakuhamba. 31 Wu, yani pagati ya vavili venavo mweahengili
maganu ga dadi waki?" Vakamyangula, "Mwana wa utumbula
yula." Hinu, Yesu akavajovela, "Nikuvajovela chakaka vatola
kodi na vakemi yati vakuvalongolela kuyingila muunkosi wa
Chapanga." 32 Muni Yohani abwelili kwinu na kuvalangisa

njila ya kumganisa Chapanga, nyenye nakuyisadika, nambu
vatola kodi na vakemi vamsadiki. Hati pamonga na kugalola
genago goha, nambu nyenye nakumuwuyila Chapanga na
kumsadika. 33 Yesu akajova, “Myuwana luhumu lungi,”
Mundu mmonga mkolo nyumba alimili mgunda wa mizabibu,
akatindisila luwumba, na kugima chiliva cha kuminyila divayi
na akajenga mnala. Kangi avakodisi valimaji, akahamba
mulima wa kutali. 34 Lukumbi lwa kubena pwalahikili, ndi
avatumili vatumisi vaki kwa valimaji vala, muni vakatola
lilundu laki la mabenu. 35 Nambu valimaji vala vavakamwili
vatumisi venavo, mmonga vakamtova na yungi vakamkoma,
na yungi vakamtova na maganga. 36 Kangi mkolo mgunda
akavatuma vatumisi vangi vamahele neju kuliku vala va
kutumbula. Hinu valimajii vala vakavahengela mewawa. 37
Pamwishu ndi amtumili mwana waki, muni aholalili kuvya.
Chakaka yati vakumutopesa mwana vangu. 38 Nambu
valimaji vala pevamuwene mwana waki, vakajovesana
vene kwa vene, mwenuyu ndi mhali waki, timkoma muni
mgunda wenuwu tihala tete! 39 Hinu, vakamkamula na
kumtaga kuvala ya mgunda wa mizabibu, ndi vakamkoma.
40 Kangi Yesu akavakota “Hinu mkolo mgunda wa mizabibu
paibwela yati akuvakita kyani valimaji vala?” 41 “Vene
vakamyangula, yati akuvakoma valimaji venavo na mgunda
wula yati akuvapela valimaji vangi vevakumpela lilundu laki
la mabenu lukumbi lwa kubena.” 42 Yesu akavajovela, “Wu,
mwangasoma mu Mayandiku Gamsopi?” Liganga levabeli
vakujenga, hinu ndi liganga likulu la kukamulila nyumba
Bambu ndi mweahengili lijambu lenili, ndi la kukangasa neju
kwitu! 43 Ndava muni nikuvajovela, “Unkosi wa Chapanga
yati uwusiwa kwinu na yati vipewa vandu va mulima wungi
vala vevihenga gegakumganisa Chapanga.” 44 Yeyoha
mweigwilila paliganga lenilo yati idenyekana hipandi hipandi
na yeyoha mwelikumgwilila yati likumuyaga nyiminyimi. 45
Ndi vamteta vakulu na Vafalisayu pevayuwini miluhumu
ya Yesu ndi vamanyalili kuvya akuvajova vene. 46 Vene
pevalondili njila ya kumkamula, vayogwipi msambi wa
vandu muni vene vammanyili kuvya mwene ndi mlota wa
Chapanga.

22 Yesu ajovili nawu kavili kwa miluhumu, akajova.
2 “Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini
na nkosi mweamtendelekili mwana waki mselebuko wa
ndowa. 3 Avatumili vatumisi kuvakemela veavagongolili
kundowa, nambu vene vabeli kubwela. 4 Kangi avatumili
vatumisi vangi, akajova muvajovela venivagongolili vala,
Mselebuko wula nimali kutendelekela, nimali kuhinja ng'ombi
yigosi na mpapakasi yeyikulupili, nitendelekili kila chindu,
mbwela kundowa! 5 Nambu vevagongoliwi valitopisi lepi
lijambu lila, vakahambanila, mmonga kumgunda waki na
yungi kumahengu gaki, 6 na vangi vavakamwili vatumisi
vala vakavaliga na kuvakoma. 7 Nkosi yula akayoma,
ndi akavatuma manjolinjoli vaki vahamba kuvakomekesa
vakomaji venavo na kuyocha muji wavi 8 Kangi akavajovela
vatumisi vaki, ‘Mselebuko wa ndowa ndi umali kutendekelewa,
nambu venivagongolili vala nakuganikiwa kubwela. 9 Hinu,
mhamba hati munjila, voha vemkuvakolela mvakemela
vabwela kundowa.’ 10 Vatumisi vala vakawuka na kuhamba
munjila, vavakemela vandu voha vevavakolili, vandu vabwina
na vahakau, nyumba ya ndowa yikamema vayehe.” 11
“Nkosi avawene paayingili kuvalola vayehe, amuwene
mundu mmonga mwaangawala nyula za ndowa. 12 Nkosi
akamkota, ‘Nkozi uyingi wuli penapa changawala nyula
za pandowa?’ Nambu mwene agunili. 13 Kangi nkosi
akavajovela vahengaji, ‘Mumkunga magendelu na mawoko
mumtaga kuvala kuchitita, kwenuko yati ivemba na kuyaga
minu.’” 14 Yesu akamalakisila kujova, “Vamahele vagongoliwi,
nambu vevahaguliwi vadebe.” 15 Kangi Vafalisayu vakawuka,
vakajovesana ndava ya kumuyonja Yesu kwa malovi gaki.
16 Ndi vavatumili vamulanda vavi pamonga na vamulanda va
chikundi cha Helodi. Vamkota, “Muwula,” “Timanyili kuvya
veve ndi mundu wa chakaka, wiwula njila ya Chapanga
muuchakaka, changayogopa vandu vijova kyani muni
ulongosi wa mundu chindu lepi kwa veve. 17 Hinu tijovela,
uholalela wuli? Wu, chabwina amala lepi, tete kulipa kodi kwa
nkosi wa ku Loma ndi mewa ikemelewa Kaisali?” 18 Nambu,
Yesu amanyili uhakau wavi, akavajovela, “Nyenye vahomela
ndava kyani mukunilinga? 19 Mnilangisa lishonga la kulipila
kodi!” Vene vakamlangisa lishonga. 20 Ndi, Yesu akavakota,
“Pamihu apa na liina lenili vyeviyandikwi penapa ndi vya
yani?” 21 Vakamyangula “Ya nkosi wa ku Loma.” Penapo
Yesu akavajovela, “Hinu mumpela nkosi wa ku Loma vyaki
nkosi wa ku Loma na mumpela Chapanga vyaki Chapanga.”
22 Pevayuwini genago vakakangasa, vakamleka vakawuka.
23 Ligono lenilo pagati ya Vasadukayu vangi vevijova vandu
vevafwili viyuka lepi, vamhambalili Yesu na kumkota, 24
vakamjovela “Muwula, Musa atijovili mundu mweagegili
afwili changaleka vana, yikumgana mlongo waki amhala
lipwela mwenuyo, muni ambabakisila vana mlongo waki 25
Hinu pitu apa pavili na valongo saba. Mwaatumbwili kugega
afwili changaleka vana, na mlongo waki amgegili lipwela
mwenuyo. 26 Hinu yavi mewawa kwa valongo vangi wa pili
na wa datu, mbaka voha saba. 27 Pavamali kufwa valongo
venavo voha, ndi na mdala yula afwili. 28 Wu, pa ligono la
kuyuka yati ivya mdala wa yani pagati ya valongo vala? Muni

voha saba vagegini nayu." 29 Yesu akavayangula "Nyenye
mubudili ndava muni nakumanya Mayandiku Gamsopi wala
makakala ga Chapanga. 30 Muni vevafwili paviyuka yati
vigega lepi wala kugegewa, ndi vivya ngati vamitumu va
kunani kwa Chapanga. 31 Nambu ndava ya kuyuka kwa
vevafwili, wu, mwangasoma geavajovili Chapanga? Avajovili,
32 'Nene ndi Chapanga wa Ibulahimu, Chapanga wa Izaki
na Chapanga wa Yakobo.' Hinu mwene ndi lepi Chapanga
wa vevafwili, nambu ndi Chapanga wa vakona wumi." 33
Msambi wa vandu wula pevayuwini malovi ago, ukakangasa
ndava ya mawuliwu gaki. 34 Vafalisayu pevayuwini kuvya
Yesu avagunisi Vasadukayu, vakakonganeka pamonga.
35 Mmonga pagati yavi, mweavimmanya malagizu bwina,
amkotili Yesu cha kumlinga, 36 "Muwula ndi muhilu woki
ukulu mu malagizu?" 37 Yesu akayangula, "'Mgana Bambu
Chapanga waku, mumtima waku woha, mumpungu waku
woha na muluhala lwaku lwoha.' 38 Yeniyi ndi muhilu ukulu ndi
wa kutumbukana. 39 Na ya pili yeyiwanangana na yeniyi, 'Ndi
mgana muyaku ngati chaukujigana wamwene.' 40 Malagizu
goha ga Musa na mawuliwu ga vamlota va Chapanga
gihuvalila mihilu yeniyo yivili." 41 Vafalisayu pavakonganiki
pamonga, Yesu avakotili, 42 "Nyenye mwihololela wuli ndava
ya Kilisitu? Mwana wa yani?" Vakamyangula "Mwene ndi
mwana wa Daudi." 43 Yesu, akavajovela, "Ndava kyani," Kwa
makakala ga Mpungu Msopi? Daudi akumkemela mwene
Bambu? Muni ajovili, 44 Bambu amjovili Bambu wangu, tama
muchiwoko changu cha kulyelela, mbaka nivavika vamakoko
vaku kuvya pahi ya magendelu gaku. 45 Hinu, ngati Daudi
akumkemela, Kilisitu Bambu, yihotoleka wuli kuvya mwana
waki? 46 Avi lepi mundu mweahotwili kumyangula lilovi.
Kutumbula ligono lenilo kawaka mundu mwalingili kumkota
kangi.

23 Kangi Yesu akaujovela msambi wa vandu pamonga na
vawuliwa vaki, 2 "Vawula va malagizu na Vafalisayu ndi
vevavi na uhotola wa kudandaula malagizu ga Musa. 3 Hinu
mugakamula na kugalanda malovi goha gevakuvajovela,
nambu mkoto kuyigila matendu gavi, muni vene vihenga
lepi gala gevikokosa. 4 Vene vikunga ndwika yeyitopa na
kuvagegesa vandu mumavega gavi, kuni vene vaganili lepi
hati kutalambula lungonji kutangatila kugega. 5 Vene vihenga
kila chindu, ndava kulolekana na vandu, viwala vindu vivaha
vyeviyandikiwi malagizu pamihu gavi na mumawoko na
kutalambula lugunyilu lwa nyula zavi. 6 Vigana kutama
muvigoda vya palongolo pa mselebuko, na muvigoda
vya kulongolo munyumba za kukonganekela Vayawudi, 7
mewawa vigana kujambuswa cha kutopeswa pandu pa
kugulisila na kugula vindu na kukemelewa, 'Muwula.' 8 Nambu
nyenye mkoto kuyidakila kukemelewa 'Muwula,' Ndava muni
mwavoha nyenye mwavalukolo na Muwula winu ndi mmonga.
9 Mewa mkoto kumkemela mundu yeyoha pamulima apa
dadi, muni Dadi winu ndi mmonga ndu mweavi kunani. 10
Mkoto kuyidakila kukemelewa vachilongosi, muni chilongosi
winu ndi mmonga ndu, ndi Kilisitu Msangula. 11 Mweavi
mvaha pagati yinu yikumgana avyai muhengaji winu. 12 Na
yeyoha mweakujikwiha yati iheleswa, na mweakujihelesa
yati ikwihiwa." 13 "Mwalachikolela nyenye vawula va
malagizu ga Chapanga geampeli Musa na Vafalisayu!
Mukujikita vabwina! Mwidinda mlyangu wa unkosi wa kunani
kwa Chapanga palongolo ya mihu ga vandu, mwavene
mwiyingila lepi mugati na kuni mukuvayidakila lepi vevigana
kuyingila vayingila. 14 Mwalachikolela nyenye, vawula va
malagizu na Vafalisayu, mukujikita vabwina! Ndava muni
mwinyaga vindu vya valipwela na kujilangisa kuvya vandu
mwemkumganisa Chapanga, kwa kumuyupa Chapanga
mulukumbi lutali, ndava yeniyo uhamula winu yati yivya
yivaha neju." 15 Mwalachikolela nyenye vawula va malagizu
ga Bambu geampeli Musa na Vafalisayu, mukujikita vabwina!
Muvi mulugendu munyanja na mundumba, muni mwilonda
mundu mmonga alanda njila yinu ya kumuyupa Chapanga.
Pemukumpata mukumkita iganikiwa neju kuhamba mumotu
wa magono goha wangajimika kuliku mwavene. **(Geenna g1067)**
16 Mwalachikolela nyenye vilongosi vangalola! Mwemwijova
ngati mundu alapili mu Nyumba ya Chapanga chindu lepi,
nambu mundu akalapa kwa zahabu yeyivii mu Nyumba
ya Chapanga, ndi chilapu chenicho chikumukamula. 17
Nyenye mwangalola vayimu! Choki chivaha neju, zahabu
amala Nyumba ya Chapanga yeyikuinyambisa zahabu
kuvya msopi? 18 Mwijova kavili mewawa kuvya mundu
akalapa pa lusanja lwa luteta ndi chindu lepi, nambu
mundu akalapai na luteta lweluvikiwi panani ya lusanja
lwenulo ndi chilapu chenicho chikumukamula. 19 Mwangalola
nyenye! Choki chivaha neju luteta amala lusanja lwa luteta
yeyikita njombi kuvya ya msopi? 20 Hinu, mundu mweilapa
mulusanja lwa luteta, alapili pa lusanja lwa luteta na vindu
vyoha vyevivi panani yaki. 21 Mewawa na mweilapa kwa
Nyumba ya Chapanga alapili kwa yeniyo na mwenuyo
mwaitama mugati yaki. 22 Na mweilapa kwa liina la
kunani kwa Chapanga, alapili pachigoda cha unkosi wa
Chapanga, na kwa mwene mweitama pachigoda chenicho.
23 Mwalachikolela nyenye vawula va Malagizu na Vafalisayu.
Mwavahomela! Mukuvawusa vandu lilundu limonga pagati
ya kumi hati panani ya manyahi geginungalila bwina, bizali
na ndimbililu, kuni mwileka mambu gavaha ga malagizu

ngati kumganisa Chapanga lipyana na sadika. Genago
ndi ngamlongolili kuhenga changali kuleka gangi gala. 24
Vachilongosi ngalola mwiwusa livembe muminyweso, kuni
mwimila hinyama yeyikemelewa ngamiya! 25 "Mwalachikolela
nyenye vawula va malagizu na Vafalisayu, mwavahomela!
Mwisanja chikombi na nkeve cha kuvala, kuni muleka
mugati mumemili vindu vyemupatili kwa uhiji na kunota.
26 Veve Mfalisayu ngalola! Tumbula hoti kusanja chikombi
na nkele mugati na kuvala yati kwinyamba mewa. 27
Mwalachikolela nyenye, Vawula va malagizu na Vafalisayu,
mwemukujikita vabwina! Mwiwanangana ngati matinda
gevabakili chokaa gegiloleka kuvala ganyambili, nambu
mugati gamemili majege ga mituhi ya vandu vevafwili
kwa uhakasa ndalindali. 28 Mewawa nyenye chakuvala
mwiloleka ngati vandu vevakumganisa Chapanga, nambu
mugati mumemili uhomela na uhakau." 29 "Mwalachikolela
nyenye vawula va malagizu na Vafalisayu, mwavahomela!
Mwijenga matinda ga vamlota va Chapanga na kunyambisa
matinda ga vandu vevamganisi Chapanga. 30 Ndi mwijova,
'Kuvya mutama lusenje lwa vagogo vinu tihanganili lepi
nawu, kuvakoma vamlota va Chapanga!' 31 Hinu, mwavene
mukujilangisa kuvya nyenye ndi vana va vandu vala,
vevavakomili vamlota va Chapanga. 32 Hinu mumalakisa
lihengu levatumbwili vagogo vinu! 33 Nyenye mayoka
chiveleku cha mayoka! Yani mweakuvajovela muhotola kutila
ligono la uhamula wa Chapanga? (Geenna g1067) 34 Ndava
yeniyo nikuvapelekela vamlota va Chapanga, na vandu
vevana luhala na vawula va malagizu, vangi pagati yavi
yati mukuvakoma na kuvavamba mu msalaba na vangi yati
mukuvatova ndonga munyumba zinu za kukonganekela
Vayawudi, na vangi yati mukuvajumbisa kuhuma muji
umonga mbaka muji wungi. 35 Ndi panani yinu mwigega
ngasi ya vandu voha vevamganisi Chapanga yeyiyitiki
pamulima. Kutumbula kukomiwa kwa Abeli mweangabuda
mbaka Zakalia, mwana wa Balakia, mwemwamkomili mu
Nyumba ya Chapanga pagati ya pandu pamsopi pa lusanja
lwa luteta. 36 Nikuvajovela chakaka, chiveleku ichi yati
chihamuliwa ndava ya mambu genago." 37 "Yelusalemu! Veve
Yelusalemu ukuvakoma vamlota va Chapanga na kuvatova
maganga vala venivatumili kwa veve! Mala yilinga niganilli
kuvavika pamonga vana vaku, ngati ng'uku cheyikuvayuvatila
vana mumagwaba gaki, nambu mwaganili lepi! 38 Lola,
Nyumba ya Chapanga waku yati yisigalila mang'ova. 39 Muni
nikuvajovela kutumbula hinu yati nakunilola kavili mbaka
mulukumbi pemwijova, 'Amotisiwa mwenuyo mweibwela
kwa liina la Bambu.'"

24 Yesu awukili mu Nyumba ya Chapanga, peavi
mukuhamba vawuliwa vaki vambwelili na kumlangisa
Nyumba ya Chapanga cheyijengiwi. 2 Yesu akavajovela,
"Ena, mwihotola kugalola goha aga! Nikuvajovela chakaka,
kawaka hati liganga limonga lelisigilila panani ya liganga
lingi kila limonga yati litagiwa pahi." 3 Yesu peatamili panani
ya chitumbi cha mizeituni, vawuliwa vamhambili pachiepela,
vakamkota, "Utijovela mambu ago yati gihumila ndali?"
Ulangisu woki weulangisa kubwela kwaki na pamwishu wa
mulima? (aiōn g165) 4 Yesu akavayangula, mujiyangalila
mundu akotoka kuvakonga. 5 Ndava muni vamahele yati
vibwela kwa liina langu, yati vijova nene ndi Kilisitu Msangula!
Na kuvakonga vandu vamahele. 6 Nambu mwiyuwana malovi
ga ngondo na lwami lwa ngondo, nambu mkoto kuyogopa,
muni genago goha giganikiwa kuhumila, nambu mwishu
wene wakona. 7 Vandu va mulima umonga yati vitovana na
mulima wungi, unkosi umonga yati utovana na unkosi wungi.
Kuni na kula yati kwivya na njala na mindendemo ya ndima.
8 Genago goha yati givya ngati utumbula wa lipyanda la
kuvelekewa mwana. 9 "Kangi yati vakuvagotola mung'aiswa
na kukomiwa. Yati mwivya vandu va kuyomewa na vandu va
milima yoha ndava ya kunisadika nene. 10 Lukumbi lwenulo
vamahele yati vakuyileka sadika yavi kung'anamukilana na
kuyomelana. 11 Yati vihumila vamlota va udese vamahele yati
vakuvakonga vandu vamahele. 12 Ndava ya kuyonjokeseka
neju uhakau ndi uganu wa vandu vamahele yati wipungula. 13
Nambu mweisindimala mbaka pamwishu ndi mweisanguliwa.
14 Lilovi la Bwina yati likokoselewa pamilima yoha muni
vandu voha vayuwanayi kwakona mwishu kuhika." 15 "Hinu
pemwilola 'Chindu chechiyomesa' Chechijoviwi na Danieli
mweavi mlota wa Chapanga liyimili pandu Pamsopi pa
Nyumba ya Chapanga," Mweisoma na amanyai, 16 penapo
ndi vevavi ku Yudea vajumbalila kuchitumbi. 17 Mweavi
kunani ya nyumba yaki akotoka kuhuluka kutola chindu
munyumba yaki. 18 Na mundu mweavikumgunda akotoka
kuwuya mumbele, kutola nyula yaki. 19 Lukumbi lwenulo
vamau mwemuvi na ndumbu na mwemunyong'esa yati
mwing'aika neju! 20 Ndi mumuyupayi Chapanga kutila
kwinu kukotoka kuvya mu ligono la mbepu amala Ligono la
Kupumulila! 21 Ndava muni lukumbi lwenulo yati kwivya na
mang'ahiso gakulu gangahumila kuhuma kutumbula kwa
mulima mbaka lelu, katu yihumila lepi kavili. 22 Ngati magono
genago yagapungwizwi lepi, kawaka mundu mweasanguliwi,
nambu ndava ya vevahaguliwi vala ndi magono genago
gapungwizi. 23 "Hinu, magono genago mundu akavajovela,
'Lola, Kilisitu Msangula!' 'Avi apa amala avi pala!' Mkoto
kusadika. 24 Muni yati vihumila vakina Kilisitu vangi va

udese na vamlota va udese. Yati vihenga ulangisu uvaha na
gachinamtiti muni vavakonga yikahotoleka hati vevahaguliwi
na Chapanga. 25 Myuwanila, nimali kuvajovela, kwakona
lukumbi kubwela." 26 "Hinu ngati vakavajovelai mlola Kilisitu
Msangula, avi kulugangatu, mkotoka kuhamba, amala mlola
ajifiyili mugati, mkoto kusadika, 27 Ndava kubwela kwa
Mwana wa Mundu yati kulolekana ngati lumuli lwa mbamba
chelumweta kuhuma kwe lihumila lilanga mbaka kwe litipama
lilanga. 28 Pala peuvi mtuhi ndi pagikonganeka manditi." 29
"Bahapo pegimalika mang'ahiso ga magono ago, lilanga yati
lisopiwa chitita, mwehi lwalava lepi na lumuli, ndondo yati
zigwa kuhumila kunani kumahundi, na makakala vindu vevivi
kunani yati vinyugusika. 30 Kangi, ulangisu wa Mwana wa
Mundu yati yiwonekana kunani, ndi penapo makabila goha
ga pamulima apa yati givembeneka kumuyupa Chapanga,
yati vakumlola Mwana wa Mundu ibwela kuhuma kunani
ku mahundi avi na makakala na ukulu neju. 31 Lwami
luvaha lwa lipenenga yati luyuwanika, mwene akuvatuma
vamitumu vaki va kunani kwa Chapanga na kuhamba
kuvakemela vala voha vevahaguliwi na Chapanga, kuhuma
pandi zoha mcheche za mulima, kuhuma mwishu umonga
wa pamulima mbaka mwishu uwu wungi." 32 "Mujiwula
kuhuma mkongo wa mtini, bahapo limbanda laki lakatumbula
kumela na kuhomola mahamba, mwimanya kuvya lukumbi
lwa kubena luvi papipi. 33 Mewawa na nyenye pemwilola
mambu genago goha chegihumila, mumanya kuvya lukumbi
luvi papipi. 34 Chakaka nikuvajovela, chiveleku chenichi
chipita lepi kwakona mambu genago kuhumila. 35 Kunani
kwa Chapanga na pamulima yati ziwuka, nambu malovi
gangu katu giwuka lepi." 36 "Nambu kulivala ligono amala
lisaa lenilo, avi lepi mundu mwaimanya lubwela ndali, hati
vamitumu va kunani amala Mwana. Nga Dadi mwene ndi
mweimanya. 37 Ndava muni ngati chayavi lusenje lwa Nuhu,
ndi mewawa cheyivya peibwela Mwana wa Mundu. 38 Muni
lusenje lwenulo kwakona kutonya fula yikulu, vandu vakalilya
na kunywa, na vigega na kugegewa, mbaka lukumbi Nuhu
peayingili muwatu uvaha weukemiwa Safina. 39 Vamanyili
lepi chechahumila mbaka fula yikulu payabweli na kuvayola
voha. Ndi yivya mewawa paibwela Mwana wa Mundu. 40
Lukumbi lwenulo vandu vavili yati vivya kumgunda mmonga
yati itoliwa na yungi yati ilekewa. 41 Vamau vavili yati vivya
mukuyaga mabenu, mmonga yati itoliwa na yungi ilekewa.
42 Hinu, mujiyangalila! Ndava muni mmanyi lepi ligono la
kubwela Bambu winu. 43 Nambu mumanya lijambu lenili,
ngati mkolo nyumba kuvya amanyai ligono leibwela mhiji,
ngaajitendekili, ngaayileki lepi nyumba yaki yidenyewayi na
mhiji. 44 Ndava yeniyo, mewawa nyenye mujitendelekela,
muni Mwana wa Mundu yati ibwela lisaa mwangalimanya." 45
Yesu akayendelela kujova, "Wu, yani ndi mtumisi msadikika
na mweavi na luhala? Mkulu waki amuvikii kuvayimalila
vatumisi vayaki, avapela chakulya pa lukumbi lwaki. 46
Ahekayi mtumisi yula, mkulu waki akawuya yati akumkolela
ihenga mewa. 47 Nikuvajovela chakaka, mkulu waki yati
akumvika mtumisi mwenuyo kuvya myimilila wa vindu vyaki
vyoha. 48 Nambu ngati mtumisi yula mhakau akahololela
mumtima waki kuvya mkulu waki ichelewa kuwuya, 49 kangi
itumbula kuvatova vatumisi na kutumbula kulya na kunywa
pamonga na vachigaligali. 50 Mkulu waki yati iwuya ligono
angalimanya na lisaa angaholoelela. 51 Mkulu waki yati
akumdumulana neju hipandi na kumvika lilundu limonga na
la vandu vevakujikita vabwina kwenuko ndi yati ivemba na
kuyaga minu."

25 Kangi lukumbi lwenulo, Unkosi wa kunani kwa
Chapanga uwanangana na vakamwali kumi vevagegili
hahi zavi, vevahambili kumlindila mkolo ndowa. 2 Mhanu
pagati yavi vavi vayimu na mhanu vangi vavi na luhala.
3 Vala vayimu vagegii hahi zavi, nambu vagegili lepi
mahuta gangi gachibana. 4 Nambu vevavi na luhala vala
vagegili mahuta muchupa na mu hahi zavi. 5 Ndava
muni mkolo ndowa acheliwi kubwela, ndi vasikana vala
vatumbwili kutitila na vakagona. 6 "Pagati ya kilu lwami
luvaha lwayuwaniki, 'Yumuka, mkolo ndowa ibwela mhamba
mukampokela!' 7 Kangi vakamwali vala voha vakayumuka,
na kutendelekela hahi zavi. 8 Vayimu vala vakavajovela
vayavi vevavi na luhala, mutitangatila mahuta ginu padebe,
ndava muni hahi zitu zijimika. 9 Nambu vevavi na luhala vala
vakavayangula, lepi, 'Gikola lepi, nyenye na tete.' 'Mbanga
mhamba kuliduka mukajigulila mwavene.' 10 Hinu, vakamwali
vayimu vala, pevahambili kugula mahuta, mkolo ndowa ndi
abwelili, vevajitendelekili vala vayingili munyumba ya ndowa
pamonga nayu, kangi mlyangu wadindiwi." 11 Mwanakandahi
vakawuya vakamwali vangi vala, vakakemela "Mkulu,
'Mkulu, tidindulila!' 12 Nambu mkulu yula akavayangula,
'Nikuvajovela chakaka, nakuvamanya nyenye.'" 13 Kangi
Yesu akavajovela, "Mujiyangalila! Ndava mwimanya lepi
ligono amala lisaa yeibwela Mwana wa Mundu." 14 "Kangi
Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangana ngati mundu
mmonga mweaganili kuhamba lugendu lwa kutali, avakemili
vatumisi vaki na kuvagotolela vindu vyaki. 15 Akavapela
kila mundu ngati cheavi na uhotola waki, mmonga mahaku
mhanu ga mashonga na yungi mahaku gavili ga mashonga
na yungi talanta yimonga ya mashonga akahamba. 16
Yula mweagotoliwi talanta mhanu za mashonga, bahapo

akazihengela lihengu na, kuziyonjokesa mahaku gangi mhanu. 17 Mewawa yungi mweagotoliwi mahaku gavili ga mashonga, akayonjokesa mahaku gangi gavili. 18 Nambu mtumisi mweagotoliwi talanta yimonga ya lishonga akahamba kugimila pahi, kuyifiya mashonga ga mkulu waki." 19 "Pagamaliki magono gamahele, mkulu yula awuyili na kutumbula kuvalanga vindu mashonga gaki pamonga nawu. 20 Yula mtumisi mweagotoliwi mahaku mhanu ga mashonga abwelili kuni agegili mahaku ga mashonga gangi mhanu, ndi akamjovela, 'Mkulu, wanipeli talanta mashonga mhanu, hinu niyonjokisi talanta zingi mhanu zeniyonjokisi.' 21 Mkulu waki, akamjovela 'Uhengili chabwina, mtumisi msadikika na mbwina.' Usadikiwi mu mambu gadebe yati nikugotolela mambu gavaha. Bwelayi uhekayi pamonga na mkulu waku!" 22 "Kangi mtumisi yungi mweagotoliwi mahaku gavili ga mashonga, abwelili, na kujova, 'Mkulu wanigotolili mahaku gavili ga mashonga, lola aga apa mahaku gangi gavili geayonjokisi.' 23 'Mkulu waki akamjovela, chabwina, veve mtumisi msadikika na mbwina!' 'Ukitili chabwina mu mambu gadebe, yati nikugotolela mambu gavaha, bwelayi uhekayi pamonga na nene.'" 24 "Nambu yula mweagotoliwi talanta yimonga ya lishonga, abwelili akajova, 'Mkulu nikumanyili veve wa mundu munonopo wibena pewangalima, na kutola pewangadandasa mbeyu. 25 Ndi nayogwipi, nagimili pandima na kufiya lishonga laku. Hinu ndi utola yaku.'" 26 "'Mkulu waki akamyangula veve mtumisi mhakau na mkata! Wimanya kuvya nene nibena panangagaba, na kuyola pala panangadandasa?' 27 Ndi yakuganili uvika mashonga gangu kwa vandu vevibadilisha na kuwusa mashonga, ndi nene nganitoli chiyonjokesu na mashonga gangu! 28 Hinu mumnyaga mashonga genago, na mumpelayi yula mweavi na talanta kumi za mashonga. 29 Ndava, mundu yeyoha mweavi na chindu yati ipewa na kuyonjokesewa. Nambu yula angali chindu, hati chidebe cheavili nachu yati inyagiwa. 30 Na mtumisi yula angali chiyonjokesu, mtaga kuvala kuchitita kwenuko ndi yati kuvya na luvembu na kuyaga minu." 31 "Lukumbi Mwana wa Mundu peibwela muukulu waki pamonga na vamitumu vaki va kunani kwa Chapanga, penapo yati itama panani ya chigoda cha unkosi chechivii na ukulu. 32 Vandu va milima yoha yati vikonganeka pamonga palongolo yaki. Mwene ndi akuvapangula vandu ngati mdimaji cheipangula mambelele na mene. 33 Mwene yati ivika mambelele ndi vandu vabwina palongolo ya Chapanga muchiwoko chaki cha kulyela na mene ndi vandu vahakau muchiwoko chaki cha kumangeya." 34 Kangi Nkosi akuvajovela vala vevavi upandi waki wa kulyela, mbwela, nyenye mwemumotisiwi na Dadi wangu! Mupokela unkosi wemuvikiwi kutumbula kuwumbwa kwa mulima. 35 Muni penavi na njala mwanipeli chakulya, navi na njota mwanipeli manji, avi myehe mwanipokili panyumba yinu, 36 navi nangayatila mwaniwaliki, navi mtamu mwabweli kunilola, navi muchifungu mwanigendelili kunilola. 37 "Penapo vandu vabwina palongolo ya Chapanga yati vakamyangula 'Bambu, takuwene ndali njala yikuvina petakupeli chakulya, amala uvi na njota tete takupeli manji? 38 Ndali takuwene wa myehe ndi tete takupokili, amala wavi changayatila takuwaliki? 39 Ndali patakuwene una utamu amala muchifungu tabweli kukulola?' 40 Nkosi yati akuvayangula, 'Nikuvajovela chakaka, chindu chochoha chamumhengili mmonga wa valongo vangu vadebe ava, mwanihengili nene.'" 41 "Kangi yati akuvajovela vala va upandi wa kumangeya, 'Muwuka, palongolo yangu nyenye mwempewili likoto mhamba kumotu wangajimika wa magono goha gangali mwishu weutendelekiwi kwa Setani na vamitumu vaki. **(aiōnios g166)** 42 Ndava njala peyanivili nyenye mwanipeli lepi chakulya, penavi na njota nyenye mwanipeli lepi manji. 43 Penavi myehe nyenye mwenipokili lepi, penavi changayatila nyenye mwaniwaliki lepi, penavi mtamu na penavi muchifungu nyenye mwabweli lepi kunilola.'" 44 "Penapo yati viyangula, 'Bambu, ndali petakuwene njala yikuvina, amala uvi na njota amala myehe amala changayatila nyula amala mtamu amala muchifungu tete takuhengili lepi?' 45 Bambu yati iyangula, 'Nikuvajovela chakaka, chindu chochoha chamwabeli kumuhengela, mmonga wa vadebe ava, ndi mwabeli kunihengela nene.' 46 Hinu, venava yati vihamba kumbunu wa magono goha, nambu vala vandu vabwina palongolo ya Chapanga yati vihamba kuwumi wa magono goha gangali mwishu." **(aiōnios g166)**

26 Yesu peamalakisi kujova malovi genago, ndi akavajovela vawuliwa vaki, 2 "Mumanyili kuvya gasigalili magono gavili, yati kwivya na mselebuko wa Pasaka, hinu Mwana wa Mundu yati igotolewa muni avambiwa na kufwa pamsalaba." 3 Lukumbi lwenulo vakulu va kuteta na vawula va Malagizu vakonganiki pamonga muluvanja lwa mteta mkulu liina laki Kayafa. 4 Vakajovesana ndava ya kumkamula Yesu kwa mfiyu na kumkoma. 5 "Vakajova, nambu tikotoka kuhenga lijambu lenili lukumbi lwa mselebuko wa pasaka, muni vandu vakotoka kuhenga chitututu." 6 Yesu peavi ku Betania, ku nyumba ya Simoni mweavi na mabudi, 7 mau mmonga mweavi na kachupa ya alabasta kamahuta geginungalila bwina na ga mashonga gamahele, ambwelili na kumyitila pamutu Yesu peilya chakulya. 8 Hinu vawuliwa vaki pavagaweni genago vayomili, vakakota, "Luyagu lwenulo lwa kyani?" 9 "Ndava mahuta ago geginungalila

bwina ngagaguliswi kwa mashonga gamahele, na kuvapela
vangangu mashonga ago!” 10 Yesu agamanyili maholo
gavi, ndi akavajovela, “Ndava kyani mukumung'aha mau
mwenuyu? Mwene anihengili lijambu labwina neju. 11
Ndava muni yati mwivya na vangangu pamonga nawu
magono goha, nambu nene yati nakuvya pamonga na
nyenye magono goha. 12 Mau mwenuyu aniyitili mahuta
geginungalila bwina ndava kunitendelekeha higa yangu
kwa maziku. 13 Nikuvajovela chakaka, pamulima poha
Lilovi la Bwina lenili pelikokoselewa, chitendu cheahengili
mau uyu yati chiluwuliwa ndava ya kumkumbuka mwene.”
14 Kangi mmonga pagati ya vawuliwa vaki kumi na vavili
vala mweikemiwa Yuda Isikalioti, akahamba kwa vakulu
va kuteta, 15 akavakota, “Yati mukunipela kyani ngati
nivagotolili Yesu?” Vamvalangili hipandi selasini vya madini
ga feza. 16 Kutumbula ligono lenilo Yuda akalonda nafwasi
ya kumng'anamukila. 17 Ligono la kutumbula kwakona
mselebuko wa mabumunda gangali ngemeku, ndi vawuliwa
vamhambili Yesu vakamkota, “Wigana koki tikutendelekeha
chakulya cha Pasaka?” 18 Mwene akavayangula, “Mhamba
kumuji kwa mgosi mmonga na kumjovela,” Muwula ajovili,
ligono laki lihegelili nene na vawuliwa vangu yati tilya
chakulya cha Pasaka kwa veve. 19 Vawuliwa vakatendelekela
ngati Yesu cheavalagizili vakatendelekela chakulya cha
Pasaka. 20 Palatipimi lilanga, Yesu atamili kulya chakulya
pamonga na vawuliwa vaki voha kumi na vavili. 21
Pavavi mukulya, Yesu akavajovela, “Nikuvajovela chakaka
mmonga winu yati akuning'anamukila.” 22 Vawuliwa vakavya
vakaviniswa neju mtima, vakatumbula kukotana mmonga
mmonga, “Bambu! Wu, ndi nene?” 23 Yesu akayangula
“Mweijwiga libumunda munkeve pamonga na nene ndi
mweakuning'anamukila. 24 Mwana wa Mundu yati ifwa ngati
chegijova Mayandiku Gamsopi, nambu alachikolela mundu
yula mweamng'anamukila! Ngayivii mbanga mundu mwenuyo
ngaavelekewi lepi.” 25 Yuda ndi mweamung'anamukili,
akamkota “Muwula wu, ndi nene?” Yesu akayangula “Ujovili
wamwene.” 26 Pevavi mukulya, Yesu akatola libumunda,
akamsengusa Chapanga akayimetula, akavapela vawuliwa
vaki akajova, “Mtola mlyayi, yeniyi ndi higa yangu.” 27
Kangi akatola chikombi cha divayi, akamsengusa, akavapela
akajova, “Mnywayi nyenye mwavoha, 28 muni yeniyi ndi ngasi
yangu yeyilangisa lilaganu, yeyiyitika ndava kuvalekekesa
vandu vamahele kumbudila Chapanga. 29 Nikuvajovela,
ninywa lepi kavili divayi ya zabibu mbaka pa ligono peninywa
ya mupya pamonga na nyenye mu Unkosi wa Dadi wangu.”
30 Pavamali kuyimba lunyimbu lwa kumlumba Bambu,
vakawuka na kuhamba kuchitumbi cha Mizeituni. 31 Kangi
Yesu akavajovela, “Lelu kilu mwavoha nyenye yati mwitila
na kunileka namwene, muni ndi chegijova Mayandiku
Gamsopi, ‘Yati nikumkoma mdimaji, na msambi woha wa
mambelele yati wipechengana.’ 32 Nambu panakayukayi, yati
nikuvalongolela ku Galilaya.” 33 Penapo Petili akamyangula,
“Hati ngati voha yati vakutila, nambu nene katu nikukuleka
lepi.” 34 Yesu akamyangula Petili, “Nikujovela chakaka, kilu
yiyiyi kwakona lijogolo kuvika yati ukunibela mala yidatu.”
35 Petili akamjovela kavili, “Hati ngati yikunigana nifwayi
pamonga na veve katu nikuleka lepi.” Na vala vawuliwa
vangi vakajova mewawa. 36 Kangi Yesu na vawuliwa vaki
vakahamba pamonga pandu pepikemelewa Gesemane, ndi
akavajovela, “Mtama apa na nene nihamba pala kumuyupa
Chapanga.” 37 Avatolili Petili na vana vavili va Zebedayo,
Yesu akatumbula kuviniswa mtima na man'gaiso. 38 Kangi
akavajovela, “Niviniswa neju mumtima hati papipi kufwa.
Mtama bahapa mkoto kugona pamonga na nene.” 39
Akahegelela palongolo, akagwa cha kukupama, akamuyupa
Chapanga. “Dadi wangu, ngati yihotoleka chikombi ichi
cha man'gaiso chiniyepa, nambu lepi chenigana nene, ndi
ngati chaugana wamwene.” 40 Kangi akavawuyila vawuliwa
vala, avakolili vavi lugono. Akamkota Petili, “Wu, nakuhotola
kutama changagona pamonga na nene hati saa yimonga
ndu? 41 Mkoto kugona mumyupa Chapanga mkoto kugwa
mukulingiwa. Mpungu wigana nambu higa yitamu.” 42
Yesu akahamba kavili, kumuyupa Chapanga, “Dadi wangu,
ngati yihotoleka lepi chikombi cha man'gaiso aga chihamba
changanywa nene, hinu mganu waku uhengekayi.” 43
Peavawuyili kavili, na kuvakolela vagonili, ndava vavi na
lugono neju. 44 Akavaleka, akahamba kangi mala ya
datu kumuyupa Chapanga mu malovi galagala. 45 Kangi
akavahambila vawuliwa vala akavajovela, “Wuli, mwakona
mwigona na kupumulila? Mlolayi! Lukumbi lwene luhikili, na
Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa vandu vevambudila
Chapanga. 46 Muyima, tihamba. Mlolayi! Mweakunigotola
yula avi papipi.” 47 Lukumbi Yesu akona ilongela nawu,
akabwela Yuda, mmonga pagati ya vawuliwa vaki kumi
na vavili. Mwene pamonga na vandu vamahele vevagegili
mapanga na vibonga vevatumwili na vakulu va kuteta
na vagogo va vandu. 48 Yuda mweakumng'anamukila
Yesu amali kuvalangisa ulangisu “Yula mwenikumkumbatila
ndi mumkamula.” 49 Hinu Yuda akamhegelela Yesu na
kumjambusa, “Tukuwoni, Muwula,” Ndi akamkumbatila.
50 Yesu akamyangula “Nkozi, kitayi cha ubweli kukita.”
Penapo vandu vala vakamhegelela na vakamukamula Yesu,
vakamvika muulonda wavi. 51 Mmonga wa vala vevavi
pamonga na Yesu, akaholomola upanga waki akamtova

nawu mtumisi wa Mteta mkulu akamdumula likutu. 52 Penapo
Yesu akamjovela, “Wuyisa upanga waku pachihaku paki,
ndava yeyoha mweikoma na upanga yati ifwa na upanga. 53
Wu, mwihololela lepi nihotola kumuyupa Dadi wangu, mwene
ngaaniletili hinu misambi neju ya kumi na yivili va manjolinjoli
vamitumu vaki va kunani? 54 Nambu gitimila wuli Mayandiku
Gamsopi gegijova kuvya cheyiganikiwa gavyai?” 55 Lukumbi
lulolo Yesu akaujovela msambi wa vandu vala vevabweli
kumkamula, “Wu, mbweli na mapanga na vibonga kunikamula
ngati nene mwenangayidakila malagizu? Magono goha navi
mu Nyumba ya Chapanga niwula, nambu mwanikamwili
lepi. 56 Nambu mambu genaga goha gahengiki muni
malovi gegajoviki na vamlota va Chapanga mu Mayandiku
Gamsopi gatimilayi.” Kangi vawuliwa voha vakamleka na
kutila. 57 Vandu vala vevamkamwili Yesu vamhindikili
kunyumba ya Kayafa Mteta Mkulu, pavakonganiki vawula
va malagizu na vagogo va Vayawudi. 58 Nambu Petili
amlandili Yesu cha kutali mbaka kuluvanja lwa Mteta Mkulu,
akayingila mugati pamonga na valonda muni alola mambu
gegihumila. 59 Hinu vamteta vakulu na vakulu va Luvanja
voha vakalonda malovi gaudese ndava ya Yesu muni
vamkoma. 60 Nambu nakupata chindu chochoha pamonga
na ago, vabweli vandu vamahele kujova udese, pamwishu
vabweli vandu vavili, 61 ndi vakajova, “Mundu uyu ajovili,
‘Ihotola kudenya Nyumba ya Chapanga na kujenga kavili
mu magono gadatu.’” 62 Mteta Mkulu akayima akamkota
Yesu “Wu, wiyangula lepi? Vandu ava vakukutakila kyani
kukuvala veve?” 63 Nambu Yesu agunili nuu. Mteta Mkulu,
akamjovela, “Nikulapakisa kwa Chapanga mweavimumi,
utijovelayi ngati veve ndi Kilisitu, Mwana wa Chapanga!”
64 Yesu akayangula, “Wamwene umali kujova! Nambu
nikuvajovela, kuhuma hinu yati mukumlola Mwana wa
Mundu atamili muchiwoko cha kulyelela cha Bambu mweavi
na makakala, ibwela panani ya mahundi ga kunani kwa
Chapanga.” 65 Penapo, ndi Mteta Mkulu akapapula nyula
zaki, akajova, “Amuligili Chapanga! Tigani lepi mundu yungi
wa kumtakila! Hinu niyuwini cheamligili Chapanga! 66
Nyenye muhololela wuli?” Vene vakamyangula, “Yikumgana
akomiwa!” 67 Kangi vakamuhunyila mata kumihu, vakamtova
na vangi vakampamanda 68 vakamkota, “Ulotelayi, veve
Kilisitu Msangula! Ndi yani mweakutovili!” 69 Petili atamili
kuvala ya luvanja. Ndi mtumisi mmonga mdala amhambili,
akamjovela, “Veve wavi pamonga na Yesu wa ku Galilaya.”
70 Nambu Petili akabela palongolo ya voha, “Nichimanyi
lepi chewijova.” 71 Petili pahaumayi pamlyangu, mtumisi
yungi msikana amuwene, ndi akavajovela vandu vevavi pala.
Mundu uyu avi pamonga na Yesu wa ku Nazaleti. 72 Petili
akabela kavili kwa chilapu, “Nimmanyili lepi mundu uyu.” 73
Mwanakandahi, vandu vevayimili penapo vamhambili Petili,
vakamjovela “Chakaka veve mmonga wavi, hati chaujova
kukumanyisa.” 74 Kangi Petili akatumbula kujilapakisa likoto
na kulapa ijova, “Nimmanyili lepi mundu uyu!” Bahapo lijogolo
likavika. 75 Petili akumbwiki malovi ga Yesu, geamjovili,
“Kwakona lijogolo kuvika, yati ukunibela mala yidatu.” Ndi
akahuma kuvala akavembeneka neju.

27 Lukela pehe, vakulu voha va kuteta, pamonga
na vagogo va Chiyawudi vakajovesana ndava ya
kumkoma Yesu. 2 Hinu vakamukunga, vakamutola na
kumgotola kwa Pilatu mweavimkulu wa Loma. 3 Kangi
Yuda, mweamng'anamwikili Yesu paavawene kuvya vamali
kumuhamula Yesu, akang'ahika neju mumtima waki,
avawuyisili vakulu va kuteta mashonga gala hipandi selasini.
4 Akavajovela, “Nibudili kumng'anamukila mundu angabuda
akomiwa.” Nambu vene, vakayangula, “Lenilo ndi lihengu
laku? Umanya wamwene.” 5 Mwene akataga hipandi ya
mashonga gala Munyumba ya Chapanga, akahuma kuvala
ya Nyumba ya Chapanga na kuhamba kujikungila. 6
Vakulu va kuteta vakatola mashonga genago, vakajova,
“Mumbele ya malagizu gitu kuvika muchibana cha Nyumba
ya Chapanga ndava muni mashonga gegapatikini kwa
kukoma.” 7 Hinu vakajovesana, vakatola mashonga gala
kugula mgunda wa ludaka muni pavyaa pandu pa kuzikila
vayehe. 8 Ndava ya genago, hati lelu mgunda wenuwo
wikemelewa “Mgunda ngasi mana yaki mgunda weuguliwi
kwa ukomaji.” 9 Ndi chagatimalili malovi ga Yelemia mweavi
mlota wa Chapanga, “Valotili mashonga hipandi selasini,
mashonga ya mwenuyo luhuna lwa vandu va Isilaeli. 10
Vakahengela kugula mgunda wa madakali, ngati chealagazili
Bambu.” 11 Yesu akayima palongolo ya mkulu wa Loma, ndi
mkulu yula akamkota, “Veve, ndi wa Nkosi wa Vayawudi?”
Yesu akayangula, “Genago ndi ujovili wamwene.” 12 Nambu
vakulu va kuteta na vagogo pevamtakili, mwene ayangwili
lepi lilovi. 13 Kangi Pilatu akamkota “Wu, wiyuwana lepi
matakilu gevakukutakila veve?” 14 Nambu Yesu ayangwili
lepi hati lilovi limonga, mkulu wa Loma akakangasa neju. 15
Hinu yavi mvelu wa mkulu wa Loma lukumbi lwa mselebuko
wa Pasaka, kuvadindulila Vayawudi mkungiwa mmonga
mwevakumgana. 16 Lukumbi lwenulo peavili na mkungiwa
mmonga mweamanyikini neju, mweikemiwa Balaba. 17 Ndi,
vandu pavakonganiki pamonga, Pilatu akavakota, “Mwigana
nivadindulilayi yani pagati ya vavili ava, Balaba amala
Yesu mweikemiwa Kilisitu?” 18 Ndava muni amanyili kuvya
vachilongosi va chiyawudi vamuwusili Yesu ndava ya wihu.

19 Pilatu peatamili pachigoda chaki cha uhamula, mdala
waki ampelikili ujumbi, “Ukoto kumhengela chindu chochoa
mundu uyu angahoka ndava lelu nin'gaiki neju munjozi
ndava ya mwenuyo.” 20 Nambu vakulu va kuteta na vagogo
vakuvakulukisa vandu vamyupa Balaba adinduliwa na Yesu
akomiwa. 21 Pilatu akavakota, “Ndi yani pagati ava vavili
mwemukumgana nivadindulilayi nyenye?” Vakamyangula
mdindulayi, “Balaba!” 22 Pilatu akavakota kavili, “Hinu nikita
kyani na Yesu nweikemiwa Kilisitu?” Voha vakayangula,
“Avambiwa pamsalaba!” 23 Nambu Pilatu akavakota, “Ndava
kyani? Abudili kiki?” Ndi vene vakajova kwa lwami luvaha,
“Avambiwa pamsalaba!” 24 Hinu, Pilatu paamanyili ngati
yihotoleka lepi kuvagunisa, chitutu chitumbula, akatola manji,
akasamba mawoko palongolo ya msambi wa vandu, akajova,
“Yikunivala lepi ngasi ya mundu uyu, kwali mwavene.” 25
Vandu voha vakayangula, “Ngasi yaki yeyitika yivya ndava
ya tete na vana vitu!” 26 Kangi Pilatu akamdindulila Balaba
kuhuma muchifungu, na kumtova michapilu akamgotola
Yesu avambiwa pamsalaba. 27 Kangi manjolinjoli ga
mkulu wa Loma, vamyingisi Yesu mugati ya nyumba ya
nkosi, ndi manjolinjoli vakakonganeka msambi woha. 28
Vakamuwula nyula zaki, vakamuwalika nyula yidung'u ya
chinkosi. 29 Kangi vakabota njingwa ya minga, vamuwaliki
kumutu, vakamvikila mlayi muchiwoko chaki cha kulyela.
Vakafugama palongolo yaki ndi vamvevisi vakumjovela,
“Tukuwoni Nkosi wa Vayawudi!” 30 Vakamuhunyila mata,
vakatola mlayi wula, vakamtova nawu kumutu. 31 Pavamali
kumvevesa, vakamuwula ligwanda lenilo, vamuwaliki nyula
zaki, kangi vakamhindikila pa kumvamba pamsalaba. 32
Pavavi mukuhamba vamkolili mundu mmonga liina laki
Simoni mkolonjinji wa Kulene, kwa makakala vamgegisi
msalaba wa Yesu. 33 Pavahikili pandu pepikemelewa
Goligota, mana yaki “Libangu la Mutu.” 34 Vakampela divayi
yeyihangisini na nyongo. Nambu Yesu peamiyangili akabela
kunywa. 35 Pavamali kumvamba pamsalaba, ndi vakatovela
gudugudu kugavana nyula zaki. 36 Manjolinjoli vakatama
penapo kumulindalila. 37 Panani ya mutu waki pamsalaba,
vakayandika matakilu ga kumvala mwene “Mwenuyu ndi
Yesu, Nkosi va Vayawudi.” 38 Mewawa kwavi na vanyagaji
vavili vavambiwi mu misalaba pamonga na Yesu, mmonga
upandi waki wa kulyela na yungi upandi wa kumangeya.
39 Vandu vevapitayi njila yeniyo vamligili kuni vinyugusa
mitu yavi na kujova, 40 “Veve lepi! Mwewajova wihotola
kudenya Nyumba ya Chapanga na kujenga kavili pamagono
gadatu? Hinu ujisangula wamwene. Ngati veve wa Mwana
wa Chapanga, ndi huluka pamsalaba!” 41 Mewawa vakulu
va kuteta pamonga na vawula va malagizu na vagogo
vamvevisi, na kujova, 42 “Avasangwili vayaki, ihotola lepi
kujisangula mwene! Ati mwene ndi Nkosi wa vandu va
Isilaeli! Hinu ahulukayi pamsalaba na tete yati tikumsadika
mwene. 43 Amhuvalili Chapanga na kujova mwene ndi
Mwana wa Chapanga! Ngati Chapanga akumgana ihotola
kumsangula!” 44 Mewawa vala vanyagaji veavambiwi nawu
pamsalaba pamonga vamligili. 45 Kuhumila muhi wa saa
sita mbaka saa tisa, chitita chatindili mulima woha. 46
Hinu payahikili saa tisa, Yesu akavemba neju, “Eloi, Eloi,
lama sabakitani?” Mana yaki, “Chapanga wangu, Chapanga
wangu, ndava kyani unilekili?” 47 Nambu vandu vangi
vevayimili pala pevayuwini genago vakajova, “Akumkemela
Eliya.” 48 Mmonga wavi akajumba akatola lidodoki, akajwiga
mudivayi yivavanu akaivika mumlayi akampela anywai.
49 Nambu vangi vakajova, “Leka tiloli ngati Eliya ibwela
kumsangula.” 50 Ndi Yesu akavembeneka kwa lwami
luvaha, akafwa. 51 Penapo lipazia la Nyumba ya Chapanga
lapapwiki hipandi hivili kuhumila kunani mbaka pahi, mulima
woha wandendimi, na matalahu gakabayuka, 52 matinda
gagubwiki na vandu va Chapanga vamahele vevafwili
vayukili. 53 Pevahumili mumatinda gavi, Yesu peamali
kuyuka pamonga nawu, vakayingila Pamuji wa Msopi
ndi Yelusalemu vawonikini na vandu vamahele. 54 Hinu,
mkulu yula pamonga na manjolinjoli vevamyangalila Yesu,
pavauwene mulima windendema na goha gegahumalili,
vakayogopa neju, vakajova, “Chakaka mundu mwenuyu
avi Mwana wa Chapanga.” 55 Pandu penapo kwavi na
vadala vamahele vevatamili vilolokesa cha kutali, venavo
ndi vevamlandili Yesu kuhuma ku Galilaya vakumhengela.
56 Pagati yavi avili Maliya kuhuma Magidala na Maliya
nyina wavi Yakobo na Yosefu, pamonga na nyina wavi
vana va Zebedayo. 57 Palatipimi lilanga, abwelili mundu
mmonga mkolo vindu vyamahele mkolonjinji wa Alimatei,
liina laki Yosefu. Mwenuyu mewa avi muwuliwa wa Yesu. 58
Amhambili Pilatu, akamuyupa higa ya Yesu. Pilatu akahamula
vampelayi. 59 Yosefu akayitola higa yila na kuutindisila nyula
ya msopi, 60 akauvika mulitinda laki la mupya leahongwili
mulitalau, akalibilingisa liganga livaha kudinda mlyangu wa
litinda akawuka. 61 Maliya mkolonjinji wa Magidala na Maliya
yungi yula vatamili kulolokesa litinda. 62 Chilau yaki, ndi
Ligono la Kupumulila, ndi vakulu vakuteta na Vafalisayu
vamhambili Pilatu. 63 Vakajova “Mkulu, tikumbwiki kuvya
yula mchenjela ajovili peavili mumi kuvya akafwayi yati
iyuka pagimalika magono gadatu, 64 Hinu lagiza valonda
valindalila litinda mbaka pegimalika magono gadatu ndava
vawuliwa vaki vihotola kumuyiva na kuvajovela vandu kuvya
ayukili. Muni udese wa pamwishu wenuwu yati wivya uvaha

neju kuliku wa kutumbula." 65 Pilatu akavayangula, "Muvi na
manjolinjoli, muhamba mukalindila chemwihotola." 66 Hinu
vakahamba kulindila litinda vakavika vidindilu liganga lila,
vakaleka manjolinjoli bahapo vakulilindila.

28 Ligono la Kupumulila palamaliki, lukela hamba kucha
ligono la Dominika, Maliya mkolonjinji wa Magidala
na muyaki Maliya yungi yula vahambili kulola litinda lila.
2 Bahapo mulima woha wandendimi neju, mtumu wa
kunani kwa Bambu ahelili kuhumila kunani kwa Chapanga,
alibilingisi liganga la pamlyangu na kutamila. 3 Awonikini ngati
lumwetumwetu lwa mbamba na nyula zaki zavi za msopi
pehe. 4 Valonda vevalindalila litinda vala vakavagaya neju
ndava ya wogohi vavi ngati vamali kufwa. 5 Nambu mtumu
wa kunani kwa Chapanga akavajovela vadala vala, "Nyenye
mkoto kuyogopa! Muni nimannyili kuvya mukumulonda
Yesu mweavambiwi pamsalaba. 6 Avi lepi apa muni amali
kuyuka ngati cheajovili. Mbwela mlola pandu pevamgonisi. 7
Hinu mhamba kanyata mkavajovela vawuliwa vaki kuvya
amali kuyuka, na hinu akuvalongololela ku Galilaya yati
mumkolela kwenuko. Yuwanila, nene nimali kuvajovela."
8 Hinu vadala vala kuni viyogopa na kuni viheka neju,
vakawuka kanyata palitinda na kujumba kuhamba kuvajovela
vawuliwa vaki. 9 Bahapo Yesu akakonganeka nawu,
akavajambusa, "Nivawoni." Vadala vala vakamhegelela na
vakamkamula magendelu gaki na kumgundamila. 10 Kangi
Yesu akavajovela, "Mkoto kuyogopa," "Mhamba mkavajovela
valongo vangu vahamba ku Galilaya kwenuko ndi yati
vakunilola." 11 Pevawukili vadala vala, ndi pagati ya valonda
va litinda, vakahamba kumuji kuvadandaulila vateta vakulu
mambu goha gevagawene. 12 Hinu vakakonganeka pamonga
na vagogo, na kuvika mpangu, vakavapela mashonga
gamahele manjolinjoli vala, 13 vakajova, nyenye mjova
kuvya, "Vawuliwa vaki vabweli kilu, vakamuyiva tete petatitili
lugono. 14 Ngati mkulu wa Loma akayuwana lijambu lenili tete
yati tikuvatangatila tikumkulukisa, muni nyenye mkoto kuvya
na mhalu." 15 Hinu manjolinjoli vala vakatola mashonga
gala, vakahenga ngati chavawuliwi, malovi ago gadandasiki
kwa Vayawudi mbaka lelu. 16 Kangi vawuliwa kumi na
mmonga vala vakahamba kuchitumbi chechivii ku Galilaya
cheavalagazili Yesu. 17 Pavamuwene, vakagundama, nambu
vangi vavi na mtahu. 18 Yesu avahegalili, akavajovela,
"Nipewili uhotola woha kunani kwa Chapanga na pamulima.
19 Hinu mhamba mkavakita vandu va milima yoha kuvya
vawuliwa vangu. Kuni mvabatiza kwa liina la Dadi na la
Mwana na la Mpungu Msopi. 20 Muvawula kukamula malovi
gangu goha ngati chenivalagizi nyenye, nene nivii pamonga
na nyenye magono goha, hati pamwishu wa lusenje." **(aiōn g165)**

Maluko

1 Wenuwu ndi utumbula wa Lilovi la Bwina la Yesu
Kilisitu, Mwana wa Chapanga. **2** Yatumbwili ngati
chaalotili Isaya mweavi mlota wa Chapanga, “Yuwanila,
Chapanga ajovili, ‘Nikumtuma mjumbi wangu akulongolelayi,
kukutendelekela njila yaku.’ **3** Mundu mmonga ijova kwa
lwami luvaha kulugangatu, ‘Mumtendekela Bambu njila
yaki, mgolosayi pala peibwela kupita!’” **4** Yohani Mbatizaji
atamayi kulugangatu, akavakokosela vandu na kuvabatiza,
akavajovela, “Mleka kumbudila Chapanga na mubatiziwa
na Chapanga yati akuvalekekesa kumbudila kwinu.” **5**
Vandu vamahele kuhuma pamulima woha wa ku Yudea
na kumuji wa Yelusalemu vahambili kumuyuwanila Yohani,
vayidakili kuvya vambudili Chapanga, namwene avabatizi
mumfuleni Yoludani. **6** Yohani awalili nyula zezatenganizwi
kwa mangoma ga hinyama yeikemiwa ngamiya, akungi
mkungi wa chikumba muchiwunu, alili mambalanguli na
wuchi wa kudahi. **7** Ndi akakokosa akajova, “Mweibwela
hinu naha mumbele yangu ana makakala kuliku nene.
Nene nakuganikiwa hati kugundama kuwopola nyosi za
champali zaki. **8** Nene nikuvabatiza kwa manji, nambu
mwene alavabatiza kwa Mpungu Msopi wa Chapanga.” **9**
Magono genago, Yesu abwelili kuhuma ku Nazaleti, muji
wewavi ku Galilaya na akabatiziwa na Yohani mumfuleni
Yoludani. **10** Yesu pahumili mumanji, akalola kunani kwa
Chapanga kudindwiki, na Mpungu Msopi ihelela panani
yaki ngati ngunda. **11** Lwami lwa Chapanga lukayuwanika
kuhuma kunani kwa Chapanga, lukajova, “Veve ndi Mwana
wa chiganu changu mweniganisiwi nayu.” **12** Bahapo Mpungu
Msopi akamlongosa kuhamba kulugangatu, **13** akatama
kwenuko magono alobaini, kuni ilingiwa na Setani. Nambu
avi pamonga na hinyama ya mdahi, na vamitumu va kunani
kwa Chapanga vakavya kumtangatila. **14** Yohani peakungiwi
muchifungu, Yesu akahamba ku Galilaya kuvakokosela
vandu Lilovi la Bwina la Chapanga. **15** Akajova, “Lukumbi
luhikili, Unkosi wa Chapanga uhegelili, hinu mleka kumbudila
Chapanga na kusadika Lilovi la Bwina!” **16** Yesu peapitayi
mumhana ya nyanja Galilaya avaweni valova somba vavili.
Avi Simoni na mlongo waki Andelea valovayi somba kwa
ngwanda zavi mumanji. **17** Yesu akavajovela, “Munilandayi,
na nene yati nikuvapela lihengu la kuvaleta vandu kwangu
ngati chemwilova somba.” **18** Bahapo ndi vakazileka ngwanda
zavi vakamulanda. **19** Yesu peahegalili cha palongolo
akavalola Yohani na mlongo waki Yakobo vana va Zebedayo
vavi muwatu wavi vatengeneza ngwanda zavi. **20** Bahapo
Yesu akavakemela, ndi vakamleka dadi wavi Zebedayo na
vahenga lihengu vevavi muwatu, vakamulanda Yesu. **21**
Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kumuji wa Kapelanaumu.
Ligono la Kupumulila palahikili, Yesu akayingila munyumba
ya kukonganekela Vayawudi, akatumbula kuvawula malovi
ga Chapanga. **22** Vandu voha vevamuyuwini vakakangaswa
neju namuna ya kuwula kwaki, muni awula lepi ngati Vawula
va Malagizu, nambu awulayi ngati mundu mweavi na uhotola.
23 Ndi lukumbi lulalula, mundu mweatalaliwi na mizuka
avi munyumba ya kukonganekela Vayawudi vakaywanga,
24 akajova, “Yesu wa ku Nazaleti, ukutiganila kyani tete?
Ubweli kutikomakesa? Nikumanyili veve ndi yani, veve ndi
Wamsopi wa Chapanga!” **25** Yesu akauhakalila mzuka wula.
Akaujovela, “Guna, muwuka mundu uyu!” **26** Mzuka wula
ukamnyugusa mundu yula kwa makakala kuni ukavembeneka
kwa lwami luvaha, ukamuwuka mundu yula. **27** Vandu voha
vakakangasa neju na kukotana, “Nakugalola mambu ngati
aga? Chakaka mawuliwu aga gana uhotola! Mundu mwenuyu
ihotola hati kuvinga mizuka mihakau na yene yeyidakila.” **28**
Kangi malovi gakumvala Yesu gakadandasika kanyata pamuji
woha ku Galilaya. **29** Yesu na vawuliwa vaki Yakobo na
Yohani, vakawuka munyumba za kukonganekela Vayawudi
vakahamba pamonga kunyumba ya Simoni na Andelea.
30 Mkohanu waki Simoni agonili palusongwani ndava
alwalayi neju. Yesu pahikili pala ndi kanyata vakamjovela
utamu wa mau yula. **31** Yesu akamhambila mau yula,
akamkamula chiwoko akamuyinula. Ndi utamu ula ukamleka,
akatumbula kuvatelekela. **32** Kimihi, palatipimi lilanga vandu
vamuletili Yesu vatamu na vandu vevatalaliwi na mizuka
voha. **33** Vandu vamahele va muji wula vakalundimana
kuvala ya mlyangu. **34** Namwene akavalamisa vandu
vamahele vevalwalai matamu ndalindali, ayivingili mizuka
yamahele yeyavatalali vandu, nambu nakuyileka mizuka
yijova chindu muni yamanyili mwene ndi yani. **35** Chilau
yaki hambakucha, Yesu akahamba kuchiyepela akatumbula
kumuyupa Chapanga. **36** Ndi Simoni na vayaki vakahamba
kumlonda. **37** Pevamuweni vakamjovela, “Vandu voha
vakukulonda.” **38** Yesu akavayangula, “Tihamba na mumiji
yingi ya papipi nikakokosayi na kwenuko mewa muni nibweli
ndava yeniyo.” **39** Hinu akahamba pandu poha pa Galilaya
akakokosa munyumba za kukonganekela Vayawudi na
kuyivinga mizuka. **40** Ligono limonga mundu mmonga mweavi
na mabudi, amhambalili Yesu, akafugama, akamuyupa,
“Ngati wigana uhotola kuninyambisa.” **41** Yesu akamhengela
lipyana akatalambula chiwoko na kumpamisa, akamjovela,
“Nigana, unyambasikayi!” **42** Bahapo mabudi gakamuwuka
mundu yula akalama. **43** Kangi Yesu akamjovela, ahamba
kanyata na kumlagiza, **44** “Yuwanila, kotoka kumjovela

mundu yoyoha lijambu lenili. Nambu uhamba ukajilangisa
kwa Mteta na ukawusa luteta ndava ya kulama kwaku, ngati
chehamwili Musa kulangisa kuvya ulamili." 45 Nambu mundu
yula akahamba, akatumbula kudandaula malovi gala pandi
zoha. Ndava yeniyo, hati Yesu nakuhotola kuyingila pamuji
wowoha hotohoto, ndi yamuganili kutama kuchiyepela.
Pamonga na genago vandu vamuhambalili kuhuma kila
upandi.

2 Gapitili magono Yesu akawuya kavili Kapelanaumu,
vandu vakayuwana kuvya avili kunyumba. 2 Hinu, vandu
vamahele vakambwelela vakamema mugati na kuvala hati
kawaka nafwasi pamlyangu. Yesu avakokoselayi ujumbi
waki. 3 Lukumbi lwenulo vakabwela vandu mcheche vamletili
mundu mweapolili kwa Yesu. 4 Nakuhotola kumuhikisa kwa
Yesu ndava ya msambi wa vandu. Hinu vakapekenyula
kuchituvilu pandu peavili Yesu. Pavamali kubowola pandu
pala vakamuhelesa mundu yula kuni agonili pampasa. 5
Yesu peayiwene sadika yavi akamjovela mundu mweapoli
yula, "Mwana vangu, ulekekiswi kumbudila Chapanga
waku." 6 Vawula vangi va Malagizu ga Chapanga geampeli
Musa vevatamili penapo vakaholalela mumitima yavi, 7
"Ihotola wuli kujova genaga? Akumliga Chapanga! Kawaka
mundu mweihotola kulekekesa kubuda nambu ndi mmonga
Chapanga ndu." 8 Bahapo Yesu agamanyili maholo gavi,
akavajovela, "Ndava kyani mwiholalela mumitima yinu
mambu ago? 9 Chindu choki changa hotoleka kumjovela
mundu mweapolili, 'Ulekekiswi kumbudila Chapanga,' Amala
'Yimuka, tola mpasa waku Uhambayi?' 10 Nambu nigana
mumanyayi kuvya Mwana wa Mundu ana uhotola pamulima
wa kulekekesa vandu vevakumbudila Chapanga." Ndi amjovili
mwaapoli yula, 11 "Nikukujovela, yimuka, tola mpasa waku
uhamba kunyumba yaku!" 12 Na vandu voha pavamlolokesa
mundu yula, balapala akayima na kutola mpasa waki
akahamba. Vandu voha vakakangasa na vakamlumbalila
Chapanga, vakajova, "Katu nakulilola lijambu ngati lenilo hati
padebe!" 13 Yesu akawuka penapo akahamba pamuhana ya
nyanja ya ku Galilaya. Ndi msambi wa vandu wamulandili,
mwene akatumbula kuvawula. 14 Ndi paagendayi amuweni
Lawi mwana wa Alufayo atamili munyumba ya kutolela
kodi. Yesu akamjovela, "Bwela nilandayi." Ndi Lawi akayima
akamulanda. 15 Mwanakandayi Yesu avi kunyumba ya Lawi
ilya chakulya. Vatola kodi vamahele na vandu vevajovekini
kuvya vakumbudila Chapanga na vevamlandayi Yesu.
Na vamahele wavi valili chakulya na Yesu pamonga na
vawuliwa vaki. 16 Hinu, Pagati ya vawula vangi va Malagizu
vevavi Vafalisayu pavamuweni Yesu ilya pamonga na vandu
vevajovikini kuvya vakumbudila Chapanga na vatola kodi,
vakavakota vawuliwa vaki, "Ndava kyani ilya pamonga
na vandu ngati ava?" 17 Yesu peayuwini akavajovela,
"Vangalwala nakumgana mlamisa, nambu vatamu ndi
vevakumgana mlamisa. Nabweli lepi kuvakemela vandu
vabwina, nambu nabweli ndava ya kuvakemela vevajovikini
kuvya vakumbudila Chapanga." 18 Lukumbi lumonga
vawuliwa va Yohani na Vafalisayu vavi mukujihinisa kulya
chakulya. Vandu vangi vakamkota Yesu, "Ndava kyani
vawuliwa va Yohani na va Vafalisayu vakujihinisa kulya
chakulya nambu vawuliwa vaku nakukita genago?" 19
Yesu akayangula, "Wu, vevagongoliwi kumselebuko wa
ndowa yikuvagana kujihinisa chakulya kuni vavi pamonga
na mkolo ndowa? Nakuhotola kujihinisa chakulya lukumbi
lwoha pevivya na mkolo ndowa. 20 Nambu yati lubwela
lukumbi lwa mkolo ndowa paiwusiwa pagati yavi, lukumbi ulo
ndi pavakujihinisa chakulya." 21 "Kawaka mundu mweitota
chilaka cha nyula ya mupya mulindimula la nyula. Ngati
akakita chenichi chilaka cha mupya yati chinyalala na
chipapula lindimula lenilo neju. 22 Avi lepi mundu mweisopa
divayi ya mupya mumahaku gachikumba gegalalili. Ngati
akakitayi chenicho, divayi peyitutumuka yati yipapula mahaku
ga chikumba gala na divayi pamonga na mahaku ga chikumba
yati gipapuka na kuyitika. Divayi ya mupya yisopewa
mumahaku gamupya!" 23 Ligono limonga la Kupumulila, Yesu
pamonga na vawuliwa vaki vapitayi mumgunda wa nganu.
Vawuliwa vaki vakatumbula kudenya njechela ga nganu kuni
vigenda. 24 Vafalisayu vakamkota Yesu, "Lola hoti! Ndava
kyani vawuliwa vaku vikita lijambu lelibesiwi pa Ligono la
Kupumulila?" 25 Yesu akavayangula, "Wu, mwangasoma
cheakitili Daudi na vayaki njala peyavavinili? 26 Daudi ayingili
mu Nyumba ya Chapanga na kulya mabumunda yeyavikiwi
luteta ndava ya Chapanga. Lijambu lenili lakitiki lukumbi
Abiasali avili Mteta Mkulu. Kulandana na Malagizu ndi
vakulu va kuteta vene ndu vevaganikiwa kulya mabumunda
genago. Nambu Daudi alili, na kuvapela vayaki." 27 Hinu,
Yesu akavajovela, "Ligono la Kupumulila lavikiwi ndava
ya kuvatangatila vandu, lepi vandu kulihengela Ligono la
Kupumulila. 28 Hinu, Mwana wa Mundu ndi Bambu hati pa
Ligono la Kupumulila."

3 Yesu akayingila kavili munyumba ya kukonganekela
Vayawudi na mugati mula kwavili na mundu mweagogodili
chiwoko. 2 Mugati mula kwavi na vandu vangi pagati yavi
valindilayi kumlola Yesu, ngati akumlamisa mundu yula
Ligono la Kupumulila, muni valonda chindu cha kumtakila.
3 Yesu akamjovela mundu yula mweagogodili chiwoko,

“Bwela uyima palongolo ya vandu.” 4 Kangi Yesu akavakota,
“Malagizu gitu yijova wuli pa Ligono la Kupumulila? Chabwina
kumtangatila mundu amala kumlemasa? Kusangula amala
kukoma?” Nambu vene vakaguna. 5 Yesu akavalolokesa
voha cha ligoga, mtima ukamvina ndava ya kunonopa
kwa mitima yavi. Kangi akamjovela mundu yula “Golosayi
chiwoko chaku.” Namwene akachigolosa ndi chikalama
kavili. 6 Bahapo Vafalisayu vakahuma kuvala, vakajovesana
pamonga na vandu va chikundi cha Helodi ndava ya mpangu
wa kumkoma Yesu. 7 Yesu na vawuliwa vaki vakawuka
penapo, vakahamba pamhana ya nyanja na msambi wa
vandu wamulandili. Vandu venavo vahumili ku Galilaya na
ku Yudea, 8 na ku Yelusalemu na ku Idumea na kumwambu
ya mfuleni Yoludani na ku Tilo na Sidoni. Vandu venavo
vamahele vamuhambalili Yesu ndava ya kuyuwana mambu
gamahele geakitili. 9 Ndava ya msambi wa vandu Yesu
akavajovela vawuliwa vaki vamutendelekela watu udebe,
ndava ya kuyepa msambi wa vandu ukoto kumuhinya. 10
Ndava avalamisi vandu vamahele, hinu voha vevavi na
matamu vakavya kumuhinya muni vahotola kumpamisa. 11
Vandu vevatalaliwi na mizuka mihakau ndi kila pavamuwene
Yesu vakagwilingana palongolo yaki, na kuywanga, “Veve ndi
Mwana wa Chapanga!” 12 Nambu Yesu akayihakalila kwa
makakala mizuka mihakau yila yikotoka kummanyisa kwa
vandu. 13 Kangi Yesu akahamba kuchitumbi akavakemela
veavaganili, ndi vakamhambila, 14 mwene akavahagula
vandu kumi na vavili akavakemela vamitumi, muni vavyai
pamonga nayu muni avatuma kukokosa, 15 mewa vavyai
na uhotola wa kuvinga mizuka. 16 Hinu, kumi na vavili
vevahaguliwi vala. Simoni ndi Yesu ampeli liina la Petili,
17 na Yakobo na Yohani vana va Zebedayo, venavo Yesu
avapeli valongo vavili liina lingi avakemili Bonelige, mana
yaki “Vana va Kubuluma amala, vandu va chipyau.” 18
Vangi vavi Andelea na Filipi na Batolomei na Matei na
Tomasi na Yakobo mwana wa Alufayo na Tadayo na Simoni
mweikemiwa Zeloti, ndava avili mundu wa kukengelela
mulima waki, 19 na Yuda Isikalioti mweabweli kumugeukila
Yesu. 20 Kangi Yesu akahamba kunyumba, kwenuko msambi
wa vandu ukamlanda kavili, Yesu na vawuliwa vaki nakuvya
na nafwasi ya kulya. 21 Hinu valongo vaki pevayuwini
genago, vakawuka kuhamba kumkamula muni vaholalela
manya ipenga. 22 Pagati ya vawula vangi va Malagizu
vevahelili kuhuma ku Yelusalemu, vakajova, “Mwenuyu
atalaliwi na Belizebuli! Kwa makakala ga mkulu wa mizuka
akuyivinga mizuka.” 23 Yesu akavakemela akavajovela kwa
miluhumu, “Setani ihotola wuli kumvinga Setani? 24 Ngati
unkosi umonga ulekangini chikundi chikundi weutovana,
unkosi wenuwo nakuhotola kusindimala. 25 Ngati vandu
va nyumba yimonga valekangini chikundi chikundi yati
yigwa. 26 Hinu ngati, unkosi wa Setani ulekangini chikundi
chikundi, wisindimala lepi, ndi wivya lepi na makakala.” 27
“Avi lepi mundu mweihotola kuzangila nyumba ya mundu
mweavi na makakala na kumnyaga vindu vyaki changali
hoti kumkunga mundu mwenuyo. Penapo ndi yati ihotola
kumnyaga vindu vyaki.” 28 “Chakaka nikuvajovela, vandu
yativilekesewa kumbudila Chapanga kwoha na kumliga
kwavi kwoha. 29 Nambu mweakumliga Mpungu Msopi, katu
Chapanga akumlekekesa lepi, ndi ivya mbudingana wa
magono goha gangali mwishu.” **(aiōn g165, aiōnios g166)** 30 Yesu
ajovili genago ndava vandu vajovili kuvya, “Ana mzuka.”
31 Nyina wa Yesu na valongo vaki vakabwela vakayima
pavala, vakamtuma mundu mmonga akamkemela mugati
mula. 32 Msambi wa vandu watamili kumtindila Yesu mundu
mmonga akamjovela, “Lola nyina waku na valongo vaku vavi
kuvala, vakukulonda.” 33 Yesu akavajovela, “Nyina wangu
na valongo vangu ndi vayani?” 34 Kangi akavalola voha
vevatamili kumtindila mwene, akajova “Mlola! Nikuvalola ava
ngati Nyina wangu na valongo vangu. 35 Mundu yoyoha yula
mweihenga gakumganisa Chapanga, mwenuyo ndi mhaja
wangu kavili mlumbu wangu mewa nyina wangu.”

4 Yesu akatumbula kuvawula kavili kumwambu ya nyanja ya
Galilaya. Ndava ya msambi uvaha wa vandu wewamtindili
yaganikiwi ayingila muwatu na kutama, vandu voha vasigalili
kundumba. 2 Ndi penapo avawuli mambu gamahele kwa
miluhumu, akavajovela. 3 “Muyuwanila hoti! Mundu mmonga
ahambili kumgunda kumija mbeyu. 4 Hinu paamijayi mbeyu,
zingi zikagwilila munjila, videge vikabwela kuhola. 5 Mbeyu
zingi zikagwilila palitalau, zikamela kanyata pandu pangali
na ludaka lwamahele. 6 Lilanga palachonayi zanyalili na
kuyuma, muni mikiga yaki yavi lepi na ludaka lwamahele. 7
Zingi zagwili pagati ya minga, minga yakulili na kuyihinya hati
zapambiki lepi matunda. 8 Zingi zagwili paludaka lwa bwina,
zikamela zikakula na kupambika yimonga selasini na yingi
sitini na yingi miya yimonga.” 9 Ndi akavajovela, “Mweavi na
makutu gakuyuwana na amanyayi!” 10 Yesu peavili mwene,
pagati ya vevamuyuwanili vala na vawuliwa kumi na vavili,
vamuhambalili Yesu vakamkota, ndava ya miluhumu yila.
11 Akavajovela, “Nyenye mupewili kugamanya mambu ga
mfiyu ga Unkosi wa Chapanga.” “Nambu vevavi kuvala
vala yati vakujiwula kwa miluhumu ndu, 12 muni, ‘Chakaka
valolayi, nambu vilola lepi, chakaka vayuwana, nambu
vimanya lepi. Manya vamuwuyila Chapanga, namwene
ngaavalekekisi.’” 13 Kangi Yesu akavakota, “Ngati mwimanya
lepi mana ya luhumu ulu? Mwihotola wuli kuyimanya mana

za miluhumu yingi? 14 Mweimija mbeyu ndi imija Lilovi
la Chapanga. 15 Mbeyu zingi zagwilili munjila, ndi vandu
vala vevayuwini lilovi, Setani akabwela na kuliwusa lilovi
lenilo lelimijiwi mumitima yavi. 16 Mbeyu zila zezamijiwi
palitalau ndi ngati vandu vala, veviyuwana lilovi bahapo
vakulipokela kwa luheku. 17 Nambu likuvayingila lepi nakuvya
na mikiga mugati yavi, vakulikamula mulukumbi luhupi ndu.
Na lukumbi lwa mang'ahiso peluhumila ndava ya lilovi lenilo,
vikuvanduka na kugwa. 18 Vandu vangi ndi ngati mbeyu zila
zezagwilili pagati ya minga. Wenuwo ndi luhumu lwa vala
veviyuwana lilovi lenilo, 19 ndava ya mang'ahiso ga mulima
uwu, mnogo wa kuvya na vindu vyamahele mnogo wa higa
ukuvayingila na kulihinya lilovi lenilo, na vene viyidikila lepi
chila chelijova lilovi. **(aiōn g165)** 20 Nambu vandu vangi ngati
mbeyu zezimijiwi paludaka lwabwina. Venavo ndi veviyuwana
lilovi lenilo, vakuliyidakila na kupambika matunda. Vangi
selasini, vangi sitini na vangi miya yimonga." 21 Yesu
akavakota, "Mwaloli koki vandu vigubika hahi yeyiyaka na
chiviga amala vivika kuhi kulusongwani? Lepi! Vivika panani
pachibokoselu. 22 Hinu, goha gegafiyiki yati givya pawaka
na goha gegagubikiwi yati gigubukuliwa. 23 Mweavi na
makutu gakuyuwana na amanyayi!" 24 Akavajovela kavili,
"Myuwanila chipimu chilachila chemukuvapimila vayinu,
na nyenye yati mwipimiwa mewawa, na kuyonjokeswa.
25 Mundu yeyoha mweavi na chindu yati iyonjokesewa
neju, nambu mweangavya na chindu hati chidebe ndi
hati cheavi nachu yati inyagiwa." 26 Yesu akayendelela
kuvajovela, "Unkosi wa Chapanga uvi ngati mundu mweimija
mbeyu mumgunda waki. 27 Kilu igona, na muhi ivya
mihu na lukumbi lwenulo mbeyu yimela na kukula. Mwene
amanyili lepi chechihengeka. 28 Muni ludaka lwene lumelesa
mbeyu. Yikula na kupambika. Yitumbula kumela linyai,
yigelekela njechela na pamwishu mbeyu yikangala. 29
Mbeyu peyikangala mundu mwenuyo itola chikwakwa na
kutumbula kubena muni lukumbi lwa mabenu luhikili." 30
Yesu akajova kavili, "Unkosi wa Chapanga tiuwanangisa na
kyani? Tiudandaulayi kwa luhumu lwoki? 31 Uwanangana
ngati lumbeyu lwa haladali lweluvili ludebe kuliku mbeyu
zoha zezimijiwa mumgunda. 32 Nambu yikamijiwayi, yimela
na kuvya mkongo uvaha kuliku mikongo yoha mumgunda.
Mambanda gaki gavaha hati videge vijenga hisakanilu
mumambanda gaki." 33 Yesu avakokosili vandu ujumbi waki
kwa miluhumu yingi yamahele ngati yeniyo, alongili nawu
chavahotwili kumanya. 34 Lukumbi lwoha alongili nawu lepi
chochoha changali miluhumu nambu paavi na vawuliwa vaki
avadandaulili kila chindu. 35 Lilanga palatipimi ligono lilolo,
Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Tikupuka kumwambu." 36
Hinu, vawuliwa vakaulaga msambi wa vandu, vakayingila
muwatu weavili Yesu na kuwuka pamonga nayu. Na vandu
vakayingila muwatu wungi vakamlanda. 37 Pavakupukayi,
mpungu uvaha ukahumila manji gakutimbungana na kuutova
watu na manji gakatumbula kumema muwatu. 38 Penapo
Yesu avi mumbele ya watu kuni agonili pamsagamilu. Ndi
vawuliwa vaki vakamuyimusa vakamkota, "Muwula, wuli,
tifwaa ukutilolokesa ndu!" 39 Hinu, akayimuka, akauhakalila
mpungu na kuujovela luyuga lwa manji, "Guna!" Ndi penapo
mpungu wula ukaleka kubuma na nyanja yikavya nuu. 40
Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Mwiyogopa kyani? Wu,
mwakona kusadika?" 41 Ndi penapo vavi na wogohi neju,
vakatumbula kukotana, "Mundu uyu yani? Mbaka mpungu
na manji gakutimbungana vikumyuwana na kuguna!"

5 Yesu na vawuliwa vaki vakahika kumwambu ya nyanja
ya Galilaya, pamulima wa Vagelasi. 2 Bahapo Yesu
peahulwiki muwatu mula akakonganeka na mundu mweavi
na mzuka mweahumili kumatinda. 3 Mundu mwenuyo
atamayi kumbugu la litinda. Kawaka mundu mweahotwili
kumkunga kavili hati kwa minyololo. 4 Pamahele valingi
kumkunga pingu na minyololo mumagendelu na mu mawoko,
nambu pamahele adaulini pingu na minyololo. Avi lepi mundu
mweavi na makakala gakumhotola. 5 Kilu na muhi atamayi
ku matinda na muvidunda aywangayi na kujidumulana
na maganga. 6 Mundu mwenuyo paamuweni Yesu cha
kutali, akamjumbalila, na kumfugamila. 7 Akajova kwa lwami
luvaha, "Yesu, Mwana wa Chapanga mweavi Kunani Neju,
una kyani na nene? Kwa liina la Chapanga, nikuyupa kotoka
kuning'aha!" 8 Ajovili genago ndava Yesu amali kumjovela,
"Mzuka, muwuka mundu uyu!" 9 Kangi Yesu akamkota, "Liina
laku yani?" Mwene akayangula, "Liina langu 'Msambi' Ndava
tivii tavamahele!" 10 Kangi akamuyupa Yesu neju akotoka
kuvavinga pamulima pala. 11 Papipi na mhelelu wa chitumbi,
kwavi na maguluvi gamahele gegalyayi. 12 Hinu mizuka
yila yikamuyupa Yesu yikajova, "Utiyidakilayi tikagayingila
maguluvi gala." 13 Akagayidakila. Ndi mizuka yila yikawuka
na kuyingila mumaguluvi gala. Na msambi woha wa maguluvi
wavi ngati elufu zivili, ukajumba pamhelelu wa chitumbi
na kudumbukila mumanji na kufwa. 14 Hinu vadimaji va
maguluvi vala vakajumba, kuvadandaulila vandu mambu
genago kumuji na kumigunda. Vandu vakavya kubwelenela
penapo kugalola mambu genago. 15 Vakahika mbaka pala
peavi Yesu, vakamlola mundu mweatalaliwi na msambi wa
mizuka yula. Atamili pahi na awalili nyula na luhala lwaki
lumuwuyili, ndi vakayogopa. 16 Vandu voha vevaloli lijambu
lenilo vakavajovela vayavi mambu gala gegamkolili mundu
yula na kugavala maguluvi gala. 17 Hinu, vakamuyupa Yesu

awuka pamulima wavi. 18 Yesu paayingila muwatu, mundu
mweatalaliwi na mizuka yula akamuyupa neju vahamba
voha. 19 Nambu Yesu akambelelela mundu yula akamjovela,
“Uhambayi ukavajovela vandu va kunyumba yaku Bambu
gabwina geakukitili na cheakuhengili lipyana.” 20 Kangi
mundu yula akahamba ku Dekapoli kwoha ndi miji kumi,
akavadandaulila vandu va mambu goha geahengiwi na
Yesu. Na vandu voha vakakangasa. 21 Yesu akakupuka
kavili kumwambu ya nyanja. Peavili kwenuko msambi
wa vandu ukambwelenela, mwene avili pamuhana ya
nyanja. 22 Akabwela chilongosi mmonga wa nyumba ya
kukonganekela Vayawudi liina laki Yailusi, hinu paamuwene
Yesu, akamfugamila pamagendelu gaki, 23 akamuyupa neju
akamjovela, “Pepayi msikana wangu mdebe avi mulung'olelu.
Chondi tihambi ukamuvikila mawoko gaku, muni ihotola
kulama na kuvya mumi.” 24 Yesu pamonga na mundu yula
vakalongosana kuhamba. Msambi wa vandu ukamulanda
na kumuhinya pandi zoha. 25 Pagati yavi kwavili na
mdala mmonga, mwealwalayi utamu wa kuhuma ngasi
mulukumbi lwa miyaka kumi na yivili. 26 Mdala mwenuyo
amali kung'ahika neju na kumala mashonga gaki goha,
kwa valamisa vamahele ndava ya kulonda kulama, nambu
utamu waki wayonjokisiki neju. 27 Mau yula peayuwini
kuvya Yesu akuvalamisa vandu ndi akaholota mumbela ya
msambi wa vandu wula na kuhamba kupamisa nyula ya
Yesu. 28 Akitili chenicho, muni aholalili kuvya, “Nakahotola
kupamisa nyula ya Yesu yati nilama.” 29 Peampamisi bahapo
akamanya kuvya alamili, muni ngasi yeyahuma yila yikaleka.
30 Yesu akamanya ngati makakala gaki zimulamisi mundu.
Akang'anamuka, akakota, “Yani mweanipamisi nyula yangu?”
31 Vawuliwa vaki vakamyangula, “Ndava kyani wikota yani
mweakupamisi? Wu, ukuvalola lepi vandu chevakuhinya?”
32 Nambu Yesu akayendelela akalolokesa pandi zoha mundu
mweampamisi nyula yaki. 33 Mdala yula kuni imanya
gegamkolili akavya na wogohi, akahegelela peavi Yesu kuni
ivagaya, ndi akamfugamilila Yesu akamjovela goha kwa
uchakaka. 34 Yesu akamjovela, “Msikana wangu, sadika
yaku yikulamisi, uhambayi na uteke, utamu waku ulamili.” 35
Yesu palongelayi na mundu yula, lukumbi lulalula vakabwela
vajumbi kuhuma kunyumba ya Yailo chilongosi wa nyumba
ya kukonganekela Vayawudi akamjovela. “Msikana waku
afwili, kyani kumung'aha Muwula?” 36 Yesu agayuwini malovi
gala, nambu agavevisi akamjovela mkulu wa nyumba ya
kukonganekela Vayawudi yula, “Kotoka kuvya na wogohi,
yendelela kusadika.” 37 Yesu ayidakili lepi kulongosana na
mundu yoyoha nambu Petili na Yakobo na Yohani muhaja
wa Yakobo. 38 Pavahikili kunyumba ya Yailo, Yesu avayuwini
vandu vivembeneka neju ndava ya malilu. 39 Akayingila
mugati akavajovela, “Ndava kyani mwiywanga na kuvemba?
Msikana uyu afwili lepi, pena agonili ndu.” 40 Nambu vene
vakamuheka. Akavahumisa kuvala vandu voha vevavi mugati
mula, akavatola dadi na nyina wa msikana yula, pamonga
na vawuliwa vaki vadatu, ndi vakayingila muchumba cheavili
msikana yula. 41 Akamkamula chiwoko, akamjovela, “Talita,
kumu,” Mana yaki, “Wamsikana, nikujovela yimuka!” 42
Bahapo msikana yula akayimuka na kutumbula kugenda,
vandu voha vakakangasa neju. Msikana mwenuyo avi
na miyaka kumi na yivili. 43 Nambu Yesu akavabesa
vakotoka kumjovela mundu yoyoha yula. Akavajovela
vampela chakulya alyayi.

6 Yesu na vawuliwa vaki, vakawuka penapo vakahamba
kuchijiji chaki cha ku Nazaleti. 2 Ligono la Kupumulila,
atumbwili kuwula munyumba ya kukonganekela Vayawudi.
Vamahele vevamuyuwini vakangisi, vakajova, “Wu, agapatili
koki mambu aga geijova? Apatili koki luhala ulu? Kavili
ikita wuli gachinamtiti? 3 Wu, mwenuyu lepi selemala,
mwana wa Maliya na mlongo wavi Yakobo na Yose na Yuda
na Simoni? Wu, valumbu vaki titama nawu lepi bahapa?”
Ndi vakabela kumsadika. 4 Yesu akavajovela, “Mlota wa
Chapanga itopeswa kila pandi, lepi kunyumba yaki, kwa
valongo vaki na pamulima waki.” 5 Ndava yeniyo Yesu akitili
lepi mambu gachinamtiti pala, ndi avavikili mawoko vatamu
vadebedebe akavalamisa. 6 Akangisi neju ndava ya vandu
vangasadika. Kangi Yesu avigendalili muhijiji ya papipi na
kuvawula vandu. 7 Akavakemela vawuliwa kumi na vavili,
akatumbula akavatuma vandu vavili vavili, akavapela uhotola
wa kuvinga mizuka. 8 Akavalagiza akajova, “Kwemwihamba
uko, mukotoka kugega chindu chochoha chila ndonga
ndu, lepi chakulya, lihaku, amala mashonga pachilolo. 9
Muwala champali nambu mkotoka kugega ligwanda lingi.”
10 Akavajovela, “Nyumba yeyoha yevakuvapokela mutama
bahapo mbaka pa ligono lemuwuka. 11 Kwa vandu vevibela
kuvapokela amala kuvayuwanila, penapo ndi muwuka
na muvakung'undila lububu lwavi, kulangisa kuvya vene
vaubeli ujumbi wa Chapanga!” 12 Hinu, vakawuka penapo
vakahamba kuvakokosela vandu vamuwuyila Chapanga.
13 Vakayivinga mizuka vamahele. Na kuvanyala mahuta
ga zeituni vatamu vamahele, vakavalamiswa. 14 Nkosi
Helodi agayuwini goha, muni malovi ga Yesu gayenili pandi
zoha. Vandu vangi vajovayi mwenuyu, “Ndi Yohani Mbatizaji
ayukili! Ndava muni ihenga gachinamtiti.” 15 Vangi vakajova,
“Mwenuyu ndi Eliya.” Vangi vakajova, “Mwenuyu ndi mmonga
wa valota va Chapanga va kadeni.” 16 Nambu Helodi

peayuwini malovi gala akajova, “Yohani namdumwili mutu,
hinu ayukili!” 17 Aholalili genago ndava mu magono ga
mumbele, Helodi alagazili Yohani akamuliwa na kukungiwa
muchifungu. Genago gahumalili ndava Helodi amgegili
Helodiya mdala wa Filipi mweavi mlongo waki. 18 Yohani
amjovelayi Helodi, “Chabwina lepi veve kumtola mdala wa
mlongo waku.” 19 Hinu Helodiya, mweavi mdala wa nkosi,
amuhakalili neju Yohani, akagana kumkoma, nambu ahotwili
lepi. 20 Helodi amuyogwipi Yohani muni amanyili kuvya
Yohani ndi mundu wa msopi na mbwina. Ndava yeniyo
amyangalili. Helodi aganayi kumuyuwanila Yohani, pamonga
amyuwanili mtima wamvinili. 21 Ligono limonga mdala wa
nkosi apatili fwasi pa ligono la kukumbukwa kwa kuvelekewa
Helodi. Hinu akavakemela vagogo va libanji na vachilongosi
va Galilaya pamonga na vakulu va manjolinjoli. 22 Hinu
msikana waki Helodiya, akayingila na kutumbula kukina
ngo'ma. Hinu akavahekesa neju Helodi na vayehe vaki.
Nkosi akamjovela msikana yula, “Uniyupa chindu chochoha
chila na nene yati nikupela.” 23 Kavili akamlapakisa,
akamjovela, “Chochoha cheukuniyupa, yati nikupela, hati
ngati kugavana upinga wa unkosi wangu.” 24 Penapo
msikana yula akawuka mugati mu libanji, akahamba kumkota
nyina waki. “Wigana niyupa kyani?” Namwene akamyangula,
“Mutu wa Yohani Mbatizaji.” 25 Msikana yula akawuya
kanyata kavili kwa nkosi, akamjovela, “Nigana unipela hinu
naha mulupalu mutu wa Yohani Mbatizaji.” 26 Nkosi peayuwini
genago, akavya ngolongondi, nambu muni ajilapakisi
mwene, na ndava ya vayehe vaki, ahotwili lepi kumbelelela
msikana yula ndi akamyidikila. 27 Hinu, akamlagiza
linjolinjoli akaleta mutu wa Yohani. Linjolinjoli akahamba
kuudumula mutu wa Yohani muchifungu mula, 28 kangi
amletili mutu wula mulupalu akampela msikana, namwene
akampelekela nyina waki. 29 Vawuliwa va Yohani pevayuwini
vakahamba kutola higa yaki vakahamba kuzika. 30 Vamitumi
vakawuya mulugendu lwavi vakamjovela Yesu, mambu
goha gavakitili na chavawulili vandu. 31 Vandu vamahele
neju vabwelayi na kuwuka kwa Yesu, ndi mbaka fwasi ya
kulya yavi lepi. Hinu Yesu akavajovela vawuliwa, “Tihamba
kuchiyepela mukapumulila padebe.” 32 Hinu, vakawuka
ngavene muwatu vakahamba kuchiyepela. 33 Nambu
vandu vamahele vavaweni pavawukayi, vakavamanya. Ndi
vakalongolela kuhika kula kwa magendelu kweahambayi
Yesu na vawuliwa vaki. 34 Yesu na vawuliwa vaki
pevahulwiki muwatu kumbwani, ndi auweni msambi uvaha
wa vandu, akaviniswa mtima, muni vavi ngati limbelele
langali mdimaji. Akatumbula kuvawula mambu gamahele. 35
Lilanga palatipimi, ndi vawuliwa vaki vakahamba kumjovela
Yesu, “Penapa palugangatu, lilanga litipama. 36 Mbanga
uvalaga vandu vahamba mumigunda na muhijiji ya papipi,
vakagula vyakulya.” 37 Yesu akavajovela, “Muvapela nyenye
chakulya.” Nambu vene vakamkota, “Tivapela kyani? Yati
yikutigana tihenga lihengu kwa miyehi yamahele ndi tipatayi
mashonga ga kuvagulila chakulya vandu voha ava?” 38
Yesu akavakota, “Mabumunda gavi galinga? Muhamba
mukalola.” Pevamali kulola vakawuya kumjovela, “Yivii
mhanu na somba zivili.” 39 Yesu akavalagiza vawuliwa vaki
vavatamika vandu voha chikundi chikundi pahi pamanyai. 40
Hinu vene vakatama chikundi chikundi, vingi vandu hamsini,
na vingi vandu miya. 41 Kangi Yesu akagatola mabumunda
mhanu na somba zila, akalola kunani kwa Chapanga,
akamsengusa Chapanga. Ndi akagametula mabumunda
gala pamonga na somba zila. Akavapela vawuliwa vaki muni
vavagavanisila vandu. 42 Vandu voha vevavi penapo valili
vakayukuta. 43 Hinu, vakanonga masigalilu ga mabumunda
na somba vakamemesa madengu kumi na gavili. 44 Vevalili
chakulya chila, vavi vagosi elufu mhanu. 45 Bahapo Yesu
akavalagiza vawuliwa vaki vayingila muwatu valongolela
kuhamba kumwambu ya nyanja, kumuji wa Betisaida.
Muni mwene avi akona ilagana na msambi wa vandu. 46
Hati peamali kulagana na vandu, akahamba kuchitumbi
kumuyupa Chapanga. 47 Lilanga palatipimi, Yesu avi mwene
kundumba na watu wamali kuhika pagati ya nyanja. 48
Mwene avaweni vawuliwa chaving'ahika muwatu mula na
mipundi muni mpungu wavi uvaha ukuvawuyisa mumbele.
Hinu hambakucha, Yesu avahegalili kuni igenda mumanji
akagana kuvapita. 49 Nambu pavamuweni igenda panani ya
manji vayogwipi, vaholali kuvya lihoka, “Vakaywanga mulete.”
50 Voha pavamuweni vayogwipi neju. Bahapo Yesu akajova
nawu, “Mjipolesa mtima. Ndi nene. Mkoto kuyogopa!” 51
Ndi, akayingila muwatu wevavili vawuliwa na mpungu wa
luyuga lukaguna lukumbi lulalula. Vawuliwa vakakangasa
neju, 52 ndava muni vamanyili lepi mana chinamtiti cha
kuyonjokeseka chakulya chila ndava ya kunonopa kwa
mitima yavi. 53 Vakakupuka nyanja, vakahika kumuji wa
ku Genezaleti vakahuyimika watu. 54 Pevahumili muwatu
mula, kanyata vandu vakammanya Yesu. 55 Hinu, kanyata
vakahamba kila chijiji pandu pala, vakatumbula kuvatola
vatamu vevagonili mumipasa, vakavapeleka kila pevayuwini
Yesu avili. 56 Pandu poha peahambili Yesu, muhijiji na mumiji
na mumigunda, vandu vavavikili vatamu pandu pakugulisila
vindu, vandu vakamuyupa neju avayidakila vatamu vala,
vapamisayi lugunyilu lwa nyula yaki. Ndi voha vevampamisi
valamili.

7 Kangi Vafalisayu vangi na Vawula va Malagizu vevahumili
ku Yelusalemu valundumini palongolo ya Yesu. **2**
Vavaweni vawuliwa vangi va Yesu vilya chakulya kwa
mawoko changasamba ngati cheyiganikiwa na malagizu.
3 Muni Vafalisayu na Vayawudi vangi vayovalili kulanda
mivelu ya vagogo wavi, muni valyayi lepi changasamba
mawoko bwina. **4** Kavili vakagula chakulya kuhuma pandu
pakugulisila vindu, vilya lepi mbaka vasanja hoti. Mewa vavi
na mivelu yingi ya namuna ya kusanja vikombi na viviga
na vyombo ya shaba. **5** Hinu, Vafalisayu na Vawula va
Malagizu vangi vakamkota Yesu, "Ndava kyani vawuliwa
vaku vilanda lepi mambu ga kadeni kuhuma kwa vagogo vitu,
ndava vilya changasamba mawoko?" **6** Yesu akavayangula,
"Vandu mwavahomela! Isaya mweavi Mlota wa Chapanga,
alotili chakaka kuvavala nyenye peayandiki, 'Chapanga
ijova, vandu venava vakunitopesa kwa malovi ndu, nambu
mitima yavi yivii kutali na nene. **7** Kunigundamila kwavi
chindu lepi, muni mambu geviwula ndi malagizu ga vandu
ndu. Ngati malagizu ga Chapanga.'" **8** "Nyenye mulekili
mihilu ya Chapanga na kukamulila mawuliwu ga vandu."
9 Yesu akayendelela kujova, "Nyenye mumanyili kuyepa
cha kuchenjela mihilu ya Chapanga na kulanda mivelu
yinu! **10** Muni Musa alagizi, 'Muvatopesa dadi waku na
nyina waku,' Na, 'Mweakumliga dadi waki amala nyina waki,
yikumugana akomiwa.' **11** Nambu nyenye muwula, ngati
mundu avi na chindu chakumtangatila dadi waki amala
nyina waki, nambu akajova, chindu chenicho ndi 'Kolibani,'
Mana yaki njombi kwa Chapanga, **12** hinu yikumugana lepi
kumtangatila dadi waki amala nyina waki. **13** Chenichi ndi
chemukulivevesa Lilovi la Chapanga ndava ya mawuliwu ga
kuhalilana. Kangi mkita mambu gamahele ngati genago."
14 Yesu aukemili kangi msambi wa vandu, akavajovela,
"Muniyuwanilayi mwavoha na kumanya malovi aga. **15**
Kawaka chakulya cheilya mundu chechihotola kumuhakasa
palongolo ya Chapanga. Nambu mambu gegihuma mugati
ya mundu ndi gegihotola kumuhakasa. **16** Mweavi na makutu
ga kuyuwana na amanyayi!" **17** Paaulekili msambi wa
vandu na kuyingila mu nyumba, vawuliwa vaki vakamkota
mana ya luhumu lula. **18** Mwene akavajovela, "Wu, hati
nyenye mwimanya lepi? Kawaka chakulya chechikumyingila
mundu chihotola lepi, kumuhakasa mundu palongolo ya
Chapanga. **19** Ndava muni chikumyingila lepi mumtima,
nambu mulileme, kangi chihumiswa kundindima." Ndava
ya kujova chenicho Yesu ayidikili vyakulya vyoha viliwayi.
20 Yesu akayendelela kujova, "Chechihuma mumtima wa
mundu chihotola kumuhakasa palongolo ya Chapanga.
21 Muni mugati ya mumtima wa mundu, gihuma maholo
gahakau, ukemi na kuyiva na kukoma, **22** ugoni na unota na
udese na uhakau na kuyiva na kunogela vindu vya vangi
na luhonda na wihu na ng'omo na uyimu na maligu. **23**
Gahakau goha ago gihuma mumtima wa mundu, genago ndi
gakumhakasa mundu palongolo ya Chapanga." **24** Yesu
awukili penapo akahamba kumuji wa Tilo. Kwenuko ayingili
munyumba yimonga, mwene aganili lepi mundu amanyayi
kuvya avili mugati, nambu ahotwili lepi kujifiya. **25** Mdala
mmonga, msikana waki avili na mzuka, peayuwini malovi ga
Yesu, kanyata akabwela akafugama palongolo ya magendelu
ga Yesu. **26** Mdala mwenuyo, avi Mgiliki, ndi mkolonjinji
wa muji wa Foinike mulima wa ku Silia. Hinu akamuyupa
Yesu amuwusa mzuka msikana waki. **27** Yesu akavajovela,
vana vayukuta hoti, "Chabwina lepi kutola chakulya cha
kuvayukutisa vana na kugatagila mabwa." **28** Nambu mdala
yula akamyangula, "Chakaka, Bambu, hati mabwa gegavi
pahi ya meza gilya masigalilu ga chakulya cha vana." **29**
Yesu akamjovela, "Ndava ya lilovi lenilo, wuyayi kunyumba
yaku. Mzuka umuwukili msikana waku!" **30** Hinu, akahamba
kunyumba yaki, amkolili msikana waki agonili palusongwani,
na mzuka wamali kumuwuka. **31** Kangi Yesu akawuka kumuji
wa Tilo, akapitila pagati ya ku Sidoni, akahamba mbaka
kunyanja ya Galilaya kuvedukila pamulima wa Dekapoli
mana yaki miji kumi. **32** Ndi vakamletela ngayuwa nambu
mewawa avi ngajova kwa Yesu, vakamuyupa amvikilayi
mawoko muni amlamisa. **33** Yesu akamvika pamuhana na
msambi wa vandu mundu uyo. Akamsopa ngonji mumakutu.
Kangi akahunya mata mulungoji lwaki na kumpamisa
mululimi lwa mundu yula. **34** Kangi Yesu akalola kunani
kwa Chapanga, akakeka kwa likakala, akamjovela, "Efata,"
Mana yaki "Dindukayi." **35** Lukumbi lulalula akatumbula
kuyuwana bwina, mewawa lulimi lwaki lukajova bwina. **36**
Yesu akavalagiza vakotoka kumjovela mundu lijambu lila.
Nambu cheayonjokisi kuvabesa, ndi chevadandisi malovi
gala. **37** Vandu vakangisi neju, vakajova, "Avakitili goha
gabwina hati vangayuwa kuyuwana, na vangajova kujova!"

8 Lukumbi lwenulo, msambi uvaha wa vandu wakonganiki
kavili hinu vavi lepi na chakulya, na Yesu avakemili
vawuliwa vaki, akavajovela, **2** "Nikuvahengela lipyana
vandu venava muni vatamii na nene mu ligono la datu,
nambu vavi lepi na chakulya. **3** Ngati nikavajovela vawuya
kunyumba na njala yati vihinduka munjila, muni vangi
vahumili kutali." **4** Vawuliwa vaki vakamkota, "Penapa
palugangatu yati tipata koki mabumunda ga kuvayukutisa
vandu voha ava?" **5** Yesu akavakota, "Muvi na mabumunda
galinga?" Vakamyangula. "Gavii saba." **6** Hinu, akavalagiza

vandu vatama pahi. Akagatola mabumunda gala saba,
akamsengusa Chapanga, akayimetula, akavapela vawuliwa
vaki vavagavanisilayi vandu, navene vakavagavila. 7
Vavi mewa na somba zidebedebe. Yesu akayimotisa,
mewawa akalagazila vawuliwa vaki vavagavila vandu.
8 Vandu valili na kuyukuta. Kangi vawuliwa vakanonga
masigalilu na kumemesa madengu saba. 9 Vandu vevalili
vavi ngati elufu mcheche. Yesu peamali kuvalaga, 10
Bahapo Yesu akayingila muwatu pamonga na vawuliwa
vaki, vakahamba kumulima wa Dalimanuta. 11 Vafalisayu
vangi vakambwela na kutumbula kujovesana na Yesu.
Vamlingili, vamganayi avalangisa ulangisu kuhuma kunani
kwa Chapanga, kulangisa kuvya uhotola waki uhumili
kwa Chapanga. 12 Nambu Yesu mtima wamvinili neju
na akajova, “Ndava kyani vandu va chiveleku ichi vigana
ulangisu? Chakaka nikuvajovela, vandu va chiveleku ichi
vipewa lepi ulangisu!” 13 Kangi akavaleka akayingila kavili
muwatu, akakupuka kuhamba kumwambu ya nyanja. 14
Vawuliwa vakosiwi kutola mabumunda yamahele, ndi vavi
na libumunda limonga ndu muwatu. 15 Yesu akavalagiza,
“Mlola neju! Mjiyangalila na ngemeku ya Vafalisayu na
ngemeku ya Helodi.” 16 Vawuliwa vakatumbula kukotana
vene kwa vene, “Ijova chenichi ndava tangali mabumunda.”
17 Yesu agamanyili gala gevajovisini akavajovela, “Ndava
kyani mkotana ndava ya mabumunda? Wu, mwakona
mwangamanya amala mwangalola? Wu, ndava kyani
mwiholalela lepi? 18 Muna mihu nambu mwilola lepi? Muvi na
makutu nambu mwiyuwana lepi? Wu, mukosiwi 19 lukumbi
lula panakametwili mabumunda mhanu na kuvapela vandu
elufu mhanu mwamemisi masigalilu madengu galinga?”
Vakamyangula, “Madengu kumi na gavili.” 20 Akavakota
kavili, “Na panametwili mabumunda saba na kuvapela vandu
elufu mcheche mwamemisi masigalilu madengu galinga?”
Vene vakamyangula, “Madengu saba.” 21 Hinu, akavajovela,
“Pamonga na ago, wu, mwakona mwangamanya?” 22 Yesu
ahikili ku Betisaida pamonga na vawuliwa vaki. Kwenuko
vandu vakamletela ngalola, vakamuyupa ampamisa muni
amlamisa. 23 Yesu amkamwili chiwoko ngalola yula, ampeliki
kuvala ya chijiji. Akamhunyila mata mumihu, akampamisa
mawoko, akamkota “Wu, wihotola kulola chindu?” 24 Ngalola
yula akalola, akajova “Nikuvalola vandu vevilolekana ngati
mikongo yeyigenda.” 25 Kangi Yesu akampamisa kavili
mawoko mumihu, mwene akamuhutusila mihu, uhotola
waki wa kulola ukamuwuyila namwene akalola. 26 Yesu
akamjovela awuya kunyumba yaki na kumlagiza “Ukotoka
kuwuya ku Betisaida.” 27 Kangi Yesu na vawuliwa vaki
vahambili kuvijiji vya pandu ku Kaisalia Filipi. Pevavi munjila,
Yesu akavakota vawuliwa vaki, “Vandu vijova nene ndi
nayani?” 28 Vakamyangula, “Vangi vijova veve ndi Yohani
Mbatizaji na vangi vijova veve ndi Eliya na vangi vijova
veve ndi mmonga wa Valota va Chapanga.” 29 Kangi Yesu
akavakota, “Na nyenye mwijova nene kuvya ndi yani?”
Petili akamyangula, “Veve ndi Kilisitu, mweuhaguliwi na
Chapanga.” 30 Kangi Yesu akavalagiza vakotoka kumjovela
mundu yeyoha kuvya mwene ndi Kilisitu. 31 Kangi Yesu
atumbwili kuvawula vawuliwa vaki, kuvya yikumgana “Mwana
wa Mundu kung'ahika na kubelelewa na vagogo na vakulu
va kuteta na Vawula va Malagizu. Kangi yati ikomiwa, nambu
pa ligono la datu yati iyuka.” 32 Yesu avajovili lijambu lenilo
hotohoto. Penapo, Petili akamtola pamuhana akatumbula
akamhakalila akotoka kujova mambu ago. 33 Nambu Yesu
akang'anamuka akavalolokesa vawuliwa vaki, akamhakalila
Petili, akamjovela, “Setani, wuka palongolo yangu! Maholo
gaku gihuma lepi kwa Chapanga, nambu ga umundu.” 34
Kangi Yesu akaukemela msambi wa vandu na vawuliwa
vaki akavajovela, “Ngati mundu yeyoha igana kunilanda
nene yikumgana ajibela mwene na agega msalaba waki
anilandayi. 35 Ndava mundu mweigana kusangula wumi
waki, yati akuuyagisa, nambu mundu mweakuuyagisa wumi
waki ndava ya nene na ndava ya Lilovi la Bwina, yati
akuusangula. 36 Wu, chiyonjokeseka kyani mundu kupata
mulima woha na kuuyagisa fwasi ya kuyingila muwumi wa
magono goha? 37 Mundu yati iwusa chindu kiki muni apatayi
wumi wa magono goha? 38 Ngati mundu yeyoha muvandu
va chiveleku ichi chihakau na chechimbudili Chapanga ngati
ikola soni kwa nene na malovi gangu, Mwana wa Mundu
yati akumulolela soni mundu mwenuyo, lukumbi peibwela
muukulu wa Dadi waki pamonga na vamitumu va kunani
kwa Chapanga vamsopi.”

9 Yesu akayendelela kuvajovela, “Chakaka nikuvajovela,
vavi vandu vangi penapo yati vifwa lepi changamlola
Chapanga ilongosa kwa makakala munjila ndalindali.” 2
Pegamaliki magono sita, Yesu avatolili Petili na Yakobo na
Yohani vene ndu kuhamba kunani ya chitumbi. Kwenuko
Yesu ndi agewiki pamihu palongolo yavi. 3 Nyula zaki
yang'asimi yikavya yamsopi pehe, avi lepi mchapa nyula
yeyoha pamulima mweihotola kuganyambisa ngati ago.
4 Kangi vawuliwa vadatu vala vavawene Eliya na Musa
vilongela na Yesu. 5 Petili akamjovela Yesu, “Muwula
wangu, chabwina tete kuvya bahapa. Mbanga tete tijenge
vindanda vidatu. Chimonga cha veve na chingi cha Musa na
chingi cha Eliya.” 6 Amanyili lepi chakujova, ndava mwene
na vayaki wogohi wavayingili. 7 Kangi likahumila lihundi

likavagubika, na lwami lukayuwanika kuhuma mulihundi
mula, “Mwenuyu ndi Mwana mwenimganili, mumyuwanila.”
8 Bahapo vawuliwa vala vakalola kuni na kuni, nambu
vamuwene lepi mundu yeyoha, nga Yesu pamonga na
vene. 9 Hinu, pavahelelayi kuchitumbi, Yesu akavabesa
vakotoka kumjovela mundu mambu gevagaweni mbaka
Mwana wa Mundu peiyuka. 10 Vakakamula malagizu gala,
nambu vakatumbula kukotana vene kwa vene, “Kuyuka
mana yaki kyani?” 11 Kangi vakamkota Yesu, “Ndava
kyani Vawula va Malagizu vijova yiganikiwa hoti Eliya
abwela?” 12 Mwene akavayangula, “Ena, Eliya ibwela
hoti kutendelekela kila chindu. Pamonga na ago, ndava
kyani yiyandikiwi mu Mayandiku Gamsopi kuvya Mwana
wa Mundu gakumkolela mang'ahiso neju na kuveveswa?
13 Nambu nikuvajovela, Eliya amali kubwela, na vene
vakamkitili chavaganili ngati Mayandiku Gamsopi chegijova
kumvala mwene.” 14 Lukumbi Yesu na vawuliwa vadatu
pavawuyili pandu pevavi vawuliwa vangi vala. Vauweni
msambi uvaha wa vandu pamonga na Vawula va Malagizu
vijovesana. 15 Bahapo msambi wa vandu pawamuweni Yesu,
vakakangasa neju, vakamjumbalila na kumjambusa. 16 Yesu
akavakota vawuliwa, “Mjovesana nawu kyani?” 17 Penapo
mundu mmonga mu msambi wa vandu wula akamyangula,
“Muwula, nimletili mwana vangu mweavi na mzuka weumkita
kuvya ngajova. 18 Kila peukumkamula ukumgwisa pahi
na kumuhumisa lihuluhulu mumlomo, kuni iyaga minu na
kuvya myumu higa yoha. Nivayupili vawuliwa vaku vauvinga
mzuka wenuwo nambu vahotwili lepi.” 19 Yesu akavajovela,
“Mwe vandu va chiveleku changali sadika! Yati nitama na
nyenye mbaka ndali? Nikuvasindimalila hati ndali? Mumleta
kwa nene.” 20 Vampeliki msongolo kwa Yesu. Kanyata
mzuka wula paumuweni Yesu, wamuhindwisi mwana yula na
kumgwisa pahi akabilinduka na kuhuma lihuluhulu mumlomo.
21 Yesu akamkota dadi wa msongolo yula, “Mambu genaga
gampatili ndali?” Akamyangula, “Gatumbwili kuhuma uwana
waki. 22 Lukumbi lungi mzuka uwu ukumgwisa pamotu na
mumanji, muni umkomekesa. Hinu ngati uhotola utihengela
lipyana na kutitangatila!” 23 Yesu akamjovela, “Ukotoka
kujova, ‘Ngati nihotola?’ Mambu goha gihotoleka kwa mundu
mweisadika.” 24 Penapo dadi yula akajova kwa lwami
luvaha, “Nisadika, nambu sadika yangu yidebe! Nitangatilayi,
sadika yangu yiyonjokesa!” 25 Yesu pauweni msambi wa
vandu wiyonjokeseka kanyata palongolo yaki, akauhakalila
mzuka wula, “Mzuka weukumkita mwana kuvya ngayuwa
na ngajova, nikulagazila muwukayi mwana uyu kotoka
kumyingila kavili!” 26 Penapo mzuka wula ukakwesa lwami,
ukamgwisa mwana yula pahi na kumuwuka. Mwana awonikini
ngati mtuhi, ndi vangi vakajova, “Afwili!” 27 Nambu Yesu
akamkamula chiwoko, akamyinula namwene akayima. 28
Hinu Yesu peayingili mu nyumba, vawuliwa vaki vakamkota
pachiepela, “Ndava kyani tete tahotwili lepi kuvinga mzuka
wula?” 29 Mwene akavajovela, “Mzuka ngati wenuwu
uhotoleka lepi kuwusiwa ndu, nambu kwa njila ya kumuyupa
Chapanga.” 30 Yesu na vawuliwa vaki vakawuka penapo
na kuyendelela na lugendu lwavi kuvedukila mulima wa
ku Galilaya. Yesu aganili lepi mundu yeyoha amanyayi
kweavili, 31 ndava muni avawulayi vawuliwa vaki. Avajovili,
“Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa vandu vevakumkoma,
nambu pa ligono la datu yati iyuka.” 32 Nambu vawuliwa
vamanyili lepi mana ya mawuliwu gala. Ndi vakayogopa
kumkota. 33 Hinu, vakahika muji wa Kapelanaumu na
kuyingila mu nyumba, Yesu akavakota vawuliwa vaki,
“Mwajovisini kyani munjila?” 34 Nambu vene vakaguna,
muni munjila vakalikotana yani mweavi mkulu pagati yavi.
35 Yesu akatama pahi na kuvakemela vawuliwa kumi na
vavili vala, akavajovela, “Mundu akagana kuvya mkulu ndi
yikumgana avyai mdebe kavili avyai mtumisi wa voha.”
36 Ndi akamtola mwana mdebe akamyimika pagati yavi
akamkumbatila kangi akavajovela, 37 “Mweakumpokela
mwana ngati uyu ndava ya nene, akunipokela nene, na
mweakunipokela nene, akunipokela lepi namwene ndu,
nambu akumpokela mewa na yula mweanitumili.” 38 Yohani
akamjovela Yesu, “Muwula, tamuweni mundu mmonga ivinga
mizuka kwa kuhengela liina lako, tikambesa, muni lepi wa
chikundi chitu.” 39 Nambu Yesu akavajovela, “Mkoto kulinga
kumbesa, ndava avi lepi mundu mweihenga gachinamtiti kwa
liina langu, na bahapo akatumbula kunilongalela gahakau.”
40 Ndava mundu mweangapingana na tete avili upandi witu.
41 Chakaka nikuvajovela, mundu yeyoha mweakuvapela
nyenye chikombi cha manji ga kunywa, ndava nyenye vandu
va Kilisitu, chakaka yati ipata njombi yaki. 42 Ngati mundu
yeyoha akumyokesa mmonga wa vadebe ava kuyagisa
sadika yaki, ndi mbanga mundu mwenuyo kukungiwa liganga
livaha la kuyagila musingu yaki na kutagiwa munyanja
kuliku kuhamuliwa na Chapanga. 43 Na chiwoko chaku
ngati chikubudisa sadika yaku, chidumula! Mbanga kuyingila
muwumi changali chiwoko chimonga, kuliku kuvya na
mawoko gavili, na kuyingila, kumotu wangajimika magono
goha. (Geenna g1067) 44 Hinu mwenumo masomi gifwa lepi,
wala motu waki wijimika lepi. 45 Na chigendelu chaku
ngati chikakubudisai, chidumula! Mbanga kuyingila muwumi
changali chigendelu chimonga kuliku kuvya na magendelu
goha gavili na kutagiwa kumotu wangajimika magono goha.
(Geenna g1067) 46 Mwenumo masomi gifwa lepi na motu

waki wijimika lepi. 47 Na lihu lako likayagisa sadika yaku
litupulai! Ulitaga, mbanga kuyingila Muunkosi wa Chapanga
na lihu limonga kuliku kuvya na mihu gavili na kutagiwa
kumotu wangajimika wa magono goha. **(Geenna g1067)** 48
Mwenumo, masomi gaki gifwa lepi na motu waki wijimika
lepi. 49 "Muni kila mundu yati inyambiswa kwa motu ngati
luteta cheyinyambiswa kwa mwinyu." 50 "Mwinyu wabwina,
nambu ngati iyagisi lunyong'onyo lwaki, yati iyonjokeswa
na kyani?" "Muvya na mwinyu wa unkozi mugati yinu na
kusindimalisa na uteke pagati yinu."

10 Yesu awukili penapo akahamba kumuji wa Yudea,
kumwambu ya mfuleni Yoludani. Msambi wa vandu
wamuhambalili kavili, mwene akavawula ngati chayavili
mvelu waki. 2 Vafalisayu vangi vamhambalili vakamkota
chakumlinga, "Wu, Malagizu ga Chapanga giyidakila mgosi
kumleka mdala waki?" 3 Yesu akavayangula, "Musa avalagizi
kyani?" 4 Vene vakajova, "Musa atiyidakili kuvya mgosi
ihotola kumpela mdala waki balua na kumleka." 5 Nambu
Yesu akavajovela, "Musa ayidikili kuvayandikila Mihilu yeniyi,
ndava ya unonopa neju wa kuwuliwa kwinu. 6 Nambu Musa
ayandiki kutumbula kuwumbwa kwa mulima, Chapanga
awumbili mgosi na mdala. 7 Ndava yeniyo mgosi yati
akumleka dadi na nyina waki, yati iwungana na mdala
waki, 8 navene vavili yati vivya higa yimonga. Hinu vene
vavili lepi kavili, nambu higa yimonga. 9 Hinu, mundu
akotoka kuchilekanesa chila cheachiwunganisi Chapanga."
10 Pevayingili kavili mu nyumba, vawuliwa vaki vakamkota
ndava ya lijambu lenilo. 11 Mwene akavajovela, "Mundu
yeyoha mweakumleka mdala waki na kugega mdala yungi
akumkitila ugoni. 12 Mewawa na mdala mweakumleka
mngwana waki na kugegewa na mgosi yungi ikita ugoni."
13 Vandu vamletili Yesu vana vadebe avapamisa, nambu
vawuliwa vaki vakavahakalila vandu vala. 14 Yesu paalolili
genago akayoma akavajovela, "Mvaleka vana ava vabwela
kwangu, mkotoka kuvabesa, muni Unkosi wa Chapanga ndi
wa vandu ngati ava. 15 Chakaka nikuvajovela, mundu yeyoha
mweangaupokela Ulongosi wa Chapanga ngati mwana
mdebe katu iyingila lepi mwenumo." 16 Kangi akavapokela
vana vala akavavikila mawoko panani yavi, kuvamotisa.
17 Yesu paatumbwili lugendu, mundu mmonga ambwelili,
akamfugamila na kumkota, "Muwula mbwina, nikita wuli muni
nipokela wumi wa magono goha wangali mwishu?" **(aiōnios
g166)** 18 Yesu akamyangula, "Ndava kyani ukunikemela
mbwina? Avi lepi mweavili mbwina ndi Chapanga ndu. 19
Uzimanyili 'Amuli, ukotoka kukita ugoni na ukoto kukoma na
ukoto kuyiva na ukoto kumjovela muyaku gaudese na ukoto
kukonga na vatopesa dadi waku na nyina waku.'" 20 Mwene
akamyangula, "Muwula, genago goha nigakamwili kutumbula
muusongolo wangu." 21 Yesu akamlolakesa cha uganu,
akamjovela, "Upungukiwi na chindu chimonga. Hamba
ukagulisa kila chindu cheuvili nachu, uvapela vangangu
mashonga ago, ndi veve yati ukujivikila vindu vyaku kunani
kwa Chapanga. Kangi ubwela unilandayi." 22 Mundu yula
peayuwini genago, akavya ngolongondi akahamba kuni
akwinyini pamihu muni avili na vindu vyamahele na aganili
lepi kuwusa vindu vyaki. 23 Yesu akalola pandi zoha
akavajovela vawuliwa vaki, "Chakaka yihotoleka lepi kwa
vandu vana vindu vyamahele kumlekela Chapanga alongosa
wumi wavi!" 24 Vawuliwa vakakangasa ndava ya malovi
gala. Nambu Yesu akavajovela kavili, "Vana vangu mlola
cheyinonopa neju kumlekela Chapanga alongosa wumi wavi!
25 Yihotoleka kuchikita chinyama chechikemiwa ngamiya
kuholota mulibowo la sindanu, mewawa yilolekana, yati
yinonopa neju kwa mundu mweavi na vindu vyamahele
kumlekela Chapanga alongosa wumi waki!" 26 Vawuliwa
vaki vakayendelela kukangasa neju, hati vakakotana vene
kwa vene, "Yani hinu mweihotola kusanguliwa?" 27 Yesu
akavalola, akavajovela, "Kwa vandu yihotoleka lepi, nambu
kwa Chapanga chenicho lepi. Kwa Chapanga kila chindu
chihotoleka." 28 Kangi Petili akajova, "Lola! Tete talekili
vindu vyoha, tikukulanda!" 29 Yesu akayangula, "Chakaka
nikuvajovela, mundu yeyoha mweailekili nyumba amala
valongo amala valumbu amala mau amala dadi amala vana
na migunda ndava yangu na ndava ya Lilovi la Bwina,
30 yati ipokela mala miya ng'onyo mulukumbi lwa hinu.
Yati ipokela nyumba na valongo na vahaja na valumbu na
mau, pamonga na mang'ahiso. Na palukumbi lwelubwela
yati ipokela wumi wa magono goha wangali mwishu. **(aiōn
g165, aiōnios g166)** 31 Nambu vamahele vevavi vakulu hinu
yati vivya vadebe na vamahele vevavi vadebe hinu yati
vivya vakulu." 32 Yesu na vawuliwa vaki vavi mulugendu
kuhamba ku Yelusalemu, mwene avalongolili. Vawuliwa vaki
vakakangasa na vandu vevavalandayi vakavya na wogohi.
Yesu akavatola kavili kuchiyepela vawuliwa kumi ni vavili,
akatumbula kuvajovela gala gegakumkolela. 33 Akavajovela,
"Muyuwanila! Tihamba ku Yelusalemu. Kwenuko Mwana
wa Mundu yati vakumgotola mu mawoko ga vakulu va
kuteta na Vawula va Malagizu, navene yati vakamhamula
akomiwa na kumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, 34 vene
yati vakumvevesa, vakumuhunyila mata, yati vakumtova
michapilu na kumkoma. Nambu pa ligono la datu yati iyuka."
35 Yakobo na Yohani, vana va Zebedayo, vamuhambalili
Yesu vakamjovela, "Muwula, tigana utihengela chindu

chetikuyupa." 36 Yesu akavakota, "Mwigana nivahengela
kyani?" 37 Vene vakamyangula, "Pewilongosa muukulu
waku, utiyidakila kutama mmonga upandi waku wa kulyelela
na yungi upandi waku wa kumangeya." 38 Yesu akavajovela,
"Mumanyi lepi chemwiyupa! Wu, yati mwihotola kunywelela
chikombi cha mang'ahiso cheninywelela? Amala ubatizu
ngati wenibatiziwi?" 39 Vakamyangula, "Tihotola." Yesu
akavajovela, "Chikombi cha mang'ahiso cheninywelela
chakaka yati mwinywelela na kavili yati mbatiziwa ngati
chenibatiziwi. 40 Nambu uhotola wa kuhagula yani atama
upandi wa kulyela amala kumangeya. Chapanga alavapela
fwasi zenizo vala voha veavatendelekili." 41 Vawuliwa
vangi kumi vala pevayuwini ago, vakavayomela vayavi
Yakobo na Yohani. 42 Hinu Yesu akavakemela, akavajovela,
"Mumanyili kuvya vala veviholalewa kuvya vakulu va milima
vakuvalongosa vandu vavi kwa makakala na vakulu venavo
vakuvatalalila vandu vavi. 43 Nambu kwinu yikoto kuvya
chenichi, yula mweigana kuvya mkulu pagati yinu yikumgana
avya mtumisi winu. 44 Mweigana kuvya mkulu kuliku voha,
yikumgana avya mvanda wa voha. 45 Hati Mwana wa Mundu
abwelili lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi
waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu vamahele."
46 Vakahamba mbaka ku Yeliko. Yesu paawukayi pamuji
wenuwo pamonga na vawuliwa vaki na msambi uvaha wa
vandu. Ngalola mmonga mwana wa Timayo mweikemelewa
Batimayo, atamili pamuhana ya njila, iyupa yala. 47 Peayuwini
kuvya Yesu wa ku Nazaleti ipita pandu pala, akatumbula
kukwesa lwami, "Yesu, Mwana wa Daudi, unihengela
lipyana!" 48 Vandu vamahele vakamlakali kumgunisa,
nambu mwene akayonjokesa kukwesa lwami, "Mwana wa
Daudi, unihengela lipyana!" 49 Yesu akayima, akajova,
"Mumkemela." Hinu vakamkemela ngalola yula, vakamjovela,
"Jipolesa mtima! Yima, akukemela." 50 Batimayo akataga
likoti laki, akahumba kanyata na kumhambila Yesu. 51
Yesu akamkota, "Ugana nikukitila kyani?" Ngalola yula
akamyangula, "Muwula, niyupa kulola." 52 Yesu akamjovela,
"Hamba, sadika yaku yikulamisi." Bahapo ngalola yula
akahotola kulola, akalongosana na Yesu munjila.

11 Yesu na vawuliwa vaki pavavi papipi na Yelusalemu
muji wa Betifage na Betania, papipi na Chitumbi
cha Mizeituni. Penapo avatumili vawuliwa vaki vavili,
2 akavajovela, "Muhamba kuchijiji chechivii palongolo
yinu. Pemuyingila penapo yati mkumkolela mwanapunda
akungiwi, na akona angahengewa na mundu. Mumuwopola
mkamleta. 3 Ngati mundu akuvakota, 'Ndava kyani
muwopola lipunda?' Mumjovela, 'Bambu akumgana na
yati akumuwuyisa mwanakandahi.'" 4 Hinu, vakahamba,
vakamkolela mwanapunda akungiwi kuvala ya mlyangu wa
nyumba yeyavi pamuhana ya njila. Pevamuwopolayi, 5
vandu vangi vevayimili penapo vakavakota, "Ndava kyani
muwopola mwanapunda?" 6 Vawuliwa vakavayangula ngati
Yesu cheavalagizi na vene vakavaleka vahamba nayu. 7
Vamletili Yesu mwanapunda. Pavamalili kuyambatisa nyula
yavi panani ya mwanapunda yula. Yesu akatama panani
yaki. 8 Vandu vamahele vakadandasa nyula zavi munjila
kwa kumtopesa, na vangi vakadandasa matutu gadebe
gadebe gavadumwili mumigunda. 9 Vandu voha vevalongolili
na vala vevalandayi, vakakwesa lwami lwavi vakajova,
"Alumbiwa! Amotisiwa mweibwela kwa liina la Bambu! 10
Umotisiwa unkosi weubwela wa dadi witu Daudi. Chapanga
alumbiwa mweavi kunani!" 11 Yesu ayingili pamuji wa
Yelusalemu akahamba mbaka mu Nyumba ya Chapanga,
akalola vindu vyoha kwa ubwina. Nambu yamali kuvya
chitita akahamba ku Betania pamonga na vawuliwa vaki
kumi na vavili vala. 12 Chilau yaki, pavahumili ku Betania,
Yesu njala yamvinili. 13 Hinu auweni mkongo wa mtini
chakutali wewavi na mahamba gamahele. Hinu akauhambila
aganayi alolayi ngati upambiki matunda. Nambu peahikili,
nakugakolela matunda ndi mahamba gene, muni yavi lepi
lusenje lwa kupambika matunda. 14 Penapo akaujovela
mkongo wula, "Kutumbula lelu na magono goha mundu
yeyoha akotoka kulya matunda gaku!" Na vawuliwa vaki
vagayuwini malovi genago. (aiōn g165) 15 Hinu vahikili ku
Yelusalemu, Yesu ayingili mu Nyumba ya Chapanga na
kutumbula kuvavinga vandu vevagulisai na kugula vindu
mwenumo. Azing'anambwisi meza za vala vevagulisana
mashonga, na vigoda vya vandu vevagulisa ngunda. 16
Amyidakili lepi mundu yeyoha kuvedukila mu Nyumba
ya Chapanga kuni agegili chindu. 17 Kangi akavawula,
"Yiyandikwi, 'Nyumba yangu yati yivya msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu ndava ya vandu milima yoha!' Nambu
nyenye mukuikita libokosela la vanyagaji!" 18 Vakulu va
kuteta na Vawula va Malagizu pevayuwini malovi gala,
vakatumbula kulonda njila ya kumkoma. Nambu vayogwipi
ndava msambi wa vandu wakangiswi mawuliwu gaki. 19
Kimihi payahikili, Yesu na vawuliwa vaki vakawuka pamuji
wula. 20 Lukela pavapitayi, vauweni mkongo wa mkuyu
wula uyumili hotohoto, kuhuma mumikiga mbaka kunani. 21
Petili alikumbwiki lijambu lila, akamjovela Yesu, "Muwula,
lolayi! Mkongo wa mtini wewaupelili likoto ula uyumili!" 22
Yesu akavajovela, "Mumsadika Chapanga. 23 Nikuvajovela
chakaka, mundu akachijovela chitumbi, 'Tupukayi ukajitaga
munyanja,' Changali kuvya na wogoyi mumtima waki,

nambu ngati isadika mambu goha gihengeka yati ihengewa
lijambu lenilo. 24 Ndava yeniyo nikuvajovela, pemukumuyupa
Chapanga na kuyupa chindu, musadika kuvya mpokili, na
nyenye yati mwipewa. 25 Pamwiyima kumuyupa Chapanga,
mumlekekesa mundu yeyoha mweavakitili gahakau, ndi
Dadi winu wa kunani avalekekesa nyenye mabudilu ginu.
26 Nambu ngati mukuvalekekesa lepi vangi, mewawa na
Dadi winu mweavili kunani kwaki akuvalekekesa lepi nyenye
mabudilu ginu." 27 Hinu, vahikili kavili ku Yelusalemu. Yesu
paagendayi pa Nyumba ya Chapanga, vakulu va kuteta
na Vawula va Malagizu na vagogo vamuhambalili, 28
vakamkota, "Ukita mambu genaga kwa uhotola wa yani?
Yani mweakupelili uhotola wa kukita mambu genago?" 29
Nambu Yesu akavajovela, "Yati nikuvakota lijambu limonga.
Mukaniyangula, na nene mewa yati nikuvajovela nikita
mambu aga kwa uhotola wa Yani. 30 Wu, Yohani apatili
uhotola wa kubatiza kuhuma kwa Chapanga amala kwa
vandu? Munijovela." 31 Vakatumbula kukotana, "Tikayangula,
'Gahumili kwa Chapanga,' Yati akutikota, ndava kyani
mwasadiki lepi? 32 Na tikayangula, 'Gahumili kwa vandu,'
Yati yivya wuli?" Vayogwipi vandu, ndava vandu voha
wamyidakili kuvya chakaka Yohani avi mlota wa Chapanga.
33 Hinu vakamyangula Yesu, "Tete timanyili lepi." Na Yesu
akavajovela, "Na nene mewa nikuvajovela lepi nikita mambu
aga kwa uhotola wa yani."

12 Yesu akatumbula kulongela nawu, kwa luhumu akajova,
mundu mmonga alimili mgunda wa mizabibu, Atindisili
luwumba, na pagati yaki agimili ligodi la kuminyila divayi
ajengili mnala, akalikodisha kwa valimaji, akahamba mulima
wa kutali. 2 Lusenje lwa mabenu, amtumili mvanda waki
kwa valimaji vala, akamletela pandu paki pa mabenu. 3
Nambu valimaji vala, vakamkamula mvanda yula, vakamtova
vakamuwuyisa mawoko gawaka. 4 Mkolo mgunda amtumili
kavili mvanda yungi. Mewa mwenuyo vakamulemasa kumutu
na kumkitila mambu ga soni. 5 Mewawa, mkolo mgunda
yula akamtuma mvanda yungi, mwenuyo vakamkoma. Vangi
vamahele veavatumili, vangi pagati yavi vatoviwi na vangi
vakomiwi. 6 Asigalili mundu mmonga, ndi mwana waki
chiganu. Pamwishu amtumili mwenuyo akajova, nimanyili
yati vakumtopesa mwana vangu. 7 "Nambu valimaji vala
pavamuwene ibwela, vakajovesana, 'Mwenuyu ndi mhali, ndi
timkomayi muni uhali waki uvyai witu!' 8 Hinu vakamkamula,
vakamkoma na kumtaga kuvala ya mgunda wa mizabibu
wula." 9 "Akavakota, hinu mkolo mgunda yati ikita kyani?
Yati ibwela kuvakoma valimaji vala na kuvapela mgunda
wa mizabibu wula vandu vangi." 10 Wu, mwangasoma
Mayandiku Gamsopi? Liganga levalibelili vakujenga, hinu ndi
liganga lelikamulila nyumba. 11 Bambu ndi mweakitili lijambu
lenili, lenili ndi lachinamtiti neju kwitu! 12 Vachilongosi va
Vayawudi na Vawula va Malagizu na vagogo, vamanyili
kuvya luhumu wenuwo ukuvavala vene. Vaganili kumkamula,
nambu vayogwipi msambi wa vandu. Vakamleka vakawuka.
13 Vangi pagati ya Vafalisayu na valanda va chikundi cha
Helodi vatumwili vamyonjola Yesu kwa malovi gaki. 14
Vamhambili, vakamjovela, "Muwula, timanyili kuvya veve
wamundu wa chakaka mweujova chakaka. Veve ukumlola
lepi mundu mwene ndi yani, ukulu wa mundu chindu lepi
kwa veve, nambu wiwula chakaka munjila ya Chapanga.
Wu, chabwina kulipa kodi kwa nkosi wa ku Loma amala lepi?
Tilipayi amala tikotoka kulipa?" 15 Nambu Yesu amanyili
uhomela wavi, akavajovela, "Ndava kyani mukunilinga?
Muniletelayi lishonga lene nililolayi." 16 Vakampela lishonga
lila, na mwene akavakota, "Pamihu na liina la yani?"
Vakamyangula, "Vya nkosi wa ku Loma." 17 Hinu Yesu
akavajovela, "Mumpelayi nkosi wa ku Loma vyevivili vyaki
na mumpelayi Chapanga vyevivii vyaki." Vakakangaswa
nayu neju. 18 Kangi Vasadukayu vevijova kawaka kuyuka
vamuhambalili Yesu vakamkota, 19 "Muwula, Musa atilagazili,
mundu akafwayi na kuleka mdala changali mwana mlongo
vaki yikumgana amuhala lipwela yula, ndi ambabakisila
vana mlongo vaki. 20 Leka tijova pavi na valongo saba.
Mwealongolili kuvelekewa agegili afwili changaleka mwana.
21 Mbena waki akamuhala lipwela yula, namwene afwili
changaleka mwana, yikavya mewawa na mlongo wa datu.
22 Voha saba vafwili changaleka mwana. Kangi lipwela yula
afwili. 23 Hinu ligono vandu paviyuka, mau yula yati ivya
mdala wa yani? Ndava voha saba vamgegili." 24 Yesu
akavayangula, nyenye mbudili ndava mmanyi lepi Mayandiku
Gamsopi amala makakala ga Chapanga. 25 Muni vevafwili
peviyuka yati vigega lepi amala kugegewa, yati vivya ngati
vamitumu va kunani kwa Chapanga. 26 Nambu ndava ya
kuyuka kwa vevafwili, msomili lepi chitabu cha Musa pandu
pepivala dasi yeyiyaka motu? Chapanga amjovili Musa,
nene ndi Chapanga wa Ibulahimu na Chapanga wa Izaki
na Chapanga wa Yakobo. 27 Hinu, mwene lepi "Chapanga
wa vevafwili, nambu Chapanga wa vevavi wumi. Nyenye
mbudili neju!" 28 Mmonga wa vawula va malagizu abwelili
na kayuwana mhutanu wavi. Peaweni Yesu akuvayangula
bwina, akamhegelela na kumkota Yesu, "Pagati ya malagizu
goha yoki yikulu?" 29 Yesu akamyangula, "Malagizu gakulu
pagati ya goha ndi aga: 'Myuwanila nyenye vandu wa ku
Isilaeli! Bambu Chapanga witu, ngamwene Bambu. 30
Umgana Bambu Chapanga waku kwa wumi waku woha na

mtima waku woha na luhala lwaku lwoha, na makakala gaku
goha.' 31 Na muhilu wa pili ndi uwu: 'Umgana muyaku ngati
cheukujigana wamwene.' Gavi lepi malagizu gakulu gangi
ngati aga." 32 Hinu, muwula wa malagizu yula akamjovela
Yesu, "Muwula! Ujovili chakaka kuvya Bambu ndi Chapanga,
kawaka yungi nambu mwene. 33 Na yikumgana mundu
kumgana Chapanga kwa mtima woha na luhala lwoha na
makakala gaki goha, na kumgana muyaki ngati cheakujigana
mwene. Lijambu lenili ndi labwina neju kuliku kumpela
Chapanga hinyama ya kutinyisa na teta zozoha zingi." 34
Yesu pealoli mundu yula ayangwili kwa ukekesi, akamjovela,
"Veve uvi papipi kumyidakila Chapanga atalalila wumi
waku." Kangi peamali kujova ago kawaka mundu mwealingi
kumkota Yesu lilovi. 35 Lukumbi Yesu iwula mu Nyumba
ya Chapanga, akotili, "Ndava kyani Vawula va Malagizu
vijova kuvya Kilisitu ndi mmonga ndu pagati ya vana va
Daudi? 36 Daudi mwene kwa kulongoswa na Mpungu
Msopi ajovili, 'Bambu amjovili Bambu wangu, tama upandi
wangu wa kulyelela, mbaka nivavika vamakoko vaku pahi
pa magendelu gaku.' 37 Daudi mwene akumkemela Kilisitu
'Bambu.' Yihotoleka wuli hinu kuvya mmonga ndu pagati ya
vana vaki?" Msambi wa vandu wamuyuwanila kwa luheku. 38
Mukuwula kwaki, Yesu avajovili, "Mujiyangalila na Vawula va
Malagizu, vevigana kugenda kuni vawalili magwanda gatali
na kujambuswa na kwa utopesa vandu pandu pakugulisila
vindu. 39 Mewawa vigana kutama palongolo munyumba
za kukonganekela Vayawudi na mvigoda vya palongolo
pamgongolelu wa chakulya. 40 Vene vitola nyumba na
vindu vya valipwela kwa kuvakonga, kuni vakujidekesa
kumuyupa Chapanga mulukumbi lutali. Ligono la mwishu
yati vilipiswa pavaha." 41 Yesu atamili papipi na chijomela
cha kusopela luteta mu Nyumba ya Chapanga. Avalolili
vandu chavasopa teta muchijomela chila. Vandu vana
vindu vyamahele, vasopili mashonga gamahele mugati yaki.
42 Kangi akabwela lipwela mngangu mmonga, akasopa
sendi zivili videbe neju. 43 Yesu avakemili vawuliwa vaki
akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, lipwela uyu mngangu
asopili mashonga gamahele muchijomela kuliku vangi voha.
44 Muni vandu voha vangi vawusili chiyonjokesu cha vindu,
nambu mau uyu mngangu, asopili vindu vyoha vyeviganikwa
ndava ya kulama."

13 Yesu peahumayi mu Nyumba ya Chapanga, mmonga
wa vawuliwa vaki amjovili, "Muwula, lola maganga na
majengu aga chegavili gabwina na kukangasa!" 2 Yesu
akamyangula, "Wu, ukugalola majengu aga zivaha? Kawaka
liganga hati limonga lelisigalila panani ya liganga lingi, kila
liganga yati ligwisiwa." 3 Yesu paatamili panani ya chitumbi
cha Mizeituni kulolokesa Nyumba ya Chapanga, Petili na
Yakobo na Yohani na Andelea vakamkota pevavi ngavene,
4 "Tijovela mambu genago yati gihumila ndali? Na ulangisu
woki weulangisa kuvya mambu aga gavi papipi kuhumila?" 5
Yesu akatumbula kuvajovela, "Mujiyangalilayi mundu akotoka
kuvakonga." 6 Muni vamahele yati vibwela na kulihengela
liina langu, kila mundu yati ijova kuvya mwene ndi Kilisitu!
Vene yati vakuvakonga vandu vamahele. 7 Pemyuwana
gegivala ngondo na vandu vilongelela mambu ga ngondo
mkotoka kuvagaya. Yikugagana mambu genaga kuhumila,
nambu mwishu wene wakona. 8 Vandu va mulima umonga
yati utovana na vandu va mulima wungi, unkosi umonga yati
utovana na unkosi wungi, yati kwiva na mindendemo ya ndima
pamonga na njala. Mambu ago ndi ngati utumbula wa lipyanda
la kuveleka mwana. 9 Nambu nyenye mjiyangalila. Muni yati
vakuvatakila mumabanji ga mihalu, na kutovewa munyumba
za kukonganekela Vayawudi. Mewawa yati vakuvapeleka
palongolo ya vachilongosi na vankosi ndava ya nene, muni
mujova ndava yangu. 10 Nambu yiganikiwa hoti lilovi la Bwina
likokosewayi kwa vandu voha kwakona mwishu wangahika.
11 Na pamwikamuliwa na kupelekwa mumabanji ga mihalu,
mkoto kuhololela chakujova. Lukumbi lwenulo. Nambu
mjova chechoha chemwipewa kujova, muni yati gihuma
kwa Mpungu Msopi. 12 Mlongo yati akumng'anamukila
mhaja waki akomiwa na dadi yati akumng'anamukila mwana
waki, na vana yati vakuvang'anamukila dadi na nyina vavi
vakomewayi. 13 Vandu voha yati vakuvagana lepi ndava
ya liina langu. Nambu mweisindimala mbaka mwishu ndi
Chapanga akumsangula kuhuma uhamula wa magono goha
gangali mwishu. 14 "Pemwilola 'Yomeso lihakau lelilangisa
uhalabisu' Liyimili pandu pangaganikiwa kuvya." Mweisoma
malovi aga amanyalila. Hinu vevavili ku Yudea na vajumbalila
kuchitumbi. 15 Mundu mweavili kuvala ya nyumba yaku
akotoka kuyingila mugati kutola chindu, nambu atilayi!
16 Mewawa mundu mweavili kumgunda akotoka kuwuya
kunyumba yaki kutola nyula yaki. 17 Niviniswa mtima ndava
ya vanandumbu na vevinyong'esa magono ago, ndava
yati kwivya na mang'ahiso neju. 18 Nambu mumuyupayi
Chapanga mambu ago gakotoka kuhumila lukumbi lwa
mbepu. 19 Muni magono ago yati kwiva na mang'ahiso
gakulu, gangahumila kuhuma Chapanga kuwumba mulima
mbaka lelu, katu yati gihumila lepi kavili. 20 Ngati Bambu
ngagapunguziwi lepi magono kawaka hati mundu mmonga
wa kusanguliwa. Nambu ndava ya vahaguliwa vaki, Bambu
agapungwizi magono ago. 21 Kangi, mundu akavajovela,
lolayi, Kilisitu avili apa! Amala, avili pala, mkotoka kusadika.

22 Muni yati vihumalila vakina Kilisitu vaudese na vamlota va
udese, yati vikita ulangisu na chinamtiti, ngati yihotoleka
ndava ya kuvabudisa hati vahaguliwa va Chapanga. 23
Nambu nyenye mujiyangalila. Nene nivajovili mambu genaga
kwakona gangahumila. 24 "Nambu pegimalika magono ago
ga mang'ahiso, lilanga yati lisopewa chitita na mwehi yati
ulangasa lepi. 25 Ndondo yati zigwa kuhuma kunani, na
vindu vyoha vya kumahundi yati vinyuguswa. 26 Penapo
yati vakumlola Mwana wa Mundu, ibwela mulihundi kwa
makakala gamahele na ukulu. 27 Ndi yati akuvatuma
vamitumu va kunani kwa Chapanga vavalunda vandu
vevahaguliwi na Chapanga, kuhuma pandi mcheche za
mulima, na hati kuhuma pandu pa kutali ya mulima woha." 28
"Mujiwula kuhuma mumkongo wa mtini. Pemwilola mahamba
gimela, nyenye mwimanya kuvya lusenje lwa fula luhegalili.
29 Mewawa na nyenye pemwilola mambu genago gihengeka,
mmanya kuvya Mwana wa Mundu avi papipi neju kuhika. 30
Chakaka nikuvajovela, chiveleku ichi chipita lepi kwakona
mambu aga kuhumila. 31 Hati ngati kunani kwa Chapanga
na pamulima yati ziwuka, nambu malovi gangu yati gihumila
ngati chenajovili." 32 "Nambu, avi lepi mundu mweimanya
ligono la mwishu yati libwela ndali, hati vamitumu va kunani
kwa Chapanga, hati Mwana wa Chapanga. Dadi Chapanga
ndu mweamanyili. 33 Mujiyangalila na mujitendekela, muni
mumanyili lepi ligono amala lukumbi peluhumila. 34 Yati yivya
ngati mundu mweahambi lugendu na kuvalekela vahengaji
utalalila, kila mundu na lihengu laki, akumjovela mlonda
wa mlyangu avyai mihu. 35 Mujitendelekela, ndava muni
mmanyi lepi mkolo nyumba iwuya ndali. Pangi yivya kimihi,
pagati ya kilu, hambakucha amala lukela. 36 Mujitendelekela,
muni ngati abwelili cha kukenyemusa, akotoka kuvakolela
mgonili. 37 Genikuvajovela nyenye, nikuvajovela mwavoha.
Muvya mihu!"

14 Gavili gakona magono gavili kuhika Mselebuko wa
Pasaka na Mselebuko wa kulya mabumunda gangali
ngemeku. Vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu valondayi
njila ya kumkamula Yesu cha mfiyu na kumkoma. 2
Nambu vakajova, "Tikotoka kukita chenicho lukumbi lwa
mselebuko, ndava vandu yati vikita chitututu." 3 Yesu avili ku
Betania kunyumba ya Simoni mweavi na mabudi. Peavili
pameza kulya chakulya, mau mmonga mweavili na kachupa
kadebe kaganga ka alabasta kamahuta geginungalilayi
neju, mahuta geginungalila bwina gegatenganizwi kwa
nado, akabwela. Akayidindula chupa yila, na kumyitila
Yesu mahuta gala kumutu. 4 Vandu vangi vevavi penapo
vayomiswi na chitendu chila vakajijovela, "Ndava kyani
kuyagisa waka mahuta geginungalila bwina? 5 Mahuta
ago ngagagulisiwi kwa mashonga gamahele, ngavapewili
vangangu!" Vakamywangila mau yula. 6 Nambu Yesu
akavajovela, "Mumleka! Ndava ya kyani mukumung'aha?
Anikitili nene lijambu labwina. 7 Vangangu muvinawu
magono goha, muhotola kuvatangatila lukumbi lwolwoha lwa
mwigana. Nambu nene yati nivya lepi na nyenye lukumbi
lwoha. 8 Mwene akitili chaehotwili. Alongolili kuniyitila mahuta
geginungalila muhiga yangu anitendelekili kwakona kuzikiwa
kwangu palongolo. 9 Chakaka nikuvajovela, pamulima
woha Lilovi la Bwina yati likokoswa, chitendu ichi cheakitili
yati chiluwuliwa kwa kumkumbuka mdala uyu." 10 Kangi
Yuda Isikalioti, mmonga wa vawuliwa kumi na vavili vala,
akahamba kwa vakulu va kuteta ndava ya kumgotola Yesu.
11 Vakulu va kuteta pevayuwini malovi genago, vahekalili,
vayidakilini kumpela mashonga. Ndi, Yuda akatumbula
kulonda lukumbi lwa kumgotola Yesu. 12 Ligono la kutumbula
kwa Mselebuko wa Mabumunda yangali ngemeku, lukumbi
lwa kuhinja mwanalimbelele wa Pasaka, vawuliwa vaki
vakamkota, "Ugana tikakutendelekelayi koki chakulya cha
Pasaka?" 13 Hinu, Yesu avatumili vawuliwa vaki vavili
akavajovela, "Muhambayi kumuji, kwenuko yati mkumkolela
mgosi mmonga agegili chihulu cha manji. Mumlanda 14
mbaka munyumba yeiyingila, mkamjovelayi mkolo nyumba,
'Muwula ikota, chivi koki chumba cha vayehe penilya Pasaka
pamonga na vawuliwa vangu?' 15 Mwene yati akuvalangisa
chumba chivaha kunani ya kugolofa chechitendelekiwi.
Mtendekelayi mwenumo." 16 Hinu, vawuliwa vakawuka,
vakahamba kumuji, vakakolela kila chindu chivi bwina
ngati Yesu cheavajovili. Ndi vakatendelekela chakulya cha
Pasaka. 17 Payavili kimihi, Yesu ahikili penapo pamonga na
vawuliwa vaki kumi na vavili. 18 Pevalyayi pamonga, Yesu
akajova, "Chakaka nikuvajovela, mmonga winu mweilya
pamonga na nene, yati akunigotola." 19 Penapo vawuliwa
vaki vakatumbula kuviniswa mitima, vakatumbula kumkota
mmonga mmonga, "Wu, ndi nene?" 20 Yesu akavajovela, "Ndi
mmonga winu pagati yinu nyenye kumi na vavili, mweijwiga
libumunda pamonga na nene munkeve. 21 Chakaka Mwana
wa Mundu yati ifwa ngati Mayandiku Gamsopi chegijova.
Nambu alachikolela mundu yula mweakumgotola Mwana wa
Mundu! Mbanga kwa mundu mwenuyo ngati ngavelekiwi
lepi!" 22 Pevalyayi, Yesu akatola libumunda, akamsengusa
Chapanga, akalimetula na kuvapela vawuliwa vaki akajova,
"Mtola, yeniyi, ndi higa yangu." 23 Kangi akatola chikombi cha
divayi, akamsengusa Chapanga, akavapela voha vanywelili
divayi muchikombi chila. 24 Akavajovela, "Yeniyi ndi ngasi
yangu yeyilangisa lilaganu la Chapanga kwa vandu vaki,

ngasi yeyiyitika ndava ya kulekekesa mabudilu ga vandu
vamahele. 25 Chakaka nikuvajovela, ninywa lepi kavili divayi
mbaka ligono lila peninywa kavili mu Unkosi wa Chapanga.”
26 Kangi vakayimba lunyimbu lwa kumsengusa Chapanga,
vakawuka, vakahamba ku Chitumbi cha Mizeituni. 27 Yesu
akavajovela vawuliwa vaki, “Mwavoha nyenye yati mwitila na
kunileka nene, mu Mayandiku Gamsopi Chapanga ijova,
‘Yati nikumkoma mdimaji, na mambelele yati gipechengana.’
28 Nambu nikayukayi, yati nikuvalongolela ku Galilaya.” 29
Petili akamjovela, “Hati ngati voha yati vakukuleka, nene katu
nikukuleka lepi!” 30 Yesu akamjovela, “Chakaka nikujovela,
kilu iyi, kwakona lijogolo langakokoleka mala zivili, yati
ukunibela mala zidatu kuvya unimanyili lepi.” 31 Nambu
Petili akakangamala kujova, “Hati ngati yikunigana nifwa
pamonga na veve, katu yati nikukuleka lepi!” Vawuliwa
voha vakajova mewawa. 32 Hinu, vakahika kulidimba
lelikemelewa Gesemane. Yesu akavajovela vawuliwa vaki,
“Mtama apa lukumbi penikumuyupa Chapanga.” 33 Kangi
akavatola Petili na Yakobo na Yohani. Akatumbula kuviniswa
mtima na kung'ahika neju. 34 Akavajovela, “Niviniswa
mtima neju hati papipi kufwa. Mtama na muvya mihu.” 35
Akahamba palongolo padebe akajitaga cha kukupama pahi,
akamuyupa Chapanga, kuvya ngati yihotoleka, lukumbi
ulo lwa mang'ahiso lumupitila kutali. 36 Akajova, “Dadi
wangu, kwa veve mambu goha gihotoleka. Uniwusilayi
chikombi ichi cha mang'ahiso. Nambu lepi ngati chenigana
nene, nambu cheugana wamwene.” 37 Kangi akawuya kwa
vawuliwa vadatu vala akavakolela vagonili. Hinu, akamkota
Petili, “Simoni, wu, ugonili? Uhotwi lepi kuvya mihu hati
lukumbi ludebe?” 38 Kangi akavajovela, “Muvyai mihu
na kumuyupa Chapanga mkotoka kuyingila mukulingiwa.
Mpungu ugana, nambu higa yitotokela.” 39 Akahamba
kumuyupa Chapanga kavili akawuyila malovi galagala. 40
Peavawuyili vawuliwa vaki avakolili vagonili kavili. Ndava
mihu gavi na lugono. Vamanyi lepi chakumyangula. 41
Peabwelili mala ya datu akavajovela, “Mwakona mwigona
na kupumulila? Hinu yikoli! Lukumbi luhikili! Mwana wa
Mundu igotolewa kwa vandu vevambudila Chapanga. 42
Muyimuka, tihambi. Mlolayi yula mweakunigotola ahegalili.”
43 Yesu peavi akona ijova, Yuda mmonga wa kumi na vavili
vala, akabwela pamonga na msambi wa vandu wewavili na
mapanga na vibonga. Vandu venavo vatumwili na vakulu
va kuteta, Vawula va Malagizu na vagogo. 44 Yuda, yula
mweamgotwili Yesu, avapelili ulangisu msambi wa vandu
wula, “Kuvya yula mwenikumjambusa cha kumkumbatila, ndi
mumkamula na mumpeleka kuni avi muulonda.” 45 Yuda
peahikili ndu amuhambalili Yesu akamjovela, “Muwula!”
Kangi akamjambusa cha kumkumbatila. 46 Hinu vandu vala
vakamkamula Yesu na kumkunga. 47 Mmonga mweayimili
pamonga na Yesu, akaholomola upanga waki, akamdumula
likutu mvanda wa Mteta Mkulu. 48 Yesu akamjovela, “Wu,
mbwelili na mapanga na vibonga kunikamula ngati kuvya
nene mnyagaji? 49 Magono goha navi pamonga na nyenye,
niwula ku Nyumba ya Chapanga, nambu mwanikamwili lepi.
Nambu hinu yikugagana Mayandiku Gamsopi gatimilayi.” 50
Penapo vawuliwa voha vakamleka na kutila. 51 Kwavili na
msongolo mmonga mweamlandayi Yesu awalili chikwinda.
Vene valingili kumkamula. 52 Nambu mwene akalema,
akachileka chikwinda chila, akajumba waka. 53 Hinu,
vampeliki Yesu kunyumba ya Mteta Mkulu, penapo ndi
pevakonganiki pamonga vakulu va kuteta voha na vagogo
na Vawula va Malagizu. 54 Petili amlandili Yesu chapatali,
akayingila muluvanja lwa nyumba ya Mteta Mkulu. Akatama
pamonga na valonda kuyota motu. 55 Vakulu va kuteta na
libanji loha valondai lilovi la kumtakila Yesu muni vahotola
kumkoma, nambu valipati lepi. 56 Vandu vamahele vajovili
gaudese ndava ya Yesu, nambu malovi gavi gayidakilini
lepi. 57 Kangi vandu vangi vakayima kujova udese ndava
ya Yesu, vakajova, 58 “Tete tamuyuwini ijova, ‘Nene yati
nigwisa Nyumba ya Chapanga iyi yeyijengiwi na vandu,
na mu magono gadatu yati nijenga yingi yangajengewa
na vandu.’” 59 Nambu pamonga na ago, malovi gavi
gayidikilini lepi. 60 Hinu, Mteta Mkulu akayima pagati yavi
akamkota Yesu, “Wu, wiyangula lepi lilovi, vandu venava
vakukutakila kyani?” 61 Nambu mwene agunili, ajovili
lepi lilovi hati limonga. Mkulu wa kuteta akamkota kavili,
“Veve ndi Kilisitu, Mwana wa Chapanga Mmotisa?” 62
Yesu akayangula, “Ena, ndi nene. Kavili yati mukumlola
Mwana wa Mundu atamili upandi wa kulyelela cha Bambu
yula mweavi na makakala. Ibwela kuhumila mumahundi
ga kunani kwa Chapanga!” 63 Penapo ndi Mteta Mkulu
akapapula nyula zaki, akajova, “Tigana lepi kuyuwana malovi
gangi ndava ya mundu uyu! 64 Mumyuwini cheakumliga
Chapanga! Nyenye mjova wuli?” Voha vamganili akomiwa.
65 Hinu, vangi pagati yavi vakatumbula kumuhunyila mata,
vakamgubika pamihu vakamtova na kumjovela, “Lotelayi, ndi
yani mweakutovili!” Hati valonda vakamtola, vakampamanda.
66 Petili peavi akona muluvanja lwa nyumba, mtumisi
mmonga wa chidala wa Mteta Mkulu abwelili. 67 Peamuweni
Petili iyota motu, amlolili, akamjovela, “Hati veve wavili
pamonga na Yesu wa ku Nazaleti.” 68 Nambu Petili
akabela, “Kwali, nakuchimanya cheujova!” Petili akawuka
akahamba pamlyangu wa kuyingilila. Penapo ndi lijogolo
likakokoleka. 69 Muhengaji mdala yula, peamuwene kavili

Petili, akatumbula kangi kuvajovela vandu vevavi penapo,
“Mundu uyu ndi mmonga wavi.” 70 Nambu Petili akabela
kavili. Mwanakandahi, vandu vevayimili penapo vamjovili
Petili, “Chakaka veve ndi mmonga wavi, muni veve mewawa
ndi mundu wa ku Galilaya.” 71 Nambu Petili akatumbula
kujova, “Nipewa likoto ngati nijova udese! Nilapa nimmanyili
lepi mundu uyu mwemukumuluwula.” 72 Bahapo lijogolo
likakokoleka mala ya pavili. Petili akumbwiki Yesu cheamjovili,
“Kwakona lijogolo langakokoleka yati ukunibela mala zidatu.”
Petili akajitaga pahi na kuvemba.

15 Lukela pehe, vakulu va kuteta vayidakilini pamonga
na vagogo na Vawula va Malagizu na vanalibanji voha,
vakamkunga Yesu, vakampeleka na kumgotola kwa Pilatu. 2
Pilatu akamkota Yesu, “Wu, veve ndi Nkosi wa Vayawudi?”
Yesu akayangula. “Ena, ndi ngati wamwene cheujova.” 3
Vakulu va kuteta vamtakili Yesu mambu gamahele. 4 Hinu,
Pilatu akamkota kavili Yesu, “Wu, wiyangula lepi lilovi?
Yuwanila chevakutakila mambu gamahele kukuvala veve.” 5
Nambu Yesu ayangwili lepi lilovi, hati Pilatu akakangasa. 6
Kila lukumbi lwa mselebuko wa Pasaka, Pilatu avi na mvelu
wa kuvadindulila vandu mkungiwa mmonga mwevamganayi.
7 Lukumbi lwenulo kwavili mundu mmonga liina laki Balaba,
mweakungiwi muchifungu pamonga na vayaki ndava ya
kukita chitututu na kukoma vandu. 8 Vandu vamahele
vakamhambila Pilatu vakamuyupa avakitila ngati cheyavili
mvelu waki. 9 Pilatu akavakota, “Wu, mwigana nivadindulilayi
Nkosi wa Vayawudi?” 10 Ajovili chenicho ndava vakulu
vakuteta vamgotwili Yesu kwaki, ndava ya wihu. 11 Nambu
vakulu va kuteta vakavakoakesa vandu vamuyupa Pilatu
avadindulila Balaba pahali pa Yesu. 12 Pilatu akavakota
kavili, “Hinu, mwigana nimkita chindu kiki na mundu uyu
mwemkumkemela Nkosi wa Vayawudi?” 13 Vandu voha
vakajova kavili kwa lwami luvaha, “Mvamba mu msalaba!”
14 Nambu Pilatu akavakota, “Ndava kyani? Ahokili kyani?”
Nambu vene vakayonjokesa kujova kwa lwami luvaha,
“Mvamba pamsalaba!” 15 Pilatu aganili kuuganisa msambi
wa vandu, akamudindulila Balaba kuhuma muchifungu.
Kangi akalagizila Yesu vamtova michapilu, kangi akamgotola
vamvamba pamsalaba. 16 Kangi manjolinjoli vala vampeliki
Yesu mugati ya luvanja lwa nyumba ya Pilatu, mkulu
wa mulima, vakavakemela pamonga msambi woha wa
manjolinjoli. 17 Vamuwaliki nyula za langi ya zambalau ngati
nkosi, vabotili njingwa ya minga, vakamuwalika kumutu. 18
Vakatumbula kumjambusa, “Tikuwoni, Nkosi wa Vayawudi!”
19 Vakamtova kumutu na ndonga, vakamuhunyila mata,
vakamfugamila na kumgundamila. 20 Pavamalili kumvevesa,
vakamuhula nyula ya zambalau yila, vakamuwalika nyula
zaki, kangi vakamuwusa kuvala kumvamba pamsalaba.
21 Pevavi munjila vakonganiki na mundu mmonga liina
laki Simoni, mkolonjinji wa Kulene mwene avili dadi wavi
Alekizanda na Lufo. Lukumbi lwenulo apitayi kuhuma kuvala
ya muji kuyingila pabomani. Manjolinjoli vakamkamula
Simoni na kumgegesa msalaba weavi nawu Yesu. 22
Kangi vampeliki Yesu mbaka pandu pepikemelewa Goligota,
maana yaki “Libangu la Mutu.” 23 Kangi vakampela divayi
yevahangisini na mtela wewukemelewa manemane, nambu
Yesu abelili kunywa. 24 Hinu vakamvamba pamsalaba,
vakagavana nyula zaki, kwa gudugudu muni vamanya kila
mmonga yati ipata kyani. 25 Yavili saa yidatu ya lukela
pavamvamba pamsalaba. 26 Panani ya msalaba wula
vaviki chibawu, chevayandiki matakilu gaki, mwenuyu ndi,
“Nkosi wa Vayawudi.” 27 Mewawa vavavambili panani ya
pamisalaba vanyagaji vavili, papipi na Yesu, mmonga upandi
waki wa kulyelela na yungi upandi waki wa kumangeya.
28 Mambu aga ndi gitimisa Mayandiku Gamsopi gegijova,
“Avikiwi pamonga na vehenga gahakau.” 29 Vandu vevapitayi
pandu apo vakamliga na kunyugusa mitu yavi na kujova,
“Mwe! Veve mweugwisa Nyumba ya Chapanga na kuyijenga
kavili mu magono gadatu! 30 Hinu, huluka pamsalaba
ujisangulayi wamwene!” 31 Mewawa vakulu va kuteta
pamonga na vawula va malagizu vamvevisi vajovesana
vene kwa vene, “Avasangwili vangi nambu kujisangula
mwene itola lepi! 32 Ati, mwene ndi Kilisitu, Nkosi wa
Isilaeli! Hinu ahulukayi kuhuma pamsalaba muni tilola na
kumsadika.” Hati vandu vala vevavambiwi pamsalaba papipi
nayu, navene mewa vamligili. 33 Kutumbula saa sita ya muhi
mbaka saa tisa, chitita chagubiki mulima woha. 34 Saa tisa
muhi Yesu akajova kwa lwami luvaha, akajova, “Eloi, Eloi,
lema sabakitani?” Mana yaki “Chapanga wangu, Chapanga
wangu, ndava kyani unilekili?” 35 Vandu vangi pagati
ya vevayimili pala, pevayuwini ago, vakajova, “Yuwanila!
Akumkemela Eliya.” 36 Mundu mmonga akajumba, akajwiga
chindu ngati lidodoki mudivayi yeyivava, akavika panani ya
ndonga, akamvikila pamlomo akajova, “Linda tilola ngati
Eliya yati ibwela kumuhulusa pamsalaba!” 37 Yesu akakwesa
lwami luvaha, afwili. 38 Hinu, lipazia la Nyumba ya Chapanga
likapapuka pagati kuhuma kunani mbaka pahi. 39 Mkulu
mmonga wa msambi wa manjolinjoli mweayimili palongolo
yaki peamuwene Yesu cheifwa, akajova, “Chakaka mundu
uyu avili Mwana wa Chapanga!” 40 Kwavili na vadala
vevalolayi chakutali, pagati yavi avi Maliya mkolonjinji wa
Magidala, na Maliya nyina wavi Yakobo mdebe na Yose
mewa na Salome. 41 Vadala ava ndi vevamlandili Yesu ku

Galilaya ndava ya kumhengela. Kwavili na vadala vangi
vamahele vevabwelili ku Yelusalemu pamonga nayu. 42
Kimihi yamali kuhika, ndi yavili ligono la kutendelekela
kwakona Ligono la Kupumulila. 43 Penapo abwelili Yosefu
mkolonjinji wa ku Alimatei, mmonga pagati ya vanalibanji
likulu, mweitopeswa neju. Mwene mewa alindilayi kubwela
kwa Unkosi wa Chapanga. Hinu amhambalili Pilatu changali
wogohi, akamuyupa apewayi higa ya Yesu. 44 Pilatu
akakangasa kuyuwana kuvya Yesu amali kufwa. Hinu
akamkemela chilongosi wa msambi wa manjolinjoli, akamkota
ngati lumali kupita lukumbi lutali kutumbula Yesu peafwili. 45
Pilatu peamali kujoviwa uchakaka kuhuma kwa chilongosi
wa msambi wa manjolinjoli yula kuvya Yesu amali kufwa,
akamyidakila Yosefu atola higa ya Yesu. 46 Yosefu akagula
nyula ya msopi, akayihulusa pahi higa yila, akayitindisila
nyula ya msopi, akayivika mulitinda la mbugu lelahongoliwi
palitalau, akabilingisa liganga pamlyangu wa litinda. 47
Maliya mkolonjinji wa Magidala na Maliya nyina wa Yose
vapawene pandu pala pevayivikili higa ya Yesu.

16 Palapitili Ligono la Kupumulila, Maliya mkolonjinji wa
Magidala, Salome na Maliya nyina waki Yakobo vagulili
mahuta gakunungalila bwina ndi vakanyala higa ya Yesu. 2
Hinu, lukela pehe ligono la Dominika, lilanga palatumbulayi
kuhuma, vahikili pa litinda. 3 Munjila vakotanayi vene
kwa vene, “Yani yati akutiwusila liganga pamlyangu wa
litinda?” 4 Nambu pavalolili, valiweni liganga limali kuwusiwa.
Liganga lenilo lavili livaha neju. 5 Pevayingili mu litinda
la mbugu, vamuweni msongolo mmonga awalili nyula
yamsopi, atamili upandi wa kulyelela, vakakangasa neju. 6
Nambu msongolo yula akavajovela, “Mkotoka kukenyemuka.
Mukumlonda Yesu wa ku Nazaleti mweavambiwi pamsalaba.
Ayukili, avi lepi apa. Mlolayi, pandu pavamgonisi. 7 Hinu
muhambayi mukavajovela vawuliwa vaki pamonga na
Petili kuvya, ‘Akuvalongolela ku Galilaya, kwenuko yati
mukumlola ngati cheavajovili.’” 8 Ndi, vawukili vakajumba
kuhuma mulitinda mula, muni vandendimi kwa wogoyi na
kukangasa. Vamjovili lepi chindu mundu yeyoha, ndava
muni vayogwipi neju. 9 **(note: The most reliable and earliest
manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Yesu peayukili lukela
pehe ligono la Dominika, amuhumalili hoti Maliya mundu
wa Magidala, yula mweamuwusili mizuka saba. 10 Maliya
akahamba kuvajovela vawuliwa vevavili pamonga na Yesu,
na lukumbi lwenulo vavembayi na kutinda. 11 Nambu
pevayuwini ngati Yesu avili mumi na kuvya Maliya mkolonjinji
wa Magidala amuweni, vasadiki lepi. 12 Mwanakandayi
Yesu avahumalili vawuliwa vavili vevahambayi kuchijiji.
Vawuliwa avo hoti vammanyili lepi. 13 Vene vakahamba na
kuvajovela vayavi, nambu mewawa vayavi vasadiki lepi.
14 Pamwishu Yesu avahumalili vawuliwa kumi na mmonga
pevavi pamonga pameza. Akavaywangila neju ndava
vasadiki lepi na ndava ya kunonopa kwa mitima yavi, muni
vavasadiki lepi vala vevamuweni peamali kuyuka. 15 Hinu,
akavajovela, “Muhambayi pamulima woha mkakokosa Lilovi
la Bwina kwa vandu voha. 16 Mundu yeyoha mweisadika
na kubatiziwa Chapanga yati akumsangula, nambu mundu
yeyoha angasadika Chapanga yati akumhamula. 17 Na
ulangisu uwu yati ulandana na vevisadika, yati vivinga
mizuka kwa liina langu na kulongela kwa luga ya mupya.
18 Vakakamulayi liyoka amala kunywa chindu chochoha
chechikoma yati vifwa lepi. Yati vakuvavikila mawoko vatamu,
na yati Chapanga akuvalamisa.” 19 Hinu, Bambu Yesu
peamalili kulongela nawu, akatoliwa kuhamba kunani kwa
Chapanga, akatama upandi wa kulyelela wa chiwoko cha
Chapanga. 20 Vawuliwa vakahamba na kukokosa Lilovi
la Bwina kila pandu. Bambu akahenga lihengu pamonga
nawu, kukita milangisu, ndava ya kulangisa ujumbi wenuwo
kumvala mwene ndi chakaka.

Luka

1 Mkulungu Teofili. Vandu vamahele valingi kuyandika
bwina mambu gegahengiki pagati yitu. **2** Vayandiki ngati
chevatijovili vevagaweni penapo pegatumbukini magono
ga mumbele mambu genago na kuvakokosela lilovi la
Chapanga. **3** Mewa na Mkulungu Teofili penamali kulolokesa
uchakaka waki kwa magono gamahele, nilola mbanga
nikuyandikila veve kwa uchakaka waki. **4** Nikiti chenichi
muni nigana wamwene umanyayi mambu goha gevakuwulili.
5 Lukumbi Helodi peavi Nkosi wa ku Yudea, ndi pavi na
Mteta wa Chapanga mweikemiwa Zakalia wa chikundi cha
uteta cha Abiya, na mdala waki avi Elizabeti wa lukolo lwa
Aloni. **6** Voha vavili vahenga ga kumganisa Chapanga na
kuyidakila mihilu na malagizu ga Bambu changabuda. **7**
Vavi lepi na mwana mbaka muugogolo wavi, ndava Elizabeti
avi lepi na chiveleku. **8** Ligono limonga, Zakalia peavi
mukuhenga lihengu laki la uteta mu Nyumba ya Chapanga,
9 Ngati cheyavili mivelu ya vamteta va Chapanga, Zakalia
ahaguliwi kwa gudugudu kuyingila mu Nyumba ya Bambu
ndava ya kuhukisa ubani. **10** Na lukumbi lwa kuhukisa ubani
palwahikili, vala voha vevakonganiki kumuyupa Chapanga
vavi cha kuvala vayupayi. **11** Mtumu wa kunani kwa Bambu,
akamuhumila na kuyima upandi wa kulyela wa lusanja lwa
luteta lwa kuhukisa ubani. **12** Zakalia peamuweni mtumu
wa kunani kwa Chapanga yula, akakenyemuka. **13** Mtumu
wa kunani kwa Chapanga akamjovela, “Zakalia, kotoka
kuyogopa muni Bambu ayuwini chawamuyupili, ndava
mdala waku Elizabeti yati akubabila mwana mgosi na veve
walamkemela Yohani. **14** Ndi wamwene yati uheka pavaha na
vandu vamahele valahekelela ndava ya kuvelekewa kwaki.
15 Mwenuyo yati ivya mkulu, pamihu ga Bambu, alanywa lepi
divayi wala ugimbi, yati ilongoswa na Mpungu Msopi kuhumila
mulileme la nyina waki. **16** Yati akuvawuyisa vandu vamahele
wa pa Isilaeli, vamuwuyilayi Bambu Chapanga wavi. **17**
Yati akumlongolela Bambu kuni ilongosiwa na makakala na
Mpungu ngati Eliya. Ndava ya kuvatepulanisa vadadi na vana
vavi, yati avakita vangamyidakila vavyayi na luhala ngati lwa
vala vevakumyidikila, na kumtendelekela Bambu vandu vaki.”
18 Zakalia akamkota Mtumu wa kunani kwa Chapanga, “Yati
nimanya wuli ngati givya chenicho? Muni nene na mdala
wangu tavagogolo.” **19** Mtumu wa kunani kwa Chapanga
akayangula, “Nene na Gabulieli na mtumisi wa Chapanga.
Ndi anitumili nijova na veve nikujovela lilovi la bwina lenili.
20 Yuwanila, yati wivya ngajova yati nakuhotola kujova,
mbaka ligono lila pegihumila ago ndava ubeli kunisadika
malovi gangu gene gihumila palukumbi lwaki.” **21** Lukumbi
lwenulo vandu vevamulindilayi Zakalia kuvala vakakangasa,
muni atamakisi lukumbi lutali mu Nyumba ya Chapanga.
22 Peahumili kuvala nakuhotola kujova na vayaki, vayaki
vakamanya kuvya mu Nyumba ya Chapanga mula, muyavi
agaweni maono ndi akayendelela kulangisa na mawoko
muni avi ngajova. **23** Lukumbi lwaki lwa kuhenga lihengu la
uteta palwamaliki, akawuya kunyumba yaki. **24** Lukumbi
luhupi palwamaliki Elizabeti mdala wa Zakalia yula akavya
na ndumbu, akawela munyumba miheyi mhanu, **25** kuni
ajova “Bambu anitangatili na aniloli, hinu cheaniwusili soni
pavandu!” **26** Mu mwehi wa sita, Chapanga amtumili mtumu
waki wa kunani Gabulieli kumuji wa Nazaleti, ku Galilaya. **27**
Kwa kamwali mmonga mwavamkemela Maliya, Mwenuyo
ahongiwi na mgosi mmonga liina laki Yosefu wa lukolo lwa
Daudi. **28** Mtumu wa kunani kwa Chapanga Akamuhegelela
akamjambusa, “Tikuwoni! Bambu avi pamonga na veve
kangi akugubiki uganu waki!” **29** Maliya peayuwini malovi
gala, akakenyemuka, akahololela, jambusa yeniyi mana yaki
kyani? **30** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamjovela,
“Kotoka kuyogopa Maliya, muni Chapanga aganisiwi na
veve. **31** Walavya na ndumbu, walaveleka mwana mgosi, yati
ukumkemela liina laki Yesu. **32** Mwenuyo yati ivya mkulu, yati
ikemelewa Mwana wa Chapanga Mkulu. Bambu Chapanga
yati amuvika kuvya Nkosi, ngati cheamuviki Nkosi Daudi
mweavi gogo waki. **33** Ndi yati ivya Nkosi wa lukolo lwa
Yakobo magono goha, na unkosi waki wangali na mwishu!”
(aiōn g165) **34** Maliya akamyangula, “Genago galavya wuli,
muni nene nangammanya mgosi?” **35** Mtumu wa kunani kwa
Chapanga akayangula, “Mpungu Msopi yati ukuhelelela, na
uhotola waki Chapanga Mkulu walakugubika ngati chimuwili,
muni mwana mweubwela kumveleka uyo, yati ikemelawa
msopi na Mwana wa Chapanga. **36** Hati mlongo waku
Elizabeti, agegi ndumbu ya mwana mgosi na hinu mumwehi
wa sita, pamonga na ugogolo waki, mweamanyikini na
vandu kuvya ngaveleka. **37** Muni kawaka lilovi langahotoleka
kwa Chapanga.” **38** Maliya akajova, “Nene nivii penapa
namvanda wa bambu, nikitiwayi ngati chaukajovili.” Ndi
mtumi wa kunani kwa Chapanga akawuka. **39** Ndi lwapiti
lepi lukumbi lutali, Maliya akapanganyika akayumbatika
kuhamba kumuji wewavi kuvidunda vya ku Yudea. **40**
Kwenuko akayingila munyumba ya Zakalia akamjambusa
Elizabeti. **41** Bahapo Elizabeti peayuwini jambusa ya Maliya,
kamwana kakahumba chaluheku mulileme la Elizabeti.
Elizabeti akalongoswa Mpungu Msopi **42** akajova kwa
lwami luvaha, “Umotisiwi kuliku vadala voha, na mweubwela
kumveleka huyo amotisiwi! **43** Nene nayani hati nyina wa
Bambu wangu anibwelili? **44** Nikujovela, panayuwini jambusa

yaku, kamwana kakahumba mulileme langu chaluheku.
45 Umotisiwi veve mweusadika kuvya yati gihumila gala
geakujovili Bambu." 46 Maliya akajova, "Mtima wangu
ukumlumba Bambu, 47 mpungu wangu umhekela Bambu,
ndava Msangula wangu. 48 Muni aulolili cha lipyana
ungolongondi wa mvanda waki! Kutumbula hinu viveleku
vyoha yati vakunikemela mwenisangalwiki, 49 ndava muni
Chapanga ana makakala anihengili gakulu, na liina laki ndi
msopi 50 Chivelekelu mbaka chivelekelu mwene magono
goha avi na lipyana kwa vandu vevakumtopesa. 51 Alangisi
makakala gaki kwa kukita mambu gakulu. Avapechengini
vevimeka mumaholo ga mitima yavi. 52 Avahelisi vankosi
vana makakala kuhumila muvigoda vya kulongosa, na
avakwesi vevavi ngolongondi. 53 Vangangu avayukutisi
mambu gabwina, na vana vindu vyamahele avalekili vahamba
mawoko gawaka. 54 Amtangatili mulima wa Isilaeli mtumi
waki. Akumbwiki lipyana laki, 55 Ngati chaajovili kuvya na
lipyana kwa Ibulahimu na chivelekelu chaki, magono goha."
(aiōn g165) 56 Maliya akatama kwa Elizabeti ngati miyehi
yidatu, ndi akawuya kunyumba yaki. 57 Palwahiki lukumbi
lwa Elizabeti kuveleka ndi akavya na mwana mgosi. 58 Vandu
va mu lukolo na veitamanila nawu papipi, pevayuwini Bambu
amkitili lipyana neju, voha vakahekelela pamonga nayu.
59 Ligono la nane vakabwela kumdumula jandu mwana,
vaganayi kumpela liina Zakalia, liina la dadi waki. 60 Nambu
nyina waki akajova, "Lepi, mwenuyu ikemelewa Yohani." 61
Vakamjovela, "Kawaka mu lukolo lwaki mweavi na liina ngati
lenili!" 62 Hinu vakamkota dadi waki chakumlangisa, muni
vamanyayi aganili kumpela liina loki. 63 Zakalia akayupa
chibawu cha kuyandikila, akayandika, "Liina laki Yohani."
Vandu voha vakakangasa! 64 Bahapo mlomo wa Zakalia
akatumbula kulongela kangi akamulumba Chapanga. 65
Vandu voha veatama nawu vakavya na wogohi, mambu
ago gakalongaleka mulima woha wa vidunda vya ku Yudea.
66 Vandu voha vevayuwini mambu genago, vakaholalela
mumitima yavi na kukotana vene kwa vene mumitima yavi,
"Mwe mwana uyu yati ivya wuli?" Chakaka, makakala ga
Bambu gavi pamonga na mwene. 67 Zakalia dadi mwana
yula akalongoswa na Mpungu Msopi akatumbula kulotela
ulota uwu. 68 "Ulumbiwa Bambu Chapanga wa Isilaeli!
Ndava ubweli kuvatangatila vandu vaki na kuvagombola. 69
Atipeli Msangula mkekesi, mu chiveleku cha Daudi mtumisi
waki. 70 Ndi atijovili kadeni munjila ya vamlota vaki va msopi,
(aiōn g165) 71 Yati atisangula kuhuma mu mawoko ga makoko
gitu, na mumakakala ga voha vavakutihakalila. 72 Ajovili
yati avakitila lipyana vagogo vitu na akuliholoelela lilaganu
laki la msopi. 73 Chilapu alapili kwa dadi witu Ibulahimu,
kuvya akutitangatila tete 74 tigomboka kuhuma mu mawoko
ga makoko gitu, na timugundamila changali wogohi, 75
muusopi na kukita gegakumganisa Chapanga, magono goha
ga wumi witu." 76 "Wamwanangu veve, yati ukemelewa,
mlota wa Chapanga mkulu, ndava walamlongolela Bambu
kumkwalila njila yaki, 77 na kuvakokosela vandu kuvya
valasanguliwa kwa kulekekesewa kumbudila Chapanga wavi.
78 Chapanga witu yati ikita genago ndava lipyana ya mtima
waki wa ngolongondi. Usangula waki yati ubwela kuhuma
kunani ngati lumuli chelulangasa chelihumila lilanga, 79 na
kuvalangasila voha vevitama muchitita chikulu cha lifwa, na
kutilongosa titama wumi wa uteke." 80 Mwana yula akakula,
na akakangamala mumpungu waki. Akatama kulugangatu
mbaka ligono paajilangisi pavandu va pa Isilaeli.

2 Lukumbi lwenulo, Agusiti mweavi nkosi mkulu wa
vankosi va unkosi va ku Loma, alagizili vandu voha
vayandikwa muchitabu. 2 Kuyandakiswa kwenuko kwakita
kutumbukana, na lukumbi lwenulo Kulenio avi chilongosi
wa ku Silia. 3 Kila mundu, akahamba kumuji waki muni
ajiyandikisayi. 4 Na Yosefu mewa akawuka pamuji wa
Nazaleti wewavi kumulima wa Galilaya, akahamba kumuji wa
Betelehemu wewavi pamulima wa ku Yudea, kweavelikiwi
nkosi Daudi. 5 Akahamba kuyandakiswa pamonga na
maliya mweavimchumba waki, mweavi na ndumbu. 6
Pevavi ku Betelehemu ligono laki likahika akavya na mwana.
7 Akaveleka mwana waki mtumbulanu mwana mgosi,
akamtindisila tunyula twa vana, kangi akamgonesa muwatu
wa kulisila mifuya, ndava vapati lepi fwasi munyumba za
vayehe. 8 Pamulima wenuwo kwavi na vadimaji vevatama
pandu pa kudimila na kulindalila mambelele gavi cha
kupishana kilu. 9 Mtumu wa Chapanga akavahumila na lumuli
lukulu lwa Bambu lwavalangasili, pandu poha. Vayogwipi
neju. 10 Nambu Mtumu wa Chapanga akavajovela, "Mkotoka
kuyogopa! Myuwanayi nivaletili lilovi la bwina la luheku neju
kwa vandu voha va Paisilaeli. 11 Muni lelu pamuji wa Daudi
avelikiwi msangula winu, Kilisitu ndi Bambu. 12 Na ulangisu
wa kummanya ndi uwu, yati mukumkolela mwana vamtindisili
tunyula twa vana vamgonisi muwatu wa kulisila mifuya." 13
Bahapo msambi wa vamitumu vangi va kunani vakawungana
na mtumi mwenuyo vakamulumba Chapanga na kujova, 14
"Alumbiwayi Chapanga kunani, na uteke uvyaa pamulima
kwa vandu veaganisiwi nawu!" 15 Pavawuyili Vamitumu
vala kunani, ndi vadimaji vakajovesana vene kwa vene,
"Tihambayi ku Betelehemu tikagalola geatijovili Bambu aga."
16 Vakayumbatika kuhamba kwenuko, vakamkolela Maliya na
Yosefu na vamgonisi mng'enya muwatu wa kulisila mifuya. 17
Vadimaji vala pavamuwene mwana yula, vakatumbula kujova

goha gavayuwini kuhuma kwa Mtumu wa kunani kumvala
mwana uyo. 18 Voha vavayuwini gevajoviwi na vadimaji
vala, vakakangasa. 19 Ndi Maliya akagavika na kugahololela
mambu goha mumtima waki. 20 Vadimaji vala vakawuya,
kuni vakumulumbalila Chapanga kwa goha gavayuwini na
kugalola, goha ngati chagajoviwi mtumi wa kunani. 21
Palapiti lijuma limonga, lukumbi lwa kumdumula mwana
jandu lwaihiki, vakampela liina la Yesu, ndi liina la apewili na
mtumu wa kunani kwakona nyina waki kuvya na ndumbu. 22
Payahikili ligono la Yosefu na Maliya kunyambiswa ngati
chayaganikiwi na malagizu ga Chapanga geampelili Musa,
ndi vampeliki mwana ku Yelusalemu ndava ya kumvika kwa
Bambu. 23 Ngati chaiyandikiwi mu Malagizu ga Musa, “Kila
mwana mgosi mwaatumbwili kuvelekewa yati ikemelewa
msopi na kubaguliwa ndava ya lihengu la Bambu.” 24 Ndi
vakahamba kuwusa luteta kwa Chapanga, ngunda zivili
amala mawela gavili, ngati chayaganikiwi mu Malagizu ga
Bambu. 25 Lukumbi lwenulo ku Yelusalemu kula kwavi
na mundu mmonga, liina laki Simioni, mwenuyo akitayi
mambu ga kumganisa Chapanga na mwenuyo alindilayi
kuhika lukumbi lwa vandu va Isilaeli kupumuliswa mitima.
Na mpungu Msopi avi pamonga na mwene. 26 Mpungu
Msopi amgubukuli Simoni yati ifwa lepi changamlola Kilisitu
msangula mweahaguliwi yula mweajoviwi na Bambu. 27
Ndi Simoni alongwiswi na Mpungu msopi kuhamba mu
Nyumba ya Chapanga, pamonga na dadi na nyina wa
Yesu, pavampeliki mwana wavi Yesu ndava ya kukita ngati
chayaganikiwi na mivelu ya malagizu ga Chapanga geampeli
Musa. 28 Simoni akampokela mwana Yesu mu mawoko gaki,
kuni akumsengusa Chapanga, akajova. 29 “Hinu, Mkulu,
ukitili ngati chewakajovili, unilekayi, nene mvanda waku
nihamba cha uteke. 30 Kwa mihu gangu niuwene usangula
waku, 31 Ndi uhuletili usangula palongolo ya vandu va milima
yoha ulolekayi. 32 Lwenulo ndi lumuli lwa kuvamanyisa
vandu vangali kuvya Vayawudi, na ukulu kwa vandu vaku va
ku Isilaeli.” 33 Dadi na nyina wa Yesu vakakangasa ndava
ya malovi gala gegajoviki kumuvala mwana yula. 34 Ndi
Simioni akavamotisa, akamjovela Maliya nyina waki Yesu,
“Lola mwana uyu avelekiwi ndava ya vandu vamahele va
Isilaeli kugwa kwa vandu vamahele na vangi vamahele
kuyinuka, mwene yati ivya ulangisu wa kubelekana na
vandu, 35 muni maholo ga vandu va mahele galalolekana
pawaka. Wamwene lipyanda ngati upanga, ukuhomili mtima
waku.” 36 Kwavili na mdala mmonga mgogolo neju, mlota
wa Chapanga, liina laki Ana, msikana wa Fanueli wa likabila
la Asheli. Paavi msikana agegiwi na kutama na mgwana
waki miyaka saba ndu. 37 Kangi asigalili lipwela mbaka
muugogolo wa miyaka semanini na mcheche. Lukumbi lwoha
awelai mu Nyumba ya Chapanga, ajihinisi kulya na kuyupa
kilu na muhi. 38 Mdala yula akahumila lukumbi lulalula na
kutumbula kumsengusa Chapanga na kuvajovela vandu
voha gakumuvala mwana yula, vevalindila kugombolewa
na kulekekesewa kwa Yelusalemu. 39 Yosefu na Maliya
pavamali kukita goha gegalagiziwi mu Malagizu ga Bambu,
vawuyili kumuji wavi Nazaleti wewavi ku Galilaya. 40 Mwana
yula akakula na kuvya na makakala, akamema luhala na
umotisi wa Chapanga wavi pamonga na mwene. 41 Kila
mwaka dadi na nyina waki Yesu vahambili ku Yelusalemu
kumselebuko wa Vayawudi wewikemiwa pasaka. 42 Yesu
peahikisi miaka kumi na yivili, voha vakakwela kuhamba ku
Yelusalemu, kumselebuko wa vayawudi wa pasaka ngati
chayavi mivelu yavi. 43 Mselebuko pawamaliki, vakawuya,
Yesu asigalili ku Yelusalemu changali dadi na nyina waki
kumanya. 44 Dadi na nyina vaki vaholalili avi pamonga
mulugendu, vakagenda muhi woha, kangi vakatumbula
kumulonda kwa valongo vaki na vankozi waki. 45 Vamuweni
lepi, vakawuya ku Yelusalemu vakumulonda. 46 Ligono la
datu la kumlonda, vakamkolela mu Nyumba ya Chapanga,
atamii pagati ya vawula va malagizu, akuvayuwanila na
kuvakota. 47 Voha vevamuyuwanila malovi gaki vakavya
kumkangasa ndava ya luhala na kuyangula kwaki. 48
Na pavamuweni vakakenyemuka, nyina waki akamkota
“Wamwana vangu ndava kyani utikitili genaga? Dadi waku
na nene ting'ahiki neju kukulonda.” 49 Yesu akayangula,
“Ndava kyani mukunilonda? Mumanyi lepi ngati yikunigana
nene kuvya munyumba ya Dadi wangu?” 50 Nambu dadi na
nyina waki nakugamanya malovi gala geavajovili. 51 Yesu
akawuya pamonga nawu ku Nazaleti, akuvayuwanila. Nyina
waki akayendelela kugaholalela mambu goha mumtima waki.
52 Yesu akayonjokeseka kukula luhala na higa, akaganisiwa
neju na Chapanga na vandu.

3 Wavi mwaka wa kumi na mhanu wa unkosi waki nkosi wa
ku Loma Tibelio, penapo Ponsio Pilatu avi nkosi wa mulima
wa ku Yudea. Na Helodi alongosai ku Galilaya, na mhaja waki
Filipi alongosa ku Itulea na Tilakoniti. Na Lusania alongosa
ku Abilene, 2 lukumbi lwenulo Anasi na Kayafa vavi vamlota
vakulu va Chapanga. Penapo ndi lilovi la Chapanga lamhikili
Yohani mwana wa Zakalia kulugangatu. 3 Yohani akahamba
pamulima woha wewavi mumbaka wa mfuleni Yoludani,
akavya kuvakokosela vandu, valekayi kumbudila Chapanga
na vabatiziwa, na Chapanga yati akuvalekekesa gevambudili.
4 Ngati chegayandikwi muchitabu cha Isaya mweavi mlota wa
Chapanga, “Mundu ikemela kwa lwami luvaha kulugangatu,

‘Mumkwalila Bambu njila yivaha, mukagolosa pala peibwela
kupita. 5 Ligodi loloha lihilaliwayi, Chitumbi chochoa na
chitumbi yati chidandasiwayi na pepapindili yati pigoloswa, na
njila zina magodi zihilaliwayi. 6 Na vandu voha va pamulima
yati vaulola usangula kuhuma kwa Chapanga.’” 7 Yohani
akaujovela msambi wa vandu vevamuhambili ndava ya
kubatiziwa. “Nyenye vana va Liyoka! Yani mweavajovili ngati
muhotola kutila ligoga la Chapanga yeyivii papipi kubwela?
8 Ngati mikongo ya matunda cheyiganikiwa kupambika, na
nyenye mkitayi mambu ga kulangisa, mkotwiki kumbudila
Chapanga. Mkotoka kutumbula kujijovela ngati Ibulahimu
dadi witu. Chakaka nikuvajovela Chapanga ihotola kugakita
maganga aga kuvya vana va Ibulahimu! 9 Na hinu livagu
livi litendekiwi pamikiga ya mkongo, na mkongo wowoha
wula wangapambika matunda gabwina yati udumuliwa na
kutagiwa kumotu.” 10 Msambi wa vandu ukamkota Yesu,
“Hinu tikita kyani?” 11 Yohani akavayangula, “Mundu mweavi
na nyula zivili ampela muyaki mweangavya nazu, na mweavi
na vyakulya na mwene akita mewa.” 12 Na vatola kodi mewa
vabwelili kwa Yohani kubatiziwa, ndi vakamkota “Muwula,
hinu tikita wuli tete?” 13 “Akavajovela, mkotoka kutola
kodi kuyonjokesa chemulagaziwi.” 14 Manjolinjoli na vene
vakamkota, “Na tete tikita wuli?” Akavajovela, “Mkotoka kutola
mashonga kwa mundu yoyoha kwa makakala na kumtakila
mundu yoyoha ga udese na mukolayi na luhuna zinu.” 15
Ndava vandu voha valindalilayi kubwela kwa msangula,
ndi vakatumbula kukotana vene kwa vene kumvala Yohani,
manya mwene ndi Kilisitu msangula mwaatijovili Chapanga.
16 Yohani akavajovela woha, “Nene nikuvabatiza kwa manji,
nambu mweibwela ana makakala kuliku nene, kwa mwene,
nene chindu lepi nakuganikiwa hati kuwopola nyosi za
champali zaki. Mwene yati akuvabatiza kwa Mpungu Msopi
na motu. 17 Mu mawoko gaki akamwili lupalu lwa kupepetela
nganu, na nganu ya bwina akuyivika pamonga muchibana,
na masasa akugayocha motu wangajima.” 18 Na kwa
malovi gangi gamahele, Yohani akangamili kuvajovela vandu
vakotoka kumbudila Chapanga kwa kuvakokosela Lilovi la
Bwina. 19 Nambu Yohani amuywangili chilongosi Helodi,
ndava amtoli Helodiya mdala wa mhaja waki na kumgega,
na mambu gahakau gamahele geakitili. 20 Kangi Helodi
akayonjokesa uhakau, kwa kumkunga Yohani muchifungu.
21 Vandu voha pavamali kubatiziwa, Yesu namwene abatiziwi
na kuni iyendelela kuyupa kwa Chapanga, lihundi la kunani
likadinduka. 22 Ndi Mpungu Msopi ukamuhelela panani
yaki wavi ngati higa ya ngunda, na lwami lukayuwanika
kuhuma kunani kwa Chapanga, “Veve ndi wamwana vangu
mweuniganisi.” 23 Yesu peatumbwili kuhenga lihengu lila,
ahegalili miyaka selasini. Na vandu vangi vamuholalelayi
manya avi mwana wa Yosefu, Yosefu avi mwana wa Heli,
24 Heli avi mwana wa Matati, Matati avi mwana wa Lawi,
Lawi avi mwana wa meliki, Meliki avi mwana wa Yanai,
Yanai avi mwana wa Yosefu, 25 mweavi mwana wa matatia,
mwana wa Amosi, mwana wa Nahumu, mwana wa Esili,
mwana wa Nagai, 26 mwana wa Maati, mwana wa Matatia,
mwana wa Shemeni, mwana wa Yoseki, mwana wa Yuda, 27
mweavi mwana wa Yohanani, mwana wa Lesa, mwana wa
Zelubabeli, mwana wa Shealitieli, mwana wa Neli, 28 mwana
wa Meliki, mwana wa Adi, mwana wa Kosamu, mwana wa
Elimadamu, mwana wa Eli, 29 mweavi mwana wa Yoshua,
mwana wa Eliezeli, mwana wa Yolimu, mwana wa Matati,
mwana wa Lawi, 30 mweavi mwana wa Simioni, mwana wa
Yuda, mwana wa Yosefu, mwana wa Yonamu, mwana wa
Eliakimu, 31 mweavi mwana wa Melea, mwana wa Mena,
mwana wa Matata, mwana wa Nasani, mwana wa Daudi,
32 mweavi mwana wa Yese, mwana wa Obedi, mwana wa
Boazi, mwana wa Solomoni, mwana wa Nashoni, 33 mweavi
mwana wa Aminadabu, mwana wa Adimini, mwana wa Alini,
mwana wa Heziloni, mwana wa Pelisi, mwana wa Yuda, 34
mweavi mwana wa Yakobo, mwana wa Izaki, mwana wa
Ibulahimu, mwana wa Tela, mwana wa Naholi, 35 mweavi
mwana wa Selugi, mwana wa Leu, mwana wa Pelegi, mwana
wa Ebeli, mwana wa Sala, 36 mweavi mwana wa Kenani,
mwana wa Alifakisadi, mwana wa Shemu, mwana wa Nuhu,
mwana wa Lameki, 37 mweavi mwana wa Metusela, mwana
wa Henoki, mwana wa Yeledi, mwana wa Mahalaleli, mwana
wa Kenani, 38 mweavi mwana wa Enoshi, mwana wa Seti,
mwana wa Adamu mwavi mwana wa Chapanga.

4 Yesu akahuma ku Yoludani, kuni amemiswi Mpungu
Msopi na kalongoswa nayu kuhamba kulugangatu. 2
Kwenuko Setani amlingili kwa magono alobaini. Magono
genago goha atamili changalya chindu, pamwishu njala
yikamuvina. 3 Setani akamjovela, “Ngati veve Mwana wa
Chapanga, lijovela liganga lenili livya libumunda.” 4 Yesu
akamyangula, “Mayandiku Gamsopi gijova, wumi wa mundu
uvi lepi ndava ya kulya libumunda lene.” 5 Kangi mzuka
mkulu akamtola mbaka panani neju, kugubika na kugubukula
mihu, ndi akamlangisa unkosi woha weuvili pamulima poha.
6 Penapo Setani akamjovela, “Yati nikupela kutalalila vindu
vyoha ivi na ukulu waki woha. Muni nipewili vindu ivi vyoha,
na nene ngati nigana yati nikumpela mundu yoyoha nihotola
kumpela. 7 Yati nikupela ivi vyoha, ngati unifugamila.”
8 Yesu akamyangula, “Mayandiku Gamsopi gijova. ‘Yati
ukumfugamila Bambu Chapanga na kumhengela mwene

ndu.'" 9 Kangi Mzuka mkulu akamtola mbaka ku Yelusalemu
na kuyima panani pa chituvilu cha Nyumba ya Chapanga,
akamjovela, "Ngati veve wamwana wa Chapanga, jitagayi
pahi. 10 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, 'Chapanga
yati akulagazila vamitumu va kunani vakuyangalila.' 11
'Kangi yati vakuyanga mu mawoko gavi, ukotoka kujikuvala
chigendelu chaku muliganga.'" 12 Nambu Yesu akamyangula,
"Mayandiku Gamsopi gijova, 'Kotoka kumulinga Bambu
Chapanga waku.'" 13 Setani mkulu peamali kumlinga Yesu
kwa njila zoha, akamuleka kwa lukumbi. 14 Kwa kulongoswa
na Mpungu msopi Yesu akahamba ku Galilaya. Na ujumbi
waki ukadandasika ku Galilaya na mumilima yoha ya papipi.
15 Yesu avili mukuwula vandu munyumba za kukonganekela
Vayawudi na kulumbiwa na vandu voha. 16 Yesu akahamba
ku Nazaleti, pandu pealeliwi. Palahiki Ligono la Kupumulila,
akayingila munyumba ya kukonganekela Vayawudi, ngati
chayavili mvelu waki, akayima muni asomayi Mayandiku
Gamsopi. 17 Apewili chitabu cheayandiki Isaya mweavi
mlota wa Chapanga, ndi akachitalambula na kulonda ndi
apawene pandu pepayandikiwi. 18 "Mpungu wa Bambu uvi
pamonga na nene, anihagwili nene ndava ya kuvakokosela
vangangu Lilovi la Bwina. Anitumili nivakokosela vavanda
kulekekeswa kwavi na vangalola vahotola kulola, anitumili
nivasangulayi woha veving'ahiswa, 19 kukokosa mwaka
wa Bambu yati ilangisa ubwina kwa vandu vaki." 20 Kangi,
akachigubika chitabu akamuwuyisila mtumisi na kutama
pahi. Vandu voha vevavi munyumba ya kukonganekela
Vayawudi, vakamuhutusila mihu. 21 Mwene akavajovela,
"Lelu Mayandiku aga Gamsopi gahikili pemwaniyuwani
penakasomili." 22 Vandu voha vakaganiswa nayu na
kukangasa ndava ya Malovi gabwina geajovili. Vakakotana,
"Wu, mwenuyu mwana wa Yosefu lepi?" 23 Yesu akavajovela,
"Nimanyili mukunijovela luhumu ulu, 'Mlamisa, jilamisa
wamwene. Goha getayuwini' Gawakitili Kapelanaumu gala,
Ugakitayi goha penapa pachijiji chaku. 24 Akayendelela
kuvajovela," "Chakaka nikuvajovela, kawaka Mlota wa
Chapanga, mweiyidakiliwa pachijiji chaki." 25 "Muyuwanila,
chakaka nikuvajovela, vavi valipwela vamehele pamulima
wa Isilaeli lukumbi lwa Eliya, lukumbi lwenulo yatonyi
lepi fula kwa miyaka yidatu na miyehi sita, na kwavi na
njala yivaha pamulima woha. 26 Nambu Eliya atumiwi lepi
kuhamba kwa lipwela yoyoha yula, ndi kwa lipwela mmonga
mwaatamayi kumuji wa ku Selefati kumulima wa Sidoni. 27
Na mulukumbi lwa Elisha mweavi Mlota wa Chapanga, kwavi
na vandu vamahele pamulima wa Isilaeli vevavi na mabudi,
kawaka mundu mweanyambiswi, nga Naamani mwene,
mundu wa ku Silia." 28 Vandu voha vevavi munyumba ya
kukonganekela vayawudi, pevayuwini genago, vayomili neju.
29 Vakayima, vakamuhumisa kuvala ya muji na kumtola
mbaka panani pamkingisa wa chitumbi. Ndava muji wavi
wajengiwi pachitumbi, Muni vagana kumkang'ila pahi. 30
Nambu Yesu akaholota pagati yavi, akahamba. 31 Kangi
Yesu akahelela kumuji wa ku Kapelanaumu, mulima wa
Galilaya, na Ligono la Kupumulila avawulayi vandu. 32
Vakakangasa na mawuliwu gaki, muni ujumbi waki wavi
na uhotola. 33 Hinu munyumba ya kukonganela Vayawudi
mula, kwavi na mundu mweavi na mzuka uhakau, akavemba
kwa lwami luvaha, 34 "Mwe! Yesu wa ku Nazaleti Una
kyani na tete? Wu, ubweli kutikomakesa? Nene nikumanyili
wayani veve, veve wa Msopi wa Chapanga!" 35 Yesu
akauhakalila mzuka wula akajova, "Guna! Muwuka mundu
uyu!" Ndi mzuka wula ukamugwisa pahi palongolo ya
vandu, ukamuhuma changalemasa. 36 Vandu voha vakavya
kukangasa, vakajovesana, "Lenili liwulo la chinamtiti, Mundu
uyu anauhotola na makakala ya kuvinga mizuka na yene
yiwuka!" 37 Na mambu ga Yesu gakadandasika pandu poha
penapo. 38 Yesu peahumili munyumba ya kukonganekela
Vayawudi mula, akahamba kunyumba ya Simoni. Kwenuko
mau mmonga mweavi mkohanu waki Simoni, avi na utamu
neju, vakamjovela Yesu amulamisa. 39 Yesu, akahamba,
akamgundamila mau yula, akauhakalila utamu ula, balapala
mau yula akalama, akayimuka na akatumbula kuvatelekela.
40 Palatipimi lilanga, mundu yeyoha mweavili na mtamu,
wa utamu wowoa wula, ampeliki kwa Yesu, na mwene
akampamisa mawoko kila mtamu, na kuvalamisa woha. 41
Mizuka na yene, yavahumili vandu vamahele, yikaywanga
cha kujova, "Veve Mwana waki Chapanga!" Nambu Yesu
akayibesa mizuka kujova, muni gammanyili mwene ndi
Kilisitu msangula mweahaguliwi na Chapanga. 42 Chilau
yaki lukela Yesu akawuka akahamba pandu pachiepela.
Vandu vakavya kumulonda, pavamuweni valingili kumbesa
akotoka kuwuka. 43 Nambu mwene akavajovela, "Niganikiwi
kukokosa na kumiji yingi mewa Lilovi la Bwina la Unkosi wa
Chapanga. Ndava muni chenichi ndi Chapanga chaanitumili
nihengayi." 44 Ndi akayendelela kukokosa vandu Lilovi la
Bwina munyumba za kukonganekela Vayawudi pamulima
wa ku Yudea.

5 Ligono limonga, Yesu peayimili mumihana ya nyanja ya
ku Genezaleti, msambi wa vandu vamhinyayi kumtindila,
muni vayuwanila lilovi la Chapanga. 2 Ndi aziweni watu
zivili mumuhana ya nyanja, zavazilekili valova somba, muni
vene vasanja ngwanda zavi. 3 Yesu akayingila muwatu
wa mundu mmonga mwavamkemela Simoni, akamjovela

Simoni wusayi watu pamuhana hegelesa mumanji palongolo
padebe kuhuma pandumba. Yesu akatama muwatu na
kutumbula kuwula msambi wa vandu. 4 Peamali kuwula,
akamjovela Simoni, “Hegelesa watu waku mbaka pamanji
gamahele, mukahelesa ngwanda zinu mlova somba.” 5
Simoni akamyangula, “Bambu, tikangamili kulova somba
kilu yoha kawaka chindu chetipati, nambu ndava ujovi
veve yati tihamba kuhelesa ngwanda mumanji.” 6 Ndi
pavahelisi ngwanda zavi, vakapata somba zamahele mbaka
ngwanda zikatumbula kudauka. 7 Vakavakemelela na
vayavi vevavi muwatu wungi, vabwelayi kuvatangatila.
Vakabwela, vakamemesa watu zoha zivili somba mbaka
zikatumbula kudodomela. 8 Simoni Petili pealoli genago,
akamfugamila Yesu akajova, “Bambu uwuka palongolo
yangu, ndava nene mwenimbudila Chapanga!” 9 Ndava
vapatili somba zamahele. Simoni pamonga na vayaki voha
vakakangasa, 10 Mewawa Yakobo na Yohani vana va
Zebedayo vevavili valova somba vayavi, pamonga na Simoni
na vene vakakangasa. Yesu akamjovela Simoni, “Kotoka
kuyogopa, kutumbula hinu wivya lepi mlova somba nambu
yati wivya mlova wa vandu ndi kuvaleta vandu kwa Bambu.”
11 Ndi, pavamali kuzivika watu zila mumhana ya nyanja,
vakagaleka goha na kumlanda Yesu. 12 Ndi Yesu paavi
kumuji umonga wa kwenuko, mgosi mmonga anamabudi
higa yoha pamuweni Yesu, akamgwilila chakukupama
mumagendelu gaki na akamjovela, “Bambu, ngati wigana
uhotola kuninyambisa.” 13 Yesu akatalambula chiwoko chaki
na kumpamisa akamjovela, “Nigana unyambasikayi!” Bahapo
akalama mabudi gala. 14 Yesu akambesa, “Ukoto kumjovela
mundu yeyoha, ndi uhamba ukajilangisa kwa Mteta wa
Chapanga, ukawusa luteta ngati cheyilagiza mumhilu ya
Chapanga geampeli Musa, muni yimanyikana kwa vene
kulangisa kuvya unyambisiwi.” 15 Nambu Lilovi la Yesu
likayendelea kudandasika pandu poha, na misambi ya
vandu vakakonganeka muni vamyuwanila na kulamiswa
matamu gavi. 16 Nambu mwene akajibagula kuchiyepela,
akavya mukuyupa kwa Chapanga. 17 Ligono limonga,
Yesu peavili mukuwula. Vafalisayu na vawula va malagizu
ga Musa kuhuma mukila chijiji cha ku Galilaya na Yudea
na Yelusalemu vakavya kutama penapo. Na makakala ga
Bambu wavi pamonga nayu, wa kulamisa vatamu. 18 Ndi
lukumbi lulalula, vakabwela vandu vevamugegesini mundu
mgosi palusongwani, mwepolili higa agonili lusongwani,
vakalinga kumyingisa mugati, vamuvikayi palongolo ya Yesu.
19 Nambu nakuhotola kuyingila nayu mugati ndava ya vandu
vamahele. Ndi vakakwela panani ya nyumba vakabowola
chipagalu, na vakamuhelesa mweapoli yula pamonga na
lusongwani lwaki mbaka peavili Yesu. 20 Yesu peayiweni
kusadika kwavi kula, akamjovela mwaalwala yula, “Nkozi
wangu, ulekekiswi kumbudila Chapanga waku.” 21 Vafalisayu
na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa
vakatumbula kukotana, “Mwenuyu mundu kiki mweakumliga
Chapanga? Kawaka mundu mweihotola kulekekesa kubuda
ndi nga Chapanga mwene!” 22 Nambu Yesu amanyili maholo
gavi akavakota, “Ndava kyani mukujikota genago mumitima
yinu? 23 Chinonopa kiki, kujova ‘ulekekiswi kumbudila
Chapanga waku,’ Amala kujova ‘Yima ugendayi’ 24 Hinu,
nigana mumanyayi, Mwana wa Mundu ana uhotola wa
kuvalekekesa vandu pamulima vevakumbudila Chapanga.”
Ndi akamjovela mwaalwala yula, “Yima, tola lusongwani
lwaku, uhamba kunyumba!” 25 Bahapo, mundu mweapoli yula
akayima akatola, lusongwani lwaki lweagonili na akawuya
kunyumba yaki kuni amulumbalila Chapanga. 26 Vandu voha
vakakangasa na kuvya na wogohi, kuni vamulumbalilayi
Chapanga vakajova, “Tigaweni mambu ga kukangasa lelu!”
27 Kangi, Yesu akahuma kuvala ndi amuwene mtola kodi
mwavamkemela Lawi atamili munyumba ya kutolela kodi.
Yesu akamjovela, “Nilandayi!” 28 Lawi akayima na kuleka
kila chindu, akamlanda. 29 Kangi, Lawi amgongolili Yesu
kunyumba yaki, na msambi wa vatola kodi na vandu vangi
vatamili kulya pamonga na Yesu. 30 Vafalisayu na vawula va
Malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakavang'ung'utila
vawuliwa vaki vakajova, “Ndava kyani mwilya na vatola kodi
na vandu vevakumbudila Chapanga?” 31 Yesu akavayangula,
“Vangalwala vigana lepi mlamisa, nambu vevilwala vigana
mlamisa. 32 Nene nibweli lepi kuvakemela vandu vevikita
gegakumganisa Chapanga, nibweli kuvakemela vandu
vevakumbudila Chapanga vamuwuyila.” 33 Vandu vangi
vakamjovela Yesu, “Vawuliwa va Yohani vakujihinisa chakulya
na kuyupa, na vawuliwa va Vafalisayu na vene vikita
mewa. Nambu vawuliwa vaku vilya na vinywa.” 34 Yesu
akavayangula, “Wu, muhololela kuvya muhotola kuvakita
vankozi va mkolo ndowa vajihinisa chakulya kuni vavi
pamonga na mkolo ndowa? 35 Nambu lwalabwela lukumbi
lwa Bambu kuwusiwa kuhuma kwavi, ndi penapo yati
vakujihinisa kulya.” 36 Kangi Yesu akavajovela luhumu ulu,
“Kawaka mundu mweipapula chilaka munyula ya mupya
na kutota mulindimula. Ngati akitili chenichi, yati ayihalabisi
nyula yeniyo na chilaka chenicho yati chiwanangana lepi na
lindimula lila.” 37 Kavili kawaka mundu mweisopa divayi ya
mupya mulindimula la lihaku lelitengenizwi kwa chikumba,
akakita chenicho, mahaku ga chikumba gala gipapuka na
divayi yiyitika na mahaku ga chikumba yati gipapuka. 38
Nambu divayi ya mupya yisopewa mumahaku ga chikumba

cha mupya. 39 Kawaka mundu mweinogela kunywa divayi
ya mupya ngati akalongolili kunywa divayi ya kadeni. Muni
ijova ya kadeni yila yabwina neju.

6 Ligono la Kupumulila, Yesu apitayi mumigunda ya nganu.
Vawuliwa vaki vakatumbula kudenya njechela za nganu,
vakagayogola mumawoko gavi vakalya ngele zaki. 2
Nambu Vafalisayu vangi vakavakota, "Ndava kyani nyenye
mukita chindu chechibesiwi Ligono la Kupumulila?" 3 Yesu
akavayangula, "Wu! Mwangasoma cheakitili Daudi na vayaki
pevavi na njala? 4 Ayingili mu Nyumba ya Chapanga, akatola
mabumunda gegavikiwi pandu pa Chapanga, akalya na
akavagavila na vayaki. Mabumunda genago gavi ndava
ya vamlota va Chapanga ndu, ndi vevalyayi." 5 Kangi
akavajovela, "Mwana wa Mundu ndi Bambu wa Ligono la
Kupumulila." 6 Ligono lingi la Kupumulila, Yesu akahamba
munyumba ya kukonganekela Vayawudi kuwula. Kumbi
mugati mula avili mundu mmonga mwaapopotwiki chiwoko
chaki cha kulyelela. 7 Vawula va malagizu ga Chapanga
geampeli Musa na Vafalisayu vamlolokisi takataka Yesu,
valola ngati akumlamisa mundu Ligono la Kupumulila muni
valonda lilovi la kumtakila. 8 Nambu Yesu agamanyili
goha gavaholalela na akamjovela mweagogodili chiwoko
yula, "Yimuka, uyima palongolo yavi." Mundu yula akayima
akahamba penapo. 9 Yesu akavajovela, "Nikuvakota nyenye,
malagizu gitu gijova wuli kuyivala Ligono la Kupumulila? Wu,
tihotola kukita lijambu labwina amala tihotola kukita lijambu
lihakau? Wu, tihotola kusangula wumi wa mundu amala
tihotola kukoma?" 10 Akavalolokesa vandu voha vevavili
penapo, akamjovela mwaapopotwiki chiwoko yula, "Golosa
chiwoko chaku." Mundu yula akagolosa, na akalama chiwoko
chaki. 11 Nambu vene vakayoma neju, vakajovesana,
vamkitila kyani Yesu. 12 Lukumbi luhupu palongolo, Yesu
akahamba kuchitumbi kuyupa kwa Chapanga, akatama
mihu kilu yoha kumuyupa Chapanga. 13 Chilau yaki lukela,
akavakemela vawuliwa vaki, ndi akavahagula vandu kumi
na vavili ndi akavakemela vamitumi. 14 Simoni mewa
mwapewili liina lingi na Yesu la Petili, na mbena waki
Andelea mlongo waki na Yakobo na Yohani na Filipi na
Batolomei, 15 Na Matei na Tomasi na Yakobo mwana
wa Alufayo na Simoni mweakemeliwi Zelote, ndava avili
mundu wa kukengelela mulima waki, 16 Na Yuda mwana wa
Yakobo na Yuda Isikalioti mweabweli kumung'anamukila
Yesu. 17 Yesu paahelili kuchitumbi pamonga nawu, akayima
pamtambu, penapo pavi na vawuliwa vaki na msambi
wa vandu vamahele vakuhuma ku Yudea yoha, na ku
Yelusalemu na pamulima wa kumbwani ya ku Tilo na
ku Sidoni. 18 Vandu voha vabweli kumyuwanila Yesu na
vevavi na utamu vagana valamisiwayi. Mewa ayihakalili
mizuka kuhuma kwa vandu venavo. 19 Ndi kila mundu
alingayi kumpamisa, muni makakala gamuhumayi mwene
na kuvalamisa vandu voha. 20 Yesu akavalola vawuliwa vaki
akavajovela, Mhekayi nyenye mwavangangu, muni Unkosi
wa Chapanga ndi winu! 21 Mhekayi nyenye mwemuvi na njala
hinu, muni yati mwiyukuta! Mhekayi nyenye mwemvemba
hinu, muni yati muheka kwa luheku! 22 Mhekayi, nyenye,
ngati vandu vavagani lepi, amala kuvabagula, amala kuvaliga
na kugahakasa mahina ginu ndava ya Mwana wa Mundu! 23
Lukumbi genago pegihumila, mhekayi na kukina, muni njombi
yinu yivaha kunani kwa Chapanga. Ndava muni vagogo
vavi vavakitili vamlota va Chapanga mewawa. 24 "Nambu
mwalachikolela nyenye mwemuvi na vindu vyamahele hinu,
ndava mmali kupoleswa mitima, yati mpoleswa lepi kavili
mitima yinu. 25 Mwalachikolela nyenye mwemwiyukuta
hinu, muni njala yati yikuvavina! Mwalachikolela nyenye
mwemuheka hinu, mwalavemba na kuvya milyangu." 26
"Mwalachikolela nyenye ngati vandu voha vakuvalumbalila,
muni vagogo vavi vavalumbalili vamlota va Chapanga
vaudese mewawa." 27 "Nambu nikuvajovela nyenye
mwemukuniyuwanila, muvagana vandu vevavi makoko
vinu, muvakitila gabwina vandu vangavagana nyenye. 28
Muvamotisa vala vevalapikisa likoto, muvawombelayi vala
vevakuvakitila gahakau. 29 Ngati mundu yoyoha yula akutovili
mulitama, veve mung'anamusila na lingi. Ngati mundu
akunyagili likoti laku, mewa veve mulekelayi na nyula. 30
Mundu yoyoha yula mweakukuyupa chindu veve mpelayi,
ngati mudu akunyagi vindu vyaku, veve kotoka kumjovela
akuwuyisila. 31 Ngati chemwigana vandu vangi vavakitilayi,
na nyenye muvakitila vene mewawa." 32 "Ngati mukuvagana
nga vandu vevakuvagana nyenye mwavene, mwipata njombi
yoki? Kawaka! Muni na vevakumbudila Chapanga na vene
viganana mewa. 33 Na, ngati mukuvakitila gakumganisa
Chapanga nga vala vevakuvawuyisila, nyenye mwipata
njombi yoki? Muni hati vandu vevakumbudila Chapanga, vikita
mewawa, 34 na ngati mukuvayaika vandu vemuvahuvalila
vavawuyisilayi ndu, mwipata njombi kiki? Muni na vandu
vevakumbudila Chapanga vakuvayayika mewawa vayavi,
ndava vawuyisiwayi. 35 Nambu nyenye muvaganayi makoko
vinu, mvakitila gabwina, na pemukuvayaika mkotoka kugana
kuwuyisiwa kavili. Ndi penapo njombi yinu yati yivya yivaha
na nyenye yati mwivya vana va Chapanga Mkulu. Muni
mwene akuvagana vandu vangamsengusa na vahakau. 36
Muvya na lipyana ngati Dadi winu cheavi na lipyana." 37
"Mkotoka kuvahamula vangi, na Chapanga yati akuvahamula

lepi, mkotoka kuvalaumu vayinu na nyenye yati mwilaumiwa
lepi, muvalekelekesa vayinu na Chapanga yati avalekelekesa
nyenye. 38 Muvapela vangi gevigana, na Chapanga yati
avapela nyenye, ndi mupokela mulihaku linu. Ndava muni
chipimu chichocho chemvahengela vangi na nyenye yati
mpokela kuhuma kwa Chapanga, chipimu cha bwina cha
kumema na kuhindiliwa na kunyuguswa mbaka kuyitika."
39 Yesu akavajovela luhumu ulu, "Wu, ngalola, ihotola
kumlongosa ngalola muyaki? Lepi! Voha yati vidumbukila
muligodi. 40 Muwuliwa mkulu lepi kuliku muwula waki,
nambu akawuliwayi na kumanya ndi iwanangana na muwula
waki. 41 Ndava kyani ulola lungoda lweluvi mulihu la mlongo
waku, nambu wamwene uvi na lumbagalu mulihu laku? 42
Uhotola wuli kumjovela mlongo waku, 'Chondi nikuwusayi
lungoda mulihu laku,' Kuni nakuluwona lumbagalu mulihu
laku wamwene? Mweukujikita mbwina veve! Wusa hoti
lumbagalu mulihu laku ndi yati ulola bwina kuwusa kabasi
mulihu la mlongo waku." 43 "Mewawa mkongo wabwina
upambika lepi matunda gahakau na wala mkongo uhakau
upambika lepi matunda gabwina. 44 Mkongo wowoha wula
umanyikana ndava ya matunda gaki. Muni vandu viyava
lepi matunda ga tini mumkongo wa michongoma na wala
viyava lepi zabibu mumbigili. 45 Mundu mbwina iwusa
vindu vyabwina kuhuma muvindu yveavikili muchibana cha
mtima waki na mundu mhakau iwusa vindu vihakau kuhuma
muchibana cha mtima waki. Ndava muni mundu ilongela
gegamemili mumtima waki." 46 "Ndava kyani mukunikemela
'Bambu, Bambu,' Kuni mwihenga lepi chenikuvajovela? 47
Nikuvapela luhumu lwa mundu yula mweibwela kwa nene,
akugayuwana malovi gangu na kuhenga chenijova. 48
Mwenuyo iwanangana ngati mundu mweijenga nyumba, mwe
agimili mkingisa neju mbaka akaukolela litalau, akatumbula
kujenga penapo. Peyaumili mfuleni kumema manji gana
makakala na kuyitova nyumba yila, nambu nyumba yila
yanyugusiki lepi, ndava yajengiwi chakukangamala. 49
Nambu mundu yula mweiyuwana malovi gangu na ihenga
lepi chindu chochoha, mwenuyo iwanangana na mundu
mweajengili nyumba panani ya ludaka changali kugima
mkingisa neju. Peyahumili mifuleni kumema manji gana
makakala, gakayitova nyumba yila, yikagwa na kudenyekana
nyiminyimi!"

7 Yesu peamali kujova ago kwa vandu akahamba ku
Kapelanaumu. 2 Kwenuko kwavili na mkulu mmonga wa
vandu va ngondo va ku Loma, mwenuyo avi na mtumisi,
mweamyidikili neju mwealwala mulung'olelu. 3 Mkulu yula wa
Loma peayuwini mambu ga Yesu, akavatuma vagogo vangi
va Vayawudi vakamuyupayi abwela kumulamisa mtumisi
waki. 4 Pevahikili kwa Yesu, vakamjovela, "pepayi bambu,
mundu mwenuyu, yitakiwa atangatiwayi. 5 Ndava mwenuyu
akuvagana vandu vitu, kangi ndi mweatijengili nyumba ya
kukonganekela Vayawudi." 6 Ndi Yesu akahamba nawu.
Pavahegalili pa nyumba ya mkulu yula, ndi mkulu akavatuma
vankozi vaki vakamjovelayi Yesu, "Bambu, kotoka kujing'aha.
Muni nene nakujiwona ngati nabwina hati veve kuyingila
mumyumba yangu, 7 Kangi, nikajiweni nabwina lepi, nene
kubwela kwa veve. Nambu jovayi ngalilovi na mtumisi wangu
yati ilama. 8 Ndava muni nene mewa, mundu mwenivikiwi
pahi ya uhotola wa vakulu vangu nivi na manjolinjoli,
nikamjovelayi mmonga, 'Hambayi!' Ihamba, nikamjovela
yungi, 'Bwelayi!' Na mwene ibwela, Nikamjovelayi na mvanda
wangu, 'Kita naha!' Namwene ikita." 9 Yesu akakangasa
paayuwini genago, akaung'anamukila msambi wa vandu
wewamlandali, akavajovela, "Niloli lepi sadika yivaha ngati
iyi hati pagati ya vandu va Isilaeli!" 10 Ndi vandu vala
pavawuyili kunyumba vakamkolela mtumisi yula alamili. 11
Chilau yaki, Yesu akahamba kumuji umonga weukemelewa
Naini, na vawuliwa vaki pamonga na msambi wa vandu
ukalongosana nayu. 12 Ndi pavahegalili papipi na mlyangu
mkulu wa muji, vakakonganeka na vandu vavagegili mtuhi
wa msongolo mmonga, mwana yuyoyo ndu wa lipwela.
Vandu vamahele va pamuji wenuwo vavi pamonga na
mau mwenuyo. 13 Bambu Yesu paamuweni mau yula,
akamhengela lipyana akamjovela, "Kotoka kuvemba." 14
Kangi Yesu akahamba na kupamisa lusongwani chavagegili
mtuhi na vavagegili vala vakayima. Akajova, "Wamsongolo
veve! Nijova yimuka!" 15 Mweafwi yula akayima akatumbula
kulongela. Yesu akampela mau yula mwana waki. 16 Ndi
vandu voha vakavya na wogohi, vakatumbula kumulumbalila
Chapanga. Vakajova, "Mlota mkulu wa Chapanga atihumali
pagati yitu, Chapanga abwelili kuvatangila vandu vaki." 17
Mambu genago gakadandasika pamulima woha wa Yudea
na milima yoha yeyavi papipi. 18 Vawuliwa vaki Yohani
pevamjovili mambu goha. Ndi akavakemela vawuliwa vavili,
19 akavatuma kwa Bambu vakamkotayi, "Veve ndi msangula
mweibwela, amala timulindila yungi?" 20 Pavahikili kwa
Yesu, vakamjovela, "Yohani Mbatizaji atitumili tikukotayi,
ngati veve ndi msangula mweibwela, amala timlindila
yungi." 21 Lukumbi lwenulo vamkoli Yesu avalamisayi vandu
vamahele vevavi na matamu na vana mizuka yihakau
akayiwusa, na vangalola vamahele akavakita kulola. 22
Ndi akavajovela muhamba mukamjovela Yohani goha
gemugaweni na kuyuwana. Vangalola vilola, vangagenda
vigenda, vanamabudi vinyambiswa, vangayuwa viyuwana,

vavafwili vihyukiswa, na vangangu vikokosewa Lilovi la
Bwina. 23 Ahekayi mundu yula mweangayoma ndava ya
nene! 24 Vajumbi va Yohani vala pavawukili, ndi Yesu
akatumbula kuukota msambi wa vandu gakumuvala Yohani,
"Pamwahambili kulugangatu kumlola Yohani, mwaganili
kulola kiki? Wu, mwaholalili kumlola mundu mweavi ngati
lidete lelinyuguswa na mpungu? 25 Hinu, mwahambili kulola
kiki? Mundu mwaawali nyula za nyililili? Vandu veviwala
chakujinyambisa na kutama wumi wabwina, venavo vavi
munyumba za vankosi. 26 Munijovela chemukahambili kulola?
Mlota wa Chapanga? Ena, chakaka kangi neju ya Mlota wa
Chapanga. 27 Yohani mwenuyu ndi malovi gayandikiwi mu
Mayandiku kumvala mwene, 'Lola nene nikumtuma mjumbi
wangu akulongolela, ndava ya kukukwalila njila yaku.' 28
Yesu akamalakisila kujova," "Kawaka mundu, mweavelikiwi
na mdala mkulu kuliku Yohani Mbatizaji. Nambu mweavi
mdebe muunkosi wa Chapanga, mwenuyo ndi mkulu kuliku
mwene." 29 Vandu voha pamonga na vatola kodi vevabatiziwi
na Yohani, pevayuwini genago, vakayidakila Chapanga ndi
mchakaka. 30 Nambu Vafalisayu na vawula va Malagizu
vala vevabatiziwi lepi na Yohani, ndi vabeli mpangu wa
Chapanga ndava ya mambu gavi. 31 Yesu akavajovela,
"Chiveleku cha vandu ava kwali nivawanangisa na kyani?
Vene vandu ava valingini na kiki? 32 Vavi ngati vana vevatamii
pandu pakugulisila vindu vikemelana, chikundi chimonga
na chiyaki, 'Tivabetili chitolilo nambu nyenye mwanga kina!
Tivayimbili nyimbu za malilu nambu muvembi lepi!' 33 Yohani
peabweli, ajihinisi chakulya wala kunywa divayi, mkamjova
'Mwenuyu anamzuka!' 34 Mwana wa Mundu abwelili,
ilya na kunywa, nyenye mujova, 'Mumlola muhutulu na
chigaligali uyu, nkozi wa vatola kodi na vandu vevakumbudila
Chapanga!' 35 Nambu luhala lwa Chapanga lulangisa,
yakuvya chakaka kwa voha vevakuluyidakila." 36 Mfalisayu
mmonga amgongolili Yesu kulya panyumba yaki. Akayingila
munyumba ya Mfalisayu yula na kutama kulya. 37 Ndi pamuji
wenuwo avi mdala mmonga wumi waki atamayi kumbudila
Chapanga. Akayuwana Yesu avili munyumba ya Mfalisayu
uyu, ndi akatola chupa yeyahongoliwi kwa liganga la alabasta
yeyavi na mahuta ga kunungalila bwina. 38 Akayima papipi
na magendelu ga Yesu kuni avembayi, na maholi gaki
gamudonyokela Yesu mumagendelu, akahungula magendelu
ga Yesu na mayunju gaki, akagabusu magendelu gala na
kunyala mahuta genago. 39 Mfalisayu mweamugongolili Yesu
pealoli genago akaholalela mumtima waki, "Mwe mundu
uyu ngaavi chakaka mlota wa Chapanga, ngaammanyi
mdala mweampamisi, kuvya mweakumbudila Chapanga!"
40 Yesu akamjovela mfalisayu yula. "Simoni, chivii chindu
chenigana kukujovela." Simoni, akamyangula, "Ena muwula,
jovayi." 41 Yesu akajova, "Vandu vavili vamuyahiki mundu
mashonga. Mmonga ayayiki mashonga ga luhuna lwa
mwaka umonga na miheyi sita na yungi ayaiki mashonga ga
luhuna lwa mwehi umonga na majuma gavili. 42 Voha vavili
vavilepi na mashonga ga kuwuyisa, mundu yula avahulumili
voha. Hinu yani mweakumugana neju bambu yula?" 43
Simoni akamyangula, "Chakaka mweahulumiwi mashonga ga
mahele yula alamugana neju bambu yula." Yesu akamjovela,
"Uhamwili chabwina." 44 Kangi akamng'anamukila mdala
yula na akamjovela Simoni, "Umlola mdala uyu? Penikayingili
munyumba yaku unipeli lepi manji gakusamba mumagendelu
gangu, nambu mdala uyu anitepatisi magendelu gangu na
maholi gaki na kuhungula na mayunju gaki. 45 Penikayingili
unikemili lepi chakunibusu mulitama, nambu mdala uyu
kutumbula panakayingila hakotwiki lepi kunijambusa cha
kunibusu litama laki mumagendelu gangu. 46 Uninyalili
lepi mahuta ga zeituni kumutu veve, nambu mdala
uyu aninyalili mahuta geginungalila bwina mumagendelu
gangu. 47 Nikukujovela, alekekisiwi kumbudila Chapanga
pamahele ndava muni alangisi uganu uvaha. Nambu mundu
mwealekekiswi kumbudila Chapanga padebe ilangisa uganu
udebe." 48 Yesu akamjovela mdala yula, "Ulekekiswi goha
geumbudili Chapanga." 49 Vandu vala vavatamili na Yesu
pakulya pala, vakatumbula kukotana, "Mundu uyu ndi yani?
Hati ihotola kulekekesa vandu vevakumbudila Chapanga?"
50 Ndi Yesu akamjovela mdala yula, "Kusadika kwaku
kukulamisi, uhamba na uteke."

8 Pagamaliki ago Yesu akahamba mumiji na muhijiji hingi
kuvajovela vandu Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga.
Vawuliwa vaki kumi na vavili vakalongosana nayu. 2
Pamonga na vadala vevawusiwi mizuka na vevalamisiwi
matamu na Yesu, venavo vavi, Maliya mkolonjinji wa
Magidala mweawusiwi mizuka saba yihakau, 3 na Yoana
mdala waki Kuza, Kuza mweavi myimilila nyumba ya Helodi,
Susana na vadala vangi vamahele. Vevawusili vindu yavi
ndava ya kumtangatila Yesu na vawuliwa vaki vayendelela
na lihengu lavi. 4 Vandu vamahele vambwelalili Yesu
kuhuma kukila muji, na msambi uvaha pawakonganiki, Yesu
akavajovela luhumu ulu. 5 Mundu mweahambili kumija
mbeyu zaki. Na peamija mbeyu, zingi zikagwilila munjila na
vandu vakazilivatila, na videge vikahola. 6 Zingi zikagwilila
paludaka luna maganga pezatumbulayi kumela zikanyala
muni pavi lepi na manji. 7 Zingi zikagwilila muminga, ndi
minga zikamela pamonga nazu, zikazihinya. 8 Zingi zagwili
paludaka lwabwina, zikamela limonga likapambika ng'onyo.
Yesu akamalisila kwa lwami luvaha, "Mweavi na makutu

ga kuyuwana ayuwana!” 9 Vawuliwa vaki vakamkota Yesu,
luhumu lula mana yaki kyani. 10 Mwene akavayangula,
“Nyenye muhotiswi kumanya ufiyu wa Unkosi wa Chapanga,
nambu lepi kwa avo vangi, vene vijoviwa kwa luhumu, muni
vakalolayi nakuhotola kulola na vakayuwana nakumanya.”
11 “Luhumu ulu mana yaki. Mbeyu ndi lilovi la Chapanga.
12 Chechihumili kwa mbeyu zezagwili munjila, ndi luhumu
lwa vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, kangi Setani
peibwela na kuliwusa mumitima yavi vakotoka kusadika
na kusanguliwa. 13 Mewawa chechehumili kwa mbeyu
zezagwili pamaganga, ndi luhumu wa vandu veviyuwana
lilovi na kulipokela kwa luheku. Nambu vandu vangali mikiga
mugati yavi, na lukumbi pevilingiwa vikotoka. 14 Kangi
chechihumili kwa mbeyu zezagwili paminga, ndi luhumu wa
vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, pa lukumbi luhupi
peviyendelela na Lilovi lenilo, vene vihinyiwa na mahengu
ga kuvya na vindu vyamahele na mambu ga bwina ga
pamulima, ndi na kupambika matunda gakakangala. 15 Ndi
mbeyu zezagwili paludaka lwabwina, ndi luhumu wa vandu
vevayuwini lilovi na kulivika mumitima yavi na kuyidakila
bwina. Vikangamala mumitima mbaka kupambika matunda.”
16 “Vandu vipambika lepi hahi na kuyigubika na chiviga
amala kuyivika kuhi kuchitanda. Nambu vandu vivika hahi
panani pachibokoselu, muni vandu veviyingila mugati valola
bwina.” 17 “Muni chochoha chechifiyiki, yati chigubukuliwa
na chindu chochoha cha mfiyu yati chimanyikana na voha.”
18 “Mujiyangalilayi chemwiyuwana, muni mweavi nachu
yati iyonjokeswa, nambu mundu mwanga chindu, hati chila
chidebe cheihololela kuvya nachu yati chinyagiwa.” 19
Nyina waki na valongo vaki Yesu vakamuhambalila, ndava
ya msambi wa vandu wula nakuhotola kumuhegelela. 20
Mundu mmonga akamjovela Yesu, “Nyina waku na valongo
vaku vayimili kuvala, vigana kukulola.” 21 Nambu Yesu
akavajovela vandu, “Nyina wangu na valongo vangu ndi
vala veviyuwana lilovi la Chapanga na kulikamula.” 22
Na kavili ligono limonga Yesu peakweli muwatu pamonga
na vawuliwa vaki, akavajovela, “Tikupuka kumwambu ya
nyanja.” Vakatumbula kukupuka. 23 Pavahambayi muwatu
wula, Yesu agonili lugono. Ndi chimbungululu chikatumbula
kutova munyanja mula na manji gakatumbula kuyingila
muwatu wavi mkulemala neju. 24 Vawuliwa vaki vamhambali
vakamuyumusa na vakamjovela, “Bambu, Bambu Tifwa!”
Yesu akayumuka, akachilakalila chimbungululu chila na
luyuga lwa manji ndi vikaguna na kukavya teke. 25 Kangi
akavajovela vawuliwa vaki, “Kusadika kwinu kuvi koki?”
Vene vakakangasa na kuyogopa kuni vijovelana, “Mundu
uyu wa namuna yoki? Hati ihotola kugunisa chimbungululu
na luyuga na vyene vimyidikila!” 26 Vakakupuka na kuhika
kumbwani ya kumuji wa mulima wa Vagelasi wewalolasini
na Galilaya kumwambu ya nyanja. 27 Yesu peahulwiki
muwatu na kulivatila mbwani, mundu mmonga wa muji
wula, mweavi na mizuka ambwelalili. Mundu mwenuyo
kwa magono gamahele awala lepi nyula wala atamili lepi
munyumba yoyoha yila, ndi atamali mumbugu la kuzikila
vandu. 28 Peamuweni Yesu akavemba kwa lwami luvaha
na kumgwilila pamagendelu, “Wa, Yesu veve Mwana wa
Chapanga Mkulu! Una kyani na nene? Pepayi chonde kotoka
kuning'aha!” 29 Ajovili genago muni Yesu amali kuuhakalila
mzuka wula umuwukayi mundu yula. Pamahele mzuka
wamzangila mundu yula pamonga na vandu kumuvika mugati
na kumkunga minyololo mu mawoko na mumagendelu
nambu pamahele adenyayi vifungo vyenivyo, na kujumbiswa
kwa makakala ga mzuka wenuwo mbaka kulugangatu. 30
Yesu akamkota, “Liina laku yani?” Akayangula, “Liina langu
Msambi.” Ndava mizuka yamahele yamuyingili. 31 Mizuka
yila yikamjovela Yesu pepayi chonde akotoka kuyipeleka
kuligodi langali mwishu. **(Abyssos g12)** 32 Kwavi na maguluvi
gamahele gevadimayi kuchitumbi pandu penapo, ndi mizuka
yila yikamuyupa Yesu yihamba kuyingila mumaguluvi gala.
Yesu akayileka yihamba. 33 Ndi mizuka yila yikamuwuka
mundu yula yikagayingila maguluvi gala, na msambi wa
maguluvi ukahelela munyanja na kuyongomela, gakafwa
mumanji. 34 Vadimaji va maguluvi pevaloli gegahumali
vakajumba, kuhamba kumuji na kumigunda kuvajovela
vandu ujumbi. 35 Vandu vakabwela kulola gegahumalili,
vakamuhambalila Yesu, vamuwene mundu mwe yamuhumili
mizuka yula, atamili papipi na magendelu ga Yesu, awali
nyula, na avi na luhala lwaki bwina. Voha vakayogopa. 36
Vandu vevagaweni mambu genago, vakavajovela vayavi
chealamiswi mundu yula. 37 Vakolonjinji voha wa ku
Gelasi vakavya na wogohi neju. Vakamuyupa Yesu awukayi
ahamba kungi. Yesu akakwela muwatu akawuka. 38 Mundu
mweamuwusi mizuka yula, amuyupili Yesu valongosanayi.
Nambu Yesu nakumuyidakila, ndi akamjovela, 39 “Wuya
kunyumba yaku ukavajovelayi gaakuhengili Chapanga.” Ndi
mundu yula akahamba kila pandu kumuji woha akuvajovela
vandu chaamhengili Yesu. 40 Yesu paawuyili kumwambu
yingi ya nyanja, avakoli msambi wa vandu vampokali
chaluheku, ndava voha vamlindilayi. 41 Penapo akabwela
mundu mmonga liina laki Yailusi avi chilongosi wa nyumba
ya kukonganekela akamfugamila Yesu mumagendelu,
akamuyupa Yesu ahamba kunyumba yaki, 42 muni msikana
waki ngayuyoyo mmonga, wa miiyaka kumi na yivili avi
mtamu papipi kufwa. Yesu avi mukuhamba, msambi wa

vandu wavi kumuhinya kila upandi. **43** Kwavi na mdala
mmonga pagati ya msambi wula wa vandu, avi na utamu
wa kuhuma ngasi miyaka kumi na yivili, amalili kuwusa
vindu vyaki vyoha kuvapela valamisa, kawaka mweahotwili
kumlamisa. **44** Mdala yula akamlanda Yesu mumbele
akapamisa lugunyilu lwa pahi lwa nyula ya Yesu. Bahapo
akalama. **45** Yesu akajova, "Yani mweanipamisi?" Vandu
vakajova, Kawaka mundu mwaakupamisi. Petili akajova,
"Bambu msambi wa vandu vakutindili na kukuhinya!" **46**
Nambu Yesu akajova, "Avili mundu mweanipamisi, muni
nijiyuwini makakala ganihumili." **47** Mdala yula paajiloli
nakuhotola kujifiha, akabwela kuni hivagaya akamfugamila
Yesu mumagendelu. Akamjovela pavandu voha ndava ya
kumpamisa Yesu na chaalami bahapo. **48** Yesu akamjovela,
"Msikana wangu, kusadika kwaku kukulamisi, uhamba na
uteke." **49** Yesu paavi akona ilongela, akabwela mundu
kuhuma kunyumba ya Yailo, akamjovela Yailo, "Leka
kumung'aha Muwula, mwana waku mwene afwili." **50** Yesu
peayuwini genago, akamjovela Yailo, "Kotoka kuyogopa,
sadika ndu, yati ilama." **51** Peahikili panyumba pala, akavatola
Petili na Yohani na Yakobo pamonga na dadi na nyina
wa msikana yula akayingila nawu mugati, vandu vangi
avalekili kuvala. **52** Vandu voha vavembayi na malilu kwa
lipyanda ndava ya mwana yula. Nambu Yesu akavajovela,
"Mkotoka kuvemba, muni mwana uyu afwili lepi, agonili ndu."
53 Voha vakamuheka, muni vamanyili kuvya mwana yula
afwili. **54** Kangi Yesu akamkamula chiwoko mwana yula na
kumkemela, "Mwana yimuka!" **55** Mpungu waki ukamuwuyila,
bahapo akayimuka. Yesu akavajovela mumpela chakulya.
56 Dadi na nyina wa mwana yula vakakangasa, Nambu Yesu
akavajovela vakotoka kumjovela mundu yoyoha mambu gala
gegahengiki.

9 Yesu akavakemela vawuliwa vaki kumi na vavili pamonga
akavapela makakala na uhotola panani ya mizuka
yoha na kulamisa matamu. **2** Kangi akavatuma vahamba
vakakokosa Unkosi wa Chapanga na kulamisa vatamu.
3 Akavajovela, "Mkotoka kutola chindu chochoha chila
mulugendu lwinu ngati ndonga amala lihaku amala chakulya
amala mashonga amala kuvya na magwanda gavili pagati
yinu. **4** Nyumba yeyoha yemwiyingila na vavapokili mutama
penapo mbaka pemwiwuka pamuji wenuwo, **5** Na vandu
ngati vabelili kuvapokela, muwukayi pamuji wenuwo, na
pemwiwuka muvakung'undila lububu lwa mumagendelu
ginu kuvalangisa kuvya vene vahagwili kubela ujumbi wa
Chapanga." **6** Vawuliwa vakawuka penapo, vakahamba
muhijiji na kuvakokosela vandu Lilovi la bwina na kuvalamisa
vandu vana matamu. **7** Hinu, nkosi Helodi peayuwini mambu
goha gegahengiki, akavagaya ndava muni vandu vajovayi,
"Yohani Mbatizaji ayukili!" **8** Vangi vakajova Eliya ahumalili na
vangi vakajova mwenuyu mmonga wavi vamlota va Chapanga
va kadeni vawuyili pamulima. **9** Nambu Helodi akajova, "Ngati
Yohani namdumwili mutu, hinu yani mwenuyu mweniyuwana
malovi gaki?" Akanogela kumlola. **10** Vamitumi vala pavawuyili
vakamjovela Yesu goha gavahengili. Yesu akavatola vene,
akahamba nawu kuchiyepela kumuji wavaukemela Betisaida.
11 Nambu msambi wa vandu pawamanyili kwa ahambili Yesu
vakamlanda. Yesu avapokili, akavajovela malovi ga Unkosi
wa Chapanga na kuvalamisa vandu voha vevavi na matamu
vakalama. **12** Lilanga palatumbula kutipama, vawuliwa
kumi na vavili vala vakamjovela, "Valagayi vandu vahamba
muhijiji na mumigunda ya papipi vakajilondela vyakulya
na pandu pa kugona muni petivii palugangatu." **13** Nambu
Yesu akavajovela, "Muvapelayi nyenye chindu chakulya."
Vakamyangula. "Tete tivii na mabumunda mhanu na somba
zivili ndu. Manya tihamba tikavagulila vyakulya msambi
uwu woha." **14** Muni vavi vagosi, ngati elufu mhanu. Yesu
akavajovela vawuliwa vaki, "Muvajovela vandu vatamayi
hikundi ya vandu ngati hamsini hamsini." **15** Vawuliwa
vakakita ngati cha avajovili, vakavatamisa voha. **16** Yesu
akatola mabumunda mhanu na somba zivili zila, akalola
kunani, akayimotisa, akayinukula akavapela vawuliwa vaki
vavagavanisila vandu. **17** Vandu voha valili na kuyukuta.
Ndi vakanonga na kumemesa madengu kumi na gavili
ga hipandi yeyisigalili. **18** Ligono limonga Yesu ayupayi
kwa Chapanga mwene ndu, na vawuliwa vaki vavi papipi.
Ndi, akavakota, "Vandu vijova kuvya nene ndi nayani?" **19**
Vene vakamyangula, "Vangi vijova veve Yohani Mbatizaji na
vangi vijova Eliya na vangi vijova wa mmonga wa vamlota
va Chapanga va kadeni mweayukili." **20** Penapo Yesu
akavakota, "Nambu nyenye mwijova kuvya nene ndi yani?"
Petili akamyangula, "Veve ndi Kilisitu Msangula mwauhumili
kwa Chapanga." **21** Kangi Yesu akavalagiza na kuvabesa
vakotokayi kumjovela mundu yoyoha yula genago. **22**
Mewa akavajovela, "Mwana wa Mundu iganikiwa kung'ahika
neju na kubelelewa na vagogo na Vakulu va Kuteta na
vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa na
kukomewa na muligono la datu yati iyuka." **23** Ndi akavajovela
vandu voha, "Mundu yoyoha yula mweigana kunilanda na
ajibelayi hoti mwene agega msalaba waki magono goha
anilandayi. **24** Muni mundu mweigana kuugombola wumi
waki yati awuyagisa na yoyoha mweauyagisa wumi waki kwa
kunilanda nene yati akuusangula. **25** Ngati mundu apatili
vindu vyoha pamulima apa kuni iyagisa amala kujikomakesa

mwene wumi waki, mundu mwenuyo apatili chindu kiki chabwina? **26** Ndava muni mundu yeyoha yula ngati ikola soni kwa nene na mawuliwu gangu, Mwana wa Mundu, yati ikola soni kwa mundu mwenuyo peibwelayi muukulu waki na wa Dadi waki na mitumu va msopi wa kunani kwa Chapanga. **27** Chakaka nikuvajovela, vavi vandu vangi penapa yati vifwa lepi changaulola Unkosi wa Chapanga." **28** Magono nane kuhuma Yesu peavajovili malovi genago, ndi Yesu akavatola Petili na Yohani na Yakobo kuhamba nawu kuchitumbi kumuyupa kwa Chapanga. **29** Peavili mukuyupa Chapanga, ulolekanu wa pamihu paki pang'anamwiki na nyula zaki zikavya zamsopi na kung'asima neju. **30** Bahapo vandu vavili vawonikini kulongela nayu, vandu vene vavi Musa na Eliya, **31** vahumili muukulu, ndi valongela nayu ndava ya lifwa laki, na kukita lihengu lelimalikisila ku Yelusalemu. **32** Petili na vayaki vavi mulugono tipi tipi, nambu pavayimwiki vauwene ukulu wa Yesu, vavawene na vandu veayimili nawu vala. **33** Pavamlekili, Petili akamjovela Yesu, "Bambu, nilola chabwina tete kutama bahapa! Hinu tijengi tundanda tudatu, chimonga chaku na chingi cha Musa na chingi cha Eliya." Chakaka mwene nakumanya chavamjovili. **34** Petili peajovayi ago, bahapo lihundi likahumila na kuvahulukila ndi lihundi palavahulukili vene vavi na wogohi neju. **35** Lwami lukayuwanika mulihundi mula. "Mwenuyu ndi Mwana vangu mwenimuhagwili, mumyuwanila." **36** Lwami lula Palwayuwanika, Yesu awonakini avi mwene. Vawuliwa vaki vakavya nuu mu mambu genago na lukumbi lwenulo kawaka mundu mwavamjovili. Gevagaweni. **37** Chilau yaki Yesu pamonga na vawuliwa vadatu vala vahelelayi kuhuma kuchitumbi kula, vakakonganeka na msambi wa vandu. **38** Penapo mundu mmonga akamkemela na kujova, "Muwula! Chondi mhengela lipyana mwana vangu, muni avili ngayuyu mwene! **39** Yuwanila mzuka ukumzangila, na bahapo liywanga, kuni litovesa ligoji na lihuluhulu lihuma mumlomo, na likumung'aisa palukumbi lutali changamleka. **40** Navayupili vawuliwa vaku vauvinga mzuka wula, nambu nakuhotola." **41** Yesu akayangula, akajova, "Nyenye chiveleku changasadika, na chechiyagili, yati nitama na nyenye na kuvasindimalila mbaka ndali?" Ndi akamjovela mkolo mwana yula, "Mleta mwana waku apa." **42** Mwana yula peambwelili Yesu, mzuka ukamgwisa pahi na kumsopa ligoji. Nambu Yesu akauhakalila mzuka wula na kumlamisa mwana yula, akampela dadi waki. **43** Vandu voha vakakangasa makakala gakulu ga Chapanga. Vandu pavavi vakona vikangasa ndava ya mambu geagahengili, Yesu akavajovela vawuliwa vaki, **44** "Muyuwanila bwina malovi aga, Mwana wa Mundu ihamba kusopiwa mumawoko ga vandu." **45** Nambu vawuliwa vaki vavi nakugamanya malovi gaavajovili muni malovi gala gafiyiki kwavi ndava vakotoka kugamanya. Na vene vavi na wogohi kumkota mana ya malovi ago. **46** Vawuliwa va Yesu vakatumbula kukotana veve kwa veve, yani mkulu kuliku voha. **47** Yesu amanyili maholo ga mumitima yavi, ndi akamtola mwana mng'enya, akamuvika papipi yaki, **48** na akavajovela, "Mundu mweakumpokela mwana mdebe uyu kwa liina langu, mwenuyo akunipokela nene, na mundu yeyoha yula mweakunipokela nene, akumpokela mweanitumili. Muni mundu mweavi mdebe pagati yinu, ndi mkulu." **49** Yohani akamjovela Yesu, "Bambu, tikamuweni mundu ivinga mizuka kwa liina laku na tete talingili kumbesa ndava mwene alongosini lepi na tete." **50** Yesu akavajovela, "Mkotoka kulinga kumbesa, ndava yeyoha mwangatovana na nyenye avi upandi winu." **51** Lukumbi lwa Yesu palwahegalili lwa kutoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga, ndi Yesu akagana neju kuhamba ku Yelusalemu. **52** Na, avatumili vajumbi vamulongolela, vakayingila muchijiji chimonga cha Vasamaliya ndava ya kumtendelekeha bwina kila chindu. **53** Nambu vakolo njinji va penapo nakugana kumpokela Yesu ndava vamanyili ngati Yesu aganili kuhamba ku Yelusalemu. **54** Lukumbi vawuliwa vaki vakina Yohani na Yakobo pavaloli genago, vakajova, "Bambu ugana tilagizayi motu kuhuma kunani kwa Chapanga luvatinyisayi?" **55** Nambu Yesu akavang'anamukila, akavahakalila. **56** Kangi Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kuchijiji chingi. **57** Pavagendayi munjila, mundu mmonga akamjovela Yesu, "Yati nikulanda kokoha kula kwewihamba." **58** Yesu akamjovela, "Mahogo gana mbugu za kugona na videge vina chisakanilu nambu mwana wa Mundu avi lepi na pandu pakupumulila." **59** Yesu akamjovela mundu yungi, "Nilandayi." Nambu mundu yula akamyangula, "Bambu, nileka hoti nihamba nikamuzika dadi wangu." **60** Nambu Yesu akamyangula, "Valeka vevafwili vavazikayi vevafwili vavi, nambu veve uhamba ukakokosa Unkosi wa Chapanga." **61** Na mundu yungi akamjovela, "Bambu yati nikukulanda, nambu nikuyupa nikavalaga hoti vandu va kunyumba yangu." **62** Nambu Yesu akamyangula, "Mundu yeyoha mweikamula ligela kutumbula kulima kuni ilolokesa mumbele, mwenuyo nakuganikiwa muunkosi wa Chapanga."

10 Pagamaliki genago, Bambu akavahagula vandu vangi sabini na vavili, akavatuma vavili vavili vamulongolela kukila chijiji na kungi kweagana mwene kuhamba. **2** Akavajovela, "Mabenu gamahele, nambu vabenaji vadebe. Mumuyupa mkolo mgunda avatuma vabenaji kumgunda waki. **3** Hinu muhamba! Mumanya kuvya nikuvatuma nyenye

ngati limbelele gegihamba pagati ya libwa la mudahi. **4** Mkotoka kutola chihaku cha mashonga amala lihaku wala Champali na munjila, mkotoka kumjambusa mundu yoyoha yula. **5** Nyumba yoyoha yemuyingila, muvajambusa, ‘Uteke uvyayi munyumba iyi.’ **6** Ngati avi mundu mweigana uteke, ndi uteke winu yati yitama na mwene! Ngati avi lepi, uteke winu yivawuyila mwavene. **7** Mutama panyumba yeniyo, mlyayi na kunywa vyevakuvapela. Ndava muni mwanalihengu yiganikiwa apewa njombi yaki. Mkotoka kuwuka panyumba iyi na kuhamba panyumba yila. **8** Pamuji wowoha wemuhikila na vandu ngati vavapokalili, mlyayi vyevakuvapela. **9** Muvalamisa vana matamu vevavi kwenuko, muvajovela vandu, Unkosi wa Chapanga uvi papipi na nyenye. **10** Nambu mukayingili pamuji wowoha wula na vakolo muji nakuvapokela, muwuka penapo, na pemwigenda munjila zavi mujova. **11** ‘Pamonga na lububu lwa muji winu lweluvi mumagendelu gitu, tikuvahungulila kulangisa mwavene muhagwili kubela ujumbi wa Chapanga. Nambu, mumanyalila kuvya, Unkosi wa Chapanga uvi papipi na nyenye!’ **12** Chakaka nikuvajovela, ligono la muhalu ukulu, Chapanga yati avalipisa pavaha kwa uhakau winu kuliku vandu va ku Sodoma!” **13** “Walachikolela veve Kolazini! Walachikolela veve Betisaida! Muni, gachinamtiti yeyakitiki kwinu, kuvya nga gakitiki ku Tilo na ku Sidoni, kutumbula penapo vandu vaki ngavamali kuwala nyula za magunila na kutama palyenge kulangisa vamuwuyili Chapanga. **14** Hinu ligono la muhalu mkulu, Chapanga yati akuvabuna pavaha kuliku vandu va ku Tilo na ku Sidoni. **15** Na veve Kapelanaumu, yati ukujikwiha mbaka kunani kwa Chapanga? Lepi yati vakuhulusa mbaka kuligodi litali langali mwishu!” **(Hadēs g86)** **16** Kangi Yesu akajova, “Mundu mweakuvayuwanila nyenye, akuniyuwanila nene na mundu mweibela kuvapokela nyenye, ibela kunipokela nene. Na mundu yoyoha mweibela kunipokela nene, ibela kumpokela mweanitumili nene.” **17** Vawuliwa vala sabini na vavili vawuyili kuni visangaluka vakamjovela, “Bambu na mizuka nayene yikatiyidakili petakayihakalili kwa liina laku.” **18** Mwene akavajovela, “Namuweni Setani ihelela kuhumila kunani ngati lumuli lwa mbamba.” **19** Muyuwanila! Nivapeli kuhotola kulivatila liyoka na chipilili, pamonga na kugabesa makakala goha ga likoko kawaka chindu cha kuvalemasa. **20** Nambu mkotoka kuheka ndava ya mizuka cheyikuvayidakila, ndi muhekelela muni mahina ginu gayandikiwi kunani kwa Chapanga. **21** Lukumbi lulalula, Mpungu Msopi ammemisi Yesu luheku, akajova, nikusengusa wa Dadi, Bambu wa kunani na pamulima! Muni mambu aga uvafihiyili vevavi na luhala na vamanyaji, ubweli kuvagubukulila vana vadebe. Ena, Dadi ndi chawaganili. **22** Akayendelela kujova, “Dadi wangu anipeli vindu vyoha. Avi lepi mweammanyi Mwana nga Dadi na avi lepi mweammanyi Dadi nga Mwana na yoyoha mweaganili kumgubukulila.” **23** Kangi avang'anamkili vawuliwa vaki akalongela nawu pachiepela, “Mmotisiwa nyenye kwa kulola chenicho chemwilola! **24** Chakaka, nikuvajovela vamlota va Chapanga na vankosi vanogili kugawona gemukugawona nyenye aga nambu vagaweni lepi, pangi vaganili kuyuwana gemyuwana nyenye aga, nambu vayuwini lepi.” **25** Mundu mmonga mwamanyili bwina malagizu, ayimili akamkota Yesu cha kugana kumlinga. “Muwula, nikita wuli, muni nipokela wumi wa magono goha?” **(aiōnios g166)** **26** Yesu akamkota, “Kiki chiyandikiwi mu Malagizu ga Musa? Ukuyisoma wuli?” **27** Mundu yula akamyangula, “Umgana Bambu Chapanga waku kwa mtima waku woha na kwa wumi waku woha na kwa makakala gaku goha na kwa luhala lwaku loha. Na, umganayi muyaku ngati cheujigana wamwene.” **28** Yesu akamjovela, “Chabwina! Kakita chenicho na veve yati wilama.” **29** Nambu mwene aganili kulangisa kuvya amanyili cheachikotili, ndi akamkota Yesu, “Wu, muyangu ndi yani?” **30** Yesu akamyangula akajova, “Kwavi na mundu mmonga mweahelela kuhuma ku Yelusalemu kuhamba ku Yeliko, munjila vanyagaji, vakamzangila na kumtova, na vakamuhula nyula na kumnyaga vindu vyaki vyoha vyeavinavyu, vakamleka penapo avi mulung'olelu. **31** Na ngipu yene Mteta wa Chapanga mmonga apitayi njila yilayila, peamuweni mundu yula mweazangiwi, akaveduka kumuhana akahamba. **32** Mewawa mundu Mlawi mmonga, apitili penapo peamuwene mweazangiwi yula akaveduka pamuhana akahamba. **33** Nambu Msamaliya mmonga mweavi mulugendu ahikili peavi mundu yula ndi peamuwene akamhengela lipyana. **34** Akamuhegelela, akamnyala mahuta na kumsopa divayi muvilonda vyaki na kuvinyembelela bwina, kangi akamkwesa panani ya punda waki, akahamba nayu ku nyumba ya vayehe, na kumlwasa. **35** Chilau yaki akawusa mashonga dinali zivili akampela myimilila nyumba ya vayehe, akamjovela, mlwasa mundu uyu, na peniwuyayi yati nikukulipa chochoha cheuyonjokesa.” **36** Kangi Yesu akakota, “Pagati ya vandu vadatu ava, muyaki wa yula mweazangiwi na vanyagaji ndi yani?” **37** Muwula wa malagizu ga Chapanga geampeli Musa yula akamyangula “Ndi yula mweamhengili lipyana.” Yesu akamjovela, “Uhamba ukakita mewa.” **38** Yesu na vawuliwa vaki pavavi mulugendu, vakayingila muchijiji chimonga, penapo mdala mmonga mwavamkemela Malita, akavagongolela kunyumba yaki. **39** Malita yula, avi na mlumbu waki mwavamkemela Maliya, mwenuyo atamili papipi na Yesu na kuyuwanila malovi

gaki. 40 Nambu Malita ajifwahisa na mahengu gamahele.
Ndi, akamuhambila Yesu, akamjovela, “Bambu, nakumlola
mlumbu wangu anileki mahengu aga namwene? Hinu
mjovelayi anitangatilayi.” 41 Nambu Bambu akamyangula,
“Malita, Malita, Veve ujifwahisa na kujing'aha na mambu
gamahele. 42 Nambu chiganikiwa chindu chimonga ndu.
Na Maliya ahagwili lilundu labwina, na kawaka mundu wa
kumnyaga.”

11 Ligono limonga, Yesu avili pandu ayupayi kwa
Chapanga. Peamalili, mmonga wa vawuliwa vaki
akamjovela, “Bambu, tiwulayi na tete kuyupa kwa Chapanga
ngati Yohani chaavawuli vawuliwa vaki.” 2 Yesu akavajovela.
“Pemuyupa kwa Chapanga, mujova naha, Dadi, Liina laku
lilumbiwa, Unkosi waku ubwelayi. 3 Utipela chakulya chitu
cha magono goha. 4 Utilekekesayi getikubudila Chapanga,
ndava muni na tete tikuvalekekesa vevakutibudila. Kotoka
kutiyingisa mukulingiwa.” 5 Kangi akavajovela vawuliwa
vaki, “Yani pagati yinu mweavi na nkozi, na akamhambila
pagati ya kilu na kumjovela ‘Mlongo wangu, chondi niyayika
mabumunda gadatu na kangi yati nikuwuyisila, 6 ndava muni
nkozi wangu anihikalili kuhuma mulugendu, na nene nivii
lepi na chakumpela!’ 7 Ndi yula wa mugati, ngaamyangwili,
‘Kotoka kuning'aha! Muni, nimali kudinda mlyangu, nene
na vana vangu tigonili, nakuhotola kuyimuka kukupela!’ 8
Nikuvajovela yati iyimuka lepi kuhamba kumpela pamonga
na kuvya nkozi waki, nambu ndava ya kukangamala kwaki
kuyupa, yati iyimuka na kumpela chochoha cheigana. 9 Hinu
nikuvajovela, muyupa na nyenye yati mwipewa, mulonda
yati mwipata, muhodisa mlyangu yati mwidinduliwa. 10
Muni mundu yeyoha mweiyupa ipewa na mweilonda ipata
na mweihodesa mlyangu idinduliwa. 11 Muni yani mweavi
dadi ndi mwana waki amuyupili somba wu, yati akumpela
liyoka pahali pa somba? 12 Na ngati amuyupi likang'a yati
ampela chipilili? 13 Hinu nyenye pamonga na uhakau winu,
mumanyi kuvapela vana vinu vindu vyabwina, chakaka Dadi
winu wa kunani yati ikita na pawaka, muni yati akuvapela
Mpungu Msopi vala vevakumuyupa!” 14 Ligono limonga Yesu
avi mukuuvinga mzuka wewamkitili mundu mmonga kuvya
ngajova. Ndi, mzuka ukamuwuka, mundu yula akahotola
kulongela, hati msambi wa vandu ukakangasa. 15 Nambu
vandu vangi vakajova, “Ivinga mizuka kwa uhotola wa
Belizebuli, mkulu wa mizuka.” 16 Vangi vakamlinga Yesu,
vakamgana, akita gachinamtiti kulangisa kuvya uhotola waki
uhumili kwa Chapanga. 17 Nambu Yesu amanyili maholo
gavi, akavajovela, Unkosi wowoha wula, weulekangini
chikundi chikundi nakuhotola kusindimala, mewawa na
vandu va nyumba yimonga vevalekangini yati viyaga. 18
Ngati Setani ana chikundi chechikomana chene kwa chene,
unkosi waki yati uyima wuli? Nijova genaga ndava nyenye
mukunijova nene nivinga mizuka kwa uhotola wa Belizebuli.
19 Vawuliwa vinu vivinga mizuka ngati mewa chenikita nene.
Ndava kyani nyenye mwijova nene nivinga mizuka kwa
uhotola wa Belizebuli? Hinu venavo ndi yati vakuvahamula
nyenye. 20 Nambu ngati nivinga mizuka kwa uhotola wa
Chapanga, ndi mumanya kuvya Unkosi waki umali kuhika
kwinu. 21 Mundu mweavi na makakala, pailindalila nyumba
yaki na vindu vya ngondo, vindu vyaki vyoha vivya bwina.
22 Nambu akabwelayi mundu yungi mweavi na makakala
neju na kumzangila na kumnyaga vindu vyaki vya ngondo,
mundu mwenuyo ihotola kuvitola vindu vyaki vyoha na
kuvigavanisa. 23 “Mundu yoyoha yula mwangalongosana na
nene, mwenuyo isigana, na yoyoha yula mweibela kunonga
pamonga na nene, mwenuyo ipechengana.” 24 “Mzuka ngati
uvingiwi kwa mundu, ulyungalyunga kulugangatu mukulonda
pandu pa kupumulila. Ngati apapati lepi ukujijovela, ‘Yati
niwuya kunyumba yangu kwenikahumili.’ 25 Peiwuya ikolela
nyumba yila yitendelikiwi na vindu vivikiwi bwina. 26
Ndi, ihamba kuhitola mizuka hingi saba, yeyivi hihakau
kuliku mwene, ndi penapo yoha yikumuyingila mundu yula.
Mundu mwenuyo hinu wumi waki wivya uhakau neju,
kuliku chaakavili lukumbi lwa kutumbula.” 27 Paajovayi
genago, mdala mmonga mweavi pagati ya msambi wa vandu
akajova kwa lwami luvaha, “Limotisiwayi lileme lelikugegili
na livele lelakunyong'isi!” 28 Yesu akajova, “Vamotisiwa
veviyuwana lilovi la Chapanga na kulikamula!” 29 Msambi wa
vandu pawayonjokisi, Yesu akavajovela, “Chiveleku ichi ndi
chihakau, chigana ulangisu kuhuma kunani kwa Chapanga,
nambu yati nakupewa ulangisu wowoha manya ngawula wa
Yona. 30 Mewawa Yona chalolikini kuvya ulangisu kwa vandu
va ku Ninawi, ndi na Mwana wa Mundu yati ivya chinamtiti
kwa chiveleku ichi. 31 Nkosi wa chidala wa kusini yati ihumila
ligono la muhalu ukulu, lukumbi lwa muhalu wa chiveleku
ichi na mwene yati ijova chiveleku ichi chibudili. Muni mwene
agendili kuhuma mulima wa kutali kubwela kuyuwanila malovi
ga luhala ga Nkosi Solomoni, nambu penapa avi mkulu
kuliku Nkosi Solomoni. 32 Vandu va ku Ninawi yati vihumila
ligono la muhalu ukulu pamonga na vandu va chiveleku ichi
yati vijova chibudili. Muni vandu va Ninawi vamuwuyalili
Chapanga ndava ujumbi wa Chapanga weakokwisi Yona.
Nambu penapa avi mkulu kuliku Yona!” 33 “Kawaka mundu
mweipambika hahi na kuyifiya amala kuyigubika na chiviga,
nambu hahi ngati yipambikwi vivika kunani kuchibokoselu,
muni yilangasayi bwina mugati mwoha na vandu voha

veviyingila valola bwina. 34 Lihu laku ndi hahi ya higa yaku.
Ngati lihu laku livi bwina, higa yaku yivi mulumuli. Nambu
lihu laku likoywiki, higa yaku yivi mchitita. 35 Mujilolayi neju,
lumuli lweluvi mugati yaku lukoto kuvya chitita. 36 Ndi, ngati
higa yaku yoha una lumuli, changali pandu pangi kuvya
chitita, higa yaku yati ying'asima ngati hahi cheyilangasa
kwa lumuli lwaki." 37 Yesu peamali kujova genago, Mfalisayu
mmonga amgongolili Yesu kulya chakulya kunyumba yaki
ndi Yesu akahamba kwenuko, na akatama kulya. 38
Mfalisayu yula akakangasa, muni amuweni Yesu asambili
lepi kwakona chakulya. 39 Bambu akamjovela, "Nyenye
Vafalisayu msanja chikombi na nkeve kuvala, nambu mugati
mumemili kugana vindu vyamahele na uhakau. 40 Vayimu
nyenye! Wu, Chapanga awumbili lepi vya kuvala, na kangi
awumbili lepi vya mugati? 41 Nambu muvapela vangangu
vyevivili mugati, munkele na muchikombi na kila chindu
chivyaa chabwina kwa nyenye." 42 "Yati muchikolela nyenye
Vafalisayu, muni mkumpela Chapanga lilundu limonga pagati
ya kumi za ndimbilu na libonongo na mahamba gangi
ga likolo. Nambu mwileka kuvakitila vandu gegiganikiwa,
na kumgana Chapanga. Yikuvagana kugakamula genago
changali kukosiwa na gangi gala." 43 "Yati muchikolela nyenye
Vafalisayu, ndava mwigana kutama muvigoda vya kulongolo
munyumba za kukonganekela Vayawudi na kujambuswa
na vandu cha kugundamiliwa pavikonganika vandu. 44
Yati muchikolela, ndava muni muvi ngati matinda gegafiyiki
na vandu vigenda panani yaki changamanya." 45 Mundu
mmonga mweimanya malagizu akamyangula, "Muwula,
malovi gaku ukutiliga na tete." 46 Yesu akamyangula, "Na
nyenye mwemwimanya malagizu yati muchikolela! Muni
mukuvagegesa vandu ndwika yeyitopa yangagegeka, na
kuni mwavene nakutalambula hata lung'onji kuvatangatila. 47
Mwalachikolela nyenye! Muni mwijenga matinda ga vamlota
va Chapanga, vavakomiwi na vagogo vinu. 48 Mewawa
mwavene mwilangisa chakaka na kuyidakila na matendu ga
vagogo vinu, muni vene vavakomili vamlota va Chapanga na
nyenye mwijenga matinda gavi. 49 Ndava ya genago, luhala
lwa Chapanga lwajovili naha, 'Yati nivaletela vamlota na
vamitumi, nambu vangi vikomiwa na vangi yati ving'ahiswa.'
50 Ndi vandu va lukumbi ulu yati viyingila mumuhalu, ndava
ya lifwa la vamlota va Chapanga voha vevakomiwi kutumbula
kuwumbikiwa kwa mulima, 51 kutumbula peakomiwi Abeli
mbaka kukomiwa kwa Zakalia mwevamkomili pagati ya
lusanja lwa luteta na pandu pamsopi. Ena chakaka, chiveleku
ichi chiyingila mumuhalu ndava ya matendu genago." 52
"Mwalachikolela nyenye mwemumanya Malagizu! Muni
mufiyili fungulu wa mlyangu wa kumanya, nyenye mwavene
nakuyingila, na muvabelalili vevakaliyigila vakotoka kuyingila!"
53 Yesu pawukili penapo, Vafalisayu na vawula va malagizu
kutumbula penapo vakamyomela neju na kumlinga kwa
kumkota mambu gamahele, 54 Muni vagana kumkamula
kwa malovi geijova.

12 Msambi uvaha wa vandu wanga valangika,
pavakonganiki na kutumbula kulivatilana. Yesu
avajovili hoti vawuliwa vaki. "Mujiyangalila na ngemeku ya
Vafalisayu ndi uhomela wavi. 2 Chindu chochoha chila
chechigubikiwi yati chigubukuliwa na chochoha chechifiyiki
yati chimanyikana. 3 Gala gamwajovili kuchitita, yati
giyuwanika pepilangala, na chochoha chamwapwepi mumfiyu
mugati kuni milyangu yidindanu, yati chikokoselewa pamulima
woha." 4 "Nikuvajovela, nyenye mwavankozi vangu, mkotoka
kuvayogopa vala vevikoma higa, nambu nakuhotola kukita
chindu chingi kangi. 5 Yati nivalangisa wa kuyogopewa,
mumuyogopa Chapanga, akamala kukukoma, ihotola
kumutaga mundu kumotu wa magono goha wangajimika.
Nikuvajovela, mumuyogopa mwenuyo!" (Geenna g1067) 6
"Yimanyikini kuvya mayeluyelu mhanu ziguliswa kwa
mashonga gadebe neju, nambu kawaka hata njasi yimonga
yeyikosiwa na Chapanga. 7 Hati umahele wa mayunju ga mitu
yinu zimanyikini kwa Chapanga. Mukotoka kuyogopa, nyenye
mwitopela neju kuliku mayeluyelu gamahele!" 8 "Chakaka
nikuvajovela, mundu yoyoha yula mwaakuniyidakila pavandu
kuvya mwene ndi wangu, Mwana wa Mundu yati amuyidakila
palongolo ya vamitumu va Chapanga kuvya mwenuyo mundu
waki. 9 Nambu mundu yoyoha yula mwaakunibela pavandu,
na Mwana wa Mundu mewawa yati akumbela palongolo ya
vamitumu va Chapanga." 10 "Yoyoha yula mweijova lilovi la
kumubelelela Mwana wa Mundu, mwenuyo yati ilekekeswa,
nambu mweamliga Mpungu Msopi, yati ivya nakulekekeswa."
11 "Pevakuvapeleka nyenye kwa makakala, munyumba za
kukonganekela Vayawudi, amala vahamula mihalu, amala
kwa vachilongosi lenili muhamuliwa mkotoka kuvya na
wogohi yati myangula kyani amala yati mujova wuli. 12 Muni
lukumbi lulolo, Mpungu Msopi yati akuvawula gakujova." 13
Mundu mmonga mu msambi wa vandu akamjovela Yesu,
"Muwula, mjovela mlongo wangu tigavana vindu vyetihalili
kwa dadi witu." 14 Yesu akamyangula, "Nkozi wangu, yani
mweaniviki nene kuhamula mihalu pagati yinu amala kuvya
mtepulanisa?" 15 Ndi, akavajovela voha, "Mujiyangalilayi na
kuvya na mtima wa kugana vindu vyamahele, muni wumi wa
mundu uvi lepi muvindu vyamahele vyeavi navyu." 16 Kangi
akavajovela luhumu ulu. Kwavi na mundu mmonga mweavi
na vindu vyamahele, mgunda waki wapambiki mabenu

gamahele. 17 Akaholalela mumtima waki na kujova. Hinu
nikita wuli muni kawaka pandu pakuvika mabenu gangu?
18 Ndi, yati nikita aga, yati nidenya chibana changu na
kupamanda kangi vivaha na mwenumo yati nivika mabenu
gangu goha pamonga na vindu vyangu. 19 Kangi nikujijovela
namwene, hinu uvinavyu vindu vyabwina vyeukuvigana
mumiyaka yamahele ndi upumulilayi na ulyayi na unywayi
na uheka! 20 Nambu Chapanga akamjovela, Uhimwiki veve,
kilu ya lelu wumi waku yati utoliwa. Na vindu vyeujivikili yati
vivya vya yani? 21 Yesu akamalisila kujova, “Chenichi ndi
cheyivya mundu mweajivikili vindu vyamahele ndava yaki
mwene, nambu palongola ya Chapanga ivya mngangu.” 22
Kangi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, “Ndava ya genago,
nikuvajovela, mkotoka kung'ahikila ndava ya chakulya
chemugana muni mulamayi, amala nyula zemukuzigana
ndava ya higa yinu. 23 Ndava muni wumi witopela kuliku
chakulya, na higa yitopela kuliku nyula. 24 Lola makungulu,
gimija lepi, wala kubena na gangali chibana. Pamonga na
genago, Chapanga agalisa chakulya. Hinu nyenye mwitopela
kuliku videge! 25 Yani mweavi pagati yinu kwa kujing'aha
ihotola kujiyonjokesala hati ligono limonga la wumi waki?
26 Hinu ngati, nakuhotola kuhenga chindu chidebe ngati
ichi, ya kyani kujing'aha na mambu gangi? 27 Mugalola
maluva ga mdahi chegikula, nakuhenga lihengu wala giluka
lepi nyula. Nambu nikuvajovela nkosi Solomoni pamonga
na kuvya na vindu vyamahele, nambu avi lepi na nyula za
kunyamba ngati liluva limonga. 28 Hinu ngati Chapanga
akuganyambisa manyahi ga kumgunda, lelu livili na chilau
yaki giyochwa pamotu, wu, nakuhotola kuvawalika nyenye?
Vandu mwemusadika padebe.” 29 “Na nyenye mkotoka
kuhololela neju ndava ya kung'ahikila kuvya mwilya kyani
amala mwinywa kyani. 30 Muni vandu vangasadika va
milima yingi ya pamulima uwu, vavi mukung'ahika ndava ya
genago. Nambu nyenye, Dadi winu avimanyili vindu vyoha
vyemugana. 31 Hinu, mun'gaikila kulonda hoti Unkosi wa
Chapanga na genago yati mwipewa kwa kuyonjokeswa.”
32 “Mukotoka kuyogopa nyenye msambi udebe, muni Dadi
winu aganisiwi kuvapela Unkosi waki. 33 Mugulisa vindu
vinu, na mashonga gene muvatangatila vangangu. Mujikitila
chihaku cha mashonga changalala na kijivikila vindu vinu
vyabwina kunani kwa Chapanga kwangapunguka. Kwenuko
vahiji nakuhegelela, wala vingokoko na kuhalibisa. 34 Pechivi
chibana chaku ndi maholo na luhala lwa mtima waku yati
uvya penapo.” 35 “Mujitendekela na kuhengeka kuni, na
hahi zinu ziyaka, 36 muvya ngati vavanda vavamulindila
mkulu wavi mweihuma kundowa, vamudindulila mlyangu
peihodesa. 37 Vamotiswa vavanda vala bambu wavi peuwuya
akuvakolela vakona mihu! Chakaka nikuvajovela, bambu
yula yati ikunga mkungi muchiwunu na kuvajovela vatama
pahi pandu pakulyelela na akavahengela. 38 Vamotisiwa
vavanda vala, hati ngati bambu wavi peiwuya pagati ya kilu
amala hati hambakucha na kuvakolela vakona mihu! 39
Mumanyila lijambu lenili, ngati mkolo nyumba ngamanyili
lukumbi lwa muhiji kubwela, ngaatamili mihu, ngaileki lepi
nyumba yaki yidenyewayi. 40 Mewawa na nyenye yikuvagana
mujitendelekeha, ndava mwangalumanya lukumbi, Mwana
wa Mundu peibwela.” 41 Petili akamkota, “Bambu, luhumu
ulu ukutijovela nga tete amala ukuvajovela vandu voha?”
42 Bambu akayangula. Ndi, yani mweavi mtumisi mbwina
na analuhala? Kangi bambu waki amuviki kuvayimalila
vavanda vangi na kuvapela chakulya pa lukumbi lwaki. 43
Asangaluka mtumisi yula, ngati mkulu waki peiwuyayi yati
amkolela ikita chenicho. 44 Chakaka nikuvajovela, mkulu
mwenuyo yati amuvika mtumisi mwenuyo kuyimalila vindu
vyaki vyoha. 45 Nambu muhengaji yula, ngati akujijovela
mumtima waki, Mkulu wangu acheliwi kuwuya, ndi itumbula
kuvatova vatumisi vayaki, vadala na vagosi, na kulya na
kunywa na kugala, 46 Mkulu waki yati iwuya ligono na
lukumbi lwanga manyikana, yati amudumula hipandi hipandi
na kumuvika lilundu limonga la vangasadika. 47 Mvanda
mweamanyi gala geigana bambu waki, nambu ajitendelekili
lepi kuhenga genago, bambu waki akumtova neju. 48 Nambu
mvanda mweihenga chindu changamanya gala geigana
bambu waki, mwenuyo yati itoviwa padebe. Muni yula
mweapewili vyamahele, mwenuyo idayiwa vyamahele na
yula mweagotoliwi vyamahele neju, yati idayiwa vyamahele
neju. 49 “Nibweli kuleta motu pamulima, ndi kuvya uvya
ngaumali kuyaka!” 50 Nambu nivinawu ubatizu weukunigana
nibatiziwa, na nene nikuung'akila neju mbaka utimilayi! 51
Wu! Mwiholalela nibweli kuleta uteke pamulima? Hati padebe,
lepi, utekee nambu mpechenganu. 52 Kutumbula hinu vandu
mhanu va nyumba yimonga yati vipechengana upandi vadatu
na upandi wungi vavili, na kangi upandi vavili na upandi
wungi vadatu. 53 Yati vipechengana dadi na msongolo waki,
msongolo na dadi waki, mau na msikana waki, msikana
na nyina waki, nayala na mkamwana waki, mkamwana
na nayala waki. 54 Yesu akaujovela msambi wa vandu,
“Pemukugawona mahundi gihumalila kwelitipama lilanga,
bahapo mwijova, yati yitonya fula, na chakaka fula yitonya.
55 Na pemwilola mpungu upuganisa kuhuma kuupandi wa
kusini mujova, lelu yati livya lilanga, Chakaka kwivya na
lilanga lachona. 56 Vahomela nyenye! Mumanyili kulotela
mambu ga lusenje, kwa kulola chekuvi lelu kwa kulola mulima
na mahundi, ndava kyani mwihotola lepi kumanya mambu

ga lusenje lwa hinu?” **57** “Ndava kyani mwavene mwihotola
lepi kuhagula mambu gabwina ga kukita? **58** Ngati mundu
mweakutakili, akukupeleka palibanji la mihalu, mbanga
mutepulana mwakona munjila muni akotoka kukupeleka kwa
mhamula mihalu, namwene akugotola kwa manjolinjoli na
vene vakusopa muchifungu. **59** Chakaka yati wihuma lepi
muchifungu, mbaka peumalakisa kulipa sendi ya lishonga la
mwishu.”

13 Lukumbi lwenulo vandu nunuyo, vabweli kumjovela
Yesu, mambu ga vandu va ku Galilaya, vevakomiwa
na Pilatu, lukumbi vihinja mifuya yavi ndava ya luteta. **2**
Yesu akavayangula, “Ndava Vagalilaya vala vevakomiwi
kwa njila yila mwiholoolela kuvya Vagalilaya vala, vambudili
Chapanga kuliku Vagalilaya vangi, hati gavakolili mambu
genago? **3** Chakaka nikuvajovela, lepi, changamuwuyila
Chapanga winu, na nyenye yati mwifwa. **4** Amala, kumi na
nane vala, vevagwiliwi na mnala kuchijiji cha ku Siloamu,
vafwili, ndi mwiholalela kuvya venavo, vahokili kuliku vandu
voha vevatama ku Yelusalemu? **5** Chakaka nikuvajovela,
lepi, nambu na nyenye changamuwuyila Chapanga, na
nyenye mewawa yati mwifwa.” **6** Kangi Yesu akavajovela
luhumu ulu, “Mundu mmonga avi na mkongo wa mtini
mumgunda waki wa mizabubu, mundu mwenuyo akahamba
kuyava matunda mumkongo wula, nambu apatili lepi. **7** Ndi
akamjovela mhenga lihengu wa mgunda, ‘Lola! Mumiyaka
yidatu nakalibwela kuyava matunda mumkongo uwu wa
mtini, nambu kawaka chindu chenigana. Hinu uhudumula!
Ndava kyani ulalisa mgunda wangu?’ **8** Nambu mhenga
lihengu akamyangula, Bambu, ‘Tiuleka kavili namwaka,
na nene yati niukulugila na kusopalela mabuli. **9** Ngati
upambiki matunda kumwaka chabwina, ngati nakupambika,
ndi udumulayi.’” **10** Ligono limonga la Kupumulila, Yesu
avi mukuwula munyumba ya kukonganekela Vayawudi. **11**
Pavi na mdala mmonga mweavi na mzuka, mwealwalayi
lukumbi lwa miyaka kumi na nane, mdala mwenuyo avi
na chipindi ndi nakuhotola kuyima. **12** Yesu peamuweni
akamkemela na kumjovela, “Mau, ulekekiswi utamu waku!”
13 Yesu akamuvikila mawoko mdala yula na bahapo higa
yaki yikagoloseka, na akatumbula akamlumbalila Chapanga.
14 Mkulu wa nyumba ya kukonganekela Vayawudi akayoma,
ndava Yesu amulamisi mdala yula, Ligono la Kupumulila.
Ndi akavajovela vandu vavavi penapo, “Muvi nagu magono
sita gakuhenga mahengu. Hinu mubwela magono genago
kulamisiwa utamu winu, nambu lepi kulamiswa Ligono la
Kupumulila!” **15** Nambu Bambu akamyangula, “Vahomela
nyenye! Yani mweavi pagati yinu mwangawopola ng'ombi
yaki amala lipunda laki muchivaya na kuyipeleka kunywiha
manji Ligono la Kupumulila. **16** Mdala yula avi wa chiveleku
cha Ibulahimu, nambu Setani amkungili miyaka kumi na
nane wu, chabwina lepi kumdindulila vifungu vyaki Ligono la
Kupumulila?” **17** Yesu peamali kujova genago, makoko gaki
vakoli soni, nambu vandu vangi voha vakaheka kwa mambu
gakukangasa gahengili. **18** Yesu akavakota, “Unkosi wa
Chapanga uwanangini na kiki? Wu, nikuwanangisa na kyani?
19 Ngati mbeyu ya mkongo wa haladali yeyitoliwi na mundu
mmonga na kuhilalila mumgunda waki. Yikamela na kuvya
mkongo, na videge vikajenga hisakanilu mumambanda
gaki.” **20** Yesu akakota kavili, “Unkosi wa Chapanga
nikuwanangisa na kyani? **21** Ngati ngemeku laatoli mdala
mmonga na kuhangisana na uhembe madebe gavili na
woha watutumwiki.” **22** Yesu paayendelela na lugendu
lwaki kuhamba ku Yelusalemu apitayi mumiji na muhijiji,
kuni avawulayi vandu. **23** Mundu mmonga akamkota Yesu,
“Bambu, wu, vandu vevisanguliwa ngavamahele?” **24** Yesu
akavajovela, “Mukangamala neju kuyingila mumlyangu
udebedebe, muni nikuvajovela vandu vamahele yati vilinga
kuyingila nambu nakuhotola. **25** Lukumbi lubwela lwa mkolo
nyumba kuyima na kudinda mlyangu. Ndi penapo yati muyima
kuvala na kutumbula kuhodesa mlyangu kwa kujova, ‘Bambu
utidindulilayi mlyangu!’ Nambu mwene yati akuvayangula,
‘Nakuvamanya nyenye wala nakumanya kwemwihuma!’ **26**
Na nyenye yati mwitumbula kumjovela, ‘Tete ndi vala vetalili
na kunywelela na veve, mewa veve watiwulili hotohoto muhijiji
yitu!’ **27** Nambu mwene yati ijova, ‘Nakuvamanya nyenye
wala kwemwihuma. Muwuka palongolo yangu, mwavoha
nyenye vahenga gahakau!’ **28** Ndi yati mwivembeneka
na kuyaga minu, lukumbi pemkuvalola Ibulahimu na Izaki
na Yakobo na vamlota voha va Chapanga vavi Muunkosi
wa Chapanga, nambu nyenye muvi kuvala! **29** Vandu yati
vibwela kuhuma pandi zoha za mulima, na kulya pamonga
Muunkosi wa Chapanga. **30** Ndi vala vevavi va mwishu yati
vivya va kutumbula na vala vevavi va kutumbula yati vivya va
mwishu.” **31** Lukumbi lwenulo Vafalisayu vangi vamhambili
Yesu na kumjovela, “Uwuka penapa uhamba pandu pangi
muni Nkosi Helodi igana kukukoma.” **32** Yesu akavayangula,
“Muhamba mukamjovela lihogo, ‘Lelu na chilau nivinga
mizuka na kuvalamisa vatamu na pamalau yati nimalakisa
lihengu langu.’ **33** Nambu yikunigana niyendelela na lugendu
lwangu, lelu na chilau na pamalau, muni yihotoleka lepi mlota
wa Chapanga, kukomiwa kuvala ya Yelusalemu.” **34** “Wa
Yelusalemu! Veve Yelusalemu! Mweukuvakoma vamlota va
Chapanga, vevatumwili kwaku. Kwa kuvatova na maganga.
Pamahele niganili kuvahegelesa vana vaku pamonga ngati

nguku, cheyiyuvatila tuvana twaki mumagwaba, nambu
mwaganili lepi. 35 Lola! Nyenye yati mulekewa muji winu. Na
nene nikuvajovela yati nakunilola kavili mbaka lukumbi pa
mwijova, Amotisiwa mweibwela kwa uhotola wa Bambu."

14 Ligono Limonga la Kupumulila, Yesu ahambili kulya
chakulya, kunyumba ya chilongosi mmonga wa
Vafalisayu, na vandu vakavya kumlingulila. 2 Palongolo
ya Yesu avi mundu mweavi na utamu wa kuhimba higa
3 Yesu akavakota vawula va malagizu ga Chapanga
geampeli Musa na Vafalisayu, "Wu, mhilu wijova wuli,
chabwina amala chabwina lepi, kumlamisa mundu Ligono
la Kupumulila?" 4 Nambu vene vakaguna. Yesu akamtola
mundu yula na kumlamisa, akamleka ahambayi. 5 Kangi
akavajovela, "Yani pagati yinu mweavi na mwana waki
amala ng'ombi yaki yeyidumbukili muchiliva nakuyihumisa
bahapo, ndava mu Ligono la Kupumulila?" 6 Nambu vene
nakuhotola kumyangula. 7 Yesu akavalola vavagongoliwi
chavajihagulila vigoda vya palongolo, ndi akavajovela,
8 "Ngati mundu akugongolili, kundowa ukotoka kutama
pavigoda vya palongolo, Pangi agongoliwi yungi mkulu kuliku
veve. 9 Mweavagongolili mwavoha nyenye vavili, yati ibwela
na kukujovela, 'Uwuka atama uyu.' Penapo yati wikola soni
na kuhamba kutama pandu pa mwishu. 10 Ngati mundu
akugongolili kundowa, veve uhamba ukatama muvigoda
vya mumbele, muni mweakugongolili yula, paibwela yati
akukujovela, 'Wankozi wangu yima ubwela utama pa vigoda
vya palongolo.' Penapo yati utopela pavandu voha, vevatamili
pamonga na veve. 11 Muni mundu yoyoha mweakujikwiha
yati iheleswa, na yeyoha mweakujihelesa yati ikwihiwa." 12
Kangi akamjovela mwaigongolela yula, "Ngati uvatendelekili
vandu chakulya cha muhi amala kimihi, kotoka kuvagongolela
vankozi vaku amala valongo vaku amala veutamanila nawu
papipi vevavi na vindu vyamahele, muni na vene vihotola
kukugongolela ndava na kukuwuyisila chewavahengili. 13
Nambu peundelekela chakulya cha mselebuko, vagongolela
vangangu na vevagogodili higa vangagenda na vangalola,
14 na veve yati umotisiwa muni uvagongolili vangahotola
kukuwuyisila. Nambu Chapanga yati akuwuyisila gabwina
mu ligono la kuyukiswa vandu vabwina." 15 Mmonga
wa vala vavatamili na Yesu pameza, akajova amotisiwa
mundu yula mweibwela kuyla chakulya cha mselebuko
Muunkosi wa Chapanga! 16 Yesu akamjovela, "Mundu
mmonga atendekili mselebuko uvaha, na kuvagongolela
vandu vamahele. 17 Palwahiki lukumbi lwa kulya, amtumili
mvanda waki akavakemela vevagongoliwi, 'Mbwela, kila
chindu chitendelekiwi!' 18 Nambu voha, mmonga na
kugelekela yungi vakutumbula kujova chondi pepayi. Mundu
wa kutumbula akamjovela, mvanda yula, 'Niguli mgunda
yikunigana nihamba nikaulola pepayi yati nibwela lepi.' 19
Na yungi akajova, 'Niguli ng'ombi kumi za kulimila nihamba
kuzilinga kulima chondi unilekekesa.' 20 Na yungi akajova,
'Nigegili mdala ndava ya genago, nakuhotola kubwela.'"
21 "Mtumisi yula akawuya na kumjovela bambu waki
mambu goha. Mkolo nyumba yula akayoma na kumlagiza
mvanda waki, 'Kita kanyata uhamba munjila yivaha na
tunjila twa muji ukavaleta vangangu na vangagenda na
vangalola na vevagogodili higa.' 22 Mtumisi yula Paawuyili
kuhuma kweatumiwili akamjovela, 'Bambu, goha geukalagizi
gahengiki, nambu pakona pandu pakutama vandu.' 23
Bambu yula akamjovela mvanda. Uhamba munjila yivaha na
tunjila twa muji, ukavakamula vandu kuyingila munyumba
yangu yimema. 24 Nikuvajovela nyenye, voha vevatumbwili
kugongolewa, kawaka hati mmonga, mweimywanga chakulya
cha mselebuko wangu!" 25 Msambi wa vandu walongosini
na Yesu, mwene akang'anamuka na kuvajovela, 26 Mundu
yoyoha mweibwela kwa nene yikumgana aniganayi neju
nene, kuliku kumgana dadi waki na nyina waki na mdala waki
na vana vaki na valongo vaki na valumbu vaki, pamonga na
wumi waki, changakita ago, nakuhotola kuvya muwuliwa
wangu. 27 Mundu yoyoha yula mwangagega msalaba
waki na kunilanda mwenuyo nakuhotola kuvya muwuliwa
wangu. 28 Wu, yani pagati yinu mweigana kujenga mnala
nakutama hoti pahi, kuvalanga mashonga kumanya ngati
avi nagu gegitosha kumalakisa kujenga? 29 Ngati lepi,
akatumbula kujenga mkingisa, nakuhotola kumalakisa vandu
voha vevilola yati vakumuheka. 30 Yati vijova, Mundu uyu
atumbwili kujenga. Nambu nakuhotola kumalakisila! 31 "Wu,
Nkosi yani mweigana kuhamba kutovana ngondo na Nkosi
yungi, nakutama hoti pahi na kuhololela, wu, ihotola kwa
manjolinjoli waki elufu kumi, kutovana ngondo na nkosi yula
mweibwela kutovana nayu ngondo mweavi na manjolinjoli
elufu ishilini? 32 Ngati amanyili kuvya nakuhotola, yati
avatuma vajumbi kuyupa vakotoka kutova, lukumbi nkosi
yungi akona kutali. 33 Mewawa," Kawaka mundu mweihotola
kuvya muwuliwa wangu, changaleka vindu vyoha vye avi
navyu. 34 "Mwinyu chindu cha bwina, nambu mwinyu ngati
uyagisi lunyong'onyo lwaki, yati usopewa kyani mbaka kuvya
kavili mwinyu? 35 Yabwina lepi kusopewa muludaka amala
mabuli. Vandu vakuyitaga kuvala. Mundu mweavi na makutu
na ayuwana!"

15 Ligono limonga vatola kodi na vevambudila Chapanga
vamahele vahambili kumuyuwanila Yesu. 2 Vafalisayu

na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa
vakatumbula kung'ung'uta, “Mumlola mundu mwenuyu,
akuvakemela vandu vevambudila Chapanga na kavili ilya
nawu!” 3 Yesu akavajovela luhumu ulu, 4 “Ngati mmonga
winu avi na mambelele, miya yimonga na akamanya
kuvya mmonga pagati yavi ayagili, yati ikita kyani? Yati
akugaleka mambelele tisini na tisa gala kulugangatu na
kuhamba kulonda yila yeyiyagili mbaka ampatayi. 5 Ngati
amuwona yati akuyigega mumavega kwa luheku. 6 Peihika
panyumba, Yati akuvakemela vamukozi vaki na veitama
nawu papipi na kuvajovela, ‘Tivyai na luheku pamonga na
nene ndava niliweni limbelele langu lelayagili.’ 7 Mewawa
nikuvajovela, yati kwivya na luheku kunani kwa Chapanga,
mundu mmonga mweakumbudila Chapanga, paileka kubuda,
kuliku vandu tisini na tisa vabwina na viganikwa lepi
kumuwuyila Chapanga.” 8 “Amala mdala yoki mweavi
na mashonga kumi, limonga likamyaga, yati ikita wuli?
Nakupambika hahi, na kutyanyila nyumba na kuilonda neju
mbaka ayilola? 9 Akamala kuipata, akuvakemela vankozi
vaki na veitama nawu papipi na kuvajovela, ‘Mvya na luheku
pamonga na nene muni nilipatili lishonga langu lelayagili!’ 10
Mewawa nikuvajovela, ndi chavivya na luheku vamitumu
va kunani kwa Chapanga, ndava ya mundu mmonga
mweambudili Chapanga, paileka kubudila Chapanga.” 11
Yesu akayendelela kujova. Kwavili na mundu mmonga
mweavi na vana vasongolo vavili. 12 Mdebe yula akamjovela
dadi waki, Dadi, nipelayi uhali wa vindu vyeviganikiwa
kupewa, Dadi waki akavagavanisila vindu vyaki. 13 Gapitili
lepi Magono gamahele, mwana mdebe yula akagulisa vindu
vyaki vyoha, na kuwuka na mashonga geapewili, akahamba
kumulima wa kutali, kwenuko akazipomondana kwa mambu
ga ukemi mashonga gala. 14 Peamalili kila chindu cheavili
nachu, ndi yikahumila njala yivaha pamulima wenuwo na
mwene akatumbula kung'ahika. 15 Akahamba kwa mkolonjinji
mmonga, wa mulima wenuwo na kuyupa lihengu, mwene
akampela lihengu la kudima maguluvi kumgunda waki. 16
Anogili kulya chakulya cha maguluvi gala, nambu kawaka
mundu mweampeli chindu cha kulya. 17 Mumbele luhala
lwamuyili akajova mumtima waki. Kuvi na vana lihengu,
valinga kwa Dadi wangu, vevilya na kusigalisa chakulya
na nene nifwa penapa na njala! 18 Yati niwuya kwa dadi
wangu na kumjovela, Dadi, nimbudili Chapanga na nikubudili
veve mewa. 19 Niganikiwa lepi kavili kukemelewa, mwana
waku, unikita ngati mmonga wa vana lihengu vaku. 20
Ndi akatumbula lugendu kuwuya kwa dadi waki. “Mwene
peavili cha kutali, dadi waki amuweni, kwa mtima wa lipyana
amjumbalili na kumjambusa cha uganu. 21 Mwana yula
akamjovela, ‘Dadi, nimbudili Chapanga, na nikubudili veve
mewa. Nene niganikiwa lepi kavili kukemelewa mwana
waku.’ 22 Nambu dadi waki akavajovela vanalihengu vaki,
‘Kanyata!’ Muleta nyula yabwina mumuwalika. Mumuwalika
na pete pamonga na champali! 23 Mukatola mpapakasi wa
mweakulupi mukahinja, tilyayi na kuselebuka! 24 Ndava
muni mwana vangu uyu kwa nene avi ngati afwili, nambu
hinu akona mumi, ayagili hinu awonikini. Vakatumbula
kuselebuka.” 25 “Lukumbi lwenulo muhaja waki avi akona
kumgunda. Ndi peawuyayi kuhegelela panyumba, akayuwana
vilulu na vandu vikina ng'oma. 26 Akamkemela mmonga
wa mtumisi kumkota, ‘Chivii kyani kwenuko?’ 27 Mtumisi
yula akayangula, ‘Mlongo waku awuyili kunyumba, na dadi
waku amuhinjili mpapakasi mweakulupili, muni ampatili
akona mumi.’” 28 “Nambu mvaha yula akavya na ligoga
na kubela kuyingila mugati. Ndi dadi waki akahuma kuvala
na kumuyupa neju ayingila mugati. 29 Nambu mwene
akamyangula dadi waki, ‘Lola, Nikuhengili mahengu Miyaka
yoha iyi ngati mvanda changabela malagizu gaku hati
padebe. Unipeli kyani? Unipeli lepi hati kamene kadebe na
nene nganiselebwiki na vankozi vangu. 30 Nambu mwana
waku uyu mwepomondini mashonga gaku pamonga na
vakemi, peabweli umuhinji mpapakasi mweakulupili!’ 31 Dadi
waki akamyangula, ‘Mwana vangu, veve uvi pamonga na
nene magono goha na vindu vyoha vyenivi navyu vyaku. 32
Nambu yatiganili kukita mselebuko na luheku ndava mlongo
waku mweavi ngati afwili, hinu akona mumi, mweayagili
nambu hinu awonikini.’”

16 Yesu akavajovela vawuliwa vaki, “Mundu mmonga
mweavi na vindu vyamahele, avi na mundu wa
kuyimilila lihengu laki. Mkolo vindu ayuwini kuvya myimilila
lihengu yula ipomondana vindu. 2 Mkolo vindu, akamkemela
myimila lihengu yula na kumkota, ‘kyani cheniyuwana?
Nigana univalangila vindu vyoha, muni nakuhotola kuyimalila
lihengu langu kavili.’ 3 Myimalila lihengu yula akahololela
mumtima waki, ‘Bambu wangu igana kunivinga lihengu,
yati nikita kyani? Makakala ga kulima nakuhotola na
kuhamba kuyupayupa ngati namngangu niwona soni. 4
Hinu nimanyili chakukita, muni penivingiwayi lihengu, muni
vandu vanikemelayi kunyumba zavi.’” 5 “Akavakemela
voha vevidayiwa vindu na bambu waki, mmonga mmonga
akatumbula kumkota yula wa kutumbula. ‘Udayiwa vindu
vilinga na bambu wangu?’ 6 Mwene akamyangula. ‘Makalangi
kumi na mcheche ga mahuta ya mizeituni,’ Ndi myimalila
lihengu yula akajova, ‘Tola balua laku lewidayiwa, tama
kanyata, yandika saba.’ 7 Kangi akamkota yungi, ‘Veve
wakalidayiwa vindu vilinga?’ Akayangula, ‘Magunila ga nganu

miya yimonga.' Muyimilila lihengu yula akamjovela. 'Tola
balua laku la gewidayiwa Yandika semanini.'" 8 "Bambu yula
akamulumba myimila lihengu mwachenjili yula, muni ahengili
kwa luhala. Ndava vandu va mulima uwu vana luhala neju
pevihenga vindu na vandu ngati avo, kuliku vandu vevavi
munkosi wa Chapanga." (aiōn g165) 9 Yesu akayendelela
kujova, "Nikuvajovela nyenye, mjipatila vankozi kuhuma
mumashonga na vindu vya pamulima uwu, muni pevimalika,
vavakemela mumatamilu gavi ga magono goha. (aiōnios g166)
10 Mundu yoyoha mwaisadikiwa muvindu videbe, mewa yati
isadikiwa muvindu vyamahele. Na yoyoha angasadikiwa
muvindu videbe isadikiwa lepi muvindu vyamahele. 11
Ngati nyenye mwisadikiwa lepi mumashonga na vindu vya
pamulima, ndi yani akuvagotolela na vindu vya uchakaka?
12 Ngati nakuhotola kusadikiwa mumashonga na muvindu
vya mundu yungi, yani mweihotola kuvagotolela vindu vinu
mwavene?" 13 "Kawaka mvanda mweihotola kuvahengela
vabambu vavili, muni yati amgana mmonga na kumhakalila
yungi, amala yati ilongosana na mmonga na kumuvevesa
yungi. Mwihotola lepi kumuhengela Chapanga na mashonga."
14 Vafalisayu pevayuwini genago, vakamvevesa Yesu,
ndava vene vavi vandu vakugana mashonga, 15 Yesu
akavajovela, "Nyenye mujilola mwavabwina palongolo ya
vandu, nambu Chapanga ayimanyili mitima yinu. Ndava
chindu chechilolekana chabwina neju palongo ya vandu,
kwa Chapanga chilolekana chihakau." 16 "Malagizu ga
Chapanga geampelii Musa na mayandiku ga valota va
Chapanga gakokwiswi mbaka lukumbi lwa Yohani wa
Kubatiza. Kutumbula penapo, Lilovi la Bwina la Unkosi wa
Chapanga ukokoswa, na kila mundu iyingila kwa makakala.
17 Nambu yiyeywa neju kunani kwa Chapanga na mulima
kuyaga kuliku kayandiku kadebe kuhunguliwa mu Malagizu
ga Musa." 18 "Mundu yoyoha mweakumuleka mdala waki
na kugega yungi, mwenuyo ikita ugoni na mundu yoyoha
mwaakumgega, mdala mwaalekiwi yula." Namwene mewa
ikita ugoni. 19 "Kwavili na mundu mmonga mweavi na vindu
vyamahele, mwaawala nyula zezaguliwa kwa mashonga
gamahele na nyula zezing'asima na kulya vindu vyabwina
magono goha." 20 Na pamlyangu uvaha wa mundu mwenuyo,
vavi kumvika mundu mmonga mngangu, liina laki Lazalu,
mweavi na vilonda vyamahele. 21 Mngangu mwenuyo,
anogela kupewa vyakulya vevyagwayi pahi kuhuma pameza
ya mkolo vindu vyamahele yula. Hati mabwa gabwela na
kumihyanga vilonda vyaki. 22 Lwakabwela lukumbi Lazalu
yula afwili na vamitumu va kunani vakamtola na kumuvika
papipi ya Ibulahimu. Na mkolo vindu vyamahele mewa
afwili vakamzika. 23 Mkolo vindu vya mahele yula, paavi
mukung'ahika neju kuligodi litali langali mwishu, akamlola
Ibulahimu cha kutali na Lazalu papipi yaki. (Hadēs g86)
24 Ndi akamkemela. Dadi, Ibulahimu! Nihengela lipyana,
umtuma Lazalu ajwisa lung'onji lwaki mumanji na kunipolesa
lulimi lwangu, muni ning'ahika neju mumotu uwu! 25
"Nambu Ibulahimu akamyangula, mwana vangu. Holalela,
wapokili vindu vyabwina pawavi muwumi waku, na Lazalu
opokili vindu vihakau. Hinu Lazalu ipumuliswa, na veve uvi
mumang'ahiso. 26 Pamonga na genago, pagati ya nyenye
na tete, kuvili na ligodi livaha, muni vevigana kubwela
kwa nyenye nakuhotola, na vevigana kuwuka kwa nyenye
kubwela kwa tete nakuhotola, 27 Mkolo vindu vyamahele
yula akajova, 'Hinu Dadi Ibulahimu nikuyupa umtuma Lazalu
ahamba kunyumba ya valongo vangu, 28 muni nivii nawu
valongo mhanu, ahamba akavajovela vajiyangalila vakotoka
navene vakotoka kubwela kumang'ahiso kuni.'" 29 "Ibulahimu
akamjovela, kwenuko 'Valongo vaku vavi na mayandiku
ga Musa na vamlota va Chapanga, valeka, vavayuwanila
venavo.' 30 Mkolo vindu vyamahele yula akajova kavili, 'Lepi
dadi Ibulahimu! Nambu ngati avahambalili mundu mweayukili
kuhuma kwa vafwili, yati vileka kubuda kwavi.' 31 Ibulahimu
akajova, 'Ngati nakuvayuwanila mayandiku ga Musa na
vamlota va Chapanga, nakumyuwanila mundu yoyoha hati
ngati ayukili kuhuma kwe vevafwili.'"

17 Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Nakuhotola mambu
ga kuvakita vandu vambudila Chapanga gakotoka
kuhumila, nambu alachikolela mundu yula mweikita genago
gahumila." 2 Ngayivii mbanga mundu mwenuyo, kukungiwa
livala livaha la kuyagila musingu na kujwigiswa munyanja,
kuliku kumyokisa mmonga wa vadebe ava. 3 Mujiyangalila!
Ngati mlongo waku akuhokili, mywangila, akakukamula
chigendelu umulekesayi. 4 Hati ngati akuhokili mala saba
kwa ligono limonga, na kukuwuyila mala saba. Kukukamula
chigendelu, umulekesayi. 5 Vamitumi vakamjovela Bambu
Yesu, "Utiyonjakesa kusadika." 6 Ndi Bambu akayangula,
"Kusadika kwinu ngakuvi kudebe ngati lumbeyu ulu lwa
haladali, ngamuhotwili kuujovela mkongo wa mkuyu, 'Jitupula
na ukajimelesa munyanja.' Na wene ngauvayidakili." 7
"Tijova mmonga winu, ana mvanda wa lihengu kumgunda,
amala kudima mambelele. Mvanda yula peiwuya kuhuma
kulihengu, Wu, ijoviwa na mkulu waki, 'Bwela kanyata
utama ulyayi chakulya?' 8 Lepi! Nambu yati akumjovela,
'Nitendelekela chakulya na kunihengela mbaka penimala
kulya na kuywelela, ndi na veve pewilya na kunywelela.' 9
Wu, mkulu yula yati amsengusa mtumisi yula ndava akitili
goha geamlagazili? 10 Na nyenye mewawa, mukahengayi

kila chindu chemulagizwi kuhenga, mujovayi, ‘Tete vavanda
tihengili lihengu litu ndu.’” 11 Yesu peavi mulugendu kuhamba
ku Yelusalemu, akapitila mumbaka ya Samaliya na Galilaya.
12 Peayingili muchijiji chimonga vandu kumi vevavi na
mabudi vakambwelela. Vakayima cha patali. 13 Vakajova
kwa lwami luvaha, “Yesu! Bambu! Utihengela lipyana!” 14
Yesu peavaweni akavajovela, “Muhamba mukajilangisa
kwa vakuteta va Chapanga.” Ndi pevavi mukuhamba
vakanyamba. 15 Mmonga wavi peajimanyi kuvya alamiswi,
awuyili kuni akumlumbalila Chapanga kwa lwami luvaha.
16 Akamfugamila Yesu mumagendelu na kumsengusa.
Mundu mwenuyo avi Msamaliya. 17 Nambu Yesu akakota,
“Wu, vavi lepi vandu kumi vevanyambisiwi? Vangi tisa
vala vavi koki? 18 Hinu kawaka vandu vangi vevawuyi
kumsengusa Chapanga ndi ngayuyu myehe?” 19 Penapo
akamjovela mundu mwenuyo, “Yima uhamba, kusadika
kwaku kukulamisi.” 20 Vafalisayu vamkoti Yesu kuvya Unkosi
wa Chapanga yati ubwela ndali. Mwene akavayangula,
“Unkosi wa Chapanga yati ubwela lepi cha kulolekana.
21 Kawaka mundu mweihotola kujova, ‘Uvi kuni, amala
uvi kula!’ Muni unkosi wa Chapanga uvi pagati yinu.” 22
Kangi akavajovela vawuliwa vaki, “Galabwela magono
yati mwinogela kuliwona ligono limonga mumagono gaki
Mwana wa Mundu, nambu yati nakuyiwona. 23 Vandu
yati vakuvajovela, ‘Lola, avi kula!’ Amala ‘Lola, avi kuni!’
Nambu nyenye mukoto kuwuka wala kuvalanda. 24 Muni
yati yivya ngati mbamba cheyimwetula chigafula kuhumila
upandi umonga mbaka wungi, ndi yati cheivya ligono la
kubwela kwaki Mwana wa Mundu. 25 Nambu yikumgana
hoti, kung'ahika neju na kubelelewa na vandu va chiveleku
ichi. 26 Ngati chayavili lusenje lwa Nuhu, ndi cheyibwela
kuvya magono ga kuwuya kwaki Mwana wa Mundu. 27
Vandu vayendalili kulya na kuywelela, kugega na kugegewa
mbaka Nuhu peayingili muwatu uvaha. Fula yivaha yatonyili
na manji gakamema na kuvakoma vandu voha. 28 Mewawa
ngati cheyavili magono ga Lutu. Vandu vayendalili kulya na
kuywelela, kugula na kugulisa, kuhila mbeyu na kujenga
nyumba. 29 Nambu ligono Lutu paawukili ku Sodoma, motu
na chibiliti vyatonyili ngati fula kuhuma kunani kwa Chapanga
na kuvakoma voha. 30 Mewawa ndi cheyivya ligono la
Mwana wa Mundu peiwuya.” 31 “Ligono lenilo, mundu yoyoha
mweivya kuvala ya nyumba akotoka kuyingila munyumba yaki
kutola vindu vyaki, mewawa na yoyoha mweavikumgunda
akotoka kuwuya mumbele. 32 Muhololela gegamkolili mdala
wa Lutu! 33 Mundu Yoyoha mweigana kuusangula wumi
waki, yati auyagisa na mundu yoyoha mweakuyagisa wumi
waki yati akuugombola. 34 Nikuvajovela kilu ya ligono lenilo,
vandu vavili vevagonili pamonga palusongwani, mmonga yati
itoliwa na yungi yati ilekewa. 35 Kangi vadala vavili yati vivya
pamonga mukuyaga mbeyu, mmonga yati itolewa na yungi
yati ilekewa.” 36 Vandu vavili yati vivya kumgunda mmonga
yati itoliwa na yungi yati ilekewa. 37 Penapo vakamkota,
“Koki Bambu?” Mwene akavayangula, “Pewivya mtuhi, ndi
pevikonganekela manditi.”

18 Kangi Yesu akavajovela, luhumu yikuvagana kuyupa
magono goha changali kukotoka. 2 Akajova, “Kwavili
na mhamula mihalu kumuji wenuwo iyupa lepi kwa Chapanga
wala nakuvahengela vandu bwina. 3 Mumuji wenuwo, pavi
na lipwela mmonga, mweamhambila mhamula mihalu ligono
kwa ligono, amkengelela kwa kuhamula bwina apatayi
vindu vyaki kuhuma kwa likoko waki. 4 Kwa magono
gamahele Mhamula mihalu yula akabela kumkengelela,
nambu pamwishu akahololela mumtima waki, ‘Pamonga
na nene niyupa lepi kwa Chapanga wala kuvahengela
vandu bwina, 5 Nambu ndava ya lipwela uyu akuning'aha
yati nikumkengelela kuhamula bwina, ngati lepi, yati
iyendelela kunibwelela, na pamwishu yati akunitotokeha!’”
6 Bambu akajova, “Myuwanila cheijova muhamula mihalu
mhakau. 7 Kujova Chapanga yati akuvakengelela lepi vandu
veavahagwili, vevakumvembela muhi na kilu? Wu, yati
ikavila kuvayuwanila? 8 Nikuvajovela, yati akuvakengelela
kanyata. Pamonga na genago, Wu, yati kwivya na sadika
pamulima lukumbi peibwela Mwana wa Mundu?” 9 Kangi
Yesu akavajovela luhumu wa vandu vala vevakujilola vabwina
na kuvavesa vangi. 10 “Vandu vavili vahambili ku Nyumba
ya Chapanga kumuyupa. Mmonga Mfalisayu na yungi mtola
kodi.” 11 Mfalisayu yula akayima, kuyupa kwa Chapanga
chakumtima akajova, Veve Chapanga, nikusengusa ndava
muni nene nivii lepi ngati vandu vangi, vanyagaji na vivikita
gahakau na vevikita ugoni. Nikusengusa ndava muni nene
nivii lepi ngati mtola kodi uyu. 12 Nikujiinisa chakulya ndava
ya Chapanga mala zivili kwa lijuma, niwusa lilundu limonga
pagati ya kumi muvindu vyangu. 13 Nambu mtola kodi yula,
ayimili cha kutali, changali hati kulolokesa mihu kunani kwa
Chapanga ndi ajitovili nganga cha ngolongondi, akajova.
Chapanga veve, unihengala lipyana nene mwenikubudili!
14 Yesu akavajovela, mtola kodi yula awuyili kunyumba
kuni ayidakiliwi na Chapanga. Nambu Mfalisayu yula lepi,
ndava muni kila mundu mweakujikwiha yati iheleswa na
kila mundu mweakujihelesa yati ikwihiwa. 15 Vandu vangi
vamletili Yesu vana vadebe muni avavikila mawoko na
kuvamotisa. Vawuliwa vaki pevavawene vakavaywangila.
16 Nambu Yesu akavakemela na kujova, “Muvaleka vana

vedebe vabwela kwangu, wala mkoto kuvabesa, muni unkosi
wa Chapanga ndava ya vandu ngati venava. 17 Chakaka
nikuvajovela, mundu yoyoha mwanga upokela Unkosi wa
Chapanga ngati mwana mdebe, yati iyingila lepi muunkosi
wenuwo." 18 Mkolo vindu vyamahele mmonga Myawudi,
amkotili Yesu, "Muwula mbwina, nikita wuli muni nipokela
wumi wa magono goha?" (aiōnios g166) 19 Yesu akamjovela,
"Ndava kyani ukunikemela mbwina? Kawaka mweavimbwina
nga Chapanga mwene. 20 Uyimanya mihilu ya Chapanga,
ukoto kukita ugoni na ukoto kukoma na ukoto kuyiva na
ukoto kujova ga udese vakitila gabwina dadi na nyina waku."
21 Mwene akajova, "Genago goha nigakamwili kutumbula
uwana wangu." 22 Yesu peayuwini, akamjovela, "Yikugana
wakona kukita chindu chimonga, gulisa kila chindu cheuvi
nachu, vapela vangangu mashonga ago, ndi veve yati
ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga, kangi bwela
unilandayi." 23 Nambu mundu mwenuyo peayuwini genago,
akavya ngolongondi neju ndava avi na vindu vyamahele.
24 Yesu peamuwene mundu mwenuyu avi ngolongondi
akajova, "Yinonopa neju kwa vakolo vindu vyamahele
kuyingila mu Unkosi wa Chapanga! 25 Muni yiyuyuka kwa
hinyama yeyikemiwa ngamiya kuholota palibowo la sindanu,
kuliku mweavi na vindu vyamahele kuyingila Muunkosi wa
Chapanga." 26 Vandu vevayuwini ago, vakakota, "Yani hinu,
mweisanguliwa?" 27 Yesu akayangula, "Gangahotoleka kwa
vandu, kwa Chapanga gihotoleka." 28 Kangi Petili akamkota,
"Na tete wuli? Tuvilekili vindu vyoha na kukulanda." 29
Yesu akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha
mwaileki nyumba amala mdala waki amala mlongo amala
dadi na nyina waki amala vana vaki ndava ya unkosi wa
Chapanga, 30 Yati ipokela gamahele neju mulukumbi ulu lwa
hinu, na wumi wa magono goha palusenje lwelubwela." (aiōn
g165, aiōnios g166) 31 Yesu akavakemela kuchiyepela vawuliwa
vaki kumi na vavili, na kuvajovela, "Myuwanila! Tihamba ku
Yelusalemu na kila chindu chechiyandikiwi na vamlota va
Chapanga ndava ya Mwana wa Mundu yati chihengeka. 32
Muni alagotolewa kwa vandu vangali kuvya Vayawudi vene
yati vakumvevesa na kumliga na kumuhunyila mata. 33 Vene
yati Vakumtova na michapilu na kumkoma, nambu paligono
la datu yati iyuka." 34 Nambu vene vagamanyi lepi malovi
genago hati padebe, lijambu lenilo lafiyiki kwa vene, ndi
vagamanyili lepi geavajovili. 35 Lukumbi Yesu peahegalili ku
Yeliko, kwavi na mundu mmonga ngalola atamili pamuhana
ya njila ayupayi. 36 Peayuwini msambi wa vandu wipita
akakota, "Chivii kyani?" 37 Vakamjovela, "Yesu wa Nazaleti
ipita." 38 Akajova kwa lwami luvaha, "Yesu, wa chiveleku
cha Daudi unihengela lipyana!" 39 Vandu vevalongolili
vala vakamywangila aguna, nambu mwene akayonjokesa
kujova kwa lwami luvaha, "Yesu wa chiveleku cha Daudi,
unihengela lipyana!" 40 Yesu akayima, akalagiza vandu
vamleta palongolo yaki. Ngalola yula peahikili papipi, Yesu
akamkota, 41 "Wigana nikukitila kyani?" Ngalola akayangula,
"Bambu, nihotola kulola kavili." 42 Yesu akamjovela, "Lola!
Kusadika kwaku kukulamisi." 43 Bahapo ngalola yula akalola,
akamlanda Yesu kuni akumulumba Chapanga. Vandu voha
pavagawene genago, vakamulumba Chapanga.

19 Yesu payingili ku Yeliko, apitayi munjila za muji
wenuwo. 2 Pamuji wenuwo pavi mundu mmonga liina
laki Zakayo, avi mkulu wa vatola kodi mwenuyo avi na
vindu vyamahele. 3 Mwenuyo aganayi kumlola Yesu ndi
yani, nambu ahotwili lepi ndava ya msambi wa vandu, na
Zakayo avi mundu mhupi. 4 Hinu, akajumba kulongolo
na kukwela mumkongo uvaha ndava amlolayi Yesu, muni
Yesu apitayi njila yeniyo. 5 Yesu peahikili pandu penapo,
akalola kunani na kumjovela Zakayo, "Huluka kanyata,
muni lelu yati niwela munyumba yaku." 6 Penapo Zakayo
akahuluka pahi na kumpokalela Yesu kwa luheku. 7 Vandu
voha pevaloli genago, vakatumbula kung'ung'uta na kujova,
"Mundu uyu ahambili kutama kwa mundu mweakumbudila
Chapanga!" 8 Nambu Zakayo akayima palongolo akamjovela
Yesu, "Bambu Yuwanila! Yati nigava pagati vindu vyangu
na kuvapela vangangu na ngati natolili chindu cha mundu
kwa kuchenjela, yati nimuwuyisila mala mcheche." 9 Yesu
akamjovela, "Lelu usangula uyingili munyumba iyi, muni
na mwenuyu mewa chiveleku cha Ibulahimu. 10 Muni
Mwana wa Mundu abwelili kulonda na kusangula veviyagili."
11 Vandu vavi vakumuyuwanila Yesu peavi papipi kuhika
ku Yelusalemu vandu vaholalela Unkosi wa Chapanga
uvi papipi kuhumila ndava genago Yesu avajovili luhumu
wungi. 12 Hinu akavajovela, kwavili na mundu mmonga wa
lukolo lwa unkosi, mwaahambili kumulima wa kutali muni
avikiwa unkosi na nkosi mkulu na kuwuya. 13 Akavakemela
vatumisi vaki kumi, na kuvapela kila mundu mashonga
salafu zeziwanangana na luhuna lwa lihengu la mihyei
yidatu, kila mmonga na kuvajovela, mhengela lihengu la
kugula na kugulisa vindu mbaka peniwuyayi. 14 Nambu
vandu va mulima wenuwo vamuhakalili mundu mwenuyo,
ndi vatumili vajumbi vamulanda na kuhamba kujova, tigani
lepi mundu uyu avyaa nkosi witu. 15 "Mundu mwenuyo
agotoliwi unkosi wenuwo na kuwuya pamulima waki. Bahapo
akalagiza vakemelewayi vavanda vevapewili mashonga
vala, muni aganayi kumanya ngati kila mmonga ayonjokisi
mashonga galinga. 16 Akabwela mvanda mtumbula akajova,
'Bambu, lilundu limonga la mashonga lewanipelili niyonjokisi

malundu gangi kumi ga mashonga.' 17 Bambu yula akajova,
'Chabwina.' Veve wamtumisi mbwina! Ndava muni usadikiwi
mumambu gadebe, 'Hinu yati nikuvika uvya chilongosi
mumiji kumi.' 18 Akagelekela mtumisi yungi akajova, 'Bambu
lilundu la mashonga yewanipelili niyonjakisi malundu ga
mashonga gangi mhanu.' 19 Bambu yula akamjovela, 'Na
veve yati nikupela uvya wa chilongosi mumiji mhanu.'" 20
"Muhengaji yungi akabwela na kujova, 'Bambu, tola lishonga
laku muni nakungili muchitambala na kuyifiya pabwina. 21
Ndava muni nakuyogwipi, muni veve wa mundu winonopa.
Witola vindu vyangali vyaku nakubena pawangamija.' 22
Bambu yula akamjovela, 'Yati nikuhamula ndava ya malovi
gaku veve mtumisi mhakau! Kumbi wamanyi hotohoto
ngati nene ninonopa, ndava nitola vyangali kuvya vyangu
na kubena panangamija. 23 Ndava kyani wavikili lepi
malundu ga mashonga gangu mubenki? Na nene nganitolili
pamonga na chiyonjakesu peniwuya.'" 24 "Akavajovela vevavi
penapo, 'Mumnyagayi lilundu la lishonga lenilo, mukampela
yula mweavi na malundu ga mashonga kumi.' 25 Vene
vakamjovela, 'Mwenuyo amali kupewa malundu ga mashonga
kumi!' 26 Bambu akavayangula, 'Nikuvajovela, mundu yoyoha
mweavi na chindu yati ipewa na kuyonjokesewa. Nambu
mweangali chindu. Hati cheavi nachu yati inyagiwa. 27 Na
hinu vamakoko vangu vevakunibela nikotoka kuvya nkosi
wavi, muvaletayi penapa na muvahinja palongolo yangu!'"
28 Yesu peamali kujova genago, akavalongolela kuhamba ku
Yelusalemu. 29 Peavili papipi kuhika ku Betifage na ku Betania
papipi na chitumbi cha mikongo ya Mizeituni, avatumili vavili
va vawuliwa vaki, 30 na kuvajovela, "Muhamba muchijiji
chechivii palongolo yinu, na pemwitumbula kuyingila muchijiji
chenicho yati mulikolela mapapakasi wa punda akungiwi
langatumbula kugega mundu. Muwopolayi, mubwela nalu
apa. 31 Ngati mundu akuvakota, ndava kyani mukuliwopola
lipunda? Mumjovela, 'Bambu akumgana.'" 32 Vevatumiwi
vala vakahamba nakukolela ngati chavajoviwi na Yesu. 33
Pevawopolayi punda mpakakasi, vakolo lipunda vakavakota,
"Ndava kyani mukuliwopola lipunda mpapakasi ili?" 34
Vakayangula, "Bambu akumgana." 35 Ndi vampelakili Yesu.
Kangi vakatola nyula na kumuyambatisa punda mpapakasi
panani na kumtamisa Yesu panani yaki. 36 Yesu ayendalili
na lugendu kuni vandu vayendelela kumdandasila nyula zavi
munjila. 37 Paavi papipi kuhika ku Yelusalemu paluhelelu lwa
chitumbi cha mikongo ya Mizeituni, msambi woha wa vandu
na vawuliwa vaki vatumbwili kumlulutila kwa lwami luvaha
na kumlumba Chapanga ndava ya mambu gakulu goha
gevagaweni, 38 vakajova, "Amotisiwa Nkosi mweibwela kwa
uhotola wa Bambu! Uteke uvya kunani kwa Chapanga na
Chapanga alumbiwa mweavi kunani!" 39 Vafalisayu vangi
vevavili mu msambi wula wa vandu vakamjovela Yesu,
"Muwula, vagunisa vawuliwa vaku!" 40 Yesu akavayangula,
"Nikuvajovela, ngati venava vaguni, maganga haga yati
giywanga." 41 Paavi papipi neju na kuulola muji wa
Yelusalemu, akauvembela muji wenuwo, 42 akajova, "Ngati
kuvya umanyili lelu mambu gegileta uteke! Nambu hinu
gafiyiki pamihu gaku! 43 Muni galabwela magono, penapo
vamakoko vaku yati vakutindikila luwumba, yati vakuhaka na
kukuhinya pandi zoha. 44 Penapo yati vakutimbisula veve
na vana vaku muluwumba wula, vakulekela lepi hati liganga
limonga lelisigalila panani ya liganga lingi, ndava wamanyi
lepi lukumbi Chapanga peakubweli kukusangula!" 45 Kangi
Yesu akayingila mu Nyumba ya Chapanga, akutumbula
kuvavinga vandu vevagulisa na kugula vindu, 46 akajova,
"Yiyandikiwi, 'Nyumba yangu yati yivya nyumba ya kumyupila
Chapanga.' Nambu nyenye muhiyusi kuvya libokoselu
la vanyagaji." 47 Ligono kwa ligono Yesu avawulayi mu
Nyumba ya Chapanga. Nambu Vakulu va Kuteta na vawula
va malagizu na vachilongosi va vandu, valonda njila ya
kumkoma, 48 nambu vavi nakumanya cha kukita ndava
vandu voha vagunili kumyuwanila.

20 Ligono limonga, Yesu peavi mukuwula vandu mu
Nyumba ya Chapanga na kuvakokosela Lilovi la Bwina,
vakulu va kuteta na vawula va malagizu ga Chapanga
geampeli Musa na vagogo va Vayawudi, vamhambili. 2
Vakajova, "Utijovelayi! Wikita mambu aga kwa uhotola
gani?" Ndi yani mweakupelili uhotola wenuwo? 3 Yesu
akavajovela, "Na nene yati nikuvakota likotesi, 4 wu, uhotola
wa Yohani wa kubatiza, wahumili kwa Chapanga amala kwa
vandu?" 5 Vakakotana vene kwa vene, "Tikajova wahumili
kwa Chapanga, yati akutikota, 'Ndava kyani mwamsadiki
lepi?' 6 Nambu tikajova wahumili kwa vandu, vandu
voha yati vakutikoma na maganga, muni woha visadika
kuvya Yohani avi mlota wa Chapanga." 7 Vakamyangula,
"Timmanyi lepi kwegahumili." 8 Yesu akavajovela, "Na
nene nikuvajovela lepi nikita mambu genago kwa uhotola
wa yani." 9 Yesu akayendelela kuvajovela luhumu ulu,
"Mundu mmonga alimili mgunda wa mizabibu, avakodishi
valimaji, kangi akahamba mulugendu mbaka mulima wa
kutali, akatama kwenuko magono gamahele. 10 Lukumbi
lwa kubena mizabibu mundu mwenuyo, amtumili mvanda
waki akatola lilundu laki kuhuma ku mgunda. Nambu valimaji
wa mumgunda wula vakamtova mvanda yula vakamvinga
mawoko gawaka. 11 Mkolo mgunda amtumili kavili mvanda
yungi, nambu vene mewawa vakamtova na kumliga na

kumvinga mawoko gawaka. 12 Kangi akamutuma mvanda
wa datu, mwenuyo ndi vakamulemasa na kumtaga kuvala.
13 Mkolo mgunda yula akaholoolela, ‘Yati nikita kyani? Yati
nikumtuma mwana vangu ngayuyoyo wa chiganu, manya
mwenuyo yati vakumtopesa. 14 Nambu valimaji vala,
pevamuweni, vakajovesana, mwenuyu ndi mhali waki. Hinu
timkomayi muni uhali waki uvya witu!’ 15 Ndi, vakamuwusa
kuvala ya mgunda wula wa mizabibu, vakamukoma.”
Yesu akavakota, “Mkolo mgunda yula yati akuvakita kyani
valimaji vala?” 16 “Yati ibwela kuvakoma valimaji venavo,
na kuvapela vangi mgunda wenuwo.” Vandu pevayuwini
genago, vakajova, “Lepi! Gakotoka kuhumila hati padebe.”
17 Nambu Yesu akavalolokesa na kuvakota. Mayandiku
Gamsopi aga mana yaki kyani? Liganga levabeli vajengaji,
hinu ndi liganga likulu la kutumbula pakujenga. 18 Mundu
yoyoha akagwilila panani ya liganga lenilo yati idenyekana
hipandi hipandi, na liganga lenilo lakamgwilila mundu yoyoha
ndi likumuyaga nyiminyimi. 19 Vawula va Malagizu na vakulu
va kuteta vamanyili kuvya luhumu lwenuwo ukuvavala vene,
ndi vaganayi kumkamula bahapo, nambu vayogwipi vandu.
20 Vamlandili cha papipi. Kangi vakavatuma vamang'omesi,
vevajidekisi vandu vabwina muni vamyonja kwa malovi gaki,
vakitili genago muni vahotola kumkamula na kumgotola
muuhotola wa mkulu wa mkowa. 21 Vamang'omesi vala
vakamjovela, “Muwula timanyili kuvya wijova na wiwula
mambu gachakaka, wala nakumlola mundu pamihu ndi
wiwula uchakaka munjila ya Chapanga. 22 Ndi utijovela,
wu! Chabwina amala, lepi tete kulipa kodi kwa nkosi wa ku
Loma?” 23 Nambu Yesu amanyili likoka lavi, akavajovela, 24
“Munilangisa salafu ya lishonga. Wu, pamihu na liina ndi vya
yani?” Vakamyangula, “Vya nkosi wa ku Loma.” 25 Yesu
akavajovela, “Hinu mumpela nkosi wa ku Loma vyaki nkosi
wa ku Loma na mumpela Chapanga vyaki Chapanga.” 26
Vahotwili lepi kumyonjola hati kwa lilovi limonga palongolo
ya vandu, vakakangasa kwa mayangula gaki vakaguna. 27
Kangi Vasadukayu, vevijova kuvya vevafwili viyuka lepi,
vakambwelela Yesu, vakajova, 28 “Muwula, Musa atiyandikili
ngati mlongo mundu afwili na amlekili mdala waki changali
vana, yikumgana mhaja waki amhalayi lipwela mwenuyo,
muni ambabakisila vana mlongo waki. 29 Hinu, kwavili
na valongo saba va lukolo lumonga. Mhaja wavi agegili
mdala, afwili changaleka mwana. 30 Mbena waki yula
akamhala lipwela, mwene mewa afwili changali mwana,
31 hati mbena waki wa datu akamhala, mambu gakavya
galagala voha saba vafwili, changali kuvelekisa vana. 32
Pamwishu, mdala yula afwili. 33 Wu, palukumbi lwa vevafwili
kuyukiswa, mdala yula alavya mdala wa yani? Muni agegiwi
na voha saba.” 34 Yesu akayangula, “Vandu va lusenje
lwa hinu vigega na kugegewa, (aiōn g165) 35 Nambu vala
vevahaguliwi na veviganikiwa kupewa wumi wa mulima
wula, na kuyukiswa kula kuhuma kwa vevafwili, vigega lepi
amala kugegewa. (aiōn g165) 36 Chakaka vifwa lepi kavili
ndava viwanangana na vamitumu va kunani kwa Chapanga,
ndi vana vaki Chapanga, ndava ya kuyukiswa kwavi. 37
Hati, Musa atilangisi njwe, kuvya vevafwili yati viyukiswa,
mu Mayandiku Gamsopi. Pamihu ga padahi pepiyaka
motu, akumuluwula Bambu Chapanga ngati Chapanga wa
Ibulahimu na Chapanga wa Izaki na Chapanga wa Yakobo.
38 Mwene, lepi Chapanga wa vevafwili nambu kwa vamumi,
ndava muni kwa mwene voha vilama.” 39 Vawula va malagizu
vangi va Musa vakajova, “Muwula, uvayangwili hotohoto!” 40
Vandu vala vayogwipi kumkota kavili makotesi gangi. 41 Yesu
akavakota, vandu vijova wuli, Kilisitu Msangula ndi mwana
wa chiveleku cha Daudi? 42 Muni Daudi mwene ajovili
muchitabu cha Zabuli, Bambu, amjovili Bambu wangu, Tama
muchiwoko changu cha kulyela 43 hati nivavika makoko
vaku pahi pa magendelu gaku. 44 Ngati Daudi akumkemela
mwene, Bambu, hinu yihotoleka wuli, kuvya mwana waki?
45 Yesu avajovili vawuliwa vaki palongolo ya vandu voha,
46 “Mujiyangalila na vawula va Malagizu ga Chapanga
geampeli Musa, vevigana kugendagenda kuni vawalili
magwanda gatali. Vigana kujambuswa chakufugwamila
pandu pakugulisila vindu, kutama muvigoda vya kulongolo
mu nyumba za kukonganekela Vayawudi, kutama muvigoda
vya kulongolo ku mselebuko. 47 Vinyaga nyumba za vapwela
kwa kuchenjela, na viyupa kwa Chapanga lukumbi lutali,
muni valolekanayi na vandu kuvya vabwina. Yati vihamuliwa
neju kuliku vangi!”

21 Yesu pealolokesa takataka, avawene vandu vevana
vindu vyamahele chevisopa luteta muchijomela
cha Nyumba ya Chapanga. 2 Mewa amuwene lipwela
mngangu isopa mashonga sendi zivili. 3 Akajova, “Chakaka
nikuvajovela, uyu lipwela mngangu asopili neju kuliku
voha. 4 Muni, vangi voha vasopili luteta, muvindu vyavi
vyeviyonjokisi, nambu mau uyu pamonga na ungangu
waki asopili chindu cheavi nachu ndava ya wumi waki.”
5 Vandu vangi valongelelayi malovi ga kuyivala Nyumba
ya Chapanga, cheyinyambwisi bwina kwa maganga ga
mashonga gamahele, na luteta zezasopiwi kwa Chapanga
kangi Yesu akajova. 6 “Goha aga gemkugawona galabwela
magono kawaka hati liganga limonga lelisigalila panani ya
liganga lingi, kila chindu yati chidenyekana.” 7 Ndi vakamkota,
“Muwula mambu, genago yati gihumila ndali? Hinu ulangisu

woki weulangisa papipi pagihumila mambu genago?” 8
Yesu akavayangula, “Mujiyangalilayi, mkoto kukongiwa muni
vamahele yati vibwela na kulihengela liina langu. Kuni kila
mmonga yati ijova kuvya ‘Mwene ndi Kilisitu msangula!’
‘Lukumbi luhikili!’ Nambu nyenye mkoto kuvalanda. 9
Hinu, pamwiyuwana malovi ga ngondo na mng'anamukanu
nakuyogopa, muni yiganikwa genago gahumila hoti, nambu
pamwishu wene wakona.” 10 Kangi akayendelela kujova,
“Vandu va mulima umonga yati witovana na vandu va
mulima wungi, na unkosi umonga yati utovana na unkosi
wungi.” 11 Kila pandu yati pivya na mindendemo yivaha ya
ndima na njala na matamu ga kukangasa na kuyogofya,
na ulangisu ukulu kuhumila kunani kuliundi. 12 Nambu,
kwakona kuhumila genago goha, yati vakuvakamula na
vakuvang'aha na kuvapeleka munyumba za kukonganekela
Vayawudi na kuvakunga muchifungu, yati vakuvapeleka kwa
vankosi na vachilongosi, ndava ya liina langu, 13 muhotola
kujova kwa vene. 14 Mkangamala mumitima yinu, mkoto
kuholela kwakona, wuli mukujikengelela, 15 Ndava namwene
yati nikuvapela malovi ga luhala, hati makoko winu yati
nakuhotola kukangamala amala kuvabelela. 16 Vadadi na
Vanyina vinu, valongo na vandu va lukolo lwinu na vankozi
vinu, yati vakuvang'anamukila nyenye, vangi pagati yinu
yati mwikomiwa. 17 Vandu voha yati vakuvahakalila nyenye
ndava yangu. 18 Nambu, hati luyunju lumonga wa mumitu
yinu lwiyaga lepi. 19 Msindimala, kwa kusindimala kwinu, yati
mwisangula wumi winu. 20 Nambu, “Pemwilola chikundi cha
manjolinjoli chiutindili muji wa Yelusalemu, mumanya kuvya
lusenje lwa kudenyeka kwaki luhikili. 21 Hinu, vevavi ku
Yudea vajumbalila kuchitumbi na vevavi kumuji vawuka na
vevavi kumgunda vala vakotoka kuwuya kumuji. 22 Ndava
magono ago ndi magono ga Chapanga kuvabuna vandu
vaki, muni kukita mambu goha gegayandikwi mu Mayandiku
Gamsopi gahengeka. 23 Valachikolela vadala vana ndumbu
na vevinyongesa magono genago! Muni yati kwiva na
mang'ahiso gamahele mu mulima na ligoga la Chapanga
likuvabwelela vandu va mulima wa Vayawudi. 24 Vangi
vikomiwa kwa upanga, vangi vitoliwa na kupechenganwa
mumilima yoha, muji wa Yelusalemu yati wilongoswa na
vandu vangali Vayawudi, mbaka mwishu wa ulongosi wavi.”
25 “Yati kwivya na ulangisu mulilanga na mwehi na ndondo.
Na vandu pamulima yati vivagaya ndava ya wogohi wa
kubuma kwa luyuga lwa nyanja. 26 Vandu yati vihinduka
ndava ya wogohi, pevilola mambu gegakuukolela mulima,
muni vindu vyoha vya kulihundi lilanga na mwehi na ndondo
na vingi vyoha yati vinyugusika. 27 Kangi, yati vamlola
Mwana wa Mundu ibwela mulihundi, ana makakala na
ukulu wamahele. 28 Lukumbi mambu genago pagitumbula
kuhumila, myimayi mkangamala, muni kugomboka kwinu
kuhegalili.” 29 Kangi akavajovela luhumu, “Mlola mkongo wa
mtini na mikongo yingi yoha. 30 Pemwilola yitumbula kumela
mahamba, mwavene mwimanya kuvya lusenje lwa fula
luhegelili. 31 Mewawa, pamwilola mambu genago gihengeka
yati mwimanya kuvya Unkosi wa Chapanga uvi papipi. 32
Chakaka nikuvajovela, chiveleku ichi cha hinu chipita lepi
kwakona genago goha kuhengeka. 33 Kunani kwa Chapanga
na pamulima yati ziwuka, nambu malovi gangu katu gipita
lepi.” 34 “Mujiyangalilayi! Mitima yinu yikotoka kutopelwa,
kwa mambu ga kugala na uhutulu na mang'ahiso ga mulima
uwu. Muni ligono lenilo likuvabwelela chigafula. 35 Muni
yikuvabwelela ngati likoka vandu voha vevitama pamulima
poha. 36 Hinu muvyamihu, na muyupayi kwa Chapanga
lukumbi lwoha muni muhotola mpata makakala ga kuyepa
mambu genago goha pegihumila, na kuyima palongolo ya
Mwana wa Mundu.” 37 Kila ligono muhi magono ago, Yesu
avi mukuwula vandu mu Nyumba ya Chapanga, nambu kilu
ahambayi kuchitumbi cha mizeituni na kutama kwenuko. 38
Na vandu voha vayumwiki lukela hambakucha kuhamba pa
Nyumba ya Chapanga, vapata kumyuwanila Yesu.

22 Mselebuko wa mabumunda gangali ngemeku,
wewikemiwa Pasaka yavi papipi. 2 Vakulu va kuteta
na vawula va malagizu ga Musa vakavya mukulonda njila
ya kumkoma Yesu, nambu vavayogwipi vandu. 3 Setani
akamyingila Yuda mweikemelewa Isikalioti, mmonga pagati
ya vamitumi vala kumi na vavili. 4 Yuda akahamba, kulongela
na vakulu va kuteta na vakulu va valonda va Nyumba ya
Chapanga, ndava ya kuvagotolela Yesu. 5 Vene vakaheka
na vakayidakila kumpela mashonga. 6 Yuda akayidakila,
ndi alonda fwasi ya bwina ya kumgotola Yesu changali
msambi wa vandu kumanya. 7 Ligono la mabumunda
gangasopewa ngemeku likahika. Lenilo ndi ligono la kuhinjwa
mwana limbelele wa Pasaka. 8 Yesu akavatuma Petili na
Yohani, avajovili “Mhamba mkatendekelayi chakulya cha
Pasaka.” 9 Vene vakamkota, “Wigana tikutendelekayi koki?”
10 Yesu akavajovela, “Myuwanila! Pamwiyingila kumuji yati
mwikonganeka na mgosi mweagegili chihulu cha manji.
Mumlanda mbaka munyumba yeiyingila. 11 Mumjovela
mkolo nyumba, ‘Muwula akukota, chivii koki chumba nilyayi
chakulya cha Pasaka pamonga na vawuliwa vangu?’ 12
Hinu mkolo nyumba yati akuvalangisa chumba chivaha
cha kugolofa chechivikiwi kila chindu. Hinu mtendelekeha
chakulya mwenumo.” 13 Vakahamba, vakakolela kila chindu
chivili ngati Yesu cheavajovili, ndi vakatendelekela chakulya

cha Pasaka. 14 Lukumbi palwahikili, Yesu akatama kulya
chakulya pamonga na vamitumi vaki. 15 Akavajovela, “Ninogili
neju kulya chakulya cha Pasaka yeniyi pamonga na nyenye,
kwakona kung'aiswa kwangu. 16 Muni nikuvajovela, yati nilya
lepi kavili Pasaka mbaka penapo payikamilika Muunkosi wa
Chapanga.” 17 Kangi Yesu akatola chikombi, akamsengusa
Chapanga akajova, “Mtola, mpelanayi mwavoha, 18 Muni
nikuvajovela, kuhumila hinu ninywa lepi kavili divayi mbaka
Unkosi wa Chapanga peubwela.” 19 Mewawa akatola
libumunda, akamsengusa Chapanga, akayimetula, akavapela
akajova, “Yeniyi ndi higa yangu yemwipewa nyenye. Muni
munikumbukayi nene.” 20 Akakita mewawa na chikombi
peamali kulya, akajova, “Chikombi ichi ndi lilaganu la
mupya yeyilangiswa na ngasi yangu na yeyiyitika ndava
yinu.” 21 “Nambu, mlola! Mweakuning'anamukila avi bahapa
pachakulya pamonga na nene. 22 Chakaka Mwana wa
Mundu ihamba kukomiwa, ngati cheaganili Chapanga,
nambu alachikolela mundu yula mweamng'anamukila.”
23 Penapo vakatumbula kukotana vene kwa vene yani
pagati yavi mwaihenga lijambu lenili. 24 Vamitumi va Yesu
vakatumbula kuhutana kumvala yani mweihololewa kuvya
mkulu kuliku vangi. 25 Yesu akavajovela, “Vankosi va
milima vakuvalongosa vandu kwa makakala, na vachilongosi
vakujikemela kuvya ‘Vankozi va vandu.’ 26 Nambu yikoto
kuvya chenichi pagati yinu, mweavimkulu pagati yinu
yikumgana kuvya ngati mdebe, na mweavi chilongosi
yikumgana kuvya ngati mtumisi. 27 Muni, ndi yani mweavi
mkulu, mweitama pameza kulya chakulya, amala yula
mweitumikila? Chakaka ndi yula mweitama pameza kulya
chakulya! Pamonga na genago, nambu nene nivii pagati
yinu ngati muhengaji.” 28 “Nyenye ndi mwemwasigalili na
nene lukumbi lwoha lwa mang'ahiso gangu, 29 ngati, Dadi
cheanigotolili nene uhotola wa kulongosa, mewawa na
nene nikuvagotolela nyenye, uhotola wenuwo. 30 Hinu,
yati mwinywa na kulya pameza yangu muunkosi wangu na
kutama muvigoda vya Unkosi na kuhamula makabila kumi na
gavili ga Isilaeli.” 31 “Yesu akajova, Simoni, Simoni! Yuwanila!
Setani ayupili luwusa kwa Chapanga lwa kuvalinga nyenye
kulola ngati muyendelela kuvya vamsadika. 32 Nambu
nene nikukuyupila veve muni kusadika kwaku kukotoka
kupungula. Na veve peukuvawuyila vakangamalisa valongo
vaku.” 33 Ndi Petili akayangula, “Bambu, nene nijitendelekili
kuhamba na veve muchifungu amala kufwa pamonga na
veve.” 34 Nambu Yesu akajova, “Nikukujovela Petili, kwakona
lijogolo langavika lelu yati ukunibela mala zidatu.” 35 Kangi,
Yesu akavakota vawuliwa vaki, “Panakavatumili changali
chihaku cha mashonga amala lihaku amala champali
za munjila mwapungukiwi na chindu?” Vakamyangula,
“Lepi.” 36 Yesu akavajovela, “Nambu hinu mundu mweavi
na chihaku cha mashonga agega na mweavi na lihaku
mewawa. Na yoyoha angali upanga agulisa likoti laki na
akagula umonga. 37 Yiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi,
‘Avalangiwi kuvya mmonga pagati ya vandu vanyagaji,’
Nikuvajovela naha, Mayandiku giganikiwa gatimila ndava
yangu, ndava muni wumi wangu wihika pamwishu.” 38
Vawuliwa vakajova, “Bambu, lola, penapa zivii panga zivili.”
Akavajovela, “Tigaleki!” 39 Yesu akawuka ngati chayavili
mvelu waki, akahamba kuchitumbi cha Mizeituni vawuliwa
vaki vakamlanda. 40 Pehahikili pandu pala akavajovela
vawuliwa vaki, “Muyupayi, mukoto kuyingila mukulingiwa.”
41 Kangi mwene akavaleka, akahamba utali wa mundu
kujugumila liganga, akafugama, akayupa. 42 Akajova,
“Dadi, ngati wigana uniwusila chikombi ichi cha mang'ahiso,
nambu lepi chiganu changu, ndi chewigana wamwene.”
43 Kangi, Mtumu wa kunani kwa Chapanga akahumila
akamkangamalisa. 44 Hinu peavi mulipyanda, akamuyupa
Chapanga neju, na lihuki ngati matonji ga ngasi, gamhulwili
pahi. 45 Peamali kuyupa, akayima kuvawuyila vawuliwa
vaki akavakolela vagonili, ndava vavi ngolongondi. 46 Yesu
akavajovela, “Ndava kyani mwigona? Muyumuka muyupa,
mkoto kuyingila mukulingiwa.” 47 Peavi akona ilongela,
msambi wa vandu ukabwela kuni ulongoswa na Yuda
mmonga wa vawuliwa kumi na vavili. Yuda akamhegelela
Yesu na kumjambusa cha kumkumbatila. 48 Nambu Yesu
akamjovela, “Yuda! Wu, ukumng'anamukila Mwana wa
Mundu kwa jambusa ya kumkumbatila?” 49 Vawuliwa vala
pavachiwene chechihumila vakakota, “Bambu, tivadumula
na panga zitu?” 50 Ndi mmonga pagati yavi akamtova
mvanda wa Mteta Mkulu wa Chapanga, akamdumula likutu la
upandi wa kulyela. 51 Nambu Yesu akajova, “Mleka! Yikoli.”
Akampamisa likutu la mundu yula, akamlamisa. 52 Kangi
Yesu akavajovela, vakulu va vakulu va kuteta na vakulu va
valonda va Nyumba ya Chapanga na vagogo vevabweli
kumkamula, “Wu, mbweli na mapanga na vibonga kunikamula
ngati nene namnyagaji? 53 Penavi pamonga na nyenye
magono goha Munyumba ya Chapanga mwanikamwili lepi.
Nambu ulu ndi lukumbi lwinu, lukumbi lwa uchilongosi wa
chitita.” 54 Vakamkamula Yesu, na kumtola, kuhamba nayu
kunyumba ya Mteta Mkulu wa Chapanga. Petili amlandili
cha kutali. 55 Vakakosa motu pagati ya luvanja lwa nyumba
vakatama pamonga, na Petili avili pagati yavi. 56 Muhengaji
mmonga mdala peamuwene Petili atamili papipi na motu,
akamlolokesa akajova, “Mundu uyu mewawa avi pamonga
na Yesu.” 57 Nambu petili akabela akajova, “Mdala veve!

Nene nimmanyili lepi." 58 Mwanakandahi, mundu yungi
amuweni Petili, akajova "Veve wa mmonga wavi." Nambu
Petili akayangula "Bambu veve, lepi nene!" 59 Ngati lukumbi
lwa saa yimonga palongolo, mundu yungi akajova, "Chakaka
na mundu uyu avi pamonga na Yesu, ndava mwenuyu
mewa Mgalilaya." 60 Nambu Petili akajova, "Bambu veve,
nichimanyili lepi chewijova!" Bahapo peavi akona ilongela
lijogolo likavika. 61 Bambu akamng'anamuka na kumlola
Petili, ndi Petili agakumbwiki geajoviwi na Bambu gala, "Lelu
kilu kwakona lijogolo kuvika yati ukunibela mala yidatu." 62
Penapo Petili akahuma kuvala akavemba neju. 63 Vandu
vevamyangalila Yesu vala, vakamtova na kumvevesa. 64
Vakamgubika mihu na chitambala, vakavya kumkota, lotelayi
yani mwaakutovili? 65 Vakamjovela malovi ga mahele
ga maligu. 66 Kwapachili, vagogo va mulima na vakulu
va kuteta na vawula va malagizu ga Musa, vakonganiki
pamonga, vakamtola Yesu vakampeleka mulibanji lavi likulu
la Vayawudi. 67 Vene vakamjovela "Utijovela! Wu, veve ndi
Kilisitu Msangula?" Nambu Yesu akayangula, "Hati ngati
nivajovili, yati mwisadika lepi, 68 Na ngati nivakotili nyenye,
yati nakuniyangula. 69 Nambu kutumbula hinu, Mwana wa
Mundu yati itama upandi wa kulyela wa Chapanga ana
makakala." 70 Voha vakamkota, "Ndi, veve Mwana wa
Chapanga?" Mwene akayangula, "Mwavene ndi mujovili
kuvya ndi nene." 71 Kangi vakajova, "Hinu, tigana lepi ujova
wungi ndava yaki? Tavete timyuwini cheijova mumlomo waki
mwene."

23 Msambi wa vandu voha vevakonganiki pala, vakayima
na kumpeleka Yesu palongolo ya Pilatu, 2 Vakatumbula
kumtakila vakajova, "Tamkolili mundu uyu avayaganisa
vandu vitu na kavili akuvabesa vandu vakotoka kumpela
kodi nkosi wa ku Loma na kujikemela ati mwene ndi Kilisitu
Msangula Nkosi." 3 Pilatu akamkota Yesu, "Veve ndi Nkosi
wa Vayawudi?" Yesu akamyangula, "Veve wamwene ndi
ujovili, veve Nkosi wa Vayawudi." 4 Pilatu akavajovela vakulu
va kuteta na msambi wa vandu, "Nakuchiwona chindu
cheabudili mundu uyu." 5 Nambu vene vakajova chinganga,
"Akuvakulukisa vandu kwa mawuliwu gaki mumulima woha
wa Yudea, atumbwili ku Galilaya na hinu avi penapa." 6 Pilatu
peayuwini genago, akakota, "Wu, mundu uyu ndi mkolonjinji
wa ku Galilaya?" 7 Peamanyili Yesu ihuma mumulima
wewilongoswa na Helodi, ndi ampeliki kwa Helodi muni
lukumbi lwenulo mewa avi ku Yelusalemu. 8 Helodi akavya
na luheku neju peamuweni Yesu. Muni amali kuyuwana
mambu ga Yesu, ndi magono gamahele anogelayi kumlola
Yesu cheikita gachinamtiti. 9 Helodi amkotili Yesu makotesi
gamahele, nambu Yesu nakumyangula chindu. 10 Vakulu
va kuteta na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli
Musa vakayima kulongolo na kumtakila chinganga. 11
Helodi pamonga na vamanjolinjoli vaki vakampeli soni Yesu
na kumvevesa, kangi vakamuwalika ligwanda la unkosi na
kumuwuyisa kwa Pilatu. 12 Magono gamumbele Helodi na
Pilatu vatamanila cha umakoko, nambu kutumbula ligono
lenilo vakavya vankozi. 13 Pilatu akavakemele pamonga,
Vamteta vakulu na vachilongosi va Chiyawudi na vandu, 14
akavajovela, "Mumletili mundu uyu mwijova akuvayaganisa
vandu. Hinu myuwanila! Nimali kulola muhalu uwu palongolo
yinu kawaka chindu cheabudili mu mambu goha gemumtakili.
15 Lepi nene ndu, nambu hati Helodi mewa, amuwuyisi kavili,
ndava kawaka chindu cheabudili cheachiwene, kwa mundu
uyu hati ahamuliwa lifwa. 16 Yati nilagazila atovewa michapilu
ya miinga, na kumulekekesa. 17 Mselebuko wa Pasaka,
Pilatu yamganili kuvadindulila mundu mmonga kuhuma
muchifungu." 18 Nambu voha vakaywanga, "Mkoma mundu
uyu! Utidindulilayi Balaba!" 19 Balaba asopiwi muchifungu
ndava ya kukulukisa vandu muchitutu na muchitutu chenicho
mundu mmonga akomiwi. 20 Pilatu aganili kumulekekesa
Yesu, ndi akalongela nawu kavili vandu vevamtakili Yesu. 21
Nambu vene vakaywanga vakajova, "Mvambayi pamsalaba,
mvambayi pamsalaba!" 22 Pilatu akavajovela mala ya datu,
"Chindu gani cheabudili mundu uyu? Nichiwona lepi chindu
cheabudili hati ahamuliwa kukomiwa! Nene yati nilagiza
atovewayi michapilu na kumlekekesa." 23 Nambu vene
vakayonjokesa kuywanga neju, Yesu yiganikwa avambiwayi
pamsalaba, lwami zavi pamwishu zayuwaniki. 24 Hinu,
Pilatu akahamula gahengeka. 25 Akamulekekesa kuhuma
muchifungu yula mweakukingiwi ndava ya kuvya pamonga
na vandu muchitutu na kukoma mundu mmonga, ndi
akamgotola Yesu vamukita ngati chevigana. 26 Pevavi
mukupeleka, vakakonganeka na mundu mmonga liina laki
Simoni mkolonjinji wa Kulene, mweahumayi kumgunda waki,
ndi vakamkamula na kumgegesa msalaba wula mumbele
ya Yesu. 27 Vandu msambi kwa msambi, wamulandili,
pagati yavi vavi vadala vevamuvembelayi Yesu ndava ya
lipyanda. 28 Yesu akavang'anamukila, akajova, "Vamawu va
Yelusalemu! Mkoto kunivembela nene, nambu mujivembela
mwavene na vana vinu. 29 Muni chakaka walabwela
lukumbi, yati mwijova, 'Mbanga yavi vadala, vangali vana
na vangavaleke, amala vanganyong'esa vana!' 30 Lukumbi
lwenulo, yati vandu vakuvijovela vidunda, mutigwilila na
tudunda, 'Mutigubika!' 31 Ngati vandu vakunikitila nene
chenicho mwenivili ngati mkongo uvisi, yati yivya wuli kwa
nyenye mwemuvi ngati mkongo uyumu?" 32 Mewa vavatoli

vandu vangi vavili vanyagaji vavapeliki, kukomiwa pamonga
na Yesu. 33 Pavahikili pandu pepikemelawa, “Libangu la
Mutu,” Ndi vakamvamba Yesu pamsalaba pamonga na
vanyagaji vavili vala mmonga upandi waki wa kulyela na
yungi upandi wa kumangeya. 34 Yesu akajova, “Dadi,
valekekesa, muni nakumanya chevikita.” Kangi, vakagavana
nyula zaki kwa kuhagula kwa gudugudu. 35 Vandu vayimili
kulolokesa kuni vakulu va Vayawudi chevamvevisi vijova,
“Avasangwili vangi, hinu ajisangula mwene ngati mwene
ndi Kilisitu mwehaguliwi na Chapanga!” 36 Manjolinjoli
mewa vamvevisi, vamhambili Yesu na kumpela divayi
yivavanu, 37 Vakumjovela, “Ngati chakaka veve ndi Nkosi
wa Vayawudi, ujisangula wamwene!” 38 Panani ya msalaba
vavikili chibawu chechayandikiwi, “Mwenuyu ndi Nkosi wa
Vayawudi.” 39 Mmonga wa vanyagaji vala vevavambiwi
pamsalaba akamliga Yesu, akajova “Wu, lepi chakaka kuvya
veve ndi Kilisitu Msangula? Jisangula wamwene, utisangula
na tete!” 40 Nambu mnyagaji yungi yula, akamuywangila
muyaki akamjovela, “Veve ukumuyogopa lepi Chapanga
hati padebe? Veve uhamuliwi mewawa. 41 Veve na nene
yikutigana tihamuliwa ndava ya kunyaga kwitu. Nambu
mundu uyu kawaka hati chimonga cheabudili.” 42 Kangi
akamjovela Yesu, “Veve Yesu! Ukoto kunikosiwa peuyingila
Munkosi waku!” 43 Yesu akamyangula, “Chakaka nikujovela
lelu yati tivya na nene kupaladiso.” 44 Kutumbula saa sita
muhi, chitita chikagubika mulima woha mbaka saa tisa,
45 na lilanga likakotoka kulangasa na lipazia lelakovikwi
mu Nyumba ya Chapanga likapapuka vipandi vivili. 46
Yesu akavemba kwa lwami luvaha, “Dadi! Mumawoko gaku
nigotola mpungu wangu!” Akadumuka mpungu. 47 Mkulu
wa manjolinjoli yula peagawene gegahumalili, akamulumba
Chapanga akajova, “Chakaka mundu uyu avi mbwina!” 48
Na vandu voha vevakonganiki penapo ndava ya lijambu
lenilo pavagawene gegahumalili gala, vakawuya kunyumba
zavi, kuni vakujitova nganga cha ngolongondi. 49 Vankozi
vaki voha pamonga na vadala vealongosini nawu kuhuma
ku Galilaya, vayimili cha kutali kulola mambu genago. 50
Kwavi na mundu mmonga liina laki Yosefu, avi mmonga wa
vachilongosi wa libanji likulu la Vayawudi. Avi mundu mbwina
na kukita geigana Chapanga, 51 mwene nakuyidakilana
gevapangili na kugakita vachilongosi vayaki va libanji
likulu la Vayawudi. Yosefu avi mkolonjinji wa Alimatei, ndi
avi mukulindila kubwela kwa Unkosi wa Chapanga. 52
Mundu mwenuyo akahamba kwa Pilatu kumuyupa atola
higa ya Yesu. 53 Akayihulusa higa kuhuma pamsalaba,
akayitindisila nyula ya msopi na kuvika mulitinda lelahongoliwi
pamhana ya litalau, lavi langavikiwa mundu. 54 Lavi ligono
la kutendelekeha, Ligono la Kupumulila ndi latumbukana.
55 Vadala vevalongosini na Yesu kuhuma ku Galilaya
vakamulanda Yosefu na kuliwona litinda na higa ya Yesu
cheuvikiwi. 56 Kangi vakawuya kunyumba, vakatendelekela
mahuta geginungalila bwina ga kunyala higa ya Yesu.
Ligono la Kupumulila vapumulili ngati malagizu ga Chapanga
geampeli Musa chegilagiza.

24 Ligono la Dominika, lukela hamba kucha, vadala
vala vakahamba kulitinda, kuni vagegi mayewani
na mahuta gakunungalila gevatendekili. 2 Vakoli liganga
lila libilindwisi patali kuhuma pakuyingila mulitinda. 3
Hinu, pavayingili mugati, vayiwene lepi higa ya Bambu
Yesu. 4 Pevavi vakona vikangasa ndava ya lijambu
lenilo, bahapo vandu vavili vevawalili nyula za kung'asima
neju vakahumila papipi yavi. 5 Vadala vala vakavya na
wogohi, vakagundama pahi. Ndi vandu vala vakavajovela,
“Ndava kyani mukumlonda mundu mweavi mumi pagati ya
vevafwili? 6 Avi lepi apa, ayukili. Muholalela cheavajovili
peavi akona ku Galilaya. 7 ‘Yikumgana Mwana wa Mundu
awusiwayi pavandu vevakumbudila Chapanga, na vene
yati vakumvamba pamsalaba na pa ligono la datu yati
iyuka.’” 8 Penapo vadala vala vakagakumbuka malovi ga
Yesu, 9 vakawuya kuhuma kulitinda, vakavajovela vamitumi
kumi na mmonga, pamonga na vangi voha, malovi ga
mambu ago goha. 10 Vadala vevabweli kujova mambu
genago vavi Maliya mkolonjinji wa Magidala na Yoana
na Maliya nyina waki Yakobo pamonga na vadala vangi
vevalongosini nawu. 11 Nambu vamitumi vala vasadiki lepi
malovi ga vadala vala, ndava vagahololela ngati uyimu
nunuyu. 12 Nambu Petili, akajumba kuhamba kulitinda,
peahikili kulitinda agundimi kulingulila mugati akayiwona
ngayene nyula ya msopi. Akawuya kunyumba kuni ikangasa
na kujikota gala gegahumili. 13 Ligono lilolo, vavili pagati
ya vamulanda va Yesu vavi mulugendu kuhamba kuchijiji
chimonga cha ku Emau chechavi utali wa masaa gavili
kuhuma ku Yelusalemu, 14 Vavi mukugalongalela mambu
goha gegahumalili. 15 Pavayendelela na malongesi gavi,
Yesu mwene akavahumila na kugenda nawu, 16 Vamuweni
kwa mihu gavi, nambu vadindiwi vakotoka kummanya.
17 Yesu akavakota, “Mwilongela kyani kuni mwigenda?”
Vene vakayima pamihu pavi pakwinyini cha ligoga. 18
Mmonga wavi liina laki Kileopa, akamyangula, “Wu nga veve
myehe wangamanya mambu gegahumalili pa Yelusalemu
magono gagaga?” 19 Yesu akavakota, “Mambu goki?”
Vena vakamuyagula, “Mambu gegamkolili Yesu wa ku
Nazaleti.” Mwene avi Mlota mweihotola kuhenga na kuwula

palongolo ya vandu voha va Chapanga. **20** Vakulu va kuteta
na vachilongosi vitu vakamgotola na kumuhamula lifwa,
vakamvamba pamsalaba. **21** Nambu tete tamsadiki mwene
kuvya ndi mweatumwili kuyigombola Isilaeli! Hinu, lelu ndi
ligono la datu pagahengiki mambu genago. **22** Kavili vadala
vangi va kwitu vatikenyemwisi, muni vakahambili kulitinda
lukela hambakucha, **23** Nambu nakuyikolela higa ya Yesu.
Vakawuya nakutijovela vahumiwi na vamitumu va kunani kwa
Chapanga, vevavajovili ngati Yesu akona mumi. **24** Vayitu
vangi pagati yitu vahambili kulitinda kulola gegajoviwi na
vadala vala, nambu nakuyiwona lepi mwene. **25** Kangi Yesu
akavajovela, "Nyenye vayimu na mitima yinu yitopa kusadika
gegajoviwi na vamlota va Chapanga! **26** Wuli, yamganili lepi
Kilisitu msangula kung'ahika, kangi ayingilayi muukulu waki?"
27 Hinu akavadandaulila mambu goha gegamuvala mwene
mu Mayandiku Gamsopi kutumbula muhitabu ya Musa mbaka
muhitabu ya Vamlota va Chapanga. **28** Pevahegalili na chijiji
chevaambayi, Yesu akakita ngati mweiyendelela na lugendu,
29 Nambu vene vakamjovela, chondi pepayi, "Utamayi
pamonga na tete, muni lilanga litipimi chitita chibwela." Ndi
akayingila nawu mugati. **30** Peatamili kulya chakuyla pamonga
nawu, akalitola libumunda na kumsengusa Chapanga na
kulimetula na kuvapela. **31** Bahapo vakagubukuliwa mihu
gavi na kummanya, nambu mwene akayaga pagati yavi. **32**
Ndi Vakajovesana, "Mitima yitu yasangalwiki neju mugati
mwitu peakatidandauli Mayandiku Gamsopi munjila mula?"
33 Balapala vakawuka, kuwuya ku Yelusalemu. Kwenuko
vakavakolela vamitumi kumi na mmonga na vangi vevavi
pamonga na vene vakonganiki, **34** vakajova, "Chakaka
Bambu ayukili! Amuhumalili Simoni!" **35** Hinu vamulanda
vavili va Yesu vakavajovela mambu gegavakolili munjila na
chevammanyili Yesu pealimetulayi libumunda. **36** Pevavi
mukujovewa genago, Yesu mwene bahapo akayima pagati
yavi nakujova, "Uteke uvyayi na nyenye." **37** Vakakenyemuka
na kuyogopa neju muni vaholalelayi pangi valiwene lihoka.
38 Nambu mwene akavajovela, "Ndava kyani mwivagaya?
Ndava kyani mwikujikota kota mumitima yinu? **39** Mlola
mawoko na magendelu, muni mumanyayi kuvya ndi nene.
Munipamisa mumanya, muni lihoka langali higa amala
lijege ngati chemukunilola." **40** Peamali kujova genago,
akavalangisa mawoko na magendelu. **41** Pevavi vakona
kusadika, ndava ya luheku uvaha na kukangasa, Yesu
akavakota, "Muvinachu chakulya chochoha penapa?" **42**
Vakampela chipandi cha somba yiyochanu, **43** akachitola
na kulya kuni woha vakumlola. **44** Kangi akavajovela,
"Genaga ndi malovi genavajovili penakavili na nyenye, muni
yaganikwi gahengekayi goha gegayandikiwi kunivala nene
mu malagizu ga Musa na muvitabu vya vamlota va Chapanga
na Muchitabu cha Zabuli." **45** Kangi, penapo akavalangasila
luhala lwavi muni vagamanyayi Mayandiku Gamsopi. **46**
Akavajovela, "Gayandikiwi kuvya, Kilisitu msangula yati
ing'ahiswa nambu paligono la datu yati iyuka kuhuma
pavafwili, **47** yikuvagana mewa vandu va makabila goha,
kutumbula ku Yelusalemu vakokoselewayi muliina laki kuleka
kumbudila Chapanga. Muni valekekeswa kubuda kwavi. **48**
Nyenye ndi mwemugawene mambu genago. **49** Namwene
yati nikuvapelekela yula mweavalagazili Dadi wangu, nambu
mulindila kumuji mbaka pemumemeswa uhotola kuhuma
kunani." **50** Kangi Yesu akavalongosa vawuliwa kuvala ya
muji wenuwo mbaka ku Betania, akayinula mawoko gaki
kunani akavamotisa. **51** Peamali kuvamotisa, akavaleka,
akatoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga. **52** Vawuliwa
vakamfugamila Yesu, kangi vakawuya pa Yelusalemu, kuni
vavi na luheku luvaha, **53** Vayendalili kuvya Panyumba ya
Chapanga magono goha, vakumulumbalila Chapanga.

Yohani

1 Penapo pakutumbula, kwakona vindu vyoha viwumbiki
lepi avili mmonga mweakemeliwi Lilovi. Lilovi avili na
Chapanga. Mwene avili Chapanga. **2** Kuhuma kutumbula
avili pamonga na Chapanga. **3** Kupitila mwene, Chapanga
awumbili vindu vyoha, kawaka chindu hati chimonga
chechawumbiki changali mwene. **4** Mwene ndi chinyepa
cha wumi na wumi wene uletili lumuli kwa vandu. **5** Lumuli
lwenulo lulangasa kuchitita, na chene chitita chihotola lepi
kulujimisa. **6** Chapanga amtumili mundu mmonga liina laki
Yohani, **7** mwene abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli
lwenulo. Abweli muni vandu voha vayuwana na kusadika
ujumbi waki. **8** Yohani mwene avi lepi lumuli lwenulo, nambu
abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli lwenulo. **9** Lwenulo
ndi lumuli lwa chakaka, lumuli lwelubwela pamulima na
kuvalangasila vandu voha. **10** Hinu, lilovi lila avili pamulima
na kupitila mwene Chapanga awumbili mulima, nambu
vandu va pamulima wammanyili lepi. **11** Abwelili pavandu
vaki mwene, nambu vandu vaki vampokili lepi. **12** Nambu
vandu vevampokili, na kumsadika, avapeli uhotola wa kuvya
vana va Chapanga. **13** Vavi vana va Chapanga lepi kwa
kuvelekewa ngati vandu chevivelekewa. Amala vavelikwi lepi
ngati vandu chevigana, nambu kwa maganu ga Chapanga
mwene. **14** Lilovi lila akavya mundu, akatama kwitu. Ndi
tiuwene ukulu waki, ukulu waki mwene nga Mwana wa Dadi
Chapanga, amemili ubwina wa Chapanga na uchakaka.
15 Yohani avajovili vandu malovi gaki. Akajova kwa lwami,
“Mwenuyu ndi yula mwenamuluwili penajovili, ‘Ibwela mundu
mweigelekela pahali pangu mkulu kuliku nene, muni amali
kuvya kwakona nene kuvelekewa.’” **16** Ndava cheavili ubwina
waki wamahele tete tavoha tipokili mota yamahele. **17**
Chapanga atipeli malagizu kupitila Musa, nambu ubwina
wa Chapanga na chakaka utibwelili kupitila Yesu Kilisitu.
18 Kawaka mundu mweamuwene Chapanga katu. Nambu
nga Mwana waki yuyo mweavi Chapanga na mweaganiwi
na Dadi, mwene atimanyisi mambu gaki. **19** Genaga ndi
malovi Yohani geajovili ndava yaki lukumbi vachilongosi va
Vayawudi ku Yelusalemu pevavatumili vamteta va Chapanga
na Valawi vamkotayi, “Veve wayani?” **20** Yohani abelili lepi
kuyangula likotesi lenilo, nambu akajova hotohoto, “Nene
lepi Kilisitu Msangula.” **21** Kangi vakamkota, “Hinu veve ndi
wayani? Wu, veve ndi Eliya?” Yohani akayangula, “Lepi.”
Vakamkota kangi, “Veve ndi yula mlota wa Chapanga?”
Akavayangula, “Lepi!” **22** Kangi vakamkota, “Hinu wayani
veve? Wijova wuli kukuvala wamwene? Utijovelayi na tete
tikavayangula vevatitumili.” **23** Yohani akayangula, nene ndi
yula mlota Isaya ajovili malovi gaki, “Nene ndi lwami lwa
mundu ikemela kulugangatu. ‘Mgolosayi njila ya Bambu.’”
24 Vandu avo vatumwili na Vafalisayu, **25** vakamkota
Yohani, “Ngati veve lepi Kilisitu Msangula mweahaguliwi na
Chapanga, amala Eliya, amala mlota wa Chapanga, ndava
kyani wibatiza?” **26** Yohani akavayangula, “Nene nibatiza kwa
manji, nambu avi mmonga pagati yinu, mwakona kummanya.
27 Mweibwela pahali pangu, ndi nene niganikiwa lepi hati
kuwopola nyosi za champali zaki.” **28** Mambu genago
gakitiki kumuji wa Betania, kumwambu ya mfuleni Yoludani,
Yohani kweavi mukubatiza. **29** Chilau yaki, Yohani amuwene
Yesu akumbwelela akajova, “Lola, mwenuyu ndi Mwana
limbelele wa Chapanga, ndi mweiwusa kumbudila Chapanga
pamulima! **30** Ndi mwenamlongalili yula penajovili, ‘Pahali pa
nene ibwela mundu mkulu kuliku nene, mwene avili kwakona
nene kuvelekewa!’ **31** Hati namwene nangammanya, nambu
nibweli kubatiza na manji muni vandu va Isilaeli vammanyayi.”
32 Kangi Yohani atijovili gala geagawene, “Namuwene
Mpungu Msopi akumuhelelela ngati ngunda kuhuma kunani
na kutula panani yaki. **33** Nene nangammanya, nambu yula
mweanitumili kubatiza vandu na manji amali kunijovela,
‘Mundu mweakumlola Mpungu Msopi akumuhelelela kuhuma
kunani na kutama panani yaki, ndi mweibatiza na Mpungu
Msopi.’ **34** Kangi Yohani akajova nene nigalolili mambu aga
na nikuvajovela uchakaka kuvya mwenuyu ndi Mwana waki
Chapanga.” **35** Kangi chilau yaki, Yohani avili pandu penapo,
pamonga na vawuliwa vaki vavili. **36** Peamuwene Yesu ipita
akajova, “Lola! Uyu ndi Mwana Limbelele wa Chapanga.” **37**
Vawuliwa vavili vala pevayuwini malovi geajovayi Yohani gala
vakamlanda Yesu. **38** Yesu ang'anamwiki, avawene vawuliwa
vala vakumlanda, akavakota, “Mwilonda kyani?” Vakamkota,
“Labi witama koki?” Labi mana yaki Muwula. **39** Yesu
akavajovela, “Mbwela, na nyenye yati mwilola,” Vawuliwa
vala vakamlanda yavili lukumbi lwa saa kumi ya kimihi na
vakatama kwaki ligono lenilo. **40** Andelea, mlongo waki
Simoni Petili avi mmonga pagati ya vavili avo vevamyuwini
Yohani geajovili, vakamlanda Yesu. **41** Andelea akatumbula
kumlonda Simoni mlongo waki, akamjovela “Timuwene
Msangula.” Ndi kujova “Kilisitu.” **42** Kangi ampeliki Simoni
kwa Yesu. Ndi Yesu akamlolokesa Simoni akajova, “Simoni
veve mwana wa Yohani. Hinu yati ukemelewa Kefa,” Kwa
Chigiliki ndi Petili, mana yaki “Litalau.” **43** Chilau yaki Yesu
akawuka, kuhamba kumulima wa Galilaya ndi amkolili Filipi,
akamjovela “Nilandayi.” **44** Filipi mkolonjinji wa ku Betisaida,
muji wevitama Andelea na Petili. **45** Filipi amkoli Natanyeli,
akamjovela, “Timuwene mwene, mweayandikiwi na Musa
muchitabu cha malagizu, na vamlota va Chapanga vayandiki

mambu gaki, Yesu wa kuhuma kumuji wa Nazaleti mwana
wa Yosefu." 46 Natanyeli akamkota Filipi, "Chindu cha bwina
chihotola wuli kuhumila ku Nazaleti?" Mwene akamjovela,
"Bwelayi ulole." 47 Yesu peamuwene Natanyeli akumbwelela,
akajova, "Lola! Chakaka mwenuyu ndi Mwiisilaeli chakaka,
kawaka udese mugati yaki hati padebe." 48 Natanyeli
akamkota Yesu, "Unimanyi wuli?" "Mwene akamyangula,
kwakona Filipi angakukemela nakuwene pewavi pahi pa
mkongo wa mkuyu." 49 Penapo Natanyeli akamjovela,
"Muwula," Veve ndi Mwana wa Chapanga! "Veve ndi Nkosi
wa Isilaeli!" 50 Yesu akamjovela usadika ndava nikujovili
nakuwene pahi ya mkongo wa mkuyu? Yati ukugawona
gavaha neju ya aga. 51 Ndi akayonjokesa kujova, "Chakaka
nikuvajovela, yati mwilola kunani kwa Chapanga kudinduka
na vamitumu va kunani kwa Chapanga vikwela na kuhelela
panani pa Mwana wa Mundu."

2 Ligono la datu kwavi na mselebuko kumuji wa Kana,
mulima wa Galilaya, na nyina waki Yesu avili. 2 Yesu
mewa agongoliwi kumselebuko pamonga na vawuliwa
vaki. 3 Lukumbi divayi payamaliki, nyina waki akamjovela
Yesu, "Divayi yimaliki!" 4 Yesu akamyangula, "Ukotoka
kunijovela cha kuhenga. Lukumbi lwangu lwakona kuhika." 5
Kangi, nyina wa Yesu akavajovela vanalihengu, "Chochoha
cheakuvajovela, muhengayi." 6 Penapo kwavili na vihulu
sita ya kuvikila manji kwenuko, kila umonga weuhotola
kumema madebe gavili amala gadatu ga manji. Yeyavikiwi
penapo ndava ya mvelu wa Vayawudi kujinyambisa ndava
ya kumuyupa Chapanga. 7 Yesu akavajovela, "Mumemesa
manji muvihulu vyenivyo." Vakagamemesa mbaka panani.
8 Kangi akavajovela, "Hinu mnegayi mumpelayi myimilila
mselebuko, navene vakampelekela." 9 Myimilila mselebuko
peagawonjili manji gala akalola gang'amwiki kuvya divayi.
Mwene nakumanya kweyahumili, nambu vala vatumisi
vevanegili vamanyili. Myimilila mselebuko amkemili mkolo
ndowa, 10 akamjovela, "Vandu voha vitendelekela hoti divayi
yabwina na vandu vakanywayi neju, ndi vitendelekela yangali
makakala yila, hinu veve uyivikili divayi ya bwina mbaka
pamwishu!" 11 Chenicho chavi chinamtiti cha kutumbula
cheachikitili Yesu ku Kana, pamulima wa Galilaya. Akalangisa
ukulu waki, vawuliwa vaki ndi vakamsadika. 12 Pegamaliki
ago, Yesu akawuka pamonga na nyina waki, na valongo vaki
na vawuliwa vaki vahambili ku Kapelanaumu kwavatamili
magono gadebe. 13 Mselebuko wa Vayawudi wewukemelewa
Pasaka wavili papipi kuhika, Yesu akahamba ku Yelusalemu.
14 Hinu avakolili vandu Paluvanja lwa nyumba ya Chapanga,
vagulisayi ng'ombi mambelele na ngunda, na vabadilisa
mashonga vatamili mumeza zavi. 15 Ndi akabota mchapilu
wa nyosi akavavinga voha kuvala ya Nyumba ya Chapanga
vene pamonga na ng'ombi na mambelele gavi, kangi
akapechengana mashonga gavi akazibilindusa meza zavi. 16
Akavajovela vevagulisa ngunda vala, "Muwusa vindu vyenivi.
Mkotokayi kukita nyumba ya Dadi wangu kuvya pandu pa
kugulisa na kugula vindu!" 17 Vawuliwa vaki vakumbwiki
kuvya Mayandiku Gamsopi gijova "Mwe! Chapanga uganu
wangu kwa nyumba yaku ukunitinyisa mugati yangu ngati
motu." 18 Vayawudi vangi vakamkota Yesu, "Wu, ulangisu
woki yati wikita kulangisa una uhotola wa kukita genago?" 19
Yesu akavayangula, "Mgwisa Nyumba Chapanga iyi, na nene
yati nijenga kangi mu magono gadatu." 20 Penapo Vayawudi
vamkotili, "Wihotola wuli kujenga mu magono gadatu? Ndava
nyumba ya Chapanga iyi yijengiwi mulukumbi lwa miyaka
alobaini na sita!" 21 Nambu Nyumba ya Chapanga Yesu
yeailongelelayi ndi higa yaki. 22 Hinu, peayukisiwi, vawuliwa
vaki vakumbwiki kuvya ajovili ago, vakagasadika Mayandiku
Gamsopi na malovi Yesu geavajovili. 23 Yesu peavi ku
Yelusalemu kumselebuko wa Pasaka, vandu vamahele
vamsadiki pavauwene ulangisu weavakitili. 24 Nambu Yesu
avasadiki lepi vandu avo muni avamanyili voha. 25 Aganili
lepi kujovewa chochoha ndava ya vandu, muni mwene
agamanyili bwina mambu gegavi mumitima yavi.

3 Kwavi na chilongosi mmonga Myawudi wa chikundi
cha Vafalisayu, liina laki Nikodemu. 2 Ligono limonga
kimihi Nikodemu amhambalili Yesu akamjovela, "Muwula,
tikumanyii ngati veve muwula mweutumwili kuhuma kwa
Chapanga, muni kawaka mundu mweihotola kukita ulangisu
weukita changali kuvya na Chapanga." 3 Yesu akamjovela,
"Chakaka nikujovela, mundu ngati avelekiwi lepi kavili
ihotola lepi kulola Unkosi wa Chapanga." 4 Nikodemu
akamkota, "Wu, mundu mvaha yihotoleka kuvelekewa
kavili? Yihotoleka lepi kuyingila mulileme la nyina waki
na kuvelekewa kavili." 5 Yesu akamyangula, "Chakaka
nikukujovela," Mundu ngati avelekiwi lepi kwa manji na kwa
Mpungu Msopi katu nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa
Chapanga. 6 Mundu ivelekewa chihiga kwa dadi na mau,
nambu ivelekewa chimpungu kwa Mpungu Msopi. 7 Ukotoka
kukangacha kuvya nijovili yikumgana mundu kuvelekewa
kavili. 8 Chimbungululu chibuma, kuhamba kwechigana
wiyuwana chibuma, nambu wimanya lepi kwe chihuma amala
kwe chihamba. Mewawa kwa kila mundu mweavelekiwi kwa
Mpungu Msopi. 9 Nikodemu akamkota, "Mambu genaga
gihotoleka wuli?" 10 Yesu akamyangula, "Veve muwula wa
vandu va Isilaeli nakugamanya mambu aga? 11 Chakaka

nikujovela, tete tijova getikugamanya na tikuvajovela vandu
vindu vyetiviwene, nambu nyenye nakuyidakila ujumbi
witu. 12 Nivajovili mambu ga pamulima nakusadika, hinu
mwihotola wuli kusadika nikavajovela mambu ga kunani
kwa Chapanga? 13 Kawaka mundu mwahambili kunani kwa
Chapanga, nambu Mwana wa Mundu ndi mweahelili kuhuma
kunani kwa Chapanga." 14 Ngati Musa cheanyakwili Liyoka
la Shaba panani ya ndonga kulugangatu kula, mewa na
Mwana wa Mundu yati inyakuliwa kunani, 15 muni kila mundu
mweakumsadika yati ivya na wumi wa magono goha gangali
mwishu. (aiōnios g166) 16 Muni Chapanga avaganili neju vandu
va mulima hati amuwusili Mwana waki ngamwene yuyo, muni
yoyoha mwaisadika akotoka kuyaga ndi avyayi na wumi
wa magono goha. (aiōnios g166) 17 Chapanga amtumili lepi
Mwana waki pamulima ndava ya kuvahamula vandu, nambu
kuvasangula. 18 Mweakumsadika Mwana ihamuliwa lepi,
nambu mwangamsadika amali kuhamuliwa, ndava amsadiki
lepi, nga Mwana yuyo wa Chapanga. 19 Na uhamula
wene ndi uwu, lumuli lubwelili pamulima nambu vandu
vaganili chitita kuliku lumuli, muni matendu gavi gahakau. 20
Mundu yoyoha mweikita gahakau angalugana lumuli, mewa
ibwela lepi kulumuli, muni igana lepi matendu gaki gahakau
galangalayi. 21 Nambu mundu yeyoha mweilanda gachakaka
ibwela kulumuli muni matendu gaki galolekanayi, gahengiki
kwa kumyidakila Chapanga. 22 Pegamaliki genago, Yesu na
vawuliwa vaki vakahamba kumulima wa Yudea, akatama
navu kwenuko na kubatiza vandu. 23 Mewawa Yohani avi
mukubatiza vandu ku Ainoni, papipi na ku Salemu, muni
kwenuko kwavi na manji gamahele vandu vamhambalili,
mwene akavabatiza. 24 Genaga gahumalili lukumbi Yohani
peavi angasopewa muchifungu. 25 Ukahumila muhutanu
pagati ya vawuliwa va Yohani na myawudi mmonga ndava
ya mvelu wa kunyambiswa ndava ya kumuyupa Chapanga.
26 Hinu, vawuliwa avo vakamhambila Yohani na kumjovela
"Muwula mundu yula mwewavili nayu kumwambu ya
Yoludani, yula veve mwewatijovili malovi gaki, hinu namwene
ibatiza na vandu voha vakumlanda!" 27 Yohani akavayangula,
"Mundu ihotola lepi kuvya na chindu ngati angapewa na
Chapanga. 28 Nyenye mwavene mumanyili kuvya najovili,
'Nene lepi Kilisitu Msangula, nambu natumiwi nimlongolela.'
29 Mdala wa ndowa ndi waki mkolo ndowa, nambu nkozi wa
mkolo ndowa mweiyima kumyuwanila iheka neju kuyuwana
mkolo ndowa ijova. Mewa nene nisangalwiki neju. 30 Yesu
yikumgana avyayi mkulu na nene nivyayi namdebe." 31
Mweibwela kuhuma kunani kwa Chapanga ndi mkulu kuliku
voha, mweihuma pamulima ndi wa pamulima, na ilongela
mambu ga pamulima. Nambu mweibwela kuhuma kunani
ndi ilongosa vindu vyoha. 32 Mwene ijova gala geagawene
na kuyuwana, nambu kawaka mundu mweiyidakila ujumbi
waki. 33 Nambu mundu yoyoha mweiyidakila ujumbi waki ndi
ijova Chapanga ndi mchakaka. 34 Ndava yula mweatumwili
na Chapanga ijova malovi ga Chapanga, ndava Chapanga
ammemisi mundu mwenuyo Mpungu Msopi. 35 Dadi amganili
Mwana na amgotolili vindu vyoha. 36 Mweakumsadika
Mwana avi na wumi wa magono goha gangali mwishu,
nambu angamsadika Mwana avi lepi na wumi, nambu ligoga
la Chapanga likumtamila. (aiōnios g166)

4 Vafalisayu vayuwini kuvya Yesu avi mukupata vawuliwa
vamahele na kuvabatiza kuliku Yohani. 2 Ndi chakaka
kuvya Yesu mwene abatiza lepi, nambu vawuliwa vaki ndi
vevabatizayi vandu. 3 Hinu Yesu peagayuwini genago,
akawuka ku Yudea na kuwuya ku Galilaya. 4 Mulugendu
lwenulo yamganili kuvedukila kumulima wa Samaliya. 5 Ndi
peahikili muji umonga pamulima wa Samaliya weukemiwa
Sikali, papipi na mgunda wa Yakobo weampelilli mwana waki,
mweikemiwa Yosefu. 6 Pandu penapo pavi na chiliva cha
Yakobo, na Yesu ndava ya kutotokela na lugendu, akatama
pamuhana ya chiliva. Yavili ngati lukumbi lwa muhi. 7 Kangi,
akabwela mdala mmonga mkolonjinji wa ku Samaliya kunega
manji. Yesu akamjovela, "Nipelayi manji ninywayi." 8 Lukumbi
lwenulo vawuliwa vaki vahambili kumuji kugula chakulya. 9
Nambu mdala yula akamjovela, "Veve wa Myawudi, na nene
namdala msamaliya! Uhotola wuli kuniyupa manji?" Muni
Vayawudi na Vasamaliya katu vitama lepi pamonga. 10 Yesu
akamyangula, "Ngati kuvya umanyayi chindu chechiwusiwa
na Chapanga ndi yani mweakukujovela, 'nipelayi manji
ninywai,' Ngawamali, kumuyupa manji gegileta wumi." 11
Mdala yula akamjovela, "Bambu, veve wangali ndeve ya
kunegela manji, na chiliva chinyoliki. Ugapata koki manji
gegavi na wumi? 12 Wu, veve ukujikita wa mkulu kuliku dadi
witu Yakobo? Mwene ndi mweatipelili chiliva ichi, mwene
na vana vaki pamonga na mifuya yaki vanywayi manji ga
chiliva ichi." 13 Yesu akamyangula, "Yoyoha mweinywa
manji aga yati ivya na njota kavili. 14 Nambu yoyoha
mweinywa manji gala genikumpela nene, katu ivya lepi na
njota magono goha. Manji genikumpela givya mugati yaki
ngati chinyepa cha manji ga wumi na kumpela wumi wa
magono goha gangali mwishu." (aiōn g165, aiōnios g166) 15
Mdala mwenuyo akamjovela, "Bambu, unipela manji genago
muni nikotoka kuvya na njota kavili na nikotoka kubwela
penapa kunega manji." 16 Yesu akamjovela, "Uhamba
ukamkemela mngwana waku, ubwela nayu penapa." 17 Mdala
yula akayangula, "Nene nangali mgosi." Yesu akamjovela

“Uyangwili chakaka, wangali mgosi. 18 Muni wavi na
vagosi mhanu, na mgosi mweutama nayu hinu mgosi waku
lepi. Penapo ujovili chakaka.” 19 Mdala yula akamjovela,
“Bambu, niwona kuvya veve wa mlota wa Chapanga.
20 Vagogo vitu vamufugamila Chapanga kuchitumbi ichi,
nambu nyenye mwijova kuvya pandu pa kumuyupila
Chapanga ndi ku Yelusalemu.” 21 Yesu akamjovela
“Unisadika chenijova lwalabwela lukumbi nakumfugamila
Dadi, panani ya chitumbi amala ku Yelusalemu kula. 22
Nyenye Vasamaliya mukumfugamila yula mwangammanya,
nambu tete tikumfugamila yula mwetimumanyili, ndava muni
usangula wihuma kwa Vayawudi. 23 Nambu lukumbi lubwela,
kangi lumali kubwela ndi vala vandu vevakumfugamila kwa
uchakaka, yati vamfugamila Dadi mukulongoswa na Mpungu
Msopi na chakaka. Muni dadi akuvagana vandu vamfugamila
chenicho. 24 Chapanga ndi Mpungu na vandu vevamfugamila
yikuvagana vamfugamila Dadi mukulongoswa na Mpungu
Msopi na kuumanya uchakaka.” 25 Mdala yula akamjovela,
“Nimanyili kuvya Msangula mweikemiwa Kilisitu ibwela.
Peibwela yati akutimanyisa tete kila chindu.” 26 Yesu
akamjovela, “Nene mwenilongela na veve ndi mwene.”
27 Bahapo vawuliwa vaki vakawuya, na kukangasa neju
pavamuweni ilongela na mdala. Nambu kawaka mundu
mweajovili, “Ugana kyani?” Amala, “Ndava kyani wilongela
na mdala?” 28 Hinu, mdala yula akachileka chihulu chaki
palapala na kuhamba kumuji na kuvajovela vandu, 29
“Mbwela mukamlola mundu mweanijovili mambu goha
genikitili! Wu, yihotoleka kuvya ndi Kilisitu Msangula?” 30
Vandu vakawuka kumuji na kumuhambila Yesu. 31 Lukumbi
lwenulo vawuliwa vaki vamyupili neju Yesu, “Muwula, ulyayi
chakulya.” 32 Nambu Yesu akavajovela, “Nene nivii nachu
chakulya chemwangachimanya nyenye.” 33 Vawuliwa vaki
vakakotana vene kwa vene, “Wu, avi mundu mweamletili
chakulya?” 34 Yesu akavajovela, “Chakulya changu ndi
kuhenga geigana yula mweanitumili na kumalakisa lihengu
laki. 35 Nyenye mwijova, ‘Yakona miheyi mcheche ndu na
lukumbi lwa kubena yati lubwela!’ Nambu nene nikuvajovela,
myinula mihu ginu mlola migunda, mabenu gakangili
giganikiwa kubenwa! 36 Yula mweibena ipokela luhuna
lweluganikiwa kupewa kwa lihengu laki, na kuyola mabenu
ndava ya wumi wa magono goha wangali mwishu, muni
mweimija na mbenaji vihekelela pamonga. (aiōnios g166) 37
Vandu pevijova kuvya ‘Mundu mmonga imija na mundu
yungi ibena, luhumu ulu ndi chakaka.’ 38 Nene navatumili
nyenye mkabena changali lihengu, vangi vahengili lihengu,
nambu nyenye mupatili utangatila ndava ya lihengu lavi.”
39 Vasamaliya vamahele pachijiji chila vamsadiki Yesu
ndava ya malovi geajovili mau yula, “Anijovili mambu goha
genihengili.” 40 Vasamaliya vamhambili Yesu vakamuyupa
neju atama navu, namwene akatama navu magono gavili.
41 Vandu vamahele, vamsadiki Yesu ndava ya malovi gaki.
42 Vakamjovela mdala yula, “Tete tisadika, nambu lepi ndava
ya malovi gaku, muni tavete tiyuwini na timanyili kuvya
mwenuyu ndi chakaka Msangula wa vandu va pamulima.” 43
Pagamaliki magono gavili, Yesu akawuka penapo, akahamba
ku Galilaya. 44 Muni Yesu mwene ajovili hotohoto kuvya,
“Mlota wa Chapanga nakuyidakiliwa pamulima waki.” 45 Hinu
peahikili ku Galilaya, Vagalilaya vamahele vampokili. Ndava
vagawene goha geahengili ku Yelusalemu, muni navene vavi
kukoko kumselebuko wa Pasaka. 46 Kangi Yesu ahikili kavili
ku Kana, kumuji wa Galilaya, pandu peang'anamwisi manji
kuvya divayi. Kwenuko kwavi na chilongosi mmonga wa
chinkosi mweavi na mwana waki mtamu ku Kapelanaumu.
47 Chilongosi yula peayuwini kuvya Yesu ahumili ku Yudea
na kuhika ku Galilaya, akamhambila na kumuyupa ahamba
akamlamisa mwana waki mweavi mulung'olelu. 48 Yesu
akamjovela, “Nyenye changalola ulangisu na gachinamtiti
katu mwisadika lepi!” 49 Yula chilongosi akamjovela, “Bambu,
chondi tihamba kwakona mwana vangu kufwa.” 50 Yesu
akamjovela, “Uhambayi, mwana waku yati ilama.” Mundu
yula akasadika malovi ga Yesu, akahamba. 51 Peavi akona
munjila akakonganeka na vatumisi vaki, vakamjovela kuvya
mwana waku alamili! 52 Mwene akavakota lukumbi msongolo
pealamili, vene vakamyangula, “Golo saa saba ya muhi,
utamu wamuhumili.” 53 Dadi yula akamanya kuvya lwavi
lukumbi lulolo, Yesu peamjovili “Mwana waku yati ilama.”
Penapo mwene pamonga na valongo vaki vakamsadika
Yesu. 54 Wenuwu wavi ulangisu wa kukangasa weahengili
Yesu peawukili ku Yudea kuhamba ku Galilaya.

5 Pegamaliki genago, Yesu ahambili ku Yelusalemu
kumselebuko wungi wa Vayawudi. 2 Kula ku Yelusalemu,
papipi na mlyangu uvaha wa mambelele, kwavi na litanda
lelikemelewa kwa Chiebulania Betizata, lelavi na mabanji
mhanu gajengiwi kulitindila. 3 Mu mabanji genago kwavi
na vatamu vamahele vatamili, vangalola na vevagogodili
higa na vevapoli higa. 4 Valindilayi manji gatimbuganayi,
muni luvi lukumbi, mtumu wa kunani kwa Chapanga ihelela
na kuyingila mulitanda na kugatimbugana manji. Mundu
mweatumbwili kuyingila mumanji pegamali kutimbugana,
ndi alamili utamu wowoha wula weavi nawu. 5 Penapo
pavi na mundu mmonga mweapoli higa kwa miyaka
selasini na nane. 6 Yesu peamuwene mundu yula agonili
na kuni imanya kuvya ilwala kwa magono gamahele,

akamkota “Wu, ugana kulama?” 7 Mwene akamyangula,
“Bambu, nene nangali mundu wa kuniyingisa mulitanda
lukumbi manji pegitimbuliwa. Penilinga kuyingila ndi mundu
yungi akunilongolela.” 8 Yesu akamjovela, “Yimuka, tola
lusongwani lwaku ugenda.” 9 Bahapo mundu yula akalama,
akatola mpasa waki na kugenda. Lijambu lenili lakitiki pa
Ligono la Kupumulila. 10 Hinu vachilongosi va Vayawudi
vakamjovela mundu yula mwealamili, “Lelu ndi Ligono la
Kupumulila, malagizu gibesa veve kugega mpasa waku.”
11 Nambu mwene akavayangula, “Mundu mweanilamisi
ndi mweanijovili tola mpasa waku, ugendayi.” 12 Vene
vakamkota, “Wu, mundu mwenuyo mweakujovili, utola
lusongwani lwaku ugendayi, ndi yani?” 13 Nambu mundu
yula mwealamiswi nakummanya Yesu kuvya ndi yani, muni
Yesu amali kuwuka na kwavi na vandu vamahele vavi
penapo. 14 Ndi mwanakandahi Yesu akamkolela mundu yula
Munyumba ya Chapanga, akamjovela “Hinu, ulamili ukotoka
kukita gahakau kavili, likoto kukukamula lijambu lihakau
neju.” 15 Mundu yula akawuka na kuhamba kuvajovela
vachilongosi va Vayawudi kuvya, yula mweamlamisi ndi
Yesu. 16 Ndava muni Vayawudi vakatumbula kumung'aha
Yesu ndava akitili lijambu lenilo Ligono la Kupumulila. 17
Yesu akavayangula, “Dadi wangu ihenga lihengu kila ligono
na nene niganikiwa nihenga lihengu.” 18 Ndava ya malovi
genago, vachilongosi va Vayawudi vayonjokisi kulonda
mpangu wa kumkoma Yesu lepi ndava ya kudenya Malagizu
ga Ligono la Kupumulila ndu, nambu mewa ndava ya kujova
Chapanga ndi Dadi waki, muni ajovili mwene na Chapanga
vamonga. 19 Yesu akavajovela, chakaka nikuvajovela,
Mwana nakuhotola kukita chindu chochoha mwene, ihotola
kukita chila cheachiwene kuvya Dadi waki ikita. Muni chila
cheachikita Dadi na Mwana achikita chichocho. 20 Dadi
akumgana Mwana, ndi akumlangisa kila chindu cheikita
mwene, kangi yati amlangisa mambu gakulu kuliku aga na
nyenye yati mwikangasa. 21 Ngati cheakuvayusa vevafwili
na kuvapela wumi, mewawa Mwana akuvapela wumi vala
veakuvagana. 22 Dadi akumhamula lepi mundu yoyoha,
lihengu loha la kuhamula vandu amgotolili Mwana. 23 Muni
vandu voha vamtopesa Mwana ngati chevakumtopesa Dadi.
Angamtopesa Mwana akumtopesa lepi Dadi mweamtumili.
24 Chakaka nikuvajovela, mweakugayuwana malovi gangu
na kumsadika yula mweanitumili yati ivya na wumi wa
magono goha. Katu ihamuliwa lepi, ndi amali kukupuka
mulifwa na kuyingila muwumi. (aiōnios g166) 25 Chakaka
nikuvajovela lukumbi lubwela, ndi lumali kubwela vevafwili
yati vakugayuwana malovi ga Mwana wa Chapanga, vene
vevakugayuwana, yati vivya na wumi. 26 Muni ngati mewa
Dadi cheavili kutumbula kwa wumi. Mewawa ampeli mwana
kuvya mtumbula wa wumi. 27 Kangi ampeli uhotola wa
kuhamula ndava mwene ndi Mwana wa Mundu. 28 Mkoto
kukangaswa kuyuwana malovi aga, muni lukumbi lubwela
ndava ya vandu voha vevafwili yati viyuwana malovi gaki,
29 vene yati viyuka, vevahengili gabwina yati viyuka na
kuvya na wumi. Na vala vevahengili matendu gahakau
yati viyuka na kuhamuliwa. 30 Nene nakuhotola kukita
chindu kwa uhotola wangu namwene. Nene nihamula ngati
cheniyuwana kuhuma kwa Dadi, na uhamula wangu ndi wa
chakaka. Maganu gangu lepi kukita chenigana nanwene
nambu cheigana yula mweanitumili. 31 Ngati nijova mambu
gangu namwene, malovi gangu gihotola lepi kuyidakiliwa
kuvya ga chakaka. 32 Nambu avi yungi mweijova ndava ya
nene, na nene nimanyili kuvya goha geijova ndava yangu
ndi gachakaka. 33 Nyenye mwatumili ujumbi kwa Yohani
Mbatizaji mwene ajovili gachakaka ndava ya nene. 34 Nene
nihuvalila lepi vandu vangi vajova ndava yangu, nambu
nijova mambu genago muni nyenye msanguliwayi. 35 Yohani
avili ngati hahi yeyiyaka na kulangasa, na nyenye mwahagwili
kusangalukila lumuli lwenulo mulukumbi luhupi. 36 Nambu
malovi gevijova vandu ndava yangu ndi gakulu neju kuliku
gala gevijova kumvala Yohani. Muni malovi genikugahenga
ndi anipelili Dadi nimala kuhenga, ndi gilangisa hotohoto
kuvya Dadi ndi mweanitumili. 37 Dadi mweanitumili mewawa
ijova ndava yangu. Nyenye katu nakuyuwana Chapanga
kwa makutu ginu amala kupalola pamihu paki, 38 ujumbi
waki wangatama, mumitima yinu ndava mukumsadika lepi
yula mweamtumili. 39 Nyenye mukugalola neju Mayandiku
Gamsopi mwihololela kuvya mugati yaki mwipata wumi
wa magono goha wangali mwishu, na kumbi mayandiku
gagago gijova ndava yangu. (aiōnios g166) 40 Nambu nyenye
mwibela kubwela kwangu muni mupokela wumi wa magono
goha. 41 “Nene nilonda lepi kulumbiwa na vandu. 42 Nambu
nivamanyili nyenye, nimanyili kuvya uganu wa Chapanga
uvili lepi mumitima hinu. 43 Nene nibweli ndava ya uhotola
wa Dadi wangu, nambu munipokili lepi, nambu mundu yungi
akabwelayi kwa uhotola waki mwene yati mukumpokela. 44
Muhotola wuli, kusadika kuni nyenye mwigana kulumbilana
nyenye mwavene nambu mukuulonda lepi ukulu kuhuma kwa
mwene mweavi Chapanga? 45 Mkotoka kuholalela kuvya
nene nikuvatakila kwa Dadi. Musa mwemukumuhuvalila ndi
mweakuvatakila. 46 Ngati chakaka kuvya mukumusadiki
Musa, ngamunisadiki na nene mewawa, muni Musa ayandiki
malovi gegakunivala nene. 47 Nambu yikavyayi mwisadika
lepi gala geagayandiki, muhotola wuli, kusadika genijova?”

6 Pegamaliki genago, Yesu akakupuka Nyanja Galilaya
yikemelewa mewa Nyanja Tibelia. **2** Msambi uvaha
wa vandu wamlandili Yesu, ndava vayiwene milangisu ya
chinamtiti yeavakitili kuvalamisa vatamu. **3** Yesu akakwela
kuchitumbi, akatama kwenuko pamonga na vawuliwa vaki. **4**
Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi wewikemelewa Pasaka
wavili papipi. **5** Hinu, Yesu pealolokisi auwene msambi uvaha
wa vandu ukumbwelela ndi akamjovela Filipi, "Wu, tikagula
koki mabumunda muni vandu ava valyayi?" **6** Ajovili genago
kwa kumlinga Filipi, mwene amali kumanya chakuhenga.
7 Filipi akamyangula "Mabumunda ga kugula kwa hipandi
miya zivili ya madini ga feza gikola lepi kwa vandu ava
hati ngati kila mmonga akapewayi chipandi chidebe ndu!"
8 Mmonga wa vawuliwa vaki liina laki Andelea, mlongo
waki Simoni Petili akamjovela. **9** "Penapa avi msongolo
mmonga ana mabumunda mhanu ga shayili na somba zivili,
nambu zikola kiki kwa vandu vamahele ngati ava?" **10**
Yesu akajova "Muvatamika vandu." Pandu penapo pavi na
manyahi gamahele. Hinu, vandu vakatama na jumula vavi
vagosi ndu vandu elufu mhanu. **11** Yesu akatola mabumunda
gala na kumsengusa Chapanga, akalagiza vavagavanisila
vandu vevatamili, akakita mewawa na somba zila, kila
mundu apewili cheaganili. **12** Vandu pavayukwiti Yesu
akavajovela vawuliwa vaki, "Vakanonga hipandi yehisigalili
vikoto kuyaga." **13** Hinu, vakayola hipandi ya mabumunda ga
shayili yeyasigalili vandu pevamali kulya, ndi vakamemesa
madengu kumi na gavili. **14** Vandu pavauwene ulangisu
wenuwo weahengili Yesu, vakajova "Chakaka mwenuyu
ndi mlota mwealongaliwi kuvya ibwela pamulima!" **15**
Kangi Yesu amanyili kuvya vandu vaganili kumkamula na
kumvika avyai nkosi, akajibagula navu, akahamba mwene
kuchitumbi. **16** Hati peyahikili kimihi vawuliwa va Yesu
vakahelela mbaka kunyanja. **17** Vakayingila muwatu muni
vakupuka kuhamba ku Kapelanaumu. Chitita chamali kuhika,
na Yesu avi akona kuvahikila. **18** Chimbungululu chivaha
chabumai ndi Nyanja yikatumbula kutimbugana. **19** Vawuliwa
vaki vamali kugenda muutali wa kilomita mhanu amala
sita, vamuwene Yesu igenda panani ya manji, ihegelela
muwatu, vayogwipi neju. **20** Yesu akavajovela, "Ndi nene,
mkotoka kuyogopa!" **21** Hinu, vene kwa luheku vakamtola
Yesu muwatu, na bahapo watu wula ukahika pandumba
pandu pevahambayi. **22** Chilau yaki msambi wa vandu
vevasigalili mwambu ya nyanja vamanyili kuvya kwavi
na watu umonga pala. Na vamanyili kuvya Yesu ayingili
lepi muwatu pamonga na vawuliwa vaki, muni vawuliwa
vaki vahambili vene. **23** Watu zingi kuhuma ku Tibelia
zabweli papipi na pandu pala msambi wa vandu pevalili
mabumunda, Bambu peamali kumsengusa Chapanga. **24**
Hinu, vandu vala pevamanyili kuvya Yesu pamonga na
vawuliwa vaki vangavya pandu penapo, vakayingila muwatu,
kuhamba ku Kapelanaumu kumlonda. **25** Pevamkolili Yesu
mwambu ya nyanja vakamkota, "Muwula, wabweli ndali
penapa?" **26** Yesu akavayangula, "Chakaka nikuvajovela
nyenye mukunilonda lepi ndava mwauwene ulangisu wa
kukangasa, nambu ndava muni mwalili mabumunda gala
na kuyukuta. **27** Mkoto kuchihengela lihengu chukulya
chechilula, nambu mchihengela chakulya changalula ndava
ya wumi wa magono goha wangali mwishu. Mwana wa
Mundu mwahaguliwi na kuyidakiliwa na Dadi yati akuvapela
chakulya chenicho." **(aiōnios g166)** **28** Vene vakamkota, "Tikita
wuli muni tihotola kuhenga mahengu geigana Chapanga?"
29 Yesu akavayangula, "Lenili ndi lihengu leigana Chapanga
muhengayi, kumsadika yula mweamtumili." **30** Penapo
vakamkota, "Wu, yati wikita ulangisu woki wa kukangasa
muni tiulola tihotola kukusadika? **31** Vagogo vitu valili mana
kula kulugangatu, ngati chegijova Mayandiku Gamsopi.
'Avapelili mabumunda kuhuma kunani kwa Chapanga muni
valyayi.'" **32** Yesu akavajovela, "Chakaka nikuvajovela,
lepi Musa mweavapeli libumunda kuhuma kunani kwa
Chapanga, ndi Dadi wangu mweavapelili nyenye libumunda
la chakaka kuhuma kunani kwa Chapanga. **33** Muni
libumunda la Chapanga ndi yula mweihelela kuhuma kunani
kwa Chapanga na kuvapela wumi vandu va mulima." **34**
Vakamjovela, "Bambu, kila ligono utipelayi libumunda lenilo."
35 Yesu akavajovela, "Nene ndi chakulya chechileta wumi.
Mweibwela kwa nene njala yikumvina lepi, mweakunisadika
katu iyuwana lepi njota. **36** Nambu navajovili kuvya yati
mukunilola nambu mukunisadika lepi. **37** Voha veakunipela
Dadi yati vibwela kwa nene, na nene katu nakumtaga kuvala
yeyoha mweibwela kwa nene. **38** Nihelili kuhuma kunani kwa
Chapanga, lepi kwa kuhenga genigana namwene nambu
kuhenga gegiganikiwa na yula mweanitumili. **39** Maganu ga
yula mweanitumili ndi aga, nikotoka kumyagisa hati mmonga
wa vala veanipelili nambu nivayukisa voha pa ligono la
mwishu. **40** Muni cheigana Dadi wangu ndi chenichi, yoyoha
mweakumlola Mwana na kumsadika avyayi na wumi wa
magono goha, na nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu."
(aiōnios g166) **41** Vayawudi vakatumbula kung'ung'uta muni
ajovili, "Nene ndi libumunda lelihelili kuhuma kunani kwa
Chapanga." **42** Vakajova, "Mwenuyu lepi Yesu, mwana
wa Yosefu? Tivamanyili dadi na nyina waki! Hinu ihotola
wuli kujova kuvya ahelili kuhuma kunani kwa Chapanga?"
43 Yesu akavayangula, "Mkotoka kung'ung'uta mwavene.
44 Kawaka mundu mweihotola kubwela kwa nene, ngati

Dadi mweanitumili amhutili lepi kwa nene, na nene yati
nikumuyukisa mundu mwenuyo ligono la mwishu. 45 Vamlota
va Chapanga vayandiki, 'Vandu voha yati viwuliwa na
Chapanga.' Kila mundu mweakumyuwana Dadi na kujiwula
kuhuma kwaki, ibwela kwa nene. 46 Chenijova ndi ichi avi
lepi mundu mweamuwene Dadi, nga yula mweahumili kwa
Chapanga, mwenuyo ndi mweamuwene Dadi. 47 Chakaka,
nikuvajovela mweisadika avi na wumi wa magono goha
wangali mwishu. (aiōnios g166) 48 Nene ndi chakulya chechileta
wumi. 49 Vagogo vinu valili chakulya chechikemiwa mana
kulugangatu, nambu vafwili. 50 Nambu chenichi ndi chakulya
chechihelili kuhuma kunani kwa Chapanga muni mweilya
ifwa lepi. 51 Nene ndi chakulya cha wumi chechihelili
kuhuma kunani kwa Chapanga. Mundu yeyoha akalyayi
libumunda lenili ilama magono goha gangali mwishu. Na
libumunda lenikumpela ndi higa yangu yenikuyiwusa ndava
ya wumi wa vandu va mulima." (aiōn g165) 52 Vayawudi
vakatumbula kujovesana vene kwa vene, "Mwe, mundu
uyu ihotola wuli kutipela tete higa yaki tilyayi?" 53 Yesu
akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, mweangalya higa ya
Mwana wa Mundu na kuyinywa ngasi yaki, mwivya lepi na
wumi mugati yinu. 54 Mweilya higa yangu na kunywa ngasi
yangu avinawu wumi wa magono goha wangali mwishu, na
nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu. (aiōnios g166) 55
Muni higa yangu ndi chakulya cha chakaka, na ngasi yangu
chindu cha kunywa cha chakaka. 56 Mweilya higa yangu na
kunywa ngasi yangu, itama mugati yangu na nene nitama
mugati yaki. 57 Ngati Dadi cheavili mumi, anitumili nene
na nene nina wumi kwa ndava yaki, mewawa mweakunilya
nene yati ivya mumi ndava ya nene. 58 Hinu, lenili ndi
libumunda leliulwiki kuhuma kunani kwa Chapanga, lepi ngati
mana yevalili vagogo vitu, vafwili. Mweilya chakulya chenichi
yati ivya na wumi wa magono goha wangali mwishu." (aiōn
g165) 59 Yesu ajovili genago peavili akuvawula munyumba ya
kukonganekela Vayawudi ku Kapelanaumu kula. 60 Hinu,
vandu vamahele vevamlandayi Yesu pavagayuwini genago,
vakajova, "Aga ndi mawuliwu geginonopa! Yani mweihotola
kuyuwanila?" 61 Yesu amanyili mumtima waki kuvya vawuliwa
vaki ving'ung'uta ndava ya lilovi lenilo, ndi akavajovela, "Wu,
mawuliwu ago gakuvakita muleka kusadika? 62 Yati yivya
wuli pemukumlola Mwana wa Mundu ihamba kunani kwa
Chapanga kweavili hoti? 63 Mpungu Msopi ndi mweileta
wumi, makakala ga mundu nakuhotola chindu. Malovi
genikuvajovela ndi ga Mpungu Msopi na gileta wumi. 64
Pamonga na ago, nambu vavi vangi pagati yinu nakusadika."
Yesu ajovili genago ndava avamanyili kutumbula kadeni,
vangasadika, na mewa yani mweakumng'anamukila. 65
Akayonjokesa kujova, "Ndava yeniyi navajovili kuvya kawaka
mundu mweihotola kubwela kwa nene changali kutangatiliwa
na Dadi." 66 Kuhumila lukumbi lwenulo vevamlandayi
vamahele vakawuya mumbele, vakotoka kumlanda kavili.
67 Yesu akavakota vawuliwa kumi na vavili vala, "Wu, na
nyenye mwigana kuwuka?" 68 Simoni Petili akamyangula,
"Bambu, tihamba kwa yani? Veve ndi uvinagu malovi gegileta
wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōnios g166) 69 Tete
tikusadika na timanyili kuvya veve ndi wa Msopi kuhuma
kwa Chapanga." 70 Yesu akavajovela, "Wu, navahagwili lepi
nyenye kumi na vavili? Nambu mmonga winu ndi Setani!"
71 Yesu ajovili genago kumvala Yuda mwana wa Simoni
Isikalioti, muni mwenuyo ndi yati mweakumung'anamukila,
pamonga avi mmonga pagati ya vawuliwa kumi na vavili.

7 Pegamaliki genago, Yesu agendayi ku Galilaya kwenuko.
Aganili lepi kugenda pamulima wa Yudea ndava
Vachilongosi va Vayawudi vaganayi kumkoma. 2 Lukumbi
lwa mselebuko wa Vayawudi wewukemelewa vindanda
wavi papipi. 3 Hinu, valongo vaki vakamjovela mwene,
"Uwuka penapa na uhambayi ku Yudea muni vevakulanda
vagawonayi mahengu gaku geukugahenga. 4 Kawaka
mundu mweihenga mambu cha mfiyu kuni mwene igana
kumanyikana kwa vandu. Ndava wikita mambu ago, hinu
jilangilasa kwa vandu va mulima woha." 5 Hati valongo vaki
mewawa vamsadika lepi. 6 Yesu akavajovela, "Lukumbi
lwangu lwabwina lwakona kuhika, nambu kwa nyenye lukumbi
lwoha lwabwina. 7 Vandu va mulima nakuhotola kuvahakalila
nyenye, nambu ukunihakalila nene ndava nene nijova kuvya
matendu gaki gahakau. 8 Nyenye mhamba kumselebuko.
Nambu nene nakuhamba kumselebuko wenuwo, muni
lukumbi lwangu lwabwina lwakona kuhika." 9 Peamalili
kujova genago, mwene akasigalila ku Galilaya. 10 Valongo
vaki pevahambili kumselebuko wa vindanda, Yesu namwene
akahamba, nambu lepi hotohoto ndi chamfiyu. 11 Vachilongosi
va Vayawudi vamlondayi Yesu kumselebuko wenuwo,
vakakota "Avi koki?" 12 Pamsambi wa vandu kwavi na vandu
vamahele vevajovai chinunu. Vangi pagati yavi vakajova,
"Mundu mbwina." Vangi vakajova, "Mwe! Akuvayaganisa
vandu." 13 Nambu avi lepi mundu mweahotwili kujova
malovi ga Yesu hotohoto, ndava ya kuvayogopa Vachilongosi
va Vayawudi. 14 Peyahikili pagati ya mselebuko, Yesu
akahamba mu Nyumba ya Chapanga na kutumbula kuwula.
15 Hinu, Vachilongosi va Vayawudi vakakangasa na kujova,
"Mundu uyu agamanyili wuli goha aga changali mwene
kuwuliwa na mundu?" 16 Penapo Yesu akavayangula,
"Mawuliwu genikugawula aga ganamwene lepi, nambu
gaki yula mweanitumili. 17 Mundu mweigana kuhenga gala

geigana Chapanga, yati imanya ngati mawuliwu gangu
gahumili kwa Chapanga amala nijova namwene. 18 Mweijova
ga mwene ndu, mwenuyu ilonda ukulu waki mwene, nambu
yula mweilonda ukulu wa mweamtumili, ndi chakaka na
mugati yaki kawaka uhakau. 19 Wu, Musa avapelili lepi
Malagizu? Nambu kawaka hati mmonga mweiyidakila
Malagizu. Ndava kyani mulonda kunikoma?" 20 Bahapo
msambi wa vandu ukayangula, "Una mizuka veve! Yani
mweigana kukukoma?" 21 Yesu akavayangula, "Nikitili
ulangisu umonga na nyenye uvakangisi. 22 Musa avapeli
malagizu ga kudumula jandu ndi wahumili lepi kwa Musa
muni wahumili kwa vagogo. Hinu nyenye mukumdumula
mundu jandu hati Ligono la Kupumulila. 23 Yakavya mundu
idumuliwa jandu Ligono la Kupumulila, ndi muni malagizu
ga Musa ukoto kudenywa, hinu ndava kyani mukuniyomela
ndava ya kumlamisa mundu mu Ligono la Kupumulila?
24 Mkotoka kumuhamula mundu kwa kumlola chakuvala
ndu, nambu muhamula cheyiganikiwa." 25 Vandu vangi va
pa Yelusalemu vajovili, "Wu, mundu mwenuyu lepi yula
vachilongosi vilonda kumkoma? 26 Mlola, ilongela hotohoto
kawaka mundu mweakumjovela hati lilovi! Wu yihotoleka
vachilongosi vamanyili chakaka, mwenuyu ndi Kilisitu?
27 Nambu Kilisitu peibwela avi lepi mundu yati imanya ihumila
koki. Nambu tete tikumanyi kwe ahumili mundu uyu!"
28 Hinu, Yesu peavili mukuwula Munyumba ya Chapanga
akajova kwa lwami, "Mwe! Mnimanyili, hati kwe nihumili
mukukumanya? Nene nibweli lepi kwa uhotola wangu. Muni
mwene mweanitumili nene ndi wa chakaka, na nyenye
nakummanya, 29 nambu nene nimmanyili ndava nihumili
kwaki, mwene ndi mweanitumili." 30 Hinu, vandu vakalonda
kumkamula, nambu kawaka mundu mweatalambwili chiwoko
kumpamisa ndava lukumbi lwaki lwavi lwakona kuhika. 31
Vandu vamahele mu msambi wula vamsadiki, vakajova,
"Peibwela Kilisitu Msangula, yati ihenga milangisu ya
kukangasa yamahele neju kuliku yeihenga mundu uyu?"
32 Vafalisayu vevayuwini vandu vijova ga pahi ndava
ya Yesu. Hinu, vene pamonga na Vamteta vakulu va
Chapanga vavatumili valonda va nyumba ya Chapanga
vamkamulayi. 33 Yesu akajova, "Nakona nivii pamonga
na nyenye palukumbi luhupi, kangi nihamba kwa mwene
mweanitumili. 34 Yati mukunilonda nambu nakuniwona, na
penivya nene, nyenye nakuhotola kuhika." 35 Vachilongosi va
Vayawudi vakajovesana vene kwa vene, "Mundu mwenuyu
yati ihamba koki kwe nakuhotola kumkamula? Yati ihamba
kumiji ya Vagiliki, kwevahamalili vandu vitu na kuvawula
Vagiliki? 36 Mwenuyu ijova kyani peijova, yati mukunilonda
nambu nakuniwona na pala penivya nene nyenye nakuhotola
kuhika?" 37 Ligono la kumalakisa mselebuko wenuwo
ndi lavi ligono likulu, Yesu akayima na kujova kwa lwami
mundu mweavi na njota ndi abwela kwanene anywayi.
38 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, mweakunisadika
nene, mifuleni ya manji yeyileta wumi yati yihelela mumtima
waki. 39 Ajovili genago kumvala Mpungu Msopi kuvya
vevakumsadika vala yati vakumpokela. Lukumbi lwenulo
Mpungu Msopi avi akona kuhika, ndava Yesu avi akona
kupewa ukulu na Chapanga. 40 Vandu vangi mu msambi
wula pevayuwini malovi ago, vakajova, "Chakaka mundu uyu
ndi yula mlota wa Chapanga!" 41 Vangi vakajova, "mwenuyu
ndi Kilisitu." Nambu vangi vakajova, "Wu, yihotoleka Kilisitu
kuhuma ku Galilaya? 42 Wu, Mayandiku Gamsopi gijova
wuli? Gijova Kilisitu yati ihumila mu lukolo lwa Daudi na
ivelekewa ku Betelehemu, pamuji wa Daudi." 43 Hinu, mu
msambi wula mpechenganu wahumalili ndava ya Yesu. 44
Vandu vangi vaganayi kumkamula nambu avi lepi mundu
mweatalambwili chiwoko chaki kumpamisa. 45 Kangi valonda
vala vakavahambila Vakulu va kuteta va Chapanga na
Vafalisayu. Ndi vene vakavakota valonda, "Ndava kyani,
mwangamleta Yesu?" 46 Valonda vala vakayangula, "Avi lepi
mundu mweamali kujova vindu vyeajovili mundu uyu!" 47
Vafalisayu vakavakota, "Wu, na nyenye mkongiwi mewa? 48
Wu, mumuwene hati mmonga wa chilongosi wa vandu, amala
mmonga wa Vafalisayu mweakumsadika? 49 Lepi, nambu
msambi wenuwo vangamanya Malagizu ga Bambu geampeli
Musa, vapeliwi likoto na Chapanga!" 50 Mmonga wavi avi
Nikodemu mweamuhambili Yesu magono ga mumbele. Hinu
mwene akavajovela. 51 "Malagizu gitu gijova tikumuhamula
lepi mundu changali kumuyuwanila na kumanya ahengili
kyani?" 52 Vene vakamyangula, "Wu, na veve mewa uhumili
ku Galilaya? Hinu ukagasoma bwina Mayandiku Gamsopi
wamwene yati wilola kuvya ku Galilaya katu nakuhuma mlota
wa Chapanga!" 53 Penapo kila mmonga awuyili kunyumba
yaki.

8 Kangi Yesu akahamba ku chitumbi Mizeituni. 2 Chilau
yaki lukela pehe Yesu akahamba kavili Munyumba ya
Chapanga. Vandu voha vamtindili na mwene akatama
na kuvawula. 3 Hinu vawula va malagizu na Vafalisayu
vamletili mdala mmonga mwevamkamwili ugoni vakamyimika
pagati yavi. 4 Kangi vakamkota Yesu, "Muwula mdala uyu
vamkamwili ndava ya ugoni." 5 Mumalagizu gitu Musa
atilagizi atovewa na maganga mbaka afwayi. Mdala ngati
uyu, hinu veve wijova wuli? 6 Vene vajovili malovi ago muni
vamlinga. Muni vapatayi lilovi la kumtakila. Nambu Yesu
akagundama pahi akayandika kwa lungonji lwaki pandima.

7 Pevayendalili kumkota, Yesu akayinuka akavajovela,
“Mundu mweangambudila Chapanga pagati yinu avyayi
wa kutumbula kumtova liganga.” 8 Kangi akagundama
kavili akavya mukuyandika pandima. 9 Pevayuwini ago,
vakatumbula kuwuka mmonga mmonga, valongolili vagogo.
Yesu asigalili mwene, na mdala yula ayimili palapala. 10
Yesu peayinwiki ndi akamkota mau, Vandu vala vavi koki?
Wu, kawaka hati mundu mmonga mweakuhamwili? 11
Mau yula, akamyangula, “Bambu, kawaka hati mmonga!”
Yesu akamjovela, “Nene mewa nikuhamula lepi. Uhambayi,
kutumbula hinu ukotoka kumbudila Chapanga kavili.” 12 Yesu
alongili kavili na vandu, akavajovela, “Nene ndi lumuli lwa
mulima. Mweakunilanda katu nakugenda muchitita, nambu
ivya na lumuli lwa wumi.” 13 Hinu, Vafalisayu vakamjovela,
“Veve wijova ndava yaku wamwene, malovi geujova ndava
yaku, na geujova gachakaka lepi.” 14 Yesu akavayangula,
“Hati ngati nijova ndava yangu namwene malovi gangu
ndi gachakaka, ndava namwene nimanyili kwenihuma na
kwenihamba. Nambu nyenye mumanyi lepi kwenihumili
amala kwenihamba. 15 Nyenye mwihamula ngati vandu
chevihamula, nambu nene nikumuhamula lepi mundu. 16
Nambu ngati nihamula, kuhamula kwangu ndi kwa chakaka
ndava nakuvya namwene, Dadi mweanitumili avi pamonga
na nene. 17 Mu malagizu ginu yiyandikwi ngati vandu
vavili vijova kwa kuyidakila ndava ya chindu chimonga
chevachiwene chindu chenicho ndi chakaka. 18 Nene nijova
uchakaka namwene mewawa na Dadi mweanitumili ijova
uchakaka ndava yangu.” 19 Bahapo vene vakamkota, “Avi
koki Dadi waku?” Yesu akavayangula, “Nyenye nakunimanya
nene, amala mumanyi lepi Dadi. Ngati mnimanyili nene
ngammanyili na Dadi wangu mewa.” 20 Yesu agajovili
malovi ago Munyumba ya Chapanga papipi na chijomela
kuvikila luteta. Kawaka mundu mweamkamwili ndava lukumbi
lwaki lwavi lwakona kuhika. 21 Yesu akavajovela kavili,
“Nihamba namwene ndi nyenye yati mukunilonda, nambu
mwifwa mukumbudila Chapanga, kwenihamba nene, nyenye
nakuhotola kuhika.” 22 Hinu, vachilongosi va Vayawudi
vakajova, ndava ya kyani ijova, kwenihamba nyenye
nakuhotola kuhika, “Wu, igana kujikoma mwene?” 23 Yesu
akavajovela, “Nyenye muhumili bahapa pahi, nambu nene
nihumili kunani. Nyenye va bahapa pamulima, nene na wa
mulima wenuwu lepi. 24 Ndava muni navajovili kuvya yati
mwifwa mukumbudila Chapanga winu, ngati mwangasadika
‘Nene Ndi Mwene,’ Mwifwa mukumbudila Chapanga.”
25 Vene vakamkota, “Veve wayani?” Yesu akayangula,
“Nene ndi mwenavajovili kutumbula kadeni! 26 Nivii nagu
gamahele ga kujova na mewawa kuvahamula nyenye. Nambu
mweanitumili yula ndi chakaka, nene nikuujovela mulima
mambu gala genigayuwini kuhumila kwa mwene.” 27 Vene
vangamanya kuvya Yesu akuvajovela malovi ga Chapanga
Dadi waki. 28 Ndi Yesu akavajovela, “Pemukumunyakula
Mwana wa Mundu, penapo ndi yati mwimanya kuvya ‘Nene
Ndi Mwene,’ Namwene nakuhenga chochoha ndi nijova gala
ndu geaniwulili Dadi. 29 Mweanitumili avi pamonga na nene,
mwene anilekili lepi namwene ndava nihenga magono goha
gala gegakumganisa.” 30 Vandu vamahele pevamyuwini
Yesu ijova genago vamsadiki. 31 Yesu akavajovela Vayawudi
vala vevamsadiki, “Ngati mukugayidakila mawuliwu gangu
chakaka yati mwivya vawuliwa vangu. 32 Yati mukuumanya
uchakaka na uchakaka yati ukuvapela kulekekeswa.” 33
Vene vakamyangula, “Tete chiveleku cha Ibulahimu. Hati
mala yimonga, nakuvya vavanda kwa mundu yoyoha mana
yaki kiki peujova, ‘Yati tilekekeswa?’” 34 Yesu akavayangula,
“Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mweibuda mwenuyu
ndi mvanda mweabudili. 35 Mvanda itama lepi panyumba
magono goha. Nambu mwana itama magono goha. (aiōn
g165) 36 Hinu Mwana akavapela ulekekesu yati mulekekeswa
chakaka. 37 Nivamanyili nyenye kuvya chiveleku cha
Ibulahimu. Pamonga mwilonda kunikoma ndava mukugabela
mawuliwu gangu. 38 Nene nijova gala geanilangisi Dadi,
nambu nyenye mkugahenga gala gemuyuwini kuhuma kwa
dadi winu.” 39 Vene vakamyangula, “Dadi witu Ibulahimu.”
Yesu akavajovela, “Ngati nyenye kuvya vana vaki Ibulahimu
ngamuhengili ngati cheahengili Ibulahimu. 40 Nene nivajovili
uchakaka weniuyuwini kuhuma kwa Chapanga. Nambu
nyenye mulonda kunikoma. Ibulahimu akitili lepi genago! 41
Nyenye mwikita mambu galagala geakitili dadi winu.” Vene
vakamjovela, “Tete tavana vamakunja lepi! Tivii na Dadi
witu mmonga ndi Chapanga.” 42 Yesu akavajovela, “Ngati
kuvya Chapanga ndi Dadi winu, ngamuniganili nene, muni
nene nahumili kwa Chapanga na hinu nivii penapa. Nibweli
lepi kwa uhotola wangu nambu wa mwene mweanitumili
yula. 43 Ndava kyani mwimanya lepi genijova aga? Ndava
muni nakuyuwana ujumbi wangu. 44 Nyenye vana va
dadi winu Setani na mwigana kuhenga geigana dadi winu.
Mwene avi mkomaji kuhumila kadeni, mwene iyima lepi
upandi wa uchakaka, ndava muni mugati yaki uchakaka
uvi lepi. Kila peijova udese ijova ngati cheavili muni mwene
mdese na dadi wa vadese. 45 Ndava nene nikuvajovela
uchakaka nyenye mukunisadika lepi. 46 Yani pagati yinu
mweihotola kunijovela nene nikumbudila Chapanga? Nene
nakajovayi chakaka ndava kyani mukunisadika lepi? 47
Mweavi waki Chapanga iyuwana malovi gaki Chapanga.
Nambu nyenye nakuyuwana ndava nyenye vandu lepi va

Chapanga." 48 Vayawudi vakamyangula Yesu, "Wu, tete
nakujova chakaka kuvya veve wa Msamaliya na kavili uvi
na mzuka?" 49 Yesu akayangula, "Nangali mzuka. Nene
nikumtopesa Dadi wangu, nambu nyenye mukunitopesa
lepi nene. 50 Nene nikuulonda lepi ukulu wangu namwene,
avi mmonga mweakunilondela ukulu wangu, mwene ndi
mhamula mihalu. 51 Chakaka nikujovela, mundu akauyidakila
ujumbi wangu yati ifwa lepi nambu ivya mumi magono
goha gangali mwishu." (aiōn g165) 52 Vayawudi vakajova,
"Hinu timanyili kuvya chakaka veve uvi na mzuka! Ibulahimu
afwili mewawa vamlota va Chapanga vafwili hinu veve
ujova 'Mweakuukamulila ujumbi waku katu ifwa lepi, nambu
ivya mumi magono goha!' (aiōn g165) 53 Wu, veve ukujikita
mkulu kuliku dadi witu Ibulahimu mweafwili?" Mewawa na
vamlota va Chapanga vafwili. Veve ukujita wayani? 54
Yesu akavayangula, "Nakujilumba namwene, ukulu wangu
chindu lepi. Dadi wangu mwemukumkemela Chapanga winu,
mwene ndi mweakunilumba. 55 Nyenye mukummanya lepi,
nambu nene nimanyili nikajova nangammanya, yati nivya
mdese ngati nyenye, nambu nimmanyili na nikugayidakila
malovi gaki. 56 Dadi winu Ibulahimu, ahekalili alilola ligono
langu. Mwene akaliwona akavya na luheku." 57 Vayawudi
vakamjovela, "Veve uhikisi lepi hati miyaka makumi mhanu na
veve umuweni Ibulahimu?" 58 Yesu akavajovela, "Chakaka
nikuvajovela, kwakona Ibulahimu kuvelekewa nene navili."
59 Penapo vakanonga maganga muni vamjugumilayi nambu
Yesu ajifiyili na kuwuka pa Nyumba ya Chapanga.

9 Yesu peavili mukuhamba ndi amuwene mundu mmonga
mweavingalola kuhumila kuvelekewa. 2 Vawuliwa vaki
vakamkota, "Muwula, yani mweambudili Chapanga, mundu
uyu amala dadi na nyina vaki, hati avelekiwi ngalola?" 3 Yesu
akavayangula, "Mwene amala dadi na nyina waki avi lepi
mweambudili Chapanga. Avelikiwi ngalola, muni makakala
ga Chapanga gawonekanayi gihenga lihengu muwumi
waki. 4 Kwakona muhi yikutigana kuhenga lihengu laki
yula mweanitumili. Muni kimihi yibwela mundu nakuhotola
kuhenga lihengu. 5 Lukumbi penivii pamulima nene ndi
lumuli lwa vandu va mulima." 6 Peamali kujova genago, Yesu
akahunya mata pahi, akakandagana ludaka na kumnyala
ngalola yula mumihu. 7 Akamjovela, "Hamba ukajisambisa
kulitanda la Siloamu." Liina lenilo mana yaki ndi mweatumwili.
Penapo, ngalola yula akahamba akajisambisa, akawuya kuni
ilola. 8 Hinu, vandu vevatama naku papipi vevammanyili
kuvya avi mngangu myupaji, vakajova, "Wu, mwenuyu lepi
ngalola mweatamayi na kuyupa?" 9 Vamahele vakajova,
"Ena." Vangi vakajova "Lepi, ndi iwanana naku." Nambu
ngalola yula akajova, "Ndi nene mwenayupayi." 10 Ndi
vakamkota, "Wu, hinu mihu gaku uhotwili kulola?" 11 Mwene
akavayangula, "Mundu yula mweikemelewa Yesu akandagini
ludaka, na kuninyala pamihu, akanijovela. Uhamba ukajisanja
pamihu ku litanda la Siloamu. Nene nikahamba kujisanja
na hinu nihotola kulola." 12 Vakamkota, "Avi koki?" Mwene
akavayangula, "Nene nimanyili lepi." 13 Kangi vampeliki
mundu yula mweavili hoti ngalola kwa Vafalisayu. 14 Ligono
Yesu peakandagini ludaka na kumdindula mihu yavili Ligono
la Kupumulila. 15 Vafalisayu vakamkota kavili, "Uhotwili
wuli kulola?" Mwene akavajovela, "Aninyalili ludaka pamihu,
ndi nene najisambisi na hinu nilola." 16 Vafalisayu vangi
vakajova, "Mundu mwenuyu ahumili lepi kwa Chapanga,
muni ikamula lepi Ligono la Kupumulila." Nambu vangi
vakajova, "Ihotola wuli kuhenga gachinamtiti ngati genaga?"
Pakavya na mpechenganu pagati yavi. 17 Vakamkota kavili,
"Veve wijova wuli kumvala mwene?" "Ndava akudindwili
mihu?" Akavayangula, "Mwenuyo ndi mlota wa Chapanga!"
18 Vachilongosi va Vayawudi nakusadika ngati mundu yula
avi ngalola kadeni na hinu ilola, mbaka pavavakemili dadi
na nyina waki. 19 Vakavakota dadi na nyina waki, "Wu,
mwenuyu ndi mwana winu? Ndi mwemwijova avelekiwi
ngalola? Kangi ahotwili wuli kulola?" 20 Vene vakayangula,
"Timmanyili kuvya uyu ndi mwana witu, na avelikwi ngalola.
21 Nambu timanyi lepi cheahotwili kulola, mewa timmanyi lepi
mweamdindwili mihu. Mumkota mwene, muni mundu mvaha
ihotola kudandaula mwene." 22 Dadi na nyina waki vagajovili
genago ndava ya kuvayogopa vachilongosi va Vayawudi muni
vamali kuyidikilana kuvya mundu mweiyidakila na kujova
kuvya Kilisitu ndi Msangula yati ivingiwa awuka munyumba
ya kukonganekela Vayawudi. 23 Ndava ya genago ndi dadi
na nyina waki vajovili, "Mwene mundu mvaha ndi mumkota
mwene." 24 Vakamkemela kavili mundu yula mweavelikwi
ngalola, vakamjovela, "Lapa palongolo ya Chapanga. Tete
timanyili kuvya mundu uyu akumbudila Chapanga." 25 Mwene
akayangula, "Nene nimanyi lepi ngati akumbudila Chapanga.
Nambu nimanyili chindu chimonga. Navi ngalola hinu nilola."
26 Ndi vakamkota, "Akuhengili kyani? Akulamisi wuli mihu
gaku?" 27 Mundu yula akavayangula, "Nimali kuvajovela,
nyenye mniyuwana lepi, ndava kyani mwigana kuyuwana
kavili? Wu, na nyenye mewa mwigana kuvya vawuliwa vaki?"
28 Hinu vakamuliga na kumjovela, "Veve ndi muwuliwa wa
mundu yula, nambu tete tavawuliwa va Musa. 29 Tete timanyili
kuvya Chapanga alongili na Musa, nambu nakummanya
mundu uyu ahumili koki!" 30 Mwene akavayangula,
"Chenichi ndi chindu cha kukangasa! Nyenye mwangamanya
kweahumili, nambu anidindwili mihu gangu! 31 Timanyili

kuvya Chapanga akuvayuwanila lepi vevakumbudila mwene,
nambu akumyuwanila mundu yoyoha mweakumyogopa
Chapanga na kuhenga geigana. 32 Kutumbula mulima
pewawumbiwi yiyuwaniki lepi kuvya mundu agadindwili mihu
ga mundu mweavelekiwi ngalola. (aiōn g165) 33 Ngati mundu
mwenuyu nakuhuma kwa Chapanga ngaahotwili lepi kuhenga
chochoha!" 34 Vene vakamyangula, Mwe! "Veve uvelekiwi
na kukula mukumbudisa Chapanga, wihotola wuli kutiwula
tete?" Hinu vakamuwusa munyumba ya kukonganekela
Vayawudi. 35 Yesu ayuwini kuvya vamuwusili munyumba ya
kukonganekela Vayawudi. Hinu pevamuwene akamkota,
"Wu, veve ukumsadika Mwana wa Mundu?" 36 Mundu
yula akamyangula, "Mtopeswa unijovela mundu mwenuyo
ndi yani, muni nimsadikayi." 37 Yesu akamjovela, "Umali
kumuwona, mwene mweujova nayu ndi mwene." 38 Mundu
yula akajova, "Bambu nisadika!" Ndi akamfugamila. 39 Yesu
akajova, "Nene nibwelili pamulima kuvabagula vandu, muni
vangalola vahotola kulola, na vevilola vavyai vangalola."
40 Vafalisayu vangi vevavi pamonga naku vagayuwini
genago, vakamkota, "Wu, na tete mewa vangalola?" 41 Yesu
akavayangula, "Ngati mwavi vangalola, ngamvalangiwi lepi
mumbudili Chapanga nambu nyenye mwijova, tete tilola hinu
yilangisa kuvya nyenye mbudili."

10 Yesu akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, mundu
yoyoha yula mweangayingila muchivaya cha mambelele
kwa kupitila pamlyangu uvaha nambu iholota na kuyingila
kwa pandu pangi, mwenuyo ndi muhiji na mnyagaji. 2 Nambu
mundu yula mweiyingila kupitila mlyangu, mwenuyo ndi
mdimaji wa mambelele. 3 Mlonda wa mlyangu wa chivaya
akumdindulila mlyangu mdimaji. Na mambelele giyuwana
lwami lwa mdimaji, namwene akugakemela kwa mahina gavi
kila limonga na kugawusa kuvala. 4 Akamala kugawusa
kuvala, mwene akugalongolela kulongolo, na mambelele
gakumlanda, ndava gakulumanya lwami lwaki. 5 Nambu
gakumlanda lepi myehe, ndi gakumtila ndava nakulumanya
lwami lwaki." 6 Yesu avajovili kwa luhumu ulu, nambu vene
vamanyili lepi cheaganili kuvajovela. 7 Hinu Yesu akajova
kavili, chakaka nikuvajovela nene ndi mlyangu wa chivaya
cha mambelele. 8 Voha vevanilongolili nene, ndi vahiji
na vanyagaji, na mambelele nakuvayuwanila. 9 Nene ndi
mlyangu. Mweiyingila munjila yangu yati isanguliwa, yati
iyingila na kuhuma na kupewa chakulya. 10 Mhiji ibwela
muni ayivayi, na kukoma na kuhalabisa. Nene nibwelili muni
mupatayi wumi wa chakaka weumemili. 11 Nene ndi mdimaji
mbwina. Mdimaji mbwina ajitendekili hati kufwa ndava ya
mambelele gaki. 12 Mhenga lihengu wa luhuna mdimaji
lepi, mambelele gaki lepi. Peiwona libwa la kudahi libwela.
Ileka mambelele na kutila, kangi libwa la kudahi likamula na
kugapechengana. 13 Mundu mwenuyo itila na iyangalila lepi
mambelele, ndava mwene ndi mundu wa luhuna ndu. 14
Nene ndi mdimaji mbwina nigamanyili mambelele gangu,
na mambelele gegavi gangu ganimanyili. 15 Ngati Dadi
cheanimanyili nene, na nene chenimmanyili Dadi. Niwusa
wumi wangu hati kufwa ndava ya mambelele. 16 Kangi
nivii na mambelele gangi ga chivaya ichi lepi. Yikunigana
mewa kugaleta, na gene yati giyuwana lwami lwangu, yati
kwivya na msambi umonga na mdimaji mmonga. 17 "Dadi
akunigana ndava nikuuwusa wumi wangu muni niupokelayi
kavili. 18 Kawaka mundu mweakuninyaga wumi wangu,
nambu nikuuwusa kwa kugana kwangu namwene. Nivii
na uhotola wa kuuwusa wumi wangu na mewa nivii na
uhotola wa kuutola kavili. Chenichi ndi Dadi cheanilagizi
kukita." 19 Ndava ya malovi genago ukahumila mpechenganu
kavili pagati ya Vayawudi. 20 Vangi vamahele vakajova,
"Mwenuyu ana mzuka! Mewa ana lupengu Ndava kyani
kumyuwanila?" 21 Nambu vangi vakajova, "Malovi aga
lepi ga mundu ana mzuka. Wu, mzuka uhotola kudindula
mihu ga vangalola?" 22 Ku Yelusalemu kwenuko kwavili
na mselebuko wa kukumbuka kuyibagula Nyumba ndava
ya Bambu. Lukumbi lwenulo lwavi lwa mbepu. 23 Yesu
mwene avi igenda Munyumba ya Chapanga mu libanji la
Solomoni. 24 Vayawudi vamtindili, kumkota, "Ukutileka na
maholo mbaka ndali? Ngati veve ndi Kilisitu Msangula, hinu
utijovela hotohoto." 25 Yesu akavayangula, "Nivajovili, nambu
nyenye nakunisadika. Mahengu genihenga nene kwa liina
la Dadi wangu gilangisa nene ndi yani. 26 Nambu nyenye
mwisadika lepi, ndava nyenye lepi mambelele gangu. 27
Mambelele gangu giyuwana lwami lwangu. Nene nigamanyili
na gene gakunilanda. 28 Nene nikugapela wumi wa magono
goha wangali mwishu, katu vifwa lepi, na kawaka mundu
mweihotola kuvanyaga kuhuma kwangu. (aiōn g165, aiōnios
g166) 29 Dadi wangu ndi mkulu kuliku vyoha, na kawaka
mundu wa kuhotola kuvanyaga mu mawoko ga Dadi wangu.
30 Nene na Dadi, tavamonga." 31 Hinu, Vayawudi vakanonga
maganga muni vamkomayi Yesu. 32 Yesu akavajovela,
"Nivalangisi mahengu gamahele kuhuma kwa Dadi. Wu,
lihengu loki lelikuvakita nyenye munikoma kwa maganga?"
33 Vayawudi vakamyangula, "Tikukoma lepi kwa maganga
ndava ya mahengu gabwina gehuhengili, nambu ndava
ukumliga Chapanga, veve wa mundu ndu nambu ukujikita wa
Chapanga." 34 Yesu akavajovela, "Yiyandikwi mu malagizu
ginu, 'Nene nijovili, nyenye ndi vachapanga?' 35 Chapanga
avakemili vandu vala vevapewili ujumbi waki ndi vachapanga,
na tete timanyili kuvya Mayandiku Gamsopi gijova chakaka

magono goha. 36 Dadi anihagwili na kunituma pamulima.
Ndava kyani nyenye mukunijovela, nikumliga Chapanga.
Penijova nene Mwana wa Chapanga? 37 Ngati nikugahenga
lepi mahengu ga Dadi wangu, mkoto kunisadika. 38 Ngati
nikugahenga, hati ngati mukunisadika lepi, hinu mugasadika
mahengu genago. Muhotola kumanya chakaka kuvya Dadi
avi mugati yangu, na nene nivii mugati yaki." 39 Vakalinga
kavili kumkamula Yesu nambu akavalema mu mawoko gavi.
40 Yesu akahamba kangi kumwambu ya mfuleni Yoludani,
pandu peavi Yohani ibatiza, akatama kwenuko. 41 Vandu
vamahele vambwelili Yesu na kujova Yohani ahengili lepi
gachinamtiti gogoha, "Nambu goha geajovili kumvala mundu
uyu ndi chakaka neju." 42 Vandu vamahele pandu penapo
vakamsadika Yesu.

11 Mundu mmonga liina laki Lazalu avi mtamu. Mundu
mwenuyo avili mkolonjinji wa Betania, valumbu vaki
Maliya na Malita vatamayi chijiji chila. 2 Maliya ndi
yula mweamnyalili Bambu mahuta geginungalila bwina
mumagendelu gaki na kumuungula na mayunju gaki. Lazalu
mweavimtamu ndi mhaja wa Maliya. 3 Hinu, valumbu vala
vatumili ujumbi kwa Yesu. "Bambu, nkozi waku mtamu!" 4
Yesu mwene peagayuwini genago, akajova, "Utamu wenuwu
wileta lepi lifwa, uhumalili muni Chapanga apewa ukulu
na Mwana wa Chapanga mewa apewa ukulu." 5 Yesu
avaganili Malita na Maliya pamonga na mlongo wavi Lazalu.
6 Peayuwini kuvya Lazalu mtamu, Yesu akahamba kutama
peavili magono gavili. 7 Kangi akavajovela vawuliwa vaki,
"Tihamba kavili ku Yudea!" 8 Vawuliwa vala vakamjovela,
"Muwula, lukumbi luhupi ndu lupitili Vayawudi vaganili
kukukoma na maganga, hinu wigana kuhamba kwenuko
kavili?" 9 Yesu akavayangula "Wu, kuvi lepi masaa kumi na
gavili ga muhi? Hinu mundu akagendayi muhi nakuhotola
kujikuvala ndava ihotola kulola lumuli lwa mulima. 10
Nambu mundu akagendayi kilu akujikuvala ndava muni
kawaka lumuli." 11 Yesu peamali kujova malovi genago,
akavajovela "Nkozi witu Lazalu agonili, nambu nene yati
nihamba kumuyumusa." 12 Vawuliwa vaki vakamjovela,
"Bambu yikavya agonili yati ilama." 13 Vene vaholalili kuvya
ajovili kugona lugono, nambu Yesu ajovili kumvala lifwa la
Lazalu. 14 Ndi Yesu akavajovela hotohoto kuvya "Lazalu
afwili, 15 Nambu ndava yinu nivii na luheku ndava navi lepi
kwenuko, muni musadika. Hinu tihamba kwa Lazalu." 16
Tomasi mweikemelewa mpaha, akavajovela vawuliwa vayaki,
"Tihamba na tete tikafwayi pamonga na Yesu!" 17 Yesu
peahikili kwenuko, amkolili Lazalu amali kuvya mulitinda
magono mcheche. 18 Chijiji cha Betania chavi papipi na
Yelusalemu, utali waki wavi kilomita zidatu. 19 Vayawudi
vamahele vahikili kwa Malita na Maliya kuvapolesa mitima
ndava mhaja wavi afwili. 20 Hinu, Malita peayuwini kuvya
Yesu ibwela, akahamba kumpokela, nambu Maliya asigalili
kunyumba. 21 Malita amjovili Yesu, "Bambu, Ngati ngauvyayi
apa, mhaja wangu ngaafwili lepi. 22 Nambu nimanyili
kuvya hati hinu, chochoha cheukumuyupa Chapanga yati
akupela." 23 Yesu akamjovela, "Mhaja waku yati iyuka."
24 Malita akayangula, "Nimanyili kuvya yati iyuka lukumbi
Chapanga peakuvayukisa vevafwili." 25 Yesu akamjovela,
"Nene ndi mweniyukisa vandu na kuvapela vandu wumi.
Mweakunisadika nene hati ngati afwili, yati itama, 26 mewawa
mundu yoyoha mweitama na kunisadika, katu ifwa lepi. Wu,
wisadika genago?" (aiōn g165) 27 Malita akayangula "Ena
Bambu! Nene nisadika kuvya veve ndi Kilisitu, Mwana wa
Chapanga, yula mweibwela pamulima." 28 Peamalii kujova
genago, Malita akahamba kumkemela mlumbu waki Maliya,
akamjovela pachiepela, "Muwula avi penapa, akukemela."
29 Maliya peayuwini malovi ago, bahapo akayima kanyata
akamuhambila Yesu. 30 Yesu avi akona kuyingila pachijiji,
ndi avi pandu palapala pavakonganiki na Malita. 31 Vayawudi
vevampolesa mtima Maliya panyumba pala, pavamuwene
Maliya awukili chigafula, vakamlanda. Vaholalili kuvya ihamba
kuvemba kulitinda. 32 Maliya peahikili pandu pala peavili Yesu
na kumlola akamfugamila, akamjovela, "Bambu ngati kuvya
uvya apa, mhaja wangu ngaafwili lepi!" 33 Yesu peamuwene
Maliya ivemba na Vayawudi vevamlandili mewa vivemba,
ndi akavya ngolongondi na kuviniswa mumtima. 34 Kangi
akavakota, "Mumvikili koki?" Vakamjovela "Bambu, ubwela
ulolayi." 35 Yesu akavemba maholi. 36 Hinu, Vayawudi
vakajova, "Mlola cheamganili Lazalu!" 37 Nambu vangi
vakajova, "Wu, mwenuyu ndi yula mweamdindwili mihu
ngalola, hinu ahotwili lepi kukita Lazalu akoto kufwa?" 38
Yesu iviniswa mtima kavili, akahika kulitinda. Litinda lene
lavi mbugu levadivalili liganga pamlyangu waki. 39 Yesu
akavajovela, "Muwusa liganga lenili!" Malita mlumbu wa yula
mweafwili akamjovela. "Bambu atumbwili kununga muni
atamii mulitinda mula magono mcheche!" 40 Yesu akamjovela,
"Wu, nene nakujovili lepi ukasadika yati ulola ukulu wa
Chapanga?" 41 Ndi vakaliwusa liganga lila. Yesu akalolokesa
kunani kwa Chapanga, akajova "Dadi nikusengusa muni
ukuniyuwana. 42 Nimanyili kuvya ukuniyuwana magono
goha. Nambu nijovili genaga ndava ya vandu vevavi apa
vasadikayi kuvya veve ndi mweunitumili." 43 Peamali kujova
genago, Akakemela kwa lwami luvaha, "Lazalu! Huma
kuvala!" 44 Mweafwili yula akahuma kuvala, kuni vamtindisili
nyula ya msopi mumagendelu na mumawoko na pamihu
poha. Yesu akavajovela, "Mumnyembelula, mumleka ahamba

mwene." 45 Vayawudi vamahele vevabwelili kwa Maliya na
kulilola lijambu leahengili Yesu. Ndi vakamsadika. 46 Nambu
vangi vavi vakahamba kwa Vafalisayu vakavadandaulila
lijambu leahengili Yesu. 47 Vakulu va kuteta na Vafalisayu
vakakonganeka na vandu Libanji la Vayawudi vakakota,
"Tikita wuli? Mundu uyu ihenga milangisu yamahele neju. 48
Takamlekayi vandu voha yati vamsadika, na vakulu va ku
Loma yati vibwela na kudenya Nyumba yitu ya Chapanga
pamonga na mulima na vandu vitu!" 49 Mmonga wavi liina
laki Kayafa, mweavi Mkulu wa Vateta wa mwaka wenuwo,
akavajovela, "Nyenye nakumanya chindu! 50 Mwimanya
lepi, ndi mbanga pagati yinu mundu mmonga afwayi ndava
ya vandu, kuliku vandu voha va mulima witu vakomiwayi?"
51 Mwene ajovili lepi kwa luhala lwaki, nambu ndava avi
Mteta mkulu mwaka wenuwo, ndi alotili kuvya Yesu yati
ifwa ndava ya Vayawudi, 52 lepi ndava ya Vayawudi vene
ndu, nambu mewa ndava ya vandu voha va Chapanga
vevapechangini, muni avaletayi pamonga na kuvakita vavyayi
na umonga. 53 Kutumbula ligono lenilo vachilongosi va
Vayawudi vayidakilini kumkoma Yesu. 54 Hinu Yesu agendili
lepi hotohoto pagati ya Vayawudi, akawuka pandu pala
akahamba pandu pepavi papipi na lugangatu. Pamuji
wewukemelewa Efulaimu. Akatama kwenuko pamonga na
vawuliwa vaki. 55 Mselebuko wa Vayawudi Pasaka wavi
papipi, na vandu vamahele vahambili ku Yelusalemu muni
vahenga malagizu ga kujinyambisa vene muni kumuyupa
Chapanga, kwakona mselebuko wenuwo. 56 Vakavya
kumulonda Yesu. Pevakonganiki pamonga Panyumba ya
Chapanga. Vakakotana, "Yivya wuli? Yilolekana ibwela lepi
pa mselebuko wenuwu? Amala wuli?" 57 Vakulu va kuteta
na Vafalisayu valagazili kuvya mundu akamanyayi kweavili
Yesu, avajovelayi muni vamukamulayi.

12 Magono sita kwakona mselebuko wa Pasaka, Yesu
ahikili ku Betania kweatamayi Lazalu, mundu yula
mweamyukisi. 2 Kwenuko vamtendelakili chakulya cha
kimihi, Malita akavya kuvahengela. Lazalu avi mmonga wa
vala vevatamili pameza pamonga na Yesu. 3 Kangi Maliya
akatola libotolo la pinga la mahuta geginungalila bwina,
gegatenganizwi kwa mkongo wa nado, gegiguliswa kwa
mashonga gamahele, akamnyala Yesu mumagendelu na
kuhungula kwa mayunju gaki. Nyumba yoha yikanungalila
mahuta gala. 4 Nambu Yuda Isikalioti mmonga wa vawuliwa
vaki kumi na vavili vala ndi mweabweli kumng'anamukila
Yesu, akajova, 5 Ndava kyani mahuta ago gaguliswi lepi
kwa hipandi miya zidatu ya madini ga feza, vapewayi
vangangu. 6 Ajovili genago lepi ndava ya lipyana kwa
vangangu, nambu avi mvika kahaku ka mashonga. Na
pamahele ayivayi mashonga gegavikwayi mu kahaku kala
muni avi mhiji. 7 Nambu Yesu akajova, "Mkoto kumung'aha
mau mwenuyu! Muleka agavika ndava ya ligono la kunizika.
8 Vangangu yati mwivya nawu magono goha, nambu
mwivya lepi na nene magono goha." 9 Vayawudi vamahele
vayuwini kuvya Yesu avi ku Betania. Vakahika kwenuko
lepi ndava ya kumlola Yesu ndi ndava ya kumlola Lazalu
mweayukiswi na Yesu. 10 Hinu Vamteta vakulu mewawa
vayidakilini kumkoma lazalu. 11 Ndava ya kuyukiswa kwa
Lazalu Vayawudi vamahele vavabelili vachilongosi wavi,
vakamsadika Yesu. 12 Chilau yaki, msambi uvaha wa
vandu vevabwelili kumselebuko vakayuwana Yesu avi
munjila kubwela pa Yelusalemu. 13 Hinu vakatola matutu
ga mavali, vakawuka kuhamba kumpokela, vakajova kwa
lwami luvaha. "Chapanga alumbiwa! Amotisiwa mwenuyo
mweibwela kwa liina la Bambu. Amotisiwa Nkosi wa Isilaeli."
14 Yesu akapewa mwana lipunda, akakwela panani yaki ngati
chegijova Mayandiku Gamsopi. 15 "Vandu va muji wa Siyoni
mkotoka kuyogopa! Ulola, Nkosi waku ibwela. Akweli mwana
lipunda!" 16 Vawuliwa vaki nakumanya mambu ago, nambu
Yesu peamali kupewa ukulu, ndi vakamanya kuvya gala
gamali kuyandikwa kumvala mwene, kuvya vandu vamkitili
genago. 17 Msambi wa vandu vala vevavi pamonga na
Yesu ligono leamkemili Lazalu kuhuma mulitinda, amyukisi.
Vavajovili vandu mambu gala gegahumalili. 18 Ndava ya
yeniyo msambi wa vandu ukahamba kumpokela, muni
vayuwini kuvya akitili chinamtiti chenicho. 19 Hinu Vafalisayu
vakakotana vene kwa vene, "Wu, mwilola? Nakuhotola kukita
chochoha! Mlolayi, vandu voha va mulima vakumlanda." 20
Kwavi na Vagiliki vadebe pagati ya vandu vala vevahikili
ku Yelusalemu kumfugamila lukumbi lwa mselebuko wa
pasaka. 21 Venavo vamhambili Filipi, mkolonjinji wa Betisaida
mweavili pamulima wa Galilaya, vakajova "Mtopeswa tete
tigana kumlola Yesu." 22 Filipi akahamba kumjovela Andelea,
voha vavili vakahamba kumjovela Yesu. 23 Yesu akavajovela,
"Saa ya Mwana wa Mundu kupewa ukulu yihikili." 24
Chakaka nikujovela, mbeyu ya nganu yisigalila kuvya mbeyu
ndu, mbaka yigwai muludaka na kufwa. Ngati yikafwayi
ndi yimela na kupambika mbeyu yamahele. 25 Mundu
yoyoha mweakuugana wumi waki yati akuuyagisa, nambu
mundu yoyoha mweakuuyomela wumi waki pamulima
apa, akuuvika wumi wa magono goha gangali mwishu.
(aiōnios g166) 26 Mundu mweigana kunihengala yikumgana
kunilanda, mewa pala penivya nene, ndi peivya mtangatila
wangu. Mundu akanihengelayi nene Dadi wangu yati
akumtopesa. 27 "Hinu mpungu wangu uvagaya, nijova wuli?

‘Dadi unisangulayi na lukumbi lwenulo?’ Nambu ndava ya
genago nibwelili muni nipitilayi lukumbi ulu lwa mang'ahiso.
28 Dadi, ugubukula ukulu waku.” Penapo lwami lukajova
kuhuma kunani kwa Chapanga, “Nimali kuugubukula ukulu
wangu na yati nikuugubukula kavili.” 29 Msambi wa vandu
vevayimili penapo vayuwini lwami lula, nambu vangi vavi
vakajova, mbulumu na vangi vakajova “Mtumu wa kunani
kwa Chapanga alongili naku!” 30 Nambu Yesu akavajovela,
“Malovi gemuyuwini lepi ndava ya nene, nambu ndava
ya nyenye. 31 Hinu ndi lukumbi lwa vandu va mulima
uwu kuhamuliwa, Setani mweavi chilongosi wa mulima
uwu yati ivingiwa. 32 Nene peniyinuliwa panani kuhuma
pamulima yati kila mmonga yati ihutika kwangu.” 33 Ajovili
genago kulangisa lifwa leifwa. 34 Hinu, msambi wa vandu
wula ukamyangula “Tete tijoviwi na malagizu gitu kuvya
Kilisitu yati ilama magono goha. Hinu uhotola wuli, kujova
yikumgana Mwana wa Mundu kuyinuliwa? Mwana wa mundu
mwenuyo ndi yani?” (aiōn g165) 35 Yesu akavajovela, “Lumuli
lwakona na nyenye mu lukumbi luhupi. Mgenda kwakona
muvi nalu lumuli lwenulo muni chitita chikoto kuvakolela,
muni mweigenda muchitita angamanya kweihamba. 36
Lukumbi muvi na lumuli mwasadiki lumuli lwenulo muni
mpata kuvya vandu va lumuli.” Peamali kujova malovi
genago, Yesu akawuka mwene na kuhamba kujifiya patali
na vandu. 37 Nambu pamonga Yesu ahengili gachinamtiti
goha palongolo yavi, vene vamsadiki lepi. 38 Hinu malovi
geajovili Isaya mweavili mlota wa Chapanga gakatimalila.
“Bambu, yani mweasadiki ujumbi witu? Na uhotola wa
Bambu agubukuliwi yani?” 39 Mewa vangahotola kusadika
ndava Isaya ajovili kavili, 40 “Chapanga agakoywisi mihu gavi
Avahimwisi luhala lwavi. Vakoto kulola kwa mihu gavi. Vakoto
kumanya kwa luhala lwavi. Nambu vakoto kuniwuyila. Muni
nivalamisa.” 41 Isaya ajovili ndava auwene ukulu wa Yesu
na kujova ndava ya Yesu. 42 Pamonga na ago, vachilongosi
vamahele va Vayawudi vamsadiki Yesu. Nambu ndava
ya kuvayogopa Vafalisayu nakujova hotohoto. Vayogwipi
kuvingiwa munyumba za kukonganekela Vayawudi. 43
Ndava muni vachilongosi avo vaganili kukwihiwa na vandu
kuliku kukwihiwa na Chapanga. 44 Kangi Yesu akajova, kwa
lwami luvaha, “Mundu mweakunisadika nene, akunisadika
lepi namwene ndu, mewawa akumsadika yula mweanitumili
nene. 45 Mweakunilola nene mewawa akumlola yula
mweanitumili. 46 Nene nibwelili pamulima muni nivyayi
lumuli, mundu yoyoha mweakunisadika akotoka kusigalila
muchitita. 47 Mundu yoyoha mweiyuwana malovi gangu, na
akugahengela lepi, nene nikumuhamula lepi. Muni nibweli
hee ndava ya kuvahamula vandu va mumulima nambu
kuvasangula. 48 Yula mweakunibela nene, mweangayidakila
malovi gangu avi naku wa kumuhamula. Malovi ga Yesu yati
gakuvahamula vandu ligono la mwishu. 49 Nene nakujova
kwa uhotola wangu namwene, nambu Dadi mweanitumili
ndi mweanijovela nijova kyani na cheyiganikiwa kuvajovela
vandu. 50 Nene nimanyili kuvya mihilu yaki yileta wumi wa
magono goha gangali mwishu. Hinu nene nijova gala ndu
geanilagizi Dadi kujova.” (aiōnios g166)

13 Yavili kwakona mselebuko wa pasaka kuhika, Yesu
kuni amanyili lukumbi lwa kuwuka kwaki pamulima
luhikili kuhamba kwa Dadi waki. Yesu avaganili neju vandu
vaki vevavi pamulima na avaganili kwa uganu wangali
mwishu. 2 Yavi lukumbi lwa chakulya cha kimihi. Setani
amali kuyingi mumtima wa Yuda Isikalioti mwana wa Simoni,
na kumpela maholo ga kumng'anamukila Yesu. 3 Yesu
amanyili kuvya Dadi amgotolili vindu vyoha muuhotola
waki, mewawa kuvya ahumili kwa Chapanga na iwuya
kwa Chapanga. 4 Yesu akawuka pachakulya pala, akavika
pamuhana nyula yaki ya kujihwika, akatola chitambala na
kujikunga muchiwunu. 5 Kangi akasopa manji munkele
livaha na kutumbula kuvasambisa vawuliwa vaki magendelu
na kuhungula na chitambala chila cheajikungili muchiwunu.
6 Peamhikili Simoni Petili, Petili mwene akajova, “Bambu,
veve yati ukunisanja magendelu nene?” 7 Yesu akayangula,
“Wimanya lepi chenihenga hinu, nambu yati wimanya
mwanakandahi.” 8 Petili akamjovela, “Veve ukunisanja lepi
magendelu katu!” Yesu akamyangula, “Changali kukusanja
magendelu gaku wivya lepi muwuliwa wangu kavili.” (aiōn
g165) 9 Simoni Petili akamyangula, “Bambu, unisanja,
lepi magendelu gene, ndi pamonga na mawoko gangu
mewawa na mutu.” 10 Yesu akamjovela, “Mundu mweamali
kusamba ndi amali kunyamba iganikiwa kusanja magendelu
ndu. Nyenye munyambili nambu mwavoha lepi.” 11 Yesu
ammanyili yula mweakumng'anamukila, ndi mana ajovili,
“Nyenye mnyambili, nambu mwavoha lepi.” 12 Yesu
peamali kuvasambisa magendelu na kuwala kavili nyula
yaki, akatama, peatamili akavajovela, “Wu, mmanyili aga
genivakitili?” 13 Nyenye mukunikemela Muwula na Bambu
mwijova chakaka, muni nene ndi chenivii. 14 Yakavyai nene
mwenivii Bambu na Muwula nivasambisi nyenye magendelu,
mewawa na nyenye yikuvagana musanjanayi magendelu
nyenye mwavene. 15 Nivapeli luhumu, muni nyenye mewa
muhengayi ngati chenivahengili. 16 Chakaka nikuvajovela,
mtangatila mkulu lepi kuliku mtopeswa waki, mewawa
mjumbi mkulu lepi kuliku mweamtumili yula. 17 Hinu, ndava
muni mukugamanya mambu ago, yati mmotisiwa ngati

mukugahenga. 18 Nijova lepi kuvavala mwavoha. Nivamanyili
venivahagwili vala, nambu Mayandiku Gamsopi giganikiwa
gatimilayi, mundu mwealili chakulya pamonga na nene
aning'anamukili. 19 “Nene nivajovili mambu aga kwakona
kuhumila, muni pegihumila muhotola kusadika, ‘Nene Ndi
Mwene.’ 20 Chakaka nikuvajovela, yula mweakumpokela
mundu yoyoha mwenimtumili, akunipokela nene, na
mweakunipokela nene akumpokela mwene mweanitumili.”
21 Peamali kujova genago, Yesu akaviniswa neju mumtima,
akajova hotohoto, “Chakaka nikuvajovela mmonga winu
yati akuning'anamukila!” 22 Vawuliwa vakalolesana kuni
nakuhotola kummanya akumjova yani. 23 Mmonga wa
vawuliwa, Yesu mweamganili neju, atamili papipi na Yesu. 24
Hinu Simoni Petili akumkonya lihu muwuliwa yula “Amkotayi
ijova kumvala yani.” 25 Muwuliwa mwenuyu akahegelela
papipi na Yesu, akamkota “Bambu ndi yani?” 26 Yesu
akayangula, “Mundu yula mwenikumpela chipandi cha
libumunda chenijwigi munkele ndi mwenuyo.” Ndi akatola
chipandi cha libumunda akachijwiga munkele na kumpela
Yuda, mwana wa Simoni Isikalioti. 27 Yuda peamali kupokela
chipandi chila, Setani akamuyingila. Hinu Yesu akamjovela
“Chewigana kukita kita kanyata!” 28 Nambu kawaka hati
mmonga ya vala vevatamii pachakulya mweamanyili ndava
kyani amjovili genago. 29 Ndava muni Yuda avi mvika lihaku
la mashonga, vangi vaholali kuvya Yesu amjovili manya
akagula vindu vyeviganikiwa pamselebuko wa Pasaka,
amala avapelayi vangangu vindu. 30 Yuda peamali kutola
chipandi chila cha libumunda, bahapo akahuma kuvala.
Na yavili kilu. 31 Yuda peamali kuwuka, Yesu akajova,
“Hinu ukulu wa Mwana wa Mundu ugubukuliwi, na ukulu
wa Chapanga ugubukuliwi mugati yaki.” 32 Ngati ukulu wa
Chapanga ulangiswi mugati ya Mwana, hinu Chapanga yati
akuulangisa ukulu wa Mwana mugati yaki mwene yati ikita
ago kanyata. 33 “Nyenye vana vangu, nakona niviii pamonga
na nyenye mulukumbi luhupi ndu. Yati mukunilonda, nambu
nikuvajovela galagala genavajovili vachilongosi va Vayawudi
kuvya, ‘Kwenihamba nene, nyenye nakuhotola kuhamba.’
34 Nikuvapela muhilu wa mupya mgananayi. Mgananayi
ngati nene chenavaganili nyenye. 35 Mukagananayi, vandu
voha yati vimanya kuvya nyenye ndi vawuliwa vangu.” 36
Simoni Petili akamkota, “Bambu, wihamba koki?” Yesu
akayangula “Kwenihamba uhotola lepi kunilanda hinu, nambu
yati ukunilanda mwanakandahi.” 37 Petili akamkota kavili,
“Bambu, Ndava kyani nihotola lepi kukulanda hinu? Nene
nihotola kufwa ndava yaku!” 38 Yesu akayangula, “Wu,
uhotola chakaka kufwa ndava yangu? Chakaka nikukujovela,
kwakona lijogolo kuvika ukunibela mala zidatu!”

14 Yesu akavajovela, mkoto kuviniswa mumitima yinu.
“Mukumsadika Chapanga, munisadika na nene
mewa. 2 Munyumba ya Dadi wangu muvi na vyumba
vyamahele, ngati lepi nganamali kuvajovela. Muni hinu
nihamba kuvatendelekela fwasi ndava yinu. 3 Nene
nikahambayi na kuvatendelekela fwasi ndava yinu, yati
niwuya kuvatola mbwela kwa nene, muni na nyenye mvya
pandu penivya nene. 4 Nyenye mukuyimanya njila ya
kuhamba kwenihamba.” 5 Tomasi akamkota, “Bambu,
nimanya lepi kwewihamba, tihotola wuli kumanya njila
yeniyo?” 6 Yesu akamyangula, “Nene ndi njila na uchakaka
na wumi wene. Kawaka mundu mweihotola kuhamba kwa
Dadi changali kupitila kwa nene. 7 Ngati mukunimanya
nene, mewawa mukummanya na Dadi. Kutumbula hinu
mukummanya, kangi mmali kumuwona.” 8 Filipi akamjovela,
“Bambu, utilangisa Dadi, genago ndu tete tigana.” 9 Yesu
akamyangula, Filipi unimanyili lepi nene, hati pamonga
nitamii na nyenye lukumbi lutali? Mundu yoyoha mweaniweni
nene, amuweni Dadi. Uhotola wuli kujova utilangisa Dadi?
10 Wu, wisadika lepi kuvya nene nivii mugati ya Dadi na Dadi
avi mugati ya nene? Malovi genikuvajovela. Nakugajova kwa
uhotola wangu, Dadi mweavimugati ya nene, ihenga lihengu
laki. 11 Muganikiwa kusadika penijova nivii mugati ya Dadi
na Dadi avi mugati ya nene, ngati lepi. Musadika ndava
ya mahengu gala genihengili. 12 Chakaka nikuvajovela,
mundu yoyoha mweakunisadika nene. Ena yati ihenga
mahengu gakulu hati gakulu neju, ndava nihamba kwa
Dadi. 13 Na chochoha chemwiyupa kwa liina langu yati
nikuchihenga, muni ukulu wa Dadi ulumbiwa munjila ya
Mwana. 14 Mwakaniyupa chochoha kwa liina langu yati
nikuvahengela. 15 Ngati mkunigana nene, myidakila mihilu
yangu. 16 Nene yati nikumuyupa Dadi mwene yati akuvapela
Mtangatila yungi, mweitama na nyenye magono goha
gangali mwishu. (aiōn g165) 17 Mwene ndi Mpungu Msopi
mweakutijovela uchakaka kumvala Chapanga, nambu vandu
va mulima nakuhotola kumpokela ndava vakumlola lepi
amala kummanya. Nambu nyenye mukummanya ndava
isigalila na nyenye na avi mugati yinu. 18 “Nikuvaleka
lepi nyenye vakiva, yati nibwela kangi kwinu. 19 Lwakona
lukumbi luhupi, vandu va mulima yati vakuniwona lepi kavili.
Nambu nyenye yati mukuniwona, ndava nene mumi mewa
na nyenye yati mwiva vamumi. 20 Ligono lenilo pelibwela
nyenye yati mwimanya kuvya nene nivii mugati ya Dadi
wangu, na nyenye mugati ya nene, mewa nene mugati yinu.
21 Yula mweiyidakila mihilu yangu na kuzihenga, mwene
ndi mweakunigana. Yula mweakunigana nene, Dadi wangu
yati akumgana mwene, mewa na nene yati nikumgana

na kujilangisa kwaki." 22 Yuda lepi yula Yuda Isikalioti,
akamjovela, "Bambu, ndava kyani ugana kujilangisa kwa tete
lepi kwa vandu va mulima?" 23 Yesu akayangula, "Mundu
akaniganayi yati iyidakila mawuliwu gangu. Dadi wangu
yati akumgana, nene na Dadi wangu yati tibwela kwaki na
kutama nayu." 24 Mundu mweanganigana, nakukamula
mwawuliwu gangu. Malovi gemkugayuwana lepi gangu,
ndi gihuma kwa Dadi mweanitumili. 25 "Nivajovili mambu
genaga kuni nakona pamonga na nyenye." 26 Nambu
mtangatila, mwenuyo Mpungu Msopi, Dadi mweakumutuma
kwa liina langu, yati akuvawula goha na kuvakumbusa
goha genivajovili. 27 "Nikuvalekela uteke, nikuvapela uteke
wangu. Nakuvapela nyenye ngati vandu va mulima chevikita.
Mkoto kuviniswa mumitima yinu amala kuvya na wogohi
28 Myuwini chenijovili, 'Nene nihamba, nambu yati niwuya
kavili kwa nyenye.' Ngati mukunigana, ngamuhekalili ndava
nihamba kwa Dadi, muni mwene mkulu kuliku nene." 29
Nivajovili genaga hinu kwakona kuhumila, muni pagibwela
kuhumila musadikayi. 30 Nene nijova lepi na nyenye malovi
gamahele kavili, muni Setani chilongosi wa mulima uwu
ibwela. Kwa nene ihotola lepi chindu. 31 Nambu vandu va
mulima viganikiwa kumanya nikumgana Dadi, na ndi nihenga
kila chindu cheanilagizi Dadi. "Myimayi, tiwukayi penapa!"

15 "Nene ndi mzabibu wa chakaka na Dadi wangu
mwene ndi mulimaji. 2 Lipanda loloha mugati yangu
langapambika matunda mwene akuliwusa, na lipanda loloha
lelipambika akulikita livyayi bwina muni lipambikayi neju.
3 Nyenye mmali kunyamba ndava lilovi lenavajovili lila. 4
Mtama mugati yangu, na nene nitama mugati yinu. Ngati
lipanda nakuhotola kupapimbika lene ngati livili lepi palihina,
mewawa nyenye nakuhotola kupambika ngati mutama lepi
mugati ya nene." 5 Nene ndi mzabibu, na nyenye ndi
mambanda. Mweitama mugati yangu, na nene nivyayi mugati
yaki, mwenuyo ipambika gamahele, muni changali nene
nakuhotola kuhenga chochoha. 6 Mundu ngati itama lepi
mugati yangu yati itagiwa kuvala ngati lipanda chelitagiwa
kuvala na kuyuma. Lipanda ngati lenilo vandu vakulinonga na
kulitaga pamotu litinyikayi. 7 Ngati nyenye mwitama mugati
yangu na malovi gangu yati gitama mugati yinu, muyupa
chindu chochoha chemwigana yati mwipewa. 8 Ukulu wa
Dadi wangu ulangasika ngati nyenye mwipambika matunda
gamahele na kuvya vawuliwa vangu. 9 Nene nikuvagana
nyenye ngati Dadi cheaniganili nene. Mtama muuganu
wangu. 10 Mwakayidakila mihilu yangu yati itama mugati
yangu, ngati nene cheniyidakili malagizu ga Dadi wangu na
kutama muuganu waki. 11 Nivajovili mambu genaga muni
luheku lwangu lutama mugati yinu, na luheku lwinu lutimila.
12 Mihilu yangu ndi iyi: Mgananayi, ngati chenikuvagana
nyenye. 13 Kawaka mundu mweavi na uganu mkulu neju
kuliku uwu, wa mundu kuwusa wumi waki ndava ya vankozi
vaki. 14 Nyenye vankozi vangu mwakahenga chenivalagiza.
15 Nakuvakemela kavili vehengaji, muni mtangatila imanya
lepi cheikita mtopeswa waki. Nambu nyenye nivakemili
vankozi, ndava muni goha genayuwini kwa Dadi wangu
nivajovili. 16 Nyenye nakunihagula nene, nambu nene
ndi mwenivahagwili na kuvatuma mhamba mkapambika
matunda ndi mahengu gabwina gegisigalia, mwene Dadi
ahotola kuvapela chindu chochoa chemwiyupa kwa liina
langu. 17 Hinu, muhilu wangu ukulu ndi wenuwu mgananayi.
18 Ngati vandu va mulima vakuvayomela nyenye, mkoto
kukosiwa kuvya vakuniyomela nene kwakona kuvayomela
nyenye. 19 Ngati nyenye kuvya vandu va pamulima,
mulima ngauvaganili nyenye ngati vandu vaki. Nambu
ndava nyenye vandu lepi va pamulima, ndi nene nivahagwili
kuhuma pamulima, ndava ya genago vandu va mulima
vakuvayomela. 20 Mkumbuka lilovi lila lenivajovili, mtangatila
lepi mkulu kuliku mtopeswa waki. Yakavya vanig'aisi nene,
mewawa vakuvang'aisa na nyenye, ngati malovi gangu
vagakamwili mewa vakugakamula na malovi ginu. 21 Nambu
genaga goha vakuvakitila ndava nyenye mukunisadika
nene muni mwavandu vangu, ndava vakummanya lepi yula
mweanitumili. 22 Ngati nabweli lepi na kulongela navu,
ngavavalangiwi lepi vakumbudila Chapanga, nambu hinu
nakuhotola kujova kuvya vambudili lepi Chapanga. 23 Mundu
yoyoha mweakuniyomela nene, mewawa akumyomela Dadi
wangu. 24 Ngati nihengili lepi kwavi mambu gangahengeka
na mundu yungi kwavi, ngavavalangiwi lepi vambudili
Chapanga, nambu hinu vagaweni gachinamtiti genihengili
ndi vaniyomili nene mewawa vamuyomili Dadi wangu. 25
Nambu vahengili lijambu lenili muni malovi gegayandikwi mu
Malagizu gatimilayi! "Vaniyomili waka!" 26 Peibwela mtangatila
mwenuyo mwenikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwenuyo
ndi Mpungu Msopi mweakuvajovela uchakaka kumvala
Chapanga. Yati nikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwene
yati akuvajovela kunivala nene. 27 Nyenye mewa yati
mukuvajovela vandu kunivala nene ndava muvi na nene
kuhumila pakutumbula.

16 "Nivajovili malovi genaga, muni mkoto kuleka kusadika.
2 Vandu yati vakuvavinga nyenye munyumba za
kukonganekela Vayawudi. Kangi lukumbi lubwela mundu
yoyoha mweakuvakoma nyenye yati iholalela akumhengela
Chapanga. 3 Mambu genago yati vakuvakitila ndava
vangammanya Dadi, wala nene. 4 Hinu, nivajovili mambu

ago muni lukumbi lwenulo paluhikayi mkoto kukosiwa kuvya
navajovili.” “Hinu, navajovili lepi mambu genaga tangia
pakutumbula ndava navili pamonga na nyenye. 5 Nambu
hinu nikumhambila mweanitumili yula, kawaka hati mmonga
winu mweakunikota ‘Wihamba koki?’ 6 Ndava ya mambu
genivajovili mitima yinu yivii ngolongondi neju. 7 Nambu nene
nikuvajovela uchakaka, mbanga yinu nene nihamba, muni
ngati nangahamba mtangatila nakubwela kwinu. Nambu
nakahambayi, ndi, nikumtuma kwinu. 8 Mwene peibwela
yati akuvalangisa vandu va mulima kuvya vaumanyili lepi
uchakaka kuvala kumbudila Chapanga, na kuyidakiliwa
palongolo ya Chapanga na kuhamuliwa na Chapanga. 9
Vaumanyi lepi uchakaka kumvala kumbudila Chapanga muni
vanisadiki lepi nene. 10 Vaumanyili lepi uchakaka ndava ya
vandu kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga, muni nihamba
kwa Dadi, na nyenye nakuniwona kavili. 11 Vaumanyili lepi
uchakaka kumvala Chapanga kuvahamula vandu, muni
mkulu wa mulima uwu amali kuhamuliwa.” 12 “Nakona nivii
nagu gamahele gakuvajovela, ndi kwa hinu muhotola lepi
kugakamula goha. 13 Nambu peibwela mwene Mpungu
Msopi mweakuvajovela uchakaka ndava ya Chapanga, yati
akuvalongosa muuchakaka woha. Yati ijova lepi kwa uhotola
waki mwene, nambu yati ijova geagayuwini kuhuma kwa
Dadi na kuvajovela gegibwela. 14 Mwene yati akunipela
ukulu nene ndava muni yati akuvamanyisa gegihuma kwa
nene gala. 15 Goha geavinagu Dadi ndi ga nene, ndi nijova
kuvya Mpungu Msopi mwenuyo yati akuvajovela gegihuma
kwa nene.” 16 “Lusigalili lukumbi luhupi nyenye nakuniwona,
na kangi lukumbi luhupi kavili yati mukuniwona!” 17 Vawuliwa
vaki vangi vakakotana, “Mana yaki kyani? Peakutijovela,
lwakona lukumbi luhupi nakumuwona na kavili lukumbi luhupi
yati mukuniwona na kangi ijova ndava muni nihamba kwa
Dadi!” 18 Hinu vakavya mkukotana, “Lilovi lenili leijova,
lusigalili lukumbi luhupi ndi kyani? Timanyi lepi ijova kyani.”
19 Yesu amanyili kuvya vigana kumkota, mwene akavajovela,
wu, mkotana ndava ya gala genavajovili. Lwakona lukumbi
luhupi na nyenye nakuniwona, na kangi lukumbi luhupi
yati mukuniwona kavili? 20 Chakaka nikuvajovela, nyenye
yati muvemba na kulola mvinisu mumtima winu, nambu
vandu va mulima yati viheka. Mwalavya ngolongondi nambu
ngolongondi yati ying'anamuka na kuvya luheku. 21 Mdala
peiveleka ivya ngolongondi ndava lukumbi lwa mvinisu
luhikili, nambu akamala kuveleka mwana ikosiwa mvinisu
wula, ndava ya luheku lwa mwana avelekiwi pamulima.
22 Mewawa nyenye mwava ngolongondi hinu, nambu
nalavabwelela kavili, na nyenye luheku yati lumema mu
mitima yinu kawaka mundu mweiwusa luheku lwinu. 23
Ligono lenilo nakuniyupa chochoha. Chakaka nikuvajovela,
chindu chochoha chemukumuyupa Dadi kwa liina langu
yati akuvapela. 24 Mbaka hinu nakumuyupa chochoha kwa
liina langu. Myupa na nyenye yati mwipewa, muni luheku
lwinu lutimila. 25 “Nivajovili mambu genago kwa luhumu.
Nambu lukumbi lubwela penapo nakujova kavili kwa luhumu,
ndi nikuvajovela hotohoto kumvala Dadi, 26 ligono ilo, yati
muyupa kwa liina langu, amala nikuvajovela lepi kuvya yati
niyupa kwa Dadi ndava yinu, 27 Ndava muni Dadi mwene
akuvagana. Akuvagana ndava nyenye mukunigana nene na
kunisadika, kuvya nihumili kwa Dadi. 28 Nene nihumili kwa
Dadi, nikabwela pamulima apa, kavili nikuuleka mulima na
kuwuya kwa Dadi.” 29 Vawuliwa vaki vakamjovela, “Lola!
Hinu ulongela hotohoto, changali kujova kwa miluhumu.
30 Hinu timanyili kuvya veve ukugamanya mambu goha,
amala kawaka ndava ya mundu kukota chindu, ndi tisadika
kuvya wahumili kwa Chapanga.” 31 Yesu akavayangula,
“Wu, hinu mwisadika? 32 Nambu lukumbi luhika, kangi
lumali kuhika, ndi mwavoha nyenye yati mupechengana
kila mmonga kwaki, na kunileka namwene. Nambu nene
nakuvya namwene, ndava muni Dadi avi pamonga na
nene. 33 Nivajovili mambu genaga, muni mvya na uteke
mukuwungana na nene. Pamulima yati mwipata mang'ahiso,
nambu mkangamala mumitima! Nene niuhotwili mulima!”

17 Yesu peamali kujova genago, akalolokesa kunani kwa
Chapanga, akajova, “Dadi, lukumbi luhikili! Mpela ukulu
Mwana waku muni namwene Mwana akupela ukulu.” 2
Ndava muni wampeli Mwana waku uhotola kwa vandu voha
muni vandu venavo veumpeli avapelayi wumi wa magono
goha gangali mwishu. **(aiōnios g166)** 3 Wumi wa magono
goha gangali mwishu ndi uwu, vandu vakumanya veve,
mweuvi wamwene Chapanga wa chakaka, na kummanya
Yesu Kilisitu mweumtumili. **(aiōnios g166)** 4 Nene niulangisi
ukulu pamulima apa, nimali lihengu lila lewanipeli nihengayi.
5 Hinu, Dadi unipela ukulu palongolo yaku, ukulu wulawula
wenavi nawu kwakona kuwumbwa mulima. 6 Nikukitili
umanyikanayi na vandu vala vewanipelili kuhuma pamulima.
Vandu vevavi vaku, veve wanipeli vavyai vangu, navene
valikamwili lilovi laku. 7 Hinu vamanyili kuvya kila chewanipeli
chihumili kwaku. 8 Nene nivapeli ujumbi wula weunipeli,
vene vaupokili, vamanyili chakaka nihumili kwa veve, na
vasadiki kuvya veve ndi mweunitumili. 9 “Nikuvayupila
avo, nikuvayupila lepi vandu va mulima, nambu nivayupila
vala veunipelili, muni ndi vaku.” 10 Goha genivii nagu ndi
gaku, na gaku ndi gangu, na ukulu wangu, ulolikini pagati
ya avo weunipeli. 11 Na hinu nivii lepi kangi pamulima,

nambu vene vavi pamulima. Dadi Msopi! Kwa makakala
ga liina laku leunipeli, chondi uvavikila ulonda muni vavyai
chindu chimonga ngati chetivili tete tavamonga. 12 Panakavi
pamonga navu, nene navavikii ulonda kwa makakala ga liina
laku leunipeli, nene navavikii ulonda, kawaka mmonga wavi
mweayagili, muni yula mmonga mweahaguliwi kuyaga, muni
Mayandiku Gamsopi gatimilayi. 13 Na hinu nibwela kwa veve,
malovi aga nijovili pamulima, muni vamema luheku lwangu
mumitima yavi. 14 Nene navapeli ujumbi waku, na vandu va
pamulima vakavayomela, ndava vene lepi va pamulima,
ngati mewa chenivii nene lepi wa pamulima. 15 Niyupa
lepi uvawusa pamulima, nambu niyupa uvavikila ulonda na
yula mhakau ndi Setani. 16 Vene lepi va pamulima, ngati
mewa chenivii nene lepi wa pamulima. 17 Uvakita vandu
vaku vavya vamsopi kupitila uchakaka waku, na lilovi laku
ndi chakaka. 18 Ngati veve chawanitumili nene pamulima,
mewawa na nene nivatumili vene pamulima. 19 Ndava
yavi na nene namwene nikujiwusa kwaku, muni navene
vajiwusayi kwaku muchakaka. 20 “Nikuvayupila lepi venava
ndu, nikuvayupila mewa na vala vevakunisadika kupitila
ujumbi wavi.” 21 Niyupa muni voha vavyai chindu chimonga.
Dadi, niyupa vavyai mugati yitu ngati veve cheuvi mugati
yangu na nene mugati yaku. Nivayupili vene kuvya chindu
chimonga muni mulima usadika kuvya veve ndi wanitumili. 22
Nene nivapeli ukulu wulawula, wewanipeli nene, muni vavyai
chindu chimonga ngati tete chetivii mmonga. 23 Nene nivyai
mugati yavi, na veve uvyai mugati yangu. Niyupa vakamilika
na chindu chimonga muni vandu va mulima vapata kumanya
kuvya veve ndi mwewanitumili. Ukavagana vene ngati
chawaniganili nene. 24 “Dadi, nigana venavo veunipelili
vavyai pamonga na nene pala penivya nene, muni valolayi
ukulu wangu weunipelili, ndava muni waniganili kwakona
mulima kuwumbwa. 25 Dadi Mbwina! Vandu va pamulima
nakukumanya, nambu nene nikumanyili. Navene vakumanyili
kuvya veve ndi mweunitumili. 26 Nikukitili vakumanya veve
na niyendelela kukita mewa muni uganu weuvi nawu kwangu
uvya mugati yavi, na nene nivya mugati yavi.”

18 Yesu peamali kujova genago, akakupuka kamfuleni
kekikemelewa Keduloni, pamonga na vawuliwa vaki.
Pandu apo pavi na lidimba, Yesu akayingila pamonga na
vawuliwa vaki. 2 Yuda, mweamng'anamukili Yesu, apamanyili
pandu penapo, ndava Yesu ahambayi pamahele Yesu
akonganiki na vawuliwa vaki kwenuko. 3 Hinu, Yuda atoli
msambi wa manjolinjoli va Chilumi na valonda va Nyumba
ya Chapanga, kuhuma kwa vakulu va vateta na Vafalisayu,
akabwela navu palidimba kuni vagegi hahi na lumuli na
migoha na vibonga. 4 Yesu, kuni imanya gegakumkolela,
akavahegelela, akavakota, “Mukumulonda yani?” 5 Vene
vakamyangula, “Yesu Mnazaleti!” Yesu akavajovela, “Nene,
ndi mwene.” Yuda mweakumung'anamukila yula ayimili
bahapo pamonga navu. 6 Yesu peavajovili, “Nene ndi
mwene.” Vakawuya mumbele vakagwa pahi. 7 Mwene
akavakota kavili, “Mukumulonda yani?” Vakamyangula,
“Yesu Mnazaleti!” 8 Yesu akavayangula, “Nimali kuvajovela
kuvya mwene ndi nene, ndava mukunilonda nene muvaleka
ava vahamba.” 9 Ajovili genago muni gatimilayi geajovili
gala, “Dadi vala vewanipelili nakumyagisa hati mmonga.”
10 Simoni Petili avi na upanga, ndi akauholomola, na
kumdumula likutu la kulyela mtangatila wa Mteta Mkulu.
Mtumisi mwenuyo liina laki Maluko. 11 Yesu akamyangula,
Petili, “Wuyisa upanga muchihaku. Wu, chikombi cha
mang'ahiso cheanipeli Dadi nikotoka kunywa?” 12 Msambi
wa manjolinjoli va Chilumi pamonga na vakulu vavi, na
valonda va Vayawudi vamkamwili Yesu, vakamkunga, 13
na kumupeleka hoti kwa Anasi, Anasi avi mkohanu wa
Kayafa mweavi Mteta Mkulu mwaka wenuwo. 14 Kayafa ndi
yula mweavajovili vachilongosi va Vayawudi kuvya mbanga
mundu mmonga afwayi ndava ya vandu. 15 Simoni Petili
pamonga na muwuliwa yungi vamlandili Yesu. Muwuliwa
mwenuyo amanyikini kwa Mteta Mkulu, akayingila pamonga
na Yesu mu luvanja lwa Mteta Mkulu. 16 Nambu Petili ayimili
kuvala ya mlyangu. Yula muwuliwa yungi, mweamanyikini
kwa mteta mkulu, akahuma kuvala na kujova na msikana
mlonda wa mlyangu, akamyingisa Petili mugati. 17 Msikana
mlonda wa mlyangu, akamkota Petili, “Wu, na veve mmonga
wa vawuliwa va mundu uyu?” Petili akamjovela, “Nene
lepi!” 18 Vatumisi na valonda vayota motu ndava kwavi
na mbepu. Petili namwene ayimili na vayaki kuyota motu.
19 Mteta mkulu akamkota Yesu kumvala mawuliwu gaki
pamonga na vawuliwa vaki. 20 Yesu akamyangula, “Nijovili
na kila mundu hotohoto ligono kwa ligono. Magono goha
navawulili munyumba za kukonganekela Vayawudi na mu
Nyumba ya Chapanga, pandu pevikonganeka Vayawudi
voha, na nakujova chamfiyu. 21 Ndava kyani ukunikota nene?
Uvakota vala vevayuwini navajovili kyani. Vene vimanya
chenavajovili.” 22 Peamali kujova genago mlonda mmonga
mweayimili papipi, akampamanda Yesu, akamjovela, “Wu, ndi
chaukumyangula Mteta Mkulu?” 23 Yesu akamyangula, “Ngati
nijovili uhakau langisa uhakau wene, nambu ngati nijovili
chakaka, ndava kyani ukunitova?” 24 Hinu, Anasi ampeliki
Yesu kwa Kayafa kuni akungiwi, mweavi mteta mkulu. 25
Simoni Petili ayimili penapo kuyota motu. Hinu vakamkota,
“Wu, veve mmonga wa vawuliwa vaki?” Mwene akabela na
kujova, “Nene lepi!” 26 Mmonga wa vatumisi wa Mteta Mkulu,

muyaki yula mweadumuliwi likutu na Petili, akamkota “Wu,
nene nakuwene lepi veve kulidimba pamonga naku?” 27
Kangi Petili akabela kavili, bahapo lijogolo likavika. 28 Kangi
vakamtola Yesu kuhuma kwa Kayafa, vampeliki kunyumba ya
chinkosi. Yavi hamba kucha, muni vanyambasika palongolo
ya Chapanga. Vahotola kulya Pasaka vene vayingili lepi
munyumba ya chilongosi wa Loma vakotoka kuhakaswa.
29 Pilatu avahumila chakuvala, akavakota, “Lijambu loki
lemukumtakila mundu uyu?” 30 Vakamyangula, “Ngati
mwenuyu kuvya abudili lepi ngatimletili lepi kwaku.” 31
Pilatu akavajovela, “Ena, mumtola mumuhamula mwavene,
kulandana na malagizu ginu.” Vayawudi vakamyangula,
“Tete tivii lepi na uhotola wa kumuhamula mundu yoyoha
afwayi.” 32 Yakitiki ago gatimilayi malovi geajovili Yesu
kulangisa yati ifwa namuna yoki. 33 Pilatu akayingila kavili
munyumba yaki, akamkemela Yesu na kumkota. “Ati veve
ndi Nkosi wa Vayawudi?” 34 Yesu akamyangula, “Wu,
genago maholo gaku amala vandu vangi vakujovili kunivala
nene?” 35 Pilatu akayangula, “Mwe! Myawudi nene? Vandu
vaku na vakulu va kuteta vakuletili kwa nene. Uhengili
kyani?” 36 Yesu akayangula, “Unkosi wangu lepi wa mulima
uwu. Ngati kuvya unkosi wangu wa mulima wenuwu, vandu
vevamlanda Yesu ngavanikengelili, vachilongosi va Vayawudi
ngavanikamwili lepi. Nambu hinu unkosi wangu lepi wa
penapa.” 37 Pilatu akamjovela, “Hinu veve ndi Nkosi?”
Yesu akayangula, “Veve ndi ujova kuvya nene ndi Nkosi.
Ndava yeniyo nene nivelikiwi na nibweli pamulima kuvajovela
vandu uchakaka. Mundu yeyoha wa uchaka akuniyuwanila.”
38 Pilatu akamkota, “Uchakaka ndi chindu kiki?” Pilatu
peamali kujova ago, akavahambila kavili vachilongosi va
Chiyawudi kuvala, “Akavajovela nene nichiwene lepi chindu
cheabudili. 39 Nambu ndi mvelu winu nene kuvadindulila,
muchifungu mundu mmonga lukumbi lwa Pasaka. Hinu
mwigana nivadindulila Nkosi wa Vayawudi?” 40 Penapo
vakayangula. “Mwe! Lepi mwenuyo mdindulila Balaba!”
Balaba avi mundu mweinyaga vandu vindu.

19 Kangi, Pilatu akalagiza vamtola Yesu na kumtova
michapilu. 2 Vala manjolinjoli vakabota njingwa
ya minga, vakamuwalika kumutu, vakamuwalika nyula
ya chinkosi langi ya zambalau. 3 Vakavya kumbwelela
palongolo yaki na kujova, “Tikuwoni, Nkosi wa Vayawudi!”
Kuni vakumpamanda. 4 Pilatu akahuma kuvala kavili,
akaujovela msambi wula, “Lola, nikumgotola mundu uyu
kwinu, muhotola kumanya kuvya nene nichiwene lepi chindu
chochoha cheabudili cha kumuhamula.” 5 Hinu, Yesu,
akahuma kuvala kuni awalili njingwa ya minga na nyula
ya chinkosi. Pilatu akavajovela, “Mlola! Mundu mwene
ndi uyu.” 6 Vakulu va kuteta na valonda pavamuwene
vakayangula. “Mvambayi pamsalaba! Mvambayi pamsalaba!”
Pilatu akavajovela. “Mwavene mumtola hinu, mukamvamba
muni nene nichiweni lepi chindu cheabudili.” 7 Vayawudi
vakamyangula, “Tavete tivii nagu Malagizu, na malagizu gitu
gijova, yikumgana afwayi, ndava mwene ajidetekisi kuvya
Mwana wa Chapanga.” 8 Pilatu peagayuwini malovi ago,
akayogopa neju. 9 Kangi Pilatu akayingila munyumba ya
unkosi, akamkota Yesu, “Veve uhumili koki?” Nambu Yesu
amyangwili lepi chindu. 10 Pilatu akamjovela, “Wu, wibela
kulongela na nene? Wu, umanyi lepi kuvya nene nihotola
kukudindulila na nihotola kulagiza uvambiwa pamsalaba?”
11 Yesu akamyangula, “Ngauvi lepi na uhotola panani
yangu changali kupewa na Chapanga. Ndava yeniyo yula
mweaniletili kwaku ambudili neju.” 12 Kutumbula penapo,
Pilatu alonda njila ya kumlekekesa Yesu, nambu Vayawudi
vakaywanga. “Ngati umlekekisi mundu uyu, veve nkozi lepi
wa nkosi wa ku Loma, mundu yoyoha mweajikita kuvya
nkosi akumpinga nkosi mkulu wa Loma!” 13 Hinu, Pilatu
peayuwini malovi ago akamuhumisa Yesu kuvala, akatama
pachigoda cha uhamula, pandu pepikemelewa “Luvanja
lwelutengenizwi kwa maganga.” Amala kwa Chiebulania
Gabata. 14 Yavi lukumbi lwa muhi, ligono la kutendelekela
Pasaka. Pilatu akavajovela Vayawudi, “nkosi winu ndi
uyu!” 15 Vene vakaywanga, “Mkomayi! Mkomayi! Mvambayi
pamsalaba?” Pilatu akavakota, “Wu, nimvamba pamsalaba
nkosi winu?” Vakulu va kuteta vakayangula, “Tete tivii lepi
na nkosi yungi nambu nga nkosi wa ku Loma!” 16 Hinu,
Pilatu akamgotola Yesu mumawoko gavi muni vamvambayi
pamsalaba. Manjolinjoli, vakamtola Yesu. 17 Yesu akahuma
kuni agegili msalaba waki, mbaka pandu pepikemelewa
“Libangu la Mutu.” Kwa Chiebulania pikemelewa Goligota.
18 Penapo ndi pavamvambili pamsalaba, na pamonga nayu
vavavambili pamisalaba yavi vandu vangi vavili mmonga
upandi wa kulyela na yungi upandi wa kumangeya, Yesu ndi
pagati yavi. 19 Pilatu akayandika likokoso pachibau akakivika
panani ya msalaba, akayandika, “Yesu Mnazaleti Nkosi wa
Vayawudi.” 20 Hinu, Vayawudi vamahele vasomili likokoso
ilo, muni pandu peavambiwi Yesu pamsalaba pavi papipi na
muji. Kangi likokoso lenilo layandikwi kwa Chiebulania na
Chilatini na Chigiliki. 21 Hinu, Vakulu va kuteta vakamjovela
Pilatu, “Kotoka kuyandika. ‘Nkosi wa Vayawudi,’ Nambu
mundu uyu ajovili kuvya, ‘Nene ndi Nkosi wa Vayawudi.’” 22
Pilatu akayangula, “Geniyandiki gala nimali, kuyandika!” 23
Manjolinjoli pevamali kumvamba Yesu pamsalaba, vakazitola
nyula zaki, vakavika malundu mcheche, kila mmonga na

lilundu laki. Mewawa vakatola na lijoho laki la unkosi, lijoho
ilo labotiwi kwa chipandi chimonga ndu, changali kutotewa.
24 Manjolinjoli vala, vakajovesana. “Tikotoka kuyipapula,
muni titova kula yati livya la yani.” Lijambu lenili lahengiki
muni Mayandiku Gamsopi gegijova, “Vagavini nyula zangu,
Na nyula yangu vakayitovela kula.” Ndi, chevahengili vala
manjolinjoli. 25 Papipi na msalaba wa Yesu vayimili nyina waki
Yesu, na mlumbu wa nyina waki na Maliya mdala wa Kileopa,
na Maliya Magidala. 26 Yesu peamuwene nyina waki, na
papipi yaki ayimili muwuliwa yula mweamganili, akamjovela
nyina waki. “Mau, Lola, mwenuyo ndi mwana waku.” 27
Kangi akamjovela muwuliwa yula. “Lola, mwenuyo ndi nyina
waku.” Na kutumbula lukumbi lula muwuliwa yula akamtola
atama kunyumba yaki. 28 Yesu amanyili kuvya goha gamali
kutimila, muni Mayandiku Gamsopi gatimilayi, akajova,
“Niyuana njota.” 29 Penapo pavi na nkele weumemili divayi
yivavanu. Hinu vakajwiga litonji mudivayi yivavanu vakavika
mulungoda lwa mkongo weukemiwa hisopo, vakamvikila
pamlomo. 30 Yesu peamali kupewa divayi yivavanu yila,
akajova, “Goha gatimili!” Kangi akagundama mutu, akafwa.
31 Yavi ijumaa, ligono la kutendelekeha. Ndava muni, higa
yikoto kutama pamsalaba Ligono la Kupumulila, muni ligono
ilo lavi likulu kwa Vayawudi. Hinu vachilongosi va Vayawudi
vakamuyupa Pilatu, magendelu ga vala vevavambiwi
pamsalaba gadenyewayi na higa zavi ziwusiwayi. 32
Manjolinjoli vakahamba, vakayidenya magendelu ga mundu
wa upandi wa kumangeya na yula wa upandi wa kulyela
vevavambiwi pamisalaba pamonga na Yesu vala. 33 Nambu
pavamhikili Yesu vamkoli amali kufwa, ndi vamdenyili lepi
magendelu. 34 Nambu mmonga wavi amuhomili Yesu
muluvafu na mgoha, bahapo yikahuma ngasi na manji. 35
Mwene yula mwealoli lijambu lenilo, alijovili muni na nyenye
musadika. Na aga geajovili ndi uchakaka, kavili mwene
imanya kuvya ijova chakaka. 36 Lijambu lenili lahengiki muni
Mayandiku Gamsopi gatimila. “Kawaka hati lijege laki limonga
lelidenyewa.” 37 Mewawa Mayandiku Gamsopi gijova.
“Vakumlola yula mwevamuhomili.” 38 Pagamaliki genago,
Yosefu mkolonjinji wa Alimatei, akamuyupa Pilatu kuyihulusa
higa ya Yesu kuhuma pamsalaba. Yosefu avi mulanda
waki Yesu, nambu chamfiyu, muni ayogwipi vachilongosi
wa Vayawudi. Ndi Pilatu akamyidakila, Yosefu ahambili
kuyiwusa higa ya Yesu. 39 Yosefu alongosini na Nikodemu,
mweamuhambili Yesu kimihi, akabwela agegili mahuta
gegikemelewa manemane gegahangisini na ubani vibaba
selasini. 40 Hinu voha vavili vakayitola higa ya Yesu, na
kuyitindisila nyula ya msopi pamonga na mahuta ago ngati
cheyavili mivelu ya Vayawudi pakuvika higa mulitinda. 41
Pandu pala pevamvambili Yesu pamsalaba, pavi na lidimba
palidimba lenilo pavi na litinda la mupya lelavi lakona
kumvika mundu yoyoha mugati yaki. 42 Ndava ya mahengu
ga Vayawudi ga kutendelekeha Ligono la Kupumulila, ndava
litinda lenilo lavi papipi vakamuvika Yesu mwenumo.

20 Lukela hamba kucha Dominika, kwakona chitita, Maliya
mkolonjinji wa Magidala akahamba kulitinda, na kulola
liganga liwusiwi pamlyangu wa litinda. 2 Hinu, akajumba
kuhamba kwa Simoni Petili na yula muwuliwa yungi, Yesu
mwamganili, akavajovela, “Vamuwusili Bambu mulitinda,
nakumanya kwevamvikili.” 3 Petili na muwuliwa yungi yula
vakahamba kulitinda. 4 Voha vavili, vakajumba kuhamba,
yungi yula ajumbili kanyata neju kuliku Petili, akalongolela
kuhika kulitinda. 5 Peagundimi na kulingulila, ayiwene
nyula ya msopi, nambu nakuyingila mugati. 6 Simoni Petili
namwene, akabwela akumulanda akayingila mu litinda,
mwenumo ayiwene nyula za msopi zila, 7 chitambala
chevamtindisili Yesu kumutu chila. Chitambala chenicho
nakuvikwa pamonga na nyula ya msopi yeniyo, muni
chagunyiwi na kuvikwa pandu pene. 8 Kangi muwuliwa
yungi yula mwealongolili kuhika kulitinda, akayingila mugati
akalola na kusadika. 9 Vavi vakona kumanya, Mayandiku
Gamsopi gegijova Yamganili kuyuka. 10 Hinu, Vawuliwa vala
vakawuya kunyumba. 11 Maliya ayimili kuvala ya litinda,
kuni ivemba. Na peayendalili kuvemba, avi mukugundama
na kulingulila mu litinda, 12 avawene Vamitumu va kunani
kwa Chapanga vavili vevawalili nyula za msopi vatamili
pala peyavili higa ya Yesu mmonga kumutu na yungi
kumagendelu. 13 Vamitumu vala vakamkota, “Mau, ndava
kyani wivemba?” “Maliya akavajovela, vamtoli Bambu wangu
nakumanya kwevamvikili!” 14 Maliya peamalili kujova genago,
ang'anamwiki mumbele, amuwene Yesu ayimili penapo,
nambu amanyili lepi kuvya ndi Yesu. 15 Yesu akamkota,
“Mau, ndava kyani uvemba? Ukumlonda yani?” Maliya,
akaholoelela kuvya mwenuyo myimilila lidimba, akamjovela,
“Mtopeswa, ngati veve umtolili nijovela kweumvikili, na
nene yati nikumtola.” 16 Yesu akamjovela, “Maliya!” Mwene
Maliya akang'anamuka, akamjovela kwa Chiebulania,
“Laboni.” Mana yaki “Muwula.” 17 Yesu akamjovela, “Kotoka
kunikamula, nakona kuhamba kunani kwa Dadi. Nambu
hamba kwa valongo vangu uvajovela, nihamba kunani kwa
Dadi wangu na Dadi winu, Chapanga wangu na Chapanga
winu.” 18 Maliya wa Magidala, akahamba kuvajovela mambu
gala vawuliwa, kuvya amuwene Bambu, ndi amjovili genago.
19 Yavili kimihi ya ligono lenilo la Dominika. Vawuliwa
vakonganiki pamonga mugati ya nyumba, kuni milyangu

yavi yidindiwi, ndava ya kuvayogopa vachilongosi va
Vayawudi. Yesu akabwela, akayima pagati yavi, akavajovela,
“Uteke uvya na nyenye!” 20 Peamali kujova genago,
akavalangisa mawoko gaki na luvafu lwaki. Ndi vawuliwa
venavo vakasangaluka neju kumlola Bambu. 21 Yesu
akavajovela kavili, “Uteke uvya na nyenye! Ngati Dadi
cheanitumili nene, na nene nikuvatuma nyenye.” 22 Peamali
kujova genago, akavapulila na kuvajovela, “Mpokela Mpungu
Msopi. 23 Vandu vemukuvalekekesa kumbudila Chapanga
kwavi, yati vilekekeswa, na vandu mwavangalekekesa, yati
vilekekeswa lepi.” 24 Tomasi mmonga wa vawuliwa kumi
na vavili vala, mweikemiwa mapaha, avi lepi pamonga
nawu lukumbi Yesu peabweli. 25 Vawuliwa vangi vala,
vakamjovela, “Timuwene Bambu.” Tomasi akavajovela,
“Ngati nakugawona mavamba ga misumali mu mawoko
gaki na kuvika lukonji lwangu mu mavamba ago na kuvika
chiwoko changu muluvafu lwaki, yati nisadika lepi.” 26
Magono nane gegagelekili, vawuliwa vavi pamonga mugati
mula, na Tomasi namwene avi. Milyangu yavi hidindiwi,
nambu Yesu akabwela, akayima pagati yavi, akajova, “Uteke
uvya na nyenye!” 27 Kangi akamjovela Tomasi, “Vika
lukonji lwaku ulola mawoko gangu, leta chiwoko chaku
mu luvafu lwangu. Leka mtahu, nambu usadikayi!” 28
Tomasi akamyangula, “Bambu wangu na Chapanga wangu!”
29 Yesu akavajovela, “Ndava uniwene nene ndi usadiki,
vamotisiwa vala vanganiwona nambu vanisadiki.” 30 Yesu
akitili gachinamtiti gangi gamahele, palongolo ya vawuliwa
vaki, nambu gayandikwi lepi muchitabu ichi. 31 Nambu zenizi
zeziyandikwi, muni mpata kusadika kuvya Yesu ndi Kilisitu
Msangula, Mwana wa Chapanga, ndava ya kusadika mpata
na wumi kwa liina laki.

21 Pagamaliki genago, Yesu akavahumila kavili vawuliwa
vaki pamuhana ya nyanja Tibelia. Avahumili naha, 2
Simoni Petili, Tomasi mweikemewa Mapaha, na Natanyeli
mkolonjinji wa Kana ya ku Galilaya, vana vavili va Zebedayo
na vawuliwa vaki vangi vavili, vakavya voha pamonga. 3
Simoni Petili akavajovela, “Nihamba kulova somba.” Vene
vakamjovela, “Tete tilongosana na veve.” Vakahamba,
vakakwela muwatu, nambu kilu yila nakupata chindu. 4
Hamba kucha, Yesu ayimili kumwambu ya nyanja, nambu
vawuliwa vamanyili lepi kuvya avi Yesu. 5 Yesu akavakota,
“Vankozi, mupatili lepi somba?” Vakamyangula, “Lepi!
Kawaka.” 6 Yesu akavajovela, “Muhelesa ngwanda upandi
wa kulyela wa watu na nyenye yati mwipata somba.” Ndi
vakazihelesa ngwanda, nambu hinu nakuhotola kuhuta
kavili ndava ya somba zamahele. 7 Kangi muwuliwa yula,
Yesu mweamganili neju, akamjovela Petili, “Ndi Bambu!”
Simoni Petili peayuwini kuvya ndi Bambu, akajikunga nyula
yaki ya kuvala muni ahulili, akajitaga mumanji. 8 Nambu
vawuliwa vangi vala vabwelili kumbwani na watu kuni vihuta
ngwanda zezimemili somba, vavi lepi kutali na pandumba,
ndi vavi utali wa mita miya yimonga kuhuma mu mkingisa.
9 Pavahikili pandumba wauwene motu wa makalakala,
wiyaka, na panani yaki pavikiwi somba na libumunda.
10 Yesu akavajovela, “Mgava somba zingi mleta penapa
zemlovili.” 11 Simoni Petili akayingila muwatu, akahuta
mbaka kundumba ngwanda yila yeyimemili somba zivaha
miya yimonga na makumi mhanu na zidatu. Pamonga
wamemili somba zamahele, nambu ngwanda yadawiki
lepi. 12 Yesu akavajovela “Mbwela mlawuka.” Kawaka hati
mmonga wavi. Mwealingili kumkota. “Veve ndi wayani,”
Vammanyili kuvya Bambu. 13 Yesu akabwela, akatola,
libumunda akavapela, akakita mewawa na somba zila. 14
Yeniyi yavi mala ya datu Yesu kuvahumila vawuliwa vaki
peamali kuyuka. 15 Pevamali kulya, Yesu akamkota Simoni
Petili, “Simoni mwana wa Yohani! Wu, ukunigana nene kuliku
ava?” Mwene akayangula, “Ena, Bambu, umanyili kuvya
nene nikukugana.” Yesu akamjovela, “Dima vana mambelele
vangu.” 16 Kavili akamjovela, “Simoni mwana wa Yohani!
Wu, ukunigana?” Petili akamyangula, “Ena, Bambu, umanyili
kuvya nikukugana.” Yesu akamjovela “Dima mambelele
gangu.” 17 Yesu akamkota mala ya datu, “Simoni mwana wa
Yohani! Wu, ukunigana?” Penapo Petili akavya ngolongondi
ndava amkotili mala ya datu. “Ukunigana?” Akamjovela,
“Bambu, wamwene umanyili kila chindu, umanyili kuvya
nene nikukugana.” Yesu akamjovela, “Dima mambelele
gangu! 18 Chakaka nikukujovela, pawavi msongolo wayovalili
kujitendelekeha wamwene na kuhamba kwewigana. Nambu
pawivya mgogolo wiyinula mawoko gaku, mundu yungi ndi
yati akukunga na kuhamba kwe wangagana kuhamba.”
19 Yesu ajovili genago, kulangisa namuna Petili cheifwa
na kumpela ukulu Chapanga. Kangi akamjovela Petili,
“Nilanda.” 20 Petili akang'anamuka, amuwene muwuliwa
yula mweaganiwi na Yesu, akumlanda mweneuyo ndi yula
mweatamili papipi neju na Yesu lukumbi pevalyayi na
kumkota, “Bambu ndi yani mweakukung'anamukila?” 21
Hinu, Petili peamuwene mwenuyo, akamkota Yesu, “Bambu,
mundu uyu chikumuhumila kyani?” 22 Yesu akayangula,
“Ngati nigana asigalila mbaka penibwela, chikuvala kyani?
Veve unilanda nene.” 23 Malovi ago, gadandasiki pagati ya
valongo vevakumsadika Kilisitu kuvya muwuliwa mwenuyo
yati ifwa lepi. Nambu Yesu amjovili lepi muwuliwa yula ifwa
lepi, nambu ajovili, “Ngati nigana asigalila mbaka panibwela

yikukuvala kyani?” **24** Mwenuyu ndi muwuliwa, mwealoli
mambu ago na kugayandika. Tete timanyili ajovili chakaka.
25 Gavi mambu gangi gamahele geagahengili Yesu. Ngati
goha ngagiyandikwayi, niholela hati mulima woha nakuvya
pandu pa kuvika hitabu yeyiyandikwi. Ena.

Matendu

1 Mlongo Teofili, muchitabu cha kutumbula nayandiki
kugavala mambu goha, Yesu geagahengili na kugawula
kwakona kutumbula lihengu laki, **2** mbaka ligono lila
Yesu peatoliwi kunani kwa Chapanga. Avalagizi munjila ya
Mpungu Msopi vamitumi vala veavahagwili. **3** Mulukumbi lwa
magono alobaini kuhuma mulifwa laki, avahumalili pamahele
kulangisa kuvya avi mumi. Vamuwene mwene alongili nawu
ndava ya Unkosi wa Chapanga. **4** Lukumbi lwe akonganiki
nawu pamonga avalagazili. "Mkotoka kuwuka pa Yelusalemu,
ndi mlindila njombi yeavalagazili Dadi, yemmali kuniyuwana
nilongela ndava yaki. **5** Yohani abatizi kwa manji, nambu
magono gadebe gegigelekela, nyenye yati mbatiziwa kwa
Mpungu Msopi." **6** Vanalihengu pavakonganiki pamonga na
Yesu, vakamkota, "Wu Bambu, lukumbi ulu ndi pawiwuyisa
unkosi wula kwa Isilaeli?" **7** Nambu Yesu akavajovela,
"Lusenje na lukumbi lwa mambu ago uvili pahi ya uhotola
wa Dadi wangu, lihengu linu lepi kumanya yati givya ndali. **8**
Nambu lukumbi Mpungu Msopi peakuvahelelela nyenye,
ndi yati mwipokela makakala na kuvya mwemwijova ndava
yangu pagati ya muji wa Yelusalemu pamulima woha wa ku
Yudea na ku Samaliya, na hati pamwishu wa mulima." **9**
Peamali kujova genago, kuni voha vakumlolokesa, akatoliwa
kunani kwa Chapanga, lihundi likamfiya vakotoka kumlola
kavili. **10** Pevayendalili kulolokesa kunani, kuni mwene
ihamba, bahapo vandu vavili vevawalili nyula za msopi
vayimili papipi na vene, **11** vakajova, "Nyenye vandu va
ku Galilaya! Ndava kyani myima kulolokesa kunani? Yesu
mwenuyu mweatoliwi kuhuma kwinu, mewawa yati iwuya
kavili ngati chemumuwene ihamba kunani kwa Chapanga."
12 Kangi vamitumi vakawuya Yelusalemu kuhuma kuchitumbi
chila chechikemelewa Mizeituni chechavili utali wa kilomita
yimonga kuhuma kumujini. **13** Pavahikili pamuji vakakwela
kugolofa kwevatamayi, vavi Petili na Yohani na Yakobo
na Andelea na Filipi na Tomasi na Batolomei na Matei na
Yakobo mwana wa Alufayo, Simoni Zeloti chikundi cha
Vayawudi vevibela ulongosi wa Loma, na Yuda mwana
wa Yakobo. **14** Voha ava vakakonganeka kumuyupa
Chapanga, pamonga na vadala na Maliya nyina waki Yesu
na valongo vaki. **15** Magono ago, Petili ayimili pagati ya
valongo vamsadika vala vevakonganiki, voha vavi vandu
miya yimonga na ishilini, **16** akajova, "Valongo vangu,
yaganikiwi Mayandiku Gamsopi gatimilayi, pandu pala
Mpungu Msopi, alotili mu malovi ga Daudi kumvala Yuda
mweavalongwisi vala vevamkamwili Yesu. **17** Yuda avi
mmonga wa chikundi chitu muni ahaguliwi kuhenga lihengu
la chitumi pamonga na tete." **18** Mwene agulili mgunda
kwa mashonga geagapatili ndava ya kumng'anamukila
Yesu, akagwa pahi na kupapuka, maleme gaki gakahuma
kuvala. **19** Lijambu lenilo likayuwanikana kwa kila mundu
wa Yelusalemu, hati kwa luga yavi vakaukemela mgunda
wula Hakeli Dama, mana yaki "Mgunda wa Ngasi." **20** Hinu
yiyandikiwi muchitabu cha Zabuli, nyumba yaki yisigalila
mang'ova, mundu yoyoha akotoka kutama mwenumo. Kangi
yiyandikiwi. Mundu yungi atola pandu pa lihengu laki. **21** Ndi
mundu mmonga pagati yinu, mwealandini na tete lukumbi
lwoha Bambu Yesu peavi mulugendu pamonga na tete
ahaguliwa kuwungana na tete, **22** mwenuyo yiganikiwa
kuvya mmonga wa vala vevalandini na tete, kutumbula
Yohani peavili mukubatiza mbaka ligono lila Yesu peatoliwi
kuhuma kwitu kuhamba kunani kwa Chapanga. Mwenuyo
ndi iwungana na tete kujova ndava ya kuyuka kwa Yesu.
23 Hinu, vakaluwula mahina gavili, wa mmonga Yosefu
mweikemiwa Basaba mewa Yusto, na yungi Matia. **24** Kangi
vakamuyupa Chapanga, "Bambu, veve ukiyimanya mitima
ya vandu voha. Hinu utilangisa yani mwemhagwili pagati ya
vavili ava, **25** muni atola pandu pa lihengu la chitumi lealekili
Yuda, mwene awukili kuhamba pandu paki mwene." **26**
Vakamhagula na Matia ndi akahaguliwa mwene ayonjokeswa
pagati ya vamitumi kumi na mmonga vala.

2 Ligono la Pentekoste palahikili vamsadika voha
vakonganiki pandu pamonga. **2** Chighafula, lwami
lukayuwanika kuhuma kunani ngati chimbungululu chivaha,
chikamema nyumba yoha yevatamili. **3** Kangi, vikahumila
vindu vyevyawonikini ngati lulimi lwa motu, lukalekengana na
kutula panani ya kila mmonga wavi. **4** Voha vakamemeswa
Mpungu Msopi na kutumbula kujova luga ndalindali ngati
Mpungu cheavahotwisi. **5** Na ku Yelusalemu kwavi na
Vayawudi, vandu vevakumtopesa Chapanga vevahumila kila
likabila pamulima. **6** Pevayuwini lwami lula, msambi uvaha
wa vandu ukakonganeka. Voha vakakenyemuka neju muni
kila mmonga wavi avayuwini vandu vala vijova kwa luga yaki
mwene. **7** Vakavya na chinamtiti na kukangasa vakajova,
"Wu, ava vetikuvayuwana, lepi vakolonjinji va ku Galilaya!
8 Hinu, yivi wuli, tete kuvayuwana kila mmonga ijova kwa
luga yaki mwene? **9** Pagati yitu vavi vandu kuhuma ku Paliti
vangi ku Medi na vangi ku Elami na vangi vakolonjinji va
Mesopotamia na Yudea na Kapodokia na Ponto na Asia, **10**
Flugia na Pamfulia na Misili na vangi kuhuma Libiya papipi
na Kulene na vangi vitu ndi vayehe kuhuma ku Loma, **11**
Vayawudi na vangalikuvya Vayawudi, nambu vilanda njila ya
kumuyupa Chapanga ya Vayawudi, vangi vahumili ku Kilete

na Alabia. Tavete tikuvayuwana vijova kwa luga zitu ndi
matendu gakulu ga Chapanga." 12 Voha vakakangasa na
kuvagaya kuni vikotana, "Yeniyi mana yaki kiki?" 13 Nambu
vangi vakavavevesa vakajova, "Vandu ava vagalili ugimbi!" 14
Kangi Petili akayima pamonga na vamitumi kumi na mmonga
vala akatumbula kuvakokosela vandu. Valongo Vayawudi na
mwavoha nyenye mwemwitama ku Yelusalemu, myuwanila
malovi gangu. 15 Lepi chemwihololela vandu ava vagalili
muni ndi saa yidatu ya lukela. 16 Nambu lijambu lenili ndi
chakaka lelalongaliki na Yoeli mweavili mlota wa Chapanga.
17 Bambu ijova, mumagono gala gamwishu, nikuvamemesa
Mpungu wangu vandu voha, vana vinu vagosi na vadala yati
vilota ulota wa Chapanga, vasongolo vinu yati vilola maono,
na vagogo vinu yati vilota munjozi. 18 Ena, hati vatumisi
vangu, voha vagosi na vadala, yati nikuvapela Mpungu
wangu navene yati vilotela. 19 Yati nikita gachinamtiti kunani,
na kukita milangisu pahi pamulima. Yati kwiva na ngasi,
motu na lyohi litopanu. 20 Lilanga yati ligubikwa na chitita,
na mwehi walavya mdung'u ngati ngasi, kwakona kuhumila
ligono likulu la ukulu wa Bambu. 21 Mewawa mundu yoyoha
mweiyupa kwa liina la Bambu yati isanguliwa. 22 "Vandu va
Isilaeli myuwanila! Yesu wa ku Nazaleti avi mundu, uhotola
waki wa uchapanga walangisi kwinu kwa gachinamtiti na
makangaso na milangisu. Chapanga yeahengili kwa nyenye
kwa njila yaki, ngati mwavene chemwimanya. 23 Ndava ya
mpangu waki mwene Chapanga, amali kuhamula kuvya
Yesu agotolewa kwa nyenye, na mwavene mwamkomili
kwa kuvaleka vandu vahakau vamkoma na kumvamba
mu msalaba. 24 Nambu Chapanga amyukisi kuhuma kwa
vevafwili, amsangwili kuhuma mu mvinisu wa lifwa, ndava
muni yihotoleka lepi lifwa limkunga. 25 Muni Daudi ajovili
aga kumvala mwene, 'Namuwene Bambu palongolo yangu
lukumbi lwoha, avi pamonga na nene upandi wa kulyelela,
hati ninyugusika lepi. 26 Ndi muni mtima wangu waganisiwi,
na kululuta kwa luheku. Hati higa yangu, yati yitama kwa
kuhuvalila, 27 Ndava nakuuleka mpungu wangu kulitinda,
wala kumlekekesa Msopi waku awola. **(Hadēs g86)** 28 Unilangisi
njila za wumi, ndava ya kuvya kwaku unimemisi luheku.'" 29
"Valongo vangu, nigana kuvajovela hotohoto kumvala mambu
gegampatili gogo witu Daudi. Mwene afwili na kuzikiwa na
litinda laki livii kwitu mbaka lelu. 30 Nambu Daudi ndava avili
mlota wa Chapanga amanyili kuvya Chapanga amlapakisi
kwa lilaganu yati akumhagula mmonga wa chiveleku waki
kuvya nkosi pahali paki. 31 Daudi agaweni kwakona mambu
aga gegihengeka na Chapanga, hinu akajova ndava ya
kuyuka kwa Kilisitu, lukumbi peajovili, 'Nakulekewa mu litinda
la mbugu, higa yaki yawoli lepi.' **(Hadēs g86)** 32 Chapanga
amyukisi Yesu na tavoha tete ndi vetijova ndava ya lijambu
lenilo. 33 Yesu peamali kukweswa na kuvikwa upandi
wa kulyelela wa Chapanga ndi akapokela kuhuma kwa
Dadi, Mpungu Msopi yula mweatiahidi, atimemimisi Mpungu
wene. Chenicho ndi chetikuchiwona hinu na kuyuwana.
34 Muni Daudi nakukwela mbaka kunani kwa Chapanga,
muni ngamwene ajovili, 'Bambu amjovili Bambu wangu,
tama upandi wangu wa kulyela, 35 mbaka penikuvavika
makoko gaku kuvya chigoda cha kuvikila magendelu gaku.'"
36 "Vandu voha va Isilaeli viganikiwa kumanya kwa uchakaka
kuvya Yesu mwenuyo mwevamkomili na kumvamba mu
msalaba, ndi Chapanga amviki kuvya Bambu na Kilisitu."
37 Hinu, vandu pavagayuwini genago, mitima yawavinili,
vakavakota Petili na pamonga na vamitumi vayaki. "Valongo
vitu tikita wuli?" 38 Petili akavayangula, "Mumuwuyila
Chapanga na kila mmonga winu abatiziwa kwa liina la
Yesu Kilisitu, muni mulekekesewayi kubumdila Chapanga na
kupokela njombi yila ya Mpungu Msopi. 39 Muni lilaganu
lila lavi ndava yinu na ndava ya vana vinu na ndava ya
voha vevitama kutali ndava ya kila mundu mweikemiwa na
Bambu Chapanga witu." 40 Kwa malovi gangi gamahele,
Petili avajovili hotohoto vandu "Vajisangula na chiveleku ichi
chihakau." 41 Vamahele pagati yavi vagasadiki malovi ga
Petili na kubatiziwa, na vandu vevayonjokisiki vavi ngati elufu
zidatu ligono lenilo. 42 Venavo voha vayendalili kujiwula
kuhuma kwa vamitumi na kutama pamonga cha lukolo, kulya
pamonga na kumuyupa kwa Chapanga. 43 Gachinamtiti na
makangaso gamahele gahengiki munjila ya vamitumi hati
kila mmonga akakangaswa. 44 Vamsadika voha vayendalili
kuvya chindu chimonga na vindu vyavi vatangatilanayi kwa
pamonga. 45 Vavi mukugulisa kila chindu pamonga na kangi
kugavana mashonga kuwanangana ngati avi na la liganu
la mmonga wavi. 46 Kila ligono vayendalili kukonganeka
pamonga Munyumba ya Chapanga. Mewa lukumbi lwa kulya
vakonganiki pamonga munyumba zavi na vilya kwa luheku na
mtima wa msopi. 47 Vakamulumbalila Chapanga, vakaganwa
na vandu voha. Kila ligono Bambu akavayonjokesela mu
msambi vandu vevasanguliwi.

3 Ligono limonga, lukumbi lwa saa tisa ya muhi, Petili
na Yohani vavi mukuhamba Kunyumba ya Chapanga
lukumbi lwa kumuyupa Chapanga. 2 Hinu mundu mmonga
mweavi ngagenda tangia peavelekiwi. Kila ligono vandu
vamgegayi na kumvika pamlyangu wa Nyumba ya Chapanga
weukemelewa "Mlyangu Wabwina." Muni avayupayi vindu
kwa vala veviyingila Munyumba ya Chapanga. 3 Peavawene
Petili na Yohani viyingila Munyumba ya Chapanga, avayupili

vampela mashonga. 4 Vene vakamlolokesa takataka, ndi
Petili akamjovela, “Utilola!” 5 Ngagenda yula akavalola,
aholoIela ipewa chindu kuhuma kwavi. 6 Nambu Petili
akamjovela, “Nivii lepi na mashonga amala zahabu, nambu
chenivi nachu yati nikukupela. Kwa uhotola wa Yesu Kilisitu
wa ku Nazaleti, yima ugendayi!” 7 Hinu akamkamula
chiwoko cha kulyelela, akamyinula. Bahapo magendelu
na mafugamilu gaki gakavya na makakala. 8 Akahumba,
akayima na kutumbula kugenda. Ndi akayingila nawu
pamonga Munyumba ya Chapanga, igenda na kuhumba
humba kuni akumlumbalila Chapanga. 9 Vandu voha vevavi
penapo vamuwene igenda na kumlumbalila Chapanga, 10
pavammanyili kuvya mwene ndi yula mweatama papipi
na Mlyangu Wabwina Wa Nyumba ya Chapanga, na
kuyupa vakakangasa neju hati nakugamanya gegamkolili. 11
Lukumbi pavamuwene mundu yula alongosini na Petili na
Yohani, vandu voha vakavya mumkangaso ndi vajumbalili
pandu pepakemeliwi “Libanji la Solomoni.” 12 Hinu, Petili
peavawene vandu, akavajovela, vandu va Isilaeli, ndava
kyani mwikangaswa na lijambu ili? Kyani mukutilolokesa
takataka ngati kwa makakala gitu amala ndava ya umsopi
witu tavete timuhengili mundu uyu ahotola kugenda?
13 Chapanga wa Ibulahimu na Izaki na Yakobo, ndi
Chapanga wa vagogo vitu ampeli amulumbalili mtumisi
waki Yesu. Nambu nyenye mwamkamwili na kumgotola kwa
vachilongosi na kumng'anamukila na kumbela palongolo
ya Pilatu, hati peamwili kumdindulila. 14 Mwene avili
mweikita geigana Chapanga na msopi, nambu nyenye
mwambelili ndi mwayupili mundu yungi mweavimkomaji
adinduliwa. 15 Nyenye mwamkomili chanzu cha wumi, nambu
Chapanga amyukisi kuhuma kwa vafwili, tavete taliwene
lijambu lenilo. 16 Makakala na kumsadika Yesu ndi vyevi
mpeli makakala mundu uyu mwemukumlola na kummanya.
Sadika kwa Yesu ndi yeyimlamisi hotohoto mundu uyu
ngati mwavoha chemukumlola. 17 “Hinu, valongo vangu,
nimanyili kuvya nyenye na vachilongosi vinu mwahengili ago
ndava mwamanyili lepi. 18 Nambu Chapanga agahengili ago
goha geajovili munjila ya vamlota va Chapanga voha kuvya
yamganili Kilisitu ang'aika. 19 Muleka kubuda na mumuwuyila
Chapanga, ndi mwene avalekekesa kumubudila. 20 Mukita
genago, muni Bambu avapela lusenje lwa kupoleswa mitima
na kuvaletela Kilisitu mweavahagulili ndi Yesu. 21 Yikumgana
mwene kusigalila kunani kwa Chapanga mbaka palubwela
lukumbi vindu vyoha kukitwa vya mupya, ngati Chapanga
cheajovili munjila ya vamlota vaki vamsopi vevatamili kadeni.
(aiōn g165) 22 Muni, Musa ajovili, ‘Bambu Chapanga winu
akuvayinulila mlota wa Chapanga ngati nene kuhuma kwa
nyenye mwavene. Mumyuwanila mwene mu mambu goha
geakuvajovela nyenye. 23 Mundu yoyoha mwangamyuwanila
mlota wa Chapanga mwenuyo, yati ibaguliwa kutali na vandu
va Chapanga na kukomewa.’ 24 Vamlota voha va Chapanga
kuhuma Samueli na vangi vevagelekili, vakokwisi mambu
aga gegihumila magono aga. 25 Na Chapanga alagazili
vamlota vaki ndava yinu, na muyingila mu lilaganu leahengili
na vagogo vitu, ngati chamjovili Ibulahimu, ‘Mu chiveleku
chaku na vandu voha va pamulima yati vimotisiwa.’ 26 Ndi
Chapanga amyukisi mtumisi waki, amtumili hoti kwa nyenye,
avamotisa na kumkita kila mmonga winu alekana na uhakau
waki.”

4 Petili na Yohani pevayendalili kuvakokosela vandu,
vamteta va Chapanga na valonda va Nyumba ya
Chapanga na chikundi cha Vasadukayu ndi vandu vevisadika
kuvya vandu nakuhotola kuyuka vakavabwelela. 2 Vakamema
ligoga, muni vamitumi vala vakuvakokosela vandu kuvya
Yesu ayukili lijambu lelilangisa hotohoto kuvya vafwili yati
viyuka. 3 Hinu Petili na Yohani ndi vakamuliwi na kuyingiswa
muchifungu mbaka chilau yaki ndava yavi kimihi. 4 Nambu
vamahele pagati ya vevayuwini ujumbi wavi vakasadika,
na vamsadika vakayonjokeseka jumula yavi vakavya ngati
vagosi elufu mhanu. 5 Chilau yaki, vachilongosi va Vayawudi
vagogo na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa
vakakonganeka pamonga ku Yelusalemu. 6 Vakonganiki
pamonga na Mteta Mkulu Anasi na Kayafa na Yohani
na Alekizanda na vangi voha vevavi va lukolo lwa Mteta
Mkulu. 7 Pavavayimiki Petili na Yohani palongolo yavi,
vakavakota, “Nyenye mwihenga lijambu lenili kwa makakala
ga yani amala kwa uhotola wa yani?” 8 Petili kuni amemiswi
Mpungu Msopi akavayangula, “Vachilongosi na vagogo va
vandu! 9 Ngati lelu mukutikota kuchivala chitendu chila
chabwina cheahengiwi ngagenda yula na kulama, 10 hinu,
nyenye na vandu voha va pa Isilaeli yikuvagana kumanya
kuvya mundu mwenuyo iyima palongolo yinu lelu, alamili
hotohoto, kwa makakala ga Yesu Kilisitu wa ku Nazaleti,
nyenye mwevamvambili pamsalaba, nambu Chapanga
amyukisi kuhuma kwa vafwili. 11 Yesu mwenuyo ndi
Mayandiku Gamsopi chegijova. ‘Liganga lemwabelili nyenye
vakujenga, hinu ndi liganga likulu la mkingisa pakujenga.’ 12
Usangula wipatikana munjila ya mwene ndu, pamulima poha
kawaka hati mmonga mweapewili na Chapanga uhotola
wa kutisangula.” 13 Vachilongosi va libanji vakavakangasa
Petili na Yohani chavidandaula cha ukekesi, vavamanyili
kuvya vavi vandu vangasoma wala ilimu yoyoha. Vakamanya
kuvya vavi pamonga na Yesu. 14 Nambu pavamuwene

mundu yula mwealamisiwi ayimili pamonga nawu, nakuhotola
kujova chindu. 15 Hinu vakavajovela vahuma kuvala ya
libanji lila na kuni vene vakasigalila mugati kulongela vene
kwa vene. 16 Vakakotana, “Tikita kyani na vandu venava?
Mundu yoyoha mweitama pa Yelusalemu imanyalila kuvya
ulangisu uwu wa chinamtiti uhengiki, tete nakuhotola kubela
lijambu lenilo. 17 Nambu lenili tihotola kugunisa lijambu
lenili likoto kudandasika kwa vandu, ndi tivabesa vakotoka
kulongela na mundu yoyoha kwa uhotola wa Yesu.” 18
Hinu vakavakemela kavili mugati, vakavabesa vakotoka
kulongela amala kuwula vandu kwa uhotola wa Yesu. 19
Nambu Petili na Yohani vakavayangula, “Mwavene muamula
ngati chabwina palongolo ya Chapanga kuvayidakila nyenye
kuliku kumyidakila Chapanga. 20 Ndava muni nakuhotola
kuleka kulongela kugavala mambu gala getagawene na
kuyuwana.” 21 Ndi vachilongosi va libanji vakavaywangila
cha ligoga, kangi vakavalekekesa. Nakuhotola kuvalipisa
ndava muni vandu voha vamlumbalila Chapanga ndava
ya lijambu lenilo. 22 Mundu yula mweahengiwi ulangisu
wa kulama avi na umuli wa miyaka yeyiyonjokesa alobaini.
23 Bahapo pavalekeswi Petili na Yohani vakawuya kwa
vayavi, vakavajovela gala gevajoviwi na vakulu va kuteta va
Chapanga na vachilongosi. 24 Navene pavagayuwini malovi
ago, vakawungana pamonga kumuyupa Chapanga vakajova,
“Bambu, veve ndi mweuwumbili kunani na pamulima na
nyanja pamonga vindu vyoha vyeviyili! 25 Ndi mweumhotwisi
mtumisi waku, dadi witu Daudi ajova kwa makakala ga
Mpungu Msopi, ‘Ndava kyani makabila gamemili ligoga?
Ndava kyani vandu vakiti mipangu ya waka? 26 Vankosi
va pamulima vayimili ndava ya ngondo, na vachilongosi
vakokanganiki pamonga, ndava ya kumbela Bambu na
Kilisitu.’ 27 Muni, chakaka ndi Helodi na Ponsio Pilatu na
vandu va Isilaeli na vandu va vangali Vayawudi vakonganiki
pabomani apa, kumbela mtumisi waki wa Msopi ndi Yesu
mwewamuhagwili. 28 Muni vahenga mambu geugapangili
kutumbula kadeni kwa makakala gaku na kwa uhamula waku.
29 Nambu hinu, Bambu, lola chaviyogofya. Utikangamalisa
tavatumisi vaku kukokosa lilovi laku cha ukekesi. 30
Talambula chiwoko chaku uvalamisa vandu, na kita ulangisu
na chinamtiti kwa uhotola wa Yesu mtumisi waku wa
Msopi.” 31 Pevamalili kuyupa kwa Chapanga pandu pala
pakanyugusika, navene voha vakamemeswa Mpungu Msopi.
Vakayendelela kukokosa lilovi la Chapanga changali wogohi.
32 Vamsadika voha vavi mtima umonga na mpungu umonga.
Avi lepi hati mmonga wavi mweavi na chindu chochoha,
mweachivikili kuvya chaki mwene, ndi vagavini vyoha vyevavi
navyu. 33 Kwa makakala gavaha, vamitumi vakajova ndava
ya kuyuka kwaki Bambu Yesu, na Chapanga akavamotisa
neju. 34 Kawaka mundu mwangali chindu, muni vevavi
na migunda amala nyumba vagulisi na kugega mashonga
gala, 35 na kugagotola kwa vamitumi vala, mashonga ago
vagavanayi kwa kila mundu ndava ya vindu vyeaganili. 36
Kwavili na mundu mmonga Mlawi, mkolonjinji wa Kuplo,
liina laki Yosefu vamitumi vamkemelayi Banaba mana yaki
“Mundu mweikangamalisa mtima.” 37 Mewawa mwene agulisi
mgunda waki, akatola mashonga genago na kuvagotolela
vamitumi.

5 Nambu mundu mmonga liina laki Anania na mdala waki
Safila vagulisi mewa chipandi cha mgunda wavi. 2 Na
mdala waki amanyili hotohoto kuvya mgwana waki afiyili
mashonga gangi geapewili, na zingi zila azigotwili kwa
vamitumi. 3 Petili akamkota, “Anania ndava kyani Setani
auyingili mtima waku na kumkonga Mpungu Msopi ujifiyili
mashonga gangi geupewili mumgunda wula? 4 Kwakona
kugulisa mgunda wenuwo wavi waku, na pawaligulisi
mashonga gala gavi gaku, uhengela chewigana. Ndava
kyani, wahamwili mumtima waku kuhenga lijambu lenili?
Umkongili lepi mundu, nambu umkongili Chapanga!” 5 Anania
peagayuwini malovi ago, akagwa pahi akafwa na vandu voha
vevagayuwini mambu ago vakayogopa neju. 6 Vasongolo
vakabwela, vakamugubika higa yaki kwa nyula ya msopi,
vakamuwusa kuvala vakamuzika. 7 Pagamaliki masaa ngati
gadatu, mdala waki changali kumanya mambu gegahumalili,
akayingila mugati mula. 8 Petili akamkota, “Unijovela! Wu
mashonga gemwapewili kwa kugulisa mgunda ndi gagaga?”
Ndi mwene akamyangula, “Ena, ndi genaga.” 9 Hinu,
Petili akamjovela mdala yula, “Wuli muyidakilini kumlinga
Mpungu wa Bambu? Yuwanila! Vandu vala vevahambili
kumzika mgwana waku, hinu vavi pamlyangu ndi yati
vakukutola mewa na veve.” 10 Bahapo safila akagwa
palongolo ya magendelu ga Petili, akafwa. Vasongolo vala
pavayingili vamkolili amali kufwa, ndi vakamuwusa kuvala,
vakamuzika papipi na mngwana waki. 11 Wogohi uvaha
ukavayingila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu voha
na vandu voha, vevayuwini malovi ga lijambu lenilo. 12
Chapanga ahengili kwa njila ya vanalihengu gachinamtiti
na makangaso gamahele pagati ya vandu. Na vamsadika
vakonganikayi pamonga mulibanji la Solomoni. 13 Mundu
yungi yoyoha angalikuvya msadika, valingili lepi kuwungana
nawu. Nambu vandu vangi vangasadika vavalumbalili. 14
Nambu vandu vamahele vevamsadiki Bambu, vagosi na
vadala vakayonjokeseka neju. 15 Hati vandu vavagegili
vatamu vavi munjila na kuvagonesa mu lusongwani na

mumipasa, muni Petili akapitayi, mbanga chimuwili chaki
chivahikila vangi pagati yavi. 16 Vandu vamahele vabwelili
kuhuma mumiji yeyitindila Yelusalemu, vavaletili vatamu wavi
na vevavi na mizuka yihakau, ndi voha vakalamiswa. 17
Kangi, Mteta Mkulu na vayaki va chikundi cha Vasadukayu
ndi vandu vevisadika kuvya vandu nakuhotola kuyuka
va pandu penapo, vakayva na wihu kwa vamitumi. 18
Hinu vakavakamula vamitumi na kuvakunga muchifungu
chikulu. 19 Nambu kilu mtumu wa kunani kwa Chapanga,
akadindula mlyangu wa muchifungu yikulu, akavahumisa
kuvala, akavajovela, 20 "Muhambayi mukayima Munyumba
ya Chapanga, mkavajovela vandu malovi ga kuuvala wumi
wa mupya." 21 Vamitumi vakayidakila, vakayingila Munyumba
ya Chapanga lukela pehe, vakatumbula kuwula. Mteta Mkulu
na vayaki pavahikili, vakemili mngonganu wa libanji likulu na
vagogo voha va Isilaeli, kangi vavatumili vandu kujela vavaleta
vamitumi vala. 22 Nambu valonda va muchifungu pavahikili,
vavakolili lepi. Ndi vakawuya na kujova kwa vakulu va
libanji, 23 "Tikolili jela yidindanu na valonda vavi mumilyangu
kulindalila. Nambu patadindwili milyangu tamkolili lepi mundu
yoyoha mugati." 24 Mkulu wa valonda wa Nyumba ya
Chapanga na Vamteta Vakulu pevayuwini genago, vakavya
na wogohi, ndava nakuchimanya chechavakolili. 25 Kangi,
akabwela mundu mmonga na kuvajovela, "Yuwanila! Vandu
vala vemkavakungili muchifungu, hinu vavi Munyumba
ya Chapanga vakuvawula vandu." 26 Bahapo mkulu wa
valonda na vahenga lihengu vaki, vakahamba Munyumba ya
Chapanga vakavaleta. Nambu nakuvakamula kwa makakala,
muni vayogwipi vandu yati vakuvatova na maganga. 27
Hinu, vavapeliki vamitumi vala, vakavayimika palongolo
ya libanji, ndi Mteta Mkulu akavajovela, 28 "Tavabesili
hotohoto kuwula paliina la mundu uyu, hinu mugadandisi
mawuliwu ginu pa Yelusalemu poha mwigana kutigegesa
ngasi ya mundu uyu." 29 Petili pamonga na vamitumi
vayaki vakayangula, "Yikutigana kumyidakila Chapanga,
kuliku mundu. 30 Chapanga wa vagogo vitu amyukisi
Yesu mwemwamkomili nyenye na kumvamba pamsalaba.
31 Mwenuyu ndi yula mwealumbiwi na Chapanga mbaka
upandi wa kulyelela, kuvya Chilongosi na Msangula, muni
avakita vandu va Isilaeli vamuwuyila Chapanga, muni vapata
kulekekesewa kumbudila. 32 Tete ndi taliwene lijambu lenilo,
na Mpungu Msopi, Chapanga avapelili vala vevakumyidakila
mwene." 33 Vajumbi voha va libanji lila pevayuwini genago,
vakamema ligoga vakahamula kuvakoma. 34 Nambu mundu
mmonga Mfalisayu liina laki Gamalieli, muwula wa malagizu
ga Bambu geampeli Musa na mweitopeswa na vandu
voha. Akayima mu libanji palongolo ya vandu akalagiza
vamitumi vala vawusiwayi kuvala mulukumbi luhupi. 35
Kangi akavajovela vajumbi va libanji vala, "Vandu va Isilaeli,
mjiyangalila kwakona mwangakita, chemwigana kuvakitila
vandu ava! 36 Magono ga mumbele, ahumalili mundu
mmonga liina laki Teudosi, akajijovela kuvya mundu wa
kutopela, vandu ngati miya mcheche vakajiwunga nayu.
Nambu akomiwi, kangi vamulanda vaki vakapechengana
chikundi chaki chafwili. 37 Mwanakandahi kavili, lukumbi lwa
kuvalangiwa vandu, ahumalili Yuda wa ku Galilaya. Mewawa
mwenuyo avakulukisi vandu vakamulanda, nambu mwenuyo
mewawa akomiwi vamulanda vaki vakapechengana. 38
Hinu nene nikuvajovela ndava ya mhalu uwu, mujiyepa na
vandu ava! Mvalekayi vahamba. Ndava muni ngati mpangu
wenuwo utumbuliwi na vandu yati wiyaga wene. 39 Nambu
ngati mpangu wenuwu uhumili kwa Chapanga, nakuhotola
kuvabesa vandu ava, muni mwavene yati mukujikolela
mukumbela Chapanga!" Ndi vakayidakilana na malovi ga
Gamalieli. 40 Hinu, vakavakemele vamitumi vala, vakahamula
vatovewa michapilu na kuvabesa vakotoka kuwula kavili
paliina la Yesu, ndi vakavaleka vahamba. 41 Hinu, vamitumi
vakahuma mu libanji kuni vamemi luheku, muni Chapanga
avaholoili kuvya vene yavaganili kukola soni ndava ya liina
la Yesu. 42 Kila ligono vayendalili kuwula na kukokosa
Munyumba ya Chapanga na munyumba za vandu, Lilovi la
Bwina la Yesu Kilisitu.

6 Mwanakandahi vawuliwa pevayendalili kuyonjokeseka,
gakahumila mang'ung'uta pagati ya vamsadika va Yesu,
Vayawudi vevilongela Chigiliki vala na vala vevilongela
Chiebulania, vevilongela Chigiliki vala vang'ung'utayi ndava
vakuvakosiwa valipwela vavi mukugawiwa vyakulya vya
kila ligono. 2 Ndi muni, vamitumi kumi na vavili vala
vakavakemela vamsadika, vakajova, "Chabwina lepi tete
kuleka kukokosa Lilovi la Chapanga na kuvagavila chakulya.
3 Hinu, valongo vitu, mvahagula vandu saba pagati yinu,
vevitopeswa na vevamemili Mpungu Msopi na luhala, tete yati
tikuvagotolela lihengu lenili. 4 Tavete yati tivya mukuhenga
mukumuyupa Chapanga na lihengu la kukokosa Lilovi la
Chapanga." 5 Lijambu lenilo likavaganisa vamsadika voha,
ndi vakavahagula Stefani, mundu mweamemiswi sadika
yivaha na Mpungu Msopi na Filipi na Plokolo na Timoni na
Pamena na Nikolausi mundu wa ku Antiokia mweajiwungi na
njila ya kumuyupa Chapanga ya Vayawudi. 6 Vakavavika
palongolo ya vamitumi, kangi vakavayupila kwa Chapanga
kuni vavapamisi mawoko. 7 Lilovi la Chapanga likadandasika
ku Yelusalemu na vamsadika vakayonjokeseka neju, chikundi
chivaha cha vamteta va Chapanga vakalanda sadika. 8

Hinu, Stefani amotisiwi na apewili makakala na Chapanga,
hati akahenga chinamtiti na makangaso pagati ya vandu. 9
Nambu vandu vangi vakahumila muni vahutana na Stefani.
Vandu venavo vavi va "Nyumba ya kukonganekela Vayawudi
la vandu Hulu," Vene vahumili Kulene na Alekisanda,
na vangi vahumili Kilikia na Asia. 10 Nambu vahotwili
lepi kumhotola ndava ya luhala lwaki, na Mpungu Msopi
mweamlongwisi mukujova. 11 Ndi vakavakulukisa cha
mfiyu vandu nunuyu vajova kuvya, "Timyuwini Stefani
akumliga Musa na akumliga Chapanga." 12 Ndava ya
yeniyo, vakavakokesa vandu, vachilongosi na vawula va
malagizu ga Chapanga geampeli Musa. Ndi vakambwelela
Stefani vakamkamula na kumpeleka palongolo ya libanji. 13
Kangi vakaleta vajova malovi ga udese vevajovili, "Mundu
uyu katu ikotoka lepi kuliga pandu apa Pamsopi na kuliga
malagizu ga Chapanga geampeli Musa. 14 Ndava muni
tamali kumyuwanila kuvya Yesu wa ku Nazaleti mwenuyu
yati apagwisa pandu apa na kung'anamusa mivelu yila
yetapokili kuhuma kwa Musa." 15 Voha vevatamili mu libanji
lila vakamlolokesa takataka Stefani, kangi vakalola pamihu
paki pavi ngati mtumu wa kunani kwa Chapanga.

7 Kangi, Mteta Mkulu akamkota, "Wu, mambu genaga ndi
chakaka?" 2 Mwene akayangula, "Valongo vangu na
vadadi vangu, muniyuwanila! Chapanga amuhumalili gogo
witu Ibulahimu peavili ku Mesopotamia kwakona kuhamila
ku Halani. 3 Chapanga akamjovela, 'Wuka pamulima waku,
valeka valongo vaku, ndi uhamba pamulima wenikulangisa.'
4 Hinu, Ibulahimu ahamalili kumulima wa Kalidayo akahamba
kutama ku Halani. Dadi waki peamali kufwa, Chapanga
akamuwusa kavili ku Halani akabwela kutama pamulima uwu
wemwitama hinu. 5 Chapanga nakumpela hati pandu padebe
pamulima pavyaa uhali waki, nambu amlagizi akumpela
mulima wenuwu uvyaa waki, na chiveleku chaki. Lukumbi
lwenulo avi lepi na mwana. 6 Chapanga akamjovela,
'Viveleku vyaku yati vipelekwa kumulima wa vandu vangi,
kwenuko ndi yati vivya vavanda na kuhengewa uhakau
mulukumbi lwa miyaka miya mcheche. 7 Nambu nene
yati nikuvahamula vandu avo, vevavahengili uvanda. Kangi
yati nikuvawusa mumulima wenuwo muni vabwela penapa
kunifugamila pandu apa.' 8 Kangi Chapanga akampela
lilaganu la jandu, Ibulahimu akamyingisa jandu mwana waki
Izaki mu ligono la nane, kuhuma kuvelekewa. Mewawa Izaki
akamdumula jandu Yakobo, namwene Yakobo mewawa
akavakitila vagogo kumi na vavili." 9 "Vagogo vala vavi
na wihu kwa Yosefu ndi vakamgulisa kuuvanda ku Misili.
Nambu Chapanga avi pamonga nayu, 10 akamsangula mu
mang'ahiso gaki goha, Chapanga akamganisa na luhala
palongolo ya Falao, nkosi wa ku Misili, hati Falao akamhagula
kuvya chilongosi wa mulima wula na nyumba ya nkosi. 11
Kangi yikahumila njala yikulu, pamulima woha wa ku Misili
na ku Kanani, yikaleta ungangu uvaha. Vagogo vitu vahotwili
lepi kupata chakulya chochoha. 12 Hinu, Yakobo peayuwini
kuvya ku Misili kula kuvi na mabenu, akavatuma vana vaki,
ndi vagogo vitu vahamba kwenuko yavi mala ya kutumbula.
13 Mulugendu lwavi lwa pili, Yosefu akajimanyisa kwa valongo
vaki, ndi Falao akavamanya valongo va Yosefu. 14 Yosefu
atumili ujumbi kwa dadi waki na valongo vaki, vandu sabini
na mhanu, vabwela ku Misili. 15 Hinu, Yakobo ahambili ku
Misili, kwenuko mwene pamonga na vagogo vitu vafwili. 16
Higa zavi zaletiwi mbaka ku Shekemu, zikazikiwa mu litinda
la mbugu leagulili Ibulahimu kuhuma kwa vana va Hamoli
kwa mashonga nunuyu." 17 "Lukumbi palwahikili Chapanga
atimilisa lilaganu leajovili akumpela Ibulahimu, ku Misili kula
vandu vayonjokisi na kuvya vamahele neju. 18 Pamwishu,
nkosi mmonga mweanga mmanya Yosefu, akatumbula
kulongosa kula ku Misili. 19 Mwenuyu avakitili uhakau
vandu vitu na vagogo vitu changali kugana vene vavavika
kuvala vana vavi vadebe muni vafwayi. 20 Musa avelekiwi
lukumbi lwenulo, avili mwana mbwina neju palongolo ya
Chapanga. Aleliwi panyumba mulukumbi lwa miyehi yidatu,
21 na peaumiswi kuvala, ndi msikana wa Falao akamtola
na kumlela ngati mwana waki mwene. 22 Musa awuliwi
mambu goha galuhala ga Vamisili akavya mkekesi kwa
malovi na matendu." 23 "Hinu Musa peahikisi miyaka alobaini
ndi akahamba kuvagendela kuvalola va Isilaeli vayaki. 24
Kwenuko amuwene mmonga wa valongo vaki ihengewa
uhakau, ndi akahamba kumkengelela, ndi akamkoma Mmisili
yula. 25 Aholalili manya Vaisilaeli vayaki yati vimanya kuvya
Chapanga ngaamtumili mwene kuvagombola, nambu vene
nakugamanya ago. 26 Chilalu yaki Musa avawene Vaisilaeli
vavili vitovana, akalinga kuvatepulanisa akavajovela, 'Nyenye
mwavalongo ndava kyani hinu, mukomana mwavene?'
27 Nambu yungi mweamtovayi yula muyaki akamkang'a
Musa pamuhana akajova, 'Yani mweakuvikili veve kuvya
chilongosi na mhamula pagati yitu? 28 Wu, ugana kunikoma
ngati chewamkomili Mmisili golo?' 29 Musa peagayuwini
malovi ago, akatila na kuhamba kutama kumulima wa
Midiani kwenuko akavya myehe ndi akavya na vana
vasongolo vavili." 30 "Peyahikili miyaka alobaini, mtumu wa
kunani kwa Chapanga akamhumila Musa padahi pepiyaka
motu kulugangatu papipi na Chitumbi cha Sinai. 31 Musa
akakangasa kulola lijambu lenilo hati akahegelela papipi
muni alingulila, ndi akayuwana lwami lwa Bambu. 32 'Nene

ndi Chapanga wa vagogo vaku, Chapanga wa Ibulahimu
wa Izaki na Yakobo.' Musa akavagaya kwa wogohi ndi
nakuhotola kulolokesa neju. 33 Bambu akamjovela, 'Hula
champali zaku muni peuyima apa ndi pandu pamsopi. 34
Nigawene mahakau gevihengiwa vandu vangu ku Misili
kula. Niyuwini lwami lwa mang'ahiso gavi, ndi nene nibweli
kuvagombola. Hinu bwela, yati nikukutuma ku Misili.'"
35 "Musa mwenuyu ndi yula mweabeleliwi na vandu va
Isilaeli pavamjovili, 'Yani mweakuvikili kuvya chilongosi na
mhamula pagati yitu?' Chapanga amtumili Musa kuvya
chilongosi na mgombozi, kwa njila ya mtumu wa kunani
kwa Chapanga mweamhumalili padahi pepiyaka motu.
36 Ndi mweavalongwisi vandu vala vawuka ku Misili kwa
kuhenga ulangisu wa gachinamtiti na makangaso pamulima
wa Misili na Kunyanja ya Shamu na kulugangatu, mulukumbi
lwa miyaka alobaini. 37 Musa ndi mweavajovili vandu va
Isilaeli, 'Chapanga yati akuvahagulila mlota waki ngati nene
pagati ya valongo vinu mwavene.' 38 Mwene ndi mweavili
kulugangatu kula, pevakonganiki vandu va Isilaeli. Musa avili
ngati mjumbi pagati ya vagogo vitu, na mtumu wa kunani
kwa Chapanga, lukumbi pealongili nayu kuchitumbi cha Sinai
ndi mweagotoliwi malovi ga wumi atijovela tete." 39 "Nambu
vagogo vitu ndi vabelili kumyidakila, ndi vakamkang'a
pamuhana kuni mumitima yavi vakanogela kuwuya ku Misili.
40 Vakamjovela mlongo wa Musa Aloni, 'Utikitila vachapanga
yeyikutulongosa munjila, muni nakumanya chechimkolili
Musa mweatilongwisi kuhuma ku Misili!' 41 Penapo ndi
pavajikitili chimong'omong'o cha mpapakasi wa ng'ombi,
vakayitetela na vakakita mselebuko ndava ya lihengu la
mawoko gavi vene. 42 Nambu Chapanga akawuka pagati
yavi na kuvaleka vazifugundamila ndondo za kunani, ngati
cheyiyandikwi muhitabu ya vamlota va Chapanga. 'Nyenye
vandu va Isilaeli! Lepi nene mwemwanihinjili hinyama
ndava ya luteta, Mumiyaka alobaini kulugangatu kula! 43
Nyenye mwagegili chindanda cha chapanga Moloki, na vindu
vyemwajikitili kwa luhumu lwa ndondo ya chapanga winu
Lefani. Vindu vyemwajikitili ndi vyemwavifugamili. Ndava
ya yeniyo yati nikuvapeleka uvanda kutali na Babeli.' 44
Kulugangatu kula vagogo vitu vavi na lindanda la kulangisa,
lakitiwi ngati Chapanga cheamlagazili Musa ahengayi,
ulangisu wulawula ngati weauwene. 45 Kangi Vagogo
vitu vahalilini lindanda vene kwa vene mbaka lukumbi
lwa Yoshua, pevatolili mulima wula kuhuma kwa milima,
Chapanga mweavingili palongolo yavi. Penapo ndi latamili
mbaka lusenje lwa Daudi. 46 Daudi apewili uganu na
Chapanga, akamuyupa ayidakila amujengela pandu pa
kutama, mwene mweavi Chapanga wa Yakobo. 47 Nambu
Solomoni ndi mweamjengili Chapanga nyumba." 48 "Nambu
Chapanga Mkulu, itama lepi munyumba zezijengiwi na vandu
ngati cheajovili mlota wa Chapanga, 49 'Bambu ijova, kunani
ndi chigoda changu cha unkosi, na mulima ndi chigoda
cha kuvikila magendelu gangu. Nyumba ya namuna yoki
yemukunijengela nene? Ndi pandu poki penipumulila? 50
Namwene ndi mwenihengili vindu vyoha?'" 51 "Nyenye
vandu mwemwinonopa, mitima na makutu ginu ndi ngati
vandu va milima yangamulanda Chapanga. Nyenye ngati
vagogo vinu. Magono goha mukumbela Mpungu Msopi. 52
Vagogo vinu vamng'aisi mlota wa Chapanga yeyoha yula,
vevavakomili avo, Chapanga avatumili kukokosa kubwela
kwa yula mweikita geigana Chapanga. Nambu nyenye
mwamgewukili na kumkoma. 53 Nyenye mwapokili malagizu
gala gegaletiwi na mtumu wa kunani kwa Chapanga, nambu
mwayidakili lepi." 54 Vala vagogo va libanji pavamuyuwanili
Stefani, vakaviniswa mitima, ndi vakajiluma minu cha ligoga.
55 Nambu Stefani kuni amemiswi Mpungu Msopi, akalolokesa
kunani kwa Chapanga, auwene ukulu wa Chapanga na Yesu
ayimili muchiwoko cha kulyela cha Chapanga. 56 Stefani
akajova, "Mlola! Niwona kunani kwa Chapanga kudindwiki
na Mwana wa Mundu ayimili pachiwoko cha kulyela cha
Chapanga!" 57 Vakulu va libanji, vakaywanga na vakagubika
makutu gavi kwa mawoko. Kangi vakamuhumbila voha
kwa pamonga. 58 Vakamkwekwesa kuvala ya muji, na
kutumbula kumtova na maganga, vevavawene vakagavika
makoti gavi paulonda wa msongolo mmonga liina laki
Sauli. 59 Pevayendalili kumtova na maganga Stefani kuni
mwene iyupa kwa Chapanga, "Bambu Yesu upokela mpungu
wangu!" 60 Akafugama, akavemba kwa lwami luvaha,
"Bambu, ukotoka kuvavalangila chevakubudila Chapanga!"
Peamalili kujova ago, akafwa. Sauli ayidakili chitendu cha
ukomaji wenuwo.

8 Na mwene Sauli awene chabwina kukomewa kwa
Sitefani. Ligono lenilo msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu va ku Yelusalemu, vatumbwili kung'ahiswa neju.
Vamsadika voha, Yavaganili kupechenganika kudahi pandi
za ku Yudea na ku Samaliya, nambu kwa vamitumi ndu.
2 Vandu vevisadika vakamuzika Stefani na kumvembela
neju. 3 Nambu lukumbi lwenulo Sauli alingili kuvang'aisa
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, ahambili nyumba
kwa nyumba akavahumisa vamsadika kuvala vagosi kwa
vadala na kuvasopa muchifungu. 4 Hinu vala vamsadika
vevapechangini vakahamba kila pandu kukokosa Lilovi la
Bwina. 5 Filipi namwene akahelela pamuji wa ku Samaliya
na kumkokosa Kilisitu kwa vakolonjinji va penapo. 6 Vandu

vakajiwunga kuyuwanila ujumbi wa Filipi na kulola milangisu
yila yeahenga. 7 Ndava muni vandu vevatalaliwi mizuka
mihakau, yavahumili kwa lwami luvaha, vandu vevapolili
higa na vangagenda valamisiwi. 8 Kwavili na luheku
luvaha pamuji wenuwo. 9 Hinu pamuji wenuwo kwavili na
mundu mmonga liina laki Simoni, mweakitili uhavi waki,
pamuji wenuwu na kuvakangasa vandu va ku Samaliya,
akujikwiha kuvya mwene ndi mweitopela, 10 na vandu voha
vadebe na vavaha, vamyuwanili hotohoto vakajova, "Simoni
ndi makakala ga uchapanga gegikemelewa 'Makakala
gavaha.'" 11 Vamlandili ndava avakangisi kwa lukumbi lutali
ndava ya uhavi waki. 12 Nambu pavasadiki ujumbi wa
Filipi kulivala Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga na
kuyuwana makokoso ga Yesu Kilisitu, vagosi na vadala
vabatiziwi. 13 Hati Simoni mwene, asadiki na peamali
kubatiziwa, akalongosana na Filipi, akakangasa makangaso
na gachinamtiti geahengili. 14 Vamitumi vala vevavili ku
Yelusalemu, pevayuwini kuvya vakolonjinji va ku Samaliya
vayidakili Lilovi la Chapanga, ndi vakavatuma kwenuko Petili
na Yohani. 15 Hinu pavahikili vakavayupila kwa Chapanga
vamsadika vala, muni vampokela Mpungu Msopi. 16 Ndava
lukumbi lwenulo Mpungu Msopi avi akona kuvahelelela
yeyoha pagati yavi, nambu vamali kubatiziwa paliina la
Bambu Yesu ndu. 17 Kangi Petili na Yohani vakavavikila
mawoko gavi vamsadika, navene mewa vampokili Mpungu
Msopi. 18 Hinu Simoni pealoli kuvya mukuvikiwa mawoko
na vamitumi, vamsadika vampokili Mpungu Msopi. Alingili
kuvapela mashonga Petili na Yohani, akajova, 19 "Mnipela
na nene uhotola wenuwo muni nakamvikila mawoko
mundu yeyoha, apokela Mpungu Msopi." 20 Nambu Petili
akamyangula, "Fwila kulongolo na mashonga gaku ndava
wihololela kuvya wihotola kugula makakala ga Chapanga kwa
mashonga! 21 Veve uvi lepi na lilundu amala pandu popoha
mulihengu ili, muni mtima waku uganisa lepi palongolo ya
Chapanga. 22 Ndava muni, umuwuyila Chapanga waku
kwa kukotoka uhakau waku, kavili umuyupa Bambu mwene
ihotola kukulekekesa maholo ngati ago. 23 Nikulola hotohoto
umelili wihu neju, ndi mkungiwa wa kumbudila Chapanga."
24 Simoni akayangula, "Chondi, muniyupilayi kwa Bambu,
likoto kunikolela hati limonga pagati ya ago gemujovili." 25
Petili na Yohani pevamalili kujova malovi gavi ga kukokosa
ujumbi wa Bambu, vakawuya ku Yelusalemu. Hinu pavavi
mukuwuya vakakokosa Lilovi la Bwina muhijiji yamahele ya
ku Samaliya. 26 Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamjovela
Filipi, "Jitendelekela uhamba kusini kupitila njila yeyihuma ku
Yelusalemu mbaka ku Gaza." 27 Filipi peamali kujitendelekela,
akatumbula lugendu lwa kuhamba Yelusalemu. Lukumbi
lwenulo kwavili na mkolonjinji mmonga wa ku Ethiopia. Avi
mvika mashonga wa Kandake, nkosi wa Chidala wa ku
Ethiopia. 28 Mweavili munjila kuwuya kunyumba kuhuma
ku Yelusalemu kweahambili kumlumba Chapanga, atamili
mumkokoteni wa kubiluswa kuni ajisomelayi kwa lwami
chitabu cha mlota wa Chapanga Isaya. 29 Mpungu Msopi
akamjovela Filipi, "Hamba papipi na mkokoteni wenuwo
ulongosana nayu." 30 Filipi akajumbalila papipi na mkokoteni
wula, akamyuwana mundu yula isoma muchitabu cha
mlota wa Chapanga Isaya. Penapo Filipi akamkota, "Wu,
ukuchimanya chewisoma?" 31 Mundu yula akamyangula,
"Nihotola wuli kumanya changali mundu kunidandaulila?" Ndi
akamgongolela Filipi akwela mumkokoteni wula na kutama
pamonga na mwene. 32 Pandu pa Mayandiku Gamsopi
peasomayi vayandiki aga, "Avi ngati limbelele lelihamba
kuhinjwa, chinunu ngati mwana limbelele cheidumuliwa
mangoma, nakuyahamula mlomo. 33 Akoliwi soni na
kunotewa chechikumvala. Avi lepi wa kuhotola kulongela
ndava ya mundu yoyoha chaki, muni wumi waki uwusiwi
pamulima." 34 Muyimila hindu yula akamkota Filipi, "Nijovela,
mlota wa Chapanga uyu ijova mambu aga ndava yaki
mwene, amala ndava ya mundu yungi?" 35 Hinu Filipi
akatumbula pandu pa Mayandiku Gamsopi ago, akamjovela
Lilovi la Bwina ndava ya Yesu. 36 Pevavi vakona munjila,
vakahika pandu pepavi na manji ndi mundu yula akajova,
"Pandu apa pana manji, wu, chivii chindu kiki chechikunibesa
nene kubatiziwa?" 37 Filipi akajova, "Ngati wisadika kwa
mutima waku woha wihotola kubatiziwa." Namwene akajova,
"Nisadika Yesu Kilisitu ndi Mwana wa Chapanga." 38 Hinu
myimila hindu yula akahamula mkokoteni wa kubiluswa
wula uyima, Filipi na mwene vakahuluka mumanji ndi Filipi
akambatiza. 39 Pavahumili mumanji Mpungu wa Bambu
amkitili Filipi awuka, myimilila hindu akotoka kumlola kavili,
nambu mwene akayendelela na lugendu lwaki kuni avi na
luheku. 40 Nambu Filipi akahumila ku Azoto, na munjila avi
mukukokosa Lilovi la Bwina mbaka peahikili ku Kaisalia.

9 Nambu lukumbi lwenulo, Sauli ayonjokisi kuvayogofya
kwa kuvakoma vamulanda va Bambu. Akahamba kwa
Mteta Mkulu, 2 akayupa balua ya kummanyisa kwa nyumba
za kukonganekela Vayawudi zezavi ku Damasko, muni
akavakolela vandu vevilanda Njila ya Bambu, vagosi amala
vadala, avakamula na kuvaleta ku Yelusalemu. 3 Sauli peavi
munjila papipi kuhika ku Damasko, chigafula lumuli kuhuma
kunani kwa Chapanga lukamtindila kumlangasa mwene
pandi zoha. 4 Sauli akagwa pahi ndi akayuwana lwami
lukumjovela, "Sauli, Sauli! Ndava kyani ukuning'aha?" 5

Sauli akakota, “Ndi wayani veve, Bambu?” Na lwami lula
lukayangula, “Nene ndi Yesu mweukuning'aha. 6 Nambu
hinu yima uhamba kumujini, kwenuko ndi kwewijoviwa
chechikugana kuchihenga.” 7 Vandu vevavi mulugendu
pamonga na Sauli vayimili nuu ndava ya kukangaswa,
vayuwini lwami lula nambu vamuwene lepi mundu yoyoha.
8 Sauli akayinuka, peagubukwili mihu gaki, nakuhotola
kulola, hinu vandu vevavi mulugendu nawu vakamkamula
chiwoko kumlongosa mbaka ku Damasko. 9 Sauli atamili
magono gadatu changalola, na lukumbi lwenulo lwoha
atamii changalya chindu amala kunywa chindu chochoha.
10 Damasko kula ndi kwavili na msadika mmonga liina
laki Anania. Mwenuyo akemeliwi kujovewa na Bambu
mumawono, “Anania!” Mwene akayidika, “Nivii apa, Bambu.”
11 Mwene Bambu akamjovela, “Ujitendelekahi uhamba kunjila
yeyikemelewa Selede mbaka kunyumba ya Yuda ukotayi
kumvala mundu yula mweahumili ku Taso, liina laki Sauli.
Hinu akumuyupa Chapanga, 12 na Sauli amali kuloleswa
mumaono na Bambu, kuvya mundu mweikemiwa Anania avi
kuyingila mugati na kumvikila mawoko muni alola kavili.”
13 Nambu Anania akayangula, “Bambu, vandu vamahele
nivayuwini mambu gakumvala mundu uyu, niyuwini gahakau
neju geavahengili vamsadika vaku ku Yelusalemu kula. 14
Na hinu vamteta vakulu vampeli uhotola Sauli abwela kuni
ku Damasko kuvakamula voha vevakukusadika veve.” 15
Nambu Bambu akamjovela Anania, “Uhamba ndu, muni
mwenuyo nimuhagwili muni anihengela, kukokosa ndava ya
liina langu kwa vandu vangali Vayawudi na vankosi vavi na
kwa vandu va Isilaeli. 16 Namwene yati nikumlangisa mambu
gamahele gegakumgana kung'aiswa ndava yangu.” 17 Hinu
Anania akahamba mbaka panyumba yeniyo, akayingila
mugati, kangi akamvikila mawoko Sauli. Akamjovela “Mlongo
Sauli, Bambu Yesu ndi mweanitumili, mwene akuhumalili
pawakavili munjila kubwela kuni, anitumili nene muni uhotola
kulola kavili na kumemeswa Mpungu Msopi.” 18 Bahapo vindu
ngati magagau vikagwa pahi kuhuma mumihu mwa Sauli,
ndi akalola kavili. Hinu akayima, akabatiziwa, 19 na peamali
kulya chakulya makakala gaki gakamuwuyila. Sauli atamili
pamonga na vawuliwa magono gadebe ku Damasko kula. 20
Bahapo akatumbula kukokosa munyumba za kukonganekela
Vayawudi, kuvya Yesu ndi Mwana wa Chapanga. 21 Vandu
voha vevamyuwini vakakangasa, vakakota, “Wu, mundu
mwenuyu lepi yula mweavakomili vandu vala vevamuyupayi
kwa liina la Yesu wa ku Yelusalemu? Na ndava ya mpangu
wenuwo ndi abwela penapa, avakamula vandu na kuvapeleka
kwa vamteta vakulu!” 22 Sauli akayonjokeseka ukekesi
na makakala, ndava ya kujova hotohoto kuvya Yesu ndi
Kilisitu, Vayawudi va ku Damasko luhala lukavayaga. 23
Pagamaliki magono gamahele, Vayawudi vakakonganeka
na kukita mpangu wa kumkoma Sauli. 24 Nambu Sauli
ayuwini mpangu wavi. Kilu na muhi vamlindili mumilyangu
ya kuyingalila kumujini muni vahotola kumkoma. 25 Lukumbi
lwa kilu vawuliwa vaki vakamtola na kumhulusa pahi mugati
ya lidengu livaha mufwasi ya luwumba. 26 Sauli pahaikili ku
Yelusalemu akalinga kujiwunga na vawuliwa vala. Nambu
vandu voha vamyogwipi vamsadiki lepi kuvya mwene ndi
mulanda wa chakaka. 27 Kangi Banaba akamtola Sauli na
kumpeleka kwa vamitumi, akavadandaulila kumvala Sauli
cheamuwene Bambu munjila, na Bambu chealongili nayu.
Mewawa avadandaulili kuvya Sauli cheahotwili kukokosa
muuhotola wa Yesu changali wogohi, ku Damasko kula.
28 Hinu Sauli akatama pamonga nawu, akagendelela pa
Yelusalemu poha kuni ikokosa liina la Bambu changali
wogohi. 29 Mewawa alongili na kuhutana na Vayawudi
vevilongela Chigiliki, nambu vene vapangili kumkoma. 30
Valongo vala pevayuwini mpangu wenuwo, vakamtola Sauli
na kuhamba nayu ku Kaisalia ndi vakamtuma ahamba ku
Taso. 31 Lukumbi lwenulo msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu vakavya na uteke na mumiji yoha ya ku Yudea na
ku Galilaya na ku Samaliya. Layendalili kukula mukuyupa
Bambu na kuyonjokeseka na kutangatiliwa na Mpungu Msopi.
32 Petili peavi mulugendu kila pandi mewa avahikilili vandu
va Chapanga vevatamayi kumuji wa Luda. 33 Kwenuko
akamkolili mundu mmonga liina laki Ainea mweavi na utamu
wa kupola higa, ndi agonili pa mpasa mulukumbi lwa miyaka
nane. 34 Petili akamjovela, “Ainea, Yesu Kilisitu akukulamisa.
Yimuka, ujitandikila mpasa waku.” Bahapo Ainea akayima.
35 Vandu voha va ku Luda na ku Saloni pavawene Ainea,
vakamuwuyila Bambu. 36 Kumuji wa Yopa kwavili na
mulanda mmonga mdala liina laki Tabita, kwa Chigiliki ndi
Doka mana yaki huluku. Mdala mwenuyo ahengayi mambu
ga kumganisa Chapanga na kuvatangatila vangangu. 37
Magono genago alwalili na kufwa. Hinu vandu vayisambisi
higa yaki, vakamgonesa kugolofa. 38 Muji wa Luda wavi
papipi na muji wa Yopa, hinu vamsadika vala pevayuwini
kuvya Petili avi kwenuko, ndi vakavatuma vandu vavili na
ujumbi uwu, “Chondi, ubwela kwitu kanyata.” 39 Hinu, Petili
akawuka na kulongosana na vajumbi vala, pevamali kuhika
vampeliki kugolofa. Valipwela voha vevavi penapo vamtindili
Petili vakavembeneka na kumlangisa magwanda na nyula
zoha zeatengenezayi Doka pavi mumi. 40 Petili avahumisi
kuvala vandu voha akafugama akayupa kwa Chapanga.
Kangi akahegelela payavi higa pala na kujova, “Tabita,
yumuka!” Mwene akagubukula mihu, hinu peamuwene Petili

ndi akayinuka na kutama. **41** Petili akamkamula chiwoko,
akamyinula. Kangi akavakemela vamsadika na valipwela
vala ndi akavagotolela kuni avi mumi. **42** Malovi ga lijambu
lenilo gadandasiki pandu poha ku Yopa, na vandu vamahele
vakamsadika Bambu. **43** Petili atamili ku Yopa kwa magono
nunuyu, munyumba ya mundu mweitendelekela vindu vya
chikumba liina laki Simoni.

10 Pamuji wa Kaisalia kwavili na mundu mmonga liina
laki Kolineli, mwene avi mkulu wa manjolinjoli va
chikundi chechikemelewa "Msambi wa Italia." **2** Mwene
avi mundu mbwina, mwene pamonga na lukolo lwaki
voha vamuyupayi Chapanga. Ahengayi mambu gamahele
ga kuvatangatila vangangu va Vayawudi na kumuyupa
Chapanga magono goha. **3** Ligono limonga lukumbi lwa
saa tisa ya muhi awene maono hotohoto, Mtumu wa kunani
kwa Chapanga akumbwelela na kumjovela, "Kolineli!" **4**
Kolineli akamlolokesa takataka cha wogohi Mtumu wa kunani
kwa Chapanga yula, ndi akamkota "Chivii kyani Bambu?"
Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamyangula, "Chapanga
ayuwini kumuyupa kwaku na aganisiwi na kuvatangatila
kwaku vangangu ndi akukumbwiki. **5** Hinu, uvatumayi vandu
ku Yopa vakamtola mundu mmonga liina laki Simoni. Ndi
mewa ikemelewa Petili. **6** Mwene ndi myehe munyumba
ya Simoni, mundu mweitendelekela vindu vya chikumba.
Nyumba yaki yivii pamuhana ya nyanja." **7** Mtumu wa
kunani kwa Chapanga yula peawukili, Kolineli akavakemela
vatumisi vavili va nyumba na mmonga wa manjolinjoli vaki
mweakumyidakila Chapanga. **8** Peavadandaulili mambu
goha gegahumalili, akavatuma ku Yopa. **9** Chilau yaki,
lukumbi lwa saa sita ya muhi, vandu avo vadatu mulugendu
lwavi, papipi kuhika ku Yopa, Petili akakwela kunani ya
nyumba kumuyupa Chapanga. **10** Njala yamvinili, akanogela
kulya. Nambu chakulya pachatendelekewayi mwene akalola
maono. **11** Awene kunani kwa Chapanga kudinduliwi na
chindu ngati shuka yivaha yihuluswa pahi, kuni yikamuliwi
pandi zoha mcheche za mulima. **12** Na mugati ya shuka
yila mwavi hinyama ndalindali, hinyama ya magendelu
mcheche na hinyama yeyilandala pamulima na videge
vyevimbululuka. **13** Akayuwana lwami lukumjovela, "Petili,
yimuka hinja na ulyayi." **14** Nambu Petili akamyangula,
"Lepi Bambu! Nene katu niwonjili lepi chindu chochoha
changayidakiliwa kulya." **15** Nambu lwami lula lukamuyila
kavili, "Lukamjovela vindu vyeaviyidakiliwi na Chapanga
kulya, kotoka kuvikelamela vihakau." **16** Lijambu lila lahengiki
mala zidatu, kangi shuka yivaha yila yikawuyiswa kanyata
kunani kwa Chapanga. **17** Petili peavi akona ikangasa maono
gala mana yaki kyani, hinu vandu vala vevatumwili na Kolineli
pevamanyiswi nyumba ya Simoni, vakahika pamlyangu.
18 Vakahodisa kwa lwami, "Vakakota kuvya kuna myehe
mweitama apa ikemiwa Simoni Petili?" **19** Petili pealinga
kuhololela mana ya maono gala, Mpungu Msopi akamjovela,
"Yuwanila! Vavi vandu vadatu vakukulonda. **20** Huluka
kanyata na ulongosana nawu kuhamba changali mtahu,
muni nene ndi mwenivatumili." **21** Hinu, Petili akahuluka pahi,
akavajovela vandu vala, "Mwemukunilonda ndi nene. Ndava
kyani munibwelili?" **22** Vene vakamyangula, atitumili "Kolineli
mkulu wa manjolinjoli, mundu mbwina, mweakumuyupa
Chapanga, itopeswa na Vayawudi. Ajoviwi na mtumu wa
Kunani kwa Chapanga akumgongolela kunyumba yaki,
muni ayuwana chochoha chila cheukumjovela." **23** Petili
akavakemela mugati mula, akavapela pandu pa kugona
kilu yila. Chilau yaki, Petili akatumbula lugendu pamonga
nawu. Vamsadika vangi vevatamayi ku Yopa vakalongosana.
24 Ndi pamalau yaki vakahika pamuji wa Kaisalia. Kolineli
avi mukuvalindila mwene na vanalukolo lwaki pamonga
na vankozi veavagongolili. **25** Petili peavi mukuyingila
Kolineli akahamba kumkumbatila cha uganu, akamfugamila
mumagendelu gaki akamgundamila. **26** Nambu Petili
akamuyinula, akamjovela, "Yima, muni nene namundu ngati
veve." **27** Petili na Kolineli viyingila mugati, kuni vilongela ndi
vavakolili vandu vamahele vakonganiki. **28** Petili akavajovela,
"Mwavene mmanyi hotohoto, kuvya Myawudi abesiwi na
malagizu kwa njila ya kumuyupa Chapanga yaki kutangatilana
na mundu angali kuvya Myawudi, amala kumgendela nambu
Chapanga anilangisi nene kuvya nakuyidakiliwa kumkemela
mundu yoyoha iganikiwa lepi amala mhakau. **29** Ndava
ya yeniyo, pamwakanikemili nibweli changali mtahu. Hinu
munijovela munikemelili kyani?" **30** Kolineli akayangula,
"Magono gadatu gamumbele, lukumbi lwa saa tisa ya
muhi, nene navi muchumba changu kumuyupa Chapanga.
Chigafula namuwene mundu mweawalili nyula zezing'asima
neju, ayimili palongolo yangu, **31** anijovili, Kolineli! Chapanga
ayuwini chewiyupa pamonga na teta zaku kwa vangangu.
32 Hinu uvatuma vandu vahamba ku Yopa, vakamkemela
mundu mmonga liina laki Simoni mweikemelewa mewa Petili.
Mwenuyo avili kunyumba ya Simoni, mundu mweitendelekela
vindu vya chikumba, nyumba yaki yivii pamumhana ya nyanja.
33 Ndi kanyata navatumili vajumbi kwaku, wamwene ukitili
chabwina kubwela. Tavoha apa tivii palongolo ya Chapanga,
ndava ya kukuyuwanila chindu chochoha cheakulagizi Bambu
utijovela." **34** Kangi Petili akatumbula kujova, "Hinu nimanyili
kuvya Chapanga ibagula lepi. **35** Nambu mundu yeyoha
mumulima mweiyupa na kuhenga gakumganisa Chapanga

yati iyidakiliwa namwene. 36 Umanyili ujumbi wula Chapanga
weavapelekili vandu va ku Isilaeli, ikokosa Lilovi la Bwina
lelileta uteke kwa njila ya Yesu Kilisitu mwene ndi Bambu wa
voha. 37 Mwavene mumanyili lijambu lelahumalili pamulima
woha wa Vayawudi kutumbula ku Galilaya Yohani peamali
kukokosa ndava ya ubatizu. 38 Mwimanya kuvya Chapanga
cheamhagwili Yesu wa ku Nazaleti, ndi akammemesa
Mpungu Msopi na kumpela makakala. Chapanga avi
pamonga nayu, mwene ahambili kila pandu kuhenga gabwina
na kuvalamisa vandu voha vevang'aiswi na Setani. 39 Tavete
tagawene mambu goha geagahengili pamulima wa Vayawudi
na muji wa ku Yelusalemu. Vamkomili na kumvamba munjila
ya msalaba. 40 Nambu Chapanga amyukisi pagamaliki
magono gadatu kuhuma kwa vevafwili. Akaloleka hotohoto,
41 awonikini lepi kwa vandu voha, nambu kwa tete ndu
tetamali kuhaguliwi na Chapanga kuvya vetagawene. Ndi
tete vetalili na kunywelela pamonga nayu peamali kuyuka
kwaki. 42 Atilagazili kuvakokosela vandu voha Lilovi la
Bwina na kuvajovela kuvya mwene ndi mweahaguliwi na
Chapanga, kuvya mhamula wa vandu vevavili mumi na vandu
vevafwili. 43 Vamlota voha va Chapanga vijova ndava yaki
kuvya mundu yoyoha mweakumsadika Yesu, yati ilekekeswa
kumbudila Chapanga, paliina laki." 44 Petili pavi akona
ilongela malovi ago, Mpungu Msopi akavahelelela vandu
voha vevayuwanila ujumbi wula. 45 Vayawudi vamsadika
vevabweli pamonga na Petili kuhuma ku Yopa, vakangisi
kulola Chapanga avamemisi njombi ya Mpungu Msopi vandu
vangali Vayawudi. 46 Muni vavayuwini vilongela kwa muluga
za chiyehe kuni vakumulumbalila Chapanga. Kangi Petili
akajova, 47 "Vandu ava vampokili Mpungu Msopi ngati tete.
Wu, avi mundu yoyoha, mweakuvabesa vakotoka kubatiziwa
na manji?" 48 Ndi akalagiza vabatiziwa kwa uhotola wa
Yesu Kilisitu, kangi vakamuyupa Petili atama nawu magono
nunuyu.

11 Vamitumi na vamsadika nunuyu vevavi ku Yudea
vayuwini kuvya vandu vangali Vayawudi navene mewa
vapokili Lilovi la Chapanga. 2 Hinu Petili, peawuyili ku
Yelusalemu, vamsadika va Vayawudi vala vevaganisiwi
kuvya vandu vangali Vayawudi vevadumwili jandu. Ndi
vakang'ung'uta vakajova, 3 "Veve uhambili kutama na
vandu vanga yingila jandu na hati kulya pamonga nawu!" 4
Penapo Petili akavadandaulila hotohoto kugavala mambu
gala gegahengiki. 5 "Ligono limonga namuyupayi Chapanga
kumuji wa Yopa, nagawene maono, nachiwene chindu
ngati shuka yivaha yihuluswa pahi kuhuma Kunani kwa
Chapanga, kuni yikamuliwi pandi zoha mcheche, yavikiwi
pamuhana yangu. 6 Panakalingulili bwina mugati naloli
hinyama ya magendelu mcheche, na hinyama ya mudahi na
hinyama yeyilandala pamulima na hidege yeyimbululuka.
7 Kangi nayuwini lwami lukunijovela, 'Petili, yimuka uhinja
na kulya.' 8 Nambu nene nikajova, 'Lepi Bambu, muni
chakulya chochoha changayidakiliwa katu nakuyingila
hati padebe mumlomo wangu.' 9 Nambu lwami lwa
Kunani kwa Chapanga lwayuwaniki kavili, 'Nakuvikelema
vyangayidakiliwa vyakulya vyeavinyambisi Chapanga.' 10
Lijambu lenilo lahengiki mala yidatu, pamwishu vindu
vyoha vikawuyiswa Kunani kwa Chapanga. 11 Chigafula
vandu vadatu kuhuma Kaisalia vevatumiwi kubwela kwangu
vakahika panyumba mwenatamayi. 12 Mpungu Msopi
akanijovela nihamba pamonga nawu changali mtahu.
Vamsadika ava sita nalongosini nawu kuhamba Kaisalea
na kwenuko tavoha tayingili munyumba ya Kolineli. 13
Mwene atijovili namuna cheamuwene mtumu wa kunani kwa
Chapanga, cheamuhumili munyumba yaki na kumjovela,
'Tuma vajumbi vahamba ku Yopa vakamkemela mundu
mmonga liina laki Simoni paliina lingi Petili. 14 Mwene
yati akukujovela malovi gegakusangula veve pamonga
na valongo vaku.' 15 Panatumbwili kulongela, Mpungu
Msopi avahelili ngati cheatumbwili kutihelela tete. 16 Kangi
nakumbwiki malovi geajovili Bambu, 'Yohani abatizi kwa
manji nambu nyenye yati mwibatiziwa kwa Mpungu Msopi.'
17 Hinu ngati Chapanga avapelili njombi vandu vangali
Vayawudi ngati cheatipelili tete tetamsadiki Bambu Yesu
Kilisitu, wu, nayani nene hati nilinga kumbesa Chapanga?" 18
Pevagayuwini malovi ago, vakaleka mhutanu, vakamlumba
Chapanga, mukujova, "Kumbi! Chapanga avapeli fwasi
vandu vangali Vayawudi vamuwuyila mwene vapata wumi!"
19 Kangi, ndava ya mang'ahiso gegahumalili lukumbi Stefani
ikomiwa, vamsadika vapechengini. Vangi vakahamba mbaka
Foinike vangi Kuplo na vangi ku Antiokia mukukokosa
ujumbi wula kwa Vayawudi ndu. 20 Nambu vamsadika
vangi vevahumili Kuplo na Kulene, vakahambili ku Antiokia
vakakokosa ujumbi wenuwo kwa vandu vangali Vayawudi,
vakokosayi Lilovi la Bwina la kumvala Bambu Yesu. 21 Bambu
avatangatili na vandu vamahele vasadiki na kumuwuyila
Bambu. 22 Malovi ga lijambu lila lahikili msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu va ku Yelusalemu. Ndi vamtumili
Banaba ahamba ku Antiokia. 23 Peahikili kwenuko avawene
vandu vamotisiwi na Chapanga, ndi akavya na luheku
na kuvakangamalisa mitima voha vasindimala musadika
yavi kwa Bambu. 24 Banaba avili mundu mbwina na
mweamemiswi Mpungu Msopi na sadika, ndava ya lihengu la
Banaba msambi uvaha wa vandu wayonjokisiki kwa Bambu.

25 Kangi, Banaba akawuka na kuhamba ku Taso kumlonda
Sauli. 26 Hati peamuwene, amletili ku Antiokia. Voha vavili
vakatama pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu mu mwaka mmonga, kuni viwula msambi uvaha wa
vandu. Ku Antiokia kwenuko ndi vawuliwa va kutumbula
vakemeliwi Vakilisitu. 27 Mu magono genago, vamlota
vangi va Chapanga vahumili ku Yelusalemu vakahelela ku
Antiokia. 28 Hinu, mmonga wavi mweikemiwa Agabo alotili
yati kwiva na njala yivaha pamulima wula. Njala yeniyo
yahumalili lukumbi lwa ulongosi wa Kilaudio. 29 Vawuliwa
vala vakahamula kuvatangatila vamsadika vevatama ku
Yudea, kila mmonga apeleka chindu chochoha cheihotola.
30 Ndi vakakita mewa na kuvapela njombi zavi Banaba na
Sauli vakavagotolela vagogo va vamsadika.

12 Papipi na Lukumbi lwenulo, Nkosi Helodi atumbwili
kuvang'aha msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu.
2 Ahamwili Yakobo akomiwa na upanga, mlongo wa Yohani.
3 Peamanyili kuvya lijambu lenilo lavaganisi Vayawudi,
ndi ayendalili akamkamula Petili. Lenilo lahengiki lukumbi
lwa Mselebuko wa Mabumunda gangali ngemeku. 4
Peamali kumkamula Petili, akamsopa muchifungu, akavika
manjolinjoli mcheche mu msambi mcheche. Helodi aganili
kumuhumisa pavandu pawimalika Mselebuko wa Pasaka.
5 Hinu, lukumbi Petili avi muchifungu, nambu msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu vayendalili kumuyupa
Chapanga kwa kukangamala. 6 Kilu kwakona ligono Helodi
lealindila kumuhumisa Petili pavandu, Petili agonili pagati
ya manjolinjoli vavili. Kuni akungiwi minyololo yivili, na
valonda vavi mlyangu wa kujela mukulindila. 7 Bahapo,
mtumu wa kunani kwa Chapanga akamuhumila na kuyima
papipi nayu na lumuli wamlangisi muchifungu. Mtumu
wa Kunani kwa Chapanga yula akamtova Petili muluvafu
akamuyumsa akamjovela, "Yumuka kanyata!" Bahapo,
minyololo yevamkungalili mu mawoko yikadaukana na kugwa
pahi. 8 Hinu mtumu wa Kunani kwa Chapanga akamjovela,
"Kunga mkungi na champali zaku." Kangi akamjovela,
"Uwala likoti laku na unilandayi." 9 Petili akamlanda mbaka
kuvala, nambu nakumanya kuvya gegihengeka na mtumu
wa kunani kwa Chapanga gala ndi gachakaka, aholalili
manya ilota maono. 10 Vapitili msambi wa valonda va
kutumbula na kugelekela chingi, ndi vakahika pamlyangu
wa lyuma wa kuyingila pamuji. Mlyangu wula wadindwiki
wene, navene vakahuma kuvala. Pavagendayi munjila
bahapo mtumu wa kunani kwa Chapanga yula akamleka
Petili. 11 Hinu Petili peamanyili gegahumili, akajova, "Hinu
nimanya chakaka kuvya Bambu amtumili mtumu wa kunani
kwa Chapanga anisangula kuhuma mu mawoko ga Helodi
na mambu goha Vayawudi gevalindalila." 12 Peamanyili
genago, ndi akahamba mbaka kunyumba ya Maliya nyina
waki Yohani mweikemiwa mewawa Maluko. Mwenumo
vandu vamahele vakonganiki kumuyupa Chapanga. 13 Petili
ahodisi mlyangu wa kuvala na mdala mmonga mtumisi liina
laki Loda, akamyidakila. 14 Msikana yula amanyili kuvya
mweihodisa ndi Petili, akavya na luheku neju, hati kwakona
kudindula mlyangu wula ndi akajumbalila mugati kuvajovela
kuvya Petili ayimili kuvala ya mlyangu. 15 Vakamjovela
msikana yula, "Una lupengu!" Nambu mwene akakangamala
kujova chakaka. Vene vakamyangula, "Mwenuyo ndi manya
mtumi waki." 16 Lukumbi lwenulo Petili ayendelela kuhodisa
mlyangu. Pamwishu vakadindula mlyangu pavamuwene
vakakangasa neju. 17 Mwene akavagunisa kwa kuvalangisa
chiwoko, akavadandaulila Bambu cheamusiwi muchifungu.
Kangi akavajovela lijambu lenilo vavajovela Yakobo na
vamsadika vangi vala, kavili akawuka na kuhamba pandu
pangi. 18 Kwapachili wogohi wavayingili manjolinjoli vala,
vakatumbula kukotana, "Kyani chechimkolili Petili?" 19 Helodi
akalagazila vamlonda, nambu vamuwene lepi. Hinu akalagiza
manjolinjoli vala vakotiwa, kangi akahamula vakomiwa.
Helodi akawuka ku Yudea kula, na kuhamba kumuji wa
Kaisalia na kutama. 20 Helodi ayomiswi neju na vandu
va ku Tilo na vandu va ku Sidoni, hinu vene vampelekili
vajumbi. Vene vakahotola kumkulukisa hoti Blasto avyaa
upandi wavi, Blasto avi myimilila mkulu wa nyumba ya
Unkosi. Kangi vakamhambila Helodi na kumuyupa kuvya
na uteke, muni mulima wavi wahuvalila mulima wa Nkosi
ndava ya chakulya. 21 Ligono limonga lelahaguliwi, Helodi
kuni awalili nyula yaki ya unkosi na kutama pachigoda cha
unkosi, avakokosili vandu. 22 Vandu vala vakaluluta kwa
lwami vakajova, "Lwenulo ndi lwami lwa chapanga, lepi
lwa mundu." 23 Bahapo mtumu wa kunani kwa Chapanga
akamgwisa Helodi pahi ndava amlumbalili lepi Chapanga, ndi
akamemenwa na mangokoko ndi afwili. 24 Nambu Lilovi la
Chapanga likayonjokesa kukula na kudandasika. 25 Banaba
na Sauli pevamalili lihengu lavi, vakawuya ku Yelusalemu
vakamtola Yohani mweikemiwa Maluko.

13 Mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va
ku Antiokia kwavili na vandu vangi vevavi vamlota
va Chapanga na vawula, pagati yavi vavi Banaba na
Sauli na Simioni mweikemiwa mtitu, Lukio wa Kulene,
Manaeni mwealeliwi pamonga na Nkosi Helodi. 2
Pavamuyupayi Bambu na kujihinisa chakulya, Mpungu
Msopi akavajovela, "Mnihagulila Banaba na Sauli ndava ya
lihengu lenivakemelili." 3 Hinu vakajihinisa chakulya neju

na kumuyupa Chapanga, vakavapamisa mawoko panani
yavi vakavatuma vahamba. 4 Hinu, Mpungu Msopi peamali
kuvatuma Banaba na Sauli, vakahelela mbaka Seleukia
na kuhuma kwenuko vakayingila muwatu mbaka kukisiwa
cha Kuplo. 5 Pavahikili ku Salami vakakokosa Lilovi la
Chapanga munyumba za kukonganekela Vayawudi. Yohani
Maluko avi mtangatila wavi. 6 Vagendili kuhuma upandi
umonga na kuhamba upandi wungi wa kisiwa na kuhika
Pafo, vamkolili mundu mmonga Myawudi mhavi liina laki Bal
yesu mlota wa udese. 7 Mwenuyo avi pamonga na Seligio
Pauli, mkulu wa kisiwa chila avi mundu wa luhala neju.
Selgio Pauli avakemili Banaba na Sauli muni ayuwana Lilovi
la Chapanga. 8 Nambu mhavi yula Bal yesu mweikemelewa
Elima kwa Chigiliki, alingili kuvabelelela muni kumbesa
mkulu wa kisiwa chila akotoka kusadika sadika ya Chikilisitu.
9 Hinu Sauli mweikemiwa mewa Pauli, kuni amemisiwi
Mpungu Msopi, akamlolokesa takataka mhavi yula, 10 na
kujova, “Veve wamwana wa Setani, likoko wa kila chindu
chechimganisa Chapanga, mweumemili uhakau na udese.
Nakuleka hati padebe kubudisa uchakaka wa njila selede za
Bambu! 11 Hinu, chiwoko cha Bambu yati chikubuna, yati
wivya ngalola nakuhotola kulola lilanga mulukumbi.” Bahapo
Elima chitita chikayingila mumihu gaki hati gakakoyoko,
hati akatumbula kupamisa kuni na kuni, kulonda mundu wa
kumkamula chiwoko amulongosa. 12 Mkulu wa kisiwa yula
peagawene mambu gala, akasadika, akakangasa neju ndava
ya mawuliwu gakumvala Bambu. 13 Kangi Pauli na vayaki
vakawuka Pafo, vakayingila muwatu na kuhamba kumuji wa
Peliga mulima wa Pamfulia. Nambu Yohani Maluko avalekili
na kuwuya ku Yelusalemu. 14 Nambu vene vayendalili
na lugendu kuhuma Peliga mbaka pamuji wa Antiokia ya
Pisidia. Ligono la Kupumulila vakayingila munyumba ya
kukonganekela Vayawudi na kutama pahi. 15 Pevamali
kusoma muchitabu cha malagizu ga Bambu geampeli Musa
na Mayandiku ga Vamlota va Chapanga, vala vachilongosi va
nyumba ya kukonganekela Vayawudi yila vavatumili ujumbi
uwu, “Valongo ngati kuvi na malovi ga kuvakangamalisa
mitima vandu ava mujova.” 16 Ndi Pauli akayima na
kuvapungila chiwoko na kutumbula kuvajovela, “Vakolonjinji
va Isilaeli na voha mwemumtopesa Chapanga, muniyuwanila!
17 Chapanga wa mulima uwu wa Isilaeli avahagwili vagogo
vitu, akavakita vandu va kuvya mulima uvaha pavatamayi
kuuyehe ku Misili. Kangi akavawusa kwenuko kwa makakala
gaki. 18 Akasindimala nawu mulukumbi lwa miyaka alobaini
kulugangatu kula. 19 Akagakomekesa makabila saba ga
mulima wa Kanani ndi akavapela mulima wenuwo vandu
avo kuvya uhali wavi. 20 Mambu ago gahengiki kwa lukumbi
lwa miyaka miya mcheche na hamsini.” “Kangi akavapela
vahamula mihalu vavalongosa mbaka magono ga mlota wa
Chapanga Samueli. 21 Chechagelekili ndi vakamyupa nkosi,
ndi Chapanga akavapela Sauli mwana wa Kishi wa lukolo lwa
Benjamini, akalongosa mulukumbi lwa miyaka alobaini. 22
Peamuwusili Sauli, Chapanga akamhagula Daudi avya nkosi
wavi. Chapanga mwene akavajovela hotohoto, nimhagwili
Daudi mwana wa Yese, ndava muni mundu mweakuniganisa.
Mwenuyo ndi mweihenga mambu goha genikugagana. 23
Kuhuma mu chiveleku cha mundu mwenuyo, Chapanga
ngati cheavalagizi vandu va Isilaeli kuvapelekela Msangula
ndi Yesu. 24 Yesu peavi akona kutumbula lihengu laki,
Yohani amlongolili na kuvakokosela vandu voha va Isilaeli
kuvya yikuvagana vamuwuyila Chapanga na kubatiziwa.
25 Yohani peavi mukumala ujumbi waki avajovili vandu,
Mwiholela nene ndi yani? Mwemkumlindila lepi nene. Nambu
yuwanila! Mweibwela mumbela yangu, nene nakuganikiwa
hati kuwopola nyosi za champali zaki!” 26 “Valongo
vangu, nyenye chiveleku cha Ibulahimu, na vangi voha
mwemkumtopesa Chapanga! Ujumbi uwu wa usangula
uletiwi kwitu! 27 Muni vakolonjinji va Yelusalemu na
vakulu vavi vammanyili lepi Yesu kuvya Msangula, katu
nakugamanya malovi ga vamlota va Chapanga gegasomewa
kila Ligono la Kupumulila. Pamonga na ago vakagatimilisi
kwa kumkoma Yesu lifwa. 28 Pamonga na avi lepi na
yeyikumgana akomiwa, vamyupili Pilatu amhukumwa lifwa.
29 Na pevamali kuhenga goha gegayandikiwi kumvala Yesu,
vakamuhulusa kuhuma mu msalaba, vakamvika mu litinda
la mbugu. 30 Nambu Chapanga amuyukisi kwevafwili. 31
Mwene kwa magono gamahele, avahumalili vealongosini
nawu kuhuma ku Galilaya mbaka ku Yelusalemu. Venavo
ndi hinu vandu vevakujovela vandu va Isilaeli mambu
ga Yesu. 32 Hinu tete tikuvakokosela nyenye Lilovi la
Bwina, lenilo ndi lilaganu kwa vagogo vitu, 33 Chapanga
ahengili lilaganu lenilo ndava yitu tete chiveleku chavi kwa
kumyukisa Yesu, ngati cheyiyandikiwi Muzabuli ya pili,
‘Veve ndi Wamwana vangu na nene lelu na Dadi waku.’
34 Na ndava ya kumyukisa kwevafwili, nakuwuya kavili
kwenuko ndi awolili lepi. Chapanga ajovili, ‘Yati nikupela
mota ya usopi na uchakaka zezanamlagazili Daudi.’ 35
Hinu wijova mu mayandiku gangi ga Zabuli, ‘Umleka lepi
Msopi waku awola.’ 36 Daudi mwene ahengili geigana
Chapanga mulukumbi lwaki, na kangi afwili na kuvikiwa
mu litinda la mbugu papipi na vagogo vaki, na higa yaki
yawolili. 37 Nambu yula mweayukiswi na Chapanga kwa
vafwili awolili lepi. 38 Ndava muni valongo vitu tigana
nyenye mumanya chakaka kuvya munjila ya Yesu, ujumbi

wa kulekekesewa kumbudila Chapanga ukokoswa kwinu,
39 mundu yoyoha mweamsadika mwene ndi ilekekesewa
kumbudila Chapanga kwoha, lijambu langahotoleka ndava
ya kulanda Malagizu ga Bambu geampeli Musa. 40
Mujiyangalila, gegajoviwi na vamlota va Chapanga gala
gakotoka kuvakolela, 41 'Myuwanila, nyenye mwemuvi na
likomo, mkangasayi na mfwayi! Muni chindu chenihenga
hinu, mulusenje lwinu, yati musadika lepi hati ngati mundu
avajovoli.'" 42 Pauli na Banaba pavawukili munyumba ya
kuyupila Chapanga mula, vandu vala vakavagongolela
vabwela Ligono la Kupumulila leligelekela, vavakangamalisa
mambu gala. 43 Mngonganu wula pawamaliki Vayawudi
vamahele na vandu vangali Vayawudi vevayingili njila ya
kumuyupa Chapanga ya Vayawudi ndi vakavalanda Pauli
na Banaba. Vene vakalongela nawu na kuvakangamalisa
mitima vayendelela kutama kwa kuhuvalila ubwina wa
Chapanga. 44 Ligono la Kupumulila lila lelagelekili kila
mundu pamuji wula abwelili kuyuwanila Lilovi la Bambu. 45
Nambu Vayawudi pavawaweni vandu vamahele vakamema
wihu, vakagabela malovi gaajovayi Pauli na vakamliga. 46
Pauli na Banaba vakalongela kwa ukekesi neju, "Yaganikiwi
Lilovi la Chapanga litumbula kuvahikila hoti nyenye, nambu
ndava mulibelili na kuvya nakuhotola kupokela wumi wa
magono goha, hinu tikuvaleka na kuvahambila vandu vangali
Vayawudi. (aiōnios g166) 47 Muni Bambu atilagazili aga,
'Nikuviki lumuli lwa vandu va pamulima, muni vandu voha
vasanguliwa pamilima yoha.'" 48 Vandu vangali Vayawudi
pevayuwini lijambu lila vakavya na luheku, vakaulumbalila
ujumbi wa Bambu na vevahaguliwi vala kupewa na wumi
wa magono goha wangali mwishu, vakavya vamsadika.
(aiōnios g166) 49 Lilovi la Bambu ladandasiki kila pandu
pamulima. 50 Nambu Vayawudi vakavakulukisa vadala
vangali Vayawudi vevitopeswa vevakumuyupa Chapanga na
vagosi vevimanyikana wa muji wula. Vakatumbula kuvang'aha
Pauli na Banaba, vakavavinga vahuma pamuji wavi. 51 Hinu
vamitumi vala vakakung'unda lububu mumagendelu gavi
kulangisa vabeli Lilovi la Bambu na vakahamba ku Ikonio.
52 Na vamsadika va ku Antiokia, ndi vamemiswi luheku na
Mpungu Msopi.

14 Mewawa ku Ikonio kula, Pauli na Banaba vakayingila
munyumba ya kukonganekela Vayawudi. Vakalongela
cha ukekesi hati msambi uvaha wa Vayawudi na Vagiliki
vakasadika. 2 Nambu Vayawudi vevabeli kusadika
vakavakulukisa vandu vangali Vayawudi vavayomela Pauli
na Banaba. 3 Vayendalili kutama kwenuko mulukumbi lutali.
Vakalongela cha ukekesi ndava ya Bambu, na Bambu mwene
ajilangisi uchakaka wa ujumbi wevihumisa kwa ubwina waki,
kwa kuvahotosa kukita gachinamtiti na makangaso. 4 Vandu
va muji wula vakalekengana, vangi vakavya upandi wa
Vayawudi na vangi vakavya upandi wa vamitumi vala. 5
Kangi vandu vangali Vayawudi na Vayawudi pamonga na
vachilongosi wavi, vakakita mpangu wa kuvakitila gahakau
na kuvakoma kwa maganga. 6 Vamitumi vala pevamanyili
mpangu wenuwo, vakajumbalila ku Lusitila na ku Delibe,
miji ya ku Lukonia, na pamwambu ya miji ya papipi, 7
ndi vakayendelela kukokosa Lilovi la Bwina. 8 Lusitila
kwenuko kwavili na mundu mmonga mweavi ngagenda
kutumbula kuvelekewa kwaki, katu nakuhotola kugenda. 9
Ngagenda yula amyuwanilayi Pauli peakokosayi. Hinu Pauli
akamlolokesa takataka na peamanyili kuvya avi na sadika
ya kuhotola kulamiswa, 10 akamjovela kwa lwami luvaha,
"Yima na magendelu gaku!" Bahapo mundu yula akahumba
na kutumbula kugenda. 11 Msambi wa vandu pavawene
lijambu leakitili Pauli, vakajova kwa lwami luvaha muluga
ya Kilukaonia, "Hinu vachapanga vatibwelili kwa musula ya
mundu!" 12 Vakavapele mahina ga uchapanga, Banaba
vakamkemela Zeu, na Pauli ndava muni avi mjovaji mkulu,
vakamkemela Helime. 13 Mteta wa chapanga Zeu, nyumba
yaki yavi pamuhana ya muji, akagega ng'ombi mpapakasi
na njingwa ya maluva palongolo ya mlyangu ukulu muji
pamonga na msambi wa vandu vagana kuvawusila luteta
vamitumi. 14 Nambu Banaba na Pauli pevayuwini malovi
gala vakapapula nyula zavi na kujumbalila pamsambi wa
vandu wula, na kujova kwa lwami luvaha. 15 "Vagosi nyenye,
ndava kyani mwikita lijambu lenili? Tete mewa tavandu ngati
nyenye. Ndi tikuvakokosela Lilovi la Bwina, nyenye mukoto
kugundamila chimong'omong'o, mumuwuyila Chapanga wa
wumi, mweawumbili kunani na mulima na nyanja pamonga
na vindu vyoha. 16 Kadeni Chapanga avalekekisi vandu voha
vahenga chevigana vene. 17 Nambu Chapanga alekili lepi
kujilangisa kwa mambu gabwina geavahengili, kuvatonyela
fula kuhuma kunani, kuvapela mabenu mulukumbi lwaki na
kuvapela chakulya cha kuyimemesa mitima yavi luheku."
18 Pamonga na vamitumi kujova malovi genago, yavili
nakunonopa kuubelelela msambi wa vandu ukoto kuvawusila
luteta. 19 Kangi Vayawudi nunuyu vakabwela kuhuma
Antiokia na Ikonio, vakavakulukisa vandu, vamtova Pauli
na maganga. Vakamkwega mbaka kuvala ya muji, kuni
vaholoelela afwili. 20 Nambu vawuliwa pavamtindili akayumuka
akawuya kumujini. Chilau yaki mwene pamonga na Banaba
vakahamba ku Delibe. 21 Pauli na Banaba vakakokosa Lilovi
la Bwina ku Delibe, ndi vakayonjokeseka vawuliwa vamahele.
Kangi vakawuya ku Antiokia vakavedukila Lusitila na Ikonio.

22 Ndi vakavakangamalisa mitima vamsadika, vasindimala na
sadika yavi, vakavajovela ngati tavoha yikutigana kuyingila
Muunkosi wa Chapanga munjila ya mang'ahiso gavaha. 23
Pauli na Banaba vakavahagula vagogo mukila msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu ndava ya kuyupa Chapanga
na kujihinisa chakulya, vakavavika muulonda wa Bambu
mwevakumsadika. 24 Pevamalili kupitila Pisidia ndi vakahika
Pamfulia. 25 Kangi pevamalili kuvakokosela ujumbi wula
vandu va ku Peliga, ndi vakahamba ku Atalia. 26 Mulugendu
vakahuma ku Atalia vakawuya ku Antiokia kwevayupiwi
ubwina wa Chapanga, ndava ya lihengu levakitili. 27 Na
pavahikili vahengili mngonganu na vamsadika vakavajovela
vandu mambu goha, Chapanga geagahengili pamonga
nawu, na cheavadindulili vandu vangali Vayawudi mlyangu
wa sadika. 28 Ndi vakatama pamonga mulukumbi lutali na
vamsadika vala.

15 Hinu, vandu vangi vakahuma ku Yudea na kubwela
ku Antiokia, vakatumbula kuvawula valongo vala,
nakuhotola kusanguliwa ngati mwangayingila jandu, ngati
mvelu wa Musa cheulagiza. 2 Pauli na Banaba vakavya
na mhutanu na vandu vala ndava ya lijambu lila, ndi
vakahamuliwa Pauli na Banaba pamonga na vamsadika
vangi va Antiokia vahamba ku Yelusalemu kukonganeka
na vagogo na vamitumi ndava ya lijambu lenilo. 3
Mulugendu lwavi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
ndi vavatangatili, vakapitila ku Foinike na ku Samaliya na
kuvajovela vandu vangali Vayawudi chavamsadiki Chapanga.
Malovi ago gavagahekisi neju vamsadika voha. 4 Pavahikili
ku Yelusalemu, vakagongolelewa na msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu na vamitumi na vagogo, vene
vakavajovela mambu goha Chapanga geagahengili pamonga
nawu. 5 Nambu vamsadika vangi va msambi wa Vafalisayu
vakayima na kujova, “Yikuvagana vandu vangali Vayawudi
vadumuliwa jandu na kuvalagiza kulanda mhilu wa Musa.”
6 Hinu vamitumi na vagogo vakakonganeka ndava ya
kulongalela lijambu lenilo. 7 Ndi pavakotini neju, Petili akayima
na kujova, “Valongo vangu, mumanyili kuvya Chapanga
anihagwili nene kadeni pagati yinu muni nikokosayi Lilovi
la Bwina kwa vandu vangali Vayawudi navene vayuwana
na vasadikayi. 8 Na Chapanga mweimanya mitima ya
vandu, ajilangisi kuvayidakila kuvapela Mpungu Msopi
vene ngati cheatipeli tete. 9 Nakuvabagula vandu, tete
amala vene, ainyambisi mitima yavi ndava vakumsadika.
10 Hinu ndava kyani kumlinga Chapanga, mukuvagegesa
ndwika vamsadika vala, ndwika vagogo vitu wala tavete
tihotola lepi kugega? 11 Lepi, ndi tete tisadika ngati vene,
yati tisanguliwa munjila ya ubwina wa Bambu Yesu.” 12
Mngonganu wa vandu voha wagunili nuu, ukuwayuwanila
Pauli na Banaba vidandaula gachinamtiti na makangaso,
Chapanga geagahengili muujumbi wavi kwa vandu vangali
Vayawudi. 13 Pevamali kulongela, Yakobo akatumbula
kujova, “Muniyuwanila valongo vangu! 14 Simoni Petili
atidandaulili Chapanga penapo kadeni cheajilangisi kwa
vandu vangali Vayawudi na kuvahagula vangi pagati yavi,
vavyai vandu vaki. 15 Lijambu lenilo ndi liyidakilana na
malovi ga vamlota va Chapanga, ngati Mayandiku Gamsopi
chegijova, 16 ‘Bambu ajovili, pagenaga yati niwuya, na
kuujenga kavili nyumba ya Daudi, yeyigwili. 17 Vandu
vangi voha na vandu vangali Vayawudi, voha venivakemili
vavyayi vangu yati vakunilonda Bambu. 18 Ndi cheajovili
Bambu, mweagamanyisi mambu aga kuhuma kadeni.’”
(aiōn g165) 19 Yakobo akayendelela kujova, “Nene nilola
kuvya chabwina lepi kuvang'aha vandu vangali Vayawudi
vevakumsadika Chapanga. 20 Nambu chabwina tivayandikila
ujumbi kuvajovela, vayepa kulya vyakula vihakasa vya
mahoka, vayepa ukemi vayepa kulya hinyama yidodanu
na vayepa kulya ngasi. 21 Ndava muni kutumbula kadeni
mhilu wa Chapanga weampelili Musa, wisomiwa kila Ligono
la Kupumulila munyumba za kukonganekela Vayawudi, na
malovi gaki gikokoselewa kila muji.” 22 Kangi vamitumi
na vagogo va msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
voha vakahamula kuvahagula vandu nunuyu mumasambi
wavi na kuvatuma ku Antiokia pamonga na Pauli na
Banaba. Ndi vakamhagula Yuda mweikemiwa Basaba na
Sila, vevitopeswa neju na vamsadika. 23 Vavapelili ujumbi
weuyandikiwi aga, “Tete vamitumi na vagogo, valongo vinu,
tikuvajambusa vayitu mwangali kuvya Vayawudi mwemuvi
ku Antiokia na ku Silia na ku Kilikia. 24 Tiyuwini kuvya vandu
nunuyo vakuhuma kwitu vavang'aisi mtima yinu na malovi
gavi, vahengili genago changali malagizu gitu. 25 Hinu kwa
pamonga tiyidakilini kuvahagula vajumbi vangi, valongosana
pamonga na vankozi vitu Pauli na Banaba tivatumili kubwela
kwinu. 26 Vandu vevajiwusili kuyagisa wumi wavi ndava
ya kumhengela Bambu witu Yesu Kilisitu. 27 Ndava muni
tivatumili Yuda na muyaki Sila, vene yati vakuvadandaulila
malovi goha getivayandikili. 28 Hinu yimganisi Mpungu
Msopi na tete tikotoka kuvagegesa ndwika neju ya mambu
gala gegalagaziwi. 29 Mkoto kulya vyakulya veviwusiwi
mahoka, kavili ngasi ya hinyama mkoto kunywa na mewawa
hinyama yevadodili mkoto kulya, myepa ukemi. Yati muhenga
chabwina ngati muyepili kuhenga mambu ago!” 30 Ndi
pevamali kulagana, vajumbi vala vakawuka na kuhamba
ku Antiokia. Kwenuko vakaukemela msambi wa vamsadika

na kuvagotolela balua yeyiyandikwi yila. **31** Hinu pevamali
kusoma ujumbi wula, malovi gaki gakavangamalisa mitima,
vakavya na luheku neju. **32** Yuda na Sila vevavi vamlota va
Chapanga, valongili nawu mulukumbi lutali vakuvapolesa na
kuvakangamalisa mitima. **33** Pevamali kutama kwa lukumbi,
valongo va ku Antiokia vakalagana nawu, vakavaganila
uteke, kangi vakawuya kuhamba kula kwevatumwili. **34**
Nambu sila ahamwili kusigalila. **35** Nambu Pauli na Banaba
vasigalili ku Antiokia, kwenuko vene pamonga na vandu
vangi vamahele vawulili na kuvakokosela Lilovi la Bambu.
36 Magono nunuyu gegagelekili Pauli akamjovela Banaba,
"Tiwuya tikavagendela valongo vala vetavakokosili lilovi la
Bambu tikaloli cheviyendelela." **37** Banaba aganili mewa
vamtola Yohani mweikemiwa Maluko. **38** Nambu Pauli aganili
lepi kumtola Maluko, ndava mumbele avalekili ku Pamfulia
na kubela kuvya pamonga mulihengu lavi. **39** Ndi ukahumila
muhutanu uvaha pagati yavi, hati vakalekengana. Banaba
akamtola Maluko, vakayingila muwatu na kuhamba ku Kuplo.
40 Pauli mwene akamhagula Sila, hinu vamsadika pevamali
kuvayupila ubwina wa Bambu vakawuka. **41** Mulugendu lula
vakapitila ku Silia na Kukilikia kuvakangamalisa msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu.

16 Hinu akahika ku Delibe na ku Lusitila, kweatamayi
muwuliwa mmonga liina laki Timoti. Nyina waki mewawa
avi msadika Myawudi, nambu dadi waki avi Mgiliki. **2**
Timoti alumbiwi bwina na vamsadika va ku Lusitila na ku
Ikonio. **3** Pauli aganili kulongosana na Timoti mulugendu,
hinu akamdumula jandu. Akitili chenicho ndava Vayawudi
voha vevatamayi pandi zila, vamanyili kuvya dadi wa Timoti
avi Mgiliki. **4** Pavavi mulugendu lwa mumiji vavajovela
vandu malagizu ga vamitumi vala na vagogo vala va ku
Yelusalemu, vakavajovela vagalanda. **5** Hinu msambi wa
vandu vevakumsadika kilisitu vakangamala muusadika, ndi
vakayonjokeseka kila ligono. **6** Vakapitila mumiji ya Flugia
na Galatia muni Mpungu Msopi nakuvayidakila kukokosa
ujumbi wula ku Asia. **7** Pavahikili mumibaka ya Musia,
valingili kuyingila mulima wa Bisunia. Nambu Mpungu wa
Yesu nakuvayidakila. **8** Hinu vapitili ku Musia na kuhamba
lumonga ku Tloa. **9** Lukumbi lwa kilu, Pauli akalota maono
amuwene mundu mmonga wa ku Makedonia ayimili balapala
na kumuyupa, "Kupuka ubwela ku Makedonia utitangatila."
10 Pauli peagawene maono gala, bahapo tajitendelekili
kukupuka kuhamba Makedonia muni tamanyili chakaka
Chapanga atikemili tihamba kuvakokosela Lilovi la Bwina
kwenuko. **11** Tagendili muwatu kuhuma ku Tloa mbaka
Samotilake, na chilau yaki tahikili Neapoli. **12** Kuhuma
kwenuko tikahamba ku Filipi muji mmonga pamulima wa
Makedonia, Likoloni la Valumi. Ndi tatamili muji wenuwo
mulukumbi lwa magono. **13** Ligono la Kupumulila tahumuli
kuvala ya muji, na kuhamba pamuhana ya mfuleni pandu
petahololela pakuyupila Chapanga. Ndi tikatama na kulongela
na vadala vevakonganiki penapo. **14** Mmonga wa vadala
vevatiyuwanila vala, avi mdala mmonga msadika liina laki
Lidia, mkolonjinji wa Tuatila, mweigula na kugulisa nyula
za mashonga gamahele. Bambu amdindwili mtima waki
hati akagalanda malovi gala geajova Pauli. **15** Mdala
yula pamonga na vandu va munyumba yaki pevamali
kubatiziwa, akatigongolela, "Ngati chakaka myidakili kuvya
nene namsadika wa Bambu, mbwela kutama kunyumba
yangu." Akakangamala kutijovela tihamba. **16** Ligono limonga
patakavi mukuhamba pandu pa kumuyupa Chapanga,
takonganiki na msikana mmonga mvanda mweavi na mzuka
wa kulondola. Mdala mwenuyo avapela mashonga gamahele
vandu vana vindu vyamahele ndava ulondola waki. **17**
Msikana yula akatilanda Pauli na tete, ijova kwa lwami
luvaha, "Vandu ava ndi vatumisi va Chapanga Mkulu!
Vakuvadandaulila njila ya kusanguka!" **18** Akitili chenicho kwa
magono gamahele mbaka ligono limonga Pauli akayoma,
akamng'anamukila na kuujovela mzuka wula, "Muuhotola wa
Yesu Kilisitu nikulagiza muwuka mundu uyu!" Bahapo mzuka
wula ukamuwuka. **19** Vakulu va mvanda yula pavawene
mpangu wavi wa kupata mashonga kuhuma kwa mvanda
wavi umaliki, vakavakamula Pauli na Sila na kuvakwekesa
pandu pakugulisila vindu, palongolo ya vakulu va muji. **20**
Vakavatakila kwa vahamula mihalu va Loma na kujova,
"Vandu ava vileta chitututu pamuji witu navene ndi Vayawudi.
21 Viwula mivelu yeyibesiwi kwa tete vandu va ku Loma
kuyidakila na kuyilanda." **22** Na msambi wa vandu wewavi
penapo ukavatova Pauli na Sila. Kangi vahamula mihalu vala
vakavapapula nyula za Pauli na Sila, vakahamula vatovewayi
ndonga. **23** Pevamali kuvatova neju, vakavasopa muchifungu
na linjolinjoli wa jela alagaziwi kuvya mihu muulonda. **24**
Ndava ya malagizu genago, linjolinjoli wa jela akavasopa
muchumba cha mugati neju na kuvakunga magendelu gavi
muhibiki. **25** Peyahikili pagati ya kilu Pauli na Sila vamuyupayi
na kumuyimbila nyimbu za kumulumbalila Chapanga, kuni
vafungwa vayavi vakuvayuwanila. **26** Chigafula mndendemo
mvaha wa ndima ukahumila, wewanyugwisi mikingisa ya
jela. Bahapo milyangu hikadinduka na minyololo yevakungiwi
vafungwa yikawopoka. **27** Linjolinjoli wa jela peayumwiki na
kulola milyangu ya jela gavi mbee, akatola upanga na kugana
kujikoma, ndava aholalili kuvya vafungwa voha vatilili. **28**
Nambu Pauli akakemela kwa lwami luvaha, "Ukoto kujikoma

wamwene, muni tee tavoha takona tivii!" 29 Linjolinjoli
yula peamali kuyupa hahi, akajumbalila mugati akajigwisa
pahi pa magendelu ga Pauli na Sila kuni ivagaya kwa
wogohi. 30 Kangi akavalongosa mbaka kuvala, akavakota,
"Mwavakulu vangu, nikita kyani nihotola kusanguka?" 31 Vene
vakamyangula, "Umsadika Bambu Yesu ndi veve pamonga
na vandu va munyumba yaku yati mwisanguliwa." 32 Hinu
vakamkokosela Lilovi la Bambu mwene pamonga na vandu
va munyumba yaki. 33 Lukumbi lulolo lwa kilu, linjolinjoli wa
jela yula akavatola na kuvasambisa mavamba gavi, kangi
mwene na vandu va munyumba yaki vabatiziwi bahapo. 34
Kangi akavagongolela Pauli na Sila kunyumba yaki, kuvapela
chakulya. Mwene pamonga na vandu va munyumba yaki
vakavya na luheku neju ndava hinu vakumsadika Chapanga.
35 Chilau yaki lukela, vahamula mihalu va Chiloma vavatumili
vakulu va manjolinjoli na malagizu aga, "Muvadindulila vandu
vala." 36 Linjolinjoli wa jela akamjovela Pauli, "Vahamula
mihalu va Loma vatumili na ujumbi uwu kwa veve na Sila
mudinduliwayi. Hinu mwihotola kuhuma na muhamba na
uteke." 37 Nambu Pauli akamyangula, "Gavi wuli? Tahokili
lepi vatitovili ndonga pavandu kuni tavete tavakolonjinji
wa ku Loma. Kangi vatisopili muchifungu na hinu vigana
kutidindulila cha mfiyu! Hati padebe! Yikuvagana vene
vahamula mihalu ndi vabwela kutidindulila." 38 Vakulu va
manjolinjoli vakavadandaulila lijambu lila vahamula mihalu,
hinu vene pevayuwini kuvya Pauli na Sila vavi vakolonjinji va
mulima wa ku Loma vayogwipi. 39 Ndi vakahamba na kujova,
"Chondi mpepayi," Na pavavahumisi mugati, vakavayupa
vawuka pamuji wula. 40 Pauli na Sila pavahumili muchifungu
vakahamba kunyumba ya Lidia, kwenuko vakakonganeka na
vamsadika. Pevamali kuvakangamalisa mitima vakawuka.

17 Mulugendu lwavi vakapitila Amfipoli na Apolonia,
vakahika ku Tesalonike kwavili na nyumba ya
kukonganekela Vayawudi. 2 Na ngati chayavili mvelu
wa Pauli, akayingila mugati mula na kukotana nawu
kugavala mu Mayandiku Gamsopi Magono gadatu ga
Kupumulila gegagekilini. 3 Avadandaulili na kuvalangisa
kuvya yikumgana Kilisitu kung'aiswa na kuyuka. Akavajovela,
"Yesu mwenikuvakokosela nyenye ndi Kilisitu." 4 Vangi
pagati yavi vakasadika na kuvya pamonga na Pauli na
Sila. Mewawa Vagiliki vamahele vevakumsadika Chapanga
pamonga na vadala vevitopeswa vakavya pamonga. 5
Nambu Vayawudi vakavya na wihu, hati vakavakoka valauni
va pabomani na kukita msambi na kuhenga chitututu muji
woha. Vakaizangila nyumba ya Yasoni vahuvalilayi vihotola
kuvapata Pauli na Sila muni vavaleta pavandu. 6 Ndava
vavapatili lepi, ndi vakamukwega Yasoni na vamsadika vangi
mbaka pavakulu va muji, vakajova kwa lwami luvaha, "Vandu
ava ndi vevikita chitututu pamulima woha na hinu vahikili
kwitu. 7 Yasoni avagongolili kunyumba yaki. Voha vihenga
chimumbele na malagizu ga nkosi wa ku Loma, vijova
kuvya avi nkosi yungi liina laki Yesu." 8 Ndava ya malovi
ago vakavamesa ligoga vandu vamahele na vachilongosi
va muji. 9 Hinu pevamali kumlipisa mashonga Yasoni na
vayaki kangi vakavaleka vahamba. 10 Kanyata kilu yila,
vamsadika vala vakavatuma Pauli na Sila vahamba ku
Belea. Navene pavahikili kwenuko vakayingila munyumba
ya kukonganekela Vayawudi. 11 Vayawudi va ku Belea
vavi vayuwanaji neju kuliku Vayawudi va ku Tesalonike,
valipokili Lilovi la Chapanga na kugalingulila bwina Mayandiku
Gamsopi muni vamanya ngati Pauli na Sila ijova malovi
ga chakaka. 12 Vandu vamahele pagati yavi vasadiki, vavi
na vadala va Chigiliki vevitopeswa mewa na vagosi. 13
Nambu Vayawudi wa ku Tesalonike pevamanyili kuvya Pauli
akokosayi Lilovi la Chapanga Belea, vakahamba kwenuko
na kutumbula chitututu na kuvakokeha vandu vamahele.
14 Vamsadika vala vakamhindikila kanyata Pauli ahamba
kumbwani, nambu Sila na Timoti vasigalili balapala. 15 Vandu
vala vakamhindikila Pauli mbaka Atene. Kangi vakawuya na
kuni valagaziwi na Pauli kuvya, Sila na Timoti vamlanda
kanyata. 16 Pauli peavalindilayi Sila na Timoti ku Atene
kula, akaviniswa neju mumtima waki ndava auwene muji
wula umemili vimong'omong'o vya uchapanga. 17 Ajovisini
na Vayawudi na vandu vangi vevakumsadika Chapanga,
munyumba ya kukonganekela Vayawudi, ndi kila ligono
ajovesana na vandu vevahumila pandu pakugulisila vindu.
18 Vandu vevalanda mawuliwu ga Epikulo na Stoiki vakotini
nayu. Ndi vangi vakajova, "Igana kujova kyani muyimu uyu?"
Hinu vangi vakajova, "Ikokosela vachapanga vachiyehe."
Ndava Pauli avakokosela malovi ga kumvala Yesu na kuyuka,
19 Kangi vakamgongolela Pauli na ahamba palongolo ya
libanji lelikemelewa Aleopago, vakajova, "Tigana utimanyisa
mawuliwu aga gamupya geukugajova. 20 Ndava muni
ukutijovela mambu ga chiyehe mumakutu gitu. Tigana
kumanya maana ya mambu ago." 21 Vandu va ku Atene
pamonga na vayehe va kwenuko lukumbi lwavi lwoha
vadandaulilana na kuyuwanila mambu gamupya. 22 Pauli
akayima pa libanji la Aleopago, akajova, "Vandu va ku
Atene! Nikuvalola nyenye kuvya vandu mwemukumuyupa
Chapanga. 23 Ndava panapitayi kuni na kula na kulola
mambu ga kuyupa kwinu, nayiwene lusanja lwa luteta
lweluyandikwi, 'Kwa Chapanga Angamanyikana.' Hinu nene
nikuvakokosela malovi gaki mwenuyo mwemukumuyupa

changali kumanya. 24 Chapanga mweawumbili mulima
pamonga vindu vyoha yvevivi mugati yaki, ndi Bambu
wa kunani na pamulima, mwene nakutama Nyumba za
Chapanga zezijengiwi na mawoko ga vandu. 25 Mwene
igana lepi kuhengewa na vandu, ngati kuvya igana utangatila
wowoha wula, ndava muni mwene ndi mweakuvapela vandu
wumi, mweakuvahotosa kukeka na kuvapela kila chindu.
26 Kuhuma kwa mundu mmonga, mwene awumbili vandu
va milima yoha muni vatama pamulima woha, avapangili
lusenje na mibaka ya pandu pakutama. 27 Chapanga aganili
vandu vamulanda na hati cha kupapasa, vahotola kumhikila.
Nambu mwene avi lepi patali na kila mmonga witu. 28
Ngati cheajovili mundu mmonga kuvya, 'mugati mwaki tete
titama na kugenda na tivili!' Ngati vayimbaji vangi chavijova,
'Tete ndi vana vaki.' 29 Muni tete tavana vaki Chapanga,
nakuganikiwa kumhololela mwene kuvya avi ngati zahabu
amala mashonga amala liganga lelihongoliwi kwa luhala
na vandu. 30 Chapanga akitili ngati ilola lepi lusenje lula
vandu pavahimwiki. Nambu hinu, ihamula vandu voha kila
pandu vamuwuyila mwene. 31 Ndava amali kuhagula ligono
leihamula mulima pangali kumganisila yoyoha munjila ya
mundu mmonga mweamhagwili. Chapanga avalangisi voha
lijambu lenilo kwa kumyukisa mundu mwenuyo kwevafwili."
32 Pavamuyuwini Pauli ijova lijambu la kuyuka kuhuma
kwa vafwili, vangi vakamuheka nambu vangi vakajova,
"Tigana kuyuwana kavili lijambu lenili." 33 Na Pauli akavaleka
akahuma mu libanji. 34 Nambu vandu nunuyu vakawungana
nayu, vakavya vamsadika. Pagati yavi avi Dionisi wa ku
Aleopago na mdala mmonga liina laki Damali, pamonga na
vandu vangi.

18 Pagamaliki ago, Pauli akawuka ku Atene na kuhamba
Kolinto. 2 Kolinto kula amkolili Myawudi mmonga
liina laki Akula, mkolonjinji wa Ponto. Akula pamonga na
mdala waki Plisika, vawuyili magono gagago kuhuma ku
Italia ndava chilongosi Kaisali Kilaudio ahamwili Vayawudi
voha vawuka ku Loma. Ndi Pauli akahamba kuvalola,
3 na ndava vene vavi vevitengeneza mandanda lihengu
ngati laki, ndi Pauli akatama nawu kuhenga. 4 Kila
Ligono la Kupumulila akotanayi nawu munyumba ya
kukonganekela Vayawudi alingayi kuvakulukisa Vayawudi na
Vagiliki. 5 Sila na Timoti pavahikili kuhuma Makedonia, hinu
lukumbi lwaki lwoha Pauli atumili ndava ya kuvakokosela
Vayawudi, kuvya chakaka Yesu ndi Kilisitu Msangula. 6
Nambu Vayawudi pavampingayi na kutumbula kumliga,
mwene akakung'unda lububu lwa munyula zaki akavajovela,
"Mwakayaga kwali mwavene, nene nihokili lepi. Na kutumbula
hinu nikuvahambalila vandu vangali Vayawudi." 7 Kangi
Pauli akawuka penapo na kuhamba kutama kunyumba ya
mundu mmonga Mgiliki mweakumsadika Chapanga liina
laki Tito Yusto nyumba yaki yavili papipi na nyumba ya
kukonganekela Vayawudi. 8 Kilisipo chilongosi wa nyumba
ya kukonganekela Vayawudi yula, mwene pamonga vandu
va nyumba yaki vamsadiki Bambu, Vakolinto vamahele
pevayuwini ujumbi wula vakasadika na kubatiziwa. 9
Ligono limonga kilu, Bambu akamjovela Pauli mumaono,
"Ukoto kuyogopa, yendelela kukokosa changali kudenyeka
mtima, 10 Muni nene nivii pamonga na veve na kawaka
mundu wa kulinga kukulemasa muni pamuji wenuwo vandu
vamahele vavi upandi wangu." 11 Hinu Pauli atamili kwenuko
mulukumbi lwa mwaka umonga na upinga kuni iwula
vandu Lilovi la Chapanga. 12 Nambu lukumbi Galio peavi
chilongosi wa Akaya, ndi Vayawudi vakamzangila Pauli kwa
pamonga na kumpeleka kulibanji la mihalu. 13 Vakajova
"Timtakila mundu uyu ndava akuvakulukisa vandu vamuyupa
Chapanga munjila yeyiyidakilana lepi na malagizu." 14 Pauli
akona kuyangula, Galio akavajovela Vayawudi, "Myuwanila
Vayawudi nyenye! Ngati kuvya chakaka lijambu lenili ngalavi
la unyagaji amala uhakau nga nivayuwanili. 15 Nambu
ngati ndava ya muhutanu wa malovi na mahina na mhilu
winu, muhamula nyenye mwavene. Nene niganili lepi kuvya
mhamula wa lijambu ili!" 16 Ndi akavavinga kuhuma mu libanji
la mihalu. 17 Hinu vene vakamkamula Sostene chilongosi wa
nyumba ya kukonganekela Vayawudi, vakamtova balapala
palongolo ya libanji la mihalu. Nambu Galio nakutangatila
nawu hati padebe. 18 Pauli akayendelela kutama na valongo
va ku Kolinto kwa magono gamahele. Kangi akavalaga
akayingila muwatu kuhamba ku Silia pamonga na Plisika
na Akula. Kenkelea kwenuko aketili mayunju gaki ndava
amali kutimilisa chilapu chaki kwa Chapanga. 19 Pavahikili
ku Efeso ndi Pauli akavaleka Plisika na Akula, akahamba
munyumba ya kukonganekela Vayawudi, akakotana na
Vayawudi. 20 Vamuyipili atama nawu palukumbi lutali, nambu
nakuvayidakila. 21 Nambu akalagana nawu peawukayi,
akavajovela, "Ngati Chapanga aganili yati nibwela kavili."
Akawuka ku Efeso muwatu. 22 Peahulwiki Kaisalia, Pauli
akahamba pa Yelusalemu na kuvajambusa msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu. Kangi akahamba ku Antiokia.
23 Ndi akatama kwenuko mu magono gadebe akayendelela
na lugendu kupitila miji ya Galatia na Flugia avakangamalisa
vamsadika voha. 24 Magono gagago Myawudi mmonga liina
laki Apolo mkolonjinji wa Alekisanda, ndi abwelili ku Efeso.
Avi na luhala lwa kulongela na mweimanya bwina Mayandiku
Gamsopi. 25 Mundu mwenuyo awuliwi njila ya Bambu, kuni

mtima waki uvi heyuheyu akatumbula kudandaula na kuwula
uchakaka malovi ga Yesu, nambu mwene amanyili nga
ubatizu wa Yohani. 26 Mwene akatumbula kulongela kwa
ukekesi munyumba ya kukonganekela Vayawudi, hinu Plisika
na Akula pavamuyuwini vakamtola kuhamba nayu kunyumba
yavi na kumuwula Njila ya Chapanga kwa uchakaka neju. 27
Apolo peaganili kuhamba ku Akaya, vamsadika va ku Efeso
vakamkangamalisa mtima na kuvayandikila vamsadika vala
vampokelayi. Peahikili kwenuko avatangatili neju vandu
vevasadika vala kwa makakala ga ubwina wa Bambu. 28 Ndi
ayendalili kwa ukekesi kujovesana na kuvashinda Vayawudi
pavandu ijova hotohoto mu Mayandiku Gamsopi kuvya Yesu
ndi Kilisitu Msangula.

19 Lukumbi Apolo avi Kolinto, Pauli akagenda mu vidunda
na kuhika ku Efeso kwenuko avakolili vawuliwa nunuyu,
2 akavakota, “Wu, mwampokili Mpungu Msopi lukumbi
pamwasadiki?” Vene vakamyangula, “Lepi! Hati kuyuwana
kuvi Mpungu Msopi.” 3 Pauli akavakota, “Ubatizu woki
wemwapatili?” Vene vakamyangula, “Ubatizu wa Yohani.” 4
Namwene Pauli akajova, “Ubatizu wa Yohani wavi ndava ya
kulangisa kuvya vandu vamali kumuwuyila Chapanga. Yohani
avajovili vandu kuvya vamsadikayi yula mweibwela palongolo
yaki ndi Yesu.” 5 Hinu pevamali kugayuwanila genago, ndi
vakabatiziwa muliina la Bambu Yesu. 6 Pauli avapamisi
mawoko panani yavi na Mpungu Msopi akavahelelela,
vakatumbula kulongela luga ya chiyehe na kukokosa ujumbi
wa Chapanga. 7 Jumula vavi vagosi kumi na vavili. 8
Mulukumbi lwa miheyi yidatu Pauli ayendalili kuyingila
munyumba ya kukonganekela Vayawudi, na kukokosa
cha ukekesi na kukotana nawu ndava kuvakofwa kuuvala
Unkosi wa Chapanga. 9 Nambu vangi vavi na mitima
yeyitopa hati vakabela kusadika, vakajova gahakau ndava
ya Njila ya Bambu palongo ya msambi wa vandu. Ndi Pauli
akajibagula mwene pamonga na vamsadika vala, na kila
ligono akakotana nawu mu libanji la mawuliwu la mundu
mmonga liina laki Tilano. 10 Mambu ago gehengiki mulukumbi
lwa miyaka yivili hati vakolonjinji voha va Asia, Vayawudi na
vandu vangali Vayawudi vakayuwana Lilovi la Bambu. 11
Chapanga akitili gachinamititi ga kukangasa gamahele mu
mawoko ya Pauli. 12 Hati vandu vavi mukutola hitambala
ya kuhungulila na nyula zeazipamisi Pauli. Vavapelekili
vatamu wavi ndi vakalama na vana mizuka mewawa,
mizuka yikavahuma. 13 Mewawa kwavili na Vayawudi
vevatyalatyala kuni na kula, kuvinga mizuka navene valinga
mewa kuluwula liina la Bambu Yesu. Mewa vijova, “Nikulagiza
umuhuma paliina la Yesu yula mweakumkokosa Pauli.” 14
Vevakita genago pagati yavi vavi vasongolo saba va Sikewa,
mmonga wa Vateta Vakulu wa Vayawudi. 15 Nambu mzuka
mhakau wula ukavayangula, “Nikummanya Yesu, na kavili
nikummanya Pauli, nambu mwavayani nyenye?” 16 Na
mundu mweatalaliwi na mzuka yula akavahumbila kwa chigigi
voha vavili avashindili makakala. Navene vakajumba changali
nyula kuni vana mavamba. 17 Mundu yeyoha mweitama ku
Efeso, Myawudi na angali kuvya Myawudi, ayuwini lijambu
lenilo. Voha vakavya na wogohi, vakalilumba liina la Bambu
Yesu. 18 Vamsadika vamahele vakabwela na kujova hotohoto
pavandu mambu gahakau gevahengili. 19 Vandu vamahele
pagati ya vala vevikita mambu ga uhavi vakatola hitabu yavi
na kuyocha motu palongo ya voha. Vakavalanga bei ya
hitabu yahikili mashonga elufu hamsini. 20 Munjila yeniyo
ndi Lilovi la Bambu chalayonjokisiki kudandasika na kuvya
na makakala neju. 21 Chechagelekili mu mambu ago, Pauli
akahamwili kuhamba ku Yelusalemu kwa kupitila Makedonia
na Akaya. Akajova, “Nakahika kwenuko, mewawa yikunigana
nigendelela ku Loma.” 22 Kangi avatumili vamtangatila vaki,
Timoti na Elasito, vamlongolela kuhamba ku Makedonia, kuni
mwene asigalili ku Asia magono gadebe. 23 Lukumbi lwenulo
kweahumili chitututu neju ku Efeso ndava ya Njila yeniyo ya
Bambu. 24 Mfukuta vindu vya madini ga mashonga mmonga
liina laki Demetilio, mweavi na lihengu la kutengeneza
majengu gadebe gadebe gegiwanangana na nyumba ya
chapanga mdala Atemi. Lihengu lila lavapelili chiyonjokesu
chivaha vahengati vaki. 25 Demetilio avakemili pamonga na
vanalihengu vangi ngati laki akavajovela, “Vagosi, mmanyili
kuvya mashonga gemwipata gihumila mulihengu lenili. 26
Hinu mwihotola kuyuwana na kujilolela mwavene mambu
geihenga Pauli, lepi Pa Efeso pene, nambu mewa ku Asia
yoha. Mwene akuvakulukisa na kuvang'anamusa vandu
vasadikayi kuvya vachapanga vala vevitengenezwa na
vandu, hati padebe lepi vachapanga. 27 Nga lepi lihengu litu
livii muhatali ya kuveveswa, nambu mewawa na nyumba ya
chapanga mdala mweavimkulu, Atemi, kuvalangiwa chindu
lepi. Na kuwusiwa ukulu waki, mwene mweigundamiliwa Asia
na mulima woha.” 28 Pevayuwini genago, vakamema ligoga
na kutumbula kuywanga, “Mkulu ndi Atemi wa ku Efeso!”
29 Muji woha ukamema chitututu, vakavakamula Gayo
na Alistako vakolonjinji va Makedonia, vevavi mulugendu
pamonga na Pauli, vakavajumbisa mbaka mu libanji la
mikinu. 30 Pauli aganili kujilangisa mu msambi wa vandu,
nambu vawuliwa vakambesa. 31 Hati vakulu nunuyu va
muji wa Asia vevavi vankozi vaki, vampelekili ujumbi
Pauli, vakamjovela akotoka kujiyagisa mukuhamba kulibanji
la mikinu. 32 Lukumbi lwenulo kila mundu aywangayi,

vangi vijova aga na vangi vijova gala, hati mngonganu
wula ukapechengana. Vangi nakumanya hati ndava ya
kukonganeka kwavi. 33 Vayawudi vakamkang'a palongolo
ya vandu mundu mmonga mweikemiwa Alekisanda, ndi
vakamuwusa mwene palongolo ya vandu, Alekizanda
akavapungila vandu chiwoko kuvagunisa. Muni aganayi
kujikengelela palongolo yavi. 34 Nambu pevamanyili kuvya
mwene ndi Myawudi, voha kwa pamonga vakaywanga,
“Mkulu ndi Atemi wa ku Efeso!” Mewawa vakayendelela
kuywanga mulukumbi lwa masaa gavili. 35 Pamwishu
myimilila lihengu wa muji akahotola kuvagunisa vandu,
akavajovela, “Vakolonjinji va ku Efeso, kila mundu imanya
kuvya muji witu ndi mlonda wa nyumba ya chapanga Atemi
na liganga lamsopi leligwili kuhuma kunani kwa Chapanga.
36 Avi lepi mweihotola kubela mambu aga. Ndi, yikuvagana
kuguna, mkotoka kuhenga chindu changa hololela. 37 Ndava
muni muvaletili vandu apa, pamonga vayivi lepi vindu vya
nyumba ya chapanga amala kumliga chapanga witu wa
chidala. 38 Ngati, Demetilio na vana lihengu vaki vavi na
mhalu wavi ndava ya vandu ava, gavi kulibanji la mihalu
na kwa na vakulu va miji, vihotola kutakila kwenuko. 39
Ngati muvi na mambu gangi, mugapeleka mumngonganu
wewuyidakiliwa. 40 Muni tivii muhatali ya kutakiliwa ndava
ya chitututu cha lelu, muni kawaka chanzu cha chitututu
chenichi.” 41 Peamali kujova genago, akamala mngonganu.

20 Chitututu chila pechamaliki Pauli avakemili vamsadika
vala akavakangamalisa mtima. Kangi akalagana nawu
na kuhamba Makedonia. 2 Apitayi pandi za muji wula
kuvakangamalisa vandu mitima mu malovi gaki gamahele,
na kuhika ku Ugiliki. 3 Kwenuko atamili miyehi yidatu. Hinu
peajitendeleka kuhamba ku Silia, akamanya kuvya Vayawudi
vavi mukumkitila mpangu uhakau, ndi akahamula kuwuya
munjila ya ku Makedonia. 4 Vandu ava ndi vealongosini
nawu, Sapato mwana wa Piho mundu wa ku Belea,
Alistako na Sekundo vandu va ku Tesalonike, vangi vavi
Gayo mkolonjinji ku Delibe, Timoti pamonga na Tukiko
na Tofimo vandu va kuhuma muji wa Asia. 5 Vandu
ava vatilongolili na kuhamba kutilindila ku Tloa kula. 6
Nambu tete, pawamaliki Mselebuko wa Mabumunda gangali
ngemeku, tayingili muwatu kuhuma ku Filipi, mulugendu
lwa magono mhanu ndi tikahika ku Tloa. Tatamili kwenuko
lijuma limonga. 7 Ndi Jumamosi kimihi takonganiki ndava ya
kulya pamonga. Muni Pauli aganayi kuwuka chilau yaki,
ndi avakokosili vandu mbaka pagati ya kilu. 8 Kugolofa
kwetakonganiki kwavili na hahi zamahele ziyaka. 9 Msongolo
mmonga liina laki Eutuko atamili palidilisha lukumbi Pauli
ikokosa palukumbi lutali. Eutiko atumbwili kutitila lugono
hati pamwishu lugono lwamgalisi akagwa kuhuma ku golofa
ya datu mbaka pahi. Pevahambili kumyinula vamkoli amali
kufwa. 10 Pauli akahuluka pahi, akajigonesa panani yaki na
kumkumbatila, akajova, “Mkoto kuvemba ndava avi mumi.”
11 Akakwela kavili kuchumba cha kunani kula, akanukula
libumunda na kulya. Akayendelela kukokosa kwa lukumbi
lutali mbaka hambakucha, kangi akawuka. 12 Vandu vala
vakawuya nayu msongolo yula kunyumba alamili hotohoto,
ndi vakapoleswa neju. 13 Nambu tete tayingili muwatu
kulongolela ku Aso kwetikumtola Pauli. Ndi cheapangili
mwene muni aganili kuhika kwenuko munjila ya kundumba.
14 Hinu atikolili ku Aso tikamutola muwatu, na kuhamba
nayu Mitulene. 15 Tavi mulugendu lwa kuhuma kwenuko
na chilau yaki tahikili Kio. Pamalau yaki tahikili ku Samo
na Pamtondogolo yaki tikahika ku Mileto. 16 Ndava Pauli
aganili lepi kuvedukila ku Efeso muni akotoka kutamakisa
neju mulima wa Asia. Ayumbatika kuhika ku Yelusalemu
kumselebuko wa Pentekoste ngati yihotoleka. 17 Kuhuma
Mileto Pauli avatumili ujumbi kwa vachilongosi va msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Efeso vakonganika
nayu. 18 Hinu pavamhikalili akavajovela, mwavene mmanyili
chenitamili na nyenye magono goha kutumbula ligono la
kutumbula panahikili mulima uwu wa Asia. 19 Mmanyili
chenimuhengili Bambu cha ungolongondi woha, na maholi,
mu mang'ahiso goha geganikolili ndava mipangu mihakau
ya Vayawudi. 20 Mmanyili kuvya hati padebe nayogwipi
lepi kuvakokosela pavandu na munyumba zinu, kuvawula
chochoha chechikuvatangatila. 21 Navabesili vandu voha,
Vayawudi na vangali Vayawudi, vamuwuyila Chapanga
na kumsadika Bambu witu Yesu. 22 Hinu, myuwanila!
Nikumyidakila Mpungu Msopi, nihamba ku Yelusalemu
changali kumanya gegakunikolela. 23 Nga chindu chimonga
chenikuchimanya, Mpungu Msopi akunilangisa kuvya mukila
muji chifungu na mang'ahiso ndi vyevyi kunilindila. 24 Nambu
nivalanga lepi wumi wangu kuvya chindu, kwa nene ndi
kumalakisa utumi wa lihengu lila leanipelili Bambu Yesu,
kujova ndava ya Lilovi la Bwina la ubwina wa Chapanga.
25 “Nigendili pagati yinu mwavoha kukokosa Unkosi wa
Chapanga. Nambu hinu, nimanyili avi lepi mundu hati
mmonga winu mweakuniwona kavili. 26 Hinu lelu nijova
chakaka, kuvya mmonga winu akayaga, mhalu wa nene
lepi. 27 Ndava muni hata padebe naleki lepi kuvakokosela
mwapangu woha wa Chapanga. 28 Mujiyangalila mwavene,
myungayi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu uwu,
Mpungu Msopi avaviki nyenye mvya valonda vaki. Leajipatili
kwa ngasi ya Mwana waki. 29 Nimanyili kuvya peniwukayi,

mabwa gakali ga kudahi yati gavazangila changali lipyana
msambi wenuwo. 30 Hati pagati yinu yati vihumila vandu
veviwula mawuliwu ga udese muni vavayaganisa vamsadika,
vavalanda vene. 31 Ndava ya yeniyo, mvya mihu kuni
mukumbukayi kuvya mulukumbi lwa miyaka yidatu muhi
na kilu katu nalekili lepi kumbesa kila mmonga winu kwa
maholi." 32 "Hinu ndi, nikuvavika nyenye pahi muulonda
waki Chapanga na ujumbi wa mota yaki. Mwene anauhotola
wa kuvasindimalisa na kuvapela uhali pamonga nawu vandu
vaki vamsopi. 33 Nene nanogili lepi mashonga amala zahabu
amala nyula za mundu yeyoha. 34 Mwavene mmanyili kuvya
namwene nihegili lihengu mu mawoko gangu, ndava ya
kupata gegiganikiwa kwa nene na vayangu. 35 Pamahele
nivalangisi luhumu kuvya kuhenga mahengu neju, yikutigana
kuvatangatila vangali makakala, na tikumbuka mu malovi
ga Bambu Yesu mwene, 'Mbanga neju kuwusa kuliku
kupokela.'" 36 Peamali kujova genago, Pauli akafugama
pamonga nawu voha akayupa kwa Chapanga. 37 Voha
vakavya mukuvemba neju, pevalaga Pauli kuni vamkumbatili
cha uganu. 38 Lijambu lelavavinisi neju ndi lila leajovili yati
vakumlola lepi kavili. Hinu ndi vamhindikili mbaka muwatu.

21 Patamali kulagana nawu, tayingili muwatu na kuhamba
lumonga mbaka Kosi. Chilau yaki tahikili kumuji wa
Lode, na patahumili kwenuko tikahamba kumuji wa Patala.
2 Kula taukolili watu wewihamba mbaka ku Foinike, ndi
tikayingila na kuyendelela lugendu. 3 Ndi patahikili pandu
patahotwili kulola Kuplo, tikahamba upandi wa kusini mbaka
Silia. Tikahamba kuyima ku Tilo ndi pandu pa watu wula
payahulusayi ndwika. 4 Kwenuko tavakoli vamsadika,
tatamili nawu mulukumbi lwa lijuma limonga. Vamsadika
venavo vakavya vilongela mukulongoswa na Mpungu Msopi,
vakamjovela Pauli akotoka kuhamba ku Yelusalemu. 5
Nambu lukumbi lwitu palwamaliki tavoha tawukili. Vawuliwa
pamonga na vadala na vana vavi vatihindikili mbaka kuvala
ya muji. Patahikili kumbwani tavoha tikafugama na kumuyupa
Chapanga. 6 Kangi patamali kulagana nawu, tayingili
muwatu na vene vakawuya kunyumba zavi. 7 Tete tayendalili
na lugendu lwitu tahumili ku Tilo na kuhamba Tolemai
kwetavajambwisi valongo vitu, tatamili nawu ligono limonga.
8 Chilau yaki tahumili penapo na kuhamba Kaisalia. Kwenuko
tikatama kunyumba ya Filipi mkokosa wa Lilovi la Bwina.
Mwene ndi avi mmonga wa vamtangatila saba vevahaguliwi
ku Yelusalemu kula. 9 Mwenuyu avi na vakamwali mcheche
vevavi na chipanji cha kulota malovi ga Chapanga. 10
Patatamili kwenuko magono gamahele, mlota mmonga wa
Chapanga liina laki Agabo ahikili kuhuma ku Yudea. 11 Ndi
atibwelili, akatola mkungi wa Pauli akajikunga mawoko na
magendelu, akajova, "Mpungu Msopi ajovili aga, 'Vayawudi
va ku Yelusalemu kula yati vakumkunga mewa mundu
mweavi na mkungi uwu na kumgotola kwa vandu vangali
Vayawudi.'" 12 Patayuwini genago, tete pamonga na vandu
vangi vevavi penapo, tamuyupili Pauli akotoka kuhamba
ku Yelusalemu. 13 Nambu Pauli avayangwili, "Ndava kyani
mwivemba? Na kunidenya mtima? Nijitendelekili, lepi ndava
ya kukungiwa ndu ku Yelusalemu, nambu hati mewawa kufwa
ndava ya liina la Bambu Yesu." 14 Peabeli getamjovili tagunii
tikajova, "Maganu ga Bambu gahengekayi!" 15 Patamali
kutama mulukumbi, ndi takungili ndwika yitu, tayendalili na
lugendu kuhamba ku Yelusalemu. 16 Vamsadika nunuyu va
ku Kaisalia valongosini na tete, vatipeliki kunyumba ya mundu
mmonga liina laki Mnasoni, ndi mwetahambayi kutama kwa
lukumbi. Mwenuyo avi mkolonjinji wa muji wa Kuplo, msadika
wa kadeni. 17 Hinu patahikili ku Yelusalemu, vamsadika vayitu
vatipokili kwa luheku. 18 Chilau yaki Pauli pamonga na tete
tahambili kumjambusa Yakobo na vagogo voha va msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 19 Patamali kuvajambusa,
Pauli avajovili mambu goha Chapanga geagahengili kwa
vandu vangalikuvya Vayawudi munjila ya lihengu laki. 20
Ndi pavagayuwini ago, vakamulumba Chapanga. Kangi
vakamjovela Pauli, "Mlongo, uhotola kulola kuvya vavi
maelufu ga Vayawudi vevavi vamsadika hinu na voha vilanda
cha kukangamala malagizu ga Bambu geampeli Musa.
21 Vayuwini mambu gaku gewiwula Vayawudi vevitama
pagati ya vandu vangalikuvya Vayawudi, kuvya vakotoka
kulanda malagizu ga Bambu geampeli Musa, vakotoka
kuvadumula jandu vana vavi kavili vakotoka kulanda mivelu
ya Vayawudi. 22 Hinu tikita wuli? Chakaka yati viyuwana
kuvya ubwelili. 23 Hinu kitayi ngati chetikujovela, penapa
tivii na vagosi mcheche vevaviki chilapu kwa Chapanga. 24
Uwungana nawu mukuyupa kunyambiswa, ulipa mashonga
gegiganikwa, kangi vaketewayi mayunju gavi. Ndi vandu
voha yati vimanya kuvya mambu gala gevayuwini kukuvala
veve gangali mana, ndi wamwene wakona witama na
kulanda malagizu ga Malagizu ga Musa. 25 Nambu kuvavala
vandu vangalikuvya Vayawudi vevasadiki, tivapelekili balua
yetiyandiki mambu getihamwili, vakotoka kulya chindu
chochoha chechiwusiwi luteta vachapanga va udese,
vakotoka kunywa ngasi, na vakotoka kulya nyama ya
hinyama yidodanu, vayepa ukemi." 26 Hinu chilau yaki Pauli
akavatola vandu vala muni ajinyambisa nawu pamonga,
kangi akayingila Munyumba ya Chapanga, na kujova ligono
la mwishu la kunyambiswa na luteta lweluwusiwa ndava
ya kila mmonga. 27 Hinu magono gala saba pagihegelela

kumalika, Vayawudi vevahumili wa Asia vamuwene Pauli
Munyumba ya Chapanga. Ndi vakavakohokea ligoga msambi
woha wa vandu, ndi vakamkamula. 28 Vakaywanga, “Vagosi
va Isilaeli, mutitangatila! Mundu mwenuyu ndi mweakuvawula
vandu kila pandu mambu gegibelana na vandu va Isilaeli,
gegibesa malagizu ga Chapanga geampeli Musa na pandu
apa Pamsopi. Hati hinu avayingisi vandu vangali Vayawudi
Munyumba ya Chapanga na kupahakasa pandu pamsopi.”
29 Vajovili genago ndava vamuwene Tofimo mkolonjinji
wa ku Efeso, alongosini na Pauli kumujini, vakaholalela
manya Pauli amuyingisi Munyumba ya Chapanga. 30
Chitututu chadandasiki muji woha, vandu vakonganiki
kuhuma pandi zoha, vakamukamula Pauli, vakamuhuta na
kumuhumisa kuvala ya Nyumba ya Chapanga, na bahapo
milyangu hikadindwa. 31 Pavalingili kumkoma Pauli, malovi
gala gakamhikila mkulu wa msambi wa ku Loma kuvya
Yelusalemu yoha yimemili chitututu. 32 Bahapo mkulu
wa msambi akavatola manjolinjoli na vachilongosi wavi,
vakavajumbila kuhamba. Vayawudi pavamuwene mkulu
wa msambi pamonga na manjolinjoli vakaleka kumtova
Pauli. 33 Mkulu wa msambi yula akamhegelela Pauli,
akamkamula na kulagiza akungiwayi minyololo yivili. Kangi
akakota, “Mwenuyu ndi yani? Abudili kyani?” 34 Vangi mu
msambi wula vakavya mukuywanga vangi aga na vangi
gala. Ndava ya chitututu, mkulu wa msambi wa manjolinjoli
amanyili lepi uchakaka wa mhalu waki. Ndi akahamula
vandu vaki vampeleka mugati ya ngomi ya manjolinjoli.
35 Pauli pahaikili pangazi, yavaganili manjolinjoli kumgega
ndava ya chitututu cha vandu. 36 Ndava muni msambi
wa vandu uvaha vamlandili kuni viywanga, “Mkomayi!”
37 Pavamuyingisa mungomi, Pauli akamuyupa mkulu wa
msambi wa manjolinjoli yula, “Nihotola kukujovela chindu?”
Mkulu wa msambi wa manjolinjoli akamkota, “Wu, umanya
kujova Chigiliki? 38 Wu, veve ndi Mmisili yula magono
gegapitili atumbwili chitututu na kuvalongosa vakomaji elufu
mcheche kuhamba kulugangatu?” 39 Pauli akayangula,
“Nene na Myawudi, mkolonjinji wa ku Taso muji wa Kilikia,
muji weutopeswa. Chondi niyidakila nilongela na vandu.”
40 Mkulu wa msambi wa manjolinjoli yula akamyidakila.
Ndi Pauli akayima panani ya ngazi akavapungila vandu
chiwoko, muni vaguna, akatumbula kulongela nawu muluga
ya Chiebulania.

22 “Valongo vangu na vadadi vangu, muyuwanila hinu
chenikujikengelela palongolo yinu!” 2 Pevamuyuwini
ilongela nawu kwa luga ya Chiebulania vakatama nuu neju.
Kangi Pauli akayendelela kujova, 3 “Nene na Myawudi
mkolonjinji wa ku Taso muji wa Kilikia. Nambu naleliwi
bahapa pa Yelusalemu. Muwula wangu Gamalieli. Nawuliwi
kulanda malagizu ga vagogo vitu, najiwusili mtima woha
kwa Chapanga ngati chemuvi nyenye lelu. 4 Navang'ahisi
hati kuvakoma vandu vala vevalanda Njila ya Bambu.
Navakamwili vagosi na vadala na kuvakunga muchifungu. 5
Mteta mkulu wa Chapanga, vagogo voha va libanji vihotola
kujova ndava ya lijambu lenili. Kuhumila kwavi napokili
balua yevayandikiwi valongo Vayawudi vala, vevavi ku
Damasko. Nahambili ku Damasko muni nivakamulayi vandu
avo na kuvaleta kuni ku Yelusalemu, muni vabuniwayi.”
6 “Hinu, panavili munjila papipi kuhika Damasko, lukumbi
lwa saa sita ya muhi, lumuli luvaha kuhuma kunani kwa
Chapanga chigafula ukahumila na kunilangasa pandi zoha.
7 Penapo ndi nagwili pahi, nakuyuwana lwami lukunijovela,
‘Sauli, Sauli! Ndava kyani, ukuning'aha?’ 8 Hinu nakotili,
yani Bambu? Aniyangwili, ‘Nene ndi Yesu wa ku Nazaleti
mweukumung'aha.’ 9 Vayangu vala valuwene lumuli lula,
nambu nakummanya lwami lwa mwenilongela nayu. 10
Ndi nikakota, ‘Nikita kyani, Bambu?’ Bambu akaniyangula,
‘Yima, uhamba ku Damasko na kwenuko yati ujoviwa goha
geupangiwi kugahenga.’ 11 Mihu nakuhotola kulola ndava
ya lumuli lula, hinu yavaganili vayangu vala kunilongosa
mbaka kuhika ku Damasko.” 12 “Kwenuko kwavili na
mundu mmonga liina laki Anania, mundu mweakumtopesa
Chapanga, mweilanda Mhilu wa Chapanga weampeli Musa
na mweitopeswa neju na Vayawudi voha vevitama ku
Damasko. 13 Mwene abwelili kunilola, akanihegelela na
kunijovela, ‘Mlongo wangu Sauli! Lola kavili.’ Bahapo
nikahotola kumlola. 14 Kangi Anania akajova, ‘Chapanga wa
vagogo vitu akuhagwili veve uhotola kumanya maganu gaki,
kumlola Mweikita geigana Chapanga, na kumyuwana malovi
gaki. 15 Ndava muni yati wijova ndava yaki kwa vandu voha
gala geugawene na kuyuwana. 16 Hinu ndi, ndava kyani
kutamakisa? Yima, ubatiziwayi na kulekekeswa geumbudili
Chapanga kwa njila yeniyi ukulikemela liina la Yesu.’” 17 “Hinu
nawuyili ku Yelusalemu, na panavili mukuyupa Munyumba
ya Chapanga, nagawene maono. 18 Namuwene Bambu
akunijovela, ‘Yumbatika! Wuka Yelusalemu kanyata, ndava
muni vandu va penapa yati vakukuyidakila lepi mukujova
kwaku ndava yangu.’ 19 Nikamyangula, Bambu, vandu
ava vimanya hotohoto kuvya nene ndi yula mwenahambayi
munyumba za kukonganekela Vayawudi na kuvakamula
na kuvatova vala vevakusadikayi. 20 Na lukumbi Stefani
mweijova ndava yaku peakomiwi, namwene navili nayidakili
lepi chitendu chenicho hati navi mlonda wa nyula za
vakomaji vala. 21 Kangi Bambu akanijovela, ‘Hamba, Yati
nikutuma kutali kwa vangali Vayawudi.’” 22 Msambi wa

vandu wamuyuwanili Pauli mbaka peajovili malovi ago. Kangi
vakajova kwa lwami luvaha, “Mkoma mundu uyu! Mundu
ngati uyu iganikiwa lepi kutama pamulima.” 23 Ndi vayendalili
kuywanga kuni vitaga nyula zavi na kutikula lububu kunani.
24 Mkulu wa msambi wa manjolinjoli avalagizi vandu vaki
vampeleka Pauli mungomi, akavajovela vamtova michapilu
muni amanya ndava kyani Vayawudi vakumywangila. 25
Nambu pevamalili kumkunga Pauli muni vamtovayi, mwene
akamkota chilongosi mmonga wa manjolinjoli mweayimi
penapo, “Malagizu ginu yikuvayidakila kumtova mkolonjinji wa
ku Loma angahamuliwa?” 26 Hinu chilongosi yula peayuwini
genago, akamjovela mkulu wa msambi wa manjolinjoli
akajova, “Wigana kukita kyani? Mundu uyu ndi mkolonjinji
wa ku Loma!” 27 Hinu mkulu yula amhambalili Pauli,
akamkota, “Nijovela, veve ndi mkolonjinji wa ku Loma?” Pauli
akayangula, “Ena.” 28 Kangi mkulu yula akayendelela kujova,
“Nene namkolonjinji wa Loma wa kugula kwa mashonga
gamahele.” Pauli akajova, “Nambu nene namkolonjinji wa
Loma mukuvelekewa.” 29 Vandu vala vevamkotekesayi na
kumtova michapilu Pauli bahapo vakawuka. Hati mkulu
yula akayogopa peamanyili kuvya Pauli mkolonjinji wa ku
Loma na kuni amkungili minyololo. 30 Chilau yaki mkulu
wa msambi wa manjolinjoli aganili kumanya matakilu ga
Vayawudi gevamtakili Pauli. Ndi amuwopwili minyololo na
akalagiza vamteta vakulu va Chapanga na vagogo va
libanji loha vakonganeka. Kangi amletili Pauli na kumyimika
palongolo yavi.

23 Pauli avalolokisi takataka vandu vevakonganiki palibanji
vala na kujova, “Valongo vangu, mbaka lelu iyi nihotwili
kutama kwa kuhenga gakumganisa Chapanga.” 2 Mkulu
wa kuteta wa Chapanga, mweikemiwa Anania akalagazila
vevayimili papipi na Pauli vampamanda likofi mumlomo. 3
Hinu Pauli akamjovela, “Chapanga mwene yati akutova likofi
wamwene mweukujikita mbwina, mweuvi ngati luwumba
lwevabakili chokaa! Wihotola wuli kutama na kuhukumwa
malagizu kuni wamwene ukugadenya malagizu genago
kwa kulagiza nene nitoviwayi?” 4 Vandu vevayimili penapo
vakamjovela Pauli “Ukumliga Mteta Mkulu wa Chapanga!” 5
Pauli akajova, “Valongo vangu, namanyili lepi ngati mwene
ndi Mteta Mkulu wa Chapanga. Ndava muni Mayandiku
Gamsopi gijova, ‘Ukotoka kujova gahakau kumvala chilongosi
wa vandu vaku.’” 6 Lukumbi lwenulo ndi Pauli amali
kumanya vandu vangi mu libanji lila vavi Vafalisayu na vangi
Vasadukayu. Akajova kwa lwami luvaha, “Valongo vangu,
nene namfalisayu mwana wa mfalisayu. Vanitakili mu libanji
kuvya nisadika vandu vevafwili yati viyuka.” 7 Peamali kujova
malovi ago kanyata ukahumila muhutanu pagati ya Vafalisayu
na Vasadukayu mngonganu wapechengini. 8 Muhutanu
wene wavi, Vasadukayu vijova kuvya vandu vevafwili viyuka
lepi, vavi lepi vamitumu va kunani kwa Chapanga. Mpungu
nawene uvi lepi. Nambu Vafalisayu visadika goha ago
gadatu. 9 Pakavya na njowo zamahele neju ndi vawula vangi
va chikundi cha Vafalisayu vakayima na kujovesana kwa
makakala, “Tichiweni lepi chihakau chochoha kwa mundu
uyu, pangi kuvya mpungu amala mtumu wa kunani kwa
Chapanga valongili nayu.” 10 Muhutanu wavi uvaha neju hati
mkulu wa msambi ayogwipi kuvya Pauli yati vakumpapulana
hipandi hipandi. Ndi avalagizi manjolinjoli waki kuyingila
pagati yaki, vamuwusayi Pauli na kumuwuyisa muchifungu.
11 Kilu yiyoyo Bambu akamuhumila Pauli na kumjovela
“Jipolesa mtima! Cheujova ndava yangu ku Yelusalemu
apa yati wikita mewa Kumuji wa Loma.” 12 Kwapachili
Vayawudi vakakonganeka na kukita mpangu, vakalapa yati
vinywa lepi amala kulya mbaka vamkomayi Pauli. 13 Vala
vevakitili mpangu wenuwo vavi neju ya vandu alobaini. 14 Ndi
vakahamba kwa vakulu va vakuteta va Chapanga na vagogo,
vakajova, “Tete tiviki chilapu yati nakulya chindu chochoha
mbaka timkomayi Pauli. 15 Hinu, nyenye pamonga na libanji
mutuma ujumbi kwa mkulu wa msambi muni amletayi Pauli
kwinu kudetekesa kuvya mwigana kuyuwana malovi goha
ga kumvala mwene. Tijitendelekili kumkoma kwakona hati
kuhika kwa nyenye.” 16 Nambu mwana wa mlumbu waki
Pauli ayuwini mpangu wula, ndi akahamba muchifungu
kumjovela Pauli malovi genago. 17 Kangi Pauli akamkemala
mmonga wa valonda, akamjovela “Mtola msongolo mwenuyu,
mpeleka kwa chilongosi wa msambi muni avi na lijambu la
kumjovela.” 18 Ndi akamtola na kuhamba nayu mbaka kwa
mkulu wa msambi akamjovela, “Pauli mweavimuchifungu
yula anikemili na kuniyupa nimletayi msongolo uyu kwa veve
muni avi na lilovi leigana kukujovela.” 19 Mkulu wa msambi
akamkamula chiwoko msongolo yula na kuhamba nayu
pandu pachiepela, akamkota, “Ugana kunijovela kyani?”
20 Na akajova, “Vayawudi vayidakilini kukuyupa umpeleka
Pauli chilau pa libanji chakudetekesela vandu va libanji
vigana kuyuwana hotohoto malovi gaki. 21 Nambu veve
belayi luyupu lwavi ndava vavi vandu neju ya alobaini
vakumbajamila, vaviki chilapu vinywa lepi amala kulya chindu
mbaka vamkomayi, hinu vilindila uhamula waku.” 22 Mkulu
wa msambi akamleka awuka, akambesa akotoka kumjovela
mundu yoyoha kuvya anidandaulili. 23 Kangi Mkulu wa
msambi akavakemela vakulu vaki vavili va vachilongosi
akavalagiza, “Mutendelekela manjolinjoli miya zivili, vakwela
falasi sabini, na manjolinjoli miya zivili wa migoha, vahamba

ku Kaisalia, muwuka kwakona kuhika saa yidatu ya kilu
lelu. 24 Mutendelekela falasi yungi ndava kumgega Pauli,
mumhikisa changalemaswa kwa Felikisi Mkulu wa ku Yudea."
25 Mkulu wa msambi yula ndi akayandika balua iyi, 26
"Nene Kilaudio Lusia nikuyandikila mtopeswa mkulu Felikisi.
Tikuwoni! 27 Mundu uyu akamuliwi na Vayawudi na vavi
papipi kumkoma, penayuwini kuvya mwene mkolonjinji wa
ku Loma, nikahamba pamonga na chikundi cha manjolinjoli,
nikamkengelela. 28 Nampeliki palongolo ya libanji lavi likulu
nihotola kumanya muhalu wewamtakili. 29 Ndi namanyili
kuvya vamtakili ndava ya muhutanu wa malagizu gavi,
nambu akitili lepi uhakau wowoha wewukumgana akomiwa
amala akungiwa muchifungu. 30 Panayuwini kuvya Vayawudi
vaviki mpangu wa kumkoma, nahamwili vamletayi kwaku,
mewawa nivajovili vevamtakili valeta matakilu gavi kwaku."
31 Hinu, manjolinjoli vala vamtolili Pauli ngati chavalagaziwi.
Kilu yilayila vakamupeleka mbaka Antipatili. 32 Chilau yaki
manjolinjoli va magendelu vala vawuyili kujela, vavalekili
vayavi vevikwela falasi vayendelela na lugendu pamonga na
Pauli. 33 Pavahikili ku Kaisalia, vakampela Felikisi mkulu wa
mkowa balua yila na kumgotola Pauli. 34 Felikisi peamali
kuyisoma balua yila akamkota Pauli ahumili mulima woki.
Peamanywisi kuvya ahumili Kukilikia, 35 akajova, "Yati
nikuuyuwanila muhalu waku vala vevakutakili vakamala
kuhika." Kangi akalagiza Pauli avikiwayi munyumba ya
unkosi wa Helodi na kumlindalila.

24 Peyahikili ligono la mhanu, Mteta mkulu Anania
ahikili Kukaisalia pamonga na vagogo vangi na
mmanya malagizu mmonga wa Loma, liina laki Tetulo, ndi
vamhambalili mkulu wa mkowa na kumtakila Pauli. 2 Pauli
akakemelewa, na Tetulo akatumbula kumtakila, "Mtopeswa
Felikisi, ulongosi waku utiletili uteke uvaha na kavili utiletili
mang'amusi gamahele gabwina ndava ya vandu vitu. 3
Lijambu lenili tikulipokela cha luheku magono goha na
tikusengusa neju. 4 Nambu changali kuyagisa lukumbi lutali,
chondi kwa lipyana laku utiyuwanila padebe malovi gitu. 5
Tihumbwili kuvya mundu uyu avi na luhonda, mtumbulanu
wa chitututu pagati ya Vayawudi kila pandu pamulima.
Mewawa ndi chilongosi wa chikundi cha njila ya kumuyupa
Chapanga chechikemelewa va Nazaleti. 6 Na hati alingili
kuhakasa Nyumba ya Chapanga, tete tamkamwili. Taganili
kumuhukumwa kwa mhilu witu. 7 Nambu Lusia mkulu wa
msambi abwelili na kumuwusa pagati yitu kwa makakala,
8 Wamwene ngati ukumkota mundu uyu yati wimanyalila
mambu gala getamtakili tete." 9 Vayawudi kwa pamonga
vakayidakila na kujova goha ago ndi gachakaka. 10 Kangi
mkulu Felikisi akamlangisa Pauli kujova, mwene akajova,
"Nimanyili kuvya veve ndi mhamula mihalu wa magono
gamahele wa vandu vitu, nihekelela kujikengelela namwene.
11 Wihotola kumanya kuvya gapiti lepi magono kumi na gavili
kuhumila penahambili ku Yelusalemu kumuyupa Chapanga.
12 Vandu ava vanikoli lepi nikotana na mundu yoyoha amala
vanikoli lepi nikuvakoakeha vandu mu Nyumba ya Chapanga
amala munyumba za kukonganekela Vayawudi, amala pandu
popoha pamuji wenuwo. 13 Vihotola lepi kujova uchakaka wa
mambu aga gevakunitakila. 14 Nambu chindu cheniyidakila
ndi kuvya nikumuhengela Chapanga wa vagogo vitu, nitama
mukulanda Njila yevikemela chikundi cha njila ya kumuyupa
Chapanga. Nene nisadika goha gegayandikiwi muhitabu ya
malagizu na muhitabu ya vamlota va Chapanga. 15 Nene
nikumsadika Chapanga ngati chavisadika vandu ava, kuvya
vandu vevamganisa na vevakum'budila Chapanga voha
ya viyuka kwevafwili. 16 Ndava yeniyo nikujikangamalisa
magono goha kutama wumi wa bwina changali kumbudila
Chapanga na vandu." 17 "Panakatamili kutali mumiyaka
yamahele, nawuyili ku Yelusalemu muni nivaletela vakolonjinji
vayangu mtangatilu na kuwusa luteta. 18 Lukumbi lwe
nahengayi mambu ago ndi pavanikolili Munyumba ya
Chapanga, namali kuwusa luteta lwa kunyambiswa. Pavi
lepi msambi wa vandu amala chitututu. 19 Nambu kwavili na
Vayawudi vangi kuhuma mulima wa ku Asia, venavo ndi
veviganikiwa kuhika palongolo yaku na kunitakila ngati vana
lilovi la kujova ndava yangu. 20 Amala, vandu ava vevavi
penapa vajova chenibudili pevanikolili niyimili palongolo
ya libanji lavi likulu. 21 Ndi malovi ndu aga genajovili
panakavili palongolo yavi, 'Mukunihamula lelu iyi ndava
ya kusadika kuvya vevafwili yati viyuka.'" 22 Hinu Felikisi,
mweamanyili bwina njila yeniyo, akahegelesa muhalu wula
mu ligono lingi. Akavajovela, "Yati nihamula muhalu uwu
lukumbi Lusia Mkulu wa msambi, peibwela." 23 Kangi
akamlagiza chilongosi wa manjolinjoli yula vamlindalila
Pauli, nambu avyai mukulekekeswa padebe, vankozi vaki
vayidakiliwa kumtangatila. 24 Mu magono gegagelekili
Felikisi abwelili pamonga na mdala waki Dilusila mweavi
Myawudi. Akalagiza Pauli aletewayi, akamyuwanila ilongela
ndava ya kumsadika Yesu Kilisitu. 25 Nambu lukumbi
Pauli peatumbwili kudandaula gakumganisa Chapanga, na
kujiyepesa na uhamula wa Chapanga wewibwela, Felikisi
ayogwipi, akajova, "Ndava hinu wihotola kuhamba, yati
nikukukemela kavili panipata nafwasi." 26 Lukumbi lwenulo
alindila manya Pauli ngaampeli mashonga. Ndava ya
yeniyo amkemela pamahele kulongela nayu. 27 Payamaliki
miyaka yivili, Polikio Festo akavya Mkulu wa ku Yudea.

Nambu Felikisi ndava ya kujiganisa kwa Vayawudi, mwene
akamlekekesa Pauli kuhuma muchifungu.

25 Magono gadatu, Festo patumbwili lihengu akawuka ku
Kaisalia na kuhamba ku Yelusalemu. 2 Vakulu va kuteta
pamonga na vachilongosi va Vayawudi vakamjovela matakilu
gegakumvala Pauli. Vakamuyupa neju Festo, 3 vakamuyupa
neju Festo, alagazila Pauli vamletayi ku Yelusalemu, muni
vavikili mpangu wa kumkoma akona munjila. 4 Nambu Festo
avayangwili, "Pauli yati isigalila kukoko muchifungu Kaisalia
namwene yati nihamba kanyata kwenuko. 5 Mvajovela
vachilongosi vinu valongosana na nene kuhamba kwenuko,
vakamtakila palongolo yangu, ngati abudili chindu." 6 Festo
akatama nawu mulukumbi lwa magono nane amala kumi,
kangi akawuya ku Kaisalia. Chilau yaki akahamba pa libanji,
akalagizila Pauli vamletayi mugati. 7 Lukumbi Pauli ahikili,
Vayawudi vevahumili ku Yelusalemu vamtindili vakatumbula
kumtakila gamahele geginonopa nambu nakuhotola kujova
uchakaka. 8 Kangi Pauli ajikengelili mukujova, "Nene
nibudili lepi chindu chochoha pa malagizu ga Vayawudi
amala ndava Nyumba ya Chapanga amala kumvala Nkosi
wa ku Loma." 9 Nambu Festo ndava aganili kujiganisa
kwa Vayawudi akamkota Pauli, "Wu wigana kuhamba ku
Yelusalemu uhamuliwa palongolo yangu ndava ya matakilu
genaga?" 10 Pauli akayangula, "Niyima pa libanji la mihalu
la nkosi wa ku Loma, bahapa ndi peniganikiwa kuhamuliwa.
Wamwene umanyili bwina nivabudili lepi chindu chochoha
Vayawudi. 11 Ngati nene nambudaji amala nikitili chindu
chechikunigana kukomiwa, nibela lepi kufwa. Nambu ngati
kawaka uchakaka wa malovi gevanitakili ago, avi lepi mundu
wa kunigotola kwa vene. Niyupa muhalu wangu ukahamuliwa
kwa nkosi wa ku Loma." 12 Hinu Festo peamali kulongela na
vamtangatila vaki mu libanji, ndi akamjovela Pauli, "Uyupili
lufani kwa nkosi wa ku Loma, yati wipelekwa kwa mwene." 13
Magono gadebe gegagelekili, nkosi wa pandu pangi liina laki
Agilipa na Belinike mweavi mlumbu waki, vahikili ku Kaisalia
kumjambusa cha kumtopesa Festo. 14 Ndi vatamili kwenuko
mu magono gamahele, Festo akamdandaulila nkosi mhalu
wa Pauli, "Penapa avi mundu mmonga Felikisi amlekekesi
Pauli kuhuma muchifungu. 15 Penakahambili ku Yelusalemu
vakulu va kuteta va Chapanga na vachilongosi va Vayawudi
vamtakili na kuniyupa nimuhamula akomiwa. 16 Nambu
nene navayangwili kuvya mvelu lepi wa vandu va ku Loma
kumgotola mundu alipiswai kwakona angakonganeka na
vevamtakili mihu kwa mihu na kupata fwasi ya kujikengelela
ndava ya mambu gevamtakili. 17 Hinu, pevamali kuhika
penapa, ndi kanyata nakitili muhalu mulibanji chilau yaki,
nalagazili mundu mwenuyu vamleta. 18 Vamtakila vaki
vayimili nambu nakudandaula matakilu geabudili ngati
chenalindilayi. 19 Pahali paki ndi vavi na muhutanu pamonga
nayu ndava ya njila ya kumuyupa Chapanga wavi na mundu
mmonga liina laki Yesu mweamali kufwa, nambu Pauli
ikangamala kujova akona muni. 20 Namanyili lepi nikita kyani
ndava ya muhalu wenuwo. Hinu, namkotili Pauli ngati igana
kuhamba kulibanji la mihalu Yelusalemu kula, ndava ya
matakilu ago. 21 Nambu Pauli akangamili kuyupa kusigalila
muchifungu mbaka uhamula wa muhalu waki uhamuliwa na
nkosi wa ku Loma. Ndava yeniyo nalagizi atama muchifungu
mbaka penihotola kumpeleka kwa Kaisali." 22 Kangi Agilipa
akamjovela Festo, "Namwene nigana kumuyuwanila mundu
mwenuyo." Festo akamyangula, "Yati ukumuyuwanila chilau."
23 Hinu, chilau yaki Agilipa na Belinike vahikili kwa chilulu
mu libanji la mihalu kuni valongosini na vakulu va msambi
na vachilongosi va muji. Festo akalagiza Pauli vampeleka
mugati. 24 Festo akajova, "Nkosi Agilipa pamonga na vandu
voha mwemuvi apa na tete! Palongolo yinu avi mundu,
vandu voha va mulima wa Vayawudi va bahapa na ku
Yelusalemu, vakumng'ung'utila kuvya iganikiwa lepi kulama
wumi waki kavili. 25 Nambu namwene nichiwene lepi chindu
chochoha cheabudili hati kuganikiwa akomiwa. Hinu ndava
mwene ayupili muhalu waki uhamuliwayi na Nkosi wa Loma,
nahamwili kumpeleka. 26 Mewa namwene nivii lepi na
malovi gakumyandikila Nkosi wa ku Loma ndava ya muhalu
uwu. Ndi mana nimletili palongolo yinu, ndi neju veve Nkosi
Agilipa, muni mukamala kumkotakesa, nimanya chindu cha
kumyandikila. 27 Ndava muni nihololela kuvya malovi gangali
luhala kumpeleka mfungwa changali kulangisa matakilu
gegakumvala."

26 Hinu Agilipa akamjovela Pauli, "Wihotola kujova malovi
ga kujikengelela." Ndi Pauli akakwesa chiwoko na
kutumbula kujova. 2 "Nkosi Agilipa, lelu niheka neju,
kujikengelela palongolo yaku ndava ya mambu goha
gevanitakili Vayawudi. 3 Neju ndava wamwene wimanya
bwina mivelu ya Vayawudi na muhutanu wavi, nikuyupa
uniyuwanila bwina." 4 "Vayawudi voha vamanyili wumi wangu
kutumbula uwana wangu, chenitamili kutumbula kadeni
pamulima wangu ndi mewa ku Yelusalemu. 5 Vanimanyili
mu magono gamahele na vihotola kujova ndava yangu ngati
vigana, kuvya kutumbula kadeni navili mmonga pagati ya
chikundi cha Vafalisayu chechikangamalisa neju kulanda
mvelu wa njila ya kumuyupa Chapanga yitu. 6 Na hinu
nivii palongolo yaku nihamuliwa ndava nisadika lilaganu lila
Chapanga avalagazili vagogo vitu. 7 Malaganu gene ndi

galagala gegihuvalila na makabila kumi na gavili ga vandu
vitu, vakumhengela Chapanga muhi na kilu. Mtopeswa nkosi,
Vayawudi vakunitakila ndava ya sadika yeniyo! 8 Ndava
kyani nyenye mwivya na mtahu kusadika kuvya Chapanga
akuvayukisa vevafwili? 9 Chakaka namwene naholalili kuvya
yikunigana kuhenga mambu kubela uhotola wa Yesu wa ku
Nazaleti. 10 Mambu genakitili ku Yelusalemu, napatili uhotola
kuhuma kwa vakulu va kuteta va Chapanga, navasopili
muchifungu vandu vamahele vevakumganisa Chapanga, ndi
pavahukumiwi kukomiwa, nayidakili kuvya vakomiwa. 11
Pamahele navalipisi munyumba za kukonganekela Vayawudi
zoha, navajovili kwa makakala vayibela sadika yavi. Namemili
ligoga ndava yavi hati navahakili mbaka mumiji ya kutali."
12 "Kwa lihengu lenilo, nahambili kumuji wa Damasko kwa
uhotola na malagizu ga vamteta va vakulu va Chapanga.
13 Mtopeswa Nkosi, lukumbi nivii munjila, muhi wa saa
sita nauwene lumuli luvaha kuliku wa lilanga utilangasa
kuhuma kunani kwa Chapanga, wanitidili nene pamonga
na vamulugendu vayangu. 14 Tavoha tete tagwili pahi,
ndi nayuwini lwami lukunijovela kwa luga ya Chiebulania,
'Sauli, Sauli! Ndava kyani ukuning'aha? Ukujilemasa waka
ngati ng'ombi yeyitakula ndonga ya bambu waki.' 15 Ndi
nene namkotili, 'Veve wayani Bambu?' Bambu akayangula,
'Nene ndi Yesu mweukuning'aha. 16 Nambu hinu yimuka,
uyimayi. Nikuhumalili muni nikuvika kuvya mtangatila wangu.
Ukavajovela vandu vangi mambu geugaweni lelu na gala
genivii nakona kukulangisa. 17 Yati nikusangula kuhuma
kwa vandu va Isilaeli na vandu vangali Vayawudi, ndi nene
kwenikutuma kwavi. 18 Yati ukugagubukula mihu gavi muni
uvang'anamusa vahuma muchitita na kuyingila mu lumuli,
vahuma muulongosi wa Setani, vamuwuyila Chapanga,
muni kunisadika nene valekekeswa gevamubudili Chapanga
muni vatola uhali pamonga na vandu vevahaguliwi na
Chapanga.'" 19 "Ndi, Nkosi Agilipa, nabelili lepi maono
ago ga kunani kwa Chapanga. 20 Hinu natumbwili hoti
kuvakokosela vandu va ku Damasko, kangi kwa vandu va
ku Yelusalemu na mulima woha wa ku Yudea mewawa
kwa vandu vangali Vayawudi. Navakokosili vamuwuyila
Chapanga kwa kulangisa mumatendu kuvya vang'anamwiki.
21 Ndava ya genago Vayawudi vanikamwili Munyumba ya
Chapanga, vakalinga kunikoma. 22 Nambu kwa ulonda wa
Chapanga nakona muni hati lelu, nikuvajovela vadebe na
vavaha. Nidandaula galagala vamlota va Chapanga na Musa
vajovili yati gihumila, 23 kuvya yamganili Kilisitu kung'aiswa
na mutumbula kuyuka, muni akokosayi kuvya lumuli lwa
usangula lukuvalangasa vandu voha, Vayawudi na vandu
vangali Vayawudi." 24 Pauli peajikengelelayi mu malovi ago,
Festo akajova kwa lwami luvaha, "Pauli! Wipenga! Usomili
neju ndi wipenga luhala." 25 Nambu Pauli akajova, "Mtopeswa
Festo, nipenga lepi mu malovi genijova ndi gachakaka na
gana luhala. 26 Wamwene Nkosi, ukugamanya mambu aga,
hinu nihotola kulongela kwa ukekesi palongolo yaku. Mambu
genago gamanyikini kwaku muni lijambu ilo lahengiki lepi
mumfiyu. 27 Nkosi Agilipa, wu, ukugasadika gegajoviwi
na vamlota vakadeni va Chapanga? Nimanyili kuvya
ukugasadika." 28 Agilipa akamyangula Pauli, "Wihololela
kuvya mu malovi gadebe wihotola kunikulukisa kuvya
Mkilisitu?" 29 Pauli akayangula, "Nikumuyupa Chapanga
kuvya mulukumbi luhupi amala lutali lepi wamwene ndu,
nambu voha vevakuniyuwanila lelu vahotola kuvya ngati
chenivii nene, changali kukungwa minyololo." 30 Kangi
Nkosi Agilipa, mkulu Festo na Belinike na vandu voha
vevatamii pamonga nawu, vakayima. 31 Pevamali kuwuka
ndi vajovisini, "Mundu mwenuyu ahengili lepi chindu chihakau
hati kuganikiwa kukomiwa amala chifungu." 32 Agilipa
akamjovela Festo "Mundu uyu ngaihotoliki kulekekeswa
kuvyaa ayupili lepi uhamula kwa Nkosi wa ku Loma."

27 Pevamali kuvika mpangu wa lugendu lwa tete kuhamba
Italia, Pauli pamonga na vafungwa vangi vagotoliwi pahi
pa ulonda wa Juliasi mweavi Mkulu wa msambi wa manjolinjoli
pagati ya chikundi chechikemelewa "Chikundi cha Augusti."
2 Tayingili muwatu wewahuma ku Adilamito wewavedukila
mumbwani ya miji ya Asia. Kangi tawukili pamonga na
mkolonjinji wa Makedonia kuhuma Tesalonike liina laki
Alistako. 3 Chilau yaki tahikili kumbwani ya Sidoni. Juliasi
amhengili lipyana Pauli kwa kumyidakila avalola vankozi vaki
na kupata vindu vyaaganili. 4 Kuhuma kwenuko, tagendili
mumhana mwa chisiwa cha Kuplo ndava ya kuyepa mpungu
wewabuma kuhuma kulongolo yitu. 5 Kangi takupwiki nyanja
ya upandi wa Kilikia na Pamfulia, tahikili Mula muji wa Lukia.
6 Penapo Mkulu wa msambi yula, aukolili watu wewihuma ku
Alekisandalia na kuhamba ku Italia, ndi akatiyingisa mugati.
7 Tagendili mbolimboli mulukumbi lwa magono gamahele
cha kutyalatyala neju tahikili papipi na muji wa Nido. Ndava
ya mpungu wewatikang'ayi kuhuma kulongolo ndi tikahamba
lumonga upandi wa Kilete kuhamba pandu pa yeyikemiwa
Salimone. 8 Tapitili mumhana ya mbwani kwa kutyalatyala
na kuhika pandu pepikemelewa "Bandali ya Bwina," Papipi
na muji wa Lasea. 9 Lukumbi lwamahele lwamali kupita, hati
magono ga kujihinisa chakulya gamaliki. Hinu vayogwipi
neju lugendu lwa muwatu. Pauli akavajovela malovi aga.
10 "Mwavagosi, nihololela kuvya lugendu lwitu yati wivya
na mang'ahiso na kuyagisa lepi ndava ya ndwika na watu

ndu, nambu mewa na wumi witu." 11 Nambu Mkulu wa
manjolinjoli yula akasadika neju malovi ga mgendesa watu
na ga mkolo watu, kuliku malovi ga Pauli. 12 Hinu ndava
bandali yeniyo yavi lepi nafwasi ya bwina kutama lukumbi
lwa mbepu. Ndi vamahele pagati yavi vayidakilini kuwuka
penapo na kuhamba mbaka Foinike ngati yihotoleka na
kutama kwenuko mkulukumbi lwa mbepu. Bandali ya Kilete
yeyihamba kwelihumila lilanga na kusini kwelitipama lilanga.
13 Hinu, mpungu wa bwina pawatumbwili kubuma, vene
vakaholoelela kuvya mpangu wavi wihotoleka, hinu vakahuta
nanga vakatumbula lugendu kuni vigendesa watu papipi na
mbwani ya Kilete. 14 Kwakona vangahika patali, mpungu ukali
weukemiwa "Mpungu Eulokilo." Watumbwili kubuma kuhuma
muchisiwa. 15 Mpungu waukang'ili watu, wene wahotwili
lepi kukangamala nawu, ndi taulekili mpungu uyikang'ayi.
16 Na petapitayi pachisiwa chidebe chechikemiwa Kauda,
tatyalityali nambu tahotwili kuukunga mtumbwi wa watu. 17
Vanalihengu va muwatu pevamali kuyigisa mtumbwi wula
mugati, ndi vakaukunga nyosi kwa makakala. Vayogwipi
kukwama pa lilundu la masavati ga papipi na mbwani ya
ku Libya, vakahelesa nyosi na kuleka watu wikang'iswa na
mpungu. 18 Mpungu na manji gatimbungini na pachilau
yaki, vakatumbula kutaga ndwika munyanja. 19 Na ligono la
datu vakatumbula kutaga vindu vya watu kwa mawoko gavi
vene. 20 Mu magono gamahele valiwene lepi lilanga amala
ndondo, mpungu na manji vyayendalili kutimbugana neju,
kuhuvalila kwa kusanguka gavamaliki. 21 Pavatamili magono
gamahele changalya, Pauli akayima pagati yavi akajova,
"Vamtopeswa, mbanga kuvya muniyuwanili malovi gangu ga
kuleka kuwuka Kilete, ngatiyepili mang'ahiso ago pamonga na
kuyagisa vindu ivi. 22 Nambu hinu nivayupa mjikangamalisa
mtima, muni kawaka hati mundu mmonga mweiyagisa wumi
waki, nambu watu wene ndi wewiyaga. 23 Ndava muni
golo kilu Mtumu wa kunani kwa Chapanga, kuhuma kwa
Chapanga mwenikumuhengela, anihumalili, 24 akanijovela,
'Pauli, kotoka kuyogopa! Yikukugana kuyima palongolo
ya Nkosi wa ku Loma, Chapanga mwene yimganisi, ndi
kwa ubwina waki akuvasangula wumi wa voha mulugendu
lwinu.' 25 Hinu vamtopeswa, mjikamngamalisa mtima ndava
muni nikumsadika Chapanga kuvya givya mewawa ngati
chenijoviwi. 26 Nambu yikutigana kutagwa kundumba ya
chisiwa chimonga." 27 Ligono la kumi na mcheche kilu
manji pagatumbwili kutimbugana tikanga'iswa kuni na kula
munyanja ya Adilia. Pagati ya kilu vanalihengu muwatu
vaholalili kuvya papipi na pandumba. 28 Vakalonda utali
wa pahi wa nyanja kwa kuhelesa nyosi yeyakungiwi chindu
chechitopa, vapatili utali wa mita alobaini. Na pavapimili
kavili mwanakandahi vapatili utali wa mita selasini. 29 Ndava
ya kuyogopa kukwama mumatalau ndi vakahelesa nanga
mcheche za upandi mumbele mwa watu, vakamuyupa
Chapanga kwicha kanyata. 30 Vanalihengu va muwatu,
vaganili kutila ndi vamali kuhelesa mtumbwi wavi mumanji,
vakongayi kuvya vihamba kulongolo kuhelesa nanga za
muwatu. 31 Nambu Pauli amjovili Mkulu wa msambi yula
pamonga na manjolinjoli vangi, "Vanalihengu ava ngati
vitama lepi mugati ya watu, yati mwisanguliwa lepi." 32
Penapo ndi manjolinjoli vala vakadumula nyosi zezakamwili
mtumbwi wula, vakauleka uhamba na manji. 33 Papipi na
hamba kucha, Pauli akavayupa voha valyayi chakulya, "Lelu
ndi ligono la kumi na mcheche vavili na wogoyi lukumbi
lwoha ulo mwangalya chindu. 34 Hinu, nikuvayupa mlyayi
chakulya muni mukuchigana muhotola kulama, Muni kawaka
hati luyunju lumonga wa mitu yinu lweluyaga." 35 Peamali
kujova malovi ago, Pauli akatola libumunda, akamsengusa
Chapanga palongolo yavi voha akametula akatumbula kulya.
36 Kangi voha vakasindimala mtima, navene mewa vakalya
chakulya. 37 Mugati ya watu wula tavi vandu miya zivili na
sabini na sita. 38 Pevamali kulya na kuyukuta kila mundu, ndi
vapungwizi utopa kwa watu, kwa kutaga nganu munyanja.
39 Kwapachili, vanalihengu vala vaumanyili lepi mulima wula,
ndi vayiwene ndumba yeyivi papipi na manji, vakajovesana
vayegeka watu kwenuko ngati yihotoleka. 40 Ndi, vakadumula
nanga na kuzileka munyanja, mewa vakahuta nyosi za
kugendesela watu, kangi vakatola chitambala chimonga
kulongolo kukinga mpungu, vakahamba kundumba. 41
Nambu vahikili pamngonganu wa manji, na watu wakwamili,
upandi wa kulongolo wajwigwimi mumasavati changali
kunyugusika. Upandi wa mumbele wa watu watumbwili
kudenyekana hipandi hipandi ndava kukang'wa na mpungu
ga manji ga kutimbugana. 42 Manjolinjoli vavi na mpangu
wa kuvakoma vafungwa voha ndava ya kuyogopa kuvya
vihotola kusambalila mbaka kundumba na kutila. 43 Nambu
Mkulu wa msambi yula aganili kumsangula Pauli, avabesili
valeka mpangu wavi. Akalagiza vevimanya kusambalila
vahumba kuhuma muwatu na kusambalila mbaka kundumba,
44 na vevasigalili vajisangula kwa kukamulila mbau amala
chipandi cha watu weudenyiki, ndi tavoha tahikili tavamumi
kundumba.

28 Patamali kuhika bwina kundumba ndi tamanyili kuvya
chisiwa chila chikemelewa Malita. 2 Takangisi ndava
vakolonjinji vatihengili gabwina neju tete. Fula ndi yatumbula
kutonya na kwavili na mbepu, hinu vakoyili motu na
kutigongolela. 3 Pauli anongili ndwika udebe wa sagala

akazikohokea pamotu, penapo ndava ya lyoto la motu, limoma lahumalili musagala na lamulumili Pauli muchiwoko na kujikamulisa. 4 Vala vakolonjinji pavawene limoma lijikamulisi dombeka muchiwoko cha Pauli, vakajovesana, “Chakaka mundu uyu mkomaji, pamonga na kusanguka kufwa munyanja, nambu lihoka litu lelikemiwa ganisa Chapanga likumleka lepi alama.” 5 Nambu mwene akakung'undila limoma pamotu na alemili lepi hati padebe. 6 Vandu vala vevalolokesa kuvya yati ihimba amala kugwa pahi na kufwa. Pavalindili mulukumbi lutali changalola kuvya Pauli apatili lepi lijambu loloha lihakau, ndi vakang'anamusa maholo gavi vakujova mwene ndi lihoka. 7 Papipi na pandu apo pavili na migunda ya Publio, chilongosi wa chisiwa chila. Ndi mwene atigongolili cha uganu na tatamili munyumba yaki mu magono gadatu. 8 Hinu, dadi waki Publio agonili palusongwani, ndava ya utamu na kuseka ngasi. Ndi Pauli ahambili kumlola na peamali kumuyupa Chapanga, akavika mawoko gaki panani ya mtamu ndi akamlamisa. 9 Palahumalili lijambu lenilo, vatamu voha muchisiwa chenicho vabwelili na kulamiswa mewa. 10 Vandu vatipelili njombi ndalindali lukumbi patatumbwili kavili lugendu vayingisi vindu vyoha vyetaganilli muwatu. 11 Payamaliki miyehi yidatu tatumbwili kavili lugendu muwatu wewihuma ku Alekisandalia yeyihongoliwi chimong'omong'o ya “Vachapanga Mapaha.” Watu wenuwo wayimili muchisiwa icho mulukumbi lwoha lwa mbepu. 12 Patahikili pamuji wa Silakusa, tatamili penapo mu magono gadatu. 13 Kuhuma kwenuko tagendili na kuhika kumuji wa Legio. Chilau yaki, mpungu wa kusini watumbwili kubuma, ndi mulugendu lwa magono gavili tahikili pamuji wa Putioli. 14 Kwenuko tavakoli valongo vamsadika, ndi vatigongolili titama nawu mulijuma limonga. Kangi tayendalili na lugendu kuhika ku Loma. 15 Vamsadika va ku Loma vala pevayuwini malovi ga kutivala tete, vakabwela kutali pandu pakugulisila vindu la Apio na Munyumba Zidatu za Vayehe kukonganeka na tete. Pauli peawene akamsengusa Chapanga na kusindimaliswa mtima. 16 Petahikili ku Loma Pauli ayidakiliwi kutama mwene pamonga na linjolinjoli mmonga wa kumlindalila. 17 Pagamaliki magono gadatu, Pauli avakemili pamonga vachilongosi va Vayawudi va pandu apo. Pavakonganiki mwene akavajovela, “Valongo vangu, nene nakungiwi muchifungu ku Yelusalemu kula na kugotolewa kwa vandu va ku Loma, nambu nene nahengili lepi chindu chihakau amala kubela mivelu ya vagogo vitu. 18 Valumi pevamali kunikotakesa vaganili kunilekekesa muni nahengili lepi chindu chihakau chechikunigana kukomiwa. 19 Nambu Vayawudi vala vakabela lijambu ilo, ndi nene nikayupa kuhamuliwa na Nkosi wa ku Loma, nambu navi lepi na chochoha cha kuvatakila vandu va mulima wangu. 20 Ndava ya genago ndi nivakemelili tiwonanganayi na kulongela na nyenye, muni nikungiwi minyololo iyi ndava ya lilagizu la Chapanga kwa Isilaeli.” 21 Vene vakamjovela, “Tete tipokili lepi balua ya kuhuma ku Yudea, mewa kawaka mlongo yoyoha mweahikili kutijovela lasimi amala kulongela chindu chochoha chihakau ndava yaku. 22 Nambu tigana kuyuwana maholo gaku wamwene, muni timanya kuvya chikundi chenicho chibelelewa kila pandu.” 23 Hinu vakayidakilana ligono la kukonganeka nayu, vandu vamahele vamhikili peatamili. Kutumbula lukela mbaka kimihi Pauli avadandaulili na kuvajovela ujumbi wa kuuvala Unkosi wa Chapanga, alingili avakulukisi vayidakila mambu ga Yesu kwa kuhengela malagizu ga Bambu geampelili Musa na mayandiku ga vamlota va Chapanga. 24 Vangi pagati yavi vakofyiliwi malovi gaki, nambu vangi vasadiki lepi. 25 Hinu, vakapechengana mumaholo gavi vene kwa vene. Hinu vawukili ndava Pauli, ajovili lijambu limonga, “Mpungu Msopi avajovili chakaka vagogo vinu mu njila ya mlota wa Chapanga Isaya, 26 akajova, ‘Uvahambila vandu ava uvajovela, kuyuwana yati mwiyuwana, nambu nakumanya, kulola yati mwilola, nambu yati mwimanya lepi. 27 Ndava mitima ya vandu ava yitopa, vadindili makutu gavi, na vakupiki mihu gavi. Ngati lepi kulola kwa mihu gavi ngavayuwini kwa makutu gavi, ngavamanyili kwa luhala lwavi na valeka njila zavi zihakau, kangi nivalamisi.’” 28 Kangi Pauli akajova, “Mmanya kuvya ujumbi wa Chapanga ndava ya kusanguliwa upelikwi kwa vandu vangali Vayawudi. Na vene yati vauyuwanila.” 29 Pauli peamali kujova genago, Vayawudi vakawuka, vakakotana gamahele vene kwa vene. 30 Palukumbi lwa miyaka yivili, Pauli atamili munyumba yeapangili mwene, avagongolili munyumba vandu voha vevabwelili kumjambusa. 31 Avakokosili malovi ga Unkosi wa Chapanga na kuwula vandu ndava ya Bambu Yesu Kilisitu kwa ukekesi na changabesiwa na mundu.

Valumi

1 Nene Pauli niyandika balua iyi, mtumisi wa Kilisitu Yesu,
mwenikemeliwi kuvya mtumi na kuhaguliwi na Chapanga,
kwa lihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. 2
Penapo kadeni, Chapanga avahaidili vandu Lilovi la Bwina
lenili, mu njila ya vamlota vaki ngati cheyiyandikwi mu
Mayandiku Gamsopi. 3 Lilovi la Bwina lenili likumvala
Mwana wa Chapanga, BAMBU witu Yesu Kilisitu, muhiga
avelekiwi mu lukolo lwa nkosi Daudi. 4 Nambu kuuvala
wumi waki chimpungu wa Mpungu Msopi ajilangisi kwa
makakala gaki kuvya Mwana wa Chapanga kwa kuyuka
kwaki. 5 Mu njila yaki, nene nipewili ubwina wa Chapanga
kuvya mtumi, muni ndava ya Kilisitu nivalongosayi vandu va
milima yoha vasadikayi na kuyidakila. 6 Nyenye ndi pagati
ya vandu venavo vevitama ku Loma, muhaguliwi muvyai
vandu vaki Yesu Kilisitu. 7 Hinu nikuvayandikila mwavoha
nyenye mwemwitama ku Loma ndi Chapanga akuvagana,
akavahagula muvyai vandu vaki. Nikuvaganila uteke na
ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu
Yesu Kilisitu. 8 Nitumbula kumsengusa Chapanga wangu mu
njila ya Yesu Kilisitu ndava yinu mwavoha, ndava sadika yinu
yiyuwaniki na vandu voha va pamulima. 9 Nikumhengela
Chapanga, kwa mtima wangu woha kwa kukokosa Lilovi
la Bwina la Mwana waki, mwene amanyili kuvya nijova
chakaka kuvya nikuvakumbuka 10 lukumbi lwoha nikumuyupa
mwene. Nikumuyupa Chapanga akaganayi, anihotosa
nihotola kuvagendelela. 11 Muni ninogela neju kuvalola
na kuhanganila pamonga njombi yeakuvapela Mpungu
Msopi muni avakangamalisa. 12 Chenijova apa tavoha
tikangamalisanayi, sadika yangu yivakangamalisa nyenye, na
sadika yinu yinikangamalisa nene. 13 Valongo vangu, nigana
mumanyai kuvya naganili pamahele kuvagendelela, nambu
mbaka hinu nibesiwi. Nigana kupata gabwina pagati yinu
nyenye vandu mwemukumsadika Kilisitu ngati chenapatili
pagati ya vandu vangali Vayawudi. 14 Nivii na lihengu la
kuvakokosela vandu voha vevavili na uyovelu yabwina na
vana matendu yihakau, vevachenjili na vayimu. 15 Hinu nene
ninogela neju kulikokosa Lilovi la Bwina mewawa nyenye
mwemwitama ku Loma. 16 Nikuliwonela lepi soni Lilovi la
Bwina, ndava lina makakala ga Chapanga ga kumsangula
kila mundu mweisadika, kutumbula kwa Vayawudi kangi kwa
vangali Vayawudi mewawa. 17 Muni Lilovi la Bwina lilangisa
hotohoto Chapanga cheakuvayidakila vandu vavyai vabwina
kwaki. Kwa njila ya kusadika kutumbula utumbukanu mbaka
mwishu. Ngati cheyiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi,
“Mundu mweakitiwi kuvya mbwina palongolo ya Chapanga
yati itama kwa sadika.” 18 Chapanga amanyisi ligoga laki
kuhuma kunani kwa Chapanga kwa kumbudila na uhakau
woha wa vandu, vene kwa uhakau wavi vakuudiva uchakaka
ukoto kumanyikana. 19 Ndava muni, gala gegikita Chapanga
amanyikana kwavi gavi hotohoto, muni Chapanga mwene
agalangisi kwavi. 20 Kutumbula Chapanga peawumbili
mulima, makakala gaki ga magono goha gangali mwishu
na uchapanga waki, chewimanyikana hotohoto hati ngati
uloleka lepi kwa mihu. Nambu vandu vihotola kuulola kwa
vindu vyeawumbili Chapanga. Hinu vandu vavi lepi na
chindu chakujikengelela! (aïdios g126) 21 Pamonga vammanyili
Chapanga, nambu vakumlumba lepi na kumsengusa,
pahali paki, maholo gavi gauyimu na mitima yavi yisopiwi
chitita. 22 Vimeka kuvya vachenjili nambu vayimu. 23
Vileka kumulumba Chapanga mweifwa lepi, na pahali paki
vakuhilumba himong'omong'o yeyiwanangana na mundu
mweifwa, ngati videge amala hinyama amala vingokoko
yeyikwava. 24 Ndava yeniyo, Chapanga avalekili valandayi
mnogo uhakau wa mitima yavi na kukitilana mambu ga
soni muhiga zavi. 25 Vakuung'anamusa uchakaka wa
Chapanga kuvya udese, vakuvigundamila na kuvihengela
vindu vyeviwumbiwi pahala pa Chapanga, vakumlumba lepi
muwumba mwene mweiganikiwa kulumbiwa magono goha
gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 26 Ndava vikita genago,
Chapanga avalekili valandayi mnogo wavi uhakau wa soni.
Hati vadala valekili kugona na vagosi ngati cheyiganikiwa
pahala paki vinogelana vene kwa vene. 27 Na vagosi
mewawa, valekili kugona na vadala ngati cheyiganikiwa,
badala yaki vinogelana vene kwa vene. Vagosi kwa vagosi
vikitilana mambu ga soni, ndava yeniyo vakujiletela vene
kuhamuliwa kwa uhakau wavi wevahengili. 28 Ndava muni
vandu avo vabelili kuvika muluhala lwavi uchakaka wa
kummanya Chapanga, namwene avalekili valanda luhala
lwavi luhakau, vakitili gala gegabesiwi kukitiwa. 29 Vandu
venavo vamemili uhakau woha, uhakau na uhutulu mnogo
kuyola vindu wihu na ukomaji na luhonda na udese na
kuhenga matendu gahakau na kuheha, 30 na kuvakupakisa
vayavi na vevakumuyomela Chapanga na veviliga na
vevakujilumba na vevimeka na viyidakilana kukita gahakau
na vala vevibela kuvayidakila vala vevavaveliki, 31 vayimu
na vilanda lepi lilaganu lavi na vakuvagana lepi vandu na
vakuvahengela lepi lipyana vandu vangi. 32 Vamanyili ngati
malagizu ga Chapanga gijova vandu vevikita vindu ngati
ivi viganikiwa kufwa, nambu vikita vindu vyenivyo ndi lepi
vindu ivyo ndu, ndi mewawa vakuvayidakila vevikita vindu
vyenivyo.

2 Hinu nkozi wangu, ngati ukuvahamula vandu vangi,
katu uhotola lepi kujikengelela, hati ngati veve wayani.
Ndava muni, peuvahamula vangi, kuni wamwene ukita
galagala gevikita vene ukujihamula wamwene. **2** Timanyili
ngati kuhamuliwa na Chapanga kwa vala vevikita mambu
ngati ago ndi uhamula wa chakaka. **3** Nambu veve
nkozi mweakuvahamula vala vevikita mambu ngati ago
kuni wamwene ukita ago. Wu, uhololela uhotola kuyepa
kuhamuliwa na Chapanga? **4** Amala ukuuvevesa ubwina
waki ukulu na kukangamala kwaki na kusindimala kwaki, wu
umanyili lepi ngati ubwina wa Chapanga ukutilongosa tileka
uhakau timuwuyila mwene? **5** Nambu ndava ya ndindani
yinu na unonopa wa mitima yinu yangagana kumuwuyila
Chapanga, ndi ukujivikila uhamula uvaha mu ligono lila
la ligoga la Chapanga, na uhamula waki wewukumganisa
peyigubukuliwa. **6** Chapanga yati akuvalipisila kila mundu
kuwanangana na matendu gaki. **7** Vandu vala veviyendelela
kukita gabwina, kuni vigana utopesa ukulu na wumi
wangahalabika, vandu ava Chapanga yati akuvapela wumi
wa magono goha gangali mwishu. **(aiōnios g166)** **8** Nambu vala
vevilanda mambu gavi vene na vala vevibela uchakaka muni
valanda uhakau, vandu avo Chapanga yati akuvahamula
chakaka kwa ligoga laki likulu. **9** Mang'ahiso na lipyanda
gakumkolela kila mundu mweikita uhakau, gakuvakolela
Vayawudi hoti, kangi kwa vandu vangali Vayawudi. **10**
Nambu Chapanga akuvalumba, akuvatopesa na akuvapela
uteke vala vevikita gabwina, Vayawudi hoti, na vandu vangali
Vayawudi. **11** Muni Chapanga akumbagula lepi mundu
yoyoha. **12** Vandu vangali Vayawudi vangaimanya malagizu
ga Musa kuni vikita uhakau yati viyaga changamanya
malagizu. Na Vayawudi vevimanyili malagizu kuni vikita
uhakau yati vihamuliwa kwa Malagizu genago. **13** Muni
lepi veviyuwana malagizu ndi vikita gabwina palongolo
ya Chapanga, nambu vala vevikamula malagizu ndi
veviyidakiliwa kuvya vabwina palongolo ya Chapanga. **14**
Vandu vangali Vayawudi vangamanya Malagizu ga Musa,
pala pevikita mambu mu uyovelu yevavelikiwi nazu kwa
kuwanangana na malagizu vene vilangisa kuvya vamanyili
gegiganikiwa kuhenga hati ngati vangamanya malagizu. **15**
Ndava muni mwenendu wavi wilangisa malagizu yiyandikwi
mu mitima yavi. Mitima yavi yilangisa kuvya lijambu lenili
ndi chakaka, muni maholo gavi gilangisa kuvya lukumbi
lungi gakuvatakila, na lukumbi lungi gakuvakengelela. **16**
Aga yati gihumalila ligono Chapanga peihamula mambu
ga mfiyu ga vandu mu njila ya Yesu Kilisitu ngati chelijova
Lilovi la Bwina lenivakokosili. **17** Hinu veve mweukujikemela
Myawudi, ukuyihuvalila malagizu ga Musa na kumekela
kuvya wa mundu wa Chapanga. **18** Ukugamanya gala
geigana Chapanga ugakitayi na uhotola kuhagula gabwina
muni malagizu gakuwulili, **19** veve ujilola kuvya chilongosi wa
vandu ngalola na lumuli kwa vala vevavi kuchitita, **20** veve
ndi muwula wa vayimu na muwula wa vandu vangakangala.
Ndava muni uholalela mu malagizu weuvinayu luhala lwoha
na chakaka. **21** Ndi veve ukuvawula vangi, ndava kyani
ukujiwula lepi wamwene? Ukuvakokosela vangi vakotoka
kuyiva ndava kyani wamwene uyiva? **22** Ujova, “Mkoto kukita
ugoni,” Ndava kyani wamwene ugonekana? Ukuyivenga
michapanga ya vimong'omong'o nambu wamwene uyingila
na kuyiva vindu munyumba za michapanga? **23** Umeka
ngati uvi na malagizu ga Chapanga, ndava kyani wamwene
ukumvevesa Chapanga na kudenya Malagizu gaki? **24** Vandu
vangali Vayawudi vakuliliga liina la Chapanga “Ndava ya
matendu ginu nyenye Vayawudi.” **25** Kudumula jandu ngalivii
lijambu labwina ngati wikamula Malagizu ga Chapanga,
nambu ngati widenya Malagizu ndi ngausigalili changali
kudumula jandu. **26** Mundu angali myawudi mweangadumula
jandu akakitayi ngati Malagizu gigana wuli, yati ivalangiwa
lepi ngati mundu mweadumwili jandu? **27** Vandu vangali
Vayawudi vala vangadumuliwa jandu, vikamula Malagizu
yati vakuvahamula nyenye Vayawudi muni mukamula lepi
Malagizu, hati ngati muvi nagu malagizu gegayandikwi na
mudumuliwi jandu. **28** Ndi kujova, mundu ivya lepi Myawudi
wa chakaka kwa kulolekana chakuvala amala mundu ivya
lepi Myawudi wa chakaka, kwa kudumuliwa jandu. **29**
Myawudi wa chakaka ndi yula mweavili myawudi cha mugati,
ndi mweadumwili jandu mu mtima. Lihengu lenili ndi la
Mpungu wa Chapanga, lepi lijambu la malagizu gayandikwi.
Mundu wa naha yati ilumbiwa na Chapanga ndi lepi na
vandu.

3 Wu, Myawudi ana chindu choki chingi chechiyonjokisi
kuliku vandu vangi? Amala kudumula jandu kuna
chiyonjokesu? **2** Ena, chivili chiyonjokesu. Kutumbula,
Chapanga avagotolili Vayawudi ujumbi waki. **3** Nambu
yivya wuli ngati vangi vavi vangasadika? Wu, lijambu lenili
yati liwusa usadikika wa Chapanga? **4** Hati padebe! Leka
Chapanga alolekana mchakaka magono goha, hati ngati kila
mundu mdese. Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, “Kila
pewijova, ulangisa uchakaka, pevakuhamula, yati wihotola
pevakutakili.” **5** Nambu, ngati uhakau witu ulangisa Chapanga
ikita gabwina, hinu tijova wuli? Wu, tijova Chapanga ibuda
peakutihamula? Penapa nilongela chiumundu. **6** Hati padebe!
Ngayivyai naha, Chapanga ngaihotola wuli kuvahamula
vandu voha va pamulima? **7** Mundu ihotola kukota, “Ngati

udese wangu yati utangatila kulangisa neju uchakaka wa
Chapanga na kulangisa ukulu waki, hinu ndava kyani
nihamuliwa kuvya nimbudili Chapanga!" 8 Hinu ndava
kyani tijova lepi, tikitayi gahakau ndi tipatayi gabwina!
Vandu vatiligili, vakajova kuvya nene niwula chenicho. Yati
vihamuliwa ngati cheyiganikiwa. 9 Hinu tijova kyani? Wu,
Tavayawudi tavabwina kuliku vandu vangi? Hati padebe!
Ngati chenivajovili pakutumbula kuvya Vayawudi na vandu
vangali Vayawudi voha vetalaliwa na kubuda. 10 Ngati
Mayandiku Gamsopi chegijova, "Kawaka hati mmonga
mweavili mbwina palongolo ya Chapanga! 11 Kawaka mundu
mweamanyili, mewa kawaka hati mmonga mweinogela
kumlonda Chapanga. 12 Voha vamlekili Chapanga, voha
vabudili, kawaka mweikita gabwina, kawaka hati mmonga.
13 Malovi gavi ginunga ngati litinda leligubukuliwi, lulimi
lwavi lumemili udese, Mu milomo yavi gihuma malovi gana
chimatila ngati cha liyoka. 14 Milomo yavi yimemili likoto na
lipyanda. 15 Vandu avo vihamba kanyata kukoma vandu,
16 Poha pevihamba vihalabisa na kuleka mang'ahiso. 17
Vamanyili lepi kutama cha uteke. 18 Vakumyogopa lepi
Chapanga hati padebe." 19 Hinu timanyili kuvya malagizu ga
Musa peyijova na vandu vala veviganikiwa kulongoswa na
malagizu, muni kila mundu akotoka kuhotola kujikengelela,
na vandu voha vahamuliwa na Chapanga. 20 Muni kawaka
mundu yoyoha mweiyidikiwa kuvya mbwina palongolo
ya Chapanga kwa kuyidakila Malagizu. Nambu malagizu
gakutikita timanya kubuda. 21 Nambu hinu, njila ya Chapanga
ya kuvayidikila vandu kuvya vabwina palongola yaki yimali
kumanyikana. Njila yeniyi yihuvalila lepi Malagizu ga Musa.
Hati hitabu ya Malagizu vyeviyandikwi na Musa na vamlota
Chapanga vijova lijambu lenili. 22 Chapanga akuvakita
vandu kuvya vabwina palongolo yaki kwa kumsadika Yesu
Kilisitu. Chapanga ikita chenichi kwa voha vevakumsadika
Kilisitu, kawaka mlekengano kwa Vayawudi na vandu vangali
Vayawudi. 23 Vandu voha vambudili Chapanga na vavi kutali
na ukulu wa Chapanga. 24 Nambu kwa njombi waka ya
ubwina wa Chapanga, vandu voha viyidikiwa kuvya vabwina
kwa njila ya Yesu Kilisitu mweakuvagombola. 25 Chapanga
amuwusili Yesu avya luteta, muni kwa ngasi yaki ahotola
avalekekesa vandu kumbudila Chapanga kwa sadika yavi
kwa Yesu Kilisitu. Akitili chenicho muni alangisa ubwina
waki palongolo ya vandu. Kwakona Kilisitu kufwa Chapanga
alolili ndu changali kuvabuna ndava ya mabudilu gavi. 26
Nambu kwa lukumbi ulu amuwusili Yesu muni kulangisa
mwene ndi mbwina, na kwa kukita chenicho Chapanga
ilangisa kuvya mwene ndi mbwina na ihotola kuvakita vandu
kuvya vabwina palongolo yaki kwa kumsadika Yesu. 27 Hinu
tihotola kumekela kyani? Kawaka! Ndava kyani! Wu, mundu
ihotola kumeka ndava kuyidakila Malagizu ga Chapanga?
Lepi! Nambu muni tikumsadika Yesu Kilisitu. 28 Ndava
muni tilola kuvya Chapanga akumkita mundu kuvya mbwina
palongolo yaki kwa njila ya sadika, lepi kwa kuyidakila
Malagizu. 29 Wu, Chapanga ndi Chapanga wa Vayawudi
vene ndu? Wu mwene lepi Chapanga wa vandu vangali
Vayawudi mewawa? Ena, mwene ndi Chapanga wa vandu
vangali Vayawudi mewawa. 30 Chapanga ndi mmonga,
na akuvakita Vayawudi vavya vabwina palongolo yaki kwa
sadika yavi, mewawa akuvakita vandu vangali Vayawudi
vavyayi vabwina palongolo yaki kwa njila ya sadika yiyoyo.
31 Wu, hinu tikuyivika kutali Malagizu kwa sadika iyi? Hati
padebe, nambu tikuyitopesa Malagizu.

4 Hinu tijova wuli, ndava ya Ibulahimu gogo witu? Ajiwulili
kyani? 2 Muni ngati Ibulahimu avalangiwi ubwina
palongolo ya Chapanga kwa gala geakitili, ngaavili na chindu
cha kumekela, nambu lepi palongolo ya Chapanga. 3 Ndava
muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Ibulahimu amusadiki
Chapanga, ndi mwene Chapanga amuyidikili kuvya mbwina
palongolo yaki." 4 Muhenga lihengu ilipwa luhuna, luhuna
lwaki lepi njombi nambu ndi chindu cheiganikiwa kupewa.
5 Nambu mundu mwangahuvalila matendu gaki mwene,
nambu akumsadika Chapanga mweakuvakita vabudanu
kuvya vangabuda, hinu Chapanga akuyidakila sadika ya
mundu mwenuyo, akumyidakila kuvya mbwina palongolo
yaki. 6 Na mwene Daudi ajovili chindu chichichi, luheku lwa
mundu yula Chapanga mweakumyidakila kuvya mbwina
palongolo yaki changalola matendu gaki. 7 "Vamotisiwi vala
vevalekekiswi uhakau wavi, kumbudila kwavi Chapanga
kuwusiwi. 8 Amotisiwi mundu yula, ndi BAMBU ivalanga
lepi kubuda kwaki." 9 Wu, kumotisiwa kwenuko yeajovili
Daudi ndi vandu vevadumwili jandu vene? Lepi mewawa
vandu vangadumula jandu. Ngati chenalongolili kujova,
"Ibulahimu amsadiki Chapanga na kwa sadika yaki Chapanga
amvalangili kuvya mbwina palongolo yaki." 10 Wu, Ibulahimu
ayidakiwi kuvya mbwina palongolo ya Chapanga peavi
akona kudumula jandu amala peamali kudumula jandu?
Kwakona kudumuliwa jandu, na lepi peamalili kudumuliwa
jandu. 11 Ibulahimu adumwili jandu mwanakandahi, na
kudumula jandu kwaki kwavili ulangisu kuvya Chapanga
amyidikili kuvya mbwina ndava ya kusadika kwaki kwakona
kudumula jandu. Hinu, Ibulahimu avi Dadi wa vandu voha
vevakumsadika Chapanga, hati ngati vangadumula jandu,
muni Chapanga avavalangila ubwina palongolo yaki. 12
Mewawa Ibulahimu ndi Dadi wa vala vevadumwili jandu,
nambu lepi ndava ya kudumula jandu ndu, ndi ndava vilanda

njila yilayila ya sadika yeavi nayu Dadi witu Ibulahimu
kwakona angadumula jandu. 13 Ndava muni chealagini
Chapanga kuvya yati ukuuhala mulima yabweli lepi kwa
Ibulahimu amala mu chiveleku chaki kwa kuyidakila Malagizu
nambu mu njila ya kuvya mbwina palongolo ya Chapanga
yeyibwela kwa sadika. 14 Ngati chealagazili Chapanga
chipokelewa na vandu veviyidakila Malagizu ndu, hinu sadika
chindu lepi. 15 Malagizu gileta ligoga la Chapanga, malagizu
ngati kawaka, ngakuvi lepi kudenya Malagizu. 16 Ndava
yeniyo, chila chealagini Chapanga chibwela kwa sadika,
genago geajovili gihuma mu ubwina waki, na ndi ulangisu
wa kulangisa kuvya ndi chakaka kulagana kwenuko ndava
ya viveleku vyaki, lepi ndava ya vala vevikamula Malagizu
ndu, ndi mewawa kwa vevisadika ngati cheakitili Ibulahimu,
mweavili Dadi witu tavoha. 17 Ngati Mayandiku Gamsopi
chegijova, “Nikuhagwili uvyai Dadi wa makabila gamahele.”
Mwene ndi Dadi witu palongolo ya Chapanga mweamsadiki.
Chapanga mweakuvapela vevafwili wumi, na kwa amuli
yaki, vindu vyangavya vivya. 18 Hati payavili kawaka chindu
chechamkitili Ibulahimu ahuvalila chila chealagini Chapanga,
Ibulahimu amusadiki Chapanga na kulihuvalila lilaganu, ndi
akavya dadi wa makabila goha. Ngati Mayandiku Gamsopi
chegijova, “Chiveleku chaku yati chivya chamahele ngati
ndondo.” 19 Ibulahimu avili mgogolo neju, miyaka yahegalili
miya yimonga nambu mwene asadiki neju, hati ngati amanyili
ihotola lepi kupata mwana ndava higa yaki yavili ngati yifwili,
na mdala waki Sala avili ngaveleka, 20 Ibulahimu alekili
lepi kulisadika lilaganu la Chapanga na alyungi lyungili
lepi apatili makakala ndava ya sadika yaki, akamulumba
Chapanga. 21 Chakaka amanyili ngati Chapanga ihotola
kugakita gala gealagini nayu. 22 Ndava ya sadika yaki,
“Chapanga amvalangili Ibulahimu kuvya mundu mbwina
palongolo yaki.” 23 Malovi aga, “Avalangiwi ubwina palongolo
ya Chapanga,” Gayandikwi lepi ndava ya Ibulahimu mwene,
24 genaga tayandikiwi tete vetivalangiwi vabwina palongolo
ya Chapanga, tete vetikumsadika amuyukisi Yesu, BAMBU
witu, kuhuma kwevafwili. 25 Mwene awusiwi akomiwa ndava
ya kubuda kwitu, kangi ayukili muni tivalangiwa kuvya
tavabwina palongolo ya Chapanga.

5 Hinu, ndava muni tikitiwi kuvya vabwina plongolo ya
Chapanga kwa sadika, hinu tivii na uteke na Chapanga
kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu. 2 Kwa njila ya sadika
Yesu atikitili tiumanyai ubwina wa Chapanga, ndi hinu titama
mwenumo. Na tete tihekelela mu huvalila yitu kuhanganila
ukulu wa Chapanga. 3 Lepi genago ndu, nambu mewawa
tihekelela mang'ahiso gitu ndava timanyili mang'ahiso
gileta usidindimala, 4 na usindimala wileta ukangamala na
ukangamala wileta huvalila. 5 Huvalila yeniyo yikutivinisa
lepi mtima ndava Chapanga amali kuyisopa mu mitima
yitu uganu waki kwa njila ya Mpungu Msopi mweatipelili
tete. 6 Lukumbi lwealuhagwili Chapanga pelwahikili petavili
takona vangolongondi, Kilisitu afwili ndava ya tete tavahakau.
7 Ndava muni yinonopa mundu kufwa ndava ya mundu
mbwina palongolo ya Chapanga, manya mundu ihotola kufwa
ndava ya mundu mbwina. 8 Nambu Chapanga atimanyisi
cheakutigana, muni lukumbi patavili takona mukumbudila
Chapanga, Kilisitu afwili ndava yitu. 9 Ndava muni hinu tikitiwi
kuvya vabwina palongolo ya Chapanga kwa ngasi ya Kilisitu,
chakaka akutisangula kuhuma mu ligoga la Chapanga. 10
Muni petavili tavamakoko, Chapanga atitepulanisi nayu kwa
lifwa la Mwana waki. Ndava hinu titepulaniswi nayu chakaka
yati tisanguliwa kwa wumi wa Kilisitu. 11 Lepi genago ndu,
mewawa tihekelela pa gala geagahengili Chapanga mu
njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu ndi mweatitepulanisi na
Chapanga. 12 Kumbudila Chapanga kwayingili pamulima
kwa njila ya mundu mmonga, na lifwa layingila ndava ya
kubuda. Ndi lifwa lavabwelili vandu voha, ndava voha vakitili
gahakau. 13 Kwakona Malagizu ga Musa kuvya, kubuda
kwavili pamulima. Nambu kubuda kwavalangiwi lepi lukumbi
Malagizu payavili lepi. 14 Nambu kuhuma lukumbi lwa Adamu
mbaka lukumbi lwa Musa, lifwa lavatalalili vandu voha hati
vala vevabudili lepi ngati cheabudili Adamu, kuleka kuyidakila
gealagini na Chapanga. Adamu avili ngati ulangisu wa Kilisitu
mweabwelili mwanakandahi. 15 Nambu kubuda kwa Adamu
kuhotola lepi kuwanangiswa na ubwina wa Chapanga. Muni
hati ngati vandu vamahele vafwili kwa kubuda kwa mundu
mmonga, Chapanga avayonjokisi ubwina waki na njombi
zaki zezadandasiki kwa vandu vamahele mu njila ya ubwina
wa mundu mmonga ndi Yesu Kilisitu. 16 Njombi ya Chapanga
yiwanangana lepi na kubuda kwa mundu mmonga. Muni
mundu mmonga peabudili, Chapanga amhamwili, nambu
pala pavabudili vandu vamahele Chapanga aletili njombi
ya kuvakita vandu vavyai vabwina palongolo yaki. 17 Kwa
kubuda kwa mundu mmonga, lifwa latalalili mu njila ya
mundu mwenuyo mmonga. Nambu chila cheakitili mundu
mmonga yula, ndi Yesu Kilisitu, chivaha neju. Vandu voha
vevipokela ubwina wa Chapanga na njombi ya kukitiwa
vabwina palongolo ya Chapanga yati vitalalili wumi mu njila
Yesu Kilisitu. 18 Hinu ngati kubuda kwa mundu mmonga
kukitili vandu voha kuhamuliwa mbunu, mewawa chindu
chimonga chabwina kwa Chapanga chikuvakita vandu voha
vakumganisa na kuvapela wumi. 19 Ndava muni kubela
kuyidikila kwa mundu mmonga vandu vamahele vayingili

mukubuda, nambu kuyidikila kwa mundu mmonga vandu
vamahele vakitiwi vabwina palongolo ya Chapanga. 20
Malagizu ga Musa yabwelili muni vandu vajimanyayi kuvya
chavambudili Chapanga, nambu pala kumbudila Chapanga
pepayonjokisi ndi, ubwina wa Chapanga wayonjokisiki neju.
21 Hinu, ngati kubuda chekwatalalili na kuleta lifwa, mewawa
ubwina wa Chapanga yati ulongosi munjila ya kuvakita vandu
vavyai vabwina palongolo yaki na kuvalongosa vapatayi
wumi wa magono goha gangali mwishu mu njila ya Yesu
Kilisitu BAMBU witu. **(aiōnios g166)**

6 Tijova kyani hinu? Ndi tiyendelela kutama mukubuda muni
ubwina wa Chapanga uyonjokeseka? 2 Hati padebe!
Petijova ndava ya makakala ga kumbudila Chapanga gegavi
mugati yitu tete ngati tifwili, wu, tiyendelela wuli kutama
mukubuda? 3 Wu, mmanyi lepi ngati petabatiziwi tawungini
na Kilisitu Yesu? Tabatiziwi na kuwungana nayu mu lifwa laki.
4 Patabatiziwi tazikiwi pamonga nayu na kuwungana nayu
mu lifwa laki, muni ngati Kilisitu cheayukili kuhuma lifwa kwa
ukulu wa Dadi, mewawa na tete tihotola kutama muwumi wa
mupya. 5 Muni, ngati tete tiwungini nimwene mulifwa ngati
cheafwili mwene, mewawa tiwungana nayu mkuyukiswa
ngati cheayukili mwene. 6 Timmanyili ngati matendu gitu ga
kadeni gavambiwi pamsalaba pamonga na Kilisitu, muni
makakala ga kubuda gegavi mu higa yitu yihalabiswai, na
tikotoka kuvya kangi vavanda va kubuda. 7 Ndava muni,
mundu akafwayi ivya lepi pahi ya makakala ga kumkubudila
Chapanga gegihenga lihengu mugati yitu. 8 Hinu, ngati
tikafwai pamonga na Kilisitu, tisadika kuvya titama mewa
pamonga na mwene. 9 Muni, timanyili ngati Kilisitu amalili
kuyuka kuhuma kufwa namwene ifwa lepi kangi, mewa
lifwa nakumtalalila kavili. 10 Ndava afwili mala yimonga
ndu, kubuda kuvi lepi na makakala kavili kwaki, na hinu
mumi na itama pamonga Chapanga. 11 Mewawa na nyenye
mjivalangayi mfwili kwa malovi ga makakala ga kumbudila
Chapanga na mlongoswa lepi kangi na kubuda, nambu
chemwitama mu kuwungana na Chapanga kwa njila ya
Kilisitu Yesu. 12 Hinu, kumbudila Chapanga kukoto kutalalila
higa yinu yeyifwa, muni mkoto kuyidakila mnogo wa higa.
13 Mewawa mkoto kuwusa hati chiwungu chinu chimonga
cha higa ndava ya kumbudila Chapanga. Pahala paki,
mujiwusai mwavene kwa Chapanga ngati vandu vevayukiswi
kuhuma lifwa, mujiwusa mwavene kwa Chapanga ndava ya
lihengu la kumganisa mwene. 14 Muni, kumbudila Chapanga
kukoto kuvya na makakala panani yinu, muni nyenye
mwilongoswa lepi na malagizu, nambu mwilongoswa na
ubwina wa Chapanga. 15 Hinu, tijova wuli? Wu, tiyendelela
kukita uhakau ndava tilongoswa lepi na malagizu nambu
tilongoswa na ubwina wa Chapanga? Hati padebe! 16 Mmanyi
ngati mukajiwusayi mwavene ngati vavanda kumuyidakila
mundu nunuyu, nyenye mwivya chakaka vavanda va
mundu yula mwemukumuyidakila. Mkavyai vavanda va
kumbudila Chapanga yati mmalikisila kulifwa, amala mkavya
vavanda va kumuyidakila Chapanga yati mwivya vabwina
palongolo yaki. 17 Nambu asengusiwayi Chapanga ndava
muni hati ngati mwavi vavanda va kumbudila Chapanga,
nambu hinu mkamula kwa mtima woha uchakaka wa
gala goha gegavi mu mawuliwu gemwapokili. 18 Nyenye
pemwagomboliwi kuhuma uvanda wa kumbudila Chapanga,
mukavya vavanda va kuhenga geigana Chapanga. 19
Penapa nijova lepi malovi geginonopa nitumila malovi
ga magono goha muni nyenye muhotola lepi kuniyelewa
chenijova. Ngati kadeni chamwajiwusili kuvya vavanda va
kubuda na uhakau, mewawa hinu mganikiwa mujiwusayi
kuvya vavanda kuhenga gala geigana Chapanga muni
munyambiswa. 20 Ndava muni pemwavili vavanda va
kumbudila Chapanga mwakungiwi lepi kuhenga mambu
gegakumganisa Chapanga. 21 Hinu mwapatili chiyonjokesu
choki magono gala ndava ya mambu gala gemwakitili na
hinu mwikola soni? Ndava gala gemwakitili gileta lifwa!
22 Nambu hinu mmalili kugombolewa kuhuma ku uvanda
wa kumbudila Chapanga na muvi vavanda va Chapanga.
Chiyonjokesu chemuvi nachu hinu Umsopi ndi wewileta
wumi wa magono goha wangali mwishu. **(aiōnios g166)** 23
Ndava muni luhuna lwa kumbudila Chapanga ndi lifwa,
nambu njombi ya Chapanga ndi wumi wa magono goha
gangali mwishu mukuwungana na Kilisitu Yesu, BAMBU
witu. **(aiōnios g166)**

7 Valongo vangu, mmanyili chakaka genijova, muni nijova
na vandu vevamanyili Malagizu. Malagizu yikumtalalila
mundu peivya mumi. 2 Luhumu, mdala peigegewa ikungwa,
ikungiwa na mhilu lukumbi lwoha mgosi waki peivya mumi,
nambu mgosi waki peifwa, ndi mdala mwenuyo ikungiwa
lepi na Malagizu ga kugegana. 3 Ndi mdala mwenuyo
akatama na mgosi yungi lukumbi mgosi waki akona mumi,
mdala mweneuyo yati ikemelewa mkemi. Nambu ngati mgosi
waki afwili, mdala mwenuyo ikungiwa lepi na Malagizu,
hati akagegewayi na mgosi yungi, mdala mwenuyo ivya
lepi mkemi. 4 Mewawa valongo vangu, muvi lepi pahi ya
Malagizu muni muwungini na higa yeniyi mana yaki ya
Kilisitu peafwili na nyenye mwafwili pamonga nayu, hinu
muvi vandu vaki mwenuyo mweayukiswi kuhuma lifwa,
ndi timuhengela gabwina Chapanga. 5 Muni, patatamili

mukulongoswa na mnogo uhakau wemwavelekiwi nawu,
mnogo wenuwo wakohakiwi na malagizu, zakitili lihengu
muhiga yitu, na goha getahengili gamalakili mu lifwa. 6
Nambu hinu tilekekiswi kuhuma mu Malagizu gegatikungili
ngati vavanda ndava tafwili pamonga na Kilisitu. Ndi
timuhengela lihengu Chapanga mu njila ya mupya ya Mpungu
Msopi lepi mu njila ya kadeni ya Malagizu gegayandikwi. 7
Hinu tijova wuli? Wu, Malagizu ndi kumbudila Chapanga?
Hati padebe! Nambu changali Malagizu, nene nganimanyi
lepi kumbudila chapanga ndi chindu kiki. Muni Malagizu
pegajovili "Ukoto kunogela, chindu cha muyaku," Nganimanyi
lepi kunogela ndi uhakau. 8 Mu kuhengela Mihilu yeniyo,
kumbudila Chapanga kupata fwasi ya kuyimusa mnogelu
uhakau wowoha mugati yangu. Muni, changali Malagizu
kubuda kufwili. 9 Kadeni navili mumi changa mihilu nambu
malagizu pagabwelili, kumbudila Chapanga kwatumbwili
kuhenga lihengu muwumi wangu na nene navi ngati nifwili,
10 Mihilu yeniyo yaganikiwi kuleta wumi, nambu kwa nene
galetili lifwa. 11 Muni kubuda kwapatili fwasi kwa mbesu
wenuwo yanikongili na kunikoma. 12 Hinu, Malagizu ga Musa
ndi gamsopi, na mihilu ya msopi, gakumganisa Chapanga na
yabwina. 13 Wu, chindu chabwina chiniletili lifwa langu? Hati
padebe! Yahengiki chenicho, muni kumbudila chapanga,
yimanyikana ngati kumbudila Chapanga, mu njila ya ubwina
yeyikuniletela lifwa langu. Hinu kumbudila Chapanga mu
njila ya Malagizu galangisi kuvya chindu chihakau neju. 14
Timanyili kuvya Malagizu ndi ga Chimpungu, nambu nene
namundu wa chimpungu lepi, nene niguliswi ngati mvanda
mu kumbudila Chapanga. 15 Nimanyili lepi chenikita, muni
gala genigana kukita, nikita lepi, nambu gala genikugahakali
ndi genikugakita. 16 Nikahengayi gala genikugagana lepi
kuhenga, yeniyi yilangisa kuvya niyidakila Malagizu gabwina.
17 Hinu, lepi namwene mwenikita chindu chenichi, nambu
kumbudila Chapanga kwekutama mugati yangu. 18 Nimanyili
kuvya kawaka chabwina chochoha mugati yangu, mu mnogo
wangu uhakau wenivelekiwi nawu. Ndava muni, nigana kukita
gabwina nambu nihotola lepi. 19 Ndava muni, nikita lepi
labwina lila lenigana, nambu nikita gala gahakau nangagana.
20 Ngati nikita gala genigana lepi kukita, yeniyi yilangisa
kuvya nene lepi mwenikita ago ndi kubuda kwekuvili mugati
yangu ndi kukita genago. 21 Hinu, niliwene lijambu lenili
lihenga lihengu mugati yangu, penigana kukita gabwina,
nambu nikujikolela lihakau ndi lenihagula kukita. 22 Mugati
mwa mtima wangu nihekelela Malagizu ga Chapanga. 23
Nambu nilola kuvya Malagizu wungi ukita lihengu muhiga
yangu, mhilu weulekengana na wula weuyidikiwa na luhala
lwangu. Muhilu weunikita nivyayi mkungiwa wa malagizu ga
kubuda kwekukita lihengu muhiga yangu. 24 Namuyinu nene!
Yani mweakunisangula kuhuma mulifwa lwenipelekwa na
higa yeniyi? 25 Sengusa kwa Chapanga mweakunigombola
munjila ya Yesu Kilisitu BAMBU witu! Chenichi ndi chenivili,
namwene, kwa luhala lwangu namvanda wa Malagizu ga
Chapanga, nambu kwa mnogo uhakau wenivelekiwi nawu
ya kumbudila Chapanga.

8 Ndi hinu, kawaka kuhamuliwa mbunu kwa vala
vevawungini na Kilisitu Yesu. 2 Muni, mukuwungana na
Yesu Kilisitu, Malagizu ga Mpungu Msopi mweileta wumi kwa
yinigombwili kuhuma mu malagizu ga kumbudila Chapanga
na lifwa. 3 Chapanga akitili lijambu lila langahotoleka
kuhengeka na Muhilu ndava ya mnogo uhakau wetavelekiwi
nawu, wewayikitili Malagizu genago kuvya ganyong'onyo.
Chapanga amtumili Mwana waki ngamwene mweavi na higa
ngati tete vetibuda, muni ahukumwayi kubuda, na kwa higa
yaki yeniyo akakomekesa kubuda. 4 Chapanga akitili chenichi
muni gala gegiganikiwa na Malagizu ga Musa gahengekayi
mugati yitu neju, tete vetitama kwa makakala ga Mpungu
Msopi ndi lepi kwa makakala ga mnogo uhakau wetivelekiwi
nawu. 5 Muni, vala vevitama kulandana na mnogo uhakau
wa wakuvelekewa nawu maholo gavi gitalaliwa na mnogo
uhakau wenuwo. Nambu vala vevitama kulandana na uganu
wa Mpungu Msopi, vitalaliwa na gala geigana Mpungu Msopi,
6 maholo gegilongoswa na mnogo uhakau wakuvelekewa
nawu weyileta lifwa, nambu uholalelu wewilongoswa na
Mpungu Msopi uleta wumi na uteke. 7 Mundu, mweitalaliwa
na maholo ga mnogo uhakau weavelikwi nawu ivya likoko wa
Chapanga. Ndava muni ilanda lepi Malagizu ga Chapanga
mewa akuyiyidakila lepi. 8 Vandu vevilongoswa na mnogo
uhakau wa higa yeavelekiwi nayu nakuhotola kumganisa
Chapanga. 9 Nambu nyenye Mpungu wa Chapanga akatama
mugati yinu yati mwilongoswa lepi na mnogo uhakau wa higa
weavelekiwi nawu nambu mwilongoswa na mpungu. Ngati
mundu yoyoha avi lepi na mpungu wa Kilisitu, mwenuyo
lepi wa Kilisitu, 10 Nambu ngati Kilisitu avili mugati yinu,
mpungu akuvapela wumi muni nyenye muvalangiwi ubwina
palongolo ya Chapanga. Hati ngati higa yinu yati yifwa
ndava ya kubuda nyenye mwakona mumi. 11 Ngati Mpungu
wa Chapanga mweamuyukisi Yesu kuhuma mulifwa itama
mugati yinu, ndi mwenuyo mwamuyukisi Kilisitu mewawa
yati akuiyukisa higa yinu yeyifwa. Yati ikita chenicho mu
njila ya Mpungu waki wewitama mugati yinu. 12 Hinu ndi,
valongo vangu, tivii na lihengu, tiganikiwa lepi kutama ngati
mnogo witu uhakau wetivelekiwi nawu chewigana titama. 13
Ndava muni, mukatama ngati higa cheyigana chakaka yati

mwifwa. Nambu ngati mkagakoma matendu ginu gahakau
mu njila ya Mpungu Msopi, yati mwivya muwumi. 14 Ndava
muni voha vevilongoswa na Mpungu wa Chapanga ndi vana
va Chapanga. 15 Ndava muni, mwampokili lepi Mpungu
mweakuvakita vavanda kangi mweakuvayogofya, nambu
mwampokili Mpungu mweakuvakita vana va Chapanga. Ndi
tikumkemela Chapanga “Aba,” Ndi mana yaki “Dadi!” 16
Mpungu wa Chapanga mwene iwungana na mpungu witu
na ijova kuvya chakaka tete ndi tavana va Chapanga. 17
Hinu, yikavya tete tavana vaki, ndi vahali va Chapanga
yati tipokela vindu vyeativikili Chapanga pamonga na
Kilisitu, muni tikang'aikayi pamonga nayu mewawa yati
tihanganila nayu muukulu waki. 18 Nilola kuvya mang'ahiso
ga lukumbi ulu lwa hinu katu chindu lepi ngati tiwanangisa
na ukulu weugubukuliwa kwitu. 19 Viumbi vyoha vilindila
kwa mnogo uvaha Chapanga avamanyisa vana vaki. 20
Ndava muni, viumbi vyoha vyabadiliswi na kuvya vyangali
mana, lepi kwa kugana vyene nambu vyakitiwi kwa uganu
wa Chapanga, Hati naha livii huvalila, 21 muni viumbi na
vyene yati vilekekeswa kuhuma mu uvanda wa kuhalibika,
na viyingila muukulu wa kulekewa kwa vana va Chapanga.
22 Muni timanyili mbaka hinu, viumbi vyoha ving'ita kwa
mvinisu ngati lipyanda la kuveleka mwana. 23 Nambu
lepi viumbi vyenivyo ndu, hati tete vetivili na Mpungu
mwenuyo, mweavili njombi ya kutumbula ya Chapanga,
mewawa cha mugati ting'ita kwa lipyanda, tilindila kwa
mnogo ligono lila Chapanga leakutigubukula tete kuvya
vana vaki chakaka na kuying'anamusa higa zitu kuvya
zamupya. 24 Muni tisanguliwi nambu takona tivii na huvalila
yeniyi. Nambu chindu chechihuvaliwi chakalolekana, lepi
huvalila kavili. Ndi mundu yoki ihuvalila chindu chila cheavili
nachu? 25 Ngati tikuchihuvalila chila tangachiwona, ndi
tikuchilindila kwa kusindimala. 26 Mewawa, na mwene
Mpungu Msopi akutitangatila mu kulenda kwitu. Muni timanyi
lepi cheyiganikiwa tiyupayi, na Mpungu mwene akutiyupila
tete kwa Chapanga kwa kung'ita kwa malovi gangajoveka.
27 Ni mwene Chapanga mweilola mbaka mumitima ya vandu,
amanyili uholalelu lwa Mpungu, muni Mpungu akuvayupila
vandu va Chapanga, kulandana na uganisu wa Chapanga.
28 Chakaka timanyili mu mambu goha Chapanga ihenga
lihengu kwa chiyonjokesu cha vala vevakumgana, vala
vevakemeliwi kuhenga gala geigana mwene gahengekayi.
29 Muni avo Chapanga avamanyili kutumbula kadeni, ndi
avahagwili vawananganayi na Mwana waki, muni mwana
avyayi wa kutumbula pagati ya valongo vamahele. 30 Ndi,
vala Chapanga avahagwili, mewawa avakemili, na venavo
veavakemili vabwina palongolo yaki na venavo vevakitili
vabwina ndi akahanganila nawu muukulu waki. 31 Pa genago
goha, tijovayi kyani kangi? Ngati Chapanga avili upandi witu,
yani mweihotola kutidivalila? 32 Chapanga amuhengili lepi
lipyana hati mwana waki, ndi amuwusili ndava ya tavoha
tete. Wu, ngati atipelili mwana waki wu, akutipela lepi waka
mambu goha pamonga nayu? 33 Yani mweakuvatakila vandu
vahaguliwa va Chapanga? Chapanga mwene akuvawusila
kuhoka! 34 Yani mwakuvahukumwa? Lepi Kilisitu Yesu!
Muni Kilisitu Yesu ndi mweafwili, neju pa genago ayukili
kuhuma lifwa na itama upandi wa kulyela wa Chapanga.
Mwene yati akutiyupila kwa Chapanga! 35 Yani mweihotola
kutilekenganisa na uganu wa Kilisitu? Wu, mang'ahiso, amala
mtahu amala mvinisu amala njala amala changali nyula
amala kuyokiwa amala lifwa? 36 Ngati Mayandiku Gamsopi
chegijova, “Ndava yaku, titama mumtahu wa lifwa muhi
mbaka kilu, tiwanangana ngati limbelele lelihamba kuhinjwa.”
37 Nambu mu mambu goha tete tihotola, kangi neju ya
kuhotola kwa mwene mweatiganili. 38 Muni nene nimanyili
chakaka kawaka chindu chechihotola kutilekanganisa na
uganu wa Chapanga, lepi lifwa, amala wumi, lepi vamitumu
va kunani kwa Chapanga, amala makakala, lepi vindu
vya hinu amala vyevibwela, 39 lepi gegavi kunani, amala
gegavi pahi amala chochoha chechiwumbiwi chechihotola
kutilekanganisa na uganu wa Chapanga weuvili witu mugati
ya Kilisitu Yesu BAMBU witu.

9 Nijova chakaka, nene ndi mundu wa Kilisitu, nijova lepi
udese. Mutima wangu wilongoswa na Mpungu Msopi
ulangisa chakaka njwe nene nijova lepi udese. 2 Nigana
kujova naha, nivii ngolongondi na mvinisu wangamalika
mumtima wangu 3 ndava ya valongo vangu vaisilaeli vandu
va likabila langu. Ngati kuvya kwa njombi yavi, nganiyidakili
likoto na kulekanganiswa na Kilisitu. 4 Vena ndi vandu
va ku Isilaeli ndi vevahaguwili na Chapanga vavyai vana
vaki, avalangisi ukulu waki. Akalagana nawu, akavapela
Malagizu gaki, namuna ya kumuyupa mwene na malaganu
gaki. 5 Vene ndi vajukulu va vagogo va Vaebulania,
namwene Kilisitu, mu umundu waki, ahumili mu lukolo lwavi.
Chapanga mweitalalila goha alumbaliwayi magono goha
gangali mwishu! Ena. **(aiōn g165)** 6 Nijova lepi lilaganu la
Chapanga ling'anamwiki, muni lepi vandu voha va Isilaeli ndi
vandu va Chapanga. 7 Ndi lepi vajukulu voha va Ibulahimu
ndi vana va Chapanga. Nambu Chapanga mjovili Ibulahimu,
“Chiveleku chaku yati vihumalila kwa Izaki.” 8 Ndava muni
vala vevavelekiwi chihiga, vene lepi vana va Chapanga,
nambu vala vevavelekiwi kwa lealagini nawu Chapanga ndi
yati vikemelewa vana va Ibulahimu. 9 Muni Chapanga avikili

lilaganu ili, “Lukumbi lweluganikiwa yati niwuya, na mwene
Sala yati iveleka mwana mgosi.” 10 Lepi ago ndu, mewa
nambu Lebeka ababili vana mapaha kwa dadi mmonga,
mwenuyo ndi gogo witu Izaki. 11 Nambu, hati kwakona
mapaha vangavelekewa amala vangahotola kumanya lijambu
loloha labwina amala lihakau, muni mpangu wa Chapanga
wa kuhagula lilolekanayi, 12 Chapanga amjovili Lebeka,
“Mwana mvaha yati akumhengela mbena waki.” Ndi uhagula
wa Chapanga wihuvalila namuna cheikemela mwene, lepi
uhagula wa mundu. 13 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
“Namganili Yakobo, nambu namhakalili Esau.” 14 Hinu,
tijova wuli? Wu, Chapanga ihamula lepi cheyiganikiwa?
Hati padebe! 15 Muni amujovili Musa, “Yati nikumuhengela
lipyana mundu yoyoha mwenigana kumuhengela lipyana,
yati nivya mbwina kwa mundu mwenigana kumkitila ubwina.”
16 Hinu, goha genago gihuvalila lipyana la Chapanga, ndi
lepi ukangamala wa mundu amala cheigana mundu. 17 Muni
Mayandiku Gamsopi gijova naha Falao, “Nakukitili wa nkosi
wa ku Misili muni nilangisayi makakala gangu kupitila veve,
na liina langu limanyikanayi pamulima woha.” 18 Ndava
yeniyo, Chapanga akumuhengela lipyana mundu yoyoha
mweigana kumuhengela lipyana, na akagana kumkita mundu
avyai na mtima unonopa akumkita avyai mewa. 19 Pangi
ukunikota, “Ngati naha, ndava kyani Chapanga ijova vandu
vabudili? Yani mweihotola kuubesa uganu wa Chapanga?”
20 Nambu veve ndi wayani mweukumkota Chapanga? Wu,
chiviga chihotola kumkota muwumba chiviga, “Ndava kyani
uniwumbili chenichi?” 21 Muwumba viviga ihotola kuhengela
ludaka cheigana na kuwumba viviga vivili kwa ludaka lulalula,
chimonga kwa lihengu utopesa na chingi kwa lihengu langali
utopesa. 22 Chenichi ndi cheyavili kwa Chapanga. Chapanga
aganili kulangisa ligoga laki na makakala gaki. Nambu
avasindimalili neju, vandu vala vevaganikiwi kuhamuliwa
na ligoga laki, venavo ndi vevaganikiwi kuyongomeswa.
23 Namwene aganili kulangisa ukulu waki, weatiyitili kwitu
vetaganikiwi kupokela lipyana laki, tete vetitendelekewi
kuhuma kadeni tipokela ukulu waki. 24 Muni tete ndi vala
vetikemiliwi, lepi kuhuma pagati ya Vayawudi ndu nambu
kuhuma kwa vandu vangali Vayawudi. 25 Ngati Chapanga
cheajovili muchitabu cha Hosea mweavi mlota wa Chapanga,
“Vala vevavi, ‘lepi vandu vangu.’ Yati nikuvakemela, ‘Vandu
vangu.’ Na vala venanga vagana, ‘yati nikuvagana.’ Vandu
vangu yati mwene lepi ‘mganu wangu’ 26 Kangi pandu pala
pemwajoviwi, ‘Nyenye lepi vangu,’ Penapo mwikemelewa,
‘Vana va Chapanga mweavili mumi.’” 27 Mewawa Isaya
mweavi mlota wa Chapanga, avaywangili vandu va Isilaeli
pala peajovili, “Hati ngati vandu vamahele ngati msavati wa
kunyanja, nambu vevisanguliwa ndi vadebe ndu, 28 ndava
muni, BAMBU yati iyumbatika kukita uhamula waki kwa
vandu va mulima woha.” 29 Ngati Isaya chealongolili kujova,
ngaakotoka, “BAMBU mweavi na makakala ngaatileki lepi,
vangi va chiveleku cha Isilaeli, voha ngatifwili ngati vandu va
Sodoma, ngatiwanangini ngati vandu va Gomola.” 30 Hinu
tijova kyani? Vandu vangali Vayawudi vahengili lepi chindu
muni valolekanayi vabwina palongolo ya Chapanga, nambu
mu sadika Chapanga avakitili vabwina palongolo yaki, 31
Nambu vandu va Isilaeli vevalondili Malagizu muni vakitiwayi
vabwina palongolo ya Chapanga, nambu vayipatili lepi. 32
Ndava kyani? Ndava vahuvalili matendu gavi pahala pa
kuhuvalila sadika. Ndi vakajikuvala “paliganga la kukuvala.”
33 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, “Lola, nivika liganga
ku Siyoni, lenilo yati likuvakita vandu vajikuvala, yati nivika
litalau lelikuvakita vandu vagwayi, nambu mundu yoyoha
mweakumsadika ikola lepi soni.”

10 Valongo vangu, mtima wangu winogela neju na
kumuyupa kwangu Chapanga, ndi ndava ya vandu
va Isilaeli kuvya vasanguliwayi. 2 Ndava muni nijova vene
vakangamili neju kumganisa Chapanga, nambu kangamala
yeniyo yijengiwi lepi panani ya umaya wa chakaka. 3 Muni
vamanyi lepi ndi Chapanga cheakuvakita vandu vavyayi
vabwina palongolo yaki, nambu vene vatumbwili chevaholali,
na vakuyilanda lepi njila ya Chapanga ya kuhengewa
kuvya vabwina palongolo yaki. 4 Muni kwa kubwela kwaki
Kilisitu, Malagizu gahikili pamwishu waki, muni kila mundu
mweakumsadiki Kilisitu akitiwayi kuvya mbwina palongolo ya
Chapanga. 5 Kuuvala kuvya mbwina palongolo ya Chapanga
mu njila ya kuyidakila Malagizu, Musa ayandiki naha, “Mundu
yoyoha mweiyidakila Malagizu yati ivya mumi munjila ya
Malagizu genago.” 6 Nambu chenichi ndi cheyijovekana
kuvalangiwa ubwina palongolo ya Chapanga kwa njila
ya sadika ndi iyi. “Ukoto kujikota mumtima waku, yani
mweikwela mbaka kunani kwa Chapanga? Muni kumleta
Kilisitu pahi pitu.” 7 Amala ukoto kujikota, “Yani mwaihelela
mbaka kuligodi langali mwishu? Muni amuyukisa Kilisitu
kuhuma kwe vafwili.” **(Abyssos g12)** 8 Nambu Mayandiku
Gamsopi gijova naha. “Lilovi la Chapanga livili papipi na
veve, livili mumlomo na mumtima waku.” Wenuwo ndi ujumbi
wa sadika yetikuyikokosa kwa vandu. 9 Ngati ukayidakilayi
kwa mlomo waku, kuvya Yesu ndi BAMBU, na kusadika kwa
mumtima waku kuvya Chapanga amuyukisi Yesu kuhuma
mu lifwa, yati usanguliwa. 10 Muni mundu isadika kwa
mtima ikitiwa mbwina palongolo ya Chapanga, na kuyidakila
kwa mlomo waki ndi isanguliwa. 11 Mayandiku Gamsopi

gijova, “Mundu yoyoha mweakumsadika ikola lepi soni.” 12
Lijambu lenili ndi kwa voha, kawaka ulekenganu pagati ya
Vayawudi na vangali Vayawudi, muni Chapanga ndi BAMBU
wa vandu voha, na mwene ndi mbwina neju kwa vandu voha
vevakumuyupa. 13 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mundu
yoyoha mweakulikemelela liina la BAMBU, yati isanguliwa.”
14 Hinu, yati vakumuyupa wuli mwevangamsadika? Kangi
vamusadika wuli yula vanga myuwana ujumbi waki? Na
viyuwana wuli ngati kawaka mundu wa kuvakokosela? 15
Vandu vikokosa wuli ngati nakutumwa? Ngati chegijova
Mayandiku Gamsopi, “Ndi lijambu la kusangalusa neju
kubwela kwa vala vevikokosa Lilovi La Bwina!” 16 Nambu
lepi voha vaiyidakili Lilovi La Bwina la Chapanga. Ndava
muni Isaya mweavili mlota wa Chapanga ajovili, “BAMBU,
ndi yani mweisadika ujumbi witu?” 17 Ndi, sadika yibwela
kwa kuyuwana ujumbi, na ujumbi wenuwo ubwela mu
kukokosa Lilovi la Kilisitu. 18 Nambu nikota, wu vauyuwini lepi
ujumbi wenuwo? Ena, kuyuwana vayuwini, ngati Mayandiku
Gamsopi chegijova, “Lwami lwavi lwayuwaniki pamulima
woha, malovi gavi gahikili mbaka pamwishu wa mulima.” 19
Nikota kangi, wu yihotoleka kuvya vandu va Isilaeli vamanyili
lepi? Chapanga alongolili kujova mu njila ya Musa, “Yati
nikuvakita muvya na wihu kwa vandu lepi va mulima. Yati
nikuvakita likabila la vandu vayimu, vavamemesa ligoga.”
20 Na Isaya ajovili cha ukekesi malovi aga, “Chapanga
ajovili, Vandu vala vanganilonda vaniwene, najilangisi kwa
vandu vangakota malovi gangu.” 21 Nambu kuvala vandu va
Isilaeli Isaya atijovili tete kuvya, Chapanga ijova, “Muhi woha
nivatalambulili chiwoko changu kuvakemela vandu vevibela
na vanganiyidakila.”

11 Hinu, nikota, wu Chapanga avabelili vandu vaki, hati
padebe avabelili lepi! Nene mundu wa ku Isilaeli,
mjukulu wa Ibulahimu, nihuma mu likabila la Benjamini. 2
Chapanga avabelili lepi vandu vaki veavahagwili kutumbula
kadeni. Wu msomili lepi Mayandiku Gamsopi chegijova
kumvala Eliya mweatakili vandu va Isilaeli kwa Chapanga?
3 Akajova, “BAMBU, vavakomili vamlota va Chapanga voha
na kudenya pa lusanja lwa luteta. Nisigalili namwene ndu,
navene vigana kunikoma!” 4 Wu Chapanga amuyangwili
kyani? Amjovili, “Nijivikili vandu elufu saba vangamfugamila
Baali, chapanga wa udese.” 5 Ndi cheyivili hinu vavi vandu
vadebe vevasigalili vevahaguliwi na Chapanga kwa ubwina
waki. 6 Ngati vahaguliwi na Chapanga, uhagula wa Chapanga
wihuvalila ubwina waki, lepi matendu gavi. Ngati Chapanga
akuvahagula vandu ndava ya matendu gavi, ndi ubwina wa
Chapanga wivya lepi wa chakaka. 7 Wu hinu? Vandu va
Isilaeli vachipatili lepi chindu chevachilondayi, nambu voha
vevahaguliwi vachipatili. Vangi vevasigalili vakitiwi kuvya na
mitima yeyinonopa, 8 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
“Chapanga akitili luhala lwavi luhiluka, mbaka lelu iyi vihotola
lepi kulola kwa mihu gavi amala kuyuwana kwa makutu
gavi.” 9 Na Daudi ijova, “Mselebuko wavi uvyayi likoka la
kuvayonjola, vagwayi na kubuniwa! 10 Mihu gavi gasopewayi
chitita vakotoka kulola, migongo yavi yigundamayi kwa
kung'ahika magono goha.” 11 Hinu nikota kavili, wu Vayawudi
vajikuvili hati kufwa? Hati padebe! Ndava ya kubuda kwavi
usangula uvabwelili vandu vangali Vayawudi, muni Vayawudi
vavawonela wihu. 12 Kubuda kwa Vayawudi kuletili mota
yamahele pamulima, na kupungukiwa kwa sadika yavi,
kuletili mota yamahele kwa vandu vangali Vayawudi. Ndi
ngati Vayawudi vihenga gala geigana Chapanga hinu yati
vileta mota yamahele neju. 13 Hinu nijova na nyenye vandu
vangali Vayawudi. Muni nene namtumi kwa vandu vangali
Vayawudi, nimekela lihengu langu. 14 Kwa huvalila nihotola
kuvakita Vayawudi vayangu vavawonelayi wihu nyenye, muni
nipatayi kuvasangula Vayawudi pagati yavi. 15 Ndava muni
ngati Vayawudi chevabeleliwi ndi vandu voha va pamulima
vitepulaniswa na Chapanga. Hinu ndi chakaka kuvya
kuyidakiliwa kwavi na Chapanga yati kwivya ngati kwileta
wumi kwa vala vevafwili! 16 Ngati chipandi cha kutumbula cha
libumunda livikiwi kwa Chapanga, mewawa libumunda loha
livikiwi kwa Chapanga, mikiga ya mikongo yikavikiwayi kwa
Chapanga mewawa matutu gaki givikiwa kwa Chapanga. 17
Matutu gangi ga mzeituni weupandiwi kumgunda gadumuliwi,
ndi pahala paki lapandiwi litutu la mizeituni la kudahi.
Nyenye vandu vangali Vayawudi mwiwanangana na mzeitini
wa kudahi, hinu mwihanganila wumi wa chimpungu wa
Vayawudi. 18 Hinu, mkoto kuvavevesa vala vevadumuliwi
ngati matutu! Hinu mwihotola wuli kumekela? Mmanya
kuvya ndi lepi nyenye mwemukukamulila mikiga, nambu
mikiga yikuvakamulila nyenye. 19 Nambu yati mwijova,
“Matutu gadumuliwi ndava muni nene nipandikiziwi pandu
paki.” 20 Chabwina! Gadumuliwi ndava muni gangasadika,
nambu veve utamili pandu pavi ndava usadiki. Nambu
kotoka kumeka, nambu uvyai na wogohi. 21 Ngati Chapanga
avakitili lepi lipyana Vayawudi ndi vevavili ngati matutu ga
mkongo wenuwo, wu uholalela yati akuhengela lipyana
veve? 22 Hinu mlola ubwina na ukali wa Chapanga.
Mwene ndi mkali kwa vala vevagwili, nambu ndi mbwina
kwa vala veviyendelela kutama muubwina waki, nambu
ngati lepi na veve yati udumuliwa. 23 Na Vayawudi
mewawa vakasadikayi yati vipandwa kangi, muni Chapanga
anauhotola wa kuvapandikisa kangi. 24 Nyenye vandu vangali

Vayawudi, mwiwanangana litutu la mzeituni wa kudahi,
nambu muwusiwi kwenuko, na mupandizwi pamzeituni
weupandiwi. Lijambu lenilo ndi mumbele ya cheyiyovalili
kukula kwa mikongo. Nambu Vayawudi mwiwanangana
na mzeituni weupandiwi mumgunda, yati yivya yeywa kwa
Chapanga kugapanda matutu gegadumuliwi mu mkongo waki
wene. 25 Valongo vangu, nigana mmanyayi uchakaka uwu
weufiyiki, mkotoka kulola kuvya mna luhala neju. Ndindani ya
vandu va Isilaeli yavili kwa lukumbi ndu, mbaka vandu voha
vangali Vayawudi veviganikiwa vambwelelayi Chapanga. 26
Penapo ndi vandu va Isilaeli pevisanguliwa, ngati chegijova
Mayandiku Gamsopi, "Msangula yati ibwela kuhuma Siyoni,
yati akuuwusa uhakau wa chiveleku cha Yakobo. 27
Lenili ndi lilaganu lenikita nawu, lukumbi penikuvalekekesa
mabudilu gavi." 28 Ndava Vayawudi vabelili Lilovi la Bwina,
ndava vene vavi makoko va Chapanga nambu ndava ya
chiyonjokesu chinu nyenye vandu vangali Vayawudi. Nambu
ndava muhaguliwi, Chapanga akona akuvagana ndava ya
vagogo vavi. 29 Muni Chapanga ibadili lepi maholo gaki
kwa vala veavahagwili na kuvamotisa. 30 Kadeni nyenye
vandu vangali Vayawudi mwabeli kumuyidakila Chapanga,
nambu hinu avahengili lipyana ndava ya kumyidakila kwa
Vayawudi. 31 Mewawa, ndava ya kuvahengela lipyana
nyenye, na vene Vayawudi vakumyidakila lepi Chapanga,
muni na vene mewa vahengewayi lipyana na Chapanga.
32 Muni Chapanga avakitili vandu voha kuvya vakungiwa
vangamyidakila muni avahengela lipyana vandu voha. (eleēsē
g1653) 33 Umahele wa Chapanga ndi mvaha neju na luhala
lwaki luvaha neju, kumanya kwaki kuvaha. Yani mweimanya
cheihamula? Yani mweimanya njila zaki. 34 Ngati chegijova
Mayandiku Gamsopi, yani mwamanyili maholo ga BAMBU?
"Yani mweihotola kumjovela chindu cha kukita? 35 Yani
mweilongolela kumpela Chapanga chindu kangi Chapanga
amuwuyasilayi?" 36 Ndava muni vindu vyoha vihuma kwaki,
vyoha vivii kwa makakala gaki, na vivii ndava yaki. Chapanga
alumbiwayi magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

12 Hinu, valongo vangu, ndava Chapanga ana lipyana
neju kwitu, nikuvayupa neju mujiwusayi mwavene
luteta lweluvili mumi, muvya mwavamsopi na kukita geigana
Chapanga. Yeniyi ndi njila ya chakaka ya kumgundamila
Chapanga. 2 Mkoto kulanda mambu ga mulima uwu, nambu
Chapanga ang'anamusayi mitima yinu kwa kung'anamusa
maholo ginu. Penapo ndi yati mwimanya maganu ga
Chapanga gala gabwina gegamganisa mwene na cheigana
nyenye muvyai. (aiōn g165) 3 Ndava ya ubwina wa Chapanga
weanipeli, nikuvajovela mwavoha, mkoto kujilola kuvya
vavaha kuliku chemwiganikiwa kuvya. Palaha paki muvya na
luhala mukuholalela kwinu na mjipimayi mwavene kulandana
na sadika yemupewili na Chapanga. 4 Muhiga yimonga muvi
viwungu vyamahele, nambu kila chimonga na lihengu laki.
5 Mewawa pamonga tete tavamahele, tivii higa yimonga
mukuwunga na Kilisitu, na kila mmonga ndi chiwungu cha
higa ya muyaki. 6 Hinu, kila mundu avi na njombi yaki ngati
chatipewili ubwina wa Chapanga. Mweavi na njombi ya
kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga ndi iganikiwa ajova
ngati cheyivili sadika yaki. 7 Mundu mweapewili njombi
ya kuvahengela vangi ndi avahengelayi. Mundu mweavi
na njombi ya kuwula ndi awulayi. 8 Mweapewili njombi
ya kuvakangamalisa mtima vangi ndi akitayi chenicho.
Mweapewili njombi ya kuvapela vangi cheavili nachu na
avapelayi kwa mtima msopi. Mweakuvalongosa vangi
na avalongosayi bwina, mweakuvahengela lipyana vangi
ndi akitayi chenicho kwa luheku. 9 Uganu winu uvyayi
changali uhomela. Mugayomela gahakau, mugakamulayi
gabwina. 10 Mgananayi ngati valongo, kila mmonga
amutopesa hoti muyaki kuliku cheakujitopesa mwene. 11
Muhenga lihengu kwa kukangamala amala mkoto kuvya
vakata na mukumuhengela BAMBU kwa mtima winu
woha. 12 Huvalila yinu yivakita kuvya na sangaluka
magono goha. Pamwig'aiswa musindimala, mumyupayi
Chapanga lukumbi lwoha. 13 Muvatangatila vandu va
Chapanga maganu gavi, muvapokela vayehe kwa mtima
wa bwina. 14 Mumuyupa Chapanga avamotisa vandu voha
vevakuvang'aisa, muvamotisa mkoto kuvapela likoto. 15
Muheka pamonga na voha veviheka, muvemba pamonga
na voha vevivemba. 16 Mtama bwina nyenye kwa nyenye.
Mkoto kumeka, nambu mtama na mu ungolongondi. Mkoto
kujiholalela kuvya muvi na luhala neju. 17 Mundu akakukitila
uhakau veve ukoto kumuwuyisila uhakau. Uvyai na mtima wa
kukita gabwina palongolo ya kila mundu. 18 Mukangamala
kwa upandi winu kutama kwa uteke na vandu voha. 19
Vakozi vangu, mkoto kulipisa uhakau, nambu mumlekela
Chapanga akita lijambu lenilo mu ligoga laki, muni Mayandiku
Gamsopi gijova, Ijova BAMBU, na "Kuvabuna uhakau
ndi lihengu langu." 20 Nambu ngati Mayandiku Gamsopi
chegijova, "Likoko waku ngati ana njala yikumvina, umpela
chakulya, na ngati avi na njota, mpela manji aywayi. Muni
mukukita chenicho ukumkita akola soni." 21 Kotoka kuyidakila
kuhotolewa na uhakau, nambu uhotola uhakau kwa ubwina.

13 Kila mundu iganikiwa kuvayidikila vachilongosi
va mulima vevana uhotola muni kawaka mundu
mweihotola kulongosa ngati Chapanga amvikili lepi

alongosayi. 2 Mundu yula mweibela ulongosi, mwenuyo ibela
malagizu ga Chapanga, na mweikita chenicho akujiletela
uhamula mwene. 3 Muni, vevitalalila viyogopwa lepi na
vandu vevikita gabwina, nambu viyogopwa na vandu vala
vevikita gahakau. Na veve wiganikiwa lepi kumuyogopa
mweakulongosa. Kita gabwina na mwene yati akulumbalila,
4 muni mwene akumuhengela Chapanga ndava yinu muni
mpata gabwina. Nambu ngati ukita gahakau, ndi penapo
umuyogopa, muni ana uhotola wa kuhamuliwa. Mwene
ilangisa ligoga la Chapanga kwa vala vevikita uhakau. 5
Ndi wiganikiwa kuvatopesa vanauhotola, lepi ndava ya
kuyogopa kuhamuliwa na Chapanga nambu ndava ya
mtima waku wimanya chewigana kuhenga. 6 Ndava yeniyo
nyenye mwilipa kodi, muni vevitalalila avo vakumuhengela
Chapanga ndava ya mahengu gavi. 7 Mumpela kila mundu
cheiganikiwa kupewa, ngati udayiwa kodi, mumpela kodi,
ngati udayiwa ushulu, mumpela ushulu, mweiganikiwa
kuyogopwa ndi ayogopewayi mweiganikiwa kutopeswa
mumtopesa. 8 Mkoto kuvya na lideni kwa mundu yoyoha,
nambu lideni kuganana ndu. Muni mundu mweakumgana
muyaki akugalanda malagizu ga Musa. 9 Muni mihilu
yene ndi yeniyi, “Kotoka kukita ugoni, koto kukoma, koto
kuyiva koto kunogela vindu vya vandu,” Na zingi zoha
zivii mu malagizu lenili limonga, “Umganayi muyaku ngati
cheukujigana wamwene.” 10 Ukamganayi muyaki uhotola lepi
kumkitila uhakau. Hinu uganu ndi kwenuko ndi kutimila kwa
Malagizu goha. 11 Mkita naha, ndava muni lukumbi lwinu lwa
kuyumuka mu lugono luhikili, usangula witu luhegelili papipi
neju kuliku patatumbwili kusadika. 12 Hinu kilu yipitili na
muhi luhegelela. Ndi tileka kukita mahakau ga chitita na titola
vindu vya kukomanila ngondo vya lumuli. 13 Titama bwina
ngati vandu vevitama lukumbi lwa muhi. Tileka mselebuko
weuvi na matendu gahakau, na kugala na ukemi na uhakau
na ngondo na wihu. 14 Mkitayi vandu vamlolayi BAMBU witu
Yesu Kilisitu avi muwumi winu, na mleka kuziholelela mnogo
uhaku wemuvelikiwi nawu na kuzilanda.

14 Mumpokelayi mundu mweavi na sadika yinyong'onyo,
mkoto kuhutana nayu ndava ya maholo gaki mwene. 2
Mundu mmonga sadika yaki yikumyidakila kulya kila chindu,
nambu mundu yungi ndava ya sadika yaki yinyong'onyo, ilya
makolo ga mahamba ndu. 3 Mundu mweilya kila chakulya
akotoka kumvevesa yula mweilya lepi kila chakulya. Mewawa
na mweilya makolo ga mahamba ndu akotoka kumuhamula
mweilya kila chakulya, muni Chapanga amyidakili. 4 Veve
wayani mweukumuhamula mvanda wa mundu yungi?
Akayima amala akagwai ndi ndava ya BAMBU waki, mwene
yati ikangamala kuyima ndava BAMBU ihotola kumyimisa. 5
Vandu vangi viholalela kuvya ligono lingi la bwina kuliku lingi,
nambu vangi viholalela kuvya magono goha giwanangana.
Kila mmonga witu alanda cheiholalela muluhala lwaki. 6
Mundu mweiholelela ligono lingi kuvya la bwina, mwenuyo
ihenga naha kwa kumlumbalila BAMBU. Mweilya kila
chakulya, namwene ihenga naha kumulumbalila BAMBU,
muni akumsengusa Chapanga kwa chakulya cheampelili.
Mewawa mweileka kulya vyakulya vingi, namwene ihenga
naha kwa kumulumbalila BAMBU, mwenuyo akumsengusa
Chapanga. 7 Muni kawaka mundu yoyoha pagati yitu
mweavili mumi ndava yaki mwene ndu, mewa kawaka
mweifwa ndava ya mwene ndu. 8 Muni ngati titama, titama
ndava ya BAMBU, takafwayi tifwa ndava ya BAMBU. Hinu
ngati titama amala tifwa, tete ndi vandu va BAMBU. 9 Ndava
yeniyi Kilisitu afwili na kuyuka muni kavili avyai BAMBU wa
vevavi mumi na vafwili. 10 Ndava kyani veve, ukumuhamula
mlongo waku? Ndava kyani veve ukumvevesa mlongo waku?
Tavoha tete yati tiyima palongolo ya Chapanga tihamuliwa.
11 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “BAMBU ijova, Ndi
chakaka ngati chenivili Chapanga mwenivi mumi kila mundu
yati ifugama palongolo yangu, na kila mundu yati ijova
kwa mlomo waki mwene kuvya nene ndi Chapanga.” 12
Hinu, kila mmonga witu yati ijova mambu gaki mwene kwa
gala geagahengili palongolo ya Chapanga. 13 Hinu, tileka
kuhukumilana tete tavate ndi mujiyangalila, nambu katu
mundu akotoka kukita chindu kwa mlongo cha kumuyokesa
amala kumgwisa mukubuda. 14 Nene mweniwungini na
BAMBU Yesu, nimanyili kuvya kawaka chakulya chochoha
chechihakasa palongolo ya Chapanga. Nambu mundu yungi
akaholalela kuvya chakulya chingi chihakasa palongolo ya
Chapanga, chenicho ndi chihakasa kwa mwene. 15 Ngati
ukumvinisa mtima mlongo waku ndava ya chakulya cheilya,
ndi veve ukita lepi muuganu. Chakulya chewilya chikoto
kumuyagisa mundu mwenuyo ndava Kilisitu afwili ndava yaki.
16 Hinu, mkoto kuyidakila chindu chila chechilolekana kuvya
chabwina kwinu chiveveswa. 17 Muni Unkosi wa Chapanga
lepi lijambu la kulya na kunywelela, nambu kukita mambu
gegiyidakiliwa na Chapanga na uteke na luheku kwekuletwa
na Mpungu Msopi. 18 Mweakumuhengela Kilisitu kwa njila
yeniyo akumganisa Chapanga, na kuyidikiwa na vandu. 19
Hinu ndi, magono goha tigalandayi mambu gegileta uteke, na
gegakutitangatila kukangamalisana mitima. 20 Hinu, kotoka
kuhalibisa lihengu la Chapanga ndava ya kulya chakulya.
Vyakulya vyoha vabwina kulya, nambu chabwina lepi kulya
chakulya chechihotola kumgwisa mundu mu kumbudila
Chapanga. 21 Chabwina kuleka hotohoto kulya nyama

na kunywa divayi, amala chindu chechihotola kumgwisa
mlongo waku. 22 Kamulila chila chewisadika pagati yaku na
Chapanga. Amotisiwi mundu yula mwanga jihamula mwene
ndava isadika gala geikita gakumganisa Chapanga. 23
Nambu mundu mweivagaya ndava ya chakulya chailya,
Chapanga akumuhamula ngati akalyayi, muni ikita lepi
kulandana na sadika. Na lijambu loloha lelikitiki changali
sadika ndi kumbudila Chapanga.

15 Tete vetivii na makakala mu sadika, tiganikiwa
kuvatangatila vakulenda. Tikotoka kukita mambu
gegatiganisa tavete ndu. 2 Kila mmonga witu iganikiwa
kumganisa mundu yungi kwa kumkitila gabwina na muni
amkangamalisa mu sadika. 3 Muni Kilisitu ajiganisi lepi
mwene. Pahali paki Mayandiku chegijova, “Maligu goha
gevakuligili, ganikolili nene.” 4 Muni, goha gegayandikiwi
kadeni gayandikwi kutiwula tete, muni kwa kusindimala
na kupoleswa mtima, yetipata mu Mayandiku ago, tivya
na huvalila. 5 Chapanga mwakuvapela usindimala na
kupoleswa mtima avapela nyenye mpungu wa umonga
pagati yinu, pemukumlanda Yesu Kilisitu, 6 mwavoha nyenye,
kwa mtima umonga na lwami lumonga, mumlumbalila
Chapanga mweavili Dadi wa BAMBU witu Yesu Kilisitu.
7 Hinu, mumpokelana nyenye kwa nyenye ngati Kilisitu
cheavapokili ndava ya Ukulu wa Chapanga. 8 Muni, chakaka
nikuvajovela kuvya, Kilisitu akitili uhengaji ndava ya Vayawudi
kulangisa usadika wa Chapanga na lilaganu lila levapewili
vagogo vitu litimilikayi, 9 Mewawa vandu vangali Vayawudi
vamulumbalila Chapanga ndava ya lipyana laki. Ngati
Mayandiku Gamsopi chegijova, “Hinu yati tikumlumbalila
pagati ya vandu vangali Vayawudi. Yati niyimba lunyimbu
lwa kulilumbalila liina laku.” 10 Kangi Mayandiku chegijova,
“Muhekelela, nyenye vandu vangali Vayawudi, muhekelela
pamonga na vandu va Chapanga.” 11 Na kavili, “Nyenye
vandu voha vangali Vayawudi, mumlumbalila BAMBU, vandu
voha mumlumbayi.” 12 Isaya ijova, “Yati ihumalila nkosi mu
lukolo lwa Yese, na kuvatalalila vandu vangali Vayawudi, na
vene yati vakumuhuvalila.” 13 Hinu, Chapanga mweileta
huvalila, avamemesa luheku lwoha lwa uteke mu sadika
yinu. Na huvalila yinu yiyonjokesa kwa makakala ga Mpungu
Msopi. 14 Valongo vangu, nene nivii na uchakaka kuvya
nyenye mmemili ubwina, muna mawuliwu goha hati muhotola
kuwulana nyenye kwa nyenye. 15 Nambu mubalua iyi
nivayandikili changali wogohi, mu mambu ndalindali muni
ivakumbusayi kavili. Nivili na ukekesi ndava ya ubwina wa
Chapanga wenipewili nayu, 16 kuvya mtumisi wa Yesu
Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi. Nikita lihengu langu kwa
ukekesi kukokosa Lilovi La Bwina la Chapanga muni vandu
vangali Vayawudi vavyai luteta lweluyidakiliwa na Chapanga,
yeyinyambiswa na Mpungu Msopi. 17 Ndi cheniwungini na
Yesu Kilisitu, nihotola kumekela lihengu langu lenili kwa
kumhengela Chapanga. 18 Nangahotola kuyonjokesa chindu
chingi, ndi chila Yesu Kilisitu achihengili kwa kunitumila nene
muni vandu va milima vahotola kuyidakila. Akitili chenicho
kwa malovi na matendu, 19 kwa makakala ga chinamtiti na
kukangasa, na kwa makakala ga Mpungu wa Chapanga.
Hinu kwa kuvya mulugendu kila pahala, kuhumila Yelusalemu
mbaka mulima Luliko, na kila pandu nikokwisi cha kukamilika
vandu Lilovi la Bwina la Kilisitu. 20 Chenigana magono
goha ndi chindu chimonga, kukokosa Lilovi la Bwina popoha
pala liina la Kilisitu lakona kuyuwanika, nikotoka kujenga
mkingisa weujengiwi na mundu yungi. 21 Ngati chegijova
Mayandiku Gamsopi, “Vandu voha vangajovewa makokoselu
gaki yati vilola, na vala vangayuwana makokoselu gaki,
yati vimanya.” 22 Hinu yeniyo ndi yeyanidivalili nene
pamahele kubwela kwinu. 23 Nambu hinu nimali lihengu
langu kwa upandi uwu wa mulima, ndava muni ninogili
pamahele kubwela kwinu, 24 nihuvalila kukita chenicho hinu.
Nigana kuvalola penivyai mulugendu kuhamba Isipania na
kupata utangatilu winu kwa lugendu, panivyai pamonga
na nyenye kwa magono. 25 Nambu hinu, nihamba hoti
kuvahengela vandu va Chapanga ku Yelusalemu. 26 Muni
misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu va Makedonia
na Akaya, vahekalili kutipela michangu yavi kuvatangatila
vandu va Chapanga vevavili vangangu ku Yelusalemu.
27 Vene vahekalili kuvatangatila, muni chakaka lihengu la
kuvatangatila mu lenili, vandu vanga Vayawudi, vahanganili
mota za chimpungu za Vayawudi, na vene viganikiwa
kuvatangatila Vayawudi muvindu vyevigana muwumi wavi.
28 Hinu penimali lihengu la kuvahikisila mchangu wenipewili
ndava yavi, yati nikuvagendelela nyenye penivya mulugendu
lwa kuhamba ku Isipania. 29 Nimanyili penibwela kwinu,
yati nibwela na mota ng'onyo kuhuma kwa Kilisitu. 30
Hinu, Valongo vangu, nivayupa neju kwa liina la BAMBU
witu Yesu Kilisitu na kwa uganu weubwela na Mpungu
Msopi, munitangatila kwa kuniyupila neju kwa Chapanga. 31
Muyupa muni nihotola kuhuma changalemaswa pagati ya
vala vangamsadika Kilisitu vevavi Yudea, ndi muni lihengu
langu liyidakiwayi na vandu va ku Yelusalemu. 32 Hinu,
Chapanga akaganayi, yati nihotola kubwela kwinu na mtima
wa luheku, nipumulilayi pamonga na nyenye. 33 Chapanga
mweileta uteke ndi avyayi na mwavoha nyenye! Ena!

16 Nigana kummanyisa kwinu mlumbu witu Foibe ndi
muhengaji wa msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu ku Kenkelea. **2** Mumpokelayi ndava ya BAMBU ngati
chayikuvagana vandu va Chapanga. Mumpela utangatilu
wowoha weigana kuhuma kwinu, muni mwene avatangatili
vandu vamahele na nene mewawa. **3** Mumjambusai
Plisika na Akula, vahenga lihengu vayangu mukumhengela
Kilisitu Yesu, **4** Vene vauyokili wumi wavi ndava ya
kusangula wumi wangu. Nikuvasengula, lepi namwene ndu,
nambu mewa misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu
vangali Vayawudi. **5** Muvajambusa mewa msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu vevikonganeka munyumba
yavi. Mumjambusa mewa mukozi wangu mwenikumgana
Epaineto, mundu mweatumbwili kumsadika Kilisitu pa mkoa
woha wa ku Asia. **6** Mumjambusa Maliya mweakangamili
kuhenga lihengu ndava ya nyenye. **7** Muvajambusa vayawudi
vayangu vakina Andiloniki na Yunia, vevakungiwi mchifungu
pamonga na nene, vene vimanyikana neju pagati ya
vamitumi, kangi vavalongolil kuvya Vakilisitu kwakona nene. **8**
Mumjambusa Ampiliato, mukozi wangu mganu mukuwungana
na BAMBU. **9** Mumjambusa Ulubano, muhenga lihengu
muyitu mukumhengela Kilisitu, mumjambusa mewa nkozi
wangu Sitaku. **10** Mumjambusa Apele mwealangisi kusadika
kwaki kwa Kilisitu. Muvajambusa voha vevavili kunyumba
ya Alistobulo. **11** Mumjambusa Helodiana, mkolonjinji
muyangu, muvajambusa vandu vevitama munyumba ya
Nalikisi vevakumsadika BAMBU. **12** Mumjambusa Tilufena
na Tilufosa vevikita lihengu la utumisi wa BAMBU, na
nkozi wangu mganu Pelisi mweakitili gamahele ndava
ya lihengu la BAMBU. **13** Mumjambusa Lufo, mundu
mweahaguliwi amuhengela BAMBU, na nyina waki mweavili
ngati nyina wangu mewawa. **14** Muvajambusa Asunikilito
na Filegoni na Helima na Patiloba na Helime na valongo
voha vevakumsadika Kilisitu vevavili pamonga nayu. **15**
Mumjambusa Filologo na Yulia na Nelea na mlumbu waki
na Olimpa pamonga na vandu voha va Chapanga vevavili
pamonga nawu. **16** Mujambusanayi mwavene kwa uganu wa
chikilisitu. Mewawa mwijambusiwa na misambi yoha ya vandu
vevakumsadika Kilisitu. **17** Valongo vangu, nivayupa neju
muvafiyula voha vevileta ulekenganu na kuvakita vandu vangi
vagwai, kwa kuleka kulanda mawuliwu gemuwuliwi. Mujivika
patali na vandu venavo, **18** muni vandu ngati avo vanga
muhengela Kilisitu BAMBU witu, nambu vakugahengele
matumbu gavi, mu malovi ginu geginoga na makokoselu
gegikulukisa kukonga mitima ya vandu vabwina. **19** Kila
mundu ayuwini chemumuyidikili BAMBU na ndava ya yeniyo
niheka ndava yinu. Nambu nigana muvyai na luhala mukukita
gabwina, na mujibagula na mambu gahakau. **20** Chapanga
mweileta uteke, yati akutitisula kanyata Setani pahi ya
magendelu ginu. Ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu
yivyai na nyenye. **21** Timoti, mhenga lihengu muyangu,
akuvajambusa. Mewawa Lukio na Yasoni na Sosipita na
vevavi vakolonjinji vayangu, vakuvajambusa. **22** Na nene
Telitio, muyandika wa balua iyi ya Pauli, nikuvajambusa kwa
liina la BAMBU. **23** Mkolonjinji wangu Gayo, pamonga na
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu voha vevikonganika
kwaki, akuvajambusa. Elasito, mvika mashonga wa muji
uwu, pamonga na Kwalito vakuvajambusa. **24** Ubwina wa
BAMBU witu Yesu Kilisitu yivya na nyenye mwavoha. Ena. **25**
Hinu timulumba Chapanga! Mwene ihotola kuvakangamalisa
na kulandana na Lilovi la Bwina yenikokwisi ya Yesu Kilisitu
na ugubukulo wa uchakaka wewafiyiki miyaka yamahele
yeyipitili. **(aiōnios g166)** **26** Nambu hinu, uchakaka wenuwo
ugubukuliwi kwa njila ya mayandiku ga Vamlota va Chapanga,
na kwa malagizu ga Chapanga wa magono goha geakitili
gamanyikana kwa vandu va makabila goha, muni vasadikayi
na kuyidakila. **(aiōnios g166)** **27** Hinu kwa Chapanga ndu,
ngamwene mweavi na luhala loha, uvya ukulu munjila ya
Yesu Kilisitu magono goha gangali mwishu! Ena. **(aiōn g165)**

1 Vakolinto

1 Nene Pauli nikemeliwi kuvya mtumi wa Kilisitu Yesu,
kwa maganu ga Chapanga, na mlongo Sostene. **2**
Tikuvayandikila nyenye msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu mwemuvi Kolinto. Nyenye mukemeliwi kuvya vandu
va Chapanga kwa kuwungana na Yesu Kilisitu, pamonga na
vandu voha popoha pevakumuyupa BAMBU witu Yesu Kilisitu
mweavi BAMBU witu na wavi mewawa. **3** Nikuvaganila
uteke na ubwina wa Chapanga kuhuma kwa Chapanga
Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **4** Nikumsengusa
Chapanga wangu magono goha ndava yinu, ndava ya mota
ya Chapanga yaavapelili kwa njila ya Yesu Kilisitu. **5** Muni
kwa kuwungana na Kilisitu mmemiswi muvindu vyoha. Mpewi
luhala lwa kukokosa na kumanya. **6** Ujumbi wa Kilisitu uyimi
chakukangamala mugati yinu, **7** hati nakupungukiwa na
chipanji chochoa kuhuma kwa Mpungu Msopi pemwilindila
kugubukuliwa kwa BAMBU witu Yesu Kilisitu. **8** Mwene
yati akuvakangamalisa mbaka pamwishu mulolekanayi
mwangali kuhoka ligono leiwuya BAMBU witu Yesu Kilisitu.
9 Chapanga ndi msadikika, avakemili muvyai pamonga na
mwana waki Yesu Kilisitu BAMBU witu. **10** Valongo vangu,
nikuvayupa neju kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu, mvya
pamonga mukila lijambu lemwijova, mkoto kukomana pagati
yinu mvya liholo limonga na lijambu limonga. **11** Valongo
vangu, mambu genigayuwini kuhuma kwa vandu va Kuloe,
kuvya mwihutana pagati yinu. **12** Nigana kujova cheniyuwini
kuhuma kwinu, mmonga ijova, “Nene nikumlanda Pauli,”
Yungi, “Nene nikumlanda Apolo,” Yungi, “Nene nikumlanda
Kefa,” Na yungi ijova, “Nene nikumlanda Kilisitu.” **13** Wu,
Kilisitu agavanyiki? Wu, Pauli ndi mweavambiwi pamsalaba
ndava yinu? Amala mwabatiziwi kwa liina la Pauli? **14**
Nikumsengusa Chapanga nabatizi lepi mundu hati mmonga
winu ndi nga Kilisipo na Gayo. **15** Hinu kawaka mweihotola
kujova abatiziwi kwa liina langu. **16** Chakaka nabatizi kavili
vandu pa lukolo lwa Stefani, nambu kawaka nimanyili lepi
ngati nabatizi mundu yungi. **17** Kilisitu anitumi lepi kubatiza
vandu, nambu anitumili kukokosa Lilovi la Bwina. Anitumili
kukokosa changali kuhuvalila maholo ga vandu vangi,
muni makakala ga lifwa cha Kilisitu pamsalaba chikoto
kubadilishwa. **18** Kwa vala vevayagili ujumbi wa chifwa cha
Kilisitu pamsalaba uyimu, nambu tete mwetivii munjila ya
usangula, ujumbi wenuwo ndi makakala ga Chapanga. **19**
Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Yati nihalibisa luhala lwa
vevavi na luhala na yati niyagisa umanya wa vevavi na
luhala.” **20** Avi koki mweavi na luhala? Avi koki mweasomili?
Avi koki mweamanyili kudandaula mambu ga mulima?
Wu, Chapanga ahengili lepi luhala lwa mulima uwu kuvya
ndi uyimu? **(aiōn g165)** **21** Chapanga igana kuvasangula
vala vevakumsadiki kwa njila ya makokoselu gegilolekana
kuvya mambu ga uyimu. Akitili chenichi ndava muni vandu
vihotola lepi kummanya Chapanga kwa luhala lwavi vene.
22 Vayawudi vigana chinamtiti na Vagiliki vilonda luhala. **23**
Nambu tete tikumkokosa Kilisitu mweavambiwi pamsalaba.
Kwa Vayawudi lijambu lenili ndi unonopa, na kwa vandu
vangali kuvya Vayawudi ndi uyimu, **24** nambu kwa vala na
Chapanga, Vayawudi na vandu vanga Vayawudi, Kilisitu ndi
Makakala ga Chapanga na luhala lwa Chapanga. **25** Muni
chechilolekana kuvya uyimu wa Chapanga ndi luhala kuliku
luhala lwa vandu, na chechilolekana kuvya ungolongondi
wa Chapanga, ndi chivii na makakala kuliku makakala ga
vandu. **26** Hinu valongo vangu muholalela chamwakemiliwi
na Chapanga, lepi voha pagati yinu vevana luhala kulandana
na maholo ga vandu, vamahele lepi pagati yinu vevivya na
makakala, amala ukulu. **27** Chapanga ahagwili gala mulima
ukugawona ga uyimu, muni avapela soni vana luhala, na
agahagwili gala mulima ukugawona kuvya ndi ungolongondi
muni avapelayi soni vana makakala. **28** Chapanga ahagwili
vindu pahi vivivevesw a na mulima uwu, na vindu vingali
kuvya muni agahalabisa mambu gevikemela kuvya ga
chakaka. **29** Chapanga akitili chenichi kawaka mundu wa
kumeka palongolo yaki. **30** Chapanga ndi mweavawunganisi
na Kilisitu Yesu. Chapanga amkitili Kilisitu kuvya luhala witu,
kwa njila yaki titepulaniswi na Chapanga, tivya tavandu
vetibaguliwi ndava ya Chapanga na kugombolewa. **31** Hinu
ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, “Mweigana kumeka,
ndi, amekelayi ndava ya lihengu la BAMBU.”

2 Valongo vangu, panabwelili kwinu kuvakokosela mfiyu wa
ujumbi wa Chapanga nahengilili lepi malovi geginonopa
amala umanya uvaha. **2** Muni penavi kwinu naamwili
nikotoka kumanya chindu chochoha chila nambu kummanya
Yesu Kilisitu ndu, yula mweavambiwi pamsalaba. **3** Penavi
kwinu navili ngolongondi, na kuvagaya kwa kuyogopa. **4**
Mawuliwu gangu na makokoselu gangu gawusiwi lepi kwa
luhala lwa vandu, nambu kwa ulangisu wa makakala ga
Mpungu wa Chapanga **5** Nakitili chenicho muni sadika
yinu yimuhuvalila makakala ga Chapanga, nambu yihuvalila
lepi luhala lwa vandu. **6** Pamonga nene nikuvakokosela
mambu ga luhala kwa vala vevakangili mtima, nambu
mambu genago lepi vachilongosi va mulima uwu, veviyagisa
makakala gavi. **(aiōn g165)** **7** Tikokosa mfiyu wa luhala lwa
chapanga, ndi weufiyiki kwa vandu, ndi Chapanga amali
kupanga kwakona kuwumbwa mulima ndava ya ukulu witu.

(aiōn g165) 8 Kawaka hati chilongosi mmonga wa lusenje
lwitu mweamanyili lijambu ili. Ndava muni ngati kuvya
vamanyili, ngavamvambii lepi pamsalaba BAMBU mkulu.
(aiōn g165) 9 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mambu
gangalolekana, amala kuyuwanika, mambu gangaholaleka
na mundu yoyoha mumtima waki, genago ndi Chapanga
avatendelekili vala vevaganili." 10 Genago ndi mambu
Chapanga gatigubukulili kwa njila ya Mpungu waki. Muni
Mpungu Msopi ulola mambu goha, hati mambu ga mugati
neju ga Chapanga. 11 Kawaka mundu mweihotola kumanya
maholo ga mundu yungi nambu nga mwene. Mewa kawaka
mundu mwihotola kumanya maholo ga Chapanga nambu
nga Mpungu wa Chapanga. 12 Nambu tete tapoki lepi
mpungu wa mulima uwu, nambu tapokili mpungu weuhuma
kwa Chapanga, ndi muni tihotola kumanya gala Chapanga
getipelili waka. 13 Na tete tijova lepi malovi getiwuliwi
kwa luhala lwa vandu, nambu kwa malovi getiwuliwi na
Mpungu Msopi, tidandaula mambu ga Mpungu kwa vandu
vala vevavi Mpungu Msopi. 14 Mundu angali Mpungu wa
Chapanga ipokela lepi mambu gegihuma kwa Mpungu
wa Chapanga. Ndava muni ndi uyimu kwaki, mwene
ihotola lepi kumanya ndava genago gimanyikana ndu kwa
uhotola wa Mpungu. 15 Mundu mweavi na Mpungu wa
Chapanga akugamanya mambu goha, nambu kawaka
mundu mweihotola kuhamula mambu goha. 16 Mayandiku
Gamsopi gijova, "Yani mweihotola kumanya luhala lwa
BAMBU? Yani mweihotola kumuwula?" Nambu tete tivii na
luhala lwa Kilisitu.

3 Valongo vangu, nanga hotola kulongela na nyenye ngati
vandu mwemuvi na Mpungu wa Chapanga. Naganikiwayi
kulongela na nyenye ngati vandu va pamulima, ngati vana
vadebe muwumi wa Chikilisitu. 2 Yaganikiwayi kuvaliha kwa
mavele, lepi kwa chakulya chiyumu, muni mwajitendelekili
lepi kupokela. Ndi mbaka hinu mwakona kujitendelekela.
3 Muni nyenye mwakona vandu va pamulima. Wu, lepi
chakaka kwakona kuvi na wihu na ngondo pagati yinu?
Mambu ago gilangisa njwe kuvya nyenye mwakona vandu
va pamulima, mwitama wumi wa chimundu. 4 Mmonga
winu peijova, "nene ndi mlanda wa Pauli," Na yungi ijova,
"nene ndi mlanda wa Apolo," Wu, yeniyo yilangisa lepi kuvya
mwakona mwitama ngati vandu va mulima uwu? 5 Hinu,
Apolo ndi yani? Na Pauli ndi yani? Tete ndi vatumisi va
Chapanga, mwativaletili nyenye sadika. Kila mmonga winu
ihenga lihengu leapewili na BAMBU. 6 Nene namijili mbeyu
na Apolo ayitilili manji, nambu Chapanga ndi mweaimelisi. 7
Mweamijili na mweayitalili manji chindu lepi, Chapanga ndi
mwamelisi mbeyu. 8 Yula mwamijili na mweiyitalili manji
voha vamonga, Chapanga yati akumpela njombi kila mundu
ndava ya lihengu laki leakitili. 9 Muni tete ndi vahenga
lihengu va Chapanga, na nyenye ndi mgunda waki. Mewawa
nyenye ndi lijengu la Chapanga. 10 Ndava ya ubwina wa
Chapanga nipewili lihengu ili, ngati mundu mweavi na luhala
mweijenga, navikili mkingisa mundu yungi ijenga panani yaki.
Ndi chabwina kila mundu alola bwina cheijenga. 11 Kawaka
mundu mweihotola kuvika mkingisa panani ya mkingisa
wungi, neju ya wula weumali kuvikiwa ndi Yesu Kilisitu. 12
Panani ya mkingisa wenuo mundu ihotola kujenga kwa
zahabu, feza amala maganga, ihotola kujenga kwa mikongo,
mahamba amala manyahi. 13 Nambu lihengu la kila mundu
yati lilolekana ligono Kilisitu peakuyifiyula. Muni ligono lenilo
yati wihumila motu, na motu wenuo ndi yati wipima ubwina
wa lihengu la kila mundu peavi. 14 Yikavya cheajengili
mundu panani ya mkingisa wenuo chitinyika lepi na motu
wenuo, yati ipewa njombi, 15 Ngati chajengili yati chitinyika,
yati ikosa njombi yaki, nambu mwene yati isanguliwa ngati
mundu mwealemili mumotu. 16 Wu, mumanyi lepi kuvya
nyenye ndi Nyumba ya Chapanga, na Mpungu wa Chapanga
witama mugati yinu? 17 Hinu, mundu mwaihalabisa Nyumba
ya Chapanga ya msopi, Chapanga yati akumuhalabisa
mewa, muni Nyumba ya Chapanga, yene ndi nyenye. 18
Mundu yoyoha akotoka kujikonga, pagati yinu kujilola kuvya
avi na luhala wa pamulima, mbanga avyai myimu muni
apatayi luhala lwa chakaka. (aiōn g165) 19 Muni luhala lwa
pamulima ndi uyimu palongolo ya Chapanga. Mayandiku
Gamsopi gijova, "Chapanga akuvadapa vevavi na luhala
mukuchejela kwavi." 20 Na Mayandiku gangi gijova, "BAMBU
amanyili kuvya maholo ga vevavi na luhala kuvya gangali
lihengu." 21 Hinu, mundu akotoka kuvamekela vandu. Muni
kila chindu ndi chinu. 22 Yikavya Pauli amala Apolo amala
Kefa, mulima amala wumi amala lifwa, mambu ga hinu
amala gegibwela goha ginu nyenye. 23 Nambu nyenye ndi
vandu va Kilisitu, na Kilisitu ndi wa Chapanga.

4 Mundu atilolayi tete kuvya ngati vatumisi va Kilisitu,
vevihengela ujumbi wa mfiyu wa Chapanga. 2
Chechiganikiwa kwa mundu yoyoha mweapewili lihengu lenili
ndi kuvya msadikika. 3 Kwa nene chindu lepi nikahamuliwa na
nyenye, amala na pandu pa kuhamuliwa vandu, nakujihamula
namwene. 4 Mumtima wangu nihamuliwa lepi kwa lijambu
loloha, nambu yilangisa lepi kuvya kawaka lawama. BAMBU
ndi mweihamula. 5 Hinu, mkoto kuhamula kwakona lukumbi
lwaki, mulekayi mbaka peibwela BAMBU. Mwene yati
akugafiyula goha gachitita gegafiyiki, na kuvika pawaka
maholo ga mitima ya vandu. Kila mundu yati ipata ulumba

kuhuma kwa Chapanga. 6 Valongo vangu, nimutumalili Apolo
na nene namwene muni kupitila tete mujiwulayi kuhuma kwitu
mana ya luhumu ulu. “Mugakamulayi gegayandikwi.” Akotoka
kuvya mundu pagati yinu mweimeka na kumvevesa mundu
yungi. 7 Yani mwakuvikili veve kuvya mvaha kuliku vangi?
Chapanga lepi ndi mwakupelili vindu vyoha vyeuvi navyu?
Ngati, ndava kyani wimeka ngati upewi lepi ngati njombi? 8
Hinu! Mumali kupewa goha gamwaganayi! Muvi na vindu
vyamahele! Muvi vankosi changali tete. Mbanga ngamuvi
vachilongosi muni na tete mewa tilongosa pamonga na
nyenye. 9 Niholalela Chapanga atikitili tete vamitumu tivyai
vandu va mwishu neju, vetivalangiwi kukomewa palongolo
ya vandu, tivikiwi ngati chindu cha kuhekesa, chechilolekana
na mulima woha na vamitumi va kunani kwa Chapanga,
mewawa na vandu voha. 10 Tete vayimu ndava ya Kilisitu,
nambu nyenye muvi na luhala kwa kuwungana na Kilisitu!
Tete tavakata nambu nyenye muvi na makakala. Nyenye
vakuvatopesa, nambu tete vakutivevesa. 11 Mbaka hinu, tete
tivii na njala na njota, nyula yilalile, titoviwi mavamba, kawaka
pandu pakugona. 12 Kangi ting'ahika na kuhenga lihengu
kwa mawoko gitu tavete. Vakatipela likoto tete tikuvamotisa,
tikuvayupila kwa Chapanga, vakatinyagayi tikangamala,
13 pevakutiliga, tiyangula kwa upoli. Mbaka hinu vatikitili
ngati gahakau wa mulima, kwa kila mundu tete uhakala!
14 Niyandika lepi mambu aga ndava ya kuvapela soni,
nambu nikuvawula ngati vana vangu vaganu. 15 Pamonga
muvi na valelaji vamahele muwumi winu wa Chikilisitu,
nambu muvi lepi dadi vamahele, kwa kuwungana na Kilisitu
Yesu nene ndi mwenivi dadi winu mukuvakokosela Lilovi
la Bwina nyenye. 16 Hinu, nikuvayupa neju mulandayi
luhumu wangu. 17 Ndi mana nimtumili Timoti kwinu, mwene
ndi mwana vangu mganu na msadikika mukuwungana na
BAMBU. Yati akuvakumbusa njila yenilanda muwungana na
Kilisitu Yesu. Njila yeniwula pandu pamahele pa msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu. 18 Vandu vangi vatumbwili
kumeka na kuholalela ngati nibwela lepi kangi kwinu. 19
Nambu, yati nibwela kanyata BAMBU akaganayi, penapo
ndi yati nikujilolela namwene, lepi chevijova vala vevimeka,
nambu mewa kumanya makakala gavi. 20 Muni Unkosi wa
Chapanga lepi kujova ndu, nambu mumakakala. 21 Hinu,
mwigana kyani? Nibwela kwinu na ndonga, amala nibwela
na mtima wa uganu na unkozi?

5 Kuvi malovi ga chakaka kuvya pagati yinu kuvi
ukemi uhakau, wangahumalila hati pagati ya vandu
vangammanya Chapanga. Nijoviwi kuvya mmonga winu
itama na mdala wa dadi waki! 2 Muhotola wuli kumeka?
Ngayivyai mbanga kuyupilisa, na mwenuyo mweikita chindu
icho awusiwayi pagati msambi winu. 3 Na nene kwa
upandi wangu, kwa higa nivii patali na nyenye, nambu kwa
mpungu nivii pamonga na nyenye. Ndi nivii bahapo, nimali
kumuhamula mundu yula mweakitili lijambu lenilo la soni. 4
Pamkonganeka pamonga kwa liina la BAMBU Yesu, nene
nivii na nyenye kwa mpungu, hinu kwa makakala ga BAMBU
witu Yesu uvi apo, 5 mumgotola mundu uyo kwa Setani muni
higa yaki yihalabiswai na mpungu waki usanguliwayi ligono
lila la BAMBU. 6 Kawaka chindu cha kumekela, wu, mmanyi
lepi ngemeku lidebe livavisa libulungutu loha la uhembe?
7 Mujinyambisayi, muni muwusai ngemeku ya kadeni la
kumbudila Chapanga, ndi muvyai na libulungutu la mupya
langasopewa ngemeku ngati chamwiganikiwa kuvya. Muni
Kilisitu awusiwayi luteta ndava yitu ngati mwanalimbelele
wa Pasaka. 8 Ndava yeniyo, tiiselebukila mselebuko wa
Pasaka changali kutumila mabumunda gegasopiwi ngemeku,
ndi kujova changali kumbudila Chapanga na uhakau,
nambu titumila libumunda langali ngemeku ndi kujova
ubwina na chakaka. 9 Navayandikili mubalua yangu mkoto
kuhanganilana na vakemi. 10 Uchakaka ndi kuvya najovili
lepi mkoto kuhanganila na vandu voha pamulima nambu
vandu vevavi vakemi vanotanu na vadese na vevakumuyupa
chimong'omong'o. Muni muvayepa voha venavo yavaganili
nyenye kuwuka pamulima uwu nganila! 11 Nambu hinu
nikuvayandikila kuvya mkoto kuhanganila na mlongo mkilisitu
mweavimkemi na mweavi na mnogu uhakau na mnotani
na mweiyupa chimong'omong'o na mweiliga na mweigala
na mdese na mnyagaji. Mundu ngati mwenuyo hati kulya
mkoto kulya nayu. 12 Hinu, lepi lihengu langu kuvahukukumu
vala vevavi kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu. Nambu Chapanga ndi mweakuvahamula. Nyenye
muganikiwa kuvahamula vandu vevavi msambi winu?
13 Mayandiki Gamsopi gijova, mumvingayi kutali mundu
muhakau uyo!

6 Ngati mundu yeyoha pagati yinu avi na luhonda na
muyaki msadika, ihotola wuli kumtakila mlongo waki
palongola ya vandu vangammanya Chapanga, pahala pa
kumtakila palongolo ya vandu va Chapanga? 2 Wu, mmanyi
lepi kuvya vandu va Chapanga yati vakuvahamula vandu va
mulima? Ngati mulima yati uhamuliwa na nyenye, ndava
kyani muganikiwa lepi kuhamula hati mambu gadebe? 3
Mmanyi lepi ngati yati mkuvahamula vamitumi va kunani
kwa Chapanga? Wu, lepi neju ya mambu ga pamulima! 4
Pemwiva na ngondo ngati iyi, ndava kyani muhamba kwa
vandu vangali vachilongosi va Nyumba ya Chapanga? 5 Soni
kwinu! Ndi kujova kawaka hati mmonga pagati yinu mweavi

na luhala wa kuhotola kuhamula mihalu pagati ya vasadika?
6 Nambu hinu valongo vasadika vakumtakila myavi palongolo
ya libanji la mihalu ya vandu vangasadika vahamula. 7
Chakaka kutakilani kwenuku nyenye mwavene kulangisa
hotohoto kuvya mwangahotola! Wu, ngayivii chabwina lepi
kukongewa! Wu, chabwina lepi kukongewa? Chabwina lepi
kwinu kunyagiwa vindu vinu? 8 Nambu, pahala paki, nyenye
ndi myiva na kunyaga, kangi ago mukuvakitila valongo
vinu! 9 Wu, mmanyi lepi kuvya vandu vahakau vipewa lepi
Unkosi wa Chapanga? Mkoto kukongewa! Vevikita ukemi,
vevigundamila vimong'omong'o, vagosi kugona na vagosi
vayavi, na vadala kwa vadala, 10 vahiji, vevinota, vevigala,
veviheha, vevinyaga, veviliga venavo voha vihanganila lepi
muunkosi wa Chapanga. 11 Vangi vinu mwavi chenicho,
nambu hinu mubaguliwi ndava ya Chapanga na kulolekana
vabwina palongolo yaki kupitila BAMBU witu Yesu Kilisitu
na kupitila Mpungu wa Chapanga witu. 12 Mundu ihotola
kujova, “Kwa nene vindu vyoha viganikiwa.” Nambu lepi
vindu vyoha vyeviganikiwa. Niyidikila kuvya kila chindu
chiganikiwa kwa nene nambu mbwitu kutamiwa na chindu
chochoha. 13 Mwihotola kujova, “Chakulya chivii ndava ya
lileme, na lileme luvi ndava ya chakulya.” Nambu Chapanga
yati akuvihalabisa vyoha. Higa ya mundu ndi lepi ukemi ndi
kwa kumhengela BAMBU, na BAMBU ndi ndava ya higa.
14 Chapanga amyukisi BAMBU kuhuma mulifwa na tete
mewa yati akutiyukisa kwa makakala gaki. 15 Wu, mmanyi
lepi kuvya higa yinu ndi viwungo vya higa ya Kilisitu? Wu,
nitola viungu vya Kilisitu niviwunganisayi na viwungu vya
mkemi? Pehe! 16 Muni, ngati chaumanyili, mwaiwungana
na mkemi vivya higa yimonga, ngati chagijova Mayandiku
Gamsopi, “Na vavili yati vivya higa yimonga.” 17 Nambu
mwajiwungi na BAMBU vivya Mpungu umonga na mwene.
18 Muleka kukita ugoni. Kumbudila Chapanga kungi kwoha
kukitiwa kuvala ya higa nambu mkemi akumbudila chapanga
ayikitila higa yaki mwene. 19 Wu, mmanyi lepi kuvya higa
yinu ndi Nyumba ya Mpungu Msopi mweavimugati yinu,
ndi mwemwampokili kuhuma kwa Chapanga? Nyenye,
vindu vinu lepi mwavene nambu vindu vya Chapanga. 20
Mwaguliwi kwa mashonga gamahele. Ndi muyihengelai higa
yinu kwa kumlumba Chapanga.

7 Hinu tilola mambu gala gamwaniyandili, chabwina mgosi
akotoka kugega. 2 Nambu ndava ya kuyepa ukemi,
ndi kila mgosi avyai na mdala waki mwene, na kila mdala
avyai na mgosi waki mwene. 3 Mgosi amuhengelayi mdala
waki chayiganikiwa, na mdala amuhengelayi mgosi waki
chayiganikiwa. 4 Mdala kawaka uhotola ndava ya higa yaki
mwene, nambu avili nawu mgosi waki, mewawa mgosi
kawaka uhotola ndava ya higa yaki mwene, nambu mdala
waki avili nawu. 5 Mkoto kunyimana, nambu ngati muyelewini
kukita chenicho kwa lukumbi luhupi ndu, ndi mupatayi nafwasi
yabwina ya kumuyupa Chapanga. Ndi muwuyilanayi kavili,
Setani akotoka kuvalinga ndava muhotola lepi kudivalila
mitima hinu. 6 Malovi aga genikuvajovela malagizu lepi,
nambu ndi nivalekekisi muhotola kuhagula. 7 Chakaka,
niganili vandu voha vavyai ngati nene, nambu kila mundu
apewili njombi yaki mwene na Chapanga, yungi njombi iyi na
yungi yila. 8 Hinu, kwa vala vangagega na vala valipwela,
nikuvajovela kuvya chabwina kuyendelela kutama vene
ngati nene. 9 Nambu ngati mundu ihotola lepi kujidivalila.
Chabwina mundu uyo agega kuliku kuvya na mnogo. 10 Kwa
vala vevagegili niwusa mhilu uwu, lepi ya nene ndi kuhuma
kwa BAMBU Chapanga. Mdala iganikiwa lepi kulekana na
mgosi waki. 11 Ndi ngati alekini nayu, ndi asigalila changali
kugegewa, ngati naha lepi, vamtepulanisa na mgosi waki.
Na mgosi akotoka kumleka mdala waki. 12 Kwa vangi,
Nijova nene lepi BAMBU Ngati mgosi msadika ana mdala
mwangasadiki, na mdala mwenuyo ayidikili kutama nayu, na
mgosi mwenuyo akoto kumleka mdala waki. 13 Na ngati
mdala mweisadika ana mgosi mwanga sadika, na mgosi
mwenuyo akayidakila kutama nayu, ndi akotoka kumleka
mgosi waki. 14 Muni mgosi mwenuyo mwangasadika
iyidikiliwa na Chapanga kwa kuwungana na mdala waki,
na mdala uyo mwangasadika iyidikiwa na Chapanga kwa
kuwungana na mgosi waki. Ngati ngayikotoka kuvya naha
vana vavi ngavavi ngati vana va vandu vangammaya
Chapanga, nambu hinu ndi vana va Chapanga. 15 Nambu
ngati mwangasadika igana kumuleka muyaki mwaisadika,
ndi amuleka ndu. Penapo mgosi amala mdala mwaisadika
yati ivya hulu. Muni Chapanga avakemili mutama kwa
uteke. 16 Veve mdala mwausadika, umanya wuli ngati kuvya
ukumsangula mgosi waku? Amala veve mgosi mwausadika
umanya wuli ngati kuvya ukumsangula mdala waku? 17 Kila
mundu ayendelela kutama muwumi weapewili na BAMBU
ngati cheatamayi pala peakemeliwi na Chapanga, chenichi
ndi chanikuvajovela vandu voha kwa msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu woha. 18 Ngati mundu akemeliwi
kuni adumwili jandu, ndi akotoka kukupakisa kuvya adumwili
lepi jandu, na ngati pakemeliwi avili akona kudumula
jandu, ndi akotoka kudumula. 19 Muni, kudumula jandu
amala changasindimala jandu chindu lepi, chechiganikiwa
kuyidakila mihilu ya Chapanga. 20 Hinu, kila mundu avyai
ngati cheavili peakemeliwi Chapanga. 21 Wu, veve wavili
wamvanda pewakemeliwi na Chapanga? Koto kuyoma,

nambu ngati ukapatayi fwasi ya kuvya waka kita chenicho.
22 Muni mwene mwakemeliwi na BAMBU kuni avili mvanda,
mwenuyo ndi ilekeswa kwa BAMBU. Mewawa mwakemeliwi
kuni alekiswi, ndi ivya mvanda wa Kilisitu. 23 Voha muguliwi
kwa mashonga gamahele, ndi mkoto kuvya vavanda va
vandu. 24 Valongo vangu, kila mmonga winu atamayi wumi
wulawula ngati cheakemeliwi, muni Chapanga avi pamonga
na nyenye. 25 Hinu, kugavala gala gemwaniyandikili ndava
ya vasongolo vangagega na vasikana vangagegewa kawaka
malagizu kuhuma kwa BAMBU, nambu nikuvapela maholo
gangu kwa lipyana la BAMBU niganikiwa kusadikiwa. 26
Ndi, ndava ya mang'ahiso ga magono aga, hinu chabwina
mundu asigalila ngati cheavi. 27 Wu, ugegili mdala? Hinu
koto kulekana na mdala waku. Wakona wangagega? Ndi
ukoto kugega. 28 Nambu ngati ukagegayi ukumbudila
lepi Chapanga, kamwali akagegewayi akumbudila lepi
Chapanga. Vevigegana yati ving'ahika muwumi wavi, nambu
nene nigana ng'ani yikoto kuvakolela nyenye. 29 Valongo
vangu, lukumbi lwalusigalili ndi luhupi: Kutumbula lelu vala
vevagegili vatamayi ngati vagegili lepi, 30 Vevivemba vavyai
ngati vivemba lepi, veviheka vavyai ngati nakuheka, vevigula
vavyai ngati kawaka chindu, 31 vevavi hengela vindu vya
mulima uwu vavyai ngati vakuhihengela lepi. Muni mulima
uwu uvi papipi kupita. 32 Nigana nyenye mukoto kuvya na
wogohi. Mundu angagega mdala mwene igana kuhenga
lihengu la BAMBU muni ilinga kumganisa BAMBU. 33
Nambu mgosi mweagegili ilola neju mambu ga mulima,
kulonda kumganisa mdala waki, 34 ndi akujibagula mwene
chihiga na chimpungu. Mdala mwangagegewa ing'ahika na
mambu ga BAMBU ndi awusayi higa na mpungu waki kwa
BAMBU. Nambu mdala mwagegiwi ing'ahika na mambu ga
mulima ndava ya kumganisa mgosi waki. 35 Nikuvajovela
genaga kwa chiyonjokesu chinu, lepi kuvadivalila kwa gala
gemugana kuhenga. Nigana muhenga gegiganikiwa, mpata
kumuhengela BAMBU kwa mtima woha changali kuhutwa na
mambu gangi. 36 Ngati mundu ilola kuvya akumuhengela lepi
chabwina mchumba waki kwa kuhamula kuleka kumugega
na lukumbi lupita, kangi mnogu waki nakuuhotola ndi akitayi
chaihotola, amugegayi ndu, ivya nakumbudila Chapanga. 37
Nambu ngati mgosi uyo ahamwili kuhuma mumtima waki
changali kung'ang'aniswa kuleka kugega, na ihotola lepi
kuyileka minogu yaki, ikita chabwina, kuleka kumgega mdala
uyo. 38 Mundu mweamwili kugega mdala ikita chabwina,
mewa mweangagega mdala ikita chabwina neju. 39 Mdala
mweagegiwi ivya akungiwi na mgosi waki kwa lukumbi lwoha
mgosi uyo lwaivya mumi. Nambu ngati mgosi waki afwili,
mdala uyo ihotola kugegewa na mundu yoyoha, nambu
kwa mgosi mweammanyili BAMBU Yesu Kilisitu. 40 Nambu
cheniholoelela nene, mdala yati ivya na luheku neju ngati
isigalila changali kugegewa, niholalela nene mewa nina
Mpungu wa Chapanga.

8 Hinu tilolayi vyakulya vyeviwusiwi ndava ya kutetela
chimong'omong'o. Timanyili kuvya, tete tavoha tivii na
luhala, nambu luhala ulo gakuvakita vandu vamekayi,
nambu uganu ukumjenga. 2 Ngati mundu iholalela kuvya
amanyili chindu, chakaka angamanya chindu chochoha
chechikumgana kumanya. 3 Nambu mwammanyili Chapanga
mwenuyo amanyikini na Chapanga. 4 Ndi, kuvala vyakulya
vyevihuwusiwi kwa vimong'omong'o, timanyili kuvya chindu
lepi pamulima, timanyili kuvya Chapanga ndi mmonga.
5 Hati ngati kuna vindu vyamahele vandu vakuvikemela
vichapanga pamulima amala kunani kwa Chapanga, na hati
ngati kuna vichapanga na vabambu vamahele, 6 Kwitu tete
avi Chapanga mmonga, Dadi, Muwumba wa vindu vyoha,
ndava ya mwene tete tivili. Kangi avili BAMBU mmonga ndu,
Yesu Kilisitu, ndi kwa njila yaki vindu vyoha vyawumbiwi,
na tete titama ndava ya mwene. 7 Nambu lepi vandu voha
vevamanyili mambu ago. Muni vandu vangi vayovalili kutetela
vimong'omong'o, vandu venavo pevilya vyakulya viwona
ngati viwusiwi kwa vimong'omong'o. Na muni mitima yavi
yilendili vikemewa vahakili. 8 Nambu chakulya nakutipeleka
papipi na Chapanga. Tikalekayi kulya tipungukiwa lepi chindu,
tikalyayi nakuyonjokeswa chindu. 9 Nambu, mujiyangalila
uwaka winu ukoto kuvayoka vana sadika yidebe vayingila
mukubuda. 10 Muni mwangakangamala mtima, akakulola
veve mweuvi na umanya wilya vyakulya munyumba ya
kuyupila vimong'omong'o, wu, na mwene nakulya vyakulya
vyeviwusiwi kwa vimong'omong'o? 11 Hinu, mlongo waku
mwenuy mweavi na sadika yangali makakala, yati iyagila
kwa ndava ya veve, ndi Kilisitu afwili kwa ndava yaki 12
Ngati mvabudisi valongo vinu, na kuvinisa mitima yavi muvya
mumbudili Kilisitu. 13 Hinu, ngati chakulya chikumgwisa
mlongo vangu, katu nilya lepi nyama, nikotoka kumgwisa
mlongo vangu mukumbudila Chapanga. **(aiōn g165)**

9 Wu, nene lepi na mundu mwanilekekekiswi? Wu,
nene namtumi lepi? Wu, nene namuweni lepi Yesu
BAMBU witu? Wu, nyenye lepi mwenivapatili ndava ya
lihengu langu kwa BAMBU? 2 Hati ngati vandu vangi
vibela kuvya nene mtumi lepi, nambu nyenye muyidikila
kuvya nene mtumi, nyenye ndi ulangisu wa nene kuvya
mtumu, ndava ya kuwungana kwinu na BAMBU. 3 Vandu
pavakunitakila nikujikengelela naha, 4 ndi, tiganikiwa lepi
kupokela chakulya na mnyweso ndava ya lihengu langu?

5 Wu, tete nakuganikiwa kuvya mulugendu na vadala
vitu vasadika, ngati chevikita vamitumi vangi, valongo va
BAMBU, na mewa Kefa? 6 Amala nene ndu na Banaba ndi
mwatiganikiwa kupewa njombi yitu kwa kukita lihengu? 7
Wu, manjolinjoli yoki mwailipila lihengu laki kwa ihenga?
Wu, mlimaji yoki mwangalya matunda ga mgunda waki wa
mzabibu? Wu, mdimaji yoki mwanganywa mavele ga mifuya
yaki? 8 Wu, nijova mambu aga chimundu? Wu, malagizu
nakujova mewawa naha? 9 Yiyandikwi Mumalagizu ga Musa,
“Koto kuyikunga ng'ombi mlomo payibena nganu.” Wu, ndi
tijovayi Chapanga ihengela ng'ombi? 10 Wu, Chapanga
ijova lepi genaga neju ndava yitu? Genaga gayandikiwi
ndava yitu, mundu peilima na yula mwaibena, voha vavili
viganikiwa kuhenga lihengu lenilo kwa kuhuvalila kupata
pahala pa mabenu. 11 Yikavya tete tapandili mbeyu ya
chimpungu pagati yinu, wu, yati livya lijambu livaha tikapatayi
chiyonjokesu kuhuma kwinu? 12 Yikavya vandu vangi
viganikiwa kupata vindu kuhuma kwinu, wu, tete tiganikiwa
lepi kuliku venavo? Nambu tete tahuvalili lepi haki yeniyo.
Pahala paki, tisindamili kila chindu muni tikotoka kulibelelela
Lilovi la Bwina la Kilisitu na kuvakokosela vandu. 13 Wu,
mmanyi lepi kuvya vevihenga Munyumba ya Chapanga
vipewa chakulya chavi Munyumba ya Chapanga, na vevivika
pa lusanja lwa luteta vipewa pahala pavi pa lusanja lwa luteta
lwenulo. 14 Mewawa BAMBU alagizi, vevikokosa Lilovi la
Bwina vapewa chakulya chavi mulihengu lenilo. 15 Nambu,
nahengili lepi hati chindu chimonga chechiganikiwa. Na
niyandika lepi aga kwa huvalila ya mukunihengela mambu
ago, kwa nene mbanga kufwa kuliku mundu yoyoha awonayi
kuvya nikujilumbalila waka. 16 Nene nimeka lepi ndava
ya kukokosa Lilovi la Bwina, lenili ndi lihengu lenilagizwi
kulihenga. Hinu nijiyangalila ngati nikokokosa lepi Lilovi la
Bwina! 17 Nganihagwili lihengu lenili kwa kugana kwangu,
nganiholalili kupewa luhuna, nambu muni nikita ndava ya
lihengu lanipewili. 18 Luhuna lwangu ndi chindu choki? Hinu
luhuna lwangu ndi kukokosa Lilovi la Bwina waka. Changali
kudayi vindu vyeniganikiwa kwa kukokosa Lilovi la Bwina.
19 Nene mvanda lepi wa mundu yoyoha, nijikitili mvanda wa
vandu voha muni nimpelayi Kilisitu vandu vamahele. 20 Kwa
Vayawudi natamili ngati Myawudi muni nivapatayi Vayawudi
vamsadika Yesu, pamonga nene nivii pahi ya malagizu
ga Musa, ndi nivapatayi vevavili pahi ya malagizu. 21 Na
kwa vala vevavi kutali na malagizu ga Musa, nitama ngati
vene, muni niyva ngati vene vevavi kuvala ya malagizu. Lepi
kujova nivili kuvala na malagizu ga Chapanga, muni nihinyiwi
na malagizu ga Kilisitu. 22 Penavi vangolongondi navili ngati
vene muni nivapatayi vangolongondi. Nakitili kila chindu kwa
vandu voha muni nivasangulayi pagati yavi mukila njila.
23 Nikita aga goha kwa ndava ya Lilovi la Bwina, nipatayi
mota zaki. 24 Wu, mmanyili lepi paluvanja lwa mikinu,
pamonga na vevijumba voha vijumba, ndi mmonga ndu
mwaitola njombi, hinu na nyenye mjumbayi namuna yiyoyo.
25 Vevijumba vikita mazowezi na adabu, vikita chenicho
muni vapewa njingwa yangahalabika! Nambu tete tikita
naha tipatayi njingwa yangahalabika. 26 Ndi, chanijumba
ndi nigana kuhotola, ndi chanikomana, lepi mtovanaji ngati
mundu mweitova pawaka. 27 Nambu nikuying'aha higa
yangu muni nihotola kutalalila muni penimali kuvakokosela
vangi, nene mwene nikotoka kubelelewa.

10 Valongo vangu, nigana mmanyai kuvya vagogo vitu
vavili mulugendu kuni vilongoswa na lihundi, na voha
vakupwiki bwina munyanja yidung'u. 2 Voha vabatiziwi
mulihundi lila na munyanja yila muni vawungayi na Musa. 3
Voha valili chakulya chilachila cha mpungu. 4 Voha vanywili
unywelelu wulawula wa chimpungu, muni vanywili manji
kuhuma muliganga la Chimpungu lelavi mulugendu pamonga
nawu, litalau lelilo lavi Kilisitu mwene. 5 Nambu vamahele
neju vamganisi lepi Chapanga ndi vafwili na higa zavi
zadandasiki kulugangatu. 6 Mambu genago ndi luhumu
kwitu, lwelukutilangisa tikotoka kunogela mambu gahakau
ngati chevanogili vene. 7 Mukoto kuyupa chimong'omong'o
ngati chevakitili yavi, ngati Mayandiku Gamsopi chegijova,
“Vandu vatamili kulya na kunywa, vakayima na kukita
mambu ga ukemi.” 8 Mewa tikotoka kukita ugoni ngati
vangi vavi, vakafwa ligono limonga vandu elufu ishilini na
zidatu. 9 Tikotoka kumlinga Kilisitu ngati vene chevakitili
vangi vavi, vakomiwi na liyoka. 10 Mkoto kuvembeneka ngati
chavavembenike vangi vavi mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweileta lifwa. 11 Hinu, mambu genago gavakolili vene gavyai
luhumu kwa vangi, na gayandikiwi muni kutihakalila tete
vetitama lukumbi ulu lwa mwishu. (aiōn g165) 12 Mwakujiwona
ayimili chakukangamala ajiyangalila akotoka kugwa. 13
Kulingiwa kwekuvakolili ndi kudebe kwa vandu. Chapanga
msadikika, nakutilinga kupita makakala ginu, pamonga na
kulingiwa, mwene yati akuvapela makakala ga kukangamala
na njila ya kuhuma mwenumo. 14 Hinu, vankozi vangu,
muyepayi kuyupa chimong'omong'o. 15 Nilongela na nyenye,
vandu mwemuvi na luhala, muamula mwavene genijova
aga. 16 Chikombi chetihengela pachakulya cha BAMBU. Ndi
chetimsengusa Chapanga, petihenga kunywelela tiwungana
na ngasi ya Kilisitu? Mewa petimetula libumunda tiwungana
na higa ya Kilisitu? 17 Ndava kuvi na libumunda limonga,
pamonga tete tivii tavamahele, ndi higa yimonga, muni

tavoha tilya libumunda lenilo. 18 Mlolayi luhumu lwa
vandu va Isilaeli, vevilya luteta viwungana pamonga na
lusanja lwa luteta lwenulo. 19 Hinu nijova kyani? Chakulya
amala chimong'omong'o chechiwusiwi luteta kwa chivii
na mana yoyoha? 20 Lepi! Luteta lwa lweluwusiwa na
vandu vangammanya Chapanga vakumuwusila mzuka, lepi
Chapanga. Katu mbwitu nyenye muwunganayi na mzuka.
21 Mwihotola lepi kunywa chikombi cha BAMBU mewa
chikombi cha mizuka, mwihotola lepi kulya pameza ya
BAMBU mewa pameza ya mizuka. 22 Wu, tigana kumkita
BAMBU avyai na wihu? Tiholalela kuvya tivii na makakala
kuliku mwene? 23 Vindu vyoha viyidakiliwa, nambu lepi
vyoha vyabwina. Vindu vyoha viyidikilwa nambu lepi vyoha
vijenga sadika. 24 Mundu akotoka kulonda chiyonjokesu yaki
mwene, nambu chiyonjokesu cha muyaki. 25 Mlyai chindu
chochoha chila chechiguliswa pandu paki changali kukota
kota ndava ya mtima winu weukuvalangisa gabwina na
gahakau. 26 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mulima na
vyoha vyevivii mugati yaki ndi vya BAMBU.” 27 Ngati mundu
nakuvya msadika akavagongolela kulya chakulya myidikilayi
kuhamba, mlyayi vyoha vyeakuvatekela changali kukota
ndava ya mtima waeukuvalangisa gabwina na gahakau. 28
Nambu mundu akavajovelayi, “Chakulya chenichi chiwusiwi
kwa chimong'omong'o,” Ndi mkoto kulya ndava ya mwenuyo
mwavajovili. 29 Nijova, “Ndava ya mtima weukuvalangisa
gabwina na gahakau.” Lepi Ndava ya mtima weukuvalangisa
gabwina na gahakau, ndava ya mtima weukuvalangisa
gabwina na gahakau ga mwenuyo mwavajovili. “Yati mnikota
ndava kyani uwaka wangu uhamuliwayi mtima weulangisa
gabwina na gahakau? 30 Yikavya nene nilya chakulya
na kumsengusa Chapanga, ndava ya kyani nilaumiwayi
kwa chakulya chenicho, kwa ndava nilya kwa kumsengusa
Chapanga?” 31 Hinu, chochoha chemwikita kulya amala
kunywa, mkita goha kwa Ukulu wa Chapanga. 32 Hinu
mlolayi, mkoto kuvayomesa Vayawudi amala vandu vangali
Vayawudi amala kwa msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu. 33 Muvyai ngati nene, nilinga kuvaganisa voha
kwa njila yoyoha, changali kulonda chiyonjokesu changu
namwene nambu nikuvalondela chiyonjokesu vangi voha,
muni vasanguliwayi.

11 Muniyiga nene ngati chemukumuyiga Kilisitu. 2
Nikuvalumba nyenye kwa kunikumbuka na ndava
ya kugakamula malagizu ganavapelili. 3 Nambu nigana
mmanyayi kuvya Kilisitu ndi mutu wa kila mgosi, na mgosi
ndi mutu wa mdala waki, na Chapanga ndi mutu wa Kilisitu.
4 Hinu ndi mgosi yoyoha mweakumuyupa Chapanga amala
kukokosa ujumbi wa Chapanga kuni agubiki mutu waki,
mwenuyo akuhuvevesa mutu waki ndi Kilisitu. 5 Na mdala
ngati akumuyupa Chapanga amala kukokosa ujumbi wa
Chapanga changagubika mutu waki, mdala mwenuyo ndi
akumvevesa mgosi waki ndi mutu waki, mdala mweikita
chenicho ndi iwanangana ngati mdala mwaketili mayunju
pamutu waki. 6 Mdala mwangagubika mutu waki, ndi
mbanga aketayi mayunju gaki. Nambu ngati soni kwa mdala
kuketa zoha amala nganila mayunju gaki, ndi mbanga
agubika mutu waki. 7 Mgosi iganikiwa lepi kugubika mutu
waki, ndava mwene ndi luhumu na ukulu wa Chapanga,
nambu mdala ndi chilolilo cha ukulu wa mgosi. 8 Mgosi
awumbi lepi kuhuma kwa mdala, nambu mdala awumbiwi
kuhuma kwa mgosi. 9 Mgosi awumbiwi lepi ndava ya mdala,
nambu mdala awumbiwi ndava ya mgosi. 10 Ndava yeniyo
na ndava ya vamitumu va kunani kwa Chapanga. Mdala
agubika mutu waki, uvya ulangisu kulangisa uhotola weuvi
panani yaki. 11 Hati ago, palongolo ya BAMBU mdala
chindu lepi changali mgosi, na mgosi chindu lepi changali
mdala voha vihuvalilana. 12 Ngati mdala cheawumbiwi
kuhuma kwa mgosi, mewawa mgosi ivelekewa na mdala.
Nambu vindu vyoha vihuma kwa Chapanga. 13 Mwavene
muhukumwa, wu, chabwina mdala kumuyupa Chapanga
changagubika chindu kumutu? 14 Hati vandu chevawumbiwi
yilangisa kuvya mgosi kuvya na mayunju gatali ndi soni
kwaki mwene, 15 nambu kwa mdala kuvya na mayunju gatali
ndi utopesa kwaki, apewi mayunju gatali muni gamgubikayi.
16 Nambu mundu igana undindani ndava ya lijambu ili,
amanyayi kuvya tete tivii lepi na mvelu wungi wa undindani,
mewawa mumsambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
kawaka mivelu yingi. 17 Peniyendelela kuvapela malagizu
aga, nihotola lepi kuvalumba hati padebe, mikonganeku
yinu nyenye mwihenga mambu gamahele gahakau kuliku
gabwina. 18 Pakutumbula, niyuwini ngati pemwikonganeka
pamonga ngati msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
mwipechengana. Nene nisadika padebe, 19 changali mtahu
yiganikiwa pavya ulekenganu pagati yinu, muni kulangisa
vala veviyidakiliwa na Chapanga vamanyikayi hotohoto.
20 Chakaka mwikonganeka, mwihololela mwilya chakulya
cha kumkumbuka lifwa la BAMBU, nambu lepi! 21 Muni
pamwilya kila mmonga winu ilya chakulya, hati yihumila
vangi vilya Changali kuvalindila vayavi ndi yihumila vangi
vavi na njala, na vangi vagalili! 22 Wu, mwihotola lepi
kulya na kunywa kunyumba yinu? Amala mukuyivevesa
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Chapanga
na kuvavevesa vandu avo vangali chindu? Nivakokosela
kyani? Nivalumba? Lepi! Lepi kuvala lijambu ili. 23 Muni

nene napokili mawuliwu kuhuma kwa BAMBU genavalekili,
kuvya kilu yila BAMBU Yesu peagotoliwi kwa makoko vaki,
atolili libumunda, 24 akamsengusa Chapanga, akalimetula,
akajova. “Yeniyi ndi higa yangu yeyiwusiwa ndava yinu,
mkita aga kwa kunikumbuka nene.” 25 Mewawa, pamali
kulya, akatola chikombi, akajova. “Chenichi ndi chikombi
cha lilaganu lamupya lelikitwa livya na makakala kwa ngasi
yangu. Mkita naha kila pemwinywa, kwa kunikumbuka
nene.” 26 Kila lukumbi pemwilya libumunda lenili na kunywa
chikombi ichi, mukokosa lifwa la BAMBU, mbaka peibwela.
27 Ndava yeniyo, mundu yeyoha mweilya libumunda na
kunywa chikombi cha BAMBU changali kuganikiwa, yati
ivya na lijambu ndava ya ngasi ya BAMBU 28 Yikumgana
mundu yoyoha ajilolayi mwene hoti, kangi alyayi libumunda
lenilo na anywela chikombi chenicho. 29 Muni mundu
yeyoha mweilya na kunywa changali kumanya mana ya
higa ya BAMBU, akujiletela uhamula waki mwene. 30 Ndi
mana vamahele pagati yinu vatamu, na vangi vafwili. 31
Ngati tijilolili tavete bwina ngati tibuniwi lepi na Chapanga.
32 Nambu patihamuliwa na BAMBU, tiwuliwa, tikotoka
kuhengewa uhamula pamonga na vandu va mulima. 33 Hinu,
valongo vangu, pamkonganeka pamonga kulya libumunda
la kumkumbuka BAMBU, kila mundu amlindilayi muyaki.
34 Na ngati kuvi na mundu mweavi na njala, alyayi hoti
kunyumba yaki. Muni kukonganeka kwinu kukoto kuleta
uhamula. Nambu, kuvala mambu gangi, yati nikuvajovela
penibwela.

12 Valongo, nigana mmanya kuvala njombi ya Mpungu
Msopi, nigana nyenye mmanya bwina mambu aga.
2 Mmanyili kuvya kwakona mungasanguka, mwatalaliwi
na kuyagiswa kwa kuyupa vimong'omong'o ndu. 3 Hinu,
mmanya kuvya kawaka mundu mweihotola kujova, “Yesu
apewi likoto!” Kuni ilongoswa na Mpungu wa Chapanga.
Mewawa kawaka mundu mweihotola kujova, “Yesu ndi
BAMBU,” Changalongoswa na Mpungu Msopi. 4 Njombi
za mpungu zivii zamahele, nambu Mpungu mweiwusa
njombi yeniyo ndi mmonga. 5 Zivii njila zamahele za
kumhengela, nambu BAMBU mweihengewa ndi mmonga.
6 Gavi mahengu ndalindali ga kukita, nambu Chapanga
mmonga ndi mweihotolesa mahengu goha kwa vandu voha.
7 Kila mundu ipewa ugubukulo na Mpungu kwa chiyonjokesu
chavoha. 8 Hinu, mundu mmonga ipewa na Mpungu Msopi
uhotola wa kujova ujumbi wa umanyi, na yungi ipewa
ujumbi wa luhala cheigana Mpungu Msopi yuyo. 9 Mpungu
yuyoyo akumpela yungi sadika, na yungi akumpela njombi
ya kulamisa vandu. 10 Mpungu Msopi akumpela yungi
uhotola wa kukita chinamtiti, na yungi uhotola wa kukokosa
ujumbi kuhuma kwa Chapanga, yungi uhotola wa kumanya
mpungu uhakau na mpungu wabwina, yungi ipewa uhotola
wa kujova luga ya chiyehe na yungi uhotola wa kudandaula
luga yeniyo. 11 Genago goha ndi mahengu ga Mpungu
Msopi yuyo mmonga, ndi mwakumpela uhotola kila mmonga,
ngati cheigana mwene. 12 Ngati chayivii higa yimonga yeyivii
viwungu vyamahele, na viwungu vyenivyo vyoha vikita higa
yimonga, ndi chayivii mewawa kwa Kilisitu. 13 Muni, tete,
tikavyai Vayawudi amala Vandu vangali Vayawudi, vavanda
amala vangavya vavanda, tavoha tibatiziwi kwa Mpungu
mmonga muhiga yiyoyo yimonga, na tavoha vatinywili
Mpungu yuyo mmonga. 14 Higa lepi chiwungu chimonga ndu,
nambu viwungu vyamahele. 15 Ngati chigendelu ngachijijovili,
“Ndava muni nene nachiwoko lepi, hinu nene lepi pandu
pahiga,” Ndi ngaulekili kuvya pandu pa higa. 16 Ngati likutu
ngalijijoveli, “Ndava nene lepi lihu, hinu nene lepi pandu pa
higa,” Ndi ngaulekili lepi likutu ilo kuvya pandu pa higa. 17
Ngati higa yoha ngayivya lihu, likutu ngalivii koki? Na ngati
higa yoha ngayivya likutu, mundu ngaihotola wuli kunuha?
18 Nambu hinu Chapanga avipangili viwungu vyenivyo kila
chimonga pandu paki ngati cheaganili. 19 Ngati vyoha gavivii
chiwungu chimonga, higa ngayivii lepi! 20 Uchakaka ndi
uwu, pandu pa higa ndi pamahele, nambu higa ndi yimonga.
21 Hinu, lihu lihotola lepi kuchijovela chiwoko, “Nikuganili lepi
veve,” Mewawa mutu nakuhotola kugajovela magendelu,
“Nivaganili lepi nyenye.” 22 Nambu neju ya ago, yilolekana
kuvya pandu pa higa pepilolekana kuvya ngolongondi,
ndi vyeviganikiwa neju. 23 Kangi, viwungu vyetiholalela
kuvya vyangatopeswa neju, ndi vyatikuvivika bwina. Na
viwungu vyevileta soni palongolo ya vandu, ndi vivikiwa
bwina neju. 24 Nambu viwungu vyeviyidakiliwa kulolekana
kwa vandu chigana lepi kugubikwa. Chapanga mwene
ayivikili higa mumpangu na kuchipela utopesa chiwungu chila
chechipungukiwi utopesa, 25 muni vyoha vikoto kulekengana
muhiga, nambu viwungu vyoha vitangatilana. 26 Ngati
chiwungu chimonga chikalemala ndi viwungu vyoha vilemala
pamonga nachu. Chiwungu chimonga chikalumbiwayi ndi
viwungu vingi vyoha viheka pamonga nachu. 27 Hinu,
mwavoha nyenye ndi higa ya Kilisitu, kila mmonga winu
ndi chiwungu cha higa yeniyo. 28 Chapanga avikili mu
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, avikili hoti mitumi
kangi valota va Chapanga na vawula, kangi avikili vala
vanauhotola wa kukita chinamtiti, vanauhotola wa kulamisa
na kutangatila, vevihotola kuyimalila mahengu na vevihotola
kujova luga za chiyehe. 29 Voha lepi vamitumi, valota va
Chapanga amala vawula. Lepi voha vavi lepi na uhotola wa

kukita chinamtiti. 30 Lepi voha vevihotola kulamisa vatamu
amala kujova luga ya mupya amala kudandaula luga ya
chiyehe. 31 Hinu ndi, mukangamala neju kunogela njombi
yivaha yamahele. Na nene yati nikuvalangisa njila yabwina
neju kuliku zoha.

13 Hati ngati nikalongelayi kwa chiluga za vandu na hati
ya vamitumu va kunani kwa Chapanga, nambu ngati
nivii lepi na uganu nene nivii ndu ngati lwami lwa lidebe
amala njeketu. 2 Hati ngati, nihotola kukokosa ujumbi wa
Chapanga, hati ngati nimanya mfiyu woha wa umanya wa
vindu vyoha, hati ngati nivii na sadika hati kuhotola kuwusa
hitumbi, nambu ngati nivii lepi na uganu chindu lepi. 3
Nikawusayi vindu vyangu vyoha na kuvapela vangangu, na
kangi nikauwusa higa yangu iyochwayi, ngati kawaka uganu
yikunitangatila lepi chindu. 4 Mweavi na uganu isindimala
na ivya mbwina, ivya na uganu ivya lepi na wihu, imeka
lepi. 5 Mundu mweavi na uganu ivya na utopesa, ilonda lepi
chiyonjokesu chaki mwene, ivya lepi na ligoga, ikumbuka
lepi gahakau. 6 Mundu mweavi na uganu ihekelela lepi
uhakau, nambu ihekelela uchakaka. 7 Mundu mweavi na
uganu itotokela lepi magono goha isindimala na isadika na
ihuvalila. 8 Uganu wangali mwishu. Ngati kuvi na hipanji
vya kukokosa Ujumbi wa Chapanga, ndi yati viyaga ligono
limonga, ngati chipanji cha kujova luga ya chiyehe yati
yiyaga, ngati kuvi umanya yene yati yipita. 9 Kujiwula
kwitu na kumanya vindu lepi kutimili mewawa kujova kwitu
ujumbi kuhuma kwa Chapanga kutimili lepi. 10 Nambu
chila chechikamiliki pechibwela, vyoha vyangakamilika yati
viwuka. 11 Panavili namwana kang'enya najovayi chimwana,
namanyili chimwana, naholalili chimwana. Nambu hinu, muni
namvaha, mambu gachiwana nigalekili. 12 Chetilola hinu
ngati pamihu pepatitili muchilolilo, nambu mwanakandahi yati
tilolana mihu kwa mihu. Hinu nimanyili padebe ndu, nambu
mwanakandahi yati nimanya chitimilifu, ngati Chapanga
cheanimanyili nene nganila. 13 Hinu gasindimali mambu aga
gadatu, sadika, huvalila na uganu neju ya goha ndi uganu.

14 Mukangamala kuvya na uganu. Mewawa mkangamala
kupata hipanji hingi vya chimpungu, neju chipanji cha
kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga 2 Mundu mweijova
kwa luga ya chiyehe ijova lepi na vandu, nambu ilongela
na Chapanga, mwene ijova kwa makakala ga Mpungu
Msopi mambu gegafiyiki. 3 Nambu yula mweijova kwa
ujumbi kuhuma kwa Chapanga akuvajenga vandu, kwa
kuvakangamalisa mitima na kuvapolesa mitima vandu. 4
Mwailongela luga ya chiyehe akujijenga mwene. Nambu
mweijova ujumbi kuhuma kwa vandu akuujenga msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 5 Hinu nigana mwavoha
nyenye mujovai kwa luga ya chiyehe nambu niganili
neju muvyai na uhotola wa kujova Ujumbi kuhuma kwa
Chapanga, ikita chabwina neju kuliku yula mundu yula
mweijova luga ya chiyehe, mbaka avyaa mundu mweihotola
kudandaula mambu ago gegijoviwa, ndi msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu yijengewa. 6 Hinu valongo vangu,
ngati nibwela kwinu na kulongela na nyenye kwa luga
ya chiyehe yikuvaganisa kyani? Nakuvaganisa chindu
chochoha, nambu ngati nikavadandaulila ujumbi kuhuma
kwa Chapanga amala mawuliwu nunuyu. 7 Ndi chayivii kwa
vindu vyangali kuvya na wumi nambu vyaviwusa lwami ngati
chitolilo amala kanjeke, wu, mundu ihotola wuli kumanya
lunyimbu lwelukinwa ngati vindu vyenivyo viwusa lwami
hotohoto pevitoviwa. 8 Kangi lipenenga likavembayi changali
kulanda uyovalelu yaki, ndi linjolinjoli yoki mweakujitendekeha
kwa ngondo? 9 Mewawa na nyenye, ngati lulimi lwinu lujova
lepi chindu changamanyikana yani mweihotola kumanya
gemwijova? Malovi ginu yati giyaga pawaka. 10 Zivii luga
zamahele pamulima na kawaka hati yimonga yangali mana.
11 Nambu yikavya nene nakumanya chailongela mundu
yungi, nene myehe kwaki mewa mundu mwenuyo mewa
ndi myehe kwangu. 12 Mewawa vandu nyenye, mwinogela
kupewa njombi ya Mpungu, mkangamalayi kupata njombi
za Mpungu Msopi muni kutangatila kujenga msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu. 13 Hinu, mweilongela luga
ya chiyehe ayupayi apatayi uhotola wa kuvadandaulila
vandu gala geajovili. 14 Penilongela kwa luga ya chiyehe
mpungu wangu ndi weukumuyupa Chapanga, nambu luhala
lwangu nakuhengeka. 15 Hinu nikita kyani? Yati nikumuyupa
Chapanga kwa mpungu wangu, yati nimuyupa chapanga
kangi kwa luhala, yati niyimba kwa mpungu wangu, mewa
yati niyimba kangi kwa luhala lwangu. 16 Ukamsengusa
Chapanga kwa mpungu waku, ihotola wuli mundu mwangali
sadika mweavimngonganu kuyidikila luyupu lwaku lwa
kusengusa kwa kujova “Ena,” Ngati nakumanya chewijova?
17 Hati ngati wihotola kumuyupa Chapanga chakaka kuvya
kwa bwina, nambu kwa yungi kawaka chiyonjokesu. 18
Nikumsengusa Chapanga kuvya nene nilongela kwa luga ya
chiyehe kuliku mwavoha nyenye. 19 Nambu mungonganu
wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu nigana kujova
malovi mhanu gegimanyikana ndi nivawulayi vangi, kuliku
kujova malovi gamahele neju ga luga ya chiyehe. 20 Valongo
vangu, mkoto kuhololeala ngati vana vadebe. Kuuvala
uhakau, muvyai ngati vana vadebe, nambu pemwiholalela
muvyai ngati vandu vavaha. 21 Mayandiku Gamsopi gijova.
“BAMBU ijova, ‘Yati nilongela na vandu kwa luga ya chiyehe,

yati nijova kwa milomo ya vayehe, yati nijova kwa vandu
ava, pamonga na ago vandu avo, vakuniyuwanila lepi.'" 22
Hinu ndi, njombi ya kujova luga ya chiyehe ndi ulangisu, lepi
ndava ya vandu vevisadika. Nambu kwa vala vangasadika,
nambu njombi ya kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga ndi
ndava ya vala vevisadiki ndi lepi ndava ya vangasadika.
23 Hinu, ngati msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
voha vakakonganeka pamonga, na voha vakatumbula
kujova kwa luga za chiyehe, ngati vabwelili vangamanya
na vandu vangali sadika, wu, yati vijova lepi kuvya nyenye
mwipenga? 24 Nambu, voha ngati mwijova ujumbi kuhuma
kwa Chapanga, akabwela mundu mwangasadika, goha
geiyuwana yati gakumlangisa uhakau waki mwene, na goha
geiyuwana yati gemuhamula. 25 Gegafiyiki mumtima waki
yati gihumbuliwa, mwene yati akumfugamila na kumuyupa
Chapanga ijova, "Chakaka Chapanga avi pamonga na nyenye
apa!" 26 Valongo vangu hinu nijova kyani? Pemwikonganeka
pamonga kumuyupa Chapanga, mmonga ayimba lunyimbu
na yungi awulayi na yungi avyai na ugubukulilu kuhuma
kwa Chapanga na yungi avyai na luga ya chiyehe na yungi
adandawulayi gegijovewa. Goha gavyai ndava ya kujenga
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 27 Ngati mundu
yoyo ijova kwa luga ya chiyehe, hinu vajovayi vandu vavili
amala vadatu, ndi vajova mmonga mmonga, na avyayi
mundu wa kudandaula geijova. 28 Nambu ngati kawaka
mundu mwihotola kudandaula chila chechijoviwi mu msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu, nambu mwaijova luga
ya chiyehe aguna pamngonganu, ndi ajovai na mtima
waki mwene na Chapanga. 29 Kuvala vala vevavi na
chipanji kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga, vajova
vavili amala vadatu, na vangi vagalinga malovi ago. 30
Yikavya mundu mmonga peijova na yungi mweiyuwanila
akapewayi ugubukulilu kuhuma kwa Chapanga, ndi yula
mweatumbwili kujova aguna. 31 Muni mwavoha mwihotola
kukokosa ujumbi kuhuma kwa Chapanga, mmonga mmonga,
muni mwavoha mujiwula na kukungamaliswa mtima. 32
Njombi ya kukokosa ujumbi wa Chapanga ndi yiganikiwa
utalaliwayi na yula mweavi na chipanji chenicho. 33 Muni
Chapanga lepi wa ngondo nambu ndi wa uteke. Ngati cheyivili
mvelu pamngonganu wa vandu va Chapanga. 34 Vadala
viganikiwa kutama nuu mumsambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu, pevikonganeka vene viyidakiliwa lepi kujova. Nambu
viganikiwa kuyidakila ngati chegijova malagizu ga Vayawudi.
35 Ngati vavi na makotesi ga kukota vavakotayi vagosi vavi
kunyumba, muni soni kwa mdala kujova mungonganu wa
msambi vandu vevakumsadika Kilisitu. 36 Wu, muholalela
Lilovi la Chapanga lihumili kwinu nyenye amala livabwelili
nyenye ndu? 37 Ngati mundu yoyoha iholalela kuvya mwene
ndi mjumbi wa Chapanga amala avi na chipanji cha Mpungu
Msopi, amanya aga genikuvayandikila nyenye ndi malagizu
ga BAMBU. 38 Nambu ngati mundu nakumanya genago,
ndi, mundu akotoka kumtangatila mundu mwenuyo. 39 Hinu
ndi, valongo vangu mganikiwa kuvya na mnogo neju wa
kujova ujumbi wa Chapanga, nambu mkoto kumbesa mundu
kujova kwa luga ya chiyehe. 40 Nambu mwavoha mkitayi
kwa utopesa na kwa kulanda uyovelu.

15 Hinu, valongo, nigana kuvakumbusa lila Lilovi la Bwina
lenivakokosili, na nyenye mukayipokili na kuyima cha
kukangamala mugati yaki. 2 Kwa njila yaki msanguliwi, ngati
mukamula malovi genivakokosili. Manya ngati mwasadiki
waka. 3 Nene navapelili mambu ga mana neju genapokili
namwene: Kuvya Kilisitu afwili ndava ya kubuda kwitu
ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, 4 avikiwi mulitinda,
akayuka ligono la datu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
5 amuhumalili Petili, na kangi avahumalili vamitumi kumi
na vavili vala. 6 Kangi avahumalili valongo neju ya miya
mhanu kwa pamonga wa valanda, vamahele vakona wumi,
nambu vangi vafwili. 7 Lukumbi lungi amuhumalili Yakobo na
mewa avahumalili vamitumi voha. 8 Pamwishu anihumalili
nene, nene mwenavi ngati mundu mwavelekiwi lepi kwa
lukumbi lwaki. 9 Muni nene mdebe neju pagati ya mitumi,
na niganikiwa lepi kukemelewa mtumi, muni naying'aisi
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vavi vandu va
Chapanga. 10 Nambu kwa ubwina wa Chapanga, nivii ngati
chanivii, kwa ubwina wa Chapanga kwangu wavi lepi waka.
Lepi kuvya nihengili lihengu kwa kukangamala kuliku voha,
lepi nene nambu ubwina wa Chapanga weuhenga lihengu
na nene. 11 Nambu hati naha, yivyai vene ndi vevikokosa
amala nene ndi mwenikokosa na chenichi ndi chetikokosa
na nyenye ndi chemwisadika. 12 Yikavya tikokosa kuvya
Kilisitu ayukiswi kuhuma mulifwa, ndava kyani pagati yinu
mwijova kuvya kawaka uyukiswa wa vevafwili? 13 Ngati
kawaka uyukiswa wa vevafwili, hinu na mwene Kilisitu
ayukili lepi, 14 na ngati Kilisitu ayukili lepi, makokoselu
gitu gangamanyikana na sadika yinu yangali chindu. 15
Neju pa genago tete ngativii tijova udese palongolo ya
Chapanga, muni tajovili kuvya Chapanga amuyukisi Kilisitu
kuhuma mulifwa, nambu amuyukisi lepi, ngati ndi chakaka
vevafwili viyukiswa lepi, ndi Kilisitu yukiswa. 16 Muni ngati
chakaka vevafwili nakuyukiswa, ndi na Kilisitu ayukili lepi. 17
Ngati Kilisitu ayukili lepi, ndi sadika yinu ya waka, mwakona
muyendelela kumbudila Chapanga. 18 Neju ya genago, vala
voha vevafwili kuni vakumsadika Kilisitu vayagili. 19 Ngati
huvalila yitu mu Kilisitu na yivala wumi uwu wa hinu, hinu

tete vandu kuhengewa lipyana kuliku vandu voha pamulima.
20 Nambu uchakaka ndi uwu, kuvya Kilisitu ayukili kuhuma
mulifwa ndi kulangisa kuvya voha vevafwili yati viyukiswa.
21 Muni, lifwa labwelili na mundu mmonga, na mewa na
uyukiswa kuhuma vafwili ubwelili na mundu mmonga. 22
Ngati vandu kuwungana na Adamu vandu voha vifwa,
mewawa voha yati viyukiswa kwa kuwungana na Kilisitu.
23 Nambu kila mundu na Lukumbi lwaki, Kilisitu mtumbula
wa uyukiso, kangi vevavi vaki ndi pala peibwela. 24 Pa
genago, mwishu yati uhika lukumbi Kilisitu yati akumgotolela
Dadi Chapanga Unkosi, peiwusa kutali kila mpungu wa
ulongosi na mpungu wa uhotola na makakala. 25 Muni
Kilisitu iganikiwa alongosayi mbaka Chapanga pakuvagwisa
makoko vaki na kuvavika pahi ya magendelu gaku. 26 Likoko
la mwishu kuyongomeswa ndi lifwa. 27 Muni, Mayandiku
gijova, “Chapanga avikili vindu vyoha pahi ya magendelu
gaki.” Nambu Mayandiku Gamsopi pegijova, “Vindu vyoha
vivikiwi pahi ya magendelu gaki avitalalilayi.” Ndi Chakaka
Chapanga nakuyingila mulilundu lenilo la vindu, muni mwene
ndi akuvivika pahi ya Kilisitu. 28 Nambu vindu vyoha
pevivikwa pahi ya ulongosi wa Kilisitu, na Mwana mwene yati
akujivika pahi ya Chapanga, mwavikili goha pahi ya ulongosi
waki, ndi Chapanga alongosa panani ya goha. 29 Ngati
kawaka kuyukiswa, wu, vandu vala vevibatiziwa ndava ya
vevafwili vahuvalila kupewa kyani? Ngati vevafwili viyukiswa
lepi, ndava kyani kubatiziwa ndava ya vene? 30 Na kwa
upandi ndava kyani tikujiyoka kila lukumbi? 31 Valongo,
nene nikulilola lifwa lukumbi lwoha! Ulumba wenivii nawu ndi
kuwungana Kilisitu Yesu BAMBU witu mwakunikita nikokosa
lijambu ili. 32 Ngati lilengu langu ngalivyai la chimundu,
kula kukomana kwangu na vandu vevavili ngati hinyama
hikali apa pa Efeso ngakuvili chindu choki? Ngati vevafwili
nakuyuka ndi, “Tilya na kunywa, muni chilau yati tifwa.” 33
Mkoto kukongeka. “Vankozi vahakau vihalabisa uyovelu
wa mundu.” 34 Muyimuka! Mutumbula kutama bwina, na
muleka kumbudila Chapanga. Vangi pagati yinu vammanyili
lepi Chapanga. Nikuvajovela soni yivaha kwinu! 35 Pangi
mundu yati ikota, “Vevafwili yati viyukiswa wuli? Yati vivya na
higa yoki?” 36 Genago ndi makotelu ga uhomela! Ukamija
mbeyu, changali kufwa hoti yivya nakumela. 37 Chaumija ndi
mbeyu yene, pangi nganu amala mabenu gangi, nambu lepi
lumelelu lwoha ubwela kumela mwanakandahi. 38 Chapanga
akuyipela higa yeayiganili mwene mbeyu yeniyo, kila mbeyu
yipewa higa yaki ya mwene. 39 Higa ya viwumbi vyoha
ziwanangana lepi. Vandu vana higa yavi na hinyama hina
higa yavi na videge vina higa yavi na somba zina higa zavi.
40 Yivili higa ya kunani kwa Chapanga na ya pamulima,
ubwina wa higa ya kunani kwa Chapanga ndi wungi, na
ubwina wa higa ya pamulima ndi wungi. 41 Lilanga lina
ubwina waki, na mwehi na ndondo, hati ndondo yina ubwina
waki hilekengana kwa ubwina. 42 Ndi chayivili kuvavala
kuyukiswa kwa vevafwili. Ndi ngati mbeyu, higa yizikwa
pahi uvya chakuwola, nambu uyukiswa changali kuwola.
43 Higa yizikwa cha soni, uyukiswa cha ukulu, kuzikwa
namuna ya kulenda, uyukiswa uyva kwa makakala. 44
Tizikwa kwa muhiga yativelekewa nayu, pauyukiswa ndi
higa ya chimpungu. Yivili higa ya magono goha na higa
chimpungu. 45 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mundu
wa kutumbula, Adamu avili mundu mwana wumi,” Nambu
Adamu wa mwishu ndi Mpungu mwakuvapela vandu wumi.
46 Nambu nakulongolela higa ya chimpungu, nambu ndi
wula wa wetivelekiwi nawu, ndi kangi wula wa chimpungu.
47 Adamu wa kutumbula kuwumbwa kuhuma muludaka
lwa pamulima, ahumili pahi paludaka, Adamu pili ahumili
kunani kwa Chapanga. 48 Vandu voha vevavili va pamulima
vavili ngati mundu mwawumbiwi kuhuma muludaka, nambu
vandu vala vevavili va kunani kwa Chapanga vavili ngati
yula mwahumili kwa Chapanga. 49 Ngati chetiwanangini na
yula mwawumbiwi kwa ludaka, mewawa yati tiwanangana
na mwenuyo mwahumili kunani kwa Chapanga. 50 Hinu,
valongo, nijova naha, chila chechakitiwi kwa higa na ngasi
nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa Chapanga, na higa
yeyiwola nakuhotola kuyingila pandu pa higa yangawola. 51
Muyuwanila, nikuvajovela gamfiyu aga, tete yati tifwa lepi,
nambu tete tavoha yati ting'anambuswa, 52 Mambu aga
yati gihumila lukumbi lwa lipenenga la mwishu pelipyuliwa.
Chigafula kukupila na kulola. Muni lipenenga peyipyula,
vevafwili yati viyukiswa vakotoka kufwa kavili na tete yati
ting'anamuswa. 53 Muni higa iyi yakahalibika ndi yiganikiwa
ying'anamuka changahalibika, higa yayihotola kufwa yikoto
kufwa. 54 Hinu, higa iyi yeyifwa ying'anamuka nakuvya
payivya nakuwola, na chechifwa pachivya nakufwa, penapo
ndi palitimilika lilovi lelayandikwi, “Lifwa likomiwi, uhotoleka
ukatimiliki!” 55 “Lifwa, kuhotola kwaku kuvili koki? Lifwa
makakala gaku ga kuleta mvinisu uvi koki?” (Hadēs g86) 56
Lifwa lipewa makakala ga kuvinisa kuhuma mukumbudila
chapanga, mewawa kubuda kupata makakala mu malagizu.
57 Nambu timsengusa Chapanga mwakutipela uhotola kwa
njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu. 58 Hinu, valongo vangu
vaganu, muyima chakukangamala na changanyugusika.
Magono goha muyendelela kujiwusa mulihengu la BAMBU,
ndava mmanya kuvya lihengu lemwihenga kwa BAMBU
liyaga lepi waka.

16 Hinu nijova kuvala mashonga ga kuvatangatila vandu
va Chapanga: Ndi misambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu va Galatia. **2** Kila dominika, kila mmonga winu
avikayi mashonga kuwanangana na mabenu gaki, ndi kukoto
kuvya liholo na kuyupa utangatila wa mashonga lukumbi
lwa nibwela. **3** Penibwela kwinu, yati nikuvatuma vala
venikuvahagula pagati yinu nivapela balua ya umanyiso muni
vapeleka njombi zinu ku Yelusalemu. **4** Ngati yikaganikiwayi
kuhamba na nene, ndi, yati vihamba pamonga na nene. **5**
Penihamba Makedoni yati nibwela hoti kwinu muni nigana
kuhamba Makedonia. **6** Pangi yati nitama kwinu kwa lukumbi
nunuyu, amala yati nitama pamonga na nyenye lukumbi
lwoha lwa mbepu, muni munitangatila kuhamba mulugendu
lwangu kokoha kwenihamba. **7** Nigana lepi kupita kwinu
kanyata na kuyendelela na lugendu lwangu. Nihuvalila
kutama kwinu kwa lukumbi nunuyu BAMBU akaganayi.
8 Yati nitama pa Efeso mbaka ligono la Pentekoste, **9**
mlyangu uvaha uvi waka kwa ndava ya lihengu langu la
uchakaka apa, pamonga vevakunibela navene vamahele. **10**
Timoti akabwela, mlolayi akotoka kuvya na wogoyi peivya
pamonga pagati yinu, muni ihenga lihengu la BAMBU
ngati nene. **11** Hinu mundu yoyoha akotoka kumvevesa,
nambu amtangatila ayendelela na lugendu lwaki kwa uteke
ndi ahotola kuwuya kwa nene, muni nene pamonga na
valongo vitu tikumlindila. **12** Nilongela kumvala mlongo
witu Apolo: Nimuyupa neju abwela kwinu pamonga na
valongo vangi, nambu aganili lepi kubwela hinu nambu
yati ibwela peipata fwasi. **13** Mvya mihu, mukangamala
musadika yinu kuyima, muvya vakekesi na vemuvi na
makakala. **14** Kila chamwihenga muhenga kwa uganu. **15**
Valongo, muvamanyili valongo va Stefani, vene ndi vandu
va kutumbula kupokela sadika ya Chiklisitu ku Akaya, na
vajihumisi kuvatendekela vandu va Chapanga. Nikuvayupa
neju Valongo vangu, **16** mlanda uchilongosi wa vandu
ngati avo, na uchilongosi wa kila mundu akita lihengu na
kuhengeka pamonga nawu. **17** Niheka neju kuvya Stefani na
Fotunatusi, na Akaiko vahikili, vanitangatili kuhenga lihengu
lukumbi nyenye muvi lepi. **18** Vausangalwisi mpungu wangu
mewa ngati chevavasangalwisi nyenye. Hinu yiganikiwa
kuvakumbuka vandu ngati avo. **19** Misambi yoha ya vandu
vevakumsadika Kilisitu va ku Asia zikuvajambusa. Akula
na Plisika pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu vevikonganeke munyumba yavi vakuvajambusa
neju mukuwungana na BAMBU. **20** Valongo voha vevavi
apa vakuvajambusa. Mewawa na nyenye mjambusanayi
kulangisa uganu wa Chikilisitu. **21** Nene Pauli, niyandika
jambusa zenizi kwa chiwoko changu namwene. **22** Mundu
yoyoha mwangamgana BAMBU avi na likoto. Ee BAMBU,
Bwela! **23** Ubwina wa BAMBU Yesu uvya na nyenye. **24**
Nikuvagana nyenye voha mukuwungana na Kilisitu Yesu
Ena.

2 Vakolinto

1 Nene Pauli, mtumi wa Kilisitu Yesu kwa kugana
kwa Chapanga, pamonga na mlongo witu Timoti.
Nikuvayandikila nyenye vandu mwemkumsadika Kilisitu
kwenuko ku Kolinto, na vandu voha vma Chapanga vevavi
kila pandu pamulima wa Akaya. **2** Tikuvaganila uteke na
ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu
Yesu Kilisitu. **3** Chapanga alumbiwa wa BAMBU witu Yesu
Kilisitu, Dadi mweavi na lipyana na Chapanga mweipolesa
mitima. **4** Chapanga akutipolesa mitima mang'ahiso gitu goha
muni na tete tivapolesa mitima vangi vevana mu mang'ahiso
ndalindali, kwa kupoleswa mitima wula wetiupokili kuhuma
kwa mwene. **5** Na chating'aika kupata mang'ahiso ndava ya
kumhengela Kilisitu mewawa ndi chetipoleswa neju mitima
na Kilisitu. **6** Ngati tinga'hika, ndi ndava kupoleswa mitima
kwinu na kusanguliwa kwinu. Tikapoleswa mitima ndi mewa
na nyenye pamupoleswa mitima na kupewa makakala ga
kukangamala mang'ahiso galagala. **7** Kangi, huvalila yitu
ndava yinu gasindimili, timanyili kuvya mwakahanganilayi
mumanga'iso gitu, mewawa na nyenye yati mwihanganila
kupoleswa mitima kwitu. **8** Valongo, tigana lepi nyenye mkoto
kumanya mang'ahiso gegatikolili ku Asia, mang'ahiso genago
gatopili neju, kupita uhotola witu wa kukangamala hati
huvalila yoha ya kutama yatimaliki. **9** Chakaka tete mumitima
yitu tajiwene ngati vandu vevahukumiwi kukomewa, muni
tiwuliwayi kumhuvalila Chapanga mweakuvayukisa vevafwili,
pahala pa kuhuvalila makakala gitu tavete. **10** Mwene
atisangwili mung'aiso gavaha gala gegaganili kutikoma, na
iyendelela kutisangula, tete timvikili huvalila yitu kuvya yati
akutisangula kavili. **11** Na mwavene mukutitangatila kwa
kutiyupila kwa Chapanga. Kutiyupila kwinu yati muyanguliwa,
na Chapanga yati akutimotisa ndi vandu vamahele yati
vakumsengusa Chapanga ndava yitu. **12** Tete timekela
chindu chimonga, mtima witu ukutijovela muuchakaka kuvya
titamili pamulima apa na neju pagati yinu, mumtima wa usopi
na mukusadikika kwekwihuma kwa Chapanga. Tihengili
genago lepi kwa luhala lwa chimundu, nambu kuhuma
kuubwina wa Chapanga. **13** Tikuvayandikila nyenye mambu
gamwihotola kugasoma na kugamanya. Mtima wangu
wisadika kuvya yati mwimanya hotohoto, **14** muni mbaka
hinu mwimanya padebe. Kangi timanya kuvya mwimanya
hotohoto kuvya mu ligono la kuwuya BAMBU witu Yesu
yati mwimeka ndava yitu ngati tete yati chetimekela ndava
yinu. **15** Navi na uchakaka mulijambu lenilo, ndi napangili
kuvagendelela nyenye kumbele, muni mpata mota mala zivili
kwa kunilola nene mala zivili. **16** Navi na mpangu kuvedukila
kwinu mulugendu lwa kuhamba mulima wa Makedonia na
mewa palukumbi lwa kuwuya, muni nipatayi utangatila winu
mulugendu lwangu lwa kuhamba ku Yudea. **17** Muhololela
wuli? Panapangili genago nivii ngati namundu nangali
luhala. Wu, muholalela kuvya penipanga mambu gangu
nikita ngati vandu va mulima uwu “Veviyidakila goha na
kubela goha palukumbi lumonga?” **18** Nambu Chapanga ndi
mchakaka hotohoto, ujumbi witu kwinu lepi lijambu la kujova
“Ena” Na bahapo “Lepi.” **19** Muni Yesu Kilisitu, Mwana wa
Chapanga, mweakokosiliwi kwinu nyenye na Sila na Timoti,
na nene Siliwano, avili lepi mundu wa “Ena” Na kubela
“Lepi” Mulukumbi lumonga nambu magono goha ndi Ena
ya Chapanga. **20** Muni mwene ndi mweitimalisa malaganu
goha ga Chapanga. Mewawa mu njila ya Yesu Kilisitu tijova
“Ena” Ndava ya kumulumba Chapanga. **21** Chapanga ndi
mweatihagwili na mweatikangamalisa tete pamonga na
nyenye mukuwungana na Kilisitu, **22** Atipeli Mpungu Msopi
mumitima yitu muni alangisa tete ndi tavandu va Chapanga
na avyai ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka. **23** Chapanga
ndi mshuudila wangu, mwene aumanyili mtima wangu!
Nawuyili lepi kavili Kolinto, ndava nikotoka kuvavinisa mitima
mukuvajovela malovi gakali. **24** Tihenela lepi makakala
ndava ya sadika yinu, nyenye msindimili mukusadika kwinu.
Getiganikiwa kuhenga lihengu pamonga ndava ya sangaluka
yinu.

2 Hinu, niamwili nikuvagendelela lepi kavili nikotoka
kuvavinisa mtima. **2** Muni nikavavinisa mtima nyenye, hinu
yani mweakunipolesa mtima nene? Ndi valavala venivavinisi
mtima! **3** Ndava yeniyo ndi navayandikili kuvya nibwela lepi
kavili kwinu nikotoka kuviniswa mtima na vandu veviganikiwa
kunihekesa. Nimanyili uchakaka kuvya nene, nakaheka
mwavoha nyenye mewa mwiheka. **4** Panavayandikili apo
kadeni navi ngolongondi mumtima na maholi gamahele, yavi
lepi ndava ya kuvavinisa mitima nyenye muni kulangisa
kuvya nikuvagana neju. **5** Hinu avi mundu mweamvinisi
mtima muyaki anivinisi lepi mtima nene, nambu avavinisi
mitima mwavoha nyenye, ndi mbwitu kuvya namkali neju.
6 Kwa mundu mwenuyo uhamula weapewili na vandu
vamahele yikumkola. **7** Yeyisigalili ndi mbanga kumlekekesa
mundu mwenuyo na kumkangamalisa mtima ndi akotoka
kuviniswa neju mtima na kuleka kusadika. **8** Ndi nikuvayupa
mumlangisa kuvya mumganili neju. **9** Naganili kuvayandikila
balua yila muni naganili kumanya ngati mwihotola kuyidakila
kila lijambu. **10** Mwakamlekekesa mundu, mewa na nene
yati nikumlekekesa mundu mwenuyo. Muni panilekekesa,
muchakaka ngati niviii na lilovi la kulekekesa, nilekekesa

palongolo ya Kilisitu ndava yinu. 11 Muni tikotoka kumpela
Setani njila muni atikongayi, muni tiyimanyili uchenjela waki.
12 Panahikili kumuji wa Tloa kukokosa Lilovi la Bwina la
Kilisitu, nakolili BAMBU anidindulili mlyangu muni nihenga
lihengu laki. 13 Nambu nakamuliwi wogohi neju namkolili lepi
mlongo witu Tito. Hinu ndi navalagili vandu pala nikahamba
Makedonia. 14 Nambu, tikumsengusa Chapanga ndava kila
ligono akutilongosa tivii mu msambi wa kulangisa uhotola
witu mukuwungana na Kilisitu. Mwene akutikita tidandasa
uchakaka wa Kilisitu ngati unungalila bwina, kila pandu. 15
Muni tete unungalila bwina ngati ubani weuwusiwa na Kilisitu
palongolo ya Chapanga, wehukuvahikila voha, vevisanguliwa
na veviyaga. 16 Kwa vala veviyaga, unungalila wenuwo ndi
lifwa, nambu kwa vala vevisanguliwa unungalila wenuwo
ndi wumi. Hinu yani mweihotola kukita lihengu ngati lenilo?
17 Tete lepi ngati vangi vevigana kupata mashonga mu
njila yeniyi, pahali paki tikokosa muuchakaka palongolo
ya Chapanga, ngati vandu vevatumwili na Chapanga
mukuwungana na Kilisitu.

3 Wu, titumbula kavili kujilumbalila tavete? Wu, tigana
balua ya kutimanyisa, kuhuma kwinu amala kwitu ngati
chevavili vandu vangi? 2 Mwavene nyenye ndi balua yitu
yeyiyandikiwi mumitima yitu, kila mundu yimanyikana na
yisomwa na vandu voha. 3 Chakaka kuvya nyenye ndi balua
ya Kilisitu yeyihuma mulihengu litu pagati yinu. Balua yene
yiyandikwi lepi, nambu kwa Mpungu Msopi wa Chapanga
mweavi mumi, iyandikiwi lepi panani ya chipandi cha liganga
chechihongoliwi nambu ayandiki mumitima ya vandu. 4
Tihotola kujova kwa ukekesi chenicho ndava ya huvalila
kwa Chapanga ndava ya gala geagahengili Kilisitu. 5 Lepi
kuvya tavete tihotola kukita chochoha kwa makakala gitu
vene, nambu uhotola witu woha wihuma kwa Chapanga, 6
Ndava muni Chapanga ndi mwatihotwisi kuvya vanalihengu
va lilaganu la mupya, lelivii lepi la Lilaganu leliletiwi na
malagizu gegayandikwi, nambu lilaganu la Mpungu Msopi.
Muni malagizu gegayandikwi gileta lifwa, nambu Mpungu
wa Chapanga wumi. 7 Malagizu gayandikiwi panani ya
hipandi ya maganga vyevihongoliwi. Pamonga na kujova
mwishu waki ulongosa mulifwa, ukulu waki wavili ukulu neju
hati vandu va Isilaeli nakuhotola kuulola pamihu pa Musa
ndava ya kung'asima kwaki. Kavili kung'asima kula kwavili
mulukumbi ndu. Hinu malagizu gegaletili lifwa yavi na ukulu
neju, 8 wu uhengaji wa Mpungu Msopi yati uvya na ukulu
neju? 9 Yikavya mahengu gegileta uhamula gana ukulu ngati
wenuwo, ndi hotohoto lihengu lelileta mambu gakumganisa
Chapanga, yati givya na ukulu uvaha neju. 10 Chakaka
chila chechavili na ukulu kadeni pala chiyagisi ukulu waki
ndava ya ukulu uvaha neju wewabwelili hinu. 11 Muni chila
chechavi palukumbi luhupi chavi na ukulu waki, chakaka chila
chechisigalila magono goha yati chivya na ukulu uvaha neju.
12 Ndava muni tivii na huvalila yitu tete tijova kwa ukekesi
uvaha. 13 Tete tikita lepi ngati Musa ndi agubiki pamihu paki
na chitambala muni vandu va ku Isilaeli vakotoka kulola
mwishu wa kung'asima kula kwekwajimika. 14 Nambu luhala
lwavi lwagubikwi. Mbaka lelu pamwisoma Lilaganu la kadeni,
chigubiku chila chivili balapala. Chigubiku chenicho yati
chiwusiwa ndu mundu mukuwungana na Kilisitu. 15 Nambu,
hati lelu iyi peyisomewa malagizu ga BAMBU geampeli Musa
luhala lwavi lugubikwi na chitambala. 16 Nambu, lukumbi
mundu peakumuwuyila BAMBU Yesu, chigubiku chenicho
chiwusiwa. 17 Hinu “BAMBU” Ndi Mpungu Msopi, na popoha
peavili Mpungu wa BAMBU ndi pepavi kulekekeswa. 18
Hinu, tete tavoha pamihu pitu pangagubikwa, tikuulangisa
ukulu wa BAMBU ngati chilolilo, tibadilishwa tiwanangana
neju na luhumu lwaki muukulu wamahele neju. Lenilo ndi
lihengu la Mpungu wa BAMBU.

4 Hinu, Chapanga, kwa lipyana laki atigotolili lihengu lenili
ndava iyo nakuvya mumbele. 2 Tigabelili mambu goha
ga soni na gamfiyu. Titama lepi kavili kwa kukonga amala
kwa kuliyagisa lilovi la Chapanga, pahali paki ndi tijova
uchakaka muni vandu vamanya mumitima yavi tete chetivili
palongolo ya Chapanga. 3 Muni, ngati Lilovi la Bwina
gatikokosa gafiyiki, gafiyiki ndu kwa vala vevayagili. 4
Venavo vasadiki lepi muni yula Setani mweavi chapanga
wa mulima uwu asopili chitita muluhala lwavi vakotoka
kulola hotohoto lumuli lwa Lilovi la Bwina ga ukulu wa
Kilisitu, mweavi ngati Chapanga cheavili. (aiōn g165) 5
Nakujikokosela tavete, ndi tikumkokosa Yesu Kilisitu mwavili
BAMBU, tete tavete vanalihengu vinu ndava ya Yesu. 6
Chapanga mwajovili kuvya “Lumuli ndi lulangasayi kuhuma
kuchitita,” Chapanga ndi mwakuyilangasa mitima yitu, na
kutihotosa kuumanya ukulu wa Chapanga weulangasa
pamihu pa Kilisitu Yesu. 7 Hinu, kwa tete tivii ngati vindu
vya ludaka mugati yaki vivikiwi vindu vya chimpungu vandu
valola hotohoto kuvya makakala genago gakulu gihuma
kwa Chapanga nambu lepi kuhuma kwa tete tavete. 8
Magono goha ting'ahiswa, nambu nakusanguliwa, tivya
mukuyogopa, nambu nakuvya mumbele, 9 Ting'ahiswa
nambu nakutileka changali kutangatilwa. Pamonga na
kugwiswa pahi nakukomewa. 10 Lukumbi lwoha tigenda
na lifwa la Kilisitu muhiga yitu, muni wumi waki Yesu ndi
ulolekana muhiga yitu. 11 Ena, lukumbi lwatitama titindilwa

na lifwa magono goha, ndava ya Yesu, muni wumi waki Yesu
ulolekana muhiga yitu yeyifwa. 12 Ndava yeniyo tete tivii tayali
hata kufwa muni nyenye mpata wumi. 13 Mayandiku Gamsopi
gijova, “Nasadiki, ndi mana najovili.” Na tete mewa petivya
na mtima wuwowo wa sadika, tisadiki ndava yeniyo tijova. 14
Timanyili kuvya Chapanga mweamyukisi BAMBU Yesu yati
akutiyukisa tete mewa pamonga na Yesu kutivika palongolo
yaki pamonga na nyenye. 15 Goha genago ndava yinu, hati
ubwina wa Chapanga pauvahikila vandu vamahele neju,
usengusa wene wayonjokisiki neju, na kumpela Chapanga
ukulu. 16 Ndava yeniyo nakuvya mumbele, hati ngati higa yitu
yilalile, nambu mugati mwitu mipungu yitu tikitiwa vamupya
ligono kwa ligono. 17 Mang'ahiso gegakutikolela ndi gadebe,
kavili galukumbi ndu, nambu yati gakutipela ukulu mvaha
neju wa magono goha kuliku mang'ahiso aga. **(aiōnios g166)**
18 Hinu tilola lepi vindu vyevilolekana, nambu tilola vindu
vyangalolekana vya lukumbi ndu, nambu vila vyangalolekana
ndi vya magono goha. **(aiōnios g166)**

5 Muni timanyili kuvya lindanda lenili letitama hinu pamulima
apa ndi higa yitu palitupuliwa, Chapanga yati akutipela
pandu pangi kunani kwa Chapanga, nyumba ya magono
goha yangajengwa kwa mawoko ga vandu. **(aiōnios g166)** 2 Na
hinu, tityalatyala, mukulindila kwa mnogo uvaha kupewa higa
ya mupya kunani kwa Chapanga. 3 Ena, ndava ya kupewa
higa zenizo muni tilolekana lepi kuvya tivii na higa palongolo
ya Chapanga. 4 Takavya takona muhiga yeniyi ya chimundu
tivemba kwa kukeka. Lepi tigana kuileka higa iyi ya lifwa,
nambu tinogela kupewa higa yila ya kunani kwa Chapanga
yangafwa, muni kila chechifwa tibadilishwa na wumi wa
magono goha. 5 Ndi Chapanga mwene ndi mweatihengili
aga goha kavili atipelili Mpungu Msopi, avya ulangisu wa
kulangisa kuvya chakaka vindu vyoha Chapanga vyeativikili
tete. 6 Tisindamili magono goha. Timanyili kuvya kutama
muhiga iyi lukumbi lwoha ndi kutama patali na BAMBU. 7
Muni titama kwa sadika, lepi mukulola. 8 Nambu tisindamili
na tiganili kuuleka wumi uwu wa higa na kuhamalila kwa
BAMBU. 9 Nambu lijambu livaha neju ndi kumganisa
BAMBU, tikavya na higa ya pamulima amala higa ya kunani
kwa Chapanga. 10 Muni tavoha yati tiyima palongolo ya
chigoda cha uhamula cha Kilisitu, muni kila mundu apewayi
chechiganikiwa kwa matendu gakitili lukumbi peavi pamulima,
gabwina amala gahakau. 11 Hinu, tete timanyili kumlumbalila
BAMBU chindu kiki, ndi tisindimala kuvahuta vandu vangi.
Chapanga atimanyili hotohoto, na nene nisadika kuvya mewa
nyenye mtimanyili bwina neju. 12 Tete tikujilumbalila lepi
tavete palongolo yinu, nambu tikuvapela fwasi ya kumekela
tete muni muhotola kuvayangula vala vevimeka ndava ya
kuloleka cha kuvala kuliku chevavili mugati ya mitima yavi.
13 Yikavya tiwonikini kuvya tipenga, ndi ndava ya kumganisa
Chapanga, na yikavya tivili na luhala, ndava ya kuvatangatila
nyenye. 14 Ndava tete tilongoswa na uganu wa Kilisitu
ndi hinu timanyili kuvya mundu mmonga afwili ndava ya
vandu voha, ndi kujova kuvya na tete tiwungini mulifwa
laki. 15 Afwili ndava ya vandu voha, muni voha vevitama
muwumi, vakotoka kutama ndava ya kujiganisa vene, nambu
kumganisa Chapanga mweafwili na kuyuka ndava yavi. 16
Hinu, kuhumila hinu, nakumpima mundu yoyoha muluhala
lwa chimundu. Hati ngati lukumbi lumonga tampimili Kilisitu
muluhala lwa chimundu, hinu ndi lepi. 17 Mundu yoyoha
akawungana na Kilisitu ivya mundu wa mupya, mambu ga
kadeni gapitili, mambu ga mupya gahikili. 18 Loha ndi lihengu
la Chapanga kutitepulanisa tete na mwene mu njila ya
lifwa la Kilisitu, na kutipela lihengu la kuvatepulanisa vandu
vangi na mwene. 19 Wenuwu ndi ujumbi witu, Chapanga
autepulanisi vandu va mulima uwu na mwene mu njila ya
lifwa la Kilisitu, changali kuvalanga kubuda kwavi. Chapanga
atipelili tete lihengu la kuvatepulanisa vandu na mwene. 20
Hinu tete tavajumbi wa Kilisitu, na Chapanga mwene ijova
na tete kuvayupa neju nyenye. Tikuvayupa neju paliina la
Kilisitu, mutepulaniswa na Chapanga. 21 Kilisitu ambudili
lepi Chapanga, nambu ndava yitu, Chapanga amkitili agega
goha getimbudili, muni tete mukuwungana nayu, Chapanga
atikita kuvya vabwina palongo yaki.

6 Hinu, tikavyai vana lihengu pamonga na Chapanga,
tikuvayupa ubwina wa Chapanga wemupokili kuhuma
kwaki wangali lihengu kwinu. 2 Chapanga ijova mu
Mayandiku Gamsopi, “Lukumbi lwelwaganikiwi nakuyuwanili,
ligono la usangula nakutangatili.” Yuwanila hinu ndi lukumbi
lweluyadakiliwi, hinu ndi ligono la usangula! 3 Tikotoka
kuvya chipingilu kwa vandu vakoto kumsadika Kilisitu,
muni lihengu litu likoto kuvya chindu lepi. 4 Pahala paki,
tikujilangisa kuvya tete vanalihengu chakaka va Chapanga
kwa kila chindu chetihenga, kwa kukangamala neju lukumbi
lwa mang'ahiso na lukumbi lwelutopa na lipumba. 5
Titoviwi, tivikiwi muchifungu, vatikiti chitututu pavandu,
tihengili lihengu lelitopa neju, vatibesili kugona na pamahele
titami changalya. 6 Tikujilangisa kuvya vanalihengu va
Chapanga kwa kuvya na mtima wa msopi na umanyi na
kukangamala na ubwina witu. Tikumhuvalila Mpungu Msopi
na kuvagana vandu Changali uhomela, 7 tiukokwisi ujumbi
wa chakaka kwa makakala ga Chapanga. Chitovanilu chitu
ndi kujiyunga na kuhanganila ndi Kuhenga gegakumganisa

Chapanga. 8 Tijiwusili na kuveveswa, kulaumiwa na
kulumbiwa. Tivalangiwi ngati tikonga, kumbi tijova uchakaka.
9 Tilolekana ngati vangamanyikana kumbi timanyikana kwa
voha, ngati vevafwili, nambu vawumi, titoviwi nambu tikomiwi
lepi. 10 Tivii ngolongondi. Nambu magono goha tivii na
luheku. Tilolekana vangangu nambu tikuvakita vandu vangi
vavyai na vindu vyamahele, tilolekana tangali chindu nambu
tivii na kila chindu. 11 Valongo Vakolinto, tilongili na nyenye
muchakaka, na tikuvagana mumitima yitu yoha. 12 Tete
nakupunguza kuvagana nyenye, nambu nyenye mupungwizi
kutigana tete. 13 Hinu nijova na nyenye ngati vana vangu,
ndi mtigana ngati chetivagana. 14 Mukoto kuwungana na
vandu vangasadika. Wu, mambu gegakumganisa Chapanga
na uhakau viyidakilana? Amala lumuli na chitita vihotola
kutama pamonga? 15 Kilisitu ihotola wuli kuyidakilana na
Setani? Musadika ihotola wuli kuhanganilana na mundu
angasadika? 16 Nyumba ya Chapanga na chimong'omong'o
viyidakilana wuli? Muni tavete ndi Nyumba ya Chapanga
yeyivili wumi. Ngati Chapanga mwene ajovili, “Kwavi yati
nivika pandu pangu pakutama, na kutama pagati yavi,
Yati nivya na Chapanga wavi, na vene yati vivya vandu
vangu.” 17 Hinu BAMBU ijova mewa, “Muwuka pagati yavi,
mukajibagula nawu, mkoto kukamula chindu chechihakasa,
na nene yati nikuvapokela.” 18 Nene yati nivya na Dadi winu,
na nyenye yati mwivya vana vangu, ijova BAMBU mweavi
na makakala.

7 Hinu, valongo vangu, tikavya tipewili gala goha
getalaganili, ndi tijinyambisa na chindu chochoha
chechihotola kutihakasa higa na mipungu yitu, tivya vamsopi
neju na kutama kumtopesa neju Chapanga. 2 Tiyupa
mtipela fwasi mumitima yinu! Timuhokili lepi mundu yoyoha
kumyoka amala kumkonga mundu yoyoha. 3 Nijova lepi
lijambu lenili ndava ya kumuhamla mundu. Muni ngati cha
nakalongolili kujova, nyenye muvi mumitima yitu, tifwai
pamonga na kutama pamonga. 4 Nene nikuvasadika
neju na kumeka panani yinu! Mumang'ahiso gitu goha,
nipoliswi mtima na luheku neju. 5 Hati patahikili mulima
wa Makedonia nakuhotola kupumulila. Tapatili mang'ahiso,
kuhuma kila upandi, patavi na mhutanu na vandu vangi
mewawa tavi na wogohi mumitima yitu. 6 Nambu Chapanga,
mwakuvapolesa mtima vangolongondi, avapolisi mtima
mukubwela kwa Tito. 7 Lepi ndu mukubwela kwaki Tito,
nambu ndava ya kujova pemwamkangamalisi mtima. Mwene
atijovili chamwinogela kunilola na chamvii ngolongondi na
chamwigana kunikengelela. Lijambu lenili litihekesa neju.
8 Hati ngati kwa balua yangu yila yavaletili ungolongondi,
nambu hinu niviniswa lepi mtima. Ena naviniswi mtima
panamanyili balua yila yivapeli ungolongondi pamonga
yavi mulukumbi ndu. 9 Hinu nivii na luheku, lepi ndava
mngolongoniswi, nambu ndava ngolongondi yinu yivakiti
muleka matendu gahakau na kumuwuyila Chapanga.
Mngolongoniswa ngati cheaganili Chapanga, ndava yeniyo
tete tavavinisi lepi nyenye kwa loloha. 10 Kuvya na
ungolongondi cheigana Chapanga kukuvahenga vandu
vang'anamuka mumtima yavi na kunang'amuka kwenuko
ndi kuleta usangula. Ndava yeniyo kawaka lijambu la
kuvinisa mtima penapo, nambu ungolongondi wa vandu
va pamulima wewileta lifwa. 11 Hinu mlola chechihengiwi
muungolongondi winu ngati Chapanga cheaganili, hinu
nyenye yevakiti mkangamalayi neju, kulangisa kuvya mubudili
lepi. Mwaviniswi mtima na kukenyemuka, chemvii na mnogo
uvaha wa kunilola, na mukumlekela Chapanga ahukumwayi.
Nyenye mulangisi mukila njila kuvya mubudili lepi mulijambu
lenili. 12 Hinu, pamonga nayandiki balua yila yavili lepi ndava
ya mundu mweabudili, amala ndava ya mundu mweabudiwi.
Nayandiki muni yilolekana hotohoto palongolo ya Chapanga,
nyenye chemujiwusili ndava yitu. 13 Ndava yeniyi tete
tapoliswi mtima neju. Lepi tapoliswi mtima ndu, ndi mewa
Tito atisangalwisu kwa kusangalusa wa avili nawu muni
nyenye chemwamsangalwisi mtima. 14 Nene nivalumbalili
neju palongolo yaki, na mu lijambu lenilo nakunikola soni.
Tivajovili uchakaka magono goha, na kula kuvalumbalila
nyenye palongolo ya Tito kuvi lijambu la chakaka. 15
Hinu uganu waki wa mtima kwinu nyenye uyonjokesa neju
akakumbukayi, ndi mwavoha nyenye chagayidakila malagizu
gaki, na chamwampokili mumtima na utopesa neju. 16
Nina luheku neju kuvya nihotola kuvahuvalila nyenye mukila
lijambu loloha.

8 Valongo, tigana kuvapela malovi kuvala ubwina wa
Chapanga, weavapelili misambi wa vandu vevamsadiki
Kilisitu kumulima wa Makedonia. 2 Vamsadika va kwenuko
valingiwi neju kwa mang'ahiso, nambu sangalusa yavi
yavili yivaha neju hati vawusili neju mumtima wa bwina
kuwusa neju pamonga vavi vangangu neju. 3 Nihotola
kujova uchakaka kuvya vawusili neju chavahotwili na hati
kuliku chavahotwili, kavili ndi kwa ugana wavi vene. 4
Vatiyupili neju muni navene vavyai mulihengu la kuvatangatila
vandu va Chapanga kumulima wa Yudea. 5 Lenilo lavili
lijambu langahololewa! Kutumbula vajiwusili vene kwa
BAMBU, kangi vajiwusili vene kwitu mewa, kulandana na
uganu wa Chapanga. 6 Ndava yeniyo tamyupili neju Tito
mweatumbwili lihengu lenilo avatangatila mewa kutimalisa

lihengu lenilo la kuwusa kwa mtima wa bwina. 7 Nyenye
muvi na kila chindu, sadika na muhotola kujova na umanya
na ukangamala wa kukita gabwina na uganu winu kwitu.
Hinu tilolela muvya na mtima wa bwina mukuwusa kwinu.
8 Nikuvapela lepi nyenye amuli, nambu nigana kulinga
uganu winu wa chakaka mukuwanangisa na uganu wa
vandu vangi. 9 Muni nyenye mmanyili ubwina wa BAMBU
witu Yesu Kilisitu, pamonga na kuvya mwene avi na
kila chindu, ajikitili mngangu ndava yinu, muni kuhuma
muungangu waki, nyenye mvya na vindu vyamahele. 10
Kuvala lijambu lenili, maholo gangu ndi aga, chabwina
nyenye kukita gala gemwatumbwili mwaka wewapitili. Nyenye
mwatumbwili kuwusa na kavili mwatumbwili kukita genago.
11 Hinu mumalakisa lihengu lenilo na ngati chamwanogela
neju kutangatila. Na munogo wulawula wa kutangatila
mewawa mumalakisa lihengu lenilo. 12 Muni yikavya mundu
ana mtima wa kutangatila, Chapanga ipokela kila chindu
chechiwusiwa na lepi chila angalikuvya nachu. 13 Maholo
gitu lepi kuvya vangi vayonjokeswa lukumbi vangi mung'aika,
nambu yikuvagana mwavoha muwanangana. 14 Kila chamvii
nachu hinu chiyonjokesu chivatangatila vala vevigana, muni
navene pevivya na chiyonjokesu, vavatangatila nyenye
mumaganu ginu, na mvya na uwananganu. 15 Ngati
Mayandiku Gamsopi chegijova, “Mwayolili pamahele avili
lepi na chiyonjokesu, na yula mwayolili padebe apungukiwi
lepi.” 16 Nikumsengusa Chapanga mwavikili mugati ya
mumtima wa Tito mnogo ngati mtima wenivii nawu nene
wa kuvatangatila. 17 Lepi kuvya ayidikili luyupu lwitu, muni
avili na mnogo uvaha wa kutangatila, hati ahamwili mwene
kubwela kwinu. 18 Pamonga na mwene tikumtuma mlongo
mmonga mweitopeswa neju mumisambi yoha ya vandu
vevakumsadika Kilisitu, mulihengu laki la kukokosa Lilovi la
Bwina. 19 Neju ya ago, mwene ahaguliwi na wa misambi ya
vandu vevakumsadika Kilisitu muni avyai muyitu mulugendu
lwa kupeleka njombi zitu za uganu, lihengu letihenga ndava
ya ukulu wa BAMBU kulangisa kuvya tigana kuvatangatila
vandu. 20 Tigana kuyepa lawama zezihotola kuhumalila
ndava ya chetiyimalila njombi zenizi zamahele zeziwusiwa.
21 Malolelu gitu ndi kukita bwina, lepi palongola ya mihu
ga BAMBU ndu, nambu mewawa palongolo ya vandu.
22 Hinu pamonga na valongo venavo, timtumili mlongo
yungi, ndi pamahele timlingili timulolili ana mnogo uvaha
wa kutangatila, hati hinu ana mtima neju muni akuvasadika
na nyenye. 23 Tito ndi myangu, tikita lihengu pamonga
ndava yinu, nambu kuvala valongo vitu vangi vevibwela
pamonga navo, venavo ndi vajumbi kuhuma misambi ya
vandu vevakumsadika ndi vihenga lihengu ndava ya kuleta
utopesa kwa Kilisitu. 24 Hinu, muvalangisa usindimala wa
uganu winu, misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu
yeyavatumili vahotola kulola kuvya kumeka kwangu ndava
yinu kwangabuda.

9 Niganikiwa lepi kuvayandikila nyenye ndava ya
kuvapelekela mtangatilu vandu va Chapanga va ku
Yudea. 2 Nimanyili chamvii na mtima wa kutangatila,
na namekili ndava yinu kulivala lijambu lila palongolo ya
vandu va Makedonia. Navajovili, “Valongo vitu va ku Akaya
vajitendekili kuhumila mwaka weupitili” Hinu mnogo winu
umali kuvakita na vandu vangi vawusa. 3 Hinu, nivatumili
valongo vitu avo, muni kujilumba kwitu kukoto kulolekana
kuvya malovi gawaka, na ngati chanajovili nyenye mjitendekili
neju kuwusa utangatila winu. 4 Yikoto kuvya vandu va
makedonia pevibwela pamonga na nene, tivakolela mwakona
kujitendekela, penapo tete yati tikola soni ndava tivasadiki
neju ndava yinu na nyenye mewa yati mwikola soni. 5 Hinu,
yaniganili kuvayupa valongo ava vatilongolela kubwela kwinu
vapata kuvika bwina njombi yinu yivaha yetalagini. Yeniyi
yati yilangisa njombi iyi muwusili mukugana kwinu lepi kwa
kulasimisa. 6 Mukumbuka, mwaimija padebe ibena padebe,
mwaimija pavaha ibena pavaha. 7 Hinu, kila mmonga,
awusa cheamwili, kwa mtima woha kwa ungolongondi amala
kulasimishwa, muni Chapanga amganili yula mwaiwusa kwa
sangalusa. 8 Chapanga ihotola kuvapela nyenye pamahele
ya gala gemwigana mu mambu goha lukumbi lwoha mvya
na kila chindu chemwigana ndi muhotola kutangatila mukila
lihengu la bwina. 9 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
“Mwene iwusa kwa ubwina, akuvapela vangangu. Ubwina
waki uvya magono goha.” **(aiōn g165)** 10 Na Chapanga
mwakumpela mlimaji na mbeyu na chakulya, yati akuvapela
mewa mbeyu zamwigana, na kuzikita zimela, zikula na
kuvapela mabenu gamahele ndava ya kuwusa kwa mtima wa
bwina. 11 Mwene yati akuvapela vindu vyamahele magono
goha, muni vandu vamsengusa Chapanga ndava ya njombi
zinu zevipokela kuhuma kwitu. 12 Ndava lihengu lenili la
uwusaji lemwihenga lepi ndu, yikuvatangatila kuvapela vandu
va Chapanga maganu gavi nambu yati yikuvakita vandu
va mahele vamsengusa Chapanga. 13 Ndava ya lihengu
ilo la kuwusa kwinu vandu yati vakumulumba Chapanga
mukulola uyidakila winu kwa Kilisitu mukujova, mewa ndava
ya mtima winu wa bwina wa kuvapela vene mtangatila
pamonga na vandu vangi. 14 Hinu yati vakuvawombela
nyenye mumtima wa uganu ndava ya mambu gavaha
gemhengiwi na Chapanga. 15 Timsengusa Chapanga ndava
ya njombi yaki tete nakuhotola hati kujova!

10 Nene Pauli namwene mwanilolekana kuvya mpoli
penivya pamonga na nyenye, nambu nilolekana na
mkali panivya patali na nyenye, nikuvayupa neju kwa
lipyana na ubwina waki Kilisitu. **2** Nikuvayupa mkoto kunikita
nivya na mkali lukumbi lwe nibwela, muni nina uchakaka
nihotola kuvya na mkali kwa voha vala veviholalela kuvya
titama chimundu. **3** Chakaka titama pamulima, nambu
nakukomana ngondo ngati vandu va pamulima chevitovana.
4 Muni, vindu vyatihengela kukomanela ngondo yitu lepi vya
chimulima nambu makakala ga Chapanga gegigwisa ngomi
za makoko zoha. Tihalabisa mambu goha ga udese, **5** na
kubomola chindu chechimeka chechivikiwi ndava ya kubela
umanya Chapanga, tikugakamula maholo goha na kugakita
gamuyidikila Kilisitu. **6** Mukasindamala mukuyidakila, tete
tijitendelekili kuhukumwa kila mundu yoyoha angayidakila. **7**
Nyenye mlola mambu cha kuvala ndu. Wu, avi mundu yoyoha
mwaiholalela kuvya mwene ndi mundu wa Kilisitu? Ena! Hinu
mewawa atihololela tete kuvya vandu va Kilisitu ngati cheavili
mwene. **8** Hati ngati nimeka neju ndava ya uhotola wetipewili
na BAMBU ndava ya kuvasindamalisa nyenye muusadika
lepi kubomola, ndava ya lenilo nikola lepi soni. **9** Mbwitu
muholalela kuvya nigana kuvayogopesa nyenye ndava ya
mayandiku gangu. **10** Mundu ihotola kujova, “Balua za Pauli
zikali na zigegii malovi gegitopa, nambu Pauli mwene peivya
pamonga na tete ndi mundu mpoli na hati peilongela malovi
gaki ndi ngati lepi chindu.” **11** Mundu mwaijova chenicho
mbanga akumbukayi hoti kuvya mambu goha giwanangana
gala gatiyandika mubalua lukumbi pativya kutali, na gala
getikita lukumbi pativya na nyenye. **12** Hinu ngatihotwi lepi
kujivika amala kujiwanangisa vandu vala vevakujilumba vene.
Vandu vevakujikita kuvya vene ndi chipimu cha kupimila
vangi, vandu vevakujiwanangisa vene kwa vene, ndi vayimu.
13 Nambu tete yati timeka lepi neju, kumeka kwenuko yati
kwivya kwa chipimu chila cha lihengu leatigotolili Chapanga,
lihengu letiyendelela kuhenga mewa kwinu. **14** Kumeka kwitu
tahumbili lepi mibaka yatavikiwi lukumbi lwatabwelili kwinu.
Kuvaletela Lilovi la Bwina kumvala Kilisitu. **15** Hinu, timekela
lepi lihengu levakitili vandu vangi, nambu tisadika kuvya
sadika yinu iyonjokeseka kukula pagati yinu muchipimu
cheativikili Chapanga. **16** Penapo yati tihotola kukokosa Lilovi
la Bwina pamulima wungi, patali na nyenye, ndi timekela
lihengu litu, lepi kumekela lihengu levakitili vandu vangi
pandu pangi. **17** Nambu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
“Mweimeka amekela gala geahengili BAMBU.” **18** Mundu
mweiyidakiliwa lepi yula mweakujilumbalila mwene, nambu
mundu yula mwailumbiwa na BAMBU.

11 Mbanga ngamkangamili padebe, hati ngati nene
namuyimu! Ena mkangamala padebe. **2** Nene
nikuvawonela wihu nambu wihu wa Chapanga, muni nyenye
ndi ngati msikana kamwali mwetilagini kumgega ndava
ya mgosi mmonga ndu Kilisitu. **3** Nambu niyogopa kuvya
ngati liyoka lila mukuchenjela kwaki lamkongili Eva, akotoka
kuvayoka maholo ginu, na kuleka kujiwusa kwinu muchakaka
kwa Kilisitu. **4** Muni mundu yoyoha mweibwela na kumkokosa
Yesu mweavi chingi na yula mwetimkokosa, nikuvakangasa
ndava nyenye mukumpokela kwa mawoko gavili, amala
muyidikila mpungu amala lilovi la bwina lingi neju na lila
lemwapokili kuhuma kwitu! **5** Kwali ngati nene namdebe
kuliku venavo vevakujikemela vene “Vamitumi vakulu” **6** Pangi
nene nimanyili lepi kujova bwina. Nambu umanya nivii nawu,
lijambu lenili tililangisi hotohoto kwinu, kila pandu na kila
lukumbi. **7** Nene nakokwisi kwinu Lilovi la Bwina ga Chapanga
changali kugana luhuna, najihelisi ndava ya kuvakwiha
nyenye. Wu, nakitili uhakau? **8** Panahengili lihengu pagati
yinu maganu gangu napewili utangatila kuhuma mumisambi
yingi ya vandu vevakumsadika Kilisitu. Nihotola kujova kuvya
navanyagili vindu vyavi muni nihotola kuvahengele lihengu
nyenye. **9** Panakavili na nyenye namng'aili lepi mundu
yeyoha panaganili maganu, valongo vevahumili Makedonia
vaniletili kila chindu chenaganili. Natumili luhala neju nikotoka
kumng'aha mundu yeyoha yula muni nipata vindu venigana
mu njila yoyoha yila, ndi yati niyendelela kukita mewa.
10 Ngati chakaka yila ya Kilisitu cheyivili mugati yangu,
kawaka mundu yoyoha mweihotola kunibesa kumekela
lijambu lenilo popoha pamulima wa Akaya. **11** Ndava
kyani nijova chenicho? Ndava muni nivaganili lepi nyenye?
Chapanga amanyili kuvya nivaganili! **12** Yati niyendelela
kukita ngati chanikita hinu, muni nikotoka kuvapela fwasi
vala vevakujikemela vamitumi vakulu, vevilonda fwasi ya
kumekela kuvya vikita lihengu ngati tete. **13** Muni, venavo
ndi vamitumi vaudese, vikita lihengu la udese vevajikita ngati
vamitumi va chakaka va Kilisitu. **14** Lijambu la kukangasa
lepi, muni hati Setani mwene akujikita kuvya mtumu wa
kunani wa lumuli! **15** Hinu ndi lijambu lepi la kukangasa
kuvya na vanalihengu va Setani navene vakujikita kuvya
vanalihengu va mambu gabwina palongolo ya Chapanga.
Mwishu wavi yati vipata uhamula kulandana na matendu gavi.
16 Nijova kavili. Mundu akotoka kuniholalela kuvya namyimu,
nambu ngati muhomela chenicho, hinu muniyidakila ngati
namyimu, muni na nene nivya chindu chakujimekela padebe.
17 Chanijova hinu lepi chila chalagizi BAMBU, kuvala lijambu
lenili la kumekela, nijova ndu kujova mundu muyimu. **18**
Ndava muni vamahele vimeka ngati vandu va pamulima

chevimeka, na nene mewa yati nimeka. 19 Nyenye ndi
muhololela muvi na luhala, ndi mana mukuvasindimalila hati
vayimu! 20 Mukumsindimalisa hati mundu mweakuvakita
nyenye vavanda, mundu mweakuvanyaga vindu vinu,
mweakuvahindalila, mweakuvavevesa na kuvatova kumihu!
21 Nikola soni kujova, tavi lepi na makakala ga kuhenga aga.
Nambu ngati avi mundu yoyoha mweihotola kumeka, nijova
ngati mundu namyimu, mewawa nene nijova chakaka yati
nimeka. 22 Vandu vala va ku Ebulania? Na nene mewa. Wu,
vene ndi Vaisilaeli? Na nene mewa. Wu, vene ndi vachiveleku
va Ibulahimu? Na nene mewa. 23 Vene ndi vanalihengu
va Kilisitu? Na nene mewa, nijova ago chilupengu. Nene
ndi muhengaji neju wa Kilisitu kuliku vene. Nene nihengi
lihengu lelinonopa neju, nitamili muchifungu pamahele,
nitoviwi pamahele neju na navili papipi kufwa pamahele.
24 Mala mhanu natoviwi na ndomondo alobaini yipungula
yimonga na Vayawudi. 25 Natoviwi na mchapilu mala zidatu,
natoviwi maganga mala yimonga. Mala yidatu nadenyikiwi
na watu munyanja, na mwenumo nagonili lepi mbaka lukela
na kuwela muhi woha. 26 Pamahele mulugendu lwangu,
nisumwiki mumifuleni kumema manji, kuhuma muvanyagaji
vakolonjinji vayangu, kuhuma kwa vandu vangali Vayawudi.
Na kuhuma kumujini, kulugangatu na munyanja na kuhuma
kwa valongo vaudese. 27 Nikitili lihengu na kung'ahika,
nigonili lepi pamahele ndava ya lihengu, kuni nivii na njala na
njota. Pamahele nitamii na njala na kutama changali nyula
za kunigubika pambepu. 28 Pamonga na gangi gamahele,
mewa kila ligono niholela misambi ya vandu vevakumsadika
Kilisitu voha. 29 Ngati mundu yoyoha atotokili mewawa na
nene nitotokili na mundu yoyoha akalongoswa mukubuda,
mewa nene niviniswa mtima. 30 Yikaniganayi kumeka, ndi
yati nimekela kutotokela kwangu. 31 Chapanga Dadi wa
BAMBU Yesu, liina laki lilumbiwa magono goha. Mwene
amanyili kuvya nijova lepi udese. (aiōn g165) 32 Panakavi ku
Damasko, mkulu wa muji, mwavili pahi ya nkosi Aleta, avikii
ulonda pamuji wa Damasko muni anikamula. 33 Nambu
vakanivika mulidengu livaha, na kunihelesa kuvala kupitila
fwasi yeyavi muluwumba lwa muji, naholwiti mumawoko
gaki.

12 Yati nijilumba hati ngati chabwina lepi! Nambu hinu
yati nijova ndava ya njozi na ugubukulo weanipelili
BAMBU. 2 Nimmanyili mundu mmonga mweamsadiki Kilisitu,
ndi miyaka kumi na mcheche yeyipitili atoliwi mbaka kunani
neju kwa Chapanga. Kwali ngati avi kwenuko muhiga amala
mumpungu, Chapanga ndi amanyili. 3 Niwuyila kujova,
nimanyili kuvya mundu mwenuyo atoliwi mbaka kunani.
Nambu kwali ngati avili kwenuko kwa higa amala kwa
mpungu, Chapanga ndi amanyili. 4 Kwenuko ayuwini mambu
gamfiyu ndi hati mundu nakuganikiwa kugajova. 5 Hinu, yati
nimekela ndava ya mundu wa namuna yeniyo, lepi ndava
ya nene namwene, ndi ndava ya kutotokela kwangu. 6
Kuvya nigana kumeka nganivili lepi namuyimu hati padebe,
muni nganijova uchakaka ndu. Nambu nimeka lepi, mbwitu
mundu aniholalela neju ya chila cheakuchiwona nihenga
neju wumi wangu. 7 Nambu, ndava ya mambu aga gakulu
genigubukuliwi gakotoka kunigalisa umeka, nasopiwi mvinisu
muhiga ngati kuhomwa na minga, mweavi ngati mjumbi
wa Setani mweakuning'aha, muni nikotoka kumeka neju. 8
Namuyupili neju BAMBU mala datu muni chindu chenicho
cheniwuka. 9 Nambu anijovili, “Ubwina wangu wikukola, muni
uhotola wangu witimaliswa neju mukutotokela kwangu ndava
yeniyo yati nimeka neju kwa luheku.” Muni nimemeswa
na uhotola wa Kilisitu. 10 Hinu niyidikila kuvya nitotokili,
kuuveveswa na maligu na kutyalatyala na mang'ahiso
ndava ya kuhengela Kilisitu, muni penitotokela ndi penivya
na makakala. 11 Nivii ngati namyimu, nambu nyenye
munilasimisha kuvya chenicho. Nyenye ndi mwaganikiwi
kunilumba. Muni, hati ngati nene chindu lepi, nambu nene
mdebe lepi kuliku avo vevakujikemela vene “Vamitumi vakulu”
12 Chinamtiti na makangaso gakunilangisa nene kuvya ndi
mtumi, gahengiki pagati yinu kwa kukangamala woha. 13 Wu,
chindu kiki navahengili lepi nyenye chenivahengili misambi
yingi ya vandu vevakumsadika Kilisitu vangi, pangi ndava
muni nene nivang'ahili lepi kupata utangatila winu? Chondi
munilekekesa mukuvabudila kwenuko. 14 Hinu nijitendekili
kubwela mala ya datu kwinu, na yati nikuvang'aha lepi. Muni
chanilonda lepi vindu vinu nambu mwavene nyenye. Hinu
tiyovalili kulola dadi na nyina vakuvavikila vindu vana vavi,
nambu tiyovalili lepi kulola vana vakuvavikila vindu dadi na
nyina wavi. 15 Nene nijitendekili kutumila kila chindu chenivili
nachu, hati kujiwusa namwene, kwa kuvatangatila nyenye.
Wu, yati mukunigana padebe ndava muni nene nivaganili
nyenye neju? 16 Hinu yati mwiyidikila kuvya navi lepi ndwika
kwinu. Nambu pangi mundu yungi yati ijova, “Ndava muni
Pauli achenjili avakongili.” 17 Wu, nene navatolili vindu
vinu mu njila ya mjumbi yoyoha mwena mtumili kwinu? 18
Nene namyupili neju Tito, namtumili kwinu na mlongo witu
yungi. Wu, Tito atolili vindu vinu? Wu, mmanyili lepi kuvya
tete maholo gitu na lugendu lwitu ndi lumonga? 19 Pangi
muholalela kuvya mbaka hinu tikujikengela tavete palongolo
yinu! Nambu, tijova mambu aga palongolo ya Chapanga
kuni tiwungini na Kilisitu. Mambu aga goha, vaganu vangu
ndi ndava ya kuvatangatila nyenye. 20 Niyogopa, pangi

panibwela kwinu yati nikuvakolela ngati chenigana nene, na
nyenye munilola ngati chemwigana nyenye nivyai, Niyogopa
pangi kwivya na ngondo, wihu, kujovana, mhutanu kumeka,
kuheha na chitututu. 21 Niyogopa pangi lugendu lwenibwela
kavili. Chapanga wangu yati akunikita nikola soni palongolo
yinu, na nene yati nivavembela ndava ya vamahele va vala
vevambudili Chapanga, nambu vamuwuyili lepi Chapanga
ndava ya uhakau wavi, ugoni na mnogo uhakau wevakitili.

13 Hinu ndi mala yangu ya datu yenikuvagendelela kwinu.
Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi "Kila lijambu yati
lihamuliwa muvandu vevagawene vavili amala vamahele."
2 Namali kuvajovela, ngati chayavili lugendu lwangu lwa
pili, hinu nijova kavili kuni nivii kutali, vala voha vevakitili
uhakau veviyendelela kuhenga uhakau pamonga vangi
vala, penibwela nikuvahengela lepi lipyana. 3 Mukujilolela
mwavene uchakaka wemwigana kuvya Kilisitu ijova na
nyenye mu njila yangu. Kwinu Kilisitu atotokili lepi, nambu
yati ilangisa makakala gaki pagati yinu. 4 Hati ngati akomiwi
na kuvambiwa pamsalaba ndava ya kutotokela, nambu
hinu itama muuhotola wa Chapanga. Tete mewa titotokili
mukuwungana nayu nambu yati tivya na wumi pamonga nayu
muni tihotola kuhenga lihengu pagati yinu. 5 Mujilingulila
bwina mwavene muni mumanya ngati chakaka musindamili
musadika, mjilola mwavene. Wu nakujimanya ngati Yesu
Kilisitu avili mugati yinu? Ngati lepi ndi nyenye mshindwili.
6 Nambu nisadika kuvya nyenye mwimanya kuvya tete
tashindwili lepi. 7 Tikumuyupa Chapanga mkoto kukita
uhakau wowoha, nambu lepi ndava muni tilolekanayi na
vandu kuvya ngati tavandu vetihotwili, ndi muni mkita
gabwina, hati ngati tete tiwonikini kuvya tishindwili. 8 Muni
nakuhotola kuubela uchakaka, uhotola wetivili nawu ndi
wa kuyendeleza uchakaka. 9 Tiheka muni tete lukumbi
petatotokili, nambu nyenye muvi na makakala, ndava yeniyo
tikuvayupa mkoto kupungula chochoha. 10 Hinu, niyandika
balua iyi kuni nivii kutali, muni nikahika kwinu nikotoka
kuganikiwa kuvya mkali kwinu, mu kuhengela uhotola
wenipelili BAMBU, ndi uhotola wa kuvasindimalisa sadika
yinu nambu lepi uhotola wa kuvagwisa. 11 Hinu, valongo hinu
nikuvalaga! Mkoto kupungukiwa na chindu na mukamula
malagizu gangu, muvya na liholo limonga, mtama kwa
uteke. Nikumuyupa Chapanga mweileta uganu na uteke
avyai pamonga na nyenye. 12 Mjambusana mukulangisa
uganu. 13 Vandu voha va Chapanga kwitu vakuvajambusa.
14 Ubwina wa BAMBU Yesu Kilisitu na uganu wa Chapanga
na umonga wa Mpungu Msopi, uvyai pamonga na mwavoha
nyenye.

Vagalatia

1 Nene namtumi Pauli mwenikemiwi kuvya mtumi lepi
kwa kuhaguliwa na vandu mewa lepi kwa makakala ga
mundu, nambu kwa uhotola wa Yesu Kilisitu na Chapanga
mweamyukisi Yesu, **2** na valongo voha mwemuvi pamonga
na nene, tikuvajambusa msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu va ku Galatia. **3** Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma
kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **4**
Kilisitu ajiwusili mwene avya luteta ndava ya kumbudila
kwitu Chapanga ndava ya maganu ga Chapanga Dadi witu
muni atisangulayi kuhuma pamulima uwu uhakau wa hinu.
(aiōn g165) **5** Chapanga alumbiwa magono na magono goha
gangali mwishu! Ena. **(aiōn g165)** **6** Nikangasa neju kulola
kuvya kanyata mukumleka wuli Chapanga, mweavakemili
nyenye kwa ubwina wa Yesu Kilisitu, na mukulilanda lilovi
la Bwina ya namuna yingi. **7** Chakaka kawaka Lilovi la
Bwina la Chapanga lingi, nambu vavi vandu vevakuvayagisa,
vevigana kung'anamusa Lilovi la Bwina la Kilisitu. **8** Nambu
hati ngati mmonga winu amala mtumu kuhuma kunani
kwa Chapanga, akavakokosela Lilovi la Bwina chingi na
lila letivakokosili tete, hinu mwenuyo apewayi likoto na
Chapanga. **9** Tamali kuvajovela mambu aga kadeni, na
nene nikugawuyila kavili, mundu akavakokosela Lilovi la
Bwina lelivii chingi na lila lemwapokili, ndi apewa likoto na
Chapanga! **10** Hinu kujova ago kulangisa kuvya nilonda
vandu vaniyidakila? Lepi! Nigana kuyidakiliwa na Chapanga.
Amala nilonda kuvaganisa vandu? Kuvya ngati nilonda
kuvaganisa vandu, nganivii lepi muhengaji wa Kilisitu. **11**
Valongo vangu, nikuvagana mumanya kuvya Lilovi la Bwina
lenivakokosili lepi ujumbi kuhuma kwa mundu. **12** Ndava muni
nene nakuyipokela kuhuma kwa mundu amala kuwuliwa na
mundu, nambu kwa kugubukuliwa na Yesu Kilisitu mwene.
13 Muni muyuwini malovi ga mambu gangu chanatamili
kadeni, mu njila ya Vayawudi ya kumuyupa Chapanga,
kuvya nawung'aisi neju msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu na kuvakomakesa. **14** Namwene navahotwili vayangu
va ntanga yangu mu njila ya Vayawudi ya kumuyupa
Chapanga najikangamilisi neju kukamula mivelu ya vagogo
vangu. **15** Nambu Chapanga, kwa ubwina waki ndi amali
kunihagula kwakona nangavelekewa, anikemili nimhengelayi,
16 Peanigubukulili Mwana waki muni nikokosa Lilovi la Bwina
ndava ya Yesu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi, changali
kuyupa maholo ga vandu, **17** amala changahamba hoti
ku Yelusalemu kwa vala vevalongolili kuvya vamitumi, ndi
nahambili hoti ku Alabia, kangi nikawuya ku Damasko.
18 Hinu, payamaliki miyaka yidatu, ndi penakahambili ku
Yelusalemu kukonganeka na Kefa mweikemiwa mewa Petili,
natamili kwaki mu magono kumi na mhanu. **19** Nambu
namuweni lepi mtumi yungi nga Yakobo mwene, mlongo waki
BAMBU. **20** Genikuvayandikila ndi ga chakaka, Chapanga
agamanyili, nikuvajovela lepi ga udese. **21** Mwanakandahi
nihambili ku mulima wa Silia na Kilikia. **22** Lukumbi lwenulo,
namwene navi nangawonekana na msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea. **23** Chevachimanyili ndi
chila ndu chevayuwini, “Mundu yula mweating'aili hoti, hinu
akuyikokosa sadika yilayila yeagana kuyiyongomesa!” **24**
Hinu, vakamulumba Chapanga ndava ya nene.

2 Payamaliki miyaka kumi na mcheche, nikahamba kavili
ku Yelusalemu, pamonga na Banaba na Tito. **2**
Nahambili ndava ya ugubukulo weanipeli Chapanga. Hinu
panakonganiki nawu vene vachilongosi ndu pachiepela ndi
navadandaulili ujumbi wa Lilovi la Bwina lenakokosai kwa
vandu vangali Vayawudii. Nahengili genago muni lihengu
lenimali kuhenga, na lenihenga hinu likoto kuvya waka. **3** Hati
muyangu Tito mwenalongosini nayu, pamonga ndi Mgiliki,
nambu nakuganikiwa kudumula jandu. **4** Pamonga kwavili
na vavajikitili vamsadika vayitu vevaganili adumuliwa jandu.
Vandu venavo vajiyingisi kwa kuchenjela na umang'omesi
kulekekeswa kwitu kwetivi naku mukujiwunga na Kilisitu
Yesu, muni vatikita vavanda. **5** Nambu nakuyidakilana nawu
hati padebe, muni uchakaka wa Lilovi la Bwina usigalila
na nyenye magono goha. **6** Vandu venavo vevijovekana
kuvya vachilongosi, ngati chakaka vachilongosi amala lepi,
chindu lepi kwa nene muni Chapanga ihamula lepi ndava
ya kulola mambu ga kuvala, vandu avo vana maholo lepi
gakuniyonjokisa. **7** Pahali paki ndi vamanyili kuvya Chapanga
anigotolili lihengu la kukokosa Lilovi la Bwina kwa vandu
vangali Vayawudi ngati Petili cheatumwili kukokosa kwa
Vayawudi. **8** Ndava muni Chapanga mweamhotwisi Petili
kuvya mtumi kwa Vayawudi, ndi yuyoyo mweanihotwisi nene
kuvya mtumi kwa vandu vangali Vayawudi. **9** Hinu, Yakobo
Kefa na Yohani vevawonikini kuvya vachilongosi vakulu,
vamanyili kuvya Chapanga anipeli lihengu lenili la bwina,
ndi vatikamwili mawoko tete, nene pamonga na Banaba
kulangisa kuvya tavamonga. Nambu tete yatiganili tikahenga
lihengu pagati ya vandu vangali Vayawudi navene pagati ya
Vayawudi. **10** Nambu vatiyupili chindu chimonga tivakumbuka
vangangu vevavi mu msambi wa vandu vamsadika, ndi
lijambu lenikangamala kulihenga. **11** Nambu Petili peabwelili
ku Antiokia nambelalili hotohoto palongo ya vandu muni
abudili neju. **12** Kwakona kubwela pagati ya vandu vangi
vevatumwili na Yakobo, Petili avi mukulya pamonga na

vandu vangali Vayawudi. Nambu pevamali kuhika vandu
vala, ndi ajibagwili na alekili kulya pamonga na vandu
vangali Vayawudi, ndava ya kuyogopa chikundi cha vandu
vevilasimisha vandu vangali Vayawudi kudumuliwa jandu. 13
Hati valongo vangi Vayawudi vamyidakili Petili muchitendu
chila cha uhomela, ndi Banaba namwene akahutwa na
uhomela wavi. 14 Hinu panawene mambu gevihenga
gilandana lepi na uchakaka wa Lilovi la Bwina, nikamjovela
Kefa palongolo ya vandu voha, "Pamonga veve wamuyawudi,
utama ngati vandu vangali Vayawudi ndi lepi ngati Myawudi!
Hinu uhotola wuli kulinga kuvajovela kwa makakala vandu
vangali Vayawudi kutama kuvya ngati Vayawudi?" 15
Chakaka, tete Tavayawudi cha kuvelekewa, lepi tavandu
vangali Vayawudi "Vevikemelewa vevakumbudila Chapanga!"
16 Nambu timanyili kwa chakaka mundu nakuvalangiwa
mweakumganisa Chapanga mukuyidakila malagizu, nambu
ndu kwa kumsadika Yesu Kilisitu. Na tete mewa timsadika
Yesu Kilisitu muni tivalangiwa vetimganisa Chapanga kwa
mu njila ya kumsadika Yesu Kilisitu, lepi ndava ya kuyidakila
malagizu. 17 Nambu, kuvya tavete, mukulonda kuvalangiwa
kumganisa Chapanga kwa kuwungana na Kilisitu, tawonekini
kuvya vetikumbudila Chapanga, wu, Kilisitu ndi mweakuvakita
vandu vambudila Chapanga? Lepi! 18 Nambu yikavya nijenga
kavili malagizu genabomwili, hinu nene nilangisa kuvya
nambudaji. 19 Malagizu gahengili nimanyayi kuvya niganikiwi
kufwa ndi nafwili muni nihuma muuhotola wa malagizu, muni
nitama ndava ya Chapanga na nene nikomiwi pamonga na
Kilisitu pamsalaba. 20 Nambu lepi nene mwenitama nambu
Kilisitu, itama mugati yangu, lepi namwene kavili, nambu
Kilisitu ndi avi muhiga yangu, na wumi wenivii nawu nitama
kwa sadika, sadika mu Mwana wa Chapanga, mweaniganili
hati kuwusa wumi waki ndava yangu. 21 Nakugana kubela
ubwina wa Chapanga. Ngati Mundu iyidakiliwa mbwina
palongolo ya Chapanga kwa kuyidakiliwa na malagizu, hinu
Kilisitu afwili waka.

3 Nyenye Vagalatia vayimu! Ndi yani mweavahavili? Malovi
ga kuvambiwa Yesu Kilisitu gajoviwi hotohoto palongolo
yinu. 2 Nigana kumanya chindu chimonga kuhuma kwa
nyenye, wu, mwapokili Mpungu wa Chapanga ndava ya
kuyidakila malagizu amala ndava ya kuyuwana kusadika Lilovi
la Bwina? 3 Uyimu winu uvi wuli? Nyenye mwatumbwili goha
kwa utangatila wa Mpungu wa Chapanga, wuli hinu mwigana
kumalakisa kwa makakala ginu mwavene? 4 Wu, mambu
goha gegavakolili nyenye gawaka? Nakuhotoleka! 5 Wu,
Chapanga avapelili Mpungu waki na kukita chinamtiti pagati
yinu ndava mwilanda malagizu, amala ndava mwiyuwana
Lilovi la Bwina na kusadika? 6 Mlola luhumu lwa Ibulahimu
ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, mwene amsadiki
Chapanga, ndi mwene awonikini mbwina palongolo ya
Chapanga. 7 Hinu mumanya kuvya vala vevakumsadika
Chapanga ndi chakaka vana va Ibulahimu. 8 Mayandiku
Gamsopi gijova kuhuma kadeni kuvya Chapanga yati
akuvavalangila vandu vangali Vayawudi kuvya vabwina
palongolo yaki mu njila ya sadika. Ndava Chapanga
amkokosili hoti Lilovi la Bwina Ibulahimu, "Vandu va milima
yoha yati vimotisiwa ndava ya veve." 9 Hinu, vala vevisadika
yati vimotisiwa pamonga na Ibulahimu mweisadika. 10 Ndava
muni vandu voha vevihuvalila kuyidakila gegiganikiwa na
malagizu, vavi mulikoto muni Mayandiku Gamsopi gijova,
"Yoyoha mwangakamula goha gegayandikwi muchitabu cha
malagizu ndi avili mulikoto." 11 Ndi hotohoto kuvya kawaka
mundu mweivalangiwa kulolekana mbwina palongolo kwa
malagizu, ndava muni mweilolekana mbwina palongolo
ya Chapanga yati itama kwa sadika. 12 Nambu malagizu
yihumila lepi kusadika, nambu Mayandiku Gamsopi gijova,
"Mweiyidakila gegiganikiwa mu Malagizu yati itama." 13
Kilisitu atigombwili tete kuhuma mulikoto la malagizu,
mukujitolela likoto ndava yitu, muni Mayandiku Gamsopi
gijova, "Mundu yeyoha mweavambiwi pamkongo ana likoto."
14 Lijambu lenili lahengiki muni mota yeapewili Ibulahimu
yivahikila vandu vangali Vayawudi mu njila ya Kilisitu Yesu,
muni musadika timpokela Mpungu Msopi mweatilagazili
Chapanga. 15 Valongo vangu, yati nikuvapela luhumu lwa
wumi witu wa magono goha, vandu vavili vakakita lilaganu
kwa kulapa, kawaka mundu kudenya amala kuyonjokesa
chindu mu lilaganu lenilo. 16 Hinu, Ibulahimu alagaziwi
na Chapanga, mwene pamonga na "Vachiveleku vaki
mayandiku gijova lepi, na chiveleku chaki," Yani ndi mmonga
ndi Kilisitu. 17 Chenichi ndi chenijova, Chapanga avikili
lilaganu laki na Ibulahimu. Payapitili malagizu miyaka miya
mcheche na selasini ndi malagizu peyaletiwi. Malagizu
genago nakuhotola kulidenya amala kuhungula lilagizu la
Chapanga. 18 Ngati njombi yeniyi ya Chapanga ngayihuvalili
uyidakila wa Malagizu, hinu njombi yeniyo ngayihuvalili
lepi lilaganu la Chapanga. Nambu Chapanga kwa ubwina
waki ampelili Ibulahimu njombi yeniyi ndava ya lilaganu
leampeli Ibulahimu. 19 Hinu malagizu gana lihengu loki?
Yayonjokiswi muni kulangisa kubuda, mbaka peibwela
chiveleku cha Ibulahimu yula mweapewili lilaganu lila.
Malagizu gegaletiwi na mtumu wa kunani kwa Chapanga
muchiwoko cha mtepulanisi Musa. 20 Nambu mtepulanisi
iganikiwa lepi ngati lijambu lene likumvala mundu mmonga,
na Chapanga ndi mmonga. 21 Wu, malagizu gibelana na

lilaganu la Chapanga? Lepi hati padebe! Muni kuvya uhumili
mu malagizu gegakuvapela vandu wumi, ndi ngatiwonikini
vabwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakila malagizu.
22 Nambu lepi, Mayandiku Gamsopi gamali kujova kuvya
mulima woha uvi uvanda wa kumbudila Chapanga. Muni
vevisadika vapewayi njombi yila yeavalagazili Chapanga,
mukumsadika Yesu Kilisitu. 23 Nambu kwakona kubwela
sadika yila, nambu takungiwi na mhilu ngati vafungwa mbaka
payabweli sadika yigubukuliwayi. 24 Hinu malagizu gavi na
makakala panani yitu mbaka pahaikili Kilisitu, muni tilolekana
vabwina palongolo ya Chapanga. 25 Nambu ndava sadika
yimali kubwela, tete nakuvya kavili pahi ya uhotola panani
yitu. 26 Mu njila ya sadika nyenye mwavoha ndi vana va
Chapanga mukuwungana na Kilisitu Yesu. 27 Muni mwavoha
nyenye mwemubatiziwi na kujiwunga na Kilisitu, mutama
ngati Kilisitu cheigana mutama. 28 Kawaka kavili mbagulanu
pagati ya Vayawudi amala Vandu vangali Vayawudi, vavanda
amala vandu mwemlekekiwi, kawaka mgosi amala mdala,
muni mwavoha ndi mwavamonga mukuwungana na Kilisitu
Yesu. 29 Ngati nyenye ndi vandu va Kilisitu ndi chiveleku cha
Ibulahimu ndi yati mwipewa lilaganu lila leajovili Chapanga.

4 Hinu, nijova kuvya, mhali, akavya akona mwana,
iwanangana na mvanda pamonga ndi mhali wa vindu
vyoha. 2 Lukumbi lwenulo lwoha, ivya mu mawoko ga
vevakumulela na vandu vevakumuyunga, mbaka lukumbi
lweluvikiwi na dadi waki lutimila. 3 Mewawa tete patavili
takona kukangala musadika, tavi vavanda va mzuka
vachilongosi va mulima. 4 Nambu lukumbi lwabwina
palwatimili, Chapanga amtumili mwana waki mweavelekiwi
na mdala, akatama muulongosi wa malagizu ga Vayawudi, 5
ndava avagombola vala vevavi pahi ya malagizu muni tete
tikitiwa vana va Chapanga. 6 Ndava muni nyenye hinu ndi
vana vaki, Chapanga amtumili Mpungu wa Mwana waki
mumitima yinu, Mpungu wewivemba “Aba” Ndi “Dadi.” 7 Hinu
veve wamvanda lepi kavili, nambu wamwana, Chapanga
alavapela nyenye gala goha geavalagazili kuvapela. 8 Kadeni
pemwammanyili lepi Chapanga, ndi mwaihengili michapanga
ya waka, lepi Chapanga wa chakaka. 9 Nambu hinu,
ndava mumanya Chapanga, amala tijova mwimanyikana na
Chapanga, mwihotola wuli kuwuya kavili kwa vala mizuka
yingangu na yangali makakala? Hati kugana kuvahengela
kavili? 10 Mwakona mwilanda magono gakulu, ga miyehi na
lusenje na miyaka. 11 Niyogopa pangi lihengu lanahengili
ndava yinu liyagili waka! 12 Valongo vangu, nikuvayupa
neju mvya ngati nene, muni hati nene nivii ngati nyenye.
Nakunihengela uhakau wowoha. 13 Nambu mwimanya kuvya
utamu wangu ndi wanipeli fwasi ya kukokosa Lilovi la Bwina
mala ya kutumbula lukumbi. 14 Pamonga utamu wangu
wavili mang'ahiso kwinu, nambu likumbi lula mwenivevisi lepi
amala kunibela ndava ya utamu wangu pamonga vavakofii
kukita ago. Nambu mwanipokili ngati mtumu wa kunani wa
Chapanga, ngati kuvya Kilisitu Yesu mwene. 15 Mwavi na
luheku, hinu chihumili kyani? Chakaka nikuvajovela kuvya
lukumbi lula ngamuhotwili hati kutupula mihu ginu na kunipela
nene. 16 Hinu wu, ndi na likoko winu ndava ya kuvajovela
uchakaka? 17 Vandu vangi avo vevakuvang'aikila nyenye,
maholo gavi, lepi gabwina. Vigana kuvabagulana na nene
muni nyenye muvang'aikila vene. 18 Chakaka ndi lijambu
la bwina kuvang'aikila vangi mu mambu gabwina, lepi ndu
lukumbi penivya na nyenye. 19 Vana vangu, mewawa ngati
mau mweavi na ndumbu cheivya na lipyanda la kuveleka,
ndi nene mewawa chening'aika mewa ndava yinu mbaka
pemwitumbula kutama ngati chatamili Kilisitu. 20 Ngati
kuvya nivya pamonga na nyenye hinu, muni nganimanyili
ukangamisu weuganikiwa ndava yinu! Nivii na wogohi neju
na nyenye! 21 Mnijovela mwavene mwemgana kulongoswa
na malagizu, wu, mwiyuwana malagizu chegijova? 22
Yiyandikiwi mu Mayandiku Gamsopi kuvya Ibulahimu avili na
vana vavili, mmonga kwa mdala mvanda na yungi mumdala
mwealekekswi. 23 Mwana wa mdala mvanda yula avelikwi
ndu, nambu yula wa mdala mwealekekiswi avelikwi ngati
chevivelekewa vandu vangi. 24 Mambu genaga ndi luhumu,
vamau venavo vavili ndi luhumu lwa malaganu gavili, la
kutumbula lila la kuchitumbi cha Sinai, likumvala Hagali,
na vana vaki vevivelekewa muuvanda. 25 Hagali iyima
pahali pachitumbi cha Sinai weuvi Alabia, ndi luhumu lwa
Yelusalemu ya hinu, yeyivii muuvanda na vana vaki. 26
Nambu Yelusalemu ya kunani kwa Chapanga ndi muji
weulekekiswi, wene ndi nyina witu. 27 Muni yiyandikwi mu
Mayandiku Gamsopi, “Uheka, vangaveleka, luluta kwa lwami
luheku, vangaveleka mwana, muni vana va yula mwealekiwi
ndi vamahele kuliku va yula mweagegiwi.” 28 Hinu, valongo
vangu, nyenye ndi vana va Chapanga ndava lilaganu laki
ngati cheavili Izaki. 29 Nambu ngati magono gala mwana
mweavelekiwi ngati chevivelekewa vandu vangi amung'aili
yula mweavelekiwi kwa makakala ga Mpungu wa Chapanga,
mewawa na magono aga. 30 Nambu Mayandiku Gamsopi
gijova wuli? Gijova “Mvinga mau mvanda pamonga na
mwana waki, muni mwana wa mvanda ihala lepi pamonga
na mwana wa mau mwealekekiswi.” 31 Hinu valongo, tete
lepi vana va mvanda nambu va mau mwealekekiswi.

5 Kilisitu atilekekisi muuvanda, aganili tisigalila valekekeswa.
Hinu ndi mkangamala kuyima ndi mkoto kuyidakila kavili
kuvya pahi ya lingolingoli la uvanda. **2** Myuwanila! Ndi nene
Pauli mwenijova na nyenye! Ngati muyidakili kudumuliwa
jandu, Kilisitu yati iwonekana chindu lepi kwinu. **3** Nijova
kavili hotohoto, mundu yoyoha mweiyidakila kudumula
jandu yikumgana kuyidakila Malagizu goha ga Musa. **4**
Ngati mwilinga kuhengewa gabwina mu njila ya malagizu,
ndi mujibagwili kutali na Kilisitu, muvi kutali na ubwina
wa Chapanga. **5** Nambu tete kwa upandi witu, tilindila
kwa huvalila ya makakala ga Mpungu Msopi tukitiwa
vabwina palongolo ya Chapanga mu njila ya sadika. **6**
Ndava muni tiwungini na Kilisitu Yesu, kudumuliwa jandu
amala changadumuliwa chindu lepi, chechiganikiwa sadika
yeyilangiswa kwa kuganana. **7** Lugendu lwinu lwa bwina! Yani,
hinu mweavabesili kuuyidakila uchakaka? **8** Mweahengili
chindu chenicho lepi Chapanga mweavakemili. **9** "Mawuliwu
aga ga udese ngati ngemeku yidebe lelitutumusa lilundu
loha la uhembe," **10** Ndava ya kuwungana kwitu nihuvalila
pavaha kuvya nyenye nakuvya na usindimala wa namuna
yingi. Ndi mundu yeyoha mweakuvang'aha yati iamuliwa na
Chapanga. **11** Nambu muupandi wangu, valongo vangu, ngati
kwakona nikokosa kuwuya yikuvagana kudumuliwa jandu,
ndava kyani hinu nakona ninyagiwa? Kuvya ago, makokosa
gangu ndava ya msalaba wa Kilisitu yagileta mtahu. **12**
Nilola chabwina vala vevakuvang'aha kudumuliwa jandu
kwa makakala mbanga ngavajitenili vene! **13** Valongo vangu
nyenye, mwakemeliwi mlekekeswa. Nambu kulekekeswa
kwenuko kukoto kuvya chidetelu cha kulanda mnogo uhakau
wemuvelikwi nawu, nambu yikuvagana kutumikila kwa
uganu. **14** Muni malagizu goha gitimiliswa mukuyidakila
amuli yeniyi yimonga, "Mgana muyaku ngati cheukujigana
wamwene." **15** Nambu ngati mdakulana na kulumana ngati
hinyama ya kudahi mjiyangalila mkoto kuyongomesana vene
kwa vene! **16** Hinu nijova naha: Mpungu Msopi alongosa
wumi winu, ndi mwavene nakulonda kavili mnogo wa
pamulima. **17** Muni mnogo uhakau wipingana na maganu ga
Mpungu Msopi, na maganu ga Mpungu Msopi wa Chapanga.
Mambu gavili genago giwanangana lepi, ndava ya yeniyo
nakuhotola kuhenga gala gemkugagana mwavene. **18**
Nambu mwakalongoswa na Mpungu nakuvya kavili pahi
ya ulongosi wa malagizu. **19** Hinu, matendu gegihuma na
mnogo uhakau wa higa, ndi kukita ugoni na mambu gahakau
kugana vindu vyamahele, **20** kugundamila chimong'omong'o
na uhavi na umakoko na luhonda na wihu ligoga na unotani,
mhutanu na mpechenganu, **21** lingele na kugala uhutulu na
mambu gangi gegiwanangana na ago. Nikuvajovela kavili
genamali kujova, vandu vevihenga mambu ago vihala lepi
Unkosi wa Chapanga. **22** Nambu mundu mweilongoswa na
Mpungu wa Chapanga ivya na uganu na luheku na uteke
na usindimala na ubwina na mtima wabwina na usadikika,
23 ungolongondi na kujilongosa vene. Kawaka malagizu
gegihotola kubesa mambu ago. **24** Ndi vala vevavi na Kilisitu
Yesu vavambiwi pamonga na Kilisitu na kuleka mambu
gahakau gavahengayi. **25** Mukutama kwa kulongoswa na
Mpungu Msopi, ndi tihengayi gala geigana. **26** Hinu timekela
na luhonda amala kulolelana wihu.

6 Valongo vangu, ngati mkumlola mundu nunuyu abudili,
hinu nyenye mwemulongoswa na Mpungu mumwuyisa
kavili mundu mwenuyo, nambu muhenga kwa ungolongondi,
mujiyangalila mwavene mkoto kuyingila mukulingiwa. **2**
Mtangatilana kugegesana ndwika zinu na mukukita genago
yati mwitimilisa malagizu ga Kilisitu. **3** Mundu akajiwona
kuvya chindu kumbi chindu lepi, mwenuyo akujikonga
mwene. **4** Nambu kila mundu alola bwina matendu gaki.
Yikavya gabwina hinu ihotola kugahekela gala geahengili
changawanangisa na mundu yungi. **5** Muni kila mundu
iganikiwa kugega ndwika yaki mwene. **6** Mweiwuliwa lilovi
la Chapanga na ampela muwula waki muvindu vyabwina
vyeavili navyu. **7** Mkoto kukongewa, Chapanga iveveswa
lepi. Cheamijili mundu ndi cheibena. **8** Ndava muni mundu
yeyoha mweimija mu mnogo uhakau weavelikwi nawu yati
ibena mwenumo uhakau, nambu akamija kwa kulongoswa na
Mpungu yati ibena wumi wa magono goha wangali mwishu
kuhuma kwa Mpungu Msopi. **(aiōnios g166)** **9** Hinu tikotoka
kutotokela kuhenga gabwina, muni yetibena mulukumbi
lwaki, ngati tideniki lepi mtima. **10** Ndi muni, takayvayi
takona na lukumbi, tivahengela vandu voha gabwina na
neju kwa vala vevakumsadika Yesu. **11** Mwavene mlola
chenikuvayandikila mayandiku gavaha na chiwoko changu
namwene. **12** Vala vevigana kuloleka bwina kwa mambu
ga higa ndi vevigana kuvajovela kwa makakala mdumula
jandu. Vikita chenicho ndava yimonga, muni vigana lepi
kung'ahika ndava ya kuwula ndava ya msalaba wa Kilisitu.
13 Muni vevadumwili jandu vene vilanda lepi malagizu, ndi
vakuvagana nyenye mudumuliwa jandu muni vapata kumeka
ndava ya kudumuliwa jandu kwinu. **14** Nambu nene katu
yati nimeka lepi chochoha nambu ndi msalaba wa BAMBU
witu Yesu Kilisitu, muni ndava ya msalaba wenuwo mulima
woha uvambiwi kwa nene, ndava mambu ga pamulima
gakuniganisa lepi nivii ngati mwenifwili kwa mambu ago. **15**
Kudumuliwa amala kubela kudumuliwa jandu chindu lepi,
jambu livaha ndi mundu kuvya wamupya. **16** Vevilanda

ulongosi uwu nikuvayupila uteke na lipyana, uteke na lipyana
uvya kwa vandu va Isilaeli na vandu voha va Chapanga. **17**
Kutumbula hinu, mundu yoyoha akotoka kuning'aha kavili,
muni ulangisu wenivi nawu muhiga yangu yilangisa kuvya
nene ndi wa Yesu. **18** Valongo vangu ubwina wa BAMBU
witu Yesu Kilisitu uvya na pamonga nyenye. Ena.

Vaefeso

1 Nene Pauli, mtumi wa Kilisitu Yesu kwa maganu ga
Chapanga. Nikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga
va ku Efeso, mwemwisadika kuwungana na Kilisitu. **2**
Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi
witu na Bambu witu Yesu Kilisitu. **3** Chapanga alumbiwa na
Dadi wa Bambu witu Yesu Kilisitu! Muni, mweatipelili mota
ndalindali za chimpungu kuhuma kunani kwa Chapanga mu
njila ya Mpungu Msopi. **4** Hati kwakona kuwumbwa mulima,
Chapanga atihagwili tete tivya vandu vaki mukuwungana
na Kilisitu muni tivya vamsopi na changali kubuda. Ndava
ya uganu waki. **5** Chapanga amali kutihagula muni tivya
tavana vaki mu njila ya Yesu Kilisitu, ndi cheganili na kugana
kwaki mwene. **6** Hinu, timulumba Chapanga ndava ya
ubwina waki ukulu, ndava atipeli Mwana waki mweamuganili!
7 Mukuwungana na Kilisitu ndi tigombolewi kwa ngasi
yaki na tilekekiswi kumbudila Chapanga. Ndi chauvi ukulu
wa ubwina wa Chapanga, **8** weatipeli tete kwa chipimu
chivaha neju muluhala lwaki lwoha na umanya. **9** Chapanga
ahengili chila cheaganili kukita. Na atigubukulili mpangu
waki wa mfiyu, weamwili kuutimilisa mu njila ya Mwana
waki Yesu Kilisitu. **10** Mpangu wenuwo ndi ngaatimalisi
mulukumbi chakaka ndi viumbi vyoha kuvileta pamonga,
kila chindu chechivii kunani kwa Chapanga na pamulima,
muulongosi wa Kilisitu. **11** Chapanga ahengili kila chindu
kulandana na maganu gaki. Mwene atihagwili mu njila
ya kuwungana na Kilisitu. Muni tivya vandu vaki, lijambu
leahamwili kutumbula kulikita. **12** Hinu, ndi tete vetilongolili
kumsadika Kilisitu yikutigana kuulumba ukulu wa Chapanga!
13 Mewa na nyenye mwemuyuwini ujumbi wa chakaka ndi
Lilovi la Bwina lelileta usangula winu. Mwamsadiki Kilisitu,
na Chapanga avikili, ulangisu weulangisa kuvya nyenye
ndi vaki, kwa kuvapela Mpungu Msopi mweavalagazili. **14**
Mpungu msopi mwenuyo ndi ulangisu wa kulangisa kuvya
chakaka yati tipokela. Lijambu lenilo likutilangisa kuvya yati
akutigombola tavoha vetivii vaki. Tiulumba ukulu waki. **15**
Ndava yeniyo, kutumbula panakayuwini ndava ya sadika yinu
kwa Bambu Yesu, na uganu winu kwa vandu va Chapanga,
16 katu nilekili lepi kumsengusa Chapanga ndava yinu.
Nikuvaluwula penikumuyupa Chapanga. **17** Niyendelela
kumuyupa Chapanga muni Chapanga wa Bambu witu Yesu
Kilisitu, Dadi wa ukulu, avapela Mpungu waki wa luhala
na kuvagubukulila muuhotala kuumanya. **18** Nikumuyupa
Chapanga ayigubukula mitima yinu yihotola kulola lumuli
lwaki, muni muhotola kumanya huvalila yila yeavakemelili na
ukulu uvaha na njombi zeavavikili vandu vaki. **19** Na kumanya
namuna makakala chegihenga lihengu mugati yitu tete
vetisadiki chegavili gavaha. Uhotola wenuo uhenga lihengu
mugati yitu, ndi makakala gavaha neju, **20** geamyukisi nagu
Kilisitu kuhuma kwavevafwili, akamtamika muchiwoko chaki
cha kulyelela kunani kwa Chapanga. **21** Hinu, kwenuko,
Kilisitu ndi chilongosi mkulu wa vachilongosi voha va kunani
kwa Chapanga, na uhotola woha na makakala na vankosi
voha na vachilongosi. Kila liina leliluwuliwa pamulima uwu,
nambu mewa pamulima weubwela. **(aiōn g165)** **22** Chapanga
amupeli Kilisitu kulongosa vindu vyoha na akamvika kuvya
mutu wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu muni
avya mkulu wa vindu vyoha. **23** Vandu vevakumsadika
Kilisitu ndi higa ya Kilisitu, na utimilifu waki ndi mwene
mweitimilisa vindu vyoha kila pandu.

2 Kadeni mwavene mwafwili muwumi winu wa chimpungu
ndava ya kubela kuyidakila Chapanga kumbudila kwinu
Chapanga. **2** Lukumbi lula mweatamili kulandana na
mtindu uhakau wa mulima wenuwo. Mwavi mwiyidakila
chilongosi wa mizuka weuvi na makakala ga kunani, mzuka
weukuvalongosa hinu vandu vangamyidakila Chapanga. **(aiōn
g165)** **3** Na hati, tete tavoha tavili ngati vene kwa kulandana
na mnogo uhakau wetivelikwi nawu tatamili mukuhenga
kila chechiganisa higa na luhala lwitu. Muhali yeniyo ngati
vangi voha taganikiwi ligoga la Chapanga. **4** Nambu kwa
lipyana lamahele la Chapanga na uganu waki uvaha kwitu,
5 Hati lukumbi lula patakavili tifwili muwumi witu chimpungu
ndava ya kumbudila Chapanga atikitili vawumi pamonga na
Kilisitu. Kwa ubwina wa Chapanga nyenye musanguliwi. **6**
Mukuwungana na Yesu Kilisitu Chapanga atiyukisi pamonga
nayu kutitamika tilongosa pamonga nayu kwenuko kunani
kwa Chapanga. **7** Akitili chenichi muni alangisa kwa lusenje
lwoha ubwina wa Chapanga uvaha na wakukangasa mu njila
ya lipyana laki mukuwungana kwitu na Kilisitu Yesu. **(aiōn g165)**
8 Ndava muni, muubwina wa Chapanga musanguliwi mu njila
ya sadika. Yeniyo yihumila lepi na nyenye nambu njombi
kuhuma kwa Chapanga. **9** Yihumila lepi na lihengu la mundu
ndi mundu yeyoha akotoka kujikwiha. **10** Chapanga atiwumbili
tivya vamupya mukuwungana na Kilisitu Yesu, muni titama
wumi wa kuhenga gabwina ngati cheatitendelekili kuhuma
kadeni tihamba mu njila yeniyo. **11** Hinu mukumbuka nyenye
kwa kuvelekewa vandu mwanga Vayawudi, mwemkemelewa
mwangadumula jandu. Mujandu ya higa yeyikitiwa na
mawoko. **12** Lukumbi lula nyenye mwavi changali Kilisitu,
mwavi lepi vandu va Isilaeli, mwavi vayehe na mwavi lepi
Vayawudi vandu vevahaguliwi na Chapanga mwavi lepi
pandu popoha mu lilaganu leavalagazili Chapanga kwa
vandu vaki. Mweatamili pamulima vangammanya Chapanga

amala huvalila. 13 Nambu hinu, mukuwungana na Kilisitu
Yesu, nyenye penapo kadeni mwavili kutali, muhegelili
papipi mu njila ya ngasi yaki Kilisitu. 14 Ndava muni Kilisitu
mwene atiletili uteke kwa kuvakita Vayawudi na vangali
Vayawudi kuvya vamonga. Kuwusa higa yaki ngati luteta
mwene agwisili luhumba lwelukuvalekanganisi na kuvakita
makoko. 15 Awusili malagizu gala pamonga na malagizu gaki,
muni misambi yivili ya vandu ava vavyai chindu chimonga
mukuwungana nayu, aletili uteke kwa njila yeniyo. 16 Mu
njila ya lifwa laki, Kilisitu pamsalaba ahalabisi umakoko
wavi na avawunganisi vandu va makabila ndalindali kuvya
vamonga akavaleta kwa Chapanga. 17 Hinu Kilisitu abwelili
akakokosa Lilovi la Bwina la uteke kwinu mwemwavili kutali
na uteke kwavi vevavi papipi na Chapanga. 18 Ndava ya gala
gehagahengili Kilisitu, tete tavoha Vayawudi na vandu vangali
Vayawudi, tihotola kumhambila Dadi mu Mpungu Msopi
mmonga. 19 Ndi nyenye vandu vangali Vayawudi vayehe
lepi kavili, vakolonjinji pamonga na vandu va Chapanga muvi
na lukolo lwa vana va Chapanga. 20 Mujengiwi mu mkingisa
weuvikiwi na vamitumi na Vamlota va Chapanga, na Yesu
Kilisitu mwene ndi liganga likulu la pamhana la mkingisa. 21
Mwene ndi mweijenga na kuwunganisa loha yiyonjokeseka
kuvya Nyumba ya Chapanga ya msopi yeyivikiwa kwa
Bambu. 22 Mukuwungana nayu, mewa nyenye mujengiwi
pamonga na vandu voha kuvya matamilu ga Chapanga mu
njila ya Mpungu Msopi.

3 Ndava ya genago, nene Pauli mundu mwenikungiwi
ndava ya kumhengela Yesu Kilisitu na kuvakokosela
Lilovi la Bwina nyenye vandu vangali Vayawudi. 2 Chakaka
muyuwini kuvya Chapanga, muubwina waki, anigotolili
lihengu lenili nihengayi ndava yinu. 3 Nene namanywisi mu
njila ya kugubukuliwa mpangu waki wewafiyiki, niyandiki
chihupi lijambu lenili, 4 mwavene pemwisoma malovi gangu
muhotola kumanya chenimanya mfiyu wenuwo wa Kilisitu.
5 Mfiyu wenuwo wamanyiswi lepi kwa vandu muviveleku
vingi ngati hinu naha cheyimanywiswi na Mpungu Msopi kwa
vamitumi na vamlota vaki vamsopi va Chapanga. 6 Uwu
ndi mfiyu wene, mu njila ya Lilovi la Bwina vandu vagali
Vayawudi vipata pandu pavi pamonga na Vayawudi mumota
za Chapanga. Vene higa yilayila na vihanganila pamonga
lilagizu lilalila leahengili Chapanga kwa njila ya Kilisitu Yesu.
7 Nene nihengiwi kuvya muhengaji wa Lilovi la Bwina kwa
njombi ya ubwina wa Chapanga yeanipeli kwa ndava ya
uhengaji wa uhotola waki. 8 Pamonga nene mwenivii mdebe
kuliku vandu voha va Chapanga, nambu anitangatili ubwina
waki, muni nivakokosela vandu va milima umahele wa Kilisitu
wangapimika. 9 Nahaguliwi muni nivajovela vandu voha
valola mpangu wa mfiyu wa Chapanga chewihenga lihengu.
Chapanga mweawumbili vindu vyoha afiyili mfiyu waki
kutumbula kadeni. **(aiōn g165)** 10 Muni hinu, mu njila ya msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu, na vachilongosi na vana
uhotola pamulima wa chimpungu, vahotola kumanya luhala
lwa Chapanga munjila ndalindali. 11 Chapanga ahengili
lijambu lenili kulandana na mpangu waki wa magono goha
gangali mwishu leahegili, mu njila ya Kilisitu Yesu Bambu
witu. **(aiōn g165)** 12 Mukuwungana na Yesu Kilisitu na kwa
sadika yitu, tete tihotola kumhambila Chapanga kwa ukekesi
changali wogohi. 13 Ndava yeniyo nikuvayupa neju mkoto
kudenyeka mtima ndava ya mang'ahiso gegakunikolela
ndava yinu, muni genago ndava ya ukulu winu. 14 Ndava ya
yeniyo ndi nikumfugamila Dadi, 15 ndi kuhuma kwaki lukolo
lwoha pamulima na kunani kwa Chapanga lupokela mahina
ga chakaka. 16 Nikumuyupa Chapanga, kwa umahele
wa ukulu waki, avasindimalisa mitima yinu kwa makakala
ga Mpungu Msopi. 17 Namwene Kilisitu atama mumitima
yinu musadika. Nikumuyupa mpata kuvya na mikiga na
mkingisa muuganu wa Chapanga, 18 muni muhotola
kumanya pamonga na vandu voha va Chapanga uganu
wa Kilisitu cheuvili muuvaha na utali na mukukula. 19 Ena,
muhotola kumanya uganu wa Kilisitu umanya woha, ndi
mmemeswa neju utimilifu woha wa Chapanga. 20 Chapanga
kwa makakala gaki gihenga lihengu mugati yitu ihotola
kuhenga mambu gakulu neju hati getiyupa amala kuhololela.
21 Kwaki Chapanga kuvya ukulu kwa njila ya msambi wa
vandu vevakumsadika na mu njila ya Kilisitu Yesu mwene,
lusenje lwoha magono na magono goha gangali mwishu!
Ena. **(aiōn g165)**

4 Hinu ndava nene mwenivi mkungiwa ndava nikumhengela
Bambu, nikuvayupa neju mutama matamilu ndi Chapanga
geavajovili mtama, mtama pala pevakemili. 2 Magono
goha mvya ngolongondi na vapoli, mvya ulindilu na
mwemsindimilana nyenye kwa nyenye kwa uganu. 3 Mkita
chemwihoto kuvika umonga weuletiwi na Mpungu kwa
njila ya uteke yeyikuvavika pamonga. 4 Kuvi na higa
yimonga ya Kilisitu na Mpungu umonga wa Chapanga,
ngati chemukemeliwi muhuvalila yimonga. 5 Kuvi na Bambu
mmonga na sadika yimonga na ubatizu umonga, 6 kuvi
na Chapanga mmonga ndi Dadi wa voha, mweavi kunani
ya voha, ihenga lihengu muvoha na avi mugati ya mitima
ya vandu voha. 7 Kila mmonga witu apewili ubwina
wa Chapanga muchipimu cheapewili na Kilisitu. 8 Ngati
chegijova Mayandiku Gamsopi, “Peakweli kuhamba kunani

kwa Chapanga, avalongwisi vandu vamahele vevakungikiwi,
avapelili vandu njombi." 9 Hinu payijoveka, "Akwelili kuhamba
kunani kwa Chapanga" Mana yaki kyani? Mana yaki ndi
atumbwili hoti kuhelela mbaka pahi neju pamulima. 10 Hinu,
ndi yula mweahelili pamulima kuni ndi yuyoyo mweakwelili
kuhamba kunani kwoha kwa Chapanga muni avihengayi
vindu vyoha vyeawumbili vikotoka kupungula chindu. 11
Mwene avahagwili vandu vangi vavyai vamitumi na vangi
vamlota va Chapanga na vangi vakokosaji va Lilovi la Bwina
na vangi kuvya vadimaji na vawula. 12 Akitili chenicho muni
avatendelekela vandu va Chapanga mulihengu la Kilisitu
yipata kujengwa, 13 mbaka ndi tiuhikila umonga wa sadika
na kummanya Mwana wa Chapanga muni tivya vandu
vevakangili changali kupungula chindu chochoha ngati Kilisitu
mwene cheavili. 14 Hinu tivya lepi vana kavili ngati vandu
vangali kumanya, vetimbululuswa na mawuliwu ga vawula
va kila namuna kukongiwa na kuchenjela kwa vandu muni
kuvayagisa. 15 Pahali paki tijovelana uchakaka muuganu
tikangala mu mambu goha na kumhambila mweavi mutu wa
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 16 Kwa mwene,
vindu vyoha vya higa hikamulana pamonga, na higa yoha
yitangatilana kukamulana kwa kila chiungu cheyivili nachu.
Ndi kila msekete chihenga lihengu ngati chechiganikiwa
higa, higa yoha yikula na kujengeka muuganu. 17 Hinu
muliina la Bambu, nikuvajovela kavili mkoto kutama ngati
vandu vangammanya Chapanga, vene vevilanda maholo
gavi ga uyimu, 18 na luhala lwavi luvi muchitita. Vavi kutali na
wumi Chapanga weauhumisi ndava vayimu weuvili mugati
yavi na ng'omo. 19 Vikola lepi soni hati padebe na vajiwusili
mu mambu gahakau na kuhenga mambu goha gahakau kwa
uhutulu. 20 Nambu nyenye mujiwuli lepi genago ndava ya
Kilisitu. 21 Ndi chakaka mwayuwini bwina ndava ya Kilisitu na
muwuliwi uchakaka mawuliwu gaki Yesu. 22 Hinu muuleka
mwenendu winu wa kadeni, wemwayovalili kutama. Muwusa
matamilu ginu ga kadeni gegiyongomesa wumi winu. 23
Mukitiwa vamupya mumitima yinu na maholo ginu. 24 Muwala
wumi wa mupya weuwumbiki kwa luhumu lwa Chapanga na
weulangisa muwumi wa uchakaka na kumganisa Chapanga
na Usopi. 25 Ndava yeniyo, mleka udese. Kila mmonga
yikumgana kumjovela muyaki uchakaka, ndava tete tavoha
ndi pandu pa higa ya Kilisitu. 26 Myomayi nambu mkoto
kumbudila Chapanga, lilanga likoto kutipama kuni mwakona
muna ligoga linu. 27 Wala mkotoka kumpela Setani fwasi. 28
Mhiji akotoka kuyiva kavili, nambu akangamala kuhenga
lelivii labwina mu mawoko gaki mwene, muni apata kuvya
na chindu cha kuvagavila vevigana. 29 Mkoto kujova
malovi gahakau mu milomo yinu, nambu malovi gabwina
ganautangatila gegijenga muni gemwijova gavavatangatila
kuvajenga vevakuvayuwana. 30 Na mkoto kumvinisa mtima
Mpungu Msopi wa Chapanga, ndi kwa mwene mwayandikwi
ulangisu nyenye ndi vaki hati ligono la ugombola. 31 Mvinisu
woha wa kutovana na ligoga na maligu gakoto kuvya kwinu
pamonga na kuyoma kwa namuna yoyoha. 32 Pahali paki
mvya na mtima wabwina muhengelana lipyana mwavene na
mlekekesanayi, ngati Chapanga cheavalekekisi nyenye mu
njila ya Kilisitu.

5 Ndava muni nyenye vana vaganwa va Chapanga
mumyigisa mwene. 2 Wumi winu utalaliwayi na uganu
ngati Kilisitu cheatiganili awusili wumi waki uvya luteta na
mawusilu geginungalila na ga kumganisa Chapanga. 3
Ndava nyenye ndi vandu va Chapanga, hinu ukemi na
uhakau wowoha wula na unotanu katu vikoto kuluwuliwa
pagati yinu. 4 Mkoto kujova malovi ga soni ga uyimu, amala
malovi ga kuvevesa gangaganikiwa, nambu mumsengusa
Chapanga. 5 Lenili mulimanya hotohoto kuvya kila mkemi
amala mhakau amala mhutulu, mwenuyo iwanangana na
mkemi, mwenuyo yati ipata lepi kila chindu Muunkosi wa
Kilisitu na wa Chapanga. 6 Mkotoka kumyidakila mundu
yeyoha mweavakonga na malovi gaki ga uyimu, ndi ndava
mambu gagaga ligoga la Chapanga yati likuvahikila vala
vangamyidakila. 7 Hinu, mkoto kuvya pamonga na vandu avo.
8 Kadeni nyenye mwavili mchitita nambu hinu muvi mu lumuli
kwa kuwungana na Bambu. Ndava yeniyo hinu mtama ngati
vandu vevavili mu lumuli, 9 Muni kutama mu lumuli kumkita
mundu akita matendu gabwina na kukita gakumganisa
Chapanga na kujova uchakaka. 10 Mkangamala kumanya
gala gegakumganisa Bambu. 11 Mkotoka kutangatilana na
vandu vevikita matendu gahakau mgafiyula. 12 Mambu
gegihengewa mumfiyu ndi soni hati kugaluwula. 13 Nambu
mambu goha gakaletewayi mu lumuli, ndi giloleka hotohoto.
14 Ndava lumuli ndi weulangisa vindu vyoha hotohoto,
yumuka veve mweugonili, uyukayi kwevafwili, na Kilisitu yati
akupela umanya. 15 Hinu mlola bwina chemwitama. Nambu
mkotoka kutama ngati vayimu, nambu ngati munaluhala. 16
Muhengela bwina lukumbi ulu, muni magono aga gahakau.
17 Ndava yeniyo mkotoka kuvya vayimu, nambu mlonda
kumanya gala geigana Bambu. 18 Mleka kugala divayi ndava
yikuvakita mambu gahakau changaholalela givya wuli, nambu
mmemeswa Mpungu Msopi. 19 Mjovesana nyenye mwavene
nyimbu za kumlumba na nyimbu za kumuyupa Chapanga,
mumyimbila na kumulumba Bambu mumitima yinu. 20
Muliina la Bambu witu Yesu Kilisitu, mumsengusa Chapanga
Dadi, mukila lijambu. 21 Kila mmonga ajihelesayi kwa muyaki
ndava ya utopesa winu kwa Kilisitu. 22 Vadala vavatopesa

vagosi vavi ngati mkumtopesa Bambu. 23 Ndava muni
mgosi ndi mutu wa mdala waki. Ngati Kilisitu cheavili mutu
wa msambi wa vandu vevakumsadika mwene, namwene
Kilisitu akuusangula msambi wa vandu vevakumsadika, ndi
higa yaki. 24 Ngati msambi vandu vevakumsadika Kilisitu
chevakumyidakila mwene, mewawa vadala vavayidakila
vagosi vavi mukila lijambu. 25 Vagosi nyenye, muvaganayi
vadala vinu ngati Kilisitu cheavaganili msambi wa vandu
vevakumsadika mwene hati ajiwusili wumi waki ndava
yavi. 26 Ahengili chenichi muni kuwunyambisa msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu ndava ya Chapanga, muni
akulinyambisa kwa manji na kwa lilovi ngati kulinyambisa
mumanji. 27 Ndava ajiletela msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu vevavi vamsopi neju, vangali libala, amala lihakau
amala chochoha cha namuna yeniyo. 28 Hinu, vagosi
yikuvagana kuvagana vadala vavi ngati higa yavi vene. Yula
mweakumgana mdala waki akujigana mwene. 29 Kawaka
mundu mweakuyihakalila higa yaki, nambu pahali paki
akuulisa na kuuyunga ngati Kilisitu cheakuuyunga msambi
wa vandu vevakumsadika, 30 ndava tapandu pahiga yaki. 31
Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, “Mgosi yati akuvaleka
dadi na nyina waki, ndi iwungana na mdala waki, vene
vavili yati vivya higa yimonga.” 32 Mfiyu wenuwu ndi uvaha
weugubukuliwi mu Mayandiku Gamsopi kuvya gakumvala
Kilisitu na msambi wa vandu vevakumsadika. 33 Nambu
gakuvavala nyenye mewa, kila mgosi yikumgana amgana
mdala ngati mwene, mdala namwene yikumgana amtopesa
mngwana waki.

6 Vana nyenye muvayidakila dadi na nyina winu ndava
nyenye mukumsadika Bambu. 2 Ngati chegijova
Mayandiku Gamsopi, “Vatopesa Dadi na nyina waku,”
Genaga ndi malagizu ga kutumbula gegalongwiswi. 3 “Muni
upata mota na kutama miyaka yamahele pamulima.” 4 Vadadi
nyenye, mkoto kuvayomesa vana vinu, nambu muvalela
mukuyidakila mawuliwu ga Bambu. 5 Vavanda nyenye,
muvayidakila vakulu vinu kwa utopesa na kundendemeka na
kwa wa mtima wa bwina ngati kuvya mukumuhengela Kilisitu.
6 Mkita chenicho lepi lukumbi pevakuvalola muni mjiganisa
kwavi, nambu muhengayi kwa mtima chila Chapanga
cheigana mkitayi ngati vavanda va Kilisitu. 7 Muhengayi
kwa mtima woha, ngati mukumhengela Bambu ndi lepi
vandu. 8 Mkumbukayi mundu yeyoha mweihenga gabwina,
avyai mvanda amala mwealekekiswi, yati ipokela njombi
yaki kuhuma kwa Bambu kwa lihengu leakitili. 9 Nyenye
mwemwihengewa, muvahengela mewawa vavanda vinu na
mleka kuvayogofya. Kuni mwimanya kuvya nyenye na vene
muvi na Bambu mmonga ndu kunani kwa Chapanga, ibagula
lepi. 10 Pamwishu, neju ya ago mkangamala mukuwungana
na Bambu kwa utangatila wa makakala gaki gakulu. 11
Muwala vindu vyoha vya ngondo zeavapeli Chapanga muni
muhotola kuzihotola mumpangu wa Setani ndava yinu. 12
Muni ngondo yitu lepi pagati ya vandu, nambu ngondo ndava
msambi wa manjolinjoli uhakau wa mulima wa chimpungu,
titovana na vachilongosi na vakulu na vevana makakala
vevitalalila mulima uwu wa chitita. (aiōn g165) 13 Ndava yeniyo,
muwala vindu vya ngondo vya Chapanga muni ligono lenilo
palibwela muhotola kuyima chakukangamala ndava mhakau
nakuhotola kuyima chakukangamala kumpinga mhakau na
peyimalika ngondo musigalila kuyima chakukangamala.
14 Hinu mujitendelekela. Mjikunga uchakaka ngati mkungi
muchiwunu mwinu, na kumganisa Chapanga ngati nyula
wa lyuma kujilindalila nganga, 15 na mumagendelu ginu
mujitendelekela ngati kuwala vilatu kuhamba kukokosa
Lilovi la Bwina la uteke. 16 Chiyonjokesu ya ago, mutola
chingwamba cha sadika, yeniyo ndi yeyikuvahotosa muni
Muhotola kujimisa chingwamba yikali geakugakita yula
mhakau. 17 Kangi mpokela usangula ngati kofia ya lyuma
ya kujilindindalila mutu na upanga wa Mpungu ndi lilovi
la Chapanga. 18 Mukumuyupa Chapanga lukumbi lwoha,
mumuyupa utangatila wa Chapanga. Muyupayi lukumbi
changali kutotokela kwa makakala ga Mpungu Msopi. Ndava
ya kuvayupila vandu voha va Chapanga. 19 Mewawa
muniyupila na nene, muni Chapanga anitangatila malovi ga
kujova. Muni nihotola kuvamanyisa vandu hotohoto mfiyu
wa Lilovi la Bwina. 20 Nene ndi mjumbi wa Kilisitu ndava
Lilovi la Bwina pamonga hinu nivii muchifungu. Muyupayi
hinu muni nihotola kuvya mkekesi kukokosa Lilovi la Bwina
ngati cheyiganikiwa. 21 Hinu na nyenye muhotola kumanya
chenivili, na Tukiko mlongo witu mganu muhengaji na
msadikika mukuwungana na Bambu, yati akuvamanyisa
mambu goha, 22 mwenikumtuma kwinu avajovela malovi
gitu muni mukangamaliswa mtima. 23 Nikuvayupila nyenye
valongo uteke na uganu na sadika kuhuma kwa Chapanga
Dadi na kuhuma kwa Bambu Yesu Kilisitu. 24 Ubwina wa
Chapanga uvya na voha vevakumgana Bambu Yesu Kilisitu
muhali yangahalabika kwa uganu wangali mwishu.

Vafilipi

1 Nene Pauli na Timoti vatumisi va Yesu Kilisitu.
Tikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga mwemuvi
ku Filipi mwemuwungini na Kilisitu Yesu, pamonga
na vachilongosi na vatangatila va msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu Yesu. **2** Tikuvaganila uteke na ubwina
kuhuma kwa Chapanga kwa Chapanga Dadi witu na Bambu
witu Yesu Kilisitu. **3** Lukumbi lwoha nikumsengusa Chapanga
penikuvakumbuka. **4** Lukumbi lwoha penikuvayupila
mwavoha kwa Chapanga ndi nikuvayupila kwa luheku, **5**
ndava ya kuwungana na nene mulihengu la kuvakokosela
vandu Lilovi la Bwina kuhumila kutumbula hati lelu. **6** Hinu
nimanya chakaka kuvya Chapanga mweatumbwili lihengu
lenili labwina mumitima yinu, yati ayiyendeleza mbaka mu
ligono lila la kubwela kavili Yesu Kilisitu. **7** Ndi chabwina
nene kuvaholalela nyenye ndava nyenye muvi mugati ya
mutima wangu. Ndava muni mwavoha nyenye muhanganila
na nene muubwina weatipeli Chapanga mukukokosa na
kulikengelela Lilovi la Bwina, hinu penivili mchifungu na
kutumbula penalekekiswi. **8** Chapanga amanyili kuvya nijova
chakaka pala penijova muuganu kwa mtima wangu woha,
kwa uganu wewihuma kwa Kilisitu Yesu. **9** Nikumuyupa
Chapanga uganu winu uyonjokesa neju na neju pamonga na
kuumanya uchakaka na luhala lwoha, **10** muhotola kuhagula
lijambu lelivi labwina neju. Penapo ndi yati mwivya vabwina
changali uhakau wowoha pa ligono la kuwuya Kilisitu. **11**
Wumi winu yati wimemeswa mambu gala geakugagana
Chapanga mujila ya Kilisitu Yesu ndu ndava ya ukulu
wa Chapanga na muni vandu vamtopesa na kumulumba
Chapanga. **12** Valongo vangu, nigana mmanya kuvya
mambu goha geganikolili gatangatili neju kudandasa Lilovi
la Bwina. **13** Ndava ya genago valonda voha va nyumba
ya nkosi pamonga na vangi voha penapa vimanya kuvya
nivii muchifungu ndava nene nikumhengela Kilisitu. **14**
Ndava ya kukungiwa muchifungu ndi kuvakitili valongo
vamahele vahotola kuyima cha kusindimala kwa sadika
kwa Bambu, hati vahotola kukokosa ujumbi wa Chapanga
changali wogohi. **15** Chakaka vandu vangi vakumkokosa
Kilisitu ndava vana wihu na luhonda, nambu vangi vakokosa
Lilovi la Bwina la Yesu Kilisitu kwa mtima wabwina na
kugana kuvatangatila vandu. **16** Vandu ava vihenga naha
kwa mtima wa uganu muni vamanyili kuvya Chapanga
anipeli lihengu lenili la kuyikengelela Lilovi la Bwina. **17**
Nambu vangi vala vakulikokosa Lilovi la Kilisitu kwa mhutanu
nambu lepi kwa mtima wa bwina. Viholalela mukukita genago
vakuniyonjokesela mang'ahiso gangu muchifungu. **18** Hinu
chindu lepi! Nene niheka ngati vandu vakumkokosa Kilisitu
kwa kila njila, yivya kwa mtima wabwina amala kwa mtima
uhakau, kavili yati niyendelela kuheka. **19** Ndi nimanyili kuvya
chamukuniyupila na mu njila ya utangatila wa Mpungu wa
Yesu Kilisitu, goha geganikolili nene yati nihuma muchifungu.
20 Nihuvalila kwa mnogo uvaha na kuhuvalila ndi kuvya katu
yati nikola lepi soni kwa kuleka kuhenga gegiganikiwa ndava
ya Yesu Kilisitu. Ngati chanahengili kadeni. Na hinu nisadika
wumi wangu yati ukumpela utopesa Kilisitu nivya mumi
amala nifwili. **21** Kwa nene kuvya mumi ndi kumuhengela
Kilisitu hati kufwa ndi chindu chabwina neju kwangu. **22**
Nambu ngati mukutama yati nihotola kuhenga lihengu la
kuvatangatila vandu vangi. Hinu nimanyili lepi? Nihagula loki!
23 Nihutwa kuni na kuni mambu aga gavili. Ninogela kuuleka
mulima uwu muni nihambayi kutama pamonga na Kilisitu,
lijambu lelivii labwina neju, **24** nambu chabwina neju kwinu
nyenye ngati niyendalili kutama. **25** Namwene nimanyili
chakaka kuvya yati niyendelela kutama na nyenye voha muni
muvatangatila muusadika na muvya na luheku musadika
yeniyo, **26** Hinu penivya na nyenye kavili, yati mwivya
na chindu cha kumekela neju ndava yangu muwumi wa
kuwungana na Kilisitu Yesu. **27** Hinu, lijambu leliganikiwa ndi
kuvya matendu ginu gavyai ngati cheligana Lilovi la Bwina la
Kilisitu muni ngati nihotwili kuwuya kwinu amala nakuhotola,
muni nipata kuyuwana kuvya musindimili kuyima muvi mtima
umonga na mtovana ngondo kwa mtima umonga. Ndava
ya kuyikengelela sadika yeyiletwa na Lilovi la Bwina. **28**
Mkotoka kuvayogopa vamakoko vinu, nambu mvya vakekesi
magono goha, na yeniyo yikuvalangisa kuvya vene yati vihoto
lepi, nambu nyenye mukuvahotola muni Chapanga mwene
ndi mweakuvapela uhotola. **29** Muni nyenye mudinduliwi
mlyangu wa kumhengela Kilisitu lepi kumsadika ndu, nambu
mewa mukung'aiswa ndava ya mwene. **30** Hinu mwihotola
kuvya pamonga na nene mukutovana ngondo. Ngondo
yeniyi ndi yila yemwalolili yanatovana kadeni pala nakona
nitovana hinu ngati chemwiyuwana.

2 Wu, wumi winu mu Kilisitu gakuvapela makakala? Wu,
uganu waki ukuvapolesa mitima? Wu, muvi na umonga
na Mpungu Msopi na kuhengelana lipyana na kutangatilana
mwavene? **2** Kangi mumemesa luheku lwangu ndava nivii
na liholo limonga na uganu umonga na mtima umonga
na chila chenikuchilonda chimonga. **3** Mkoto kuhenga
lijambu loloha kwa mhutanu amala kumeka, nambu kwa
ungolongondi mwavene kila mundu amlola muyaki kuvya
wabwina kuliku mwene. **4** Kila mmonga akotoka kulonda
mambu gegakumhekesa mwene ndu nambu alonda mambu

gakuvaganisa vandu vangi. 5 Ndi mumitima yinu mvyai
na mtima wuwowo yilayila yeavili nayu Kilisitu Yesu. 6
Pamonga mwene avili cheavili Chapanga nambu aloli lepi
kuvya cheavili Chapanga ndi lijambu la kukamulilana. 7
Nambu mukugana kwaki mwene agalekili goha genago,
akajikita ngati mtumisi na avelekiwi na kuvya mundu ngati
vandu voha, 8 Ajingologwisi na kuyidakila mbaka kufwa
hata kufwa pamsalaba. 9 Ndava yeniyo Chapanga amkwihili
neju mbaka kunani neju, ampeli liina likulu kuliku mahina
goha, 10 muni muutopesa wa liina la Yesu, viumbi vyoha
kunani na pamulima na pahi ya mulima, vifugama palongolo
yaki, 11 na kila mundu ajova hotohoto kuvya Yesu Kilisitu
ndi ukulu, kwa ukulu wa Chapanga Dadi. 12 Vankozi
vangu, panakavili na nyenye mwaniyidakili magono goha,
na hinu penivii kutali na nyenye muyendelela kuhenga
matendu ago. Gegilandana na usangula winu kwa kuvagaya
na kuyogopa mbaka usangula winu pewikamilika. 13
Muni Chapanga ndi mweihenga lihengu mugati yinu, na
kuvapela mnogo wa kugana kugakita mambu geakugagana
mwene. 14 Muhenga kila chindu changali kung'ung'uta amala
mhutanu, 15 muni muvya vana va chakaka va Chapanga
changabuda, mwemtama pamulima uwu uhakau na vandu
vevakumbudila Chapanga. Mwiganikiwa kung'asima pagati
yavi ngati cheying'asima ndondo kunani kulihundi, 16 kuni
mukamulila malovi gegileta wumi. Muni nivya na chindu
cha kumekela mu ligono lila la kuwuya Kilisitu ndava yati
yilolekana hotohoto kuvya makakala gangu na lihengu langu
vyayagili lepi waka. 17 Sadika yinu kwa Bambu na lihengu
linu ndi ngati luteta lweluwusiwa kwa Bambu. Na ngasi yangu
yiyitiwayi na luteta lwenulo, genago gakahumila yati niheka
pamonga na mwavoha nyenye. 18 Mewawa nyenye mvya
na luheku, yikuvagana kuheka pamonga na nene muluheku
lwinu. 19 Hinu Bambu Yesu nihuvalila kumtuma Timoti
kwinu, muni anikangamalisa mtima peniyuwana malovi
gavi chemwiyendelela 20 Nivii lepi na mundu yungi ngati
Timoti mweakuvahololela kwa mtima woha ngati mwene.
21 Vangi vilola mambu gavi vene kuliku kulola mambu
ga Yesu Kilisitu. 22 Mwavene mumanyili kuvya Timoti
cheajilangisi kuvya ihotola, mwene na nene, ndi ngati mwana
na dadi tihengili lihengu pamonga nayu kukokosa Lilovi la
Bwina. 23 Hinu nihuvalila kumtuma kwinu bahapo penimanya
gala gegakunikolela kuni kuchifungu. 24 Nene namwene
nimhuvalila Bambu kubwela kwinu magono gagaga. 25
Niwene chabwina kumtuma kwinu mlongo wangu Epafloditi,
muhenga lihengu muyangu na linjolinjoli muyangu. Mwenuyo
ndi mjumbi winu mwemwamtumili anitangatila gala genigana.
26 Ana mnogo uvaha wa kuvalola mwavoha nyenye, na
aviniswi mtima neju ndava nyenye muyuwini kuvya avi
mtamu. 27 Ena, alwalili hati papipi na kufwa. Nambu
Chapanga amhengili lipyana, lepi mwene, nambu mewa
na nene muni nikotoka kuvya na mvinisu. 28 Hinu nigana
neju kumtuma kwinu, muni pamukumlola mpata kuheka
kavili, na ungolongondi wangu uniwuka. 29 Ndi mumpokela
kwa luheku ndava mwenuyo ndi mlongo muliina la Bambu.
Yikuvagana kuvatopesa vandu vevavi ngati mwene, 30
ndava mwene avi hati papipi na kufwa ndava ya lihengu la
Kilisitu, na kuyoka wumi waki muni ahotola kunitangatila
nene mtangatilu wula mwangahotola kunipela nyenye.

3 Pamonga na ago valongo vangu muhekelela mu
kuwungana na Bambu. Nilonda lepi kuvayandikila gala
genivayandikili. Ndava gakuvakitila ulonda musadika yinu.
2 Mujiyangalila na avo vevikita gahakau, genago mabwa,
vandu vevijova kwa makala yiganikiwa kujidumula jandu,
vevijova kusanguliwa yiganikiwa kudumula jandu. 3 Vandu
vevadumwili jandu muuchakaka ndi tete, lepi vene, muni
tete tikumgundamila Chapanga mukulongoswa na Mpungu
Msopi, na kujimekela mukuwungana na Kilisitu Yesu.
Tigahuvalila lepi mambu gegihengeka muhiga. 4 Nene
namwene nganihotwili kugahuvalila mambu gegihengeka
muhiga. Ngati avi mundu mweiholoelela ihotola kugahuvalila
mambu gegihengeka muhiga, ihotola lepi kunihotola nene, 5
Nadumwili jandu ligono la nane kuhuma kuvelekewa kwangu,
nene namkolonjinji wa mulima wa Isilaeli likabila la Benjamini,
kangi na mundu wa ku Ebulania wa chakaka. Ndava ya
kulanda malagizu nene navi Mfalisayu, 6 nakangamili neju
kuvang'ahisa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu.
Kangi mukuhenga gegaganikiwi na Chapanga gegiletwa
kwa kuyidakila malagizu nene navili lepi na mwana. 7
Nambu ndava ya Kilisitu gala goha genagawene kadeni
gabwina, hinu nikugawona gangali njombi. 8 Nambu, lepi
genago gene, nambu niwona kila chindu chabwina lepi
ndava ya lijambu labwina neju, la kummanya Kilisitu Yesu
ndi Bambu wangu. Ndava yaki niyidakili kutagila kutali kila
chindu, genago goha nigawene kuvya mahi muni nimpatayi
Kilisitu, 9 na kuwungana nayu hotohoto. Nene mbwitu kavili
uganu kuhenga gegiganikiwa na Chapanga kwa kuyidakila
malagizu. Hinu nihenga gala gegiyidakiliwa na Chapanga
kwa kumsadika Kilisitu, kulolekana mbwina palongolo ya
Chapanga mu njila ya sadika. 10 Chenigana ndi kummanya
Kilisitu na kugawona makakala ga uyukisa waki, kuvya
pamonga nayu mu mang'ahiso gaki na kufwa ndava yaki
ngati cheafwili ndava yangu, 11 mukuhuvalila kuvya na
nene mewa Chapanga yati akuniyukisa na kuvya muni. 12

Nijova lepi nihikili amala nipungukiwi lepi chindu niyendelela
kukangamala muni nihotola kupata njombi. Ndava yeniyi
Kilisitu Yesu anipatili nivya waki. 13 Chakaka, valongo vangu,
nikangamala kuvya nipewili njombi, nambu lijambu limonga
lenihenga, nikugakosiwa gala gegapitili na kukangamala
kugakamula ga palongolo gala. 14 Hinu nikangamala
kuhamba kula kweniganikiwa kuhamba, muni nipewa njombi.
Ndi magono goha gangali mwishu mkemelu mu njila ya
Kilisitu Yesu. 15 Tavoha tete vetikangili mukumsadika Yesu
Kilisitu yikutigana tivya na maholo genago. Nambu ngati
vangi viholalela chingi, hinu Chapanga yati akuvagubukulila
lijambu lenilo. 16 Nambu, tiyendelela kulongolo mu njila
yiyoyo yetiyilandili mbaka hinu. 17 Valongo vangu, muhenga
ngati chenihenga nene. Tivalangisi kukita gegiganikiwa,
na ndi muvayuwanila vala vevakutiyiga tete. 18 Nimali
kuvajovela lijambu lenili pamahele, na hinu niwuyila kavili
kwa maholi, vandu vamahele vitama ngati vamakoko va
msalaba wa Kilisitu. 19 Ndi mwishu wavi kuyongomela, muni
vigana kuyihekesa higa yavi vene ndi chimlungu wavi. Kavili
vimekela ndava ya mambu gavi ga soni. Viholalela nga
mambu ga pamulima. 20 Nambu tete tavakolonjinji va kunani
kwa Chapanga, na kuhuma kwenuko tilindila kwa mnogo
Msangula witu abwela kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi
Bambu Yesu Kilisitu. 21 Mwene yati akuying'anamusa higa
zitu zeziwola ziwanangana na higa yaki yevii yikulu neju,
kwa makakala gala geihotola kuvika kila chindu muulongosi
waki.

4 Ndava yeniyo valongo vangu vaganwa, ninogela neju
kuvalola. Nyenye ndi luheku lwangu na njingwa ndi
mkangamala kuyima mukuwungana na Bambu nyenye
vaganwa vangu. 2 Nikuvayupa neju veve Eodio na veve
Suntike, mutama mukuyelewana ngati valongo mu Bambu.
3 Mlongo wangu msadikika, nikuyupa uvatangatila vadala
ava, ndava vahengili lihengu la kukokosa Lilovi la Bwina
pamonga nene na Kilementi vahenga lihengu vayangu
mahina gavi gayandikwi muchitabu cha kulama. 4 Hinu
muheka magono goha, mukuwungana na Bambu! Niwuyila
kujova muheka! 5 Ungolongondi winu umanyikanayi pavandu
voha. Bambu avi papipi kubwela. 6 Mkotoka kung'ahika
ndava ya lijambu loloha, nambu mukila chindu muyupa kwa
Chapanga kwa gala gemwigana na kumsengusa magono
goha. 7 Ndi uteke wewihuma kwa Chapanga, weupita
luhala lwoha lwa vandu yati uyunga bwina mitima na luhala
lwinu mukuwunga na Kilisitu Yesu. 8 Pamonga na ago,
valongo vangu mukamula mambu gabwina na gegiganikiwa
kulumbiwa, mambu ga chakaka mambu gabwina, mambu
gegakumganisa Chapanga, mambu gabwina na gegitopesa.
9 Muhenga mambu gemuwuliwi kuhuma kwangu, mambu
gemuyuwini nikugajova na kulola nikugahenga. Na Chapanga
mweakuvapela vandu uteke yati ivya pamonga na nyenye. 10
Nihekili neju mukuwungana na Bambu ndava munikumbwiki
kavili kujova chakaka mukunikumbuka magono goha nambu
mwadindiwi lepi mlyangu wa kulangisa lijambu lenilo. 11
Nijova lepi hinu ndava nigana chindu, muni nijiwulili kukola
vindu vyenivili navyu. 12 Nimanyi kuvya vindu vyamahele
na nimanyili kuvya na vindu videbe. Nijiwuli mambu goha
kuyukuta amala kuvya na njala kuvya na vindu vyamahele
amala kubela kuvya navyo. 13 Nihotola kuhenga mambu
goha mu njila ya Kilisitu mweakunipela makakala. 14 Nambu,
mukitili chabwina kuvya pamonga na nene mu mang'ahiso
gangu. 15 Nyenye Vafilipi mwavene mmanyili kutumbula
kukokosa Lilovi la Bwina, penawuka Makedonia, nga vene
nyenye ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
mwemwanitangatili, mewawa nga mwavene ndi mwemwavili
pamonga na nene mukupokela vindu na kuvatangatila
vandu vangi. 16 Hati panatamayi ku Tesalonike mwaniletilii
vindu vya kunitangatila pamahele. 17 Mbwitu kujova kuvya
nilonda kupokela njombi, nambu nigana mota iyonjokeseka
mumitima yinu ya bwina. 18 Hinu, nimali kupokela vindu
vyoha vyemnipeli, kavili ndi neju kuliku chenaganili. Ndi nivii
na kila chindu muni hinu Epafloditi amali kuniletela njombi
zinu, njombi zenizi ndi ngati luteta lwelunungalila bwina
yeyidakiliwi na kumganisa Chapanga. 19 Hinu Chapanga
wangu, kuhuma muvindu vyamahele vyeavilinavyo, yati
akuvapela kila chindu chemwigana mu njila ya Yesu Kilisitu.
20 Ukulu uvya kwa Chapanga mweavi Dadi witu magono
goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 21 Nikuvajambusa
vandu voha va Chapanga vevavi vandu va Kilisitu Yesu.
Valongo vevavi pamonga na nene bahapa vakuvajambusa.
22 Vandu voha va Chapanga apa, neju vala vevitama
munyumba ya Nkosi wa ku Loma, mewa vakuvajambusa. 23
Nikuvayupila ubwina wa Bambu witu Yesu Kilisitu uvya na
mwavoha Ena.

Vakolosai

1 Nene Pauli mtumi wa Kilisitu Yesu kwa uganu wa
Chapanga pamonga na Timoti, **2** Tikuvayandikila
nyenye vandu va Chapanga mwemwitama pamuji wa
Kolosai, valongo vitu vasadikika mukuwungana na Kilisitu.
Tikuvaganila ubwina na uteke kuhuma kwa Chapanga Dadi
witu. **3** Magono goha lukumbi lwa tukuvayupila, tikumsengusa
Chapanga, Dadi wa Bambu witu Yesu Kilisitu. **4** Muni
tiyuwini sadika yinu kwa Kilisitu Yesu na uganu winu kwa
vandu voha va Chapanga. **5** Sadika na uganu vihuma
muhuvalila lemuvikiwi kunani kwa Chapanga. Mwayuwini
hoti ndava ya sadika yeniyo pemwakokosiwi Lilovi la Bwina
mala ya kutumbula. **6** Lilovi la Bwina liyonjokesa yikuvakita
vandu vahenga mambu gabwina na kudandasika pamulima
woha ngati chayakitili kwinu nyenye kuhumila ligono lila
pamwayuwini kuvala ubwina wa Chapanga na kuyimanya
chayivili chakaka. **7** Mwajiwulili ubwina wa Chapanga kuhuma
kwa Epafla, muhenga lihengu muyitu mganu msadikiwa kwa
Kilisitu pahali pitu. **8** Mwene akutijovela malovi ga uganu
wempewili na Mpungu wa Chapanga. **9** Ndava yeniyo tavili
tikuvayupila magono goha kwa kuhumila lukumbi lwatapatili
malovi ginu. Tikumuyupa Chapanga avatangatila kumanya
cheigana nyenye mukihengayi pamonga na uhotola wa
luhala lwoha lwa kumanya mambu gegihuma kwa Mpungu
Msopi. **10** Penapo yati mwitama ngati cheigana Bambu
na kuyendelela kukita gegakumganisa mwene magono
goha. Wumi winu yati wileta mahengu gabwina ndalindali
nyenye yati mwiyedelela kukula mukummanya Chapanga.
11 Chapanga avapela makakala kwa uhotola waki woha na
ukulu waki muni muhotola kukangamala kila chindu kwa
usindimala. **12** Na kwa luheku msengusa Dadi, mwavahotwisi
nyenye kupata lilundu linu mu mambu gala geavavikili vandu
vaki vevitama mulumuli lwa unkosi. **13** Mwene Chapanga
atisangwili mumakakala ga chitita, akatileta muunkosi,
mwene ndi Mwana mganu wa Chapanga avili kwakona vindu
vyoha kuwumbwa. **14** Kwaki mwene tigombolewa, mana yaki
ndi kumbudila kwitu Chapanga kulekekesewa. **15** Kilisitu ndi
luhumu lwa Chapanga mweangalolekana, ndi Mwana wa
Chapanga na avili kwakona vindu vyoha kuwumbika. **16** Muni
kupitila mwene Chapanga awumbili vindu vyoha kila chindu
pamulima na kunani kwa Chapanga, vindu vyeviloleka na
vyangaloleka, vana makakala gakulu, vachilongosi vakulu na
vana vigoda vya magono goha. Chapanga awumbili vindu
vyoha na ndava yaki. **17** Mwene avili kwakona vindu vyoha,
Vindu vyoha viyendelela kuvya na mukuwungana nayu vindu
vyoha viyendelela pandu paki. **18** Mwene ndi mutu wa higa
yaki, ndi vandu vevakumsadika Kilisitu, mwene ndi Chinyepa
cha wumi. Mwene ndi wa mtumbula, kutumbula kuyukiswa
mulifwa, muni avya na fwasi ya kutumbula wa muvindu
vyoha. **19** Muni Chapanga aganili uchapanga waki woha
uvya mukuwungana na Kilisitu. **20** Kupitila mwene Chapanga
ahamwili vindu vyoha vyeviwumbiwi vimuwuyila mwene, na
kwa ngasi yaki yeyayitiki pamsalaba akitili uteke na vindu
vyoha pamulima na kunani kwa Chapanga. **21** Penapo
nyenye mwavili kutali na Chapanga na mwavili makoko
vaki ndava ya maholo ginu na matendu ginu gahakau.
22 Nambu hinu Chapanga avakitili nyenye mvya vankozi
vaki kupitila higa ya Mwana waki mweabweli kwitu akavya
mundu na kangi afwili, muni avapeleka nyenye palongolo
yaki mkavya vandu vaki vabwina changali kuhoka kokoha.
23 Muyendelela kusadika uchakaka wenuwo na kuyima
chakusindimala, mkoto kuyidakila kunyuguswa huvalila
musadika yemwapatili lukumbi pemwayuwini Lilovi la Bwina.
Nene Pauli mwenivili namtumisi wa Lilovi la Bwina lenilo
lelikokosiwi kwa vandu voha pamulima. **24** Na hinu niheka
kung'ahika ndava ya nyenye, muni kwa mang'ahiso gangu
pamulima apa, nitangatila kumalakisila gala gegakona
kuhengeka mu mang'ahiso ga Kilisitu ndava ya higa yaki, ndi
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. **25** Na nene nikitiwi
kuvya namtumisi wa msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu Chapanga anipeli lihengu lenilo ndava yinu. Mpangu
wene ndi kukokosa kwa ubwina ujumbi waki, **26** malovi ago
gafiyiki kwa vandu voha kutumbula kadeni, chiveleku hati
chiveleku nambu hinu gagubukuliwi kwa vandu vaki. **(aiōn
g165)** **27** Chapanga mwene aganili kuvamanyisa vandu vaki
mfiyu wenuwo wewuvili ukulu na ubwina wewayenili kwa
vandu voha vevangava Vayawudi na yene ndi iyi, kuvya
Kilisitu avi mugati yinu, na nyenye mewa yati mwipata lilundu
linu muukulu wa Chapanga. **28** Ndava yeniyo tikumkokosa
Kilisitu kwa vandu voha, tikuvabesa na kuvawula vandu
voha kwa luhala lwoha, muni tihotola kumleta kila mmonga
witu palongolo ya Chapanga kuni akangili mukuwungana na
Kilisitu. **29** Muni nihenga genago na nikangamala na kutumila
likakala likulu la Kilisitu mweikita lihengu mugati yangu.

2 Nigana mmanyai chanihenga lihengu chakukangamala
ndava yinu, ndava ya vandu va Laodikea na ndava ya
vandu voha vevangakonganeka na nene. **2** Nikita chenichi
muni kwa kuvakangamalisa mitima kangi kuletwa pamonga
muuganu muni mumemeswa mota za kumanya uchakaka.
Muni muhotola kumanya mambu gegafiyiki na Chapanga,
mambu ago ndi Kilisitu mwene. **3** Mugati yaki mwene vifiyiki
vindu vyamahele na luhala na umanya wa Chapanga. **4** Hinu,

nikuvajovela, mkoto kuyidikila kukongwa na mundu yoyoha
kwa malovi ga udese hati ngati ga kuchenjela. 5 Muni,
pamonga na nene kuvya patali na nyenye kwa higa, nambu
nivili pamonga na nyenye mumtima, ukuvaholalela neju, na
niheka kulola mambu ginu chegihamba bwina na kuyima
musadika yinu kwa Kilisitu. 6 Muni nyenye mumyidikili Yesu
Kilisitu mweavili Bambu, muyendelela kutama mukuwungana
nayu. 7 Muyendelela kumsadika ngati kusopa mikiga
mugati yaki na kuujenga wumi waki na kuvya kuyima
mukukangamala musadika ngati chamwawuliwi. Mvya vandu
vakusengusa. 8 Mlola, hinu, mundu akotoka kuvayagisa kwa
kuvakonga muluhala lwa chimundu wewihuma mumawuliwu
ga vandu vevapewili na vagogo vavi na mizuka yeyilongosa
pamulima, na lepi Kilisitu mwene! 9 Muni, mugati ya Kilisitu
umundu waki, uvi utimilifu woha wa Chapanga, 10 na nyenye
mpewili wumi weudandasiki mukuwungana Kilisitu. Mwene
avi na uhotola panani ya mizuka yoha na vakulu voha. 11
Mukuwungana na Kilisitu nyenye mwadumwili jandu, nambu
lepi yeyikitiwa na vandu, ndi yeyikitiwa na Kilisitu mwene. Na
yeniyo ndi lihengu la kuvagombola vandu kuhuma mnogo
wavi uhakau wewavelikwi nawu mukumbudila Chapanga.
12 Muni pemwabatizwi mwazikiwi pamonga na Kilisitu na
mukubatiziwa kwenuko mweayukiswi kwa kusadika makakala
ga Chapanga gegamuyukisi Kilisitu. 13 Lukumbi lumonga
mwavili ngati vandu mwemwafwili ndava ya kumbudila
Chapanga, na kubela kudumuliwa jandu muhiga zinu, ndava
ya mnogo winu uhakau wemwavelekiwi nawu wavili wakona
kuwusiwa. Nambu hinu Chapanga avapelili nyenye wumi
pamonga na Kilisitu. Chapanga atilekekekisi kumbudila
chapanga kwoha. 14 Awusili kutali balua yeyayandiki uhakau
witu. Hati yeniyo ya malagizu gaki ndi Chapanga ngalihengili
mukutihamula ndi ayiwusili chakaka kwa kuyigongomela
pamsalaba. 15 Penapo pamsalaba Kilisitu avanyagili
makakala gavi mizuka yeyitalalila na vakulu, avakitili kuvya
chindu cha kuvapela soni palongolo ya vandu kuvalundusa
ngati vandu vevakamuliwi kungondo kulangisa avahotwili.
16 Hinu ndi, mkoto kuyidakila kupewa malagizu na mundu
yoyoha kuvala vyakulya na mnyweso, ligono la mselebuko,
amala kukamulila mvelu wa ligono la mselebuko, kuvandama
kwa mwehi amala Ligono la Kupumulila. 17 Mambu
ngati ago ndi chimuwili cha gala gegibwela, uchakaka
wene wa mambu goha ndi Kilisitu. 18 Mkoto kuyidakila
kuhamuliwa na mundu yoyoha mwakujikita kuvya wabwina
kwa gala geakugawona na kugahololela ngamwene na
kukangamala ungolongondi wa udese na kumuyupa mtumu
wa kunani kwa Chapanga. Mundu mwenuyo muyimu ndava
ya mahalo gaki gegakumkonga gegihuma kwa vandu, 19
na alekili kujiwunga na Kilisitu mweavili mutu wa higa
yeniyo. Kupitila Kilisitu higa yoha yisopewa makakala na
yikamulini pamonga kwa viiwungu vyaki na misekete yaki,
na vyene vikula ngati cheigana Chapanga. 20 Nyenye
mfwili pamonga na Kilisitu na kugombolewa mumakakala
ga mizuka yeyilongosa mulima. Ndava kyani mwakona
mwitama ngati vandu va mulima uwu? Ndava kyani myidakila
malagizu ngati aga? 21 “Mkoto kukamula ichi,” “Mkoto
kumihyanga chila,” “Mkoto kupamisa chila!” 22 Mambu
genago goha ndi ndava ya vindu vyavihalabika pevitumika
ndu, genago ndi malagizu na mawuliwu ga vandu ndu. 23
Chakaka, malagizu genago gilolekana kuvya ngati yina luhala
munjila ya kumuyupa Chapanga yemukujikitila mwavene.
Kukangamalisa ungolongondi na kuyilongosa higa kwa ukali,
nambu yangali mana mukubesa mnogo wa higa.

3 Hinu, yikavyai muyukiswi pamonga na Kilisitu, mlondayi
gegavi kunani kweavili Kilisitu, atamili upandi wa kulyelela
wa Chapanga. 2 Mholalela mambu ga kunani, na lepi mambu
ga pamulima apa. 3 Muni nyenye mfwili na wumi winu ufiyiki
pamonga na Kilisitu mugati ya Chapanga. 4 Wumi winu wa
chakaka ndi Kilisitu, na lukumbi lwaki peihumila na nyenye
mewa yati mwivya pamonga nayu muukulu. 5 Hinu, mkoma
mnogo uhakau wa pamulima zemuvelekiwi nazu ngati,
ukemi, uhakau, mnogo uhakau uhutulu ngati kufugamila
vimong'omong'o. 6 Ndava ya mambu genago ligoga laki
Chapanga likuvabwelela voha vangamyidakila mwene. 7
Lukumbi lumonga nyenye mweatamili kulandana na mnogo
wa mambu ago gahakau gemvelikwi nagu. 8 Nambu hinu
yikuvagana kuleka mambu ago goha, ligoga na mnogo na
uhakau, kuvevesa amala maligu gakotoka kuhuma mu milomo
yinu. 9 Mkoto kujovelana udese, muni nyenye mmali kuwula
mnogo uhakau wemuvelikwi nawu pamonga na matendu
gaki goha, 10 muwala wumi wa mupya, wiwiyendelela
wihengewa upya na Chapanga muwumba. Muni avakitayi
kummanya bwina na kuvya ngati mwene. 11 Chenichi ndi,
kawaka kangi kulekengana Myawudi na anga Myawudi,
mweadumwili jandu na mwangadumula jandu, mweasomili
na mweangasoma mvanda na mwealekekisiwi. Nambu
Kilisitu ndi vyoha, avi muvyoha. 12 Nyenye ndi vandu vaki
Chapanga, mwene avaganili na kuvahagula. Hinu ndi, muvya
na mtima wa lipyana, ubwina na unngolongondi, uhiluka na
ukangamala. 13 Msindimalinanayi na kulekekesana mmonga
winu peivya na lijambu loloha kwa muyaki. Mganikiwa
kulekekesana ngati Bambu winu cheavalekisi nyenye. 14
Mukuyonjokesa genago, muyendelela kukamulila uganu,
muni uganu wikunga kila chindu muumonga wa uchakaka.

15 Na uteke wa Kilisitu ulongosa mumitima yinu, muni ndava
Chapanga avakemili nyenye mvya na uteke mwakemeliwi
kuvya higa yimonga. Kavili kusengusa! 16 Ujumbi wa Kilisitu
utama kwa umahele mugati yinu. Muwulanayi na kuhakalilana
kwa luhala lwoha. Muyimba nyimbu za zabuli na nyimbu za
kumsengusa Chapanga na nyimbu za kumuyupa Chapanga,
mumyimbila Chapanga nyimbu za kusengusa. 17 Na kila
chindu chemwikita kwa malovi amala litendu, mkita goha kwa
kumtopesa Bambu Yesu na kumsengusa Chapanga Dadi mu
njila yaki. 18 Nyenye vadala, muvayuwanila vagosi vinu, muni
ndi cheigana Chapanga. 19 Na vagosi nyenye, muvagana
vadala vinu, na mkoto kuvaywangila. 20 Vana nyenye,
mvakitila gabwina vadadi na vanyina vinu magono goha ndi
yikumganisa Bambu. 21 Vadadi na vanyina nyenye, mkoto
kuvakitila luhonda vana vinu, nambu yati videnyeka mtima.
22 Vavanda nyenye muvayuwanila vakulu vinu mugoha, lepi
pevakuvalola ndu mwigana mulolekanayi vabwina nambu
mkita genago kwa mtima woha ndava ya kumlumba Bambu.
23 Kila chemwihenga muhenga kwa mtima winu woha, ndava
ya kumuhengela Bambu lepi ndava ya kumuhengela mundu.
24 Mukumbuka kuvya Bambu yati akuvapela njombi yila
yeavavikili vandu vaki. Ndava munu mwemukuhegela ndi
Kilisitu Bambu! 25 Mweikita gahakau yati ipokela kulandana
na uhakau waki, Chapanga ibagula lepi.

4 Vakulu nyenye, mvakitila vavanda vinu kwa ubwina
na gala geigana Chapanga, kuni mkumbuka kuvya na
nyenye muvi wa Bambu kunani kwa Chapanga. 2 Msindimala
mkotoka kuleka kumuyupa Chapanga, na pemwiyupa
mujiyangalila, na kumsengusa Chapanga. 3 Mewawa,
mutiyupila tete mewa muni Chapanga atidindulila mlyangu
kukokosa ujumbi waki kuvala mfiyu wa Kilisitu. Ndava
yeniyo nene nivili hinu muchifungu. 4 Hinu, ndi muniyupila
muni nihotola kukokosa ujumbi wenuwo uvya hotohoto
na ngati cheyiganikiwa. 5 Muvya na luhala chemwitama
na vandu vangamsadika Kilisitu muhengela lihengu bwina
lukumbi ulo lwemumivili nawu. 6 Malongesi ginu giganikiwa
kuvya gabwina na gakutangatila vandu, na mganikiwa
kumanya kumyangula kila mundu. 7 Nikumtuma mlongo
witu Tukiko mganu kwinu, muhenga lihengu mchakaka
na mtumisi muyitu mulihengu la Bambu, yati akuvapela
malovi gangu goha. 8 Ndi ndava ya kumutuma kwinu muni
avakangamalisa mitima yinu kwa kuvajovela malovi gitu.
9 Ibwela pamonga na Onesimo, mlongo witu mganu na
mchakaka, ndi mkolonjinji muyinu. Yati vakuvapela malovi
ga mambu goha gegihengeka apa. 10 Alistako, mweavi
muchifungu, pamonga na nene, akuvajambusa, mewawa
Maluko mlamu waki Banaba, mmali kulagaziwa ndava yaki
akabwela kwinu mumkalibisa. 11 Na Yoshua mweikemiwa
Yusto, akuvajambusa. Pagati ya Vayawudi mwapokili sadika,
venava ndu, ndi vevihenga lihengu pamonga na nene ndava
ya unkosi wa Chapanga, venavo ndi vevakunitangatila
neju. 12 Epafla, mkolonjinji muyinu mtumisi wa Kilisitu
Yesu, akuvajambusa. Magono goha akuvayupila nyenye
kwa makakala muni muhotola kuyima chakukangamala,
mkangala msadika hotohoto na mu mambu goha geigana
Chapanga. 13 Nihotola kujova malovi ndava yaki kuvya
ihenga lihengu kwa kukangamala ndava yinu na ndava
ya vandu va Laodikea na Hilapoli. 14 Nkozi witu mganu
Luka yula mlamisa pamonga na Dema, vakuvajambusa.
15 Jambusa yitu kwa valongo va Laodikea. Mumjambusa
mlumbu Nimfa pamonga na vandu voha vevikonganeka
kunyumba yaki, msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
vakumjambusa. 16 Mkamala kusoma balua yeniyo muvapela
na vayinu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va
Laodikea, na balua yenivayandikili vene vavapela nyenye
muyisoma. 17 Mumjovela Alikipo lihengu leapewili na Bambu
kuyihenga ayikamalisa. 18 Niyandika aga kwa chiwoko
changu namwene, jambusa kuhuma kwangu nene Pauli.
Mkumbuka kuvya nivili muchifungu! Nikuvaganila ubwina wa
Chapanga uvya na nyenye Ena.

1 Vatesolonike

1 Nene Pauli na Siliwano na Timoti, tikuvayandikila msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Tesalonike.
Ndi vandu voha vevakumuyupa Chapanga Dadi, na va
BAMBU Yesu Kilisitu. Tikuvaganila ubwina wa Chapanga
na uteke. **2** Tikumsengusa Chapanga magono goha ndava
yinu mwavoha na kuvakumbuka magono goha mukuyupa
kwitu Chapanga. **3** Muni, palongolo ya Chapanga Dadi witu,
tikumbuka ndi chemwilasa sadika yinu kwa matendu, na
uganu winu cheukuvakita muhenga lihengu neju, na chila
sadika yitu kwa BAMBU Yesu Kilisitu yanganyugusika. **4**
Valongo timanyili kuvya Chapanga avaganili na avahagwili
muvya vandu vaki, **5** muni lukumbi lwetavakokosili Lilovi
la Bwina gavili lepi malovi gene, ndi kwa makakala na
kwa Mpungu Msopi, na chakaka kuvya ujumbi wenuwo
wavili wachakaka. Mmanyili chatatamili pamonga na nyenye,
tatamili kwa kuvatangatila nyenye. **6** Nyenye mwalandili
luhumu lwitu, mwamyigili BAMBU. Pamonga na mwaviniswi
neju, mwapokili ujumbi wenuwo kwa luheku wewihuma
kwa Mpungu Msopi. **7** Hinu nyenye ndi luhumu lwabwina
neju kwa vandu voha vevakumsadika va Makedonia na
Akaya. **8** Muni, ndava ya ukangamala winu ujumbi wa
BAMBU uyuwaniki lepi ku Makedonia na ku Akaya kwene,
ndi sadika ya Chapanga yidandasiki kwoha. Kangi niganili
lepi kujova neju, **9** Vandu venavo vevitama patali na nyenye
vilongela kuvala lugendu lwitu kwinu na chemwatipokili, ndi
chemwalekili chimong'omong'o, na kumhengela Chapanga
mweavimumi na wa chakaka, **10** Hinu mkumlindila Mwana
waki ahelela kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Yesu,
na mwene ndi Chapanga amyukisi kuhuma mu lifwa na
mweakutisangula kuhuma muligoga la Chapanga lelibwela.

2 Valongo vitu mwavene mmanyili kuvya lugendu lwitu
kwinu lwavili lepi lwa waka. **2** Mmanyili chatakitiwi mambu
gahakau na kuligiwa ku Filipi kwakona hati kuhika kwinu
Tesalonike. Pamonga na kuvya na unonopo wamahele,
Chapanga witu atipelili ukekesi wa kukokosa Lilovi la Bwina.
3 Lukumbi petavakohakisi muusadika ujumbi woha wa
Chapanga, wetavakokosili huvalili lepi lijambu la udese
ndi amala uhakau, mewa nakugana kumkonga mundu
yoyoha. **4** Nambu magono goha tete tilongela ngati cheigana
Chapanga muni mwene patiweni tihotola, atigotolili lihengu
la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. Tete tigana lepi
kuvaganisa vandu hati padebe, nambu tigana kumganisa
Chapanga ndi mwamanyili mitima yitu mbaka mugati.
5 Chapanga ndi mweilola na mweamanyili getijova, na
nyenye mmanyili katu tete talingili lepi kuvakulukisa mewa
tatumili lepi malovi ga kufiya muni tipewa vindu kuhuma
kwinu. **6** Tangalonda kulumbiwa na vandu, amala kuhuma
kwinu, amala kuhuma kwa mundu yoyoha, **7** pamonga
na tete kuvya tavamitumi va Kilisitu, ngatihotwili kujova
kwa makakala tipewa chindu chochoha kuhuma kwinu.
Nambu tete tavapoli pagati yinu ngati mau mpoli kwa vana
vaki. **8** Tavaganili neju nyenye ndi hati tavaletili Lilovi la
Bwina la Chapanga. Na lepi Lilovi la Bwina nambu mewawa
hati kuwusa wumi witu muni kuvatangatila, ndava nyenye
vandu mwetivaganili neju! **9** Valongo mkumbuka chetahengili
lihengu kwa kung'ahika. Patavaletili Lilovi la Bwina la
Chapanga tahengili lihengu kilu na muhi muni tikotoka
kumpela mundu lihengu la kutipela mambu gegiganikiwa
kwitu. **10** Nyenye mugawene na Chapanga agawene kuvya
ndi kuvya, chetatamili pagati yinu nyenye mwemsadika
wavi wabwina, na wakumtopesa Chapanga changabuda.
11 Mmanyili kuvya tete tamhengili kila mmonga winu ngati
dadi chakuvahengela vana vaki mwene. **12** Tavakangamalisi
mtima, tavasangalwisi na kuvakulukisa wumi weukumganisa
Chapanga. Mwakuvakemela muyingila munkosi waki na ukulu
waki. **13** Kangi tivii na lijambu lingi la kumsengusa Chapanga,
patavaletili ujumbi wa Chapanga, nyenye mwauyuwini,
mukaupokela, lepi kujova ujumbi wa vandu, ndi ujumbi wa
Chapanga, na chakaka ndi chauvi, ndava Chapanga ihenga
lihengu mugati yinu nyenye mwamsadiki. **14** Valongo vangu,
nyenye gavakolili mambu galagala gegavakolili msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea kula vevavi
vandu va Chapanga, mambu gegavakolili vandu vavili vaki
Kilisitu Yesu. Nyenye mung'aiswi na vakolonjinji vayinu
ngati vene chevang'aiswi na Vayawudi Vayavi. **15** Vala
Vayawudi vangasadika ndi vevamkomili BAMBU Yesu na
vamlota va Chapanga, vakating'aha na tete mewa. Vandu
venavo nakumganisa Chapanga, kangi ndi makoko va kila
mundu! **16** Hati valingili kubesa kuvakokosela vandu vangali
Vayawudi ujumbi wa kuvaletela usangula. Kwa kukita genago
vayonjokisi kumbudila Chapanga na kumemesa njwe ndava
ya kubuda kwevakitili magono goha. Nambu hinu ligoga la
Chapanga livagwilili. **17** Valongo, kulekana kwitu na nyenye
kwavi kwa lukumbi ndu, kavili kwavili kwangawonana, nambu
lepi mumaholo gitu. Lukumbi luhupi kandahi tanogili kuvalola
kangi! **18** Ndi taganili kuvagendelela kavili. Na nene Pauli
naganili kubwela kwinu pamahele, nambu Setani atibesili. **19**
Wu, patiyima palongolo ya BAMBU Yesu lukumbi lweibwela,
yati tikujilumba kyani kuuvala uhotola witu? Kujilumba kwitu
yati kwivya nyenye ndi huvalila yitu na luheku lwitu. **20** Ena,
nyenye ndi mwemkita tete timekayi na kuheka!

3 Ndava ya genago tangahotola kusindimala neju. Ndi
taamwili kusigalila ku Atene tavete, **2** na kumtuma kwinu
mlongo witu Timoti, ndi muhenga lihengu muyitu ndava ya
Chapanga mukukokosa Lilovi la Bwina la Kilisitu. Tamtumili
ndava ya kuvakangamalisa na kuvasangalusa, **3** muni
taganili mundu yoyoha akotoka kuwuya mumbele ndava
ya sadika pagati yinu yikoto kuyaga ndava ya mang'ahiso
ago. Nyenye mmanyili maganu ga Chapanga ting'ahiswai. **4**
Muni patavili pamonga na nyenye tavajovili yati ting'ahiswa,
ndi ngati chammanyili, ndi chagahumalili. **5** Ndava yeniyo
namtumili Timoti kwinu. Nasindilimalili lepi neju, ndi namtumili
muni nimanyai mambu ga sadika yinu. Yikoto kuvya pangi
Setani avalingili na lihengu loha leatakitili pagati yitu liyagili
waka! **6** Hinu Timoti amali kuwuya, na atipelili malovi ga
kusangalusa kuvala sadika na uganu winu. Atijovili kuvya
mukutiholalela neju, na kuvya mna mnogo wa kutilola tete
ngati na tete chatinogela kuvalola nyenye. **7** Hinu, valongo
vitu mambu getiyuwini kuvala sadika yinu, yikangamalisa
mitima mukung'ahika na mang'ahiso gitu goha, **8** Ndava
muni hinu titama kwa uchakaka yikavya nyenye muyima
chakukangamala mukuwungana na BAMBU. **9** Hinu tihotola
kumsengusa Chapanga witu ndava yinu. Tikumsengusa
kwa luheku lwetuvili nawu palongolo yaki ndava yinu. **10**
Tiyendelela kumuyupa Chapanga kilu na muhi kwa mtima
witu woha muni atipela fwasi ya kuvalola mihu kwa mihu
muni tihotola kuvatangatila mumsadika Chapanga kwa
makakala neju. **11** Tikumuyupa Chapanga, Dadi witu mwene,
na BAMBU witu Yesu, atidindulila njila ya kubwela kwinu.
12 BAMBU avahotosa kuganana na mmemeswa uganu
wa kuvagana vandu vangi voha, ngati tete chatikuvagana
nyenye. **13** Ndi yati yikangamalisa mitima yinu, na nyenye
yati mwivya mwangabuda kangi mwivya vamsopi vandu va
Chapanga, pemwiyima palongolo ya Chapanga mweavili
Dadi witu lukumbi BAMBU witu Yesu peibwela na voha
vevavili vaki.

4 Hinu, valongo vitu, mjiwulili kuhuma kwitu ndi
chamwiganikiwa kutama cha kumganisa Chapanga. Ndi
chakaka mtama chenicho. Hinu tivayupa neju kwa liina la
BAMBU Yesu muyendelela kukita chenicho kwa ubwina neju.
2 Muni mugamanyili malagizu gala gatavapelili kwa uhotola
wa BAMBU Yesu. **3** Chapanga igana nyenye muvya vamsopi
na mkoto kukita ugoni. **4** Kila mgosi iganikiwa amanya
kutama bwina na mdala waki kwa usopi na utopesa, **5** na
lepi kwa mnogo uhakau ngati vandu vangi vangammanya
Chapanga. **6** Hinu, mundu yoyoha akotoka kumkitila muyaki
mweakumsadika Kilisitu uhakau ngati wenuwo. Tamali
kuvajovela lijambu lenili na kuvalapisa kuvya BAMBU yati
akuvatova vevikita mambu ago. **7** Chapanga nakutikemela
kutama cha kukita ugoni, nambu kutama muwumi usopi. **8**
Hinu ndi mwaivevesa mawuliwu ago nakumvevesa mundu,
ndi akumvevesa Chapanga mwene mwakuvapela Mpungu
waki Msopi. **9** Kawaka kuvayandikila ndava ya kugana
valongo vinu vevakumsadika Kilisitu. Mwavene muwuliwi
na Chapanga ndi chamganikiwa kutama chakuganana. **10**
Na chakaka mwavi mkuvakitila valongo vinu voha pahala
poha Makedonia. Hinu, valongo, tiyupa muyendelela kukita
chenicho hati neju. **11** Magono goha mnogela kutama
changali chitututu, kila mundu akita mambu gaki mwene na
ahenga lihengu laki mwene na mvya vandu va kuhenga ngati
cheatumbwili kuvavalagizila. **12** Ndava yeniyo yati mwipata
utopesa kwa vandu vangaumsadika Kilisitu, na yati mwigana
lepi kuvahuvalila vandu muvindu vyemwigana magono goha.
13 Valongo, tigana mmanya uchakaka kuvala vala vevamali
kufwa, muni mukoto kuvya na mvinisu neju ngati vandu
vangi vangali huvalila. **14** Tete tisadiki kuvya Yesu afwili
na kuyuka, ndi tisadika kuvya Chapanga yati akuvaleta
pamonga na Yesu vala voha vevafwili kuni vakumsadika.
15 Lenili latikuvajovela ndi liwuliwu la BAMBU, tete tetivili
wumi, ndi mwatisigalila mu ligono leibwela BAMBU, chakaka
tikuvalongolela lepi vala vevafwili. **16** Muni yati yiwusiwa
lilagizu, lwami lwa mtumu mkulu wa Chapanga, lwami lwa
lipenenga la Chapanga, na BAMBU mwene yati ihelela
kuhuma kunani kwa Chapanga. Ndi penapo vala vevafwili
kuni vakumsadika Kilisitu viyukiswa hoti. **17** Kangi tete wetivili
wumi lukumbi lwenulo yati titolewa kuhamba kunani kwa
Chapanga pamonga navo kukonganeka na BAMBU kunani
kulihundi. Ndi magono goha yati tivya na BAMBU. **18** Hinu,
mpolesanayi mitima kwa malovi aga.

5 Valongo vitu, nakuganikiwa kuvayandikila kuvala lusenje
na lukumbi lwa mambu aga pegihumila. **2** Muni mwavene
mmanyili kuvya BAMBU yati ibwela chigafula ngati muhiji
cheibwela kilu. **3** Vandu pevijova, “Kila chindu chitamili
changali chitututu na uteke” Ndi uhakau paukuvagwilila
chigafula! Mambu genago yati gihumila chigafula ngati
lipyanda la mau mweigana kuveleka, kawaka mundu
mweihotola kuyepa. **4** Nambu nyenye, valongo, muvi
lepi pachitita, na ligono lenilo nakuganikiwa kuvabwelela
chigafula ngati mundu mwaiyiva. **5** Mwavoha nyenye vandu
mwemwitama palumuli, vandu vamuhi. Tete lepi tavandu
va milima yingi vandu vangammanya Chapanga. **6** Hinu,
valongo tikotoka kugona lugono ngati vandu vangi, nambu
tiganikiwa kuvya kujilola na kujitalalila tavete. **7** Ndava

muni vevigona vigona kilu, na vevigala vigala kilu **8** Nambu
tete tavandu vamuhi na tiganikiwa kuvya na kujitalalila
tavete. Tiganikiwa kuwala sadika na uganu kujova nyula
ya kujikinga panganga, na huvalila yitu ya usangula ngati
kofia ya lyuma ya kudivalila mitu yitu. **9** Muni Chapanga
atihagwili lepi tikomiwa na ligoga laki, ndi tipata usangula
kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu **10** ndi afwili ndava
yitu, muni titama pamonga na mwene, yivya wumi amala
tifwili lukumbi peibwela. **11** Hinu mpolesanayi mitima na
kutangatilana nyenye kwa nyenye, ngati chamwikita hinu. **12**
Valongo, tikuvayupa muvatopesa vala vevihenga lihengu
pagati yinu, vala vevakuvalongosa na kuvawula kuvala
kutama mukumsadika Kilisitu. **13** Muvatopesa neju na
kuvagana ndava ya lihengu lavikita. Muvya na uteke
pagati yinu. **14** Valongo, tikuvakofwa muvalapisa vandu
vakata, muvakangamalisa mtima vandu vangolongondi,
muvatangatila vandu vangali makakala, msindimala kwa
vandu voha. **15** Mlola mundu yoyoha mlekekesanayi nyenye
mwavene, muni mgana kuhengelana gabwina nyenye
mwavene na kwa vandu voha. **16** Mheka magono goha, **17**
muyupa Chapanga magono goha, **18** na kuvya na usengula
kwa kila chindu chechihumila. Genago ndi geigana Chapanga
kuhuma kwinu mukuwungana kwinu na Kilisitu Yesu. **19**
Mkoto kujimisa motu wa Mpungu Msopi, **20** mkoto kuvevesa
ujumbi kuhuma kwa Chapanga. **21** Mlinga kila chindu.
Mkamula chechivii chabwina, **22** muyepa uhakau wowoha.
23 Chapanga mwene mweakutipela uteke avanyambisa
nyenye hoti kwa njila yoyoha. Na kuvatangatila mukuholalela
kwinu na gemwinogela na muvindu vyoha vyemwihenga
mkita genago goha changabuda mbaka peibwela BAMBU
witu Yesu Kilisitu. **24** Chapanga mweakuvakemela nyenye
yati itimilisa mambu ago muni mwene msadikika. **25** Valongo
vitu, mtiyupila na tete mewa. **26** Muvajambusa valongo voha
kwa kulangisa mukuvagana. **27** Nikuvayupa neju kwa liina la
BAMBU muvasomela vamsadika mu Kilisitu vitu voha balua
iyi. **28** Tikuvaganila ubwina wa Chapanga wa BAMBU witu
Yesu Kilisitu.

2 Vatesolonike

1 Nene Pauli, pamonga na Siliwano na Timoti,
tikuvayandikila nyenye msambi wa vevakumsadika Kilisitu
va ku Tesalonike, mwemvili vandu vaki Chapanga Dadi witu
na BAMBU Yesu Kilisitu. **2** Tikuvaganila uteke na ubwina
kuhuma kwa Chapanga kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU
witu Yesu Kilisitu. **3** Valongo vitu, tiganikiwa kumsengusa
Chapanga magono goha ndava yinu. Chabwina kwitu kukita
naha ndava muni sadika yinu yikula neju na kuganana
kwinu kuyonjokesa neju. **4** Ndi muni tete timekela nyenye
misambi ya vandu vevamkumsadika Kilisitu. Timeka muni
muyendelela kusadika na kukangamala mu mang'ahiso
na mtahu wemwipata. **5** Genago goha gilangisa kuvya
Chapanga ndi mchakaka, muni nyenye myidakiwa kuyingila
munkosi wa Chapanga ndi ndava yaki mwing'ahika. **6**
Chapanga yati ikita lijambu leliganikiwa, yati akuvawuyisila
mang'ahiso vala vevakuvang'aha nyenye, **7** na kuvapela
kupumulila nyenye mwemng'ahika, na tete mewa yati
akutipela kupumulila. Yati ikita lijambu lenilo lukumbi BAMBU
Yesu peihumila kuhuma kunani pamonga na vamitumi vaki
vana makakala, **8** Chapanga yati akuvatova vandu vala kwa
miali ya motu. Vevakumbela Chapanga na vala vangayidakila
Lilovi la Bwina panani ya BAMBU witu Yesu. **9** Mtovilu
yati uvya kung'aiswa magono goha gangali mwishu na
kuvikwa kutali na BAMBU na ukulu waki uvaha, **(aiōnios g166)**
10 lukumbi peibwela ligono lenilo kupokela ukulu kuhuma
kwa vandu vaki na utopesa kuhuma kwa voha vevisadika.
Nyenye mewa yati mwivya pagati yavi muni msadiki ujumbi
waki watavaletili. **11** Ndi muni tikuvayupa magono goha.
Tikumuyupa Chapanga witu avahotosa kutama cheavakemili
kutama. Tikumuyupa kwa makakala gaki, tikumuyupa kwa
uhotola waki kugana kwinu na mambu goha gabwina
gemwigana kukita musadika yinu. **12** Mukukita chenicho liina
la BAMBU witu Yesu lipewa ukulu na nyenye yati mwipata
utopesa kuhuma kwaki mu njila ya ubwina wa Chapanga na
BAMBU witu Yesu Kilisitu.

2 Hinu nigana kuvayandakila malovi ga kubwela kwaki
BAMBU witu Yesu Kilisitu lukumbi Chapanga peakutileta
pamonga pahala peavili. Valongo, tikuvayupa neju, **2** mkoto
kuvya ngolongondi mumtima yinu, na mkoto kuvya na
wogohi ndava ya malovi ga vandu vevijova kuvya ligono
la BAMBU limali kuhika. Koto kuvasadika vandu avo hati
ngati vakajovayi vapatili mambu ago kwa njila ya ulota
na ugubukulo amala balua yeyijovekana yihumili kwitu. **3**
Mkoto kuyidakila kukongewa na mundu yoyoha yula. Muni
ligono lenilo nakuhumila mbaka ligono ilo vandu vamahele
pevakumbela Chapanga. Na yula mundu mhakau peihumila.
Ndi mweavikiwi motu wa magono goha wangali mwishu.
4 Mwene akukibela panani ya kila chindu chevakuchilola
vandu kuvya ndi Chapanga, amala chevakuchigundamila.
Hati yati iyingila na kutama mugati ya Nyumba ya Chapanga
na kujova ndi Chapanga. **5** Wu, mukumbuka lepi kuvya
navajovili genago goha lukumbi panavili pamonga na
nyenye? **6** Nambu kuna chindu chechi kumdivalila hinu,
na nyenye mchimanyili chindu chenicho. Hinu, Mhakau
uyo yati ilolekana lukumbi lwaki lwaluganikiwa. **7** Hati ago
makakala ga Mhakau uyo gikita lihengu cha mfiyu, nambu
yula mhakau yati ilolekana lepi mbaka yula mweakumdivalila
peiwusiwa. **8** Penapo ndi Mundu Mhakau peigubukuliwa,
nambu BAMBU Yesu peibwela yati akumkoma kwa mpungu
waki na kumhalabisa mukung'asima kwa ukulu waki ibwela
naku. **9** Mundu mhakau mwenuyo yati wibwela kwa makakala
ga Setani na kukita chinamtiti na makangaso ndalindali ga
udese, **10** na kutumila uhakau woha wa kuvakonga vala
veviyaga. Venavo yati viyaga ndava muni vapoki lepi na
kuugana uchakaka wula muni vasanguliwa. **11** Ndava yeniyi
Chapanga avavikili vatalaliwa na makakala ga kukongewa,
muni vasadika udese. **12** Hinu ndi vandu voha vevabelili
kusadika muchakaka nambu kuhekelela uhakau kumbudila
Chapanga, yati vihamuliwa. **13** Tiganikiwa kumsengusa
Chapanga magono goha ndava yinu nyenye valongo,
nyenye mganiwi na BAMBU, muni Chapanga avahagwili
kuhumila kadeni muni msanguliwa kwa makakala ga Mpungu
Msopi, mkitiwa vandu vaki vamsopi kusadika uchakaka. **14**
Chapanga avakemalili lijambu lenili kwa njila ya Lilovi la
Bwina letavakokosili. Avakemili muni muvyai na pandu pa
muunkosi wa BAMBU witu Yesu Kilisitu. **15** Hinu, valongo vitu,
mkangamala kuyima na kulanda mawuliwu gatavawuli kwa
makokoselu gitu na balua yitu. **16** Tikumuyupa BAMBU witu
Yesu Kilisitu mwene na Chapanga Dadi witu ndi mweatigani
kwa ubwina waki na kutikangamalisa mitima kwa kutipela
uteke wa magono goha na huvalila ya bwina, **(aiōnios g166)**
17 avasangalusa na kuvakangamalisa mitima na kuvapela
uhotola kukita na kujova gabwina magono goha gangali
mwishu.

3 Pamwishu wa ago, valongo vitu, mutiyupila muni ujumbi
wa BAMBU udandasika kanyata na vandu vaupokela kwa
utopesa ngati cheuvili pagati yinu. **2** Muyupa mewa muni
Chapanga atisangula na vandu vevakumbudila Chapanga
na vandu vahakau, muni lepi voha vevisadika ujumbi
uwu. **3** Nambu BAMBU ndi mchakaka. Mwene yati

akuvakangamalisa na kuvadivalila na kuhuma kwa Mundu
Mhakau yula ndi Setani. **4** Na mwene timanyili chakaka
mu BAMBU yati mwikita na yati mwiyendelela kukita gala
getavajovili. **5** BAMBU alongosa mitima yinu muuganu
wa Chapanga na mukusindimala kwetipewili na Kilisitu. **6**
Valongo vitu tikuvalagiza kwa liina la BAMBU witu Yesu
Kilisitu, mjivika patali na valongo voha vakata na vala
vangalanda gala malagizu getavapelili. **7** Nyenye mwavene
mganikiwa kukita ngati chetakitayi luhumu witu. Tete patavili
na nyenye tavili lepi tavakata, **8** talili lepi chakulya kwa mundu
yoyoha changa mlipa. Tahengili lihengu kwa makakala na
mang'ahiso muhi na kilu muni tikotoka kumpela mundu
lihengu la kutiyangalila mundu yoyoha yula pagati yinu.
9 Tete ngatihotwili kuhengela uhotola witu muni kugana
mutitangatila takitili lepi chenicho nambu ndava taganili
kuvapela luhumu lwa kuyiga. **10** Patavili pamonga na
nyenye tavajovili, “Mundu yoyoha mweibela kuhenga lihengu,
akotoka kulya chakulya.” **11** Tijovili mambu ago ndava muni,
tiyuwini pagati yinu vavi vakata na nakukita chochoha,
na kujivika mu mambu ga vandu vangi. **12** Kwa liina la
BAMBU witu Yesu Kilisitu tikuvalagiza na kuvahakalila vandu
avo vatama na kuhenga lihengu changali kulyunga muni
vapata chakulya chavi vene. **13** Nambu nyenye valongo
mkoto kutotokela, kukita gabwina. **14** Ngati kuvi na mundu
mweangauyidakila ujumbi wetikuvapelekela mubalua iyi,
yikavya naha, hinu, mumfiyula mundu mwenuyo na mkoto
kutangatilana nayu chochoha, muni akola soni. **15** Mkoto
kumkita mundu mwenuyo ngati likoko, nambu mumhakalila
ngati mlongo. **16** BAMBU mwene ndi utumbula wa uteke,
avapela uteke magono goha mu njila zoha. BAMBU avya
na mwavoha nyenye. **17** Kwa mawoko gangu namwene
niyandika naha, jambusa kuhuma kwa nene Pauli! Wenuwu
ndi ulangisu wangu kila peniyadika balua, ndi cheniyandika.
18 Nikuvaganila mwavoha ubwina wa BAMBU witu Yesu
Kilisitu.

1 Timoti

1 Nene Pauli, mtumi wa Yesu Kilisitu kwa malagizu
ga Chapanga msangula witu na Yesu Kilisitu huvalila
yitu. **2** Nikuyandikila Timoti mwana vangu wa chakaka
musadika. Nikuganila ubwina wa Chapanga na lipyana
na uteke kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na Kilisitu
Yesu Bambu witu. **3** Niyupa utama ku Efeso ngati chana
kuyupili panahambayi Makedonia. Vavili vandu kwenuko
veviwula mawuliwu gaudese. Vabesayi vandu avo. **4** Vajovela
veleka luhumu zangali chindu na magono goha kuluwula
mahina ga vagogo changali mwishu, ndi vevileta ndindani.
Vikumtangatila lepi mundu yeyoha kuhenga lihengu la
Chapanga lelihengeka musadika. **5** Chindu chivaha cha
mhilu uwu ndi kukangamalisa uganu weuhumila mumtima
wa msopi, mtima wa kugana kuhenga gabwina, na sadika
ya chakaka. **6** Vandu vangi vakongiwi na kung'anamukila
malongesi gangali utangatila. **7** Vigana kuvya vawuliwa
va malagizu, nambu nakuchimanya chevakujijova vene
amala mambu gevikangamalisa. **8** Timanyili kuvya malagizu
gabwina, ngati mundu ilola cheyiganikiwa kulola. **9** Timanyili
kuvya malagizu nakuvikiwa ndava ya vandu vabwina,
ndi vandu vahakau, vangayidakila malagizu, vevakumbela
Chapanga na vandu vangamuyogopa Chapanga, amala
kumgundamila Chapanga, vandu vevakuvakoma vadadi
na vanyina vavi, amala vakomaji vovoha vala. **10** Muhilu
uvikiwi ndava ya vevikita ukemi na vagosi vevikita ukemi
vene kwa vene, vevigulisa vandu, vaudese na vevilapa
udese amala vovoha vangalanda mawuliwu gachakaka.
11 Mawuliwu aga gihuma mu Lilovi la Bwina genipewili na
Chapanga muni niyikokosayi. Lilovi la Bwina lenili lihuma
kwa Chapanga mweavi na ukulu na mweilumbiwa magono
goha. **12** Nikumsengusa Bambu witu Yesu Kilisitu mwenipelili
makakala ndava ya lihengu langu. Nisengula ndava ya
kunilola nene kuvya msadikika, anihagwili nimuhengela. **13**
Hati peatumbwili pala namng'ahili na kumliga na kumvevesa,
nambu Chapanga anihengili lipyana, ndava muni navili lepi
na sadika kwakona, ndi namanyili lepi chenikita. **14** Nambu
Bambu witu anipelili ubwina waki kwa umahele, anipelili
sadika na uganu wetivili nawu mukuwungana na Kilisitu
Yesu. **15** Majovo aga ndi gachakaka, na kangi uganikiwa
kuyidakiwa, Kilisitu Yesu abwelili pamulima kuvasangula
vevakumbudila Chapanga. Na nene ndi mbudanu kuliku
venavo voha, **16** nambu Chapanga anihengili lipyana. Muni
nene mwenavili nikumbudila Chapanga kuliku voha, Kilisitu
Yesu alangisa ukangamala waki wangali mwishu muni
kandahi nivya luhumu kwa vala vevakumsadika na kupokela
wumi wa magono goha wangali mwishu. **(aiōnios g166)** **17**
Kwaki mwene mweavi Nkosi wa magono goha, mwangafwa,
mwangaloleka na mweavili Chapanga mwene, kwaki kuvya
kutopeswa na ukulu magono goha gangali mwishu! Ena.
(aiōn g165) **18** Mwana vangu Timoti, nikugotolela lilagizu lenili
kulandana na malovi ga ulota gegajoviki kadeni ndava yaku.
Gatumila malovi ago gavyai vindu vya kukomenela ngondo
bwina, **19** na uvyayi na mtima wa kukumbuka kukita gabwina.
Vandu vangi nakuyuwanila maholo gavi ndi vakahalibisa
sadika yavi. **20** Pagati yavi vavili Humenayo na Alekizanda,
ndi nivatovili kwa kuvagotola mu mawoko ga Setani, muni
vawuliwayi vakotoka kumliga Chapanga.

2 Kutumbula hoti mumjovela Chapanga chemwigana,
mumyupa Chapanga, muvayupila vandu vangi na
mumsengusa Chapanga ndava ya vandu voha. **2** Muyupa
ndava ya vankosi na vandu voha vevana uhotola, muni
mtama matamilu changali kulyunga na uteke pamonga
na luhala lwa Chapanga na matendu gabwina. **3** Lijambu
lenili labwina na lakumganisa Chapanga msangula witu,
4 mweigana vandu voha vasanguliwayi na vaumanya
uchakaka. **5** Muni avili Chapanga mmonga, na mewa
avili mmonga mweakuvatepulanisa vandu na Chapanga,
mundu mwenuyo ndi Kilisitu Yesu, **6** mweajiwusili mwene
kuvasangula vandu voha. Wenuwu wavi ulangisu, lukumbi
lwabwina pawahikili, kuvya Chapanga igana kuvasangula
vandu voha. **7** Ndava yeniyo nene natumwili kuvya namtumu
na muwula wa vandu vangali Vayawudi, niukokosa ujumbi
wa sadika na uchakaka. Nijova chakaka, lepi udese! **8** Ndi
popoha pemwikonganeka kuyupa Chapanga nigana vagosi
vayupayi, vagosi vevajiwusili kujivika chakaka kwa Chapanga
na vevihotola kukwesa mawoko gavi changali ligoga amala
ndindani. **9** Mewawa, nikuvagana vadala vangolongondi na
kuwala nyula za utopesa lepi ndava ya kujinyambisa lepi kwa
mitindu ya kukangasa kutiva mayunju, amala kujinyambisa
kwa vindu vyabwina, lulu amala nyula za mashonga
gamahele, **10** nambu kujinyambisa kwavi kuganikiwa
kuvya mumatendu gabwina ngati chayikuvagana vadala
vevakumyidakila Chapanga. **11** Vadala viganikiwa kutama
nuu na utopesa lukumbi pevakujiwula lilovi la Chapanga. **12**
Nene nigana lepi mdala amuwula amala amlongosa mgosi,
iganikiwa kutama nuu. **13** Muni Adamu awumbiwi hoti, kangi
ndi Eva. **14** Ndi lepi Adamu mweakongiwi, nambu mdala
mweakongiwi na kudenya mhilu wa Chapanga. **15** Nambu
vadala yati viveleka bwina ngati vasindimili musadika na
uganu na ungolongondi.

3 Lilovi lenili ndi chakaka, mundu mweigana kuvya
chilongosi mumsambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu,
mwenuyo inogela lihengu labwina. **2** Hinu ndi, chilongosi wa
msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu iganikiwa kuvya
mundu angalaumiwa, iganikiwa avyai na mdala mmonga ndu,
avyai na luhala lwabwina, mweakujilongosa na mweitopeswa
avyai mweigana vayehe na mweamanyili kuwula. **3** Akotoka
kugala kangi akotoka kuvya na ngondo, avya mngolongondi
mweigana uteke, akotoka kuvya mweigana mashonga. **4**
Iganikiwa kuvya mundu mweilongosa nyumba yaki bwina,
na kuvawula vana vaki vavyai na utopesa woha. **5** Muni
ngati mundu nakuhotola kulongosa nyumba yaki bwina,
ihotola wuli kuliyangalila msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu ndi vandu va Chapanga? **6** Yiganikiwa angakangala
musadika muni akotoka kumeka na kuhamuliwa ngati
chehamuliwi Setani. **7** Mewa iganikiwa kuvya mundu mwakitili
gabwina pagati ya vandu vevavili kuvala ya msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu, muni akotoka kulungamiwa
na kugwa mulikoka la Setani. **8** Vatangatila msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu viganikiwa mewa kuvya vandu
vevikita gabwina, vavyai vandu lujovo lumonga, vakotoka
kunywa divayi neju amala vevigana mashonga neju. **9**
Niganikiwa kukamulana neju na uchakaka weufiyiki wa
sadika kwa mtima wewikumbuka kuhenga mambu gabwina.
10 Yiganikiwa valingiwa hoti, na ngati viloleka vihotola, ndi
vakita lihengu lenilo. **11** Vadala vavi mewa viganikiwa kuvya
vandu vana mwenendu wabwina, vakotoka kuvya vevijova
vangi, vavyai vabwina na vevisadikika mu mambu goha. **12**
Mtangatila wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
iganikiwa kuvya na mdala mmonga ndu, na mweihotola
kulongosa bwina vana vaki na nyumba yaki. **13** Muni
vatangatila vevihenga lihengu lavi bwina, yati vakuvajova
bwina, na vihotola kujova bwina changali kuyogopa ndava ya
sadika yavi mukuwungana na Kilisitu Yesu. **14** Nikuyandikila
balua iyi ndava nivii papipi kubwela kwako. **15** Nambu
nikakavila, ndi balua iyi yati yikuvamanyisa chatiganikiwa
kuvya munyumba ya Chapanga, ndi msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu. Vandu avo ndi lipanda na mkingisa
wa chakaka na ndi vandu va Chapanga mweavimumi. **16**
Kawaka wogoyi wowoha ndava ya ukulu wa mfiyu wa sadika.
Awonikini muliumbu la umundu, amanyiswi na Mpungu kuvya
mbwina, awonikini na mtumu wa kunani kwa Chapanga,
akokwisi pagati ya vandu va pamulima, asadikiwi pamulima
akatoliwa kunani muukulu.

4 Mpungu msopi ijova hotohoto kuvya magono gamwishu
vandu vangi yati vakuyileka kutali sadika, yati
vakuuyidakila mpungu ukonganu na kulanda mawuliwu ga
mizuka. **2** Mawuliwu ngati ago gidandaswa na vandu vaudese
vahomela, ndi mtima wavi wa kukumbuka kuhenga gabwina
ufwili uvili ngati utinyiswi na lyuma la motu. **3** Vandu venavo
ndi viwula kuvya ndi kubuda kugega na kulya vyakulya
nunuyu. Nambu Chapanga awumbili vyakulya vyenivyo, muni
vala vevavili vasadika na vevibwela kuumanya uchakaka,
vakotoka kutumila kwa kusengusa Chapanga. **4** Chindu
chochoha cheawumbili Chapanga ndi chabwina, kawaka
chechiganikiwa kubelelewa, ndi vyoha vipokelewa kwa
kumsengusa Chapanga, **5** Ndava muni lilovi la Chapanga na
kumuyupa Chapanga chikita chindu chenicho chiyidikiwa kwa
Chapanga. **6** Ngati ukavadandaulila vandu voha malagizu
ago, wivya wamuhengaji wabwina wa Kilisitu Yesu, na yati
mwiyendelela kukula musadika kwa malovi ga sadika na
mawuliwu gachakaka geugalandili. **7** Nambu bela luhumu
za kadeni zezivi lepi za Chapanga zangalimana, jiyovalesa
wumi wa kumuyupa Chapanga. **8** Kujigolosa kwa higa
gana utangatila waki, nambu gachimtima gana utangatila
uvaha, muni gakutipela huvalila la wumi muwumi wa hinu
na wewibwela. **9** Lilovi lenili ndi la chakaka na liganikiwa
kuyidakilwa na kusadikika neju. **10** Tete tikangamala na
kukita lihengu kwa makakala muni, timvikili huvalila yitu
Chapanga mweavili wumi wa msangula wa vandu voha,
neju vala vevakumsadika. **11** Vapela malagizu ago na
mawuliwu ago. **12** Kotoka kuyidakila kuveveswa na mundu
yoyoha ndava muni veve wamsongolo, nambu kangamala
uvya luhumu wa vevisadika, mukujova kwaku, mwenendu
waku, uganu sadika na wumi wabwina. **13** Hengela lukumbi
lwaku na kukangamala kwaku kujiwula Mayandiku Gamsopi,
kukokosa na kuwula, mbaka penibwela. **14** Kotoka kuleka
kutumila njombi ya Mpungu Msopi wa Kilisitu mugati yaku
cheupewili kwa malovi ga vamlota va Chapanga na kwa
kuvikiwa mawoko na vagogo. **15** Holalela neju ndava ya ago
na ujiwusa wamwene mulihengu lenilo, muni kuyendelela
kwaku kulolekana na vandu voha. **16** Jiyangalila wamwene
cheutama na ndava ya gala geukugawula. Yendelela kukita
ago, muni ukakita chenicho, yati ukujisangula wamwene na
vala vevakuyuwanila.

5 Koto kumuhakalila gogo, ndi mlapisa ngati cheyivya kwa
dadi vaku. Vahengela vasongolo ngati valongo vaku, **2**
Muvahengela vadala vagogo ngati nyina vaku, na vasikana
ngati valumbu vaku, kwa uganu woha. **3** Vatangatila valipwela
vangali mundu wa kuvangatila vevavili valipwela chakaka.
4 Nambu ngati lipwela ana vana amala vajukulu, venavo
viganikiwa kujiwula gakukita gala gegiganikiwa kuhengewa

na vandu vevakumyumpa Chapanga viganikiwa kukita kwa
valongo vavi vene na ndi kuvalipa vadadi na vanyina vavi
na vagogo vavi, muni ndi lijambu la kuganisa palongolo
ya Chapanga. 5 Mdala lipwela chakaka, angali mundu
wa kumtangatila, mweavikili huvalila kwa Chapanga na
kuyendelela kumuyupa utangatila muhi na kilu. 6 Nambu
lipwela mwaitama wumi wa manogelu, mwenuyo amali kufwa
pamonga akona wumi. 7 Vapela vandu malagizu aga, muni
mundu yoyoha akotoka kuvawona vanamabudilu. 8 Nambu
ngati mundu akuvatunza lepi valongo vaki, neju vala va
kunyumba yaki, ndi mundu mwenuyo ayibelili sadika yaki, na
ndi muhakau neju kuliku mundu mwangasadika. 9 Kotoka
kumyandika muchitabu cha mahina ga valipwela, lipwela
yoyoha mwangahikisa miyaka sitini. Kangi avya agegiwi mala
yimonga ndu, 10 na avya na matendu gabwina, mwavalelili
vana vaki bwina, mweakuvakalibisa vayehe munyumba
yaki, mwavasambisi magendelu vandu va Chapanga,
mwavatangatili vandu vanamang'ahiso, na mwajiwusili kukita
mambu ga kila namuna. 11 Muchitabu chenicho koto
kuvayandikisa mahina ga valipwela vasikana, muni mnogo
wavi wa higa ukavya na makakala neju yati vigana kugegewa
kuliku kujiwusa kwa Kilisitu, 12 na kulolekana kukosa
usadikika ndava ya lilagizu la kumuhengela Chapanga
levavikili pakumbula. 13 Valipwela ngati venavo viyagisa
lukumbi na kugendagenda nyumba yimonga na yingi na
vivya vandu veviheha na kujiyingisa mu mambu ga vandu
vangi, na kujova mambu gangavya gavi. 14 Hinu ndi
nigana valipwela vasikana vagegewa, na kuveleka vana na
kuyangalila nyumba zavi muni likoko likoto kupata fwasi ya
kujova mambu gahakau ndava yitu. 15 Muni valipwela vangi
vamali kuyagila na kumlanda Setani. 16 Nambu ngati mau
mkilisitu avi na valipwela mu lukolo lwaki, mwene iganikiwa
kuvayangalila ndi lepi kuvalekela lihengu lenilo msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu, muni msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu vakuvatuza vangi vevasigalili. 17
Vagogo vavilongosa bwina msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu viganikiwa kutopeswa na kupewa bwina luhuna,
neju vala vevihenga lihengu cha kukangamala kukokosa na
kuwula. 18 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Kotoka kukunga
ng'ombi mlomo peyihenga lihengu la kuwulula mabenu,” Ndi
kangi “Muhenga lihengu iganikiwa kupewa luhuna lwaki.” 19
Kotoka kuyidakila matakilu gegakuvavala gogo mwevavili
chilongosi mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
mbaka kuvya na vandu gevajovili vavili amala vadatu.
20 Vala vevakumbudila Chapanga vavahakalila pavandu,
muni vangi vayogopa mewa. 21 Nikulagiza palongolo ya
Chapanga, na palongolo ya Kilisitu Yesu na palongolo ya
vamtumu va Chapanga, kugalanda malagizu ago changaleka
hati limonga na ukita cheyiganikiwa changamlola mundu
kumihu. 22 Kotoka kuyumbatika kumvikila mundu yoyoha
mawoko ndava ya kumhengela Bambu. Kotoka kujiyingisa
mukumbudila Chapanga na vandu vangi, jivika mukunyamba.
23 Kotoka kunywa manji ndu, ndi unywa divayi padebe
ndava ya lilemi laku, muni ulwala pamahele. 24 Kumbudila
Chapanga kwa vangi kwiloleka hotohoto hati kwakona
lukumbi lwa kuhamuliwa, nambu kumbudila Chapanga
kwa vangi kwilolekana kandahi pevihamuliwa. 25 Mewawa
matendu gabwina gilolekana njwe, na hati gala gangalolekana
waka nakuhotoleka kufiyika.

6 Vavanda voha viganikiwa kuvatopesa neju vakulu vavi
muni kukoto kuvya na vandu vevakuliliga liina la Chapanga
na mawuliwu gitu. 2 Vavanda ndi vakulu vavi ndi vakilisitu
vakoto kuvavevesa muni ndi valongo vavi mu Kilisitu.
Pahala paki, viganikiwa hati kuvahengela bwina neju, muni
venavo vipata chiyonjokesu chivaha kuhuma mulihengu
levikita vavanda avo, ndava muni vasadika vevakuvagana.
Uganikiwa kuwula na kukokosa mambu aga. 3 Mundu yoyoha
mweiwula chimumbele na mambu aga, na mwangayidakila
malovi ga chakaka ga Bambu witu Yesu Kilisitu na mawuliwu
ga kutama mukumganisa Chapanga, 4 mwenuyo amemili
kumeka na ndi amanyi lepi chindu chochoha. Ndi mundu
mweigana ndindani na kutovana kwa malovi gawaka, na
chenicho chileta wihu na ngondo na maligu na mnogo
uhakau, 5 na ndindani zangali mwishu kuhuma kwa
vandu vangali luhala, na vangali uchakaka kangi. Viholalela
kumhengela Chapanga ndi njila ya kupata vindu vyamahele.
6 Chakaka kumhengela Chapanga yikumkita mundu avya na
vindu vyamahele neju, ngati ikola na vindu vyeavili navyu. 7
Muni taletili lepi chindu chochoha pamulima apa, mewa tivya
nakutola chindu chochoha. 8 Hunu ndi, ngati tivii na chakulya
na nyula, genago gakutikola. 9 Nambu vala vevigana
kuvya na vindu vyamahele vigwa mukulingiwa, na kuyonjwa
mulikoka la mnogo wamahele wa chiyimu, weukuvahuta
mbaka mukuhakala na kuhalabika. 10 Muni kugana neju
mashonga ndi kutumbula uhakau woha. Vandu vamahele
vinogela neju kupata mashonga hati kung'ahika kutali na
sadika, na kujihoma mumitima wavi kwa ungolongondi uvaha.
11 Nambu veve wamundu wa Chapanga, jivika kutali na
mambu ago. Londa kuvya mbwina palongolo ya Chapanga
na kutama wumi wa kumuhengela mwene mewawa uvya
na sadika na uganu na ulindila na ungolongondi. 12 Tova
ngondo yila yabwina ya sadika, muni upata njombi ya
wumi wa magono goha, muni genago ndi gawakemeliwi

na Chapanga, pewajovili wamwene ukumyidikila Kilisitu palongolo ya vandu vamahele. **(aiōnios g166)** **13** Palongolo ya Chapanga mweakuvipela vindu vyoha wumi, na palongolo ya Kilisitu Yesu mweavajovili vandu vangi mambu ga chakaka palongolo ya Ponsio Pilatu, **14** nikulagiza ukamula mihilu yaku na kuyilanda kwa uchakaka mbaka ligono lila la leiwuya Bambu witu Yesu Kilisitu. **15** Kuwuya kwaki kukitika lukumbi lwaluganikiwa waupangiwi na Chapanga mwene mweilumbiwa na mweilongosa, Nkosi wa vankosi, na Bambu wa mabambu. **16** Mwene ndu ihotola kutama magono goha gangali mwishu na ihotola kutama mu lumuli lwangahegelewa na mundu. Kawaka mundu mweamuwene amala mweihotola kumlola. Kwaki kuvya kutopeswa na uhotola wa magono goha gangali mwishu! Ena. **(aiōnios g166)** **17** Valagiza vandu vevavili na vindu vyamahele magono aga, vakotoka kumeka, vakotoka kuhuvalila vindu vyangahuvalila, ndi vamuhuvalila Chapanga, mweakutipela vindu vyoha tivisangalukila ngati mashonga. **(aiōn g165)** **18** Valagiza vakita gabwina, vavyai na vindu vyamahele mukukita gabwina, vavya na mtima wabwina muni vajitendekili kuvapela vangi vindu vyavi. **19** Mukukita chenicho yati vakujivikila mkingisa kwa kugotola vindu vyamahele muwumi weubwela ndi wumi wa chakaka ndi ngati mundu mweakujilundikila vindu vyamahele kwa wumi wa palongolo. **20** Timoti, vika bwina gala goha gewagotoliwi. Jivika kutali na majovesano ga pamulima na ng'omo ya chihomela ndava ya chila vandu vangi vakuchikemela “Umanya.” **21** Muni vandu vangi vimeka ndava ya kuvya na umanya wenuwo, na kuyagisa sadika. Nikuvaganila voha ubwina wa Chapanga!

2 Timoti

1 Nene Pauli, ndi Chapanga aganili nivya na mtumi wa
Kilisitu Yesu anitumili muni ndi niukokosa wumi wula
weatilagazili mukuwungana na Kilisitu Yesu, **2** nikuyandikila
veve Timoti mwana vangu mwenikuganili. Nikuvaganila
ubwina wa Chapanga na lipyana na sadika kuhuma kwa
Chapanga Dadi na Kilisitu Yesu Bambu witu. **3** Nikumsengusa
Chapanga mwanikumhengela kwa mtima weukulangisa
kuvya uvi lepi na kubuda ngati chevakitili vagogo vangu,
Nisengusa kila penikumbuka mukuyupa kwangu Chapanga
kilu na muhi. **4** Nikumbuka maholi gaku na ninogela neju
kukulola, muni nimemeswa luheku. **5** Niyimanyili sadika
yako ya chakaka, sadika yaavili nayu chitengula chaku Loisi,
na nyina waku Eunike. Nivi na uchakaka kuna na veve
uvili nayu. **6** Ndi mana nikukumbusa uikohakesa njombi ya
Chapanga yewapewili panakuvikili mawoko gangu. **7** Muni
mpungu wetipewili na Chapanga lepi ndava ya kutikita tivya
na wogoyi, lepi, ndi Mpungu waki weukutipela makakala na
uganu na kujilongosa mwene. **8** Hinu, kotoka kuvya na soni
kujova ndava ya Bambu witu, amala kotoka kuniwonela soni
nene namfungwa ndava yaki. Nambu uvyai mu mang'ahiso
ndava ya Lilovi la Bwina, na ndava ya makakala gewipewa
na Chapanga. **9** Mwene atisangwili na kutikemela tivya
tavandu vaki mwene, lepi ndava ya matendu gitu, ndi muni
ndava ya mota yaki. Tapewili ngati cheigana mwene na kwa
ubwina waki wa Yesu Kilisitu kwakona lukumbi, **(aiōnios g166)**
10 nambu hinu ubwina wa Chapanga ugubukuliwi kubwela
kwaki msangula witu Kilisitu Yesu. Adivalili makakala ga lifwa,
na kwa njila ya Lilovi la Bwina na akamanyisa wumi wangali
lifwa. **11** Chapanga anihagwili nivyai namtumi na muwula wa
kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina, **12** na ndava ya mambu
genago naviniswi neju. Nambu nakona nikangamala ndava
muni nimmanyili yula mwanimsadika, nivi na uchakaka yati
akuchiyangalila mbaka ligono lila leiwuya Kilisitu. **13** Kamula
kwa uchakaka mawuliwu gala genakuwulili na kusindimala
musadika na uganu witu uwo muwungana na Kilisitu Yesu. **14**
Kwa makakala ga Mpungu Msopi mweitama mumitima yitu,
kamula mambu goha gabwina ganakugotolili. **15** Umanyili
kuvya vandu voha va ku Asia vanilekili, pagati yavi ndi
Fugelo na Helimogene. **16** Bambu uvahengela lipyana vandu
va kaya ya Onesifolo, muni anikangamalisi mtima vamahele
panavili mchifungu ndi akolili lepi soni, **17** nambu pahikili ndu
ku Loma atumbwili kunilonda mbaka peaniweni. **18** Bambu
amuhengela lipyana la Chapanga ligono ilo la kuhamuliwa!
Na veve umanyili bwina gamahele geakitili ku Efeso.

2 Hinu veve wamwana vangu, uvya na makakala muubwina
wa Chapanga yetipata mukuwungana na Kilisitu Yesu. **2**
Tola mawuliwu gala gewayuwini nikokosa palongolo ya vandu
vamahele vevagawene, ugagotola kwa vandu vevisadikika,
vevihotola kuvawula vangi mewa. **3** Kangamala mukuviniswa
pamonga na tete ngati manjolinjoli mchakaka wa Kilisitu
Yesu. **4** Manjolinjoli peivya mungondo iyepa kukita lihengu
lelivala wumi wa kila ligono muni kumganisa mkulu wa
manjolinjoli. **5** Mjumbaji yoyoha nakuhotola kupewa njombi
changali kujumba kulanda malagizu ga mikinu. **6** Mlimaji
mwaihenga lihengu lelinonopa iganikiwa kupewa pahala pa
kutumbula pa mabenu. **7** Holalela genago genijova, muni
Bambu yati akuhotolesa umanya kila chindu. **8** Mkumbuka
Yesu Kilisitu mwayukiswi kuhuma mulifwa, mwavili mu lukolo
lwa Daudi, ngati chegijova Mayandiku ga Bwina genakokwisi,
9 ndi ndava ya kukokosa Lilovi la Bwina nene nikungiwa
minyololo ngati mundu muhakau. Nambu lilovi la Chapanga
likungiwa lepi minyololo. **10** Hinu ndi nisindimala mukila
chindu ndava ya vandu vevahaguliwi na Chapanga, muni
na vene vapata ugombozi kwa njila ya Yesu Kilisitu, na
vevileta ukulu wa magono goha gangali mwishu. **(aiōnios g166)** **11** Ujovo uwu ndi wachakaka, “Yikavyai tafwili pamonga
na mwene, ndi yati tivya mumi na mwene **12** Tisindimala,
Yati kulongosa na mwene, Tikambela, na mwene yati
akutibela. **13** Ngati nakuvya vasadikika, mwene isigalila
kuvya msadikika, muni nakuhotola kung'anamuka kwa gala
geajovili.” **14** Ndi, vakumbusa vandu vako mambu aga na
kuvahakalila palongolo ya Chapanga valeka ndindani ndava
ya malovi. Ndindani yeniyo nakuganikiwa ndi uvahalabisa
veviyuwana. **15** Kangamala kujilangisa kuvya uyidikiliwi na
Chapanga ngati muhenga lihengu mwangali soni mulihengu
laki na mweiwula chakaka ujumbi wa chakaka wa Chapanga.
16 Jivika patali na malovi gangaganikiwa gachihomela, muni
genago gakuvavika vandu vavyai patali na Chapanga. **17**
Mawuliwu ngati ago ndi ngati lilonda lelikula na lelilya higa.
Pagati ya vandu veviwula genago ndi Humenayo na Fileto.
18 Venava vayagili kutali na uchakaka, na kuyisopa sadika
ya vandu vangi muwogoyi kwa vijova vandu vevafwili vamali
kuyuka. **19** Nambu mkingisa weutimiliki wewavikiwi na
Chapanga usindimala, na panani yaki payandikwi malovi
“Bambu avamanyili vandu vevavili vaki” Na “Kila mwaijova
mwene ndi wa Bambu ndi aleka uhakau.” **20** Munyumba
yivaha gavili mankeve ga kila namuna gangi ga zahabu na
mashonga, gangi ga ludaka vingi vya mikongo, na vingi
vya lihengu la utopesa na hingi ndava ya lihengu la kila
ligono. **21** Hinu ngati mundu akujinyambisa kwa kujivika
patali na mambu gahakau, yati ivya chindu cha lihengu

lene, muni ahaguliwi ndava ya kumhengela Bambu waki na
ajitendekili kwa lihengu loloha la bwina. 22 Jivika patali na
mnogo wa usongolo, landa gegavi gabwina palongolo ya
Bambu na sadika na uganu na uteke, pamonga na vandu
voha vevakumuyupa Bambu kwa mtima wabwina. 23 Yepa
ndindani ya uhomela na chiyimu, umanyili kuvya ago gileta
ngondo. 24 Mtumisi wa Bambu akotoka kutovana. Iganikiwa
kuvya mngolongondi kwa vandu voha, muwula wabwina na
mweisindimala, 25 ndi mpoli peakuvahakalila vevakumbela,
pangi Chapanga akuvapela fwasi ya kuleka kwavi kumbudila
Chapanga, na kuumanya uchakaka. 26 Penapo luhala
lwavi yati lukuvawuyila kavili, vakalema mulikoka la Setani
mwavayonjwili na kuvakita vayidakila gala geigana mwene.

3 Mmanya kuvya magono ga mwishu yati kwivya na
mang'ahiso. 2 Muni vandu yati vakujiganisa vene,
vevana mnogo wa mashonga, vevimeka, vevakujilola,
vevakumliga Chapanga, vangavayuwanila vanyina na vadadi
vavi, vangasengusa na vahakau. 3 Yati vihumila vandu
vanga uganu mumtima na vanga lipyana na vakulukisaji,
vahutulu na vanaligoga, yati vibela chochoha chabwina, 4
yati vivya vevakuvang'anamukila vayavi na vana ndindani
na vevamemili umeka na vevigana mnogo wa vindu kuliku
kumgana Chapanga. 5 Cha kuvala yati viloleka ngati
vakumlumba Chapanga, nambu yati vagabela makakala
gaki. Jivika patali na vandu ngati venavo. 6 Vangi vihamba
munyumba za vandu na kuvakonga vadala vangolongondi
vevibudingana neju muni vavayuwanila vene. Vadala venavo
vakumbudila neju Chapanga na vamemili minogu yihaku
ya kila namuna, 7 vadala vevilinga kujiwula magono goha
nambu nakuhotola kuhikila umanya wenuo wa uchakaka. 8
Vandu venavo vakuubela uchakaka ngati Yane na Yambule
chevambelili Musa. Maholo ga vandu gayagili, na sadika ya
udese. 9 Nambu nakuhotola kuyendelela neju ndava muni
uyimu wavi yati ulolekana kwa vandu voha. Ndi chayavili
kwa Yane na Yamble. 10 Nambu veve, ugalandili mawuliwu
gangu, kutama kwangu, mambu genaganikiwi kuhenga
mukutama, sadika yangu, kukangamala kwangu, uganu
wangu, ulindila wangu, 11 mang'ahiso gangu na kuviniswa.
Ugamanyili mambu geganikolili Antiokia na Ikonio na Lusitila.
Nakangamili mang'ahiso gavaha, nambu Bambu anisangwili
mu mambu goha ago. 12 Kila mundu mweigana kutama
cha kumuyupa Chapanga mukuwungana na Kilisitu Yesu
ndi yiganikiwa ang'aiswa. 13 Vandu vahakau na vevijova
udese ndava yaki viyendelela kuvya vahakau, vakakonga
vandu vangi na vene vikongewa. 14 Nambu veve sindimala
muuchakaka weuwuliwi ukauyidakila neju. Uvamanyili vala
vevavili vawuliwa vaku, 15 ukumbuka kuhumila wana waku
ugamanyili Mayandiku Gamsopi ndi gegihotola kukupela
luhala lweluleta usangula mu njila ya kumsadika Kilisitu
Yesu. 16 Mayandiku Gamsopi goha gayandikwi kwa ulongosi
wa Chapanga ndi gabwina kwa kuwula uchakaka, kuhakalila,
kuvika bwina gegabudiwi, na kuvalongosa vandu vatama
kwa kumganisa Chapanga, 17 muni mundu mwakumhengela
Chapanga avya mweahotwiswi mukila lijambu na ajitendekela
neju kukita kila lihengu la bwina.

4 Nikulagiza palongolo ya Chapanga na Kilisitu Yesu
mwakuvahamula vandu vevavili mumi na vevafwili, na
ndava ibwela kulongosa ngati Nkosi, 2 kokosa Lilovi la
Bwina lukumbi vandu vigana amala vigana lepi, lukumbi
lweluganikiwa na lwangaganikiwa, ywanga, hakalila, na
kangamalisa vandu kwa kuwula kwa usindimala woha. 3
Yati lubwela lukumbi vandu nakuyuwanila mawuliwu ga
chakaka, ndi yati vilanda mnogo wavi vene kujilondela
vawula ago vevakuvajovela mambu gevigana kuyuwana
kwa mumakutu gavi gegituguta. 4 Yati vibela kuyuwana
uchakaka, yati ving'anamkila majovo ga udese. 5 Nambu
veve, uvya mihu mukila hali, sindimala mang'ahiso henga
lihengu la ukokosa wa Lilovi la Bwina, henga cheuganikiwa
mulihengu laku la kumhengela Chapanga. 6 Kwa upandi
wangu nene, nivili papipi kuwusiwa luteta na lukumbi lwa
kufwa kwangu kuhikili. 7 Nitovini ngondo bwina, nijumbili
mbaka mwishu wa kujumba kwangu, niyilindi sadika yangu.
8 Ndi hinu yisigalili ndu kupewa njombi ya uhotola ndi
Chapanga vavikili vala vandu vaki, ndi njombi Bambu,
mweihamula ngati cheyiganikiwa, yati akunipela ligono lila,
nambu lepi nene ndu, ndi na vala voha vevilolela kwa
uganu kuhumila kwaki. 9 Ukangamala kanyata kubwela kwa
nene. 10 Dema aganili mambu ga pamulima apa anilekili
na kuhamba Tesalonike. Kilesike ahambili Galatia na Tito
ahambili Dalimatia. (aiōn g165) 11 Ndi Luka mwene mweavili
apa pamonga na nene. Mtola Maluko umbwela nayu, muni
yati ihotola kunitangatila lihengu langu. 12 Namtumili Tukiko
ku Efeso kula. 13 Peubwela niletela likoti langu lenalekili
kwa Kalipo ku Tloa, niletela na hitabu na neju hila ya
chikumba. 14 Yula mweitengeneza vindu vya mashonga
gamahele liina laki Alekizanda anikitili uhakau wamahele,
Bambu Chapanga yati akumlipisa kulandana na matendu
gaki. 15 Jiyangalila nayu muni aubelili ujumbi witu kwa
ligoga neju. 16 Lukumbi penajikengelela mu libanji kawaka
mundu mwayimili upandi wangu, voha vanilekili. Chapanga
akotoka kuvavalangila kubuda uko! 17 Nambu Bambu atamili
pamonga na nene, anipelili makakala, na kuhotola kukokosa
ujumbi woha, vandu vangalikuvya Vayawudi vauyuwana,

kavili na sanguliwi kuhumua mulifwa ngati mumlomo wa
lihimba. **18** Bambu yati akunisangula mu mambu goha
gahakau, na kunitola mbaka muunkosi waki wa kunani.
Kwaki uvya ukulu magono goha gangali mwishu! Ena. **(aiōn**
g165) **19** Vajambusa Plisika na Akula, pamonga na vandu va
nyumba ya Onesifolo. **20** Elasito asigalili Kolinto na Tofimo
namlekili Mileto ndava muni avili na utamu. **21** Kita kanyata
kubwela kwakona lukumbi lwa mbepu. Ebulo, Pude, Lino na
Klaudia vakuvajambusa, mewawa valongo vangi voha. **22**
Bambu avya na veve mumpungu waku. Nikuvaganila ubwina
wa Chapanga mwavoha.

Tito

1 Nene Pauli, mtangatila wa Chapanga na mtumi wa Yesu
Kilisitu, nene nihaguliwi kutumwa kuyijenga sadika ya
vandu vevahaguliwi na Chapanga yeniyi na kuvalongosa
vaumanya na kutama wumi wa kumganisa Chapanga. **2**
Sadika yeniyi na umanya uwu vikutipela huvalila ya wumi wa
magono goha gangali mwishu. Chapanga alagazili kutipela
wumi hati kwakona mulima kuwumbwa. **(aiōnios g166)** **3**
Lukumbi lweluganikiwa pelwahikili. Akaligubukula muujumbi
waki. Nene nagotoliwi ujumbi wenuwo niukokosa kulandana
na malagizu ga Chapanga, Msangula witu. **4** Nikuyandikila
veve Tito, mwana vangu wa chakaka musadika yitu.
Nikuganila ubwina na sadika kuhuma kwa Dadi Chapanga,
na kwa Yesu Kilisitu, musangula witu. **5** Nakulekili ku Kilete
muni uvika bwina mambu gala gegavi gakona kuvya bwina,
na kuvahagula vagogo vilongosi va msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu mukila muji, ngati chenakulagazili, **6**
gogo chilongosi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
iganikiwa avya mundu mwangali kuhoka, mweana mdala
mmonga ndu, na vana vaki viganikiwa kuvya vevakumsadika
Kilisitu, vangali kuvya na matendu gahakau na vangayidakila.
7 Ndava muni gogo chilongosi wa msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu ndi myimila wa lihengu la Chapanga.
Iganikiwa kuvya mundu angahoka na angameka angali
ligoga amala chigaligali, angali luhonda angagana kupata
mashonga. **8** Avya mundu mweikalibisa vayehe na mweigana
mambu gabwina na avya mngolongondi na mweikita geigana
Chapanga na avya mweajiwusili neju kwa Chapanga na
mweihotola kujilongosa mwene. **9** Iganikiwa kukamula ujumbi
wula weusadikiwa ngati chauwuliwa. Ndi cheihotola kuvapela
vangi mtima kwa mawuliwu gegavi gachakaka na kuvahotola
kugafiyula mabudilu ga vala vevakugabela mawuliwu ago. **10**
Muni vavi vandu vamahele, neju vala vevihuma muchikundi
cha Vayawudi ndi vevabwelili vevamsadika Kilisitu, ndi
vanang'omo, na vakuvabudisa vangi kwa uyimu wavi. **11**
Ndi yiganikiwa kugagunisa malovi gavi, muni vakuvakita
vandu vakotoka kuyuwangana mutamilu yamahele na
kuvawula mambu gangaganikiwa kuwuliwa, vikita chenicho
ndava ya mnogo uhakau wa kupata chiyonjokesu cha
mashonga. **12** Hati mmonga wavi wa vamlota vave ndi
mewa Mkilete, ajovili, “Vakilete vijova udese magono goha,
ngati hinyama hihakau, vahutulu na vakata!” **13** Mambu
ago geajovili ndi gachakaka, ndi uganikiwa uvaywangila
neju, muni vahotola kuyima chakukangamala musadika
ya chakaka. **14** Vavawula kuleka kuyuwanila miluhumu ya
Vayawudi yangali chindu amala mihilu yeyihuma kwa vandu
vevabeli uchakaka. **15** Chindu chochoha chanyambiswi
kwa vandu vevanyambiswi palongolo ya Chapanga, nambu
kawaka chochoha chechinyambiswi kwa vandu vahakau
na vangamsadika Chapanga, muni maholo na mtima wavi
wa kukumbuka kukita gabwina amala uhakau uhalibiki. **16**
Vandu ngati avo vijova kuvya vammanyili Chapanga, nambu
kwa matendu gavi vakumbela. Vandu veviyomesa neju na
viyuwana lepi la mundu, vihotola lepi kuhenga lihengu loloha
la bwina.

2 Nambu veve uganikiwa kukokosa mawuliwu gachakaka. **2**
Vajovela vagogo kuvya viganikiwa vayihotola mitima yavi,
vavya veviyuwanilwa na vandu na vangolongondi, viganikiwa
vavyai na sadika ya chakaka, uganu na kusindimala. **3**
Mewawa vajovela vadala vagogo vatama wumi wa kumganisa
Chapanga, vakotoka kuvya vevikomanesa vandu amala
vavanda va divayi. Viganikiwa kuwula mambu gabwina,
4 muni vavawula vanyina vasikana kuvagana vangwana
vavi na vana vavi, **5** vavya vevakuhotola mitima yavi
na vanyambi, valola bwina mambu ga panyumba, na
vavayidakila vangwana vavi, muni ujumbi wa Chapanga ukoto
kuveveswa. **6** Mewawa, mvajovela vasongolo vayihotola
mitima yavi. **7** Mu mambu goha wamwene uganikiwa kuvya
luhumu lwa kukita matendu gabwina. Mumawuliwu gaku
ulangisa wamwene ukugasadika na kugalanda. **8** Malovi
gaku gakotoka kuvya na mabudilu gogoha muni makoko gaku
gakola soni na vakotoka kuvya na chindu chochoha chihakau
chakujova kutivala tete. **9** Vavanda viganikiwa kuvayidakila
vakulu vavi na kuvaganisa kwa mambu goha. Vakotoka
kujovesana nawu, **10** amala kuyiva vindu vyavi. Pahala
paki viganikiwa kulangisa kuvya vabwina na vakusadikiwa
magono goha, muni vakita mawuliwu ga Chapanga gabwina,
msangula witu mukila njila. **11** Muni ubwina wa Chapanga wa
kuvasangula vandu voha ugubukuliwi. **12** Ubwina wenuwo
wa Chapanga ukutiwula kuleka mambu gangamganisa
Chapanga na mnogo woha uhakau wa pamulima, tivya na
uhotola wa kuyitohola mitima, na kutama bwina palongolo ya
Chapanga pamulima uwu weukumbudila Chapanga, **(aiōn
g165)** **13** petilindila ligono lila la luheku lukulu yati tihuvalila
yetilindila, penapo peuhumila Ukulu wa Chapanga Mkulu
na Msangula witu Yesu Kilisitu. **14** Mwene Kilisitu ajiwusili
mwene ndava yitu muni atigombola kuhuma mu uhakau
woha na kutikita tivya tavandu vaki mwene vamsopi, vandu
vevigana kukita gabwina. **15** Hinu, wula mambu genago na
kutumila uhotola waku woha kuvakangamalisa mitima na
kuvahakalila. Na mundu yoyoha na akotoka kukuvevesa.

3 Vakumbusa vandu kuvya ngolongondi palongolo ya
vankosi na vanauhotola, kuvayidakila na kujitendekela
mukukita mambu goha gabwina. **2** Vajovela vakotoka kumliga
mundu yoyoha, ndi vatama kwa uteke na kuyuwanilana,
vavya ngolongondi kwa kila mundu. **3** Muni, lukumbi
lumonga tete tavili vayimu, na tangayidakila na vabudaji.
Tavili vavanda va mnogo na kugana kujisangalusa neju
tavete. Tatamili chauhakau na wihu, vandu vatiganili lepi
na tete tavaganili lepi. **4** Nambu pewagubukuliwi ubwina
na uganu wa Chapanga msangula witu, **5** atisangwili lepi
ndava ya lijambu loloha labwina letakitili, muni ndava ya
lipyana laki. Atisanjili kumbudila kwitu Chapanga, akutikita
tivelekewa mupya na kutipela wumi wamupya kwa njila
ya Mpungu Msopi. **6** Chapanga atiyitili tete kwa ubwina
waki Mpungu Msopi kwa njila ya Yesu Kilisitu, Msangula
witu, **7** muni kwa ubwina waki utiyidakiwa palongolo ya
Chapanga kuvya tavabwina na kuupokela wumi wa magono
goha gangali mwishu wehuvalila. **(aiōnios g166)** **8** Lijambu
lenili ndi la chakaka. Nikugana ulijova kwa makakala, muni
vala voha vevakumsadika Chapanga vakasindimala kukita
gabwina. Mambu aga gana yati gakuvatangatila vandu
voha. **9** Nambu jivika kutali na ndindani ya chihimu na
kugamanya mahina gamahele kuvala viveleku, na ngondo
na kujovesana ndava ya mhilu. Mambu genago kawaka
chiyonjokesu chochoha kwa Chapanga na gangali mana.
10 Mundu mweikulukisa mpechenganu, mhakalila mala ya
yimonga na yavili, akayendelela kukita chenicho lekana
nayu. **11** Umanyili kuvya mundu ngati mwenuyo avili
kutali na Chapanga, kangi ndi muhakau na uhakau waki
wenuo ulangisa kuvya akumbudila Chapanga. **12** Penapo
penikumtuma Alitema amala Tukiko kwaku, kita kanyata
kubwela Nikopoli unilola, muni niamwili kutama kwenuko
lukumbi lwa mbepu. **13** Kangamala kumtangatila Zena,
mundu mweamanyili malagizu na Apolo, vakotoka kukosa
chindu chochoha chevigana pevivya mulugendu lwavi. **14**
Na vandu vitu viganikiwa kuhenga lihengu labwina muni
vahotola kuvatangatila vandu vanamaganu gegiganikiwa
magono goha, valeka kutama wumi wangali kutangatila
vangi. **15** Vandu voha vevavili na nene vakukujambusa.
Tijambusila vankozi vitu musadika vevakumsadika Kilisitu.
Nikuvaganila ubwina wa Chapanga.

Filimoni

1 Nene Pauli, mkungiwa ndava ya kumuhengela Yesu
Kilisitu, pamonga na Timoti mlongo witu, tikuyandikila
veve Filimoni, muhenga lihengu muyitu na nkozi muyitu
mwatikuganili, **2** na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
vevikonganeka munyumba yaku, pamonga na mlumbu witu
Afia, na manjolinjoli muyitu Alikipo. **3** Tikuvaganila uteke
na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na Bambu
witu Yesu Kilisitu. **4** Lukumbi lwoha penimyupa Chapanga,
nikukumbuka veve Filimoni na kumsengusa Chapanga, **5**
muni niyuwana chauyimili musadika kwa Bambu witu Yesu
na uganu kwa vandu voha va Chapanga. **6** Niyupa, kuvya
kwinu musadika pamonga na veve, ukukita umanya kila
chindu chabwina chetivili nachu mukuwungana na Bambu
witu Kilisitu. **7** Mlongo, uganu waku uletili luheku luvaha na
kukangamalisa mtima neju! Na veve usangalwisi mitima ya
vandu va Chapanga. **8** Nene namlongo waku mukuwunga
na Kilisitu nganihotwili kukulagiza changali wogohi ukita
chauganikiwa kukita. **9** Nambu ndava ya uganu, mbanga
nikuyupe. Nikita chenichi pamonga nene Pauli mwanivii
nagogo, na hinu mkungiwa ndava ya kumhengela Kilisitu
Yesu. **10** Hinu, nina luyupu kwaku kumvala Onesimo mweavili
mwana vangu kwa kuwungana na Kilisitu. Muni navili dadi
waki wa chimpungu petavili mchifungu. **11** Pakutumbula apo
avili lepi na lihengu kwaku nambu hinu ana lihengu kwa veve
na nene mewa. **12** Hinu nikumuwuyisa kwaku, pamonga
nene nikumgana neju. **13** Nigana atama na nene apa
anitangatila pahala paku veve, lukumbi penivili mchifungu
ndava ya kukokosa Lilovi la Bwina. **14** Nikita lepi chindu
chochoha changali kuyidakila veve. Naganili veve ubwela
kwa kugana kwaku na lepi kwa kung'ang'aniswa. **15** Pangi
Onesimo awukili kwaku lukumbi lutali, muni uhotola kavili
kuvya na veve magono goha. **(aiōnios g166)** **16** Hinu mwene
mvanda lepi kavili nambu mbwina kuliku mvanda. Mwene
hinu ndi mlongo witu mganu. Ndi mbwina kwa nene na
kwaku yati ivya mbwina neju, muni mwene ndi mundu ngati
tete na mlongo witu mukuwungana na Bambu. **17** Nambu,
ukuniwona nene namuhenga lihengu muyaku hinu ndi
mpokela Onesimo ngati ukunipokela nene. **18** Ngati akubudili
chindu, amala atolili chindu chaku, nene yati nikuwuyisila. **19**
Nene Pauli nikuyandikila kwa chiwoko changu namwene
yati nikulipa. Kangi nigana lepi nikukumbusa kuvya veve
una chindu cheuganikiwa kuniwuyisila ndi wumi waku. **20**
Hinu mlongo wangu, nikitila lijambu lenilo ndava ya Bambu,
lisangalusa mtima wangu, ngati mlongo mukuwungana na
Kilisitu. **21** Niyandika kuni nihuvalila kuvya yati wiyidakila
luyupu lwangu, kavili nimanyili kuvya yati ukita hati neju
ya ago genikuyupa. **22** Pamonga na aga, nitendelekela
chumba cha kugona, muni mukuyupa kwinu Chapanga, yati
akuniwuyisa kavili kwinu. **23** Epafla, mweakungiwi pamonga
na nene ndava ya kumhengela Kilisitu Yesu, akukujambusa.
24 Mewawa Maluko na Alistako na Dema na Luka, vahenga
lihengu vayangu, vakuvajambusa. **25** Nikuvaganila mwavoha
nyenye ubwina wa Bambu witu Yesu Kilisitu.

Vaebulania

1 Penapo kadeni Chapanga ajovili na vagogo vitu pamahele
munjila ya vamlota va Chapanga na kwa namuna
ndalindali. **2** Nambu magono aga ga mwishu, ajovili na tete
munjila ya Mwana waki. Chapanga ndi mweapelili vindu
vyoha kuvya vyaki, mewa ndi yuyoyo mweawumbili mulima
woha. **(aiōn g165)** **3** Mwene ndi atilangasili ukulu wa Chapanga,
na luhumu chakaka lwa Chapanga. Mwene ikamulila mulima
kwa lilovi laki lelivi na makakala. Peamali lihengu la kuvakita
vandu vahuma mukubumdila Chapanga kwavi, atamili kunani
kwa Chapanga muchiwoko cha kulyelela wa Chapanga
Mkulu. **4** Mwana ndi mkulu neju kuliku vamitumu va kunani
kwa Chapanga, ndava muni apewili liina likulu na Chapanga
kuliku mahina gavi. **5** Ndava muni Chapanga amjovili lepi
katu hati mmonga wa vamitumu vaki va kunani, "Veve ndi
Mwana vangu, nene lelu nivii Dadi waku." Mewa ajovili lepi
mtumu yeyoha, "Nene yati nivya Dadi waki, namwene yati
ivya Mwana vangu." **6** Nambu Chapanga peamtumili Mwana
waki, mvelekewa wa kutumbula pamulima ajovili, "Vamitumu
voha va Chapanga na vamgundamila." **7** Nambu Mayandiku
Gamsopi yiyandikwi kuvya mundu ijova malovi kuvavala
vamitumu va kunani kwa Chapanga, "Chapanga avahengili
vamitumu vaki kuvya mpungu, na vanalihengu vaki ndimi za
motu." **8** Nambu kumvala Mwana, Chapanga ajovili, "Unkosi
waku veve mewawa ndi mweuvili Chapanga yati wilongosa
magono na magono goha gangali mwishu! Veve wilongosa
vandu vaku kwa njila ya kumganisa Chapanga. **(aiōn g165)** **9**
Veve wigana mambu gegavi gabwina palongolo ya Chapanga
na kugayomela gahakau. Ndi muni Chapanga, Chapanga
waku akuhagwili na kukusopa mahuta ga luheku, na kukupela
utopesa uvaha kuliku vayaku voha." **10** Mewawa Chapanga
ajovili, "Veve Bambu penapo pakutumbula wawumbili mulima
woha, kwa mawoko gaku wawumbili kunani kwa Chapanga.
11 Zenizo yati zimalika, nambu veve yati usigalila magono
goha, zoha yati zilala ngati nyula. **12** Yati ukuzihinyana ngati
likoti, na zene yati zing'anamuswa ngati nyula. Nambu veve
ndi yulayula magono goha, na wumi waku wivya lepi na
mwishu." **13** Chapanga katu, amjovili lepi mtumu wa kunani
yeyoha, "Tamaa ulongosa na nene, mbaka nivavika makoko
vaku pahi ngati chigoda cha kuvikila magendelu?" **14** Wu,
vamitumu va kunani kwa Chapanga ndi vayani? Hinu vene
ndi mpungu weukumuhengela Chapanga na vevitumwa
nayu ndava ya kuvatangatila vandu vevipokela usangula.

2 Ndava yeniyo yikutigana neju kugakamula neju uchakaka
wetiuyuwini, muni tikotoka kuyaga. **2** Ujumbi wula
wewajoviwi na vamitumu va kunani kwa Chapanga walolikini
kuvya chakaka, hati mundu yeyoha mweaulandili lepi amala
kuyidakila abuniwi ngati cheyaganikiwi. **3** Tete tihotola wuli
kulama ngati tikuusadika lepi usangula mkulu ngati uwu? Hoti
Bambu ajovili usangula uwu, kangi vala vevauyuwini chakaka.
4 Mewawa Chapanga alangisi kuvya chakaka kwa kukita
ulangisu ndalindali ya makangaso na gachinamtiti mu njila ya
Mpungu Msopi kwa kuvapela vandu hipanji ngati cheaganili
mwene. **5** Chapanga avavikili lepi vamitumu kulongosa
mulima weubwela, ndi mulima wula wetikuulongelela malovi
gaki. **6** Nambu mu Mayandiku Gamsopi pandu pangi
gijova kuvya, "Wu, mundu ndi yani hati umuhololelayi? Wu,
Mwana wa mundu ndi yani hati umyangalila? **7** Umhengili
kuvya mdebe pahi ya vamitumu va kunani kwa Chapanga,
umuwaliki njingwa na ukulu na utopesa. **8** Na veve uvikili
vindu vyoha pahi ya magendelu gaki" Yijovekana kuvya
Chapanga amukitili kuvya chilongosi panani ya vindu vyoha
ndi changali kuleka hati chindu chimonga. Pamonga hinu
naha tilola lepi kuvya apewili uhotola panani ya vindu vyoha.
9 Nambu tikumlola Yesu mweavikiwi palukumbi kuvya pandu
padebe kuliku vamitumu va kunani kwa Chapanga, muni
kwa ubwina wa Chapanga afwayi ndava ya vandu voha. Na
hinu tikumlola awalikwi njwinga ya ukulu na utopesa kwa
lifwa leang'aikili. **10** Ndava ya kuvaleta vana vamahele mu
ukulu waki, yamganisi Chapanga mweiwumba na kuyunga
vindu vyoha amkamilisa Yesu Kilisitu mu njila ya mang'ahiso.
Ndava Yesu ndi chilongosi mkulu wa usangula. **11** Mwene
avanyambisa vandu vevakumbudila Chapanga, mwene na
vala vevinyambiswa, voha vivya na Dadi mmonga. Ndava
yeniyo Yesu ikola lepi soni kuvakemela vandu avo valongo
vaki. **12** Cheijova kwa Chapanga, "Veve Chapanga yati
nikulikokosa liina laku kwa valongo vangu, yati nikuyimbila
lunyimbu lwa kukulumba pagati ya mngonganu wavi." **13**
Mewawa ijova, "Yati nikumvikila huvalila Chapanga." Na
kangi ijova, "Nene nivii penapa pamonga na vana veanipeli
Chapanga vavyai vana vangu." **14** Hinu, ndava muni vana
avo ndi vandu vevavi na higa na ngasi, mewawa Yesu abwelili
muni avyai ngati vene akahanganila muumundu wavi. Akitili
chenicho muni mu njila ya lifwa, amhotola Setani mweavili
na makakala ndava ya lifwa, **15** na mewa muni avalekekesa
vala vevavi vavanda muwumi wavi woha, ndava ya kuyogopa
lifwa. **16** Muni chakaka kuvya mwene abwelili lepi ndava ya
kuvatangatila vamitumu va kunani kwa Chapanga, nambu
kuvatangatila chiveleku cha Ibulahimu. **17** Ndi muni yamganili
abwela avyai ngati vandu vangi chevavili mukila chindu,
muni avyai Mteta Mkulu wavi mweavi msadikika na lipyana
mukumhengela Chapanga, muni kumbudila Chapanga kwa

vandu kulekekeswai. 18 Ndava mwene anga'aiswi pala
pealingiwa, ahotola kuvatangatila vala vevilingiwa.

3 Ndava yeniyo, valongo vangu, vandu vemkemiwi na
Chapanga, mhololela Yesu mweatumwili na Chapanga
avyayi Mteta Mkulu wa sadika yetijova tikuyisadika kwa
milomo yitu. 2 Mwene avili msadikika kwa Chapanga
mweamhagwili kuhenga lihengu laki ngati Musa cheavili
msadikika mu kuvahengela vandu voha Chapanga,
vevakemiwi nyumba ya Chapanga. 3 Nambu Yesu iganikiwa
utopesa neju kuliku Musa ngati mjengaji wa nyumba
cheipata utopesa neju kuliku nyumba yene. 4 Nyumba
yeyoha yijengwa na mundu nunuyu, nambu Chapanga
ndi mjengaji wa vindu vyoha. 5 Musa avili muhengaji
msadikika kwa vandu voha va Chapanga, vevakemiwi
nyumba ya Chapanga. Ajovili kugavala mambu, Chapanga
geakugajova kulongolo. 6 Nambu Kilisitu avili msadikika
ngati Mwana munyumba ya Chapanga. Tete ndi nyumba ya
Chapanga ngati tiyendelelela kuvya vakekesi na kumekela
chila chetihuvalila. 7 Ndava muni, ngati cheijova Mpungu
Msopi mu Mayandiku Gamsopi, “Lelu mukayuwana lwami
lwa Chapanga, 8 mkoto kukita mitima yinu yinonopa,
ngati vagogo vinu pevanibelili kuniyidakila, lukumbi lula
pevanilingili kulugangatu. 9 Kwenuko vagogo vinu vanilingili
na kunilingulila, pamonga valolili matendu gangu pa miyaka
alobaini! 10 Ndava yeniyo nachiyomili chiveleku chenicho
najovili, ‘Vandu ava vibuda mumitima yavi magono goha,
vilanda lepi njila zangu.’ 11 Hinu, nilapa kwa ligoga langu
kuvya, ‘Viyingila lepi katu pandu pa kupumulila.’” 12 Hinu
valongo vangu, mjiyangalila mumitima yinu akotoka kuvya
mundu pagati yinu mweavi na mtima uhakau wangasadika,
weukujibagula na Chapanga mweavi mumi. 13 Nambu
mkangamalisanayi mtima, lelikemelewa “Lelu” Yeyisomwa
mu Mayandiku kila ligono, muni akotoka kuvya hati mmonga
pagati yinu mweavi na mtima unonopo kwa kukongiwa na
kuvya mndindani. 14 Ndava muni tete tiwungana na Kilisitu,
yikavya tikamulana na huvalila ya chakaka yetavili nayu
kuhumila kutumbula mbaka mwishu. 15 Ngati Mayandiku
Gamsopi chegijova, “Ngati mwiyuwana lwami lwa Chapanga
lelu, Mitima yinu yikoto kunonopa, ngati chevakitili vagogo
vinu pavabelili kumyidakila Chapanga.” 16 Hinu, vandu voki
vevayuwini lwami lwa Chapanga na kubela kumyidakila?
Wu, lepi vala voha vevalongwisi na Musa kuhuma mulima
wa ku Misili? 17 Chapanga avayomili vayani mumiyaka
alobaini? Avayomili vandu vala vevambudili Chapanga? Na
mituhi yavi yadandasiki kulugangatu. 18 Kangi Chapanga
pealapili avajovili vayani kuvya, “Katu yati viyingila lepi
pamulima wangu na kupumulila,” Avajovayi vandu vevabelili
kumyidakila? 19 Hinu, tilola kuvya vahotwili lepi kuyingili
kwenuko, ndava ya kubela kusamdika Chapanga.

4 Hinu, ndava Chapanga atipeli lilagizi ya kupokela pumulilo
na tijiyangalila muni hati mmonga winu, angahotola
kupata pumulilo lenilo. 2 Ndava muni tete mewawa tikokosiwi
Lilovi la Bwina ngati chevakokosiliwi vandu va kadeni,
vayuwini lilovi nambu yavatangatili lepi chindu, muni vala
vevayuwini vaupokili lepi kwa sadika. 3 Nambu, tete vetisadika
tipata pumulilo lenilo lealagizi Chapanga. Ngati cheajovili,
“Penalapili mu ligoga langu, ‘Kuvya katu yati viyingila lepi
pandu pangu pa pumulilo.’” Chapanga ajovili ago pamonga
lihengu yaki amali kuyimala kutumbula peawumbili mulima.
4 Muni Mayandiku Gamsopi gijova pandu nunuyu ndava ya
ligono la saba, “Chapanga apumulili ligono la saba, alekili
mahengu gaki goha.” 5 Kangi lijambu lenili lijoviwi mewa,
“Viyingila lepi katu pamulima wenikuvapela vapumulila.”
6 Vandu vala vevayuwini hoti Lilovi la Bwina vapokili lepi
pumulilo lenilo, ndava vabeli kuyidakila, nambu leajovili
Chapanga lakona livili kwa vangi kupumulila. 7 Nambu
Chapanga avikili ligono lingi lelikemelewa “Lelu,” Akajova
miyaka yamahele mwanakandahi mu njila ya Daudi malovi
gegamali kuluwuliwa, “Ngati myuwana lwami lwa Chapanga
lelu, mkoto kukita mitima yinu yinonopa.” 8 Ngati Yoshua
avapelili vandu avo pumulilo lenilo, Chapanga ngaajovili lepi
ndava ya ligono lingi. 9 Ndava yeniyo, kupumulila kwa vandu
va Chapanga kwakona kuvili, ngati Chapanga cheapumulili
ligono la saba. 10 Muni, kila mweiyingila pandu pa pumulilo
leajovili Chapanga yati ipumulila kuhuma mulihengu laki
ngati mewa Chapanga cheapumulili kuhuma mulihengu
laki. 11 Hinu, tikangamalayi kupokela pumulila lenilo, muni
akotoka kuvya mundu pagati yitu mweibela kuyidakila ngati
chavahengili vene. 12 Lilovi la Chapanga ndi mumi na lina
makakala. Na litema kuliku upanga wowoha wewitema pandi
zoha. Kangi liholota mbaka pevikonganika mtima na mpungu,
na mewawa litema mbaka muvinjukulundu na mahuta ga
majege pevikonganika, kangi liyuyuka kuhamula mnogo na
maholo ga mitima ya vandu. 13 Kawaka chiwumbi chochoha
chechifiyiki palongolo ya Chapanga, kila chindu chigubukuliwi
njwe palongolo ya mihu gaki, mwene ndi mweihamula
kila chindu chetihenga. 14 Hinu, tiyikamula bwina sadika
yetiwungama. Muni tivii na Mteta Mkulu mweiyingili mbaka
kunani kwa Chapanga, Yesu Mwana wa Chapanga. 15 Ndava
muni tivii na Mteta Mkulu wa Chapanga mweakutihengela
lipyana, ndava ungolongondi witu, mwene alingiwi ngati tete
mukila namuna nambu ambudili lepi Chapanga. 16 Hinu, na

tichihegelela chigoda cha ulongosi cha Chapanga pepavi na
ubwina, changali wogohi mweavi na ubwina, tipokela lipyana
na mota wa kututangatila lukumbi lwa mang'ahiso.

5 Kila Mteta Mkulu wa Chapanga ihaguliwa pagati ya vandu
ipewa lihengu la kukita mambu ga Chapanga pahali pa
vandu, kuwusa luteta lwa kuhinjwa hinyama na luteta lungi.
2 Muni mwene ndi mngolongondi namuna ndalindali, ihotola
kuvahengela lipyana vala vangammanya na vevihotola na
kukongiwa. **3** Ndava yeniyo iganikiwa kuwusa luteta lwa
kuhinja hinyama, lepi ndava ya vandu ndu, nambu mewa
ndava ya mwene kumbudila Chapanga. **4** Kawaka mundu
mweakujipela mwene utopesa wa kuvya Mteta Mkulu. Nambu
Chapanga akumhagula kuvya Mteta Mkulu ngati Aloni
cheahaguliwi. **5** Mewawa Kilisitu, nakujipela mwene utopesa
wa kuvya Mteta Mkulu, pahali paki Chapanga amhagwili na
kujova, "Veve ndi Mwana vangu, nene lelu nivii Dadi waku."
6 Mewawa ajovili, pandu pangi mu Mayandiku Gamsopi,
"Veve ndi Mteta wa magono goha gangali mwishu, ngati
cheuvili uteta wa Melikisedeki." **(aiōn g165)** **7** Yesu petamili
pamulima, amyupili Chapanga kwa luyupu na maganu na
kuvemba kwa maholi, mweihotola kumsangula kuhuma mu
lifwa. Chapanga amuyuwanili, ndava avi kuyidakila kwaki na
ungolongondi. **8** Nambu, pamonga avi Mwana wa Chapanga,
amanyili kumyidakila Chapanga kwa mang'ahiso gegamkolili.
9 Peamali kuvya mkamilifu mukila njila, avi utumbula wa
usangula wa magono goha gangali mwishu kwa vandu voha
vevakumyidakila, **(aiōnios g166)** **10** kangi Chapanga amuhagwili
kuvya Mteta Mkulu kwa luhumu lwa Melikisedeki. **11** Tivii na
gamahele ga kujova ndava ya lijambu ili, nambu yinonopa
kuvadandaulila, ndava nyenye mwiyuyuka lepi kumanya.
12 Chakaka lukumbi ulu, mwiganikiwa kuvya vawula, muni
lukumbi lutali lupitili, nambu mwakona mwigana mundu yungi
avawula mawuliwu ga kutumbula ga ujumbi wa Chapanga.
Pahali pa kulya chakulya chiyumu, nyenye mwinyong'a
mavele ngati vana vang'enya! **13** Ndava mundu yeyoha
mweigana kunyong'a mavele akona mwana mng'enya,
ihotola lepi kumanya mawuliwu ga kumganisa Chapanga. **14**
Nambu chakulya chiyumu ndi ndava ya vandu vevakangili,
ndava vajiwulili vene kuyendelela kuhenga ago, vahotola
kulola ulekenganu pagati ya gabwina na gahakau.

6 Hinu, tigaleka pamuhana mawuliwu ga kutumbula kumvala
Kilisitu, tihegelela kulongolo mu mawuliwu gegakangili,
na lepi kuyendelela kuvika mkingisa ndava kulekana na
matendu gangali mana, na kuuvala kumsadika Chapanga,
2 mawuliwu kuuvala ubatizu na mawuliwu ga kuvikiwa
mawoko na mawuliwu ga kuyuka na kuhamuliwa magono
goha gangali mwishu. **(aiōnios g166)** **3** Na ago yati tihenga
Chapanga akaganayi. **4** Ndava muni yinonopa kuvakita
vandu vamuwuyila Chapanga kavili, vandu vala vevavi mu
lumuli vamali kupokela chipanji cha kunani kwa Chapanga,
vamali kumpokela Mpungu Msopi ngati vandu vangi, **5** na
kumyanga ubwina wa lilovi la Chapanga, na makakala ga
mulima weubwela, **(aiōn g165)** **6** kangi vakuyileka sadika yavi,
nakuhotoleka kuvakita venavo vamuwuyila Chapanga kangi.
Venavo vakumvamba pamsalaba kavili Mwana wa Chapanga
na kumpela soni pavandu. **7** Ndima yipokela fula yeyitonya
pamahele, na yiwusa mabenu, gegakumpela chiyonjokesu
mlimaji, mgunda wenuwo umotisiwi na Chapanga. **8** Nambu
mgunda weumelesa minga na matutu, wangali lihengu, papipi
Chapanga kupewa likoto na Chapanga kangi kutinyiswa
pa motu. **9** Vankozi vitu, pamonga tijova chenichi, timanyi
chakaka kuvya muvi na mambu gabwina neju, gegihuma mu
usangula winu. **10** Ndava muni Chapanga ibuda lepi kuhamula
lihengu linu na uganu wemlangisi ndava yaki namuna
chamuvatangatili na chemwiyendelela kuvatangatila vandu
vaki. **11** Mnogo witu ndi kuvya kila mmonga winu alangisa
ukangamala wulawula mbaka pa mwishu, muni mambu gala
gemuhuvalila gahotola kutimila. **12** Tiganili lepi mvya vakata,
nambu muvayigila vala vevisadika na kusindimala muni
mpokela gala geajovili Chapanga. **13** Chapanga pealagini na
Ibulahimu, muni kwavi lepi mkulu kuliku Chapanga alapili kwa
kuhengela liina laki mwene, **14** Chapanga amlagili Ibulahimu,
"Chakaka yati nikukumotisa na kukupela vana ngoo." **15**
Ibulahimu alindili kwa usindimala kangi apokili chila chealagini
Chapanga. **16** Vandu pevilapa, vilapa kwa liina la mweavi
mkulu kuliku vene na chilapu chilangisa kuvya chechijoviwi
ndi chakaka, chilapu chitepulanisa ndindani yoha. **17** Ndava
Chapanga aganili kuvalangisa hotohoto vala vevipokela
lilagizu laki kwa kulapa, mu kukita chenicho alangisi vala
veavikini nawu lilagizu kuvya katu ing'anamusa lepi cheigana.
18 Hinu, kuvi na vindu vivili, lilagizu na chilapu, vihotola lepi
kung'anamuka mu vindu vyenivyo vivili Chapanga ihotola lepi
kujova udese. Hinu tete vetijumbalili kwaki, tikangamaliswa
mtima kukamulila neju huvalila lelivikiwi palongolo yitu. **19**
Huvalila yeniyi ngati nanga muwumi witu. Huvalila yeniyi
yiyimili na yivi makakala, liholota pagati ya lipazia, mbaka
pandu Pamsopi neju, Munyumba ya Chapanga yeyivili
kunani kwa Chapanga, **20** Yesu mwene alongolili kuyingila
mwenumo ndava yitu, na avi Mteta Mkulu magono goha
gangali mwishu, kwa kulanda uteta wa Melikisedeki. **(aiōn
g165)**

7 Melikisedeki mwenuyo avi nkosi wa Salemu, na Mteta
mkulu wa Chapanga mweavi kunani neju. Ibulahimu
peawuyayi kuhuma ku ngondo kweavakomili vankosi,
Melikisedeki akonganiki nayu, namwene Melikisedeki
ammotisi, **2** na Ibulahimu ampelili lilundu la kumi pa vindu
vyoha vyeanyagili kungondo. Mana ya liina Meilikisedeki,
"Nkosi mbwina palongolo Chapanga," Muni avi Nkosi wa
Salemu liina laki mewa mana yaki "Nkosi wa uteke." **3** Avi lepi
na dadi amala mau mewa avi lepi na lukolo, kawaka mundu
mweimanya avelekiwi ndali amala afwili ndali. Iwanangana
na Mwana wa Chapanga, na iyendelela kuvya Mteta Mkulu
magono goha gangali mwishu. **4** Hinu, mhololela mundu uyu
cheavili mkulu. Hati Gogo witu Ibulahimu ampelili lilundu la
kumi pa vindu vyoha vyeanyagili ku ngondo. **5** Kulandana na
Mihilu ya Chapanga, yikuvahamula vachiveleku va Lawi ndi
vamteta vakulu va Chapanga, viganikiwa kupokela lilundu
limonga pagati ya kumi kuhuma kwa valongo vavi vandu
va Isilaeli, pamonga vene valongo vavi ndi vachiveleku
va Ibulahimu. **6** Nambu Melikisedeki mwenuyu avi lepi
wa Chiveleku cha Lawi, nambu apokili lilundu la kumi
kuhuma kwa Ibulahimu, kavili ammotisi mwene mweapewili
lilagizu na Chapanga. **7** Na timanyili bwina kuvya mkulu
ndi mweakummotisa mdebe. **8** Kangi mu lijambu lenili
vakulu va kuteta va Chapanga vevipokela lilundu la kumi,
ndi vandu vevifwa, nambu Melikisedeki mweapokili lilundu
la kumi yijoveka kuvya ifwa lepi. **9** Kangi, tihotola kujova
kuvya, Ibulahimu peawusili lilundu la kumi, mewawa Lawi
pamonga vachiveleku vaki ndi vevipokela lilundu la kumi
mewa Lawi awusili lilundu la kumi ndava muni avi chiveleku
cha Ibulahimu. **10** Ndava Melikisedeki peakonganiki na
Ibulahimu, Lawi avi akona kuvelekewa, avi akona muhiga ya
dadi waki. **11** Vandu va Isilaeli vapewili malagizu mumkingisa
wa uteta wa Valawi. Ngati lihengu la uteta lavi kamilifu,
ngayiganikiwi lepi kuhumila mteta yungi wa Chapanga
mweiwanangana na Melikisedeki, na lepi Aloni. **12** Ndava
muni uteta wa Chapanga wakang'anamuka, malagizu na
gene mewawa ging'anamuka. **13** Na Bambu witu ndi mambu
goha getijova ndava yaki, avi wa likabila lingi na kawaka
hati mmonga wa likabila laki mweahengili pa lusanja lwa
luteta ngati mteta Chapanga. **14** Timanyili hotohoto kuvya
Bambu witu ihuma mu likabila la Yuda, Musa aliluwili lepi
peajovili kuuvala lukolo lwenulo mu mambu ga vamteta va
Chapanga. **15** Kangi lijambu lenili lilangisa hotohoto neju,
malovi aga, ahumalili mteta yungi mweavi ngati Melikisedeki.
16 Mwene akitiwi lepi mteta wa Chapanga kwa malagizu
na malagizu ga chimundu, nambu kwa makakala ga wumi
wangali mwishu. **17** Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Veve
ndi Mteta wa Chapanga wa magono goha gangali mwishu
ngati cheuvili uteta wa Melikisedeki." **(aiōn g165)** **18** Hinu, mhilu
wula wa kadeni yavikiwi pamuhana ndava yangali makakala
na yangafaya chindu. **19** Muni Malagizu ga Bambu geampeli
Musa gangahotola kukamilisa lijambu loloha. Nambu hinu,
pandu paki pavikiwi huvalila yabwina neju yeyihotosa
kumhegelela Chapanga papipi. **20** Neju ya genago, apa pavi
na chilapu cha Chapanga. Lukumbi vala vangi pavakitiwi
vamteta va Chapanga pangali chilapu chochoha. **21** Nambu
Yesu ahengiwi kuvya Mteta kwa chilapu lukumbi Chapanga
peamjovili, "Bambu alapili, kangi ing'anamuka lepi maholo
gaki, 'Veve ndi mteta wa Chapanga magono goha gangali
mwishu.'" **(aiōn g165)** **22** Hinu, ndava ya kulapa kwenuko,
Yesu ndi ulangisu wa chakaka wa kutilangisa tivii na huvalila
ya lilaganu labwina neju. **23** Kangi kwavi na vamteta vangi
vamahele va lilaganu la kadeni, vangahotola kuyendelela na
lihengu lavi ndava vafwili. **24** Nambu Yesu itama magono
goha gangali mwishu, na uteta waki wihotoleka lepi kupewa
mundu yungi. **(aiōn g165)** **25** Ndava yeniyo, mwene ihotola
kuvasangula voha vevakumhambila Chapanga kwa njila
yaki, ndava itama magono goha gangali mwishu, muni
avayupila kwa Chapanga. **26** Muni taganikiwi kuvya na
Mteta Mkulu ngati mwenuyu mweavi Msopi na angabuda
na mwangambudila Chapanga. Mweabaguliwi kutali na
vevakumbudila Chapanga, na mweatoliwi kunani neju kwa
Chapanga. **27** Mwene avi lepi ngati vamteta vakulu vangi,
iganikiwa lepi kuwusa luteta lwa kuhinjwa hinyama kila
ligono, ndava ya kubuda kwaki mwene kavili ndava ya
kubuda kwa vandu vangi. Mwene ajiwusili kuvya luteta mala
yimonga ndu mu lukumbi lwoha. **28** Malagizu ga Musa
gakuvahagula vandu vangolongondi kuvya vamteta vakulu
va Chapanga, nambu malagizu ga Chapanga gahengili kwa
chilapu chechibwela palongolo ya malagizu, gamhagwili
Mwana mweakitiwi mkamilifu magono goha gangali mwishu.
(aiōn g165)

8 Hinu, lijambu likulu pa genaga leajovili ndi lenili, tete tivii
na Mteta Mkulu wa Chapanga ngati uyu, mweitama na
pandu pa utopesa pa chiwoko cha kulyelela wa chigoda ya
cha Chapanga cha kulongosa ukulu kunani kwa Chapanga.
2 Mwene ihenga lihengu ngati Mteta Mkulu pandu Pamsopi
neju, palindanda la chakaka la Chapanga, lelijengiwi na
Bambu lepi na mundu. **3** Kila Mteta Mkulu ahaguliwi
kumuwusila Chapanga luteta lwa hinyama ya kuhinjwa na
luteta lungi, ndi mewa Mteta mkulu witu yiganikiwa avyai na
chindu cha kumuwusila Chapanga. **4** Ngati kuvya avi apa
pamulima, ngaavili lepi Mteta, muni vamali kuvya vamteta

veviwusa luteta ngati cheavalagazili mu Malagizu ga Musa.
5 Lihengu lavi la uteta ndi luhumu ndu na chiwili cha gala
gegavi kunani kwa Chapanga. Muni Musa peavi papipi
kujenga lindanda lila, Chapanga amjovili, “Lola ujengayi ngati
luhumu lula lwenakulangisi kuchitumbi cha Sinai.” 6 Nambu
hinu Yesu apewili lihengu la uteta lelivili likulu kuliku lavi,
ndava muni lilaganu leavikili pagati ya Chapanga na vandu
lavili labwina neju, ndava muni liyima panani ya lilagizu
la mambu gegavi gabwina neju. 7 Muni ngati lilaganu lila
la kutumbula langabuda, langaganikiwi lilaganu la pili. 8
Nambu Chapanga alolili kubuda kwa vandu ndi akajova,
“Magono gibwela, Bambu ijova, yati nikita lilaganu la mupya,
na vandu va Isilaeli na vandu va Yuda. 9 Lilaganu lenili
yati liwanangana lepi ngati lila lenakitili na vagogo vavi, mu
ligono panavatolili kwa chiwoko changu kuhuma pamulima
wa Misili. Muni vayidakili lepi lilaganu langu lenakiti nawu,
ndava yeniyo nene navabelili, Bambu ijova. 10 Hinu lenili ndi
lilaganu yati lenikita na vandu va Isilaeli, magono gegibwela,
Yati nivika Malagizu gangu muluhala lwavi, na kuzivika mu
mitima yavi. Nene yati nivya Chapanga wavi, navene yati
vivya vandu vangu. 11 Kawaka mundu mweakumuwula
muyaki, amala kumjovela mlongo waki, ‘Mmanya Bambu.’
Muni voha vadebe na vavaha, yati vakunimanya. 12 Yati
nikuvalekekesa kumbudila Chapanga wavi, yati niziholoelela
lepi kavili mabudili gavi.” 13 Chapanga peakulikemela lilaganu
lenili lamupya, lila la kadeni lilalili, na chindu chochoha
chechivya chigogolo na chechilalili chivii papipi na kuyaga.

9 Lilaganu la kutumbula lavi na mhilu waki wa kuyupila na
mewa pandu Pamsopi pa kuyupila pepajengiwi na vandu
pamulima apa. 2 Pajengiwi lindanda la Chapanga. Chumba
chaki cha kutumbula chakemeliwi Pandu Pamsopi. Mwenumo
mwavili chibokoselu cha hahi, meza na mabumunda
gegavikiwi palongolo ya Chapanga. 3 Mumbele ya lipazia la
pili, pavili na panzia leligavanisi vyumba vivili na chumba
lelakemeliwi Pandu Pamsopi Neju. 4 Mwenumo mwavili na
lusanja lwa kumuwusila luteta lwa kuhukisa ubani pandu
pa zahabu, na lisanduku la lilaganu lelitindisiwi zahabu
kwoha, na mugati yaki mwavi na chiviga cha zahabu
chechavili na chakulya chechikemiwa mana, na ndonga ya
Aloni yeyihomwili mahamba, na vila vibawu vya maganga
vyeviyandikwi malagizu. 5 Panani ya lisanduku lenilo
kwavili na vimong'omong'o vivili vyevii na magwaba ngati
ulangisu wa ukulu wa Chapanga, ndi magwaba gavi gagubiki
chigubiku cha lisanduku la lilaganu pepilekekeswa kumbudila
Chapanga. Nambu hinu lukumbi lwaki lepi kudandaula kila
chindu hotohoto ndava ya mambu genago. 6 Hinu kila chindu
pechatendelekiwi pandu paki, vamteta vayingila pamahele
mu chumba cha kutumbula na kuwusa luteta kila ligono. 7
Nambu Mteta Mkulu mwene ndu ndi mweiyingila Pandu pa
Msopi neju ngasi yeawusili luteta ndava ya kubuda kwaki na
ndava ya mabudilu ga vandu gevahengili changamanya.
8 Mpungu Msopi ndi mweilangisa kuvya njila ya kuyingila
pa Msopi neju yavili yakona kudinduliwa, lukumbi lwoha
lindanda la kutumbula pelavi lakona liyimili. 9 Wenuwu ndi
ulangisu kwa lukumbi lwa hinu, kuvya luteta lwa kuhinjwa
hinyama na luteta lungi zeziwusiwa kwa Chapanga zihotola
lepi kuukita mtima wa mundu mweiyupa Chapanga kuvya
angabuda. 10 Mambu ago goha ga kadeni gakuvivala
vyakulya na vinywelelu mvelu wa kusamba na kunyambisa
higa, na makakala gaki gimalika Chapanga peikita aga goha
gavyai gamupya. 11 Nambu Kilisitu amali kuhika, ndi Mteta
Mkulu wa mambu gabwina, gegabwelili hinu. Mwene ayingili
mu lindanda labwina neju na likamilifu, langajengewa na
mawoko ga vandu, ndi lepi pandu pamulima weuwumbiki. 12
Mwene ayingili pandu Pamsopi Neju mala yimonga ndu,
mwene agegili, lepi ngasi ya mene amala ya ng'ombi ndava
ya kuwusa luteta, nambu kwa ngasi yaki mwene, akatipela
usangula wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 13
Vandu vevavi vahakau palongolo ya Chapanga, kulandana
na mvelu wa kumuyupa Chapanga, vanyambasiki uhakau
wavi wa higa munjila ya kunyunyuziwi ngasi ya lipongo na
ng'ombi pamonga na malyenge ga mpapakasi. 14 Yikavya
naha, wu, ngasi ya Kilisitu yivya lepi na uhotola neju wa
kutinyambisa? Kwa makakala ga Mpungu wa magono
goha gangali mwishu. Kilisitu ajiwusili mwene kuvya luteta
lwanga libala lwelunyambisa mitima yitu, ndava ya matendu
gangafwayi, muni tihotola kumhengela Chapanga mweavi
mumi. (aiōnios g166) 15 Ndava yeniyo Kilisitu ndi mtepulanisi
mwealetili lilaganu la mupya muni vala vevakemeliwi na
Chapanga vihotola kupokela lilaganu la magono goha
gangali mwishu levahaidiwi. Lenili lihotoleka ndava mu njila
ya kufwa kwaki avagombwili vandu kuhuma muuhakau
wavi wevahengili mu lukumbi lwa lilaganu la kadeni. (aiōnios
g166) 16 Kwa mambu ga balua yeyiyandikwi ndava kuhala
vindu yiganikiwa yiwonekanayi kuvya chakaka mweayandiki
balua ya wosia wenuwo afwili, 17 Muni balua yeyiyandikwi
ndava ya kuhala vindu yihotola lepi kuhumila mbaka lifwa
lihumila. 18 Ndava yeniyo hati lilaganu lila la kutumbula
lavikiwi lepi changali ngasi kuyitika. 19 Musa atumbwili
hoti kuvakokosela vandu voha mihilu yoha ngati chegavili
mu malagizu ga Musa, kangi akatola ngasi za mpapakasi
na mapongo akahangisana pamonga na manji, na kwa
manyayi ga mkongo wewikemelewa isopo na litonji lidung'u

akakinyunyusila chila chitabu cha malagizu na vandu. 20
Musa ajovili, “Ngasi yeniyi ndi yikangamalisa lilaganu leajovili
Chapanga muliyidakila.” 21 Mewawa Musa anyunyusili
ngasi panani ya lindanda la Chapanga na vindu vyoha vya
kutambikila. 22 Chakaka, kulandana na Malagizu ga Musa
papipi kila chindu chihotola kunyambiswa kwa ngasi, na
mabudilu gene giwusiwa pala ndu ngasi yakayitika. 23 Vindu
vyenivi ndi luhumu ndu lwa mambu chakaka ga kunani
kwa Chapanga, viganikiwa kunyambiswa kwa njila yeniyo.
Nambu vindu vya kunani kwa Chapanga vigana luteta lwa
labwina neju. 24 Ndava Kilisitu ayingili lepi Pandu Pamsopi
pepajengiwi kwa mawoko ga vandu, mwene ayingili kunani
kwa Chapanga kwene, hinu iyima palongolo ya Chapanga
ndava yitu. 25 Mteta Mkulu cheiyingila Pandu Pamsopi
Neju, mala yimonga kila mwaka kwa ngasi yangavya yaki
mwene. Nambu Kilisitu nakuyingila kunani kwa Chapanga
muni ahotola kujiwusa mwene kila mwaka. 26 Muni kuvya
gavyai genago, Kilisitu ngaang'aiswi pamahele kutumbula
kuwumbwa kwa mulima. Nambu hinu, lusenje peluhegelela
mwishu waki, mwene ahumalili mala yimonga ndu, alekekesa
kumbudila Chapanga kwa luteta lwaki mwene. (aiōn g165)
27 Kila mundu ifwa mala yimonga ndu, kangi ihamuliwa na
Chapanga, 28 mewawa Kilisitu namwene ajiwusili tambiko
mala yimonga ndu, muni avalekekesa mabudili ga vandu
vamahele. Peihumila mala ya pili ibwela lepi ndava ya
kuwusa kumbudila Chapanga, nambu ndava ya kuvasangula
vandu vala vevakumlindila.

10 Ndava Malagizu ga Musa ndi chimuwili ndu cha mambu
gabwina gegibwela, na lepi mambu gene chakaka,
yilangisa padebe ndu mambu gala chakaka chegavili, luteta
lulalula lwa Malagizu ga Musa zeziwusiwa mwaka hati mwaka.
Yihotoleka lepi kutu kuvakita vala vevakumuyupa Chapanga
vavyai vakamilifu. 2 Ngati vandu vala vevakumuyupa
Chapanga ngavanyambiswi njwe kuhuma mukumbudila
Chapanga, ngavalekili kujilola kavili ngati vabudili, na
luteta lula lweviwusa ngalumaliki. 3 Nambu luteta lwenulo
luhengeka kila mwaka, ndava ya kuvakumbusa vandu
kumbudila Chapanga kwavi. 4 Muni ngasi ya ng'ombi yigosi
na mene vihotola lepi kuwusa kumbudila Chapanga. 5
Ndava yeniyo Kilisitu peavili mukubwela pamulima, amjovili
Chapanga, “Veve waganili lepi luteta amala luteta lwa
kuhinja hinyama, nambu wanitendelekili higa. 6 Luteta
lwa kutinyiswa hinyama palusanja lwa luteta, amala za
kulekekesa kubuda zakuganisi lepi. 7 Kangi najovili, ‘Nivii
apa ee Chapanga, kukita gewigana ngati cheyiyandikwi
muchitabu cha Malagizu ga Musa kunivala nene.’” 8 Kilisitu
ajovili hoti, “Waganili lepi amala waganisiwi lepi na luteta
lwa kuhinjwa hinyama, luteta lwa kutinyiswa na luteta la
kulekekesa mabudilu.” Ajovili genago hati ngati luteta lungi
lwawusiwi kulandana na malagizu ga Musa. 9 Kangi akajova,
“Nene nivii apa veve Chapanga, kukita gala gewigana.”
Ndi Chapanga avikili pamuhana luteta lwa kadeni, pandu
paki akamvika Kilisitu avya luteta. 10 Ndava Yesu Kilisitu
ahengili geigana Chapanga, tete tinyambiswi mabudilu
gitu kwa tambiko la higa yaki mwene yeyiwusiwi luteta
mala yimonga ndu kwa vandu voha. 11 Kila Mteta ihenga
lihengu kila ligono na kuwusa teta zilazila pamahele, tambiko
zenizo zihotola lepi katu kuwusa kubuda. 12 Nambu Kilisitu
mwene awusili luteta lumonga ndava ya kuwusa mabudilu,
luteta lwa makakala la magono goha gangali mwishu, kangi
itama pahala pa utopesa chiwoko cha kulyelela kunani.
13 Tangia lukumbi lwenulo akumlindila Chapanga avavika
vamakoko vaki pahi ngati chigoda cha kuvikila magendelu
gaki. 14 Ndava yeniyo kwa luteta lwa kutinyisa yimonga,
avakitili vala vevanyambiswi kuvya vakamilifu vala voha
vevanyambiswi. 15 Na Mpungu Msopi mweakuvajovela
vandu lijambu lenili, hoti ijova 16 “Lenili ndi lilaganu lenihenga
nawu, magono gegibwela, ijova Bambu: Yati nivika Malagizu
gangu mumitima yavi, na kuziyandika mumitima yavi.” 17
Kangi akayonjokesa kujova, “Yati nikumbuka lepi kangi
mabudilu gavi na uhakau wevauhengili.” 18 Hinu, gevambudili
Chapanga gakamala kulekekeswa, kawaka kuwusa luteta
ndava ya kulekekesa kumabudila Chapanga. 19 Hinu,
valongo, tivii na ukekesi wa kuyingila Pandu Pamsopi Neju
kwa njila ya ngasi ya Yesu. 20 Mwene atidindulili njila ya
mupya, njila yeyikutilongosa muwumi, kupitila lipazia lila ndi
higa yaki mwene. 21 Hinu, tivii na Mteta Mkulu mweavi na
uhotola mu Nyumba ya Chapanga. 22 Hinu, timuhegelela
Chapanga kwa mitima ya uchakaka na sadika yeyitimili,
kwa mitima yeyinyambiswi, ndi mitima yangavahamula kavili
kuvya mumbudili Chapanga na higa yeyinyambiswi na manji
gabwina. 23 Tikamulila njwe huvalila yitu yetikuyisadika
na yetijova, muni Chapanga mweavikili lilaganu laki ndi
msadikika. 24 Titangatilana tavete, tikangamalisana mtima,
kuvya na uganu na kuhenga gabwina. 25 Kangi tikotoka
kuleka kukonganeka pamonga na kumuyupa Bambu, ngati
chevikita vandu vangi. Nambu tiganikiwa kukangamalisana
mtima, ngati neju chemwilola, ligono la Bambu kubwela
lihegelela. 26 Muni, takayendelela kuhenga mabudilu kwa
kugana kuni timanya uchakaka, kawaka luteta lweluhotola
kuwusiwa kavili ndava ya kuwusa getimbudili Chapanga. 27
Nambu lelisigalila ndi kulindila kwa wogohi, uhamula wa
Chapanga kwa motu ukali weukuvatinyisa voha vevakumbela

Chapanga. 28 Mundu yeyoha mweangayidakila Malagizu ga
Musa, akomiwi changali lipyana hati ngati kuvi na vandu
vavili amala vadatu vevaliweni na kujova akitili lijambu
lenilo. 29 Wu, mundu yula mweakumvevesa Mwana wa
Chapanga na kuyiyivevesa ngasi ya lilaganu la Chapanga
yeyivanyambisi? Wu, Mundu mweakumliga Mpungu wa
ubwina wa Chapanga, holalela iganikiwa lepi kupewa mbunu
ukali neju? 30 Muni tikuchimanya chila cheajovili Chapanga,
"Nene yati nikuvabuna, nikumkiliwusila cheatinihengili," Kangi
ajovili, "Bambu yati akuvahamula vandu vaki." 31 Ndi lijambu
la kuyogofya neju kugwilila mu mawoko ga Chapanga
mweavi mumi! 32 Mkumbuka pemwagubukuliwi uchakaka wa
Chapanga magono gala ga utumbula. Pamonga mwapatili
mang'ahiso gamahele, nyenye mwakangamili kuyima. 33
Lukumbi lungi mwaligiwi na kukola soni pavandu, magono
gangi mwayidakili kuvya pamonga na vala vevang'aiswi
namuna yiyoyo. 34 Mwavahengili lipyana vala vevavi
muchifungu, pemywagiwa vindu vinu mwayidakili kwa
luheku ndava muni mwamanyili muvi na vindu vyabwina
neju vyevisindimala magono goha gangali mwishu. 35
Hinu, muvya na ukekesi yati yikuvapela njombi yivaha. 36
Mganikiwa kusindimala muni muhengayi geigana Chapanga
na pahala pa apo mupokela chila cheavalagazili. 37 Muni
ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Pakona padebe ndu,
na yula mweibwela yati ibwela, na ikavila lepi. 38 Nambu
mundu mbwina palongolo yangu yati isadika na kutama,
nambu akalekayi kunisadika, nene nakuganikiwa nayu." 39
Hinu, tete lepi vandu vetikuyileka sadika na kuyaga, nambu
tete ndi vandu vetisadika na kusanguliwa.

11 Sadika ndi kuvya na uchakaka wa mambu getihuvalila
na kumanya njwe chakaka vindu vyangawonekana vivili.
2 Kwa kumsadika Chapanga vagogo vitu kadeni, vayidakiliwi
na Chapanga. 3 Kwa sadika tete timanya kuvya mulima
wawumbiwi kwa lilovi la Chapanga, hati vindu vyeviwonekana
vyawumbiwi kuhuma vindu vyangalolekana. **(aiōn g165)** 4
Kwa kumsadika Chapanga Abeli amuwusili Chapanga luteta
lwa kuhinjwa yeyivili yabwina neju kuliku yila ya Kaini.
Ndava ya sadika ayidakiliwi na Chapanga kuvya mbwina
palongolo yaki, Chapanga mwene aziyidakili luteta zaki. Kwa
sadika yaki pamonga afwili, akona akutiwula timhuvalila
Chapanga. 5 Kwa kumsadika Chapanga, Henoki atoliwi
kuhamba kunani kwa Chapanga, ndi afwili lepi. Awonikini
lepi kavili muni Chapanga amtolili. Mayandiku Gamsopi
gijova kuvya, kwakona kutoliwa kuhamba kunani kwa
Chapanga ayidakiliwi kuvya mundu mweamganisi Chapanga.
6 Kawaka mundu mweihotola kumganisa Chapanga changali
kumsadika, ndava muni kila mundu mweakumhambila
Chapanga ndi yikumgana asadika kuvya Chapanga avili,
namwene akuvayunga vevakumgana kwa kukangamala.
7 Kwa kumsadika Chapanga Nuhu, ajoviwi na Chapanga
mambu gala gegibwela kulongolo, gala gegawonekini lepi.
Ndava ya kumyidakili Chapanga, ajengili Safina, mwenumo
mwene pamonga na vandu va mu lukolo lwaki vasanguliwi.
Kwa kusadika kwaki alangisi vandu voha vandu voha va
pamulima vahukumiwi ndava ya uhakau, na Chapanga
amkitili kuvya mbwina palongolo yaki ndava ya kumsadika.
8 Kwa kumsadika Chapanga Ibulahimu akemeliwi ahambayi
pamulima weajovili Chapanga yati akumpela. Aulekili mulima
waki Changali kumanya ihamba koki. 9 Kwa kumsadika
Chapanga, Ibulahimu avili myehe pamulima wealagaziwi na
Chapanga. Atamili kwenuko mulindanda ngati cheatamili Izaki
na Yakobo, vevapokili lilagizu lilalila kuhuma Kwa Chapanga.
10 Muni Ibulahimu avi mukulindila muji weujengiwi kwa
mkingisa wa kusindimala, muji wewaholaliwi na kujengwa
na Chapanga mwene. 11 Kwa kumsadika Chapanga,
Ibulahimu avi Dadi hati ngati avi mgogolo neju na Sala
avi ngaveleka. Ibulahimu amsadiki Chapanga yati itimilisa
malagizu gaki. 12 Kuhumila kwa mundu mwenuyo mmonga,
Ibulahimu, mweavi ngati afwili, vavelakiwi vandu vamahele
vangavalangika ngati ndondo za kunani kwa Chapanga
na msavati wa kumbwani. 13 Vandu ava voha vafwili kuni
vakona vakumsadika Chapanga. Vapokili lepi gala gealagazili
Chapanga, nambu vagawene cha kutali na kuhekelela,
vasadiki kuvya vene ndi vayehe vavili lepi na pakutama
ngati pavi apa pamulima. 14 Vandu vevijova mambu ngati
ago vilangisa kuvya vaulonda mulima uvya wavi vene. 15
Ngaviholalela mulima wevaumili kadeni ngavahotwili kuwuya
kwenuko. 16 Nambu pahala paki vinogela mulima wabwina
neju, ndi mulima wa kunani kwa Chapanga. Ndava yeniyo
Chapanga ikola lepi soni kukemelewa Chapanga wavi, muni
avatendelekili muji. 17 Kwa kumsadika Chapanga, Ibulahimu
ayidakili kumuwusa Izaki mweavi mwana waki ngati luteta
pala pealingiwi na Chapanga. Ibulahimu mweapokili lilagizu
la Chapanga, nambu hati ago, ayidakili kumuwusa luteta
mwana waki ngayuyo. 18 Pamonga Chapanga amjovili
Ibulahimu, "Vachiveleku vaku yati vihumila kwa Izaki."
19 Ibulahimu asadiki Chapanga ihotola kuyukisa vandu
vevafwili, na tihotola kujova chakaka Ibulahimu ampokili
kavili Izaki kuhuma vandu vevafwili. 20 Kwa kumsadika
Chapanga Izaki avamotisi Yakobo na Esau, kwa gala
gegibwela mwanakandahi. 21 Kwa kumsadika Chapanga
Yakobo peavi papipi kufwa, avamotisi vana voha va Yosefu,
akamgundamila Chapanga kuni ayegemili ndonga yaki. 22

Kwa kumsadika Chapanga Yosefu peavi papipi kufwa, ajovili
ndava ya kuhuma kwa vandu va Isilaeli mulima wa ku Misili,
na mewa avalagazili vatola majege gaki peviwuka. 23 Kwa
kumsadika Chapanga dadi na nyina wa Musa vamhiyili
Musa mulukumbi lwa miheyi yidatu peamali kuvelekewa.
Vamuwene kuvya mwana mbwina, wala vayogwipi lepi
malagizu ga nkosi. 24 Kwa kumsadika Chapanga Musa
peavi mundu mvaha, abelili kukemelewa mwana wa msikana
wa Falao ndi nkosi wa Misili. 25 Awene mbanga kung'ahika
pamonga na vandu va Chapanga kuliku kuhekelela luheku
lwa kumbudila Chapanga, mulukumbi luhupi. 26 Amanyili
kuvya kung'ahika ndava ya Kilisitu ndi lijambu labwina kuliku
umahele wa vindu vyoha vya mulima wa Misili, muni alolelayi
kupokela luhuna lwaki lwa wumi wa magono goha gangali
mwishu. 27 Kwa kumsadika Chapanga Musa ahumili ku
Misili changali kuyogopa ligoga la nkosi. Na asindimili ndava
avi ngati mundu mweamuwene Chapanga angalolekana
kwa mihu. 28 Kwa kumsadika Chapanga, Musa akitili
mselebuko wa Pasaka na kulagiza ngasi yinyunyuziwa
panani ya milyangu, muni mtumu wa kunani kwa Chapanga
wa mweatumwili kuleta lifwa akotoka kuvakoma vana vagosi
vatumbulanu va Isilaeli. 29 Kwa kumsadika Chapanga vandu
va Isilaeli vakupwiki nyanja ya Shamu ngati pa ndumba,
nambu Vamisili pavaganili kukupuka vafwili mumanji. 30
Kwa kumsadika Chapanga luwumba lwa muji wa Yeliko
lwagwili, vandu va Isilaeli pevamali kuzitindila luwumba
zenizo mu magono saba. 31 Kwa kumsadika Chapanga
Lahabu mweavi yula mdala mkemi akomiwi lepi na vala
vangasadika, ndava avapokili chabwina vamang'omesi va
Isilaeli. 32 Hinu, nijova kyani neju? Nivii lepi na fwasi
ya kujova mambu ga Gidioni na Balaki na Samsoni na
Yefuta na Daudi na Samueli na vamlota va Chapanga.
33 Kwa kumsadika Chapanga vandu venavo vavahotwili
vankosi. Vavahamwili ngati cheyikumganisa Chapanga, na
vapokili gala gevalagaziwi na Chapanga. Vakungili milomo
ya mahimba, 34 vajimisi miali ya motu, vatilili kukomiwa
kwa vipula, pevavi vangolongondi, vasopiwi makakala,
vavi vakekesi ku ngondo, vavavingili manjolinjoli vayehe.
35 Kwa kumsadika Chapanga vadala vangi vakiliwusiwi
valongo vevafwili kwa kuyukiswa. Vangi vavi vang'aiki mpaka
kufwa vabeli kudinduliwa muni vayukiswayi na kuyingila
muwumi weuvi wabwina neju. 36 Vangi vaveviswi na
kutoviwa michapilu, vangi vakungiwi minyololo na kutagilwa
muchifungu. 37 Vafwili kwa kutoviwa na maganga, vangi
vadumuliwi kwa msumeno hipandi hivili, vangi vakomiwi kwa
vipula. Valyungilyungi kuni vawalili vikumba vya mambelele
na mene. Vavi vandu vangangu, vang'aiswi na kukitiwa
uhakau. 38 Mulima waganikiwa lepi kuvya na vandu ngati
avo. Valyungilyungili kulugangatu na kuchitumbi, vatama
mu mbugu na mumagodi ga pandima. 39 Vandu ava
voha vawonikini kuvya vakekesi ndava ya kusadika kwavi.
Pamonga na ago, vapokili lepi gala geajovili Chapanga, 40
ndava Chapanga aganili kutihengela lijambu labwina neju
ndava yitu, muni aganili kuvya vene pamonga na tete ndu
kuvya vakamilifu.

12 Ndava tivii na msambi uwu uvaha wa vandu
vevakumsadika Chapanga lelikutilola, hinu tiwusa
chidivililu chechikutidivalila na kubuda kula kwekutikamula
kanyata. Tijumba changali kufwa mtima mumkinu wa
kujumba weuvi palongolo yitu. 2 Timuhutusila mihu Yesu
mweayitumbwili sadika na yati akuyitimilisa. Ndava ya luheku
lweluvikiwi palongolo yaki, akangamili lifwa pamsalaba
hati ngati lavili lijambu lelileta soni, hinu mwene atamili
pandu pa utopesa neju mchiwoko cha kulyelela wa chigoda
cha Unkosi wa Chapanga. 3 Ndava yeniyo mumholalela
Yesu, cheahengiwi ngati likoko na vandu vevakumbudila
Chapanga wa kuhakaliwa neju. Hinu, mkoto kutotokela na
kudenyeka mtima. 4 Muni mukutovana ngondo yemwikita
kuyihotola mukumbudila Chapanga, mwakona mtovini lepi
mbaka kufwa. 5 Wu, mkosiwi gala malovi ga kukangamalisa
mtima geiluwula Chapanga kuvya nyenye ndi vana vaki?
“Mwana vangu, koto kuvevesa mbunu wa Bambu, kavili
peakuhakalila kotoka kudenyeka mtima. 6 Muni Bambu
akumkita kila mweakumgana atama cheyiganikiwa, na
akumbuna kila mundu mweakumyidakila kuvya mwana
waki.” 7 Msindimalayi mbunu muni ndi muwuliwa, Chapanga
akuvahengela ngati vana vaki. Wu, ndi mwana yoki
mwangabuniwa na dadi waki? 8 Ngati mbuniwi lepi ngati
vana vangi voha, hinu, nyenye lepi vana vaki, nambu vana
va makunja. 9 Neju pa ago, tete tikuvatopesa vadadi na
vanyina vitu vevativeliki hati pevakutibuna. Wu, chabwina
lepi tikamyidakila njwe Dadi witu wa kunani muni tipewa
wumi? 10 Vadadi vitu vevativeliki vatibunili magona gadebe,
ngati chavawene vene yifwaya, nambu Chapanga akutibuna
kwa kutitangatila tete muni tihotola kuvya vamsopi ngati
mwene cheavili msopi. 11 Nambu hinu kubuniwa lepi chindu
chakuhekesa nambu chindu cha kuvinisa mtima. Nambu
mwanakandayi kubuniwa kwileta mabenu ga uteke na
kutama kwa kumganisa Chapanga kwa vala vevawuliwi
nayu. 12 Hinu, msopa makakala mawoko ginu gegalendili
kangi mgolosa mafugamilu ginu gegalendili. 13 Muyendelela
kugenda mu njila yeyivi selede, muni chila chechigogodili
chikoto kulemaswa, nambu chilamayi. 14 Mkangamalayi

kutama kwa uteke na vandu voha na kutama kwa usopi,
ndava muni kawaka mundu mweakumlola Bambu, ngati
mundu mwenuyo lepi wa msopi. 15 Mjiyangalila neju mundu
yeyoha akotoka kuyagisa ubwina wa Chapanga, akotoka
kuvya mundu mweavi ngati liina livavanu lelitupuka na
kuvaletela mang'ahiso na kuhalabisa wumi vandu vamahele.
16 Mujiyangalila pagati yinu akotoka kuvya mundu mkemi
amala angamyopa Chapanga ngati Esau, mweagulisi uhali
waki wa kuvya mwana mtumbulanu kwa mlyelu umonga.
17 Ndava mwimanya kuvya hati mwanakandahi peaganili
kupata kangi mota kuhuma kwa dadi waki abeleliwi, muni avi
lepi na fwasi ya kung'anamusa geagakitili, pamonga alondili
kwa maholi. 18 Nyenye mwahikili lepi kuchitumbi cha Sinai,
ngati vandu va Isilaeli chevahikili. Chitumbi chechihotola
kupamiswa kuni uyaka motu mulihundi lyohi litopa amala
chimbungululu, 19 na lwami lwa lipenenga na vayuwini
Chapanga ijova. Vala vevayuwini lwami lwenulo vayupili neju
Chapanga akotoka kuyendela kulongela nawu lilovi lingi neju,
20 ndava vahotwili lepi kukangamala lilagizu lelawusiwi, “Hati
chinyama ngati chikapamisa chitumbi chenichi chitovewa
maganga mbaka kufwa.” 21 Na vindu vila vyawonikini ga
kuyogofya neju, hati Musa ajovili, “Niyogopa na kuvagaya.”
22 Nambu nyenye mhikili kuchitumbi cha Siyoni, pa muji
wa Chapanga mweavi mumi. Mhikili Yelusalemu muji wa
kunani kwa Chapanga pamonga na vamitumu vamahele
vangavalangika va kunani kwa Chapanga veviselebuka.
23 Mhikili kumkonganiku wa msambi uvaha wa vandu
vevakumsadika Kilisitu ndi vachiveleku vatumbulanu va
Chapanga na mahina gavi gayandikwi kunani. Mbwelili kwa
Chapanga mweavi muhamula wa voha, na palongolo ya
mipungu ya vandu vevamganisa Chapanga, vevakitiwi kuvya
vakamilifu. 24 Nyenye mbwelili kwa Yesu mweavi mtepulanisi
mu lilaganu la mupya, na ngasi yaki yeyinyunyusiwi yijova
mambu gabwina kuliku yila ya Abeli. 25 Hinu, mujiyangalila
mkoto kubela kumuyuwanila mwenuyo mweijova na nyenye.
Ngati Vaisilaeli vevabelili kumyuwanila Musa pamulima
mweavajovili ujumbi kuhuma kwa Chapanga vasanguliwi lepi,
wu tete tihola wuli kusanguliwa ngati tikabelayi kumyuwanila?
26 Lukumbi Chapanga pealongili kuchitumbi cha Sinai
andendemisi mulima, nambu hinu alagini, ajovili, “Yati
nindendemesa lepi mulima ndu, nambu mewawa kunani kwa
Chapanga.” 27 Lilovi lenili, “Mala yimonga kangi” likutilangisa
kuvya vindu vyoha vyeviwumbiki yati vindendemeswa na
kuwusiwa muni visigalila vila vyangandendemeswa. 28 Hinu
muni tipokili unkosi wanganyugusika timsengusa Chapanga,
timfugamila kwa njila yeyikumganisa na kwa kuyogopa na
kwa utopesa uvaha, 29 muni Chapanga witu ndi ngati motu
weutinyisa njwe.

13 Muyendelela kuganana chiulongo. 2 Mkoto kukosiwa
kuvapokela vayehe munyumba zinu, muni kwa kukita
genago vandu vangi vavapokili vamitumu va kunani
kwa Chapanga changamanya. 3 Mvakumbukayi vandu
vevavi muchifungu ngati mukukungiwi nawu. Mewawa
muvakumbukayi veving'aiswa ngati mung'aiswa pamonga
nawu. 4 Mambu ga kugega mdala giganikiwa kutopeswa na
vandu voha, mgosi na mdala vayepa uhakasa, ndava muni
Chapanga yati akuvahamula vagoni na vakemi. 5 Mkoto
kuvya vandu va kugana mashonga, mkola na vindu vyemuvili
navyu. Chapanga mwene ajovili, “Katu yati nikukuleka
lepi, amala kukutaga.” 6 Ndava yeniyo tihotola kujova
kwa ukekesi, “Bambu ndi mtangatila wangu, yati niyogopa
lepi. Wu, mundu yati akunikita kyani?” 7 Mvakumbuka
vachilongosi vinu vevavakokosili lilovi la Chapanga. Mhololela
ndava mwenendu wa kutama kwavi myiga sadika yavi. 8
Yesu Kilisitu ndi yulayula golo, lelu na magono goha gangali
mwishu. (aiōn g165) 9 Mkoto kukongiwa na mawuliwu gayehe
gegakuvayagisa, mitima yinu yisopewayi makakala kwa
ubwina wa Chapanga, lepi kwa mawuliwu ga vyakulya,
ndava mawuliwu genago gavatangatili lepi vala vevagalandili.
10 Tete tivii na lusanja lwa luteta lwa kuhinja hinyama na vala
vevavili vakona vihengela mu lindanda la Vayawudi vabesiwi
kulya vindu vyevivikiwi panani yaki. 11 Mteta Mkulu wa
Vayawudi ipeleka ngasi ya hinyama Pandu Pamsopi Neju,
ivika luteta ndava ya kumbudila Chapanga, nambu nyama
za hinyama yeniyo yitinyiswa kuvala ya bwalu. 12 Ndava
yeniyo mewawa Yesu mwene, muni ahotola kuvanyambisa
vandu kwa ngasi yaki mwene, ang'aiswi na kufwa kuvala
ya muji. 13 Hinu leka timuhambila kwenuko kuvala ya
kambi, tigasindimala maligu ngati mwene cheasindimili
maligu. 14 Muni pamulima apa tivii lepi na muji wa
kusindimala, hinu tikuulindila muji wula weubwela. 15 Hinu
kwa utangatila wa Yesu, tiyonjokesa kumpela Chapanga
luteta lwa kumulumba, ndi ulumba weuwusiwa kwa milomo
yeyisadika liina laki. 16 Mkoto kukosiwa kuhengelana
gabwina na kutangatilana, muni luteta zenizi ndi zezimganisa
Chapanga. 17 Muvayidakila vachilongosi vinu na kukamula
Malagizu gavi. Vene vakuvayunga wumi winu kilu na muhi,
ndava yati vakumjovela Chapanga chevavahengili. Ngati
mvayidakili yati vihenga lihengu lavi mu luheku, ngati
muvayidakili lepi yati vihenga lihengu kwa ungolongondi,
ndava chindu chenicho chikuvatangatila lepi. 18 Mutiyupila.
Tete tisadika njwe ngati mitima yitu yikutijovela lepi ngati

tibudili, muni tigana kuhenga gabwina mu mambu magono
goha. **19** Nikuvayupa neju mkangamala kuniyupila kwa
Chapanga, muni aniwuyisa kanyata kwinu. **20** Chapanga
wa uteke mweamyukisi Bambu witu Yesu, Mdimaji Mkulu
wa mambelele kwa ngasi yeyilangisa lilaganu la chakaka
magono goha gangali mwishu, **(aiōnios g166)** **21** avakita nyenye
kuvya mukangala mukila chindu chabwina chemwikita,
muhotola kukita maganu gaki munjila ya Kilisitu ahenga
gala gegakumganisa mwene mugati yinu. Ukulu uvya kwa
Yesu Kilisitu magono na magono goha gangali mwishu!
Ena. **(aiōn g165)** **22** Hinu valongo, nikuvayupa neju mpokela
ujumbi wenuwu wa kukangamalisa mtima. Yenivandikili
mubalua yihupi. **23** Nigana kuvamanyisa kuvya mlongo
witu Timoti amali kulekekeswa kuhuma muchifungu. Ngati
akabwelayi hinu, yati nibwela nayu penibwela kwinu. **24**
Muvajambusa vachilongosi vinu voha pamonga na vandu
voha va Chapanga! Vamsadika va Italia vakuvajambusa. **25**
Tikuvaganila mwavoha nyeye ubwina wa Chapanga.

Yakobo

1 Nene Yakobo, mtumisi wa Chapanga na wa BAMBU
Yesu Kilisitu, vikivayandikila nyenye vandu voha va
Chapanga, mwemudandasiki pamulima! Nikuvajambusa!
2 Valongo vangu, muvya na luheku pemwing'aiswa kwa
kila njila, **3** muni mmanyili kuvya kulingiwa kwa sadika
yinu yati kuvapela usindimala. **4** Mvya na uchakaka kuvya
usindimala winu wihenga lihengu mugati yinu pamwishu,
muni mkangala na kuvya ngati Chapanga cheigana muvyai,
changali kupungukiwa chindu chochoha. **5** Nambu ngati
mmonga winu apungukiwi luhala, hinu iganikiwa amuyupa
Chapanga, muni Chapanga akuvapela voha kwa umahele na
kwa mtima wabwina. **6** Nambu iganikiwa kuyupa kwa sadika
changali mtahu. Mundu mweavi na mtahu ndi ngati luyuga
lwa nyanja gegikang'wa na kutagwa na chimbungululu. **7**
Muni mundu ngati mwenuyo akotoka kuhuvalila kuvya yati
ipokela chochoa kuhuma kwa BAMBU. **8** Mundu mweavi na
mtahu na mweavi na maholo gavili kwa lukumbi lumonga
mwangahotola kuhamula cha kuhenga pa goha geihenga. **9**
Vandu vevakumsadika Kilisitu vevavi vangangu viganikiwa
kuheka pala Chapanga peakumkweha, **10** vandu vana vindu
vyamahele vevakumsadika yikumgana kuheka peihuluswa
na Chapanga. Muni mundu mweavi na vindu vyamahele
yati iwuka na kuyaga ngati manyahi ga mdahi. **11** Lilanga
lihumila na kuganyala mahamba, na manyahi gaki gigwa na
ubwina waki woha uyaga. Mewawa yati yivya kwa mundu
mweavi na vindu vyamahele yati ifwa mumahengu gaki. **12**
Amotisiwa mundu yula mweisindimala mukulingiwa, muni
akamala kusindimala mukulingiwa, yati ipewa njombi ya wumi
ndi Chapanga alagini kuvapela vala veavaganili. **13** Ngati
mundu ilingiwa akotoka kujova, "Nilingiwa na Chapanga."
Muni mwene Chapanga nakumlinga mundu yoyoha kwa
uhakau. **14** Nambu mundu ilingiwa peihutika na kuyonjwa
na mnogo waki uhakau. **15** Peukiyilekela mnogu uhakau
ukutalalila yiveleka kumbudila Chapanga, na kumbudila
Chapanga yikakangalayi yileta lifwa. **16** Valongo vangu
mkoto kukongeka! **17** Kila chipanji chabwina na kila njombi
yangapungula yihuma kunani kwa Dadi, Muwumba wa
lumuli, ndi angang'anamuka na kawaka ulangisa wowoha wa
kung'anamuka. **18** Kwa kugana kwaki mwene ating'anamwisi
kupitila lilovi la uchakaka, muni tivya ngati mabenu ga
kutumbula pagati ya viumbi vyaki. **19** Valongo vangu vaganu
mkumbuka lijambu lenili! Kila mundu ndi kuyuwanila kanyata
na akotoka kuvya myeywa wa kuyangula mewa akotoka
kuyoma kanyata. **20** Muni vandu vevana ligoga nakuhotola
kuhenga gabwina palongolo ya Chapanga. **21** Hinu ndi
mtaga kutali kuyovalela kwinu na matendu goha gahakau,
mjivika pahi ya Chapanga na kupokela kwa ungolongondi
lilovi lila lelipandiwi mumitima yinu, ndi lelihotola kuvasangula
mwavene. **22** Mkoto kujikonga mwavene kwa kuyuwanila
ndu lilovi laki, nambu mulihenga chelijova. **23** Ndava muni
mundu yoyoha mweiyuwanila lilovi nambu nakulihengela
lihengu mwenuyo ndi ngati mundu mweakujilola pamihu paki
muchilolilo. **24** Akujilola mwene, kangi ihamba na kukosiwa
cheavi. **25** Nambu mundu mweilola bwina malagizu yeyivi
yabwina neju yeyikuvalekekesa vandu, na mundu mwenuyo
akayendelela kukamula malagizu ago, ndi lepi kuyuwana
ndu nambu kandahi kukosiwa, nambu akuihengela, mundu
mwenuyo yati imotisiwa mukila chindu cheikita. **26** Ngati
mundu akajiholalela kuvya akumuyogopa na kumfugamila
Chapanga, na kuni akuudilalila lulimi lwaki, hinu kumuyupa
kwa Chapanga kwangali mana na akujikonga wamwene.
27 Njila yabwina na chakaka ya kumuyupa Chapanga ndi
yeniyi: Kuvatangatila vakiva na valipwela mu ng'ani kwavi, na
kujiyangalila wamwene ukoto kuhakaswa na mulima uwu.

2 Valongo vangu, chemukumsadika BAMBU Yesu Kilisitu,
BAMBU wa ukulu, mkoto kuvabagula vandu kwa kuvalola
pamihu. **2** Tijova mundu mmonga mweawalili pete ya
mashonga gamahele na nyula yabwina iyingila mngonganu
winu, na bahapo iyingila mundu mngangu mwawalili nyula
yeyihakili. **3** Ngati mkumtopesa mundu yula mwawalili
nyula zabwina na kumjovela "Tama penapa pabwina," Na
kumjovela mngangu yula, "Veve, yima ukwo," Amala "Tama
pahi apa," **4** Wu, wenewu lepi ubagula pagati yinu? Wu,
hamula yeniyo yihumila lepi mumaholo ginu gahakau? **5**
Myuwanila! Valongo vangu vaganu, Chapanga avahagwili
vandu vangangu pamulima apa muni ahotola kuvamotisa neju
musadika na kupokela unkosi wevitalalila vala vevamganili.
6 Nambu nyenye mkuvavevesa vangangu! Wu, vana vindu
vyamahele ndi vevakuvahindalila na kuvatakila mu libanji
la mihalu? **7** Wu, lepi avo vevakuliliga liina lila labwina
la Yesu Kilisitu, ndi nyenye vandu vaki? **8** Ngati chakaka
muhenga lihengu malagizu gakulu muunkosi wa Chapanga,
chegayandikwi mu Mayandiku Gamsopi, "Mgana myaku
ngati cheukujigana wamwene," Yati mwikita chabwina neju.
9 Nambu mkavabagula vandu, kwa kuvalola pamihu ndi
mukumbudila Chapanga na yati mwihamuliwa na malagizu
kuvya mbudili. **10** Mundu mweangayidakila mhilu umonga
pagati ya malagizu goha ya Chapanga, mundu uyo yati
ibuda kudenya lilagizu loha. **11** Muni yulayula mweijova,
"Ukoto kukita ugoni," Ajovili mewa "Koto kukoma." Ndava
yeniyo hati ngati wangakita ugoni nambu ukomili veve

wangakamula malagizu. 12 Hinu, mjova na kuhenga ngati
vandu vevihamuliwa kwa malagizu gegilekekesa vandu.
13 Muni Chapanga ilangisa lepi lipyana peakumuhamula
mundu angali lipyana. Nambu vandu vevavi na lipyana
yati viyogopa lepi kuhamuliwa na Chapanga. 14 Valongo
vangu, kuvi chiyonjokesu choki mundu kujova avi na sadika,
nambu nakulangisa kwa kuhenga? Wu sadika yeniyo
yihotola kumsangula? 15 Ukamlola mlongo waku mweisadika
mhaja amala mlumbu avi lepi na nyula amala chakulya.
16 Ngati veve ukamjovela, “Uhamba bwina ukayota motu
na kuyukuta.” Changali kuvapela chindu chochoha. Wu,
chikumtangatila kyani? 17 Mewawa sadika yene changali
matendu yifwili. 18 Nambu mundu ihotola kujova, “Veve
uvi na sadika, nene nivi na matendu!” Hinu nilasa mundu
chaihotola kuvya na sadika changali matendu, na “Nene yati
nimyangula sadika yangu kwa matendu gangu.” 19 Wu, veve
usadika kuvya avi Chapanga mmonga? Chabwina! Nambu
hati mzuka gisadika chenicho na kuvagaya kwa wogohi. 20
Myimu veve! Wu, wigana kulangiswa kuvya mundu mweijova
nikumsadika Chapanga kuni ilangisa lepi matendu, sadika
ya mundu mwenuyo yifwili? 21 Wu, Ibulahimu gogo witu
ayidakiliwi wuli kuvya mbwina palongolo ya Chapanga? Ndi
kwa matendu gaki, peamuwusili mwana waki Izaki avya
luteta pa lusanja lwa luteta. 22 Hinu, wilola, kuvya sadika
yaki na matendu gaki vihengili lihengu pamonga, na sadika
yaki yitimiliki kwa matendu gaki. 23 Ndi gatimili Mayandiku
Gamsopi chegijova, “Ibulahimu amsadiki Chapanga, na kwa
sadika yaki ayidakiliwi kuvya mundu mbwina.” Palongolo
yaki ndi Ibulahimu akemiwi nkozi wa Chapanga. 24 Mlola
hinu, kuvya mundu iyidakiliwa kuvya mbwina palongolo ya
Chapanga kwa matendu gaki, na lepi kwa sadika yene ndu.
25 Mewawa yavi kwa yula mkemi mweikemiwa Lahabu,
mwene ayidakiliwi kuvya mbwina palongolo ya Chapanga
ndava ya kuvapokela vamang'omesi na kuvatangatila vatila
kwa kupitila njila yingi. 26 Hinu ndi kujova, higa changali
mpungu yifwili, mewawa sadika changali matendu yifwili.

3 Valongo vangu, vamahele vinu vakotoka kuvya vawula.
Ngati chammanyili, tete vawula yati tipata uhamula uvaha
kuliku vangi 2 Tete tavoha tibuda munjila ndalindali. Nambu
ngati mundu ibuda lepi mukujova, mwenuyo ndi akangili
ihotola kujilongasa mwene mumatendu gaki goha. 3 Tete
tivika chipandi cha lyuma chidebe chechikungiwi nyosi
mumlomo wa falasi, muni vatiyidikila, na kwa kuhuta tihotola
kumlongosa kwokoha kwetigana. 4 Mewawa na watu, hati
ngati uvaha neju, na ukang'wa na chimbungululu chikali
nambu yihotoleka kung'anambuswa na chipandi chidebe cha
ubau, na kuhamba kwokoha mgendesa watu kweigana 5
Mewawa, lulimi pamonga ndi chiungu chidebe cha higa,
nambu chihotola kumekela mambu gakulu neju. Holalela
motu udebe chauhotola kutinyisa dasi yivaha. 6 Mewawa
lulimi ngati motu umemili uhakau, wenu ndi pandu padebe
muhiga nambu wileta uhakau muhiga yoha. Ulimi usopa
motu wumi witu woha kuhuma kuvelekewa mbaka kufwa.
Kwa motu wewihuma kuligodi litali langali mwishu. (Geenna
g1067) 7 Mundu ihotola kufuya hinyama na viumbi vyoha,
hinyama ya mdahi, hidege, mayoka na viumbi vya mmanji. 8
Nambu kawaka mundu mweahotwili kufuya lulimi. Lulimi ndi
chindu chihakau, chilongoseka lepi na chimemili chimatila
yeyikoma. 9 Kwa lulimi tete tikumsengusa BAMBU na Dadi
witu. Kwa lulimi lulolo tikuvapela likoto vandu, vevawumbiwi
kwa luhumu wa Chapanga. 10 Malovi ga kumotisa na ga
likoto gihuma mumlomo umonga. Valongo vangu mambu ago
giganikiwa lepi kuvya chenicho. 11 Wu, chinyepa chimonga
chihotola kuhumisa manji geginyong'onya na gegivava? 12
Valongo, wu, mkongo wa mtini uhotola kupambika zeituni?
Amala mkongo wa zeituni uhotola kupambika tini? Mewawa
chinyepa cha manji gana mwinyu nakuhotola kuhumisa
manji geginyong'onya. 13 Wu, yani mweavi na luhala na
umanya pagati yinu? Hinu alangisa kwa kukita matendu
gabwina muwumi waki gegikitika kwa ungolongondi na luhala.
14 Nambu ngati mitima yinu yimemili wihu, kuvahakalila
vangi na kujigana wamwene, hinu mkoto kufiya uchakaka
kwa kujilumba na kujova udese. 15 Luhala ngati lwenulo
nakuhuma kunani kwa Chapanga, nambu pamulima na
lwa chimundu na lwa Setani. 16 Muni popoha pepavi na
wihu na kujigana mwavene, pavi na chitututu na uhakau
woha. 17 Nambu luhala lweluhuma kunani kwa Chapanga
hoti yinyambili, yigana uteke, na kuvagana vandu, yimemili
lipyana na matendu gabwina, kawaka kubagula amala
uhomela. 18 Vandu vevigana uteke vikita mambu ga kuleta
uteke kwa vandu vangi, chechihumila ndi kuvya vabwina
palongolo ya Chapanga.

4 Ngondo na kukomana kwinu kuhuma koki? Kwihuma
muminogo yinu yihakau ndi zezikomana mugati ya higa
zinu. 2 Mnogela neju vindu na ndava muni mwipata lepi
nambu mujitendekili hati kukoma. Mwilola wihu kupata
vindu vyevavi navyu vangi nambu mukuvipata lepi ndi
muvi na luhonda na komana. Mpata lepi chemwigana muni
mukumuyupa lepi Chapanga. 3 Kavili, pemwiyupa mupata
lepi ndava muni mwiyupa kwa maholo gahakau, mwiyupa
ndava ya kuyukutisa mnogo winu. 4 Nyenye ndi vandu
mwangasadikika ngati vakemi. Mwimanya lepi kuvya nkozi wa

mulima uwu ndi kuvya likoko wa Chapanga? Mundu yoyoha
mweigana kuvya nkozi wa mulima ivya likoko wa Chapanga.
5 Mkoto kuholalela kuvya Mayandiku Gamsopi gijova malovi
gawaka, pegijova, “Mpungu mweavikiwi na Chapanga avi
na wihu uvaha ndava yitu ya Mpungu Msopi mweamvikii
mugati yitu.” 6 Nambu, ubwina wetipewa na Chapanga
una makakala neju, ngati chegijova Mayandiku, “Chapanga
akuvatova vevimeka nambu akuvapela vangolongondi
ubwina waki.” 7 Hinu, mujivika pahi ya Chapanga, mumbela
Setani ndi yati akuvatila. 8 Mvya papipi na Chapanga, ni
mwene yati ibwela papipi na nyenye. Msanja mawoko ginu
nyenye mwemkumbudila Chapanga! Mjinyambisa mitima
yinu vahomela nyenye! 9 Mvya ngolongondi, mvemba na
kuwombeleza, luheku lwinu luvya kuvemba, kuheka kwinu
kuvya ungolongondi. 10 Mvya ngolongondi palongolo ya
BAMBU, na mwene yati akuvakwiha. 11 Valongo, mkoto
kulungamilana nyenye kwa nyenye. Mwakumjova mlongo
waki na kumhamula, akuijova na kuihamula malagizu. Ngati
ukuyihamula malagizu hinu veve ukuyidakila lepi nambu
ukuyihamula. 12 Chapanga mwene ndi mwavikili malagizu
na kuhamula vandu. Ndi mwene ndu mweihotola kusangula
vandu na kukoma. Hinu, veve ndi yani hati uvahamula
vayaku? 13 Hinu, myuwanila mwemjova, “Lelu amala chilau
yati tihamba kumuji nunuyu na kutama kwenuko mwaka
woha kugulisa vindu na kupata mashonga.” 14 Nyenye
mmanyili lepi gegihumila chilau muwumi winu! Nyenye ngati
lyohi lelihumalila lukumbi ndu na kuyaga. 15 Mganikiwa
kujova naha. “BAMBU akagana yati titama na kukita chenichi
amala chila.” 16 Nambu hinu mwimeka na kujilumba.
Kumeka kwenuko ndi uhakau. 17 Nambu, mundu yoyoha
mweamanyili lijambu labwina leiganikiwa kukitwa, nambu
ikita lepi ndi akumbudila Chapanga.

5 Hinu myuwanila nyenye muvi na vindu vyamahele!
Mvemba na kuwombeleza ndava ya mang'ahiso
gegakuvabwelela. 2 Vindu vinu viwolili, na nyula zinu
zimeminwi na makele. 3 Zahabu na feza yinu na zimeli
chilali. Na chilali chenicho yati yivya ulangisu winu, Yene
yati yilya higa yinu ngati motu. Nyenye muvili vindu
mumagono ago ga mwishu. 4 Mlola! Mwangavalipa luhuna
vanalihengu vevahengili lihengu mumigunda yinu. Myuwanila
kulungamika kwavi. BAMBU Chapanga mweavi na makakala
ayuwini kuvemba kwavi. 5 Mtamii pamulima kwa kugana
kujisangalusa neju. Mjikulupalisi mwavene ngati ng'ombi
cheyikulupili changali kumanya ligono la kuhinjwa. 6
Muvahamwili na kuvakoma vandu vangavabela! 7 Hinu,
valongo vangu, mlindila mbaka BAMBU peibwela. Mlola
mlimaji cheilindila mbeyu yeamiji pandima muni abena
mabenu gabwina. Mwene ilindila kwa kukangamala fula za
kutumbula mbaka za mwishu. 8 Na nyenye mewa mganikiwa
kuvya na usindimala, mkangamalisa mitima yinu, ndava
ligono la kubwela kwaki BAMBU luvi papipi. 9 Valongo vangu,
mkoto kung'ung'utilana mwavene. Mkoto kuhamuliwa na
Chapanga, yula Mweihamula avi papipi kuyingila pa mlyangu.
10 Valongo vangu, muvakumbuka vamlota va Chapanga
vevajobvili kwa liina la BAMBU, muni kuvya luhumu lwa
kukangamala mukung'ahika. 11 Tikuvakemela avo vana
vamotisiwi muni vasindimili. Myuwini Ayubu cheasindimili, na
mmanyili ndi BAMBU chamhengili mbaka pamwishu. Muni
BAMBU amemili lipyana na ubwina. 12 Neju pa genago goha,
valongo vangu, mkoto kulapa kwa kunani kwa Chapanga,
amala kwa mulima, amala kwa chindu chingi chochoha.
Mjova “Ena” ngati mana yinu ena, na “Lepi” ngati mana yinu
ndi lepi, na penapo yati mwihamuliwa lepi na Chapanga.
13 Wu, kuna mundu yoyoha pagati yinu ana mang'ahiso?
Iganikiwa kumuyupa Chapanga. Wu, avili mwana luheku?
Iganikiwa kuyimba nyimbu za kulumba. 14 Wu avi mweavi na
utamu pagati yinu? Iganikiwa kuvakemela vagogo va msambi
wa vandu vevakumsadika Chapanga, ndi yati vakumyupila
na kumnyala mahuta kwa liina la BAMBU. 15 Vakayupa
kwa sadika mtamu yati ilamiswa, BAMBU yati akumlamisa
na kumbudila kwaki Chapanga yati kulekekeswa. 16 Hinu,
mjovelana nyenye kwa nyenye kubuda kwinu na myupilana
muni mlamiswayi. Luyupu lwa mundu mbwina luna makakala
ga kukita gamahele. 17 Eliya avi mundu ngati tete. Ayupili
kwa kukangamala fula yikoto kutonya ndi yatonyili lepi
pamulima miyaka yidatu na miehi sita. 18 Ayupili kavili, fula
yatonyili na mulima wapambiki mabenu gaki. 19 Valongo
vangu mmonga akayaga ndava ya uchakaka, na mundu
yungi akamuwuyisa, 20 manya kuvya mundu mwenuyo
mwakumuwuyisa kumbudila Chapanga kuhuma munjila
zaki zihakau, yati akumsangula mundu mwenuyo kuhuma
mulifwa, na yati akumkita Chapanga amuwusila kubuda
kwaki kwamahele.

1 Petili

1 Nene Petili mtumi wa Yesu Kilisitu, nikuvayandikila
nyenye vandu mwemuhaguliwi na Chapanga, ndi
mwampechangini na mwitama ngati vajumbiswa kwenuko
Ponto na Galatia na Kapodokia na Asia na Bisunia. **2** Dadi
Chapanga avamanyili na avahagwili nyenye kuhumila kadeni
kulandana na uganu waki, na mkitiwi mwavamsopi kwa
mpungu, muni mumyidakila Yesu Kilisitu na kunyambiswa
kwa ngasi yaki. Nikuvaganila ubwina na uteke wamahele.
3 Chapanga alumbiwa na Dadi wa BAMBU witu Yesu
Kilisitu! Kwa lipyana laki likulu atikitili tivelekewa upya kwa
kumyukisa Yesu. Lilovi lenili litipelili huvalila ya magono goha
gangali mwishu, **4** na hinu tilindila kupata vindu vyabwina
vyangahotoleka kuwola amala kuhalabika amala kujimika, ndi
Chapanga avavikili vandu vaki kunani. **5** Na nyenye mvikiwa
ulonda kwa makakala ga Chapanga kwa njila ya sadika
mupatayi usangula. Usangula wenuwo Weutendelekiwi
kugubukuliwa mumagono ga mwishu. **6** Mhekelela ndava
ya lijambu lenilo, pamonga hinu, kwa lukumbi luhupi, yati
mganikiwa kung'ahika ndava ya kulingiwa mu njila ndalindali.
7 Kulingiwa kwenuko ndi kugana kulola sadika yinu ndi
ya chakaka. Hati zahabu yene yeyihalabika yilingiwa kwa
motu, mewawa na sadika yinu, ndi chindu chivaha kuliku
zahabu, ndi yiganikiwa yilingiwa muni yisindimala. Penapo
yati mwipokela ulumbiwa na ukulu na kutopeswa ligono
lila Yesu Kilisitu peibwela. **8** Hati ngati mwangamuwona,
mumganili, ngati hati hinu mukumuwona lepi, nyenye
mukumusadika. Mwiheka kwa luheku lukulu lwangajoveka, **9**
ndava mwipokela chila chemwichilonda, ndava ya kusadika
kwinu, ndi kusanguliwa kwinu. **10** Vamlota va Chapanga
vakitili umang'omesi na kukotakesa neju ndava ya usangula
wula, vakalota ndava ya njombi ndi nyenye ngamupewili. **11**
Vaganayi kumanya lukumbi lwoki na yivya wuli. Kwa chindu
chenicho cha ajovili Mpungu wa Kilisitu mweavi mugati
yavi, mwealongolili kujova kuvya Kilisitu yati gakumkolela
mang'ahiso na ukulu weubwela. **12** Chapanga avagubukulili
vamlota avo ngati vangajihengala vene nambu ndi vevahengili
nyenye mwemwamali kuyuwana, pevajovili mambu gala ndi
gemyuwini kuhuma kwa vandu vevikokosa Lilovi la Bwina
kwa njila ya Mpungu wa Chapanga mweatumwili kuhuma
kunani. Hati vamitumi va kunani kwa Chapanga vinogela
kumanya. **13** Hinu, mjitendelekela neju, na mvya mihu na
mjilongosa mwavene. Mvika huvalila yinu yoha kwa mumota
yila yemwipewa lukumbi Yesu Kilisitu peigubukuliwayi! **14**
Mvya ngati vana va Chapanga veviyidakila, mkoto kutama
kwa kulanda kangi mnogo wa uhakau ngati wemwavili nawu
lukumbi pemwangamanya Chapanga. **15** Nambu mganikiwa
muvya vandu vamsopi mumatendu ginu goha gemwikita,
ngati Chapanga mweavakemili cheavili msopi. **16** Muni
Mayandiku Gamsopi gijova "Mvya va Msopi, muni Nene ndi
Msopi." **17** Pemukumuyupa Chapanga, nyenye mkumkemela
Dadi. Hinu, mmanya kuvya mwene akumhamula kila
mundu ngati cheakitili, Chapanga angahagula. Hinu mtama
bwina pamulima apa ngati vayehi kwa kumtopesa neju
Chapanga. **18** Muni mmanyili kuvya nyenye mwasanguliwi
kuhuma mulugendu lwa chiyimu, gemwapokili kuhuma
kwa vagogo vinu. Nambu mwasanguliwi lepi kwa vindu
vyevihalabika, ngati maganga ga feza na zahabu, **19** nambu
yavili kwa ngasi ya Kilisitu yeyivii chindu chivaha neju.
Mweavi ngati mwana limbelele mwanga chilema amala
libala. **20** Ahaguliwi na Chapanga kwakona kuwumbiwa
mulima uwu, nambu agubukuliwi magono aga ga mwishu
ndava yinu. **21** Kwa kupitila Kilisitu, mkumsadika Chapanga,
mweamyukisi na mweamlumbili, hinu sadika yinu na huvalila
yinu yivya kwa Chapanga. **22** Hinu ndava munyambiswi
mtima kwa kuyidakili uchakaka, muni muvagana vayinu
changali uhomela. Mganana nyenye kwa nyenye kwa mtima
woha. **23** Ndava muni nyenye mpewili wumi wa mupya,
lepi ngati vana vevahumili kwa mundu mweifwa nambu
Dadi mweitama magono goha gangali mwishu, kwa njila ya
ujumbi wa Chapanga weuvi mumi na weusindimala. **(aiōn
g165)** **24** Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Kila mundu
ndi ngati mahamba, na ukulu waki woha ndi ngati maluva
ga mudahi. Ginyala na maluva gigwa. **25** Nambu lilovi la
BAMBU lisigalila magono goha gangali mwishu." Lilovi lenilo
ndi Lilovi la Bwina lemwakokosiwi. **(aiōn g165)**

2 Hinu, mleka uhakau woha, udese na uhomela na wihu
na luga ya maligu vikoto kuvya kangi. **2** Muwananganayi
na vana vang'enya vevavelekiwi hinu chevinogela mavele,
magono goha munogela lilovi la Chapanga, ngati mwana
cheinogela mavele muni ndava ya lenilo mupatayi kukula
na kusanguliwa. **3** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,
"Mmanyili nyenye mwavene kuvya BAMBU ndi mbwina."
4 Hinu, mumhambila BAMBU! Mwene ndi ngati liganga
lelivi mumi lelabelaliwi na vandu, nambu lihaguliwi na
Chapanga ngati liganga la mashonga gamahele. **5** Nyenye
mewa ngati maganga mumi mkajengeka na kuvya nyumba
ya chimpungu ndi yati mhengela ngati vateta vamsopi,
kuwusila luteta lwa chimpungu lwa kumganisa Chapanga
kwa njila ya Yesu Kilisitu **6** Muni Mayandiku Gamsopi
gijova, "Nihagwili liganga la mashonga gamahele lenikulivika
pakona ku Siyoni, liganga likulu la mkingisa, lelihaguliwi na

la mashonga gamahele. Mundu mwakumsadika mwenuyo
yati ikola lepi soni." 7 Kwa nyenye mwamwisadika liganga
lenilo lina utopesa uvaha nambu kwa vala vangasadika,
ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Liganga levabelili
vajengaji, hinu ndi livili liganga leliganikiwa neju kuliku
gangi." 8 Mewawa Mayandiku Gamsopi gijova, "Liganga
lenilo ndi liganga la kujikuvala vandu, na litalau la kuvagwisa
vandu." Vandu vikuvala ndava muni vangasadika ujumbi
wa Chapanga. Na chenichi ndi chevapangiwi. 9 Nambu
nyenye ndi vandu mwemuhaguliwi na Chapanga, muvi
vamteta va Unkosi, vandu va likabila la Msopi, vandu va
Chapanga mwene, mwemuhaguliwi kulikokosa lihengu livaha
la Chapanga mweavakemili kuhuma muchitita, muyingila
mulumuli lwaki lwa kulangasa. 10 Kadeni apo nyenye
mwavili lepi vandu va Chapanga, nambu hinu ndi vandu
vaki, magono ago mwangahengelwa lipyana la Chapanga,
nambu hinu muhengiwi lipyana laki. 11 Valongo vangu,
nikuvayupa nyenye ngati vayehi na vajumbaji pamulima
apa! Mleka mnogo winu uhakau wemuvelekiwi nawu
weubelana na mpungu winu. 12 Mutama bwina pagati ya
vandu vangammanya Chapanga, hati ngati vakuvakupakisa
mukiti uhakau, pevakugawona matendu ginu, na Chapanga
peibwelayi yati vakumulumba ligono peibwela kuvahamula
vandu. 13 Hinu, muvayidakila vandu vana uhotola ndava
ya BAMBU. Mumyidakila nkosi mweavichilongosi mkulu
neju, 14 kuvayidakila vakulu vevahaguliwi nayu, kuvahamula
vandu vala vevikita uhakau na kuvalumba vandu vala
vevikita gabwina. 15 Ndava muni Chapanga igana mukita
gabwina, kupitila nyenye muvakita vandu vayimu vakotoka
kujova mambu vangagamanya. 16 Mtama ngati vandu
vevalekekiswi, nambu mkoto kuuhengela ulekekeswa winu
ngati ukupakiswa wa kukitila uhakau, nambu mtama ngati
vatumisi va Chapanga. 17 Muvatopesa vandu voha,
muvagana valongo vinu vevakumsadika Kilisitu, mumtopesa
neju Chapanga na mumtopesa nkosi. 18 Nyenye vavanda,
muvatopesa vakulu vinu kwa utopesa woha. Lepi vala
vabwina ndu na vapoli, ndi mewa vevavili na ligoga. 19 Muni
ngati mkangamala mvinisu wa mang'ahiso gangaganikiwa
ndava muni mmanyili kuvya Chapanga igana chenicho, ndi
Chapanga yati akuvamotisa. 20 Wu, yati mwipata njombi
yoki mkakangamala ndava ya kutoviwa ndava ya kubuda
kwemhengili? Nambu hati ngati msindimala mang'ahiso
pamonga mkitili gabwina, Chapanga yati akuvamotisa. 21
Genago goha ndi gemwakemeliwi, muni Kilisitu mwene
ang'ahiki ndava yinu, na akulangisi cheuganikiwa kuhenga,
muni mkita ngati mwene cheakitili. 22 Mwene ambudili
lepi Chapanga, mewa ahotwili lepi kujova udesi. 23 Vandu
pevamligili mwene ayangwili lepi liligu. Peang'aiswi mwene
avakitili lepi vamyogopa, ndi ayivikili huvalila yaki kwa
Chapanga, mhamula mihalu mweihamula kwa uchakaka. 24
Kilisitu mwene agegili kumbudila kwitu Chapanga muhiga
yaki na afwili pamsalaba muni tileka kubuda, na titama
kwa kumganisa Chapanga. Kwa kutoviwa kwaki. Nyenye
mlamiswi. 25 Ndava nyenye mwavili ngati limbelele leliyagili,
nambu hinu mumuwuyili Mdimaji na Mlonda wa mipungu
yinu.

3 Mewawa, na nyenye vadala muvatopesa vagosi vinu,
ngati vavi vangi vangasadika lilovi la Chapanga, vasadika
kwa kulola matendu ginu. Yati vihutika changali kujovewa
lilovi, 2 muni yati vilola matendu ginu chemwitama bwina na
wa utopesa. 3 Kujinyambisa kwinu kukoto kuvya cha kuvala
ndu, ngati kutiva mayunju mitindu ya kukangasa, kuwala
vindu vyevitengenizwi kwa zahabu, na nyula za mashonga
gamahele. 4 Nambu, kujinyambisa kuvya kwekuhuma mugati
ya mitima yinu, kujinyambisa kwangahalibika, na mtima
wabwina upoli, chenicho ndi chindu chabwina neju kwa
Chapanga. 5 Ndava chenichi ndi chavajinyambisi vadala va
msopi va kadeni, vala vevamhuvali Chapanga. Vajinyambisi
kwa kuvayidakila vagosi vavi. 6 Ngati Sala cheamyidakili
mngwana waki Ibulahimu, akamkemela bambu. Nyenye
hinu muvi vana va Sala ngati mwikita gabwina changali
kuyogopa. 7 Mewawa na vagosi nyenye, mutama na vadala
vinu kwa luhala, kuni mumanya kuvya vene vevalendili kuliku
nyenye. Hinu mganikiwa kuvatopesa, ndava yati mwipokela
nawu njombi ya wumi wa Chapanga ndi wumi wa magono
goha gangali mwishu. Ngati mwikita chenicho kawaka
chindu chechidivalila gala gemukumuyupa Chapanga. 8
Kwa kumalikisa nijova naha, muvya na mtima umonga na
kuhengelana lipyana, na kuganana ngati valongo, muvya
vapoli na vangolongondi. 9 Mkoto kuvawuyisila vandu uhakau
kwa uhakau, amala liligu kwa liligu, nambu muvamotisa,
ndava ago ndi gemukemeliwi na Chapanga kuhenga,
namwene yati akuvamotisa. 10 Ngati chegijova Mayandiku
Gamsopi, "Mundu yoyoha mweigana kuhekelela kutama,
na kulola magona gabwina, mlomo waki akotoka kujova
udese na lulimi lwaki lukoto kujova gahakau. 11 Mundu
mwenuyo ndi aleka uhakau, akita gabwina. Kangi alonda
uteke kwa mtima waki woha. 12 BAMBU akuvayangalila
bwina vandu vevakumganisa na makutu gaki giyuwana
bwina pevakumuyupa. Nambu BAMBU akuvayidakila lepi
vevikita uhakau." 13 Wu, yani mweihotola kuvalemasa
nyenye ngati mwikangamala kukita gabwina? 14 Nambu,
hati ngati yati mwing'ahika ndava ya kukita ga kumganisa
Chapanga, ndi mmotisiwi. Mkoto kumyogopa mundu yoyoha,

mkoto kuvya mtahu. 15 Nambu mumgundamila Kilisitu
mugati ya mitima yinu na mumtopesa mwene ndi BAMBU.
Magono goha jitendelekela kuvayangula vevakuvakota
mambu ga huvalila yeyivi mumitima yinu, 16 nambu mkita
chenicho kwa upoli na kwa utopesa. Muvya na mtima
weulangisa mwangabuda, muni pemwiligiwa, vala vevijova
uhakau ndava ya matendu ginu gabwina mukuwungana na
Kilisitu, yati vikola soni. 17 Chabwina kung'ahika ndava ya
kukita gabwina, ngati chenicho ndi cheigana Chapanga,
kuliku kung'ahika ndava ya kukita gahakau. 18 Muni Kilisitu
mwene afwili mala yimonga ndu, ndava ya kubuda kwa
vandu voha, mwene mweakumganisa Chapanga afwili
ndava ya vandu vangamganisa Chapanga, muni avapeleka
nyenye kwa Chapanga. Akomiwi chihiga nambu Mpungu
Msopi amkitili kuvya mumi kavili. 19 Mewawa kwa njila
ya Mpungu Msopi mwenuyo ndi akahamba kuzikokosela
mipungu yeyavili muchifungu, 20 zenizo ndi mipungu ya
vandu vevabelili kumyidakila Chapanga penapo kadeni.
Chapanga peavalindila kwa usindimala, lukumbi lula Nuhu
peajengayi watu uvaha weukemiwa Safina. Na mugati Safina
yeniyo mwavi na vandu vadebe ndu. Vandu nane ndu ndi
vevasanguliwi mumanji, 21 na manji ago ndi ulangisu ubatizu
weukuvasangula nyenye hinu. Lepi ndava ya kunyambisa
uhakau muhiga, ndi ngati lilaganu lelivikiwi kwa Chapanga
kwa mtima wangajova angabuda palongolo ya Chapanga.
Yikuvasangula kwa njila ya kuyuka kwa Yesu Kilisitu, 22
mwene ahambili kunani kwa Chapanga na atamili pandu pa
utopesa muchiwoko cha kulyela cha Chapanga ilongosa,
vamitumi va kunani kwa Chapanga. Vakulu na vana makakala
vavi pahi yaki kwenuko kunani.

4 Ndava muni Kilisitu ang'aiswi muhiga yaki, na nyenye
mewa mwiganikiwa mujikamalisa mukuholalela kwinu
ngati cheavili mwene, muni yula mweang'ahiki higa alekini
kumbudila Chapanga. 2 Kuhumila hinu, wumi winu weusigalili
pamulima apa, mukoto kutama kwa mnogo uhakau wa
higa wemuvelikwi nawu, nambu mutama ngati cheigana
Chapanga. 3 Ndava kadeni mwavi na magono gamahele
ga kukita gala gevihenga vandu vangammanya Chapanga.
Mweatamili wumi wa ukemi na mnogo uhakau na kugala na
luhonda na mselebuko kwekuhengeka mambu ga soni na
kugala neju na kugundamila vimong'omong'o, ndi vindu vya
kumyomesa Chapanga. 4 Hinu vandu avo vangammanya
Chapanga vikangasa ndava nyenye mwangawungana nawu
kangi, mu matendu gavi ga soni njwe vene vakuvaliga.
5 Nambu vandu avo yati viyangula vene palongolo ya
Chapanga peakuvahamula vandu vevavi vakona mumi
na vevafwili. 6 Yeniyi ndava Lilovi la Bwina lelakokosiwi
mewawa kwa vandu vevafwili, hati ngati vahamuliwi kufwa
muwumi wa chihiga, ngati vandu vangi chevihamuliwa.
Yakokokwisi kwavi muni muwumi wavi wa chimpungu ngati
Chapanga cheavili mumi. 7 Mwishu wa mambu goha uvi
papipi. Hinu mwiganikiwa kuvya na mpangu mumitima yinu,
mvya mihu muni muhotola kumuyupa Chapanga. 8 Neju
pa genago goha mgananayi neju nyenye kwa nyenye,
ndava uganu ugubika kumbudila Chapanga kwamahele.
9 Mkalibisana kwa uganu nyenye kwa nyenye changali
kuvembeneka. 10 Kila mundu atumila chipanji cheapewili
na Chapanga kuvatangatila vandu vangi. Kila mmonga
iganikiwa kuhengela bwina njombi zevapewili kwa ubwina
wa Chapanga. 11 Mundu yoyoha akajova chindu, malovi
gaki gavyai ngati malovi ga Chapanga. Mundu yoyoha
mweihengela, akitayi kwa makakala geapewili na Chapanga,
muni Chapanga alumbiwayi kwa njila ya Yesu Kilisitu.
Ukulu na uhotola uvi na mwene magono goha gangali
mwishu! Ena. (aiōn g165) 12 Vankozi vangu, mkoto kukangasa
ndava ya mang'ahiso gegivina neju gemwipata, ngati mpata
chindu chiyehe chechihumila kwinu. 13 Nambu mheka neju
ndava muni mng'ahika ngati cheing'ahika Kilisitu, muni
mvya na luheku neju lukumbi ukulu waki peugubukuliwa. 14
Mkaligiwayi ndava mukumulanda Kilisitu, muhekayi, ndava
Mpungu wa ukulu ndi Mpungu wa Chapanga mweitama
mugati yinu. 15 Ngati wing'aika kotoka kung'ahika ndava
veve mkomaji amala muhiji amala mundu muhakau, amala
mundu mweiyingilila mambu ga vandu vangi. 16 Nambu
ngati ung'ahika ndava veve mu Kilisitu, ukoto kuvya na soni,
ndi amlumba Chapanga, ndava veve ukumsadika Kilisitu.
17 Ndava lukumbi lwa uhamula wa Chapanga luhikili na
itumbula na vandu vaki. Yikavya uhamula wenuwo utumbula
kwitu tete, yivya wuli, kwa vala vangasadika Lilovi la Bwina la
Chapanga? 18 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, “Yikavya
yinonopa kwa vandu vevakumganisa Chapanga kusanguliwa,
yivya wuli, kwa vandu vangamyogopa Chapanga na
vevakumbudila?” 19 Ndi hinu, vandu vala veving'ahika
kulandana na maganu ga Chapanga, viganikiwa vajivika
vene mumawoko ga Chapanga mweavi Muwumba wavi
msadikika na vayendelelayi kukita gabwina.

5 Nene namgogo chilongosi wa msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu, ndi mwenigawene namwene
mang'ahiso ga Kilisitu na nene yati nivya muukulu waki
weugubukuliwa. Nikuvayupa neju nyenye vagogo vayangu, 2
mvya vadimaji wa msambi wa vandu vempewili na Chapanga,
mliyangalila bwina, lepi ngati chemwigana nyenye nambu

cheigana Chapanga. Muhenga lihengu lepi kwa mnogo
wa kupata mashonga nambu muhenga kwa mtima winu
woha. 3 Mkoto kuvalongosa kwa makakala vala vempewili
kuuyangalila, nambu muvya luhumu lwa bwina kwa msambi
wenuwo. 4 Na lukumbi Mdimaji Mkulu peibwela kavili,
nyenye yati mpokela njingwa ya ukulu yangayagisa ubwina
waki. 5 Mewawa na nyenye vasongolo muvayidakila vagogo
vinu. Na mwavoha nyenye mganikiwa kuvya vangolongondi
muhotola kutangatilana, muni Mayandiku Gamsopi gijova,
“Chapanga akuvabela vevimeka nambu akuvalangisa ubwina
waki vangameka” 6 Hinu ndi, ngolongondi winu uvya pahi
ya mumawoko ga Chapanga mweavi na uhotola, muni
avayinula lukumbi lweluganikiwa. 7 Mumlekela mwene
mambu geging'aha mitima yinu, muni mwene akuvayangalila.
8 Mjiyangalila, na mvya mihu! Muni likoko winu Setani,
itindila tindila ngati lihimba lelibuluma kumlonda mundu
limmila. 9 Mumbela mwenuyo, myima cha kukangamala
mu sadika, ndava mumanyili vakilisitu vayinu pamulima
woha ving'aika ngati chemwing'aika nyenye. 10 Nambu
mwakamala kung'ahika lukumbi luhupi, Chapanga mweavili
na ubwina mugoha, mweavakemeli muyingila mu ukulu
waki wa magono goha gangali mwishu mukuwungana
na Kilisitu. Mwene yati akuvakangamalisa, na akuvapela
makakala na kuvakita mkangamala kuyima mumkingisa
weusindimili. (aiōnios g166) 11 Kwaki kuvya uhotola magono
goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 12 Nivayandikili balua
yeniyi yidebe kwa kutangatiliwa na Siliwano, mwenimuweni
ngati mlongo wangu na msadikika. Nigana kuvasindimalisa
mtima na kujova kuvya lijambu lenili chakaka ubwina wa
Chapanga. Myima chakukangamala mu ubwina wenuwo.
13 Vamsadika vayinu vevavili ku Babeli vevahaguliwi na
Chapanga pamonga na nyenye vakuvajambusa. Mewawa
Maluko mweavi ngati mwana vangu akuvajambusa. 14
Mjambusanayi muuganu waki Kilisitu. Mutama kwa uteke
mwavoha nyenye mwemuvi mugati ya Kilisitu.

2 Petili

1 Nene Simoni Petili, mtumisi na mtumi wa Yesu Kilisitu.
Nikuvayandikila nyenye mwempokili sadika yilayila
yabwina neju yetapokili tete, kwa njila ya ubwina wa
Chapanga witu na msangula Yesu Kilisitu. **2** Nikuvaganila
ubwina wa Chapanga na uteke wamahele mukummanya
Chapanga na Yesu BAMBU witu. **3** Kwa makakala gaki ga
chi Chapanga, Chapanga atipelili mambu goha getigana
muni titama cha kumuyupa na kumlumba Chapanga kwa
kummanya mwene mweatikemili titama nayu mkulu na
ubwina waki mwene. **4** Ndava yeniyo atipelili njombi yaki
yikulu na zabwina zeajovili akutipela, muni ndava ya njombi
zenizo muni muyepa mnogo uhakau weuvi pamulima, na
kuvya ngati Chapanga cheigana tivyai. **5** Ndava yeniyo,
mkangamala myonjokesa ubwina musadika, na ubwina
winu myonjokesa mumanya winu, **6** mukumanya kwinu
muyonjokesa kujilongosa mwavene, na mukujilongosa
mwavene muyonjokesa usindimala na mukusindimala
muyonjokesa kumyogopa Chapanga, **7** na mukuyogopa
Chapanga myonjokesa unkozi wa chiulongo na pa genago
yonjokesa uganu kwa vandu voha. **8** Mkavya na mambu
genago kwa umahele, yati mwivya lepi vakata nambu
mwemhotola kukita gabwina na kuvatangatila vangi
mukumanya BAMBU witu Yesu Kilisitu. **9** Nambu mundu
mweangavya na mambu ago ivya ngalola, angahotola
kulola vindu vya kutali na akosiwi kuvya amali kunyambiswa
kumbudila kwaki Chapanga kwa kadeni. **10** Hinu ndi,
valongo vangu mkangamala neju ukemela winu na uhaguliwa
wewakitiwi na Chapanga uvya lijambu leliyendelela changali
mwishu muwumi winu, ngati mkatama chenicho mgwa
lepi mukumbudila Chapanga. **11** Kwa kukita genago yati
myidikiliwa njwe kuyingila muunkosi wa magono goha gangali
mwishu wa BAMBU na Msangula witu Yesu Kilisitu. **(aiōnios g166)** **12** Hinu yati niyendelela kuvakumbusa magono goha
mambu aga, pamonga mmali kugamanya na mkangamili
muuchakaka wemwaupokili. **13** Niwona ndi lijambu labwina
kwangu, lukumbi lwoha lwenitama mumi pamulima apa,
kuvakenyemusa na kuvakumbusa kuvala mambu aga.
14 Muni nimanyili kuvya papipi yati nikuyivika patali higa
iyi yeyifwa, ngati BAMBU witu Yesu Kilisitu cheanijovili
hotohoto. **15** Hinu, ndi yati nikita chochoha chenihotola,
muni nikafwayi mugakumbukai mambu aga lukumbi lwoha.
16 Lukumbi petivawulili kuuvala ukulu wa kubwela kwaki
BAMBU witu Yesu Kilisitu, tavajovili lepi humu za udese
kuhuma kwa vandu vevachenjili. Tete talolili ukulu waki
mwene kwa mihu gitu. **17** Tete tavi lukumbi lweapewili
utopesa na ukulu kuhuma kwa Chapanga dadi, lukumbi
lwami palwambwelili mwene mweavi na Ukulu Mkulu,
lukajova, “Uyu ndi Mwanangu Mganu mweniganisiwi nayu.”
18 Kangi, tavete tayuwini lwami ulo kuhuma kunani kwa
Chapanga, lukumbi patavili pamonga nayu panani ya
chitumbi chamsopi. **19** Kavili, ujumbi wewajoviwi vamlota
va Chapanga timanyili kuvya wavili wa chakaka na nyenye
yati mkita chabwina ngati mukuuyuwanila ujumbi wenuo,
muni ngati hahi cheyikuvalangasila muchitita mbaka ligono
pekwicha na Kilisitu mweavili ndondo peilangisa mumitima
yinu. **20** Neju pa ago, mkumbuka kawaka mundu mweihotola
kudandaula mwene ujumbi kuhuma kwa Chapanga weuvili
mu Mayandiku Gamsopi. **21** Muni katu kawaka ujumbi
Chapanga wabweli lepi ngati vandu chevigana vene, nambu
vandu vajovili ujumbi kuhuma kwa Chapanga valongwiswi
na Mpungu Msopi.

2 Pahumalili na vamlota vaudese pagati ya vandu, na
mewawa vawula va udese yati vihumila pagati yinu.
Vandu venavo yati viyingisa chamfiyu mawuliwu ga udese
na kumbela BAMBU mweavagombwili, ndava yeniyo yati
vakujiletela kuyongomela kwavi vene. **2** Kavili vandu
vamahele yati vakuzilanda njila zavi zezileta soni, ndava
yavi, vandu vangi yati vakuyivevesa njila ya chakaka. **3**
Ndava ya mnogo wavi uhakau yati vakujipatila mashonga
kuhuma kwinu kwa kuvajovela humu za udese. Nambu
Chapanga amalili kuhamula kuhumila kadeni kuvya yati
akuvahamula, na avi mihu chakaka yati akuvakoma. **4**
Yikavya Chapanga avahengili lepi lipyana vamitumi va
kunani kwa Chapanga vevambudili, nambu avatagili pandu
pepavi na mang'ahiso kuni vakungiwi minyololo kuchitita
ng'ong'olo, vilindila ligono la kuhamuliwa. **(Tartaroō g5020)** **5**
Mewawa Chapanga ahengili lepi lipyana mulima wa kadeni,
penapo peatonyisi fula yeyaletili manji gamahele gaugubika
mulima wewavili na vandu vangamyogopa Chapanga.
Nambu amsangwili Nuhu mweavi akuvakokosela vandu
vakita gegakumganisa Chapanga, pamonga na vandu
vangi saba. **6** Chapanga abunili milima ya Sodoma na
Gomola, akayitinyisa kwa motu, akayikita yivya luhumu lwa
mambu gegakuvapata vandu vangamyogopa Chapanga. **7**
Amsangwili Lutu, mweakitayi gegakumganisa Chapanga,
ndi mweaviniswi na kutama kwavi kwa uhakau kwa vandu
vevabelili Malagizu. **8** Loti atamili pagati ya vandu avo,
na ang'ahiki neju mumtima waki kila ligono pealolayi na
kuyuwana matendu gavi gahakau gevakitayi. **9** Hinu ndi,
BAMBU amanyili chakuvagombola mukulingiwa vandu
vevakumuyupa Chapanga, nambu amanyili kuvavika vandu

vahakau mumbunu mbaka ligono Chapanga peihamula vandu
va mulima, 10 ndi vala vevilanda umnogo uhakau weuhakasa
wa higa na kuvevesa uhotola. Vawula ava va udese ndi
vinonopa mitima na vevimeka, vakuviliga na vavitopesa lepi
viumbi vyevina ukulu vya kunani kwa Chapanga. 11 Nambu
hati vamitumu va Chapanga vana makakala neju kuliku
vawula vaudese avo, nambu vakuvatakila lepi na kuvaliga
viumbi avo palongolo ya BAMBU. 12 Vandu avo veviliga
chochoha chila vangachimanya. Ndi ngati hinyama yangali
luhala, ndi vevilekewa na mwanakandahi vikamuliwa na
kuhinjwa, kwevilanda chevawumbiwi. Yati vikomiwa ndava
ya uhalabisa wavi vene. 13 Yati vilipiswa mang'ahiso ndava
ya mang'ahiso gevahengili. Vene vihekelela kukita chochoha
chechikuvaganisa mu mnogo wa higa zavi kangi ndi muhi
njwee. Vandu venavo vana mwenendu uhakau na soni
peviwungana na nyenye mukuvagongolela wa mselebuko wa
muchakulya chinu, kuni vihekelela njila zavi za udese. 14 Mihu
gavi gamemili ukemi na katu vileka lepi kumbudila Chapanga.
Vene vakuvalongosa vandu vangayima chakukangamala
mumitegu ya kumbudila Chapanga. Mitima yavi yiyovalili
kuvya na mnogo wa kuvya na vindu vyamahele. Vene
vapewi likoto na Chapanga! 15 Vayilekili njila yaselede,
vakayaga na kuyilanda njila ya Balaamu, mwana wa Beoli
ndi mwayovalili kupata mashonga kwa kukita uhakau, 16
akaywangiwa ndava ya uhakau waki. Lipunda langahotola
kujova, likalongela kwa lwami lwa mundu, adivalili lupengu
lwa mlota uyo. 17 Vandu avo ndi ngati chinyepa zeziyumili
ngati mahundi gegibuluswa na mpungu, Chapanga avavikili
matamilu gavi pahala pa chitita chikulu. (questioned) 18 Vijova
malovi gakumeka na gangavya gabwina, na kwa mnogo wavi
uhakau wa higa kuvayonja vandu vala vevajibagwili magono
gagaga na vandu vevitama mukumbudila Chapanga. 19
Vakuvajovela vandu yati vilekekeswa kuhuma kuuvanda,
pamonga vene ndi vavanda va vindu vyevihabisa wumi wavi,
muni mundu ndi mvanda wa chochoha chila chechimtalalila.
20 Vandu vevamalili kulema muubuda wa mumulima kwa
kugana kummanya BAMBU na Msangula witu Yesu Kilisitu,
kangi vayidakili kukamuliwa na kuhotoleka lepi na uhaku,
vandu venavo yati vivya vahakau neju kuliku pevatumbwili.
21 Ngayivi mbanga kwavi ngati ngavakotoka kumanya njila
yeniyo ya kumganisa Chapanga kuliku kuyimanya na kangi
kuyileka na kuyagisa malagizu gamsopi gevapokili. 22 Yivii
ngati humu yeyijova, “Libwa liwuyila madekelu gaki lene”
Na yingi yeyijova, “Liguluvi lelisambiswi libilinduka kangi
mumadakali!” Ndi cheyivili kwavi hinu.

3 Vankozi vangu, yeniyi balua ya pili yenikuvayandikila.
Mubalua zivili izo nilingili kuyumusa maholo gabwina
muluhala lwinu kwa kuvakumbusa mambu aga. 2 Nigana
mkumbuka malovi gegajoviwi na vamlota vamsopi, na mihilu
yila ya BAMBU na Msangula gemwapewili na vamitumi vinu.
3 Kwa kutumbula nigana kuvakumbusa hoti mu magono ga
mwishu yati vibwela vandu vevilanda mnogo wavi uhakau yati
vakuvavevesa nyenye, 4 na kujova, “Ajovili yati ibwela! Wu,
hinu avili koki? Vagogo vitu vafwili na kila chindu chisigalili
ngati chechavili kuhuma kuwumbwa kwa mulima, vindu ndi
vilavila ngati chayavili kuwumbwa kwa mulima!” 5 Vandu avo,
kwa kugana kwavi, vikosiwa kuvya kadeni Chapanga ajovili,
kunani na pamulima pawumbiwi. Mulima wawumbiwi kuhuma
mumanji na kwa manji, 6 na mewawa kwa manji gamahele,
manji gamahele gegagubiki mulima na kuyongomesa. 7
Na kwa lilovi lilalila la Chapanga, kunani kwa Chapanga
na mulima wa magono aga zivikiwi muni zitinyiswa kwa
motu. Zivikiwi mbaka ligono lila la uhamula penapo vandu
vangamyogopa Chapanga pevihamuliwa na kuhalibiswa. 8
Nambu, vankozi vangu, mkoto kukosiwa chindu chimonga!
Palongolo ya BAMBU ligono limonga ndi ngati miyaka elufu
na miyaka elufu ngati ligono limonga. 9 BAMBU ikavila lepi
kugakita gala geavahaidili ngati vandu cheviholalela ikavila.
Mwene akuvasindimalila aganili lepi hati mundu mmonga
ayaga, nambu igana kila mundu aleka kumbudila kwaki
Chapanga. 10 Nambu Ligono la BAMBU yati libwela kwa
kukenyemusa ngati kubwela kwa muhiji. Ligono lenilo kunani
kwa Chapanga yati kuwusiwa kwa chigigi chikulu, vindu
vyoha vyevivili kunani yati vitiniswa na kuhalibiswa. Mulima
na vindu vyoha vyevivili mugati yaki yati vitiniswa. 11 Ndava
muni kila chindu chihalabiswa namuna yeniyo, wu nyenye
mganikiwa kuvya vandu va namuna yoki? Mganikiwa kutama
chamsopi na kumtopesa neju Chapanga, 12 mukulindila
Ligono lila la Chapanga na kulikita libwela kanyata. Ligono
lenilo kunani yati kutiniswa kwa motu na kuhalabiwa, na
vindu vyaki vyevivili kunani yati viwungunyuka kwa motu. 13
Nambu tete, tilindila cheajovili Chapanga, tilindila kunani kwa
mupya na mulima wa mupya ndi pandu pala kila mmonga
ikita ga kumganisa Chapanga. 14 Hinu vankozi vangu,
pemwilindila Ligono lila, mkita chemwihotola kuvya vamsopi
changabuda palongolo ya Chapanga na mtama nayu kwa
uteke. 15 Na nyenye mkoto kukosewa usindimala wa BAMBU
kuvya ndi fwasi ya kusanguliwa, ngati mlongo witu Pauli
cheavayandikili kwa luhala lweapewili na Chapanga. 16
Ago ndi geayandiki mubalua zaki zoha peilongalela lijambu
lenilo. Mubalua zaki gavili mambu gamahele geginonopa
kugamanya, ndi vandu vayimu na veving'anamuka, ngati

cheving'anamusa pandu pangi pa Mayandiku Gamsopi. Ndi
vikulukisa kukomiwa kwavi vene. **17** Nambu nyenye vankozi
vangu mmalili kumanya lijambu ili. Hinu mjiyangalila mkoto
kuyagiswa na mabudilu ga vandu vangayidakila Malagizu,
na kugwa kuhuma mukuyima kwinu cha kusindimala. **18**
Nambu muyendelela kukula mukummanya BAMBU witu
na Msangula Yesu Kilisitu. Ukulu uvya kwaki, hinu na hati
magono goha gangali mwishu! Ena. **(aiōn g165)**

1 Yohani

1 Tikuvayandikila nyenye kumvala mundu mmonga
mweikemiwa Lilovi mweakuvapela vandu wumi wewavili
kuhumila kadeni. Tete tamuyuwini na kumlola kwa mihu
gitu tavete, tamlolili na kumukamula kwa mawoko gitu
tavete. **2** Na yula mweileta wumi peabwelili, tamuwene
tavete na hinu tijova malovi gaki na tikuvakokosela na
kuvajovela ndava ya wumi wa magono goha gangali mwishu,
mwene avili kwa Dadi na hinu atihumili tete. **(aiōnios g166)**
3 Chetachiweni na kuchiyuwana ndi chetikuvakokosela
nyenye mewa, muni na nyenye muumonga wetivi nawu
muni mukuwungana na Chapanga Dadi witu na Mwana
waki Yesu Kilisitu. **4** Tikuvayandikila nyenye mambu aga
muni nyenye na tete tivya na luheku lwelutimili. **5** Hinu,
ujumbi wetauyuwini kwaki Yesu na wetavakokosili ndi uwu:
Chapanga ndi lumuli na kawaka chitita chochoha mugati
yaki. **6** Tikajova kuvya mukuwungana nayu, nambu titama
muchitita ndi tijova udese, na matendu gitu ga chakaka
lepi. **7** Nambu ngati titama mu lumuli ngati mwene cheavili
mu lumuli, tivya na umonga tete tavete pamonga na ngasi
ya Yesu mweavi Mwana waki, yikutinyambisa kumbudila
kwitu Chapanga kwoha. **8** Tikajova kuvya tikumbudila lepi
Chapanga, tikujikonga tavete, na uchakaka uvi lepi mugati
yitu. **9** Nambu tikayidakila na kujova kwa Chapanga kuvya
tibudili, Chapanga ndi msadikika na yati ihenga gegiganikiwa,
na mwene yati akutilekekesa mabudilu gitu na kutinyambisa
uhakau woha. **10** Ngati tikajova tikiti lepi uhakau, tikumukita
Chapanga ndi mdese na lilovi laki livili lepi mugati mwitu.

2 Vana vangu nikuvayandikila mambu aga, muni mkoto
kumbudila Chapanga. Nambu, akavya mundu ambudili
Chapanga, tivii naku mmonga mweakutiyupila kwa Chapanga
Dadi witu pahala pitu, mundu mwenuyo ndi Yesu Kilisitu
mweavili mbwina neju. **2** Kilisitu ndi mweawusiwi luteta muni
tilekekeswa kumbudila kwitu Chapanga, na lepi kubuda
kwitu tete ndu, ndi kubuda kwa vandu va pamulima woha.
3 Ngati tikayidakila mihilu ya Chapanga tihotola kujova
chakaka kuvya timmanyili Chapanga. **4** Mundu akajova
ammanyi Chapanga, nambu nakugayidakila mihilu yaki,
mundu mwenuyo ndi mdese, na uchakaka uvi lepi mugati
yaki. **5** Nambu mundu yoyoha mweilanda lilovi la Chapanga,
mwenuyo ndi ana uganu wa chakaka wa Chapanga ukamiliki
mugati yaki. Naha ndi tihotola kuvya na uchakaka kuvya
tiwungini nayu, **6** mundu yoyoha mwaijova kuvya awungini na
Chapanga, iganikiwa kutama ngati cheatamayi Yesu Kilisitu.
7 Vankozi vangu, mihilu iyi yenikuvayandikila lepi mihilu ya
mupya, ndi mihilu yilayila yemwavili nayu kutumbula kadeni.
Mihilu iyi ya kadeni ndi ujumbi wula wemwayuwini. **8** Hati naha
mihilu iyi yenikuvayandikila ndi mihilu ya mupya, na uchakaka
waki ulolekana mugati ya Kilisitu na mugati yinu mewa. Muni
chitita chiwukili, na lumuli lwa chakaka lumalili kutumbula
kulangasa. **9** Mundu yoyoha mweijova kuvya avili mu lumuli,
nambu akumyomela mlongo waki, mundu mwenuyo akona
muchitita mbaka hinu. **10** Mundu yoyoha mweakumgana
mlongo waki avi mu lumuli, na kawaka chochoha mugati
yaki chechihotola lepi kumkita mundu yungi kumbudila
Chapanga. **11** Nambu mundu yoyoha mweakumvenga
mlongo waki avili muchitita, igenda muchitita, na amanyili lepi
kweihamba, muni chitita chimkoywili mihu. **12** Nikuvayandikila
nyenye vana muni kubuda kwinu kulekekiswi kwa gala
geakitili Kilisitu. **13** Nikuvayandikila nyenye mwavadadi
muni mummanyili mwene mweavili kutumbula pakutumbula.
Nikuvayandikila nyenye vasongolo ndava muni mumuhotwili
Muhakau yula. **14** Nikuvayandila nyenye vana ndava muni
mummanyili Dadi witu. Nikuvayandikila nyenye mwavadadi
muni mummanyili Kilisitu mweavili kuhuma pautumbula.
Nikuvayandikila nyenye vasongolo muni muna makakala,
lilovi la Chapanga livili mugati yinu na mumuhotwili Muhakau
yula. **15** Mkoto kuugana mulima, amala chochoha chechivili
cha pamulima. Mundu mweakuugana mulima, kumgana
Chapanga Dadi witu kuvi lepi mugati yaki. **16** Ndava vindu
vyoha vyavi pamulima, ndi, mnogo uhakau wetivelekiwi
nawu na mnogo wa kila chindu chevakuchilola na kuvigana
kumeka ndava ya vindu vyeuvili navyu pamonga na mambu
geukita. Vyenivyo vyoha vihuma lepi kwa Chapanga Dadi
witu, ndi vihuma kwa vamulima. **17** Mulima pamonga na
vindu vyaki vyoha vyevakuvigana vandu vihamba nambu
mundu mweikita geigana Chapanga, yati itama magono goha
gangali mwishu. **(aiōn g165)** **18** Vana vangu, mwishu uvi papipi!
Mwamali kuyuwana kuvya yula mweakumbela Kilisitu ibwela,
na hinu vevakumbela Kilisitu vamahele vamali kubwela, na
ndi timanyili mwishu uvili papipi. **19** Vandu avo vahumalili
kwitu nambu vavi lepi vakwitu, ngavivya vakwitu ngavasigalili
kwitu. Nambu vawukili vakahamba, ndava yimanyikana kuvya
chakaka vavi lepi vakwitu. **20** Nambu nyenye mpokili Mpungu
Msopi kuhuma kwa Kilisitu, na ndi chakaka muumanyili.
21 Nikuvayandikila nyenye lepi kwa ndava muumanyili lepi
uchakaka, nambu muni muumanyili, mewawa mmanyili
kuvya udese wowoha wihuma lepi muuchakaka. **22** Wu,
mdese ndi yani? Ndi yula mweibela kuvya Yesu Kilisitu ndi
Msangula lepi. Mundu ngati mwenuyo ndi likoko wa Kilisitu,
vakuvabela voha Dadi na Mwana. **23** Muni mundu yoyoha
mweakumubela Mwana, akumbela na Dadi mewa, na yoyoha

mweakumuyidakila Mwana, akumuyidakila Dadi mewa. 24
Hinu, ujumbi wula wamwayuwini kuhuma pautumbula ndi
utama mumitima yinu. Ngati ujumbi wenuwo ukatamayi
mugati yinu hinu yati mwitama magono goha mukuwungana
na Mwana na Dadi. 25 Chila cheajovili Kilisitu kuvya yati
akutipela ndi wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios
g166) 26 Nivayandikili mambu aga ndava ya vala vevigana
kuvayagisa nyenye. 27 Nambu nyenye, mukumpokela
Mpungu Msopi kuhuma kwa Kilisitu. Namwene akayendelela
kutama mugati yinu nakuganikiwa kuwuliwa na mundu
yoyoha. Muni Mpungu Msopi akuvawula kila chindu, na
mawuliwu gaki ndi gachakaka, lepi gaudese. Hinu, mukamula
mawuliwu ga Mpungu uyo na kusigalila mukuwungana
na Kilisitu. 28 Nambu nyenye vana vangu, muyendelela
kuwungana nayu, muni ligono leibwela mkoto kuyogopa
amala kukola soni. 29 Mmanyili kuvya Kilisitu ndi mbwina
neju palongolo ya Chapanga, mewawa mmanyili kuvya kila
mweihenga gabwina palongolo ya Chapanga mwenuyo ndi
Mwana wa Chapanga.

3 Mlola, uganu wa Dadi cheuvi ukulu weukita tikemelewa
tavana va Chapanga! Na chakaka ndi chativili, ndi
muni vandu va pamulima vatimanyili lepi tete ndava
muni vammanyili lepi Chapanga. 2 Mwava nkozi, hinu
tavana va Chapanga, nambu yakona yangamanyikana
hotohoto chetivyayi. Nambu timayili kuvya penapo Kilisitu
peibwela yati tiwanangana nayu ndava yati tikumlola ngati
cheavili. 3 Na kila mundu mweavi na huvalila yeniyo
ndi akujinyambisa, ngati Kilisitu cheanyambiswi. 4 Kila
mundu mweikita gahakau akugabela malagizu ga Chapanga,
ndava kumbudila Chapanga ndi kuyibela malagizu ga
Chapanga. 5 Kilisitu abwelili ndava ya kuwusa kumbudila
kwitu Chapanga, na mwene ambudili lepi Chapanga. 6 Kila
mundu mweitama mukuwungana na Kilisitu iyendelela lepi
kumbudila Chapanga. Yoyoha mweiyendelela kumbudila
Chapanga, amuwene lepi amala ammanyili lepi. 7 Vana
vangu, mundu akotoka kuvakonga! Mweikita gabwina kwa
Chapanga akumganisa Chapanga muni Kilisitu mmbwina
neju palongolo ya Chapanga. 8 Mweikita gahakau ndi wa
Setani, ndava Muhakau ndi ambudili Chapanga kuhumila
utumbula. Ndava yeniyo Mwana wa Chapanga abwelili
pamulima muni ahalabisa lihengu loha la Mhakau. 9 Kila
mundu mweavili Mwana wa Chapanga akumbudila lepi
Chapanga ndava muni wumi wa Chapanga utama mugati
yaki ihotola lepi kumbudila Chapanga muni Chapanga ndi
Dadi wavi. 10 Kwa njila yeniyi tihotola kuvamanya vevavili
vana va Chapanga na vevavili vana va Setani. Mundu yoyoha
mwangakita gegavi gabwina palongolo yaki amala mundu
mwanga mgana mlongo waki mwenuyo mwana lepi wa
Chapanga. 11 Wenuwu ndi ujumbi wemwayuwini kuhumila
kadeni kuvya: Tigananayi tete kwa tete. 12 Mkoto kuvya ngati
Kaini mweavili mundu wa yula Muhakau akamukoma mlongo
waki Abeli. Ndava ya kiki amkomili? Ndava matendu gaki
gavi gahakau, na mlongo waki akitayi gabwina palongolo
ya Chapanga. 13 Valongo vangu, mkoto kukangasa, ngati
vandu va mulima vavavengii nyenye. 14 Tete timanyi kuvya
tihumi mulifwa tiyingi mukulama, ndava tivaganili valongo.
Mwene mweangali uganu mwenuyo itama mumakakala ga
lifwa. 15 Kila mweakumuvenga mlongo waki ndi mkomaji, na
nyenye mumanyi kuvya mundu mkomaji avi lepi na wumi wa
magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 16 Ndava ya
lenili tiumanyi uganu chauvi, ndi muni Kilisitu awusili wumi
waki ndava ya tete, na tete mewa tiwusa wumi witu ndava
ya kuvatangatila valongo vitu. 17 Nambu mundu avi na vindu
vya pamulima, na akumlola mlongo waki igana, akabela
kumuhengela lipyana, wu, ihotola wuli kujova akumgana
Chapanga? 18 Vana vangu tileka kuvagana vandu kwa
kujova ndu nambu tivagana chakaka kwa kulangisa matendu.
19 Ndi chetihotola kuvya tavandu vetivili na uchakaka, na
tivili lepi na wogoyi mumitima yitu palongolo ya Chapanga.
20 Ngati mitima yitu ikutikumbusa lepi kuvya tikumbudila
Chapanga, timanyi kuvya Chapanga muvaha kuliku mitima
hitu na mwene amanyili goha. 21 Vankozi vangu, mitima yitu
ngati yikutikumbusa lepi kuvya tikumbudila Chapanga hinu
tivya lepi na wogoyi palongolo ya Chapanga. 22 Na chochoha
chetikumuyupa, tichipata kwaki. Tiyuwanila mihilu yaki kukita
gala gegakumganisa Chapanga. 23 Mihilu yaki ndi iyi,
kumsadika Yesu Kilisitu mweavili Mwana waki, na kuganana
tavete ngati cheatilagizili. 24 Vandu voha veviyidakila mihilu
ya Chapanga vitama mukuwungana nayu. Vene vitama
mugati ya Chapanga na Chapanga itama mugati yavi. Tete
tigamanyili ago kwa njila ya Mpungu Msopi mweatipelili.

4 Mwava nkozi vangu, mkoto kumsadika kila mundu
mweijova ilongoswa na Mpungu wa Chapanga, ndi
mumlinga hoti mmanya ngati chakaka Mpungu mwenuyo
ihuma kwa Chapanga amala lepi, ndava muni kuvi na
vamlota vamahele va udese pamulima. 2 Yeni ndi njila ya
kumanya kuvya mundu ilongoswa na Mpungu wa Chapanga,
kila mundu mweiyidakila Yesu Kilisitu abwelili na kuvya
mundu, mwenuyo ndi ilongoswa na Mpungu wa Chapanga.
3 Nambu kila mundu mwangayidakila ago ndava ya Yesu
mundu mwenuyo ilongoswa lepi na mpungu wewihuma kwa
Chapanga. Na mwenuyo ilongoswa na Mpungu wa yula

mweakumbela Kilisitu Mpungu mwenuyo mwemwayuwini
kuvya ibwela na hinu amali kubwela pamulima. 4 Mwavana
nyenye, ndi vandu va Chapanga, na mmalili kuvahotola
vamlota va udese ndava Mpungu wa Chapanga mweavili
mugati yinu ana makakala kuliku yula mweavili mugati ya
vandu va mulima uwu. 5 Vamlota venavo ndi vandu va
mulima vijova mambu ga mulima na vandu va pamulima
vakuvayuwanila ndava muni vene ndi va pamulima. 6
Nambu tete tavandu va Chapanga. Na mundu yoyoha
mweammanyili Chapanga akutiyuwanila tete, mweangavya
wa Chapanga akutiyuwanila lepi. Chenichi ndi chetihotola
kummanya Mpungu wa chakaka na mpungu wa udese. 7
Vankozi vangu tiganana muni uganu uhuma kwa Chapanga.
Mundu yoyoha mweavili na uganu mwenuyo ndi mwana
wa Chapanga na ammanyili Chapanga. 8 Mundu yoyoha
mwangali uganu ammanyi lepi Chapanga, ndava Chapanga
ndi uganu. 9 Chapanga alangisi uganu waki kwa kumtuma
Mwana waki ngamwene pamulima, muni tivya na wumi
wa chakaka. 10 Uwu ndi uganu, tete lepi mwatamugani
Chapanga, nambu mwene atiganili tete ndi amtumili Mwana
waki avyayi luteta lwa kutiwusila kumbudila kwitu Chapanga.
11 Vankozi vangu, yikavya Chapanga atiganili chenicho, na
tete tiganikiwa tigananayi. 12 Kawaka mundu mweamuweni
Chapanga lukumbi lwolwoha lula, ngati tiganana, ndi
Chapanga itama mukuwungana na tete na uganu waki
udandasika mugati yitu. 13 Timanyi kuvya titama mukuwunga
na Chapanga na mwene itama mukuwungana na tete, ndava
atipelili Mpungu waki Msopi. 14 Tete tilolili na kuvajovela
vangi kuvya Dadi amutumili Mwana waki pamulima avyayi
Msangula wa pamulima. 15 Kila mundu mweiyidakila na
kujova kuvya Yesu ndi Mwana wa Chapanga, Chapanga
itama mukuwungana nayu, na mwene mukuwungana na
Chapanga. 16 Na tete timanyili na kuusadika uganu wa
Chapanga weavi nawu ndava yitu. Chapanga ndi uganu, ndi
mundu yoyoha mweitama muuganu vitama mukuwungana
na Chapanga na Chapanga itama mukuwungana nayu.
17 Uganu udandasiki mugati yitu ndava tihotola kuvya na
ukekesi ligono lila la uhamula, na tivya nawu ndava muni
titama ngati Kilisitu cheatamili. 18 Pepavili na uganu kawaka
wogohi. Ena! Uganu waudandasiki uvinga wogohi woha,
muni mundu mweavi na wogohi adandasiki lepi muuganu.
Muni mundu mweavi na wogohi iyogopa kuhamuliwa. 19
Tete tigana ndava Chapanga atumbwili kutigana tete. 20
Mundu akajova nimganili Chapanga na kuni amvengili
mlongo waki ana udese. Ndava mundu mwangamgana
mlongo waki mweakumlola ihotola wuli kumgana Chapanga
mweangamuwona? 21 Hinu, mihilu yeniyi ndi yetipewili na
Kilisitu ndi aga: Mundu mwakumgana Chapanga iganikiwa
mewa amgana mlongo waki.

5 Kila mundu mwaisadika kuvya Yesu ndi Kilisitu Msangula
mundu mwenuyo ndi mwana wa Chapanga. Na kila
mweakumugana dadi mewawa akumgana na mwana waki. 2
Lijambu lenili ndi likutikita timanyayi kuvya tivaganili vana va
Chapanga, ndi patikumugana Chapanga na kuyidakila mihilu
yaki. 3 Ndava kumugana Chapanga ndi kuyidakila mihilu
yaki. Na mihilu yaki yitopa lepi, 4 ndava kila mundu mweavi
mwana wa Chapanga ihotola kugahotola mambu ga mulima
uwu. Na tete tikuuhotola mulima kwa sadika yitu. 5 Yani
ihotola kugahotola mambu ga mulima? Ndi yula mweisadika
kuvya Yesu ndi Mwana wa Chapanga. 6 Yesu Kilisitu ndi
mweabwelili kwa njila ya manji lukumbi lwa ubatizu na kwa
ngasi peafwili. Abwelili lepi kwa njila ya manji ndu, nambu
kwa manji na ngasi. Na Mpungu Msopi ijova aga ndi chakaka
ndava ya Yesu muni Mpungu Msopi ndi mchakaka. 7 Hinu
vavi vadatu vevijova uchakaka. 8 Mpungu Msopi, manji na
ngasi, na voha viyidakilana chindu chimonga. 9 Tete tisadika
lukumbi vandu vakutijovela gavagaweni ndi gala geijova
Chapanga gitopa neju na Chapanga ijova chakaka kumvala
Mwana waki. 10 Ndi kila mundu mweakumusadika mwana
wa Chapanga avinawu wenuwo uchakaka mumtima waki.
Nambu mweangamsadika Chapanga akumukita Chapanga
kuvya mdese, ndava asadiki lepi mambu geajovili Chapanga
kumvala Mwana waki. 11 Na uchakaka wene ndi uwu:
Chapanga atipelili wumi wa magono goha gangali mwishu,
na wumi wenuwo upatikana kwa Mwana waki. (aiōnios g166)
12 Mundu yoyoha mweavili na Mwana wa Chapanga avi
na wumi wenuwo, na mundu mweavi lepi na Mwana wa
Chapanga avi lepi na wumi wenuwo. 13 Nivayandikili nambu
mumanyayi kuvya muvinau wumi wa magono goha gangali
mwishu, nyenye mwamukumsadiki Mwana wa Chapanga.
(aiōnios g166) 14 Lijambu lenili ndi likutikita timanya changali
kuyogopa kuvya Chapanga akutiyuwanila, na tikamyupa
chindu chochoha ngati cheigana akutiyuwana. 15 Na tete
tikamanyayi kuvya kila petiyupa akutiyuwana, ndi timanyi
kuvya tipokela chochoha chatiyupa kwaki. 16 Ngati mundu
yati akamlola mlongo waki ikita gakumbudila Chapanga
gangamlongosa mulifwa, iganikiwa amyupilayi, na Chapanga
yati akumupela wumi mundu mwenuyo, nilongela aga ndava
ya vala vavihenga uhakau wangavalongosa mulifwa. Nambu
kuvili kumbudila Chapanga kwekumlongosa mundu mulifwa
nene nijova lepi myupa ndava ya kumbudila Chapanga
kwenuko. 17 Lijambu loloha langamganisa Chapanga,
lenilo ndi lijambu la kumbudila Chapanga, nambu kuvili

kumbudila Chapanga kwanga mlongosa mundu mulifwa. **18**
Timanyili kuvya kila mundu mweavili Mwana wa Chapanga
iyendelela lepi kumbudila Chapanga, ndava muni Mwana
wa Chapanga akumyunga na Muhakau ihotola lepi kumkita
Chindu chochoha. **19** Timanyi kuvya tete ndi tavana va
Chapanga, na mulima woha ulongoswa na Muhakau. **20**
Tete timanyili kuvya Mwana wa Chapanga amali kubwela, na
mwene ndi atikitili timmanya Chapanga wa chakaka. Na
tete titama mukuwungana na Chapanga wa chakaka kwa
njila ya kuwungana na Mwana waki Yesu Kilisitu. Mwenuyu
ndi Chapanga wa chakaka, na ndi wumi wa magono goha
gangali mwishu. **(aiōnios g166)** **21** Vana vangu, mujiyangalila
mkoto kugundamila chimong'omong'o.

2 Yohani

1 Nene gogo chilongosi, nikuyandikila veve Wamawu
mweuhaguliwi na Chapanga pamonga na vana vaku
venivaganili kwa mtima wangu woha. Namwene lepi
mwenivaganili nambu na vala vevaumanyili uchakaka
vavaganili nyenye, **2** tivaganili ndava muni uchakaka uwu
utama mugati yitu na yati uvya na tete hati magono goha
gangali mwishu. **(aiōn g165)** **3** Dadi Chapanga pamonga
na Yesu Kilisitu, Mwana wa Dadi, vakutipela ubwina na
lipyana na uteke, vindu ivyo vivyai pamonga na tete
muuchakaka na uganu. **4** Nasangalwiki neju panavaweni
vana vaku vangi vitama muuchakaka ngati Dadi Chapanga
cheatilagizi. **5** Hinu, Mau mweuhaguliwi na Chapanga nivi
na luyupu lumonga kwaku, tiganana yi. Muhilu uwu wamupya
lepi, ndi lilalila latavili nalu kuhuma utumbukanu nikuyupa
tiganana. **6** Wenuwu ndi uganu, ndi kutama kwa kuyidakila
mihilu ya Chapanga. Ngati chemwatumbwili kuyuwana,
muhilu uwu mganikiwa kutama kwa uganu. **7** Muni vadese
vamahele vahumalili pamulima, vandu vangayidakila kuvya
Yesu Kilisitu abwelili kwitu ngati mundu. Mundu mweijova
chenicho ndi mdese na akumbela Kilisitu. **8** Mujiyangalila
mwavene muni mkoto kuyagisa gala gemwagahengelili
lihengu, nambu mkakita chenicho mwipata lepi njombi yinu
yeyitimiliki. **9** Mundu yeyoha mweangatama mu mawuliwu
ga Kilisitu, nambu akugaleka mambu gangi mu mawuliwu
ago mundu mwenuyo avi lepi na Chapanga ndi mweilanda
mawuliwu ago avi navu voha vavili, Dadi na Mwana.
10 Ngati mundu akabwelayi kwinu changali kuvaletela
mawuliwu ga Kilisitu, mkoto kumpokela kunyumba yinu amala
kumjambusa. **11** Yeyoha mweakumpokela mundu mwenuyo,
ndi iwungana nayu mukukita mambu gahakau. **12** Nivi nagu
gamahele ga kuvajovela, nambu mbwitu kukita chenicho
kwa kuvayandikila. Nambu nigana kubwela tilongela mihu
kwa mihu muni luheku lwitu lukamilikayi. **13** Vana va mlumbu
waku mweahaguliwi na Chapanga vakujambusa.

3 Yohani

1 Nene gogo chilongosi, nikuyandikila veve Gayo nkozi
wangu, mwanikuganili chakaka. 2 Nkozi wangu, nikuyupila
kwa Chapanga mambu gaku gahamba bwina, uvya na
makakala muhiga yaku ngati chauvi mumtima waku. 3
Niheka neju ndava valongo vevahumili kwenuko na kubwela
apa, ndi vanijovili cheusadikika uchakaka na uyendelela
kutama kwa kuulanda uchakaka magono goha. 4 Kawaka
chindu chechikunisangalusa neju kuliku kuyuwana vana
vangu viyendelela kutama kwa kuulanda uchakaka. 5 Nkozi
wangu, veve ndi usadikiwa neju muchochoha chaukuvakila
valongo vaku vevakumsadika Yesu hati ngati vayehe. 6
Valongo avo vavajovili msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu kuuvala uganu waku. Uyendelela kuvatangatila na
vayendelela na lugendu lwavi mukumganisa Chapanga. 7
Muni vitumbula lugendu lwavi muutendekela wa Kilisitu na
vaganili lepi kupokela utangatila wowoha kuhuma kwa vandu
vangamsadika Kilisitu. 8 Hinu, tete tiganikiwa kuvatangatila
vandu ava, muni na tete tipata kuvya pamonga nawu
mulihengu lavi kukokosa uchakaka. 9 Nayandiki balua
yihupi kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, nambu
Diotilefe, mweigana neju kuvya chilongosi wavi, aganili
lepi kuniyuwanila. 10 Penibwela yati nifiyula mambu goha
geikita, mambu goha gahakau geakitili na malovi goha
gahakau geijova ndava yitu udese waki. Mwene ibela
kuvakalibisa valongo avo vevavi mulugendu, na kuvabesa
vandu vangi vevigana kuvakalibisha, na kulinga kuvavinga
kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 11
Nkozi wangu, kotoka kulanda mambu gahakau nambu
landa gegavi gabwina. Mundu yoyoha mweikita mambu
gabwina mwenuyo wa Chapanga na mundu yoyoha mweikita
gahakau mwenuyo wa angammanya Chapanga. 12 Kila
mundu akumlumba Demetilio, na uchakaka wene wijova
naha. Mewawa na tete tavete tikumlongalela bwina, na
veve umanyili uchaka uyidakilana. 13 Nivii nagu gamahele
gakukujovela, nambu mbwitu kukuyandikila mubalua. 14
Nihuvalila kukulola papipi na penapo yati tilongela mihu
kwa mihu. Nikuganila uteke. Vankozi vaku vakujambusa.
Vajambusayi vankozi vitu voha kila mmonga mwene.

Yuda

1 Nene ndi Yuda, mtumisi wa Yesu Kilisitu na mbena
waki Yakobo. Nikuvayandikila nyenye mwemkemeliwi na
Chapanga Dadi mweakuvagana na Yesu Kilisitu ndi mlonda
winu. **2** Nikumuyupa Chapanga avahengela lipyana, uteke na
uganu vivya kwinu kwa umahele wewihuma kwa Chapanga.
3 Vankozi vaganu, navili na uganu wa kuvayandikila
kuuvala usangula wula wetivili nawu tavoha. Nambu
niwona chabwina kuvayandikila ndava kuvakangamalisa
mitima muyihengela ulonda sadika, yevapewili vandu va
Chapanga mala yimonga ndu kwa lukumbi lwoha. **4**
Muni vandu vangamuyogopa Chapanga vajiyingisi chinunu
pagati yitu. Vandu venavo uvang'anamwisi ujumbi wabwina
wa Chapanga witu muni vakita mambu ga ukemi na
kumbela Yesu Kilisitu mweavili mwene, Chilongosi na
Bambu witu. Nambu Mayandiku Gamsopi gamali kujova
kuhumila kadeni uhamula weukuvalindila vandu avo. **5**
Hinu nigana kuvakumbusa mambu, pamonga aga mwamali
kumanyiswa hotohoto mala yimonga, mkumbukayi Bambu
cheavasangwili vandu va Isilaeli na kuvawusa pamulima wa
Misili, nambu mwanakandahi avakomili vala vavangasadika.
6 Na, vamitumu va kunani kwa Chapanga vevangakola
uhotola wavi vakaleka pandu pavi pevavikiwi na Chapanga,
Chapanga avakungili kwa minyololo magono goha gangali
mwishu na pachitita ng'ong'olo vilindila ligono lila likulu
la uhamula. **(aïdios g126)** **7** Kangi mkumbuka Sodoma na
Gomola, na milima ya papipi yaki, vakolonjinji vaki vakitili
chenicho ngati chevakitili vamitumu vala, vakitili ukemi na
kulanda mambu ga muhiga yavi gegibeswa ndi vapewili
uhamula wa kutagwa mumotu wangajimika wa magono
goha gangali mwishu, muni yivya liwuliwu kwa vandu
voha. **(aiōnios g166)** **8** Mewawa cheyavili kwa vandu ava.
Njozi zavi zikuvalongosa mukuzihakasa higa zavi vene,
kuuvevesa uhotola wa Chapanga na kuliga vajumbi vevana
ukulu wa kunani. **9** Hati Mikaeli, mtumu mkulu wa kunani
kwa Chapanga akitili lepi chenicho. Mung'omo pagati
yaki na Setani ndava ya higa ya Musa, Mikaeli alingili
lepi kumuhamula Setani kwa maligu, ndi ajovili, “Bambu
mwene ndi akuywangila.” **10** Nambu vandu ava viliga vindu
vyangavimanya. Gavili mambu gevagamanyili nambu vikita
changali kuholalela ngati hinyama chehikita changali luhala.
Na mambu ago gakuvahalabisa vene. **11** Yati vakuchikolela!
Vandu venavo vevakuyilanda njila yila ya Kaini. Ndava ya
kugana mashonga, vakujiyingisi mukubuda kwa Balaamu.
Vang'anamwiki ngati Kola cheang'anamwiki na vakomiwi
ngati Kola cheakomiwi. **12** Vandu venavo vibwela mu
mselebuko winu wa chakulya wewulangisa uganu venavo
ndi vakuyogopwa ndava kwa matendu gavi gahakau vileta
soni na uhakau, vavili ngati vadimaji vevakujiyukutisa vene.
Viwanangana na mahundi gegikang'wa na chimbungululu
vavili ngati mikongo yangali matunda lukumbi lwa mabenu
yeyitupuliwi na kuyuma neju. **13** Vandu avo vavi ngati
mtimbuganu wa nyanja na mambu gavi gahakau gilolekana
ngati lihuluhulu. Vavi ngati ndondo zeziyugayuga zezivikiwi
na Chapanga pandu pa chitita ng'ong'olo cha magono
goha gangali mwishu. **(aiōn g165)** **14** Henoki, ndi chiveleku
cha saba kuhumila Adamu mbaka Enoki, awusi malovi ga
ulota panani ya venavo, kujova yuwanila Bambu ibwela
na vamitumu vaki va kunani vamsopi vangavalangika,
15 muni avahamula vandu voha, na kuvapela mbunu
voha vevakumbudila Chapanga, ndava ya matendu gavi
gahakau gevakitili na mambu gahaku gevajovili ga kumliga
Chapanga. **16** Vandu ava vanamang'ung'uta na kuvajova
vandu vangi, vitama kwa kulanda mnogo wavi uhakau,
vimeka na kujilangisa kuvya vene ndi vandu vabwina, na
kuvalumba vandu vangi, muni vapatayi vindu kuhuma kwavi.
17 Nambu nyenye, vankozi vangu, mugakumbuka malovi
gagalongaliwi kutumbula na mitumu va Bambu witu Yesu
Kilisitu. **18** Vavajovili, mu magono gamwishu yati vihumila
vandu vangamsadika Chapanga vandu vevilongoswa na
mnogo wavi uhakau vandu avo yati vakuvavevesa. **19**
Vandu venavo ndi vavileta mpechenganu, vandu vevilanda
mnogo uhakau wa mulima wevavelikiwi nawu, vavi lepi na
Mpungu wa Chapanga. **20** Nambu nyenye, vankozi vangu,
mjijenga mwavene mu mkingisa wa sadika yinu. Myupa
kwa Chapanga kwa makakala ga Mpungu Msopi. **21** Na
kutama muuganu wa Chapanga, mumlindila Bambu witu
Yesu Kilisitu avapela wumi wa magono goha gangali mwishu
mulipyana laki. **(aiōnios g166)** **22** Muvahengela lipyana vandu
vangi vevivagaya, **23** muvasangula vandu vangi mumotu
wa uhamula kwa kuvanyakula, kangi muvahengela lipyana
vangi kwa kujiyangalila mwavene, muzivenga hati nyula zavi
zezina mabala ga mnogo uhakau. **24** Chapanga mweihotola
kuvahengela ulonda mkoto kugwa changali kubuda, na
kuvapeleka nyenye mbaka muukulu waki nakwa luheku
luvaha changali kubuda kwaki **25** mwene mweavi Chapanga,
msangula witu kwa njila ya Yesu Kilisitu Bambu witu. Uvya
ukulu na unkosi makakala na uhotola kuhumila kutumbula
kwakona kuwumbwa mulima hati hinu na magono goha
gegibwela gangali mwishu! Ena. **(aiōn g165)**

Ugubukulo

1 Wenuwu ndi ugubukulo wa Yesu Kilisitu weapewili
na Chapanga muni avalangisa vatumisi vaki, mambu
gegihumila papipi. Kilisitu amtumili mtumu waki wa kunani
kwa Chapanga ammanyisa muhengaji waki Yohani mambu
ago. **2** Mwene Yohani alolili kuvala ujumbi wa Chapanga na
ndava ya Lilovi la Chapanga, na uchakaka wewajoviwi na
Yesu Kilisitu. **3** Amotisiwi yula mweisoma malovi ga ulota wa
Chapanga na kuyuwana na kugalanda gala gegayandikwi
muchitabu ichi, muni lukumbi lwa kuhumila mambu ago luvi
papipi. **4** Nene Yohani nikuvayandikila misambi saba ya vandu
vevakumsadika Kilisitu va mulima wa Asia. Nikuvaganila
ubwina na uteke kuhuma kwa Chapanga mweavili na mweavi
na mweibwela, na kuhuma kwa mipungu saba palongolo
ya chigoda chaki cha magono goha gangali mwishu, **5** na
kuhuma kwa Yesu Kilisitu. Mwene ndi mwetijova ndava
yaki msadikika na ndi wa kutumbula mweayukiswi kuhuma
kwa vevafwili, mewawa mwene ndi Nkosi wa vankosi va
pamulima. Mwene akutigana na kwa ngasi yaki atilekekisi
hulu mabudilu gitu. **6** Atihengili tete tavankosi na vamteta va
Chapanga muni tihengela Chapanga, muni vavalongosa
vandu va milima yoha, Dadi waki. Kwaki Yesu Kilisitu uvya
ukulu na makakala, magono goha gangali mwishu! Ena.
(aiōn g165) **7** Lola! Mwene ibwela mumahundi! Kila mundu
yati akumlola, hati vala vevambowili kwa mgoha. Na ndava
yaki vandu voha pamulima yati vivembeneka ndava yaki!
Ena. **8** Ijova Bambu Chapanga, mweavi na uhotola woha,
mweavili na mweavi na mweibwela, “Nene ndi Mtumbula
na wamwishu wa vindu vyoha.” **9** Nene Yohani mlongo
winu nihanganila na nyenye mumaing'aiso na muunkosi wa
Chapanga na mukusindimala ndava ya kumsadika Yesu
Kilisitu. Nene napelikwi kuchifungu pachisiwa cha Patimo
ndava navakokosili vandu Lilovi la Chapanga na kudandaula
mambu ga Yesu. **10** Muligono la Bambu mukulongoswa na
Mpungu Msopi, nayuwini lwami luvaha mumbele yangu,
lwami ngati lipenenga. **11** Yajovili, “Yandikayi muchitabu
gala geukugalola, kangi uchipeleka kwa misambi saba
ya vandu vevakumsadika Kilisitu pamiji ya ku Efeso na
Simulina na Peliganoni na Tuatila na Salide na Fidalefia
pamonga na Laodikea.” **12** Hinu, nanga'anamwiki muni
nilola mweijova na nene. Ndi penang'anamwiki, nawene
vibokoselu saba vya kuvikila hahi za zahabu, **13** na pagati
yaki namuwene mmonga mweavi ngati mundu, awalili
ligwanda litali na mkungi wa zahabu panganga yaki. **14**
Mayunju gaki gavi gamsopi pehe, mihu gaki gang'asimi ngati
motu wewiyaka, **15** magendelu gaki ngati shaba yeying'asima
na yeyinyambiswi bwina mumotu, na lwami lwaki lwavi ngati
mbulumo lwa manji gegihelela. **16** Muchiwoko chaki cha
kulyela avi na ndondo saba, na mumlomo waki mwahumili
upanga weutema pandi zoha. Pamihu paki gang'asimi ngati
lilanga leliyaka neju. **17** Lukumbi, panakamuwene ndu,
nagwili palongolo ya magendelu gaki ngati mundu mweafwili.
Nambu mwene akapamisa chiwoko chaki cha kulyela panani
yangu, akajova, ukotoka kuyogopa! Nene ndi wa kutumbula
na mwishu wa vindu vyoha. **18** Nene ndi mwenivi mumi!
Nafwili, nambu, lola hinu ndi namumi magono goha gangali
mwishu. Nivii na uhotola wa lifwa na mulima wa vandu
vevafwili. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Hinu yandika mambu aga
geukugawona, mambu gegihumila hinu na gala gegihumila
mwanakandahi. **20** Wenuwu ndi mfiyu wa ndondo zila saba
zeuziwene muchiwoko changu cha kulyela na vila vindu saba
vya zahabu: Zila ndondo saba ndi vamitumu pa misambi
saba ya vandu vevakumsadika Kilisitu, na vibokoselu vila
saba, ndi misambi yene saba ya vandu vevakumsadika
Kilisitu.

2 “Umyandikila mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
va Efeso kula.” “Wenuwu ndi ujumbi wewihuma kwa yula
mweikamula ndondo saba muchiwoko chaki cha kulyela
na mweigenda pagati ya vibokoselu saba zezitenganizwi
kwa zahabu. **2** Nigamanyili matendu gaku goha, nimanyili
kukangamala kwaku na kunihengela. Nimanyili kuvya
wihotola lepi kuvayidakila vandu vahakau. Uvalingili vala
vevakujikemela vene vamitumi na kumbi lepi vamitumi,
wamwene uvamanyili kuvya venavo vadese. **3** Veve ndi
usindimili, ung'aiswi ndava ya liina langu, nambu utotokili
lepi. **4** Nambu nivii na lijambu limonga kukuvavala veve: Veve
uniganili lepi nene amala mwiganana lepi kavili hinu ngati
kutumbula. **5** Hinu, uhololelayi chawavi kwakona uyagili lepi,
unga'namukila Chapanga na kuleka uhakau ngati chawavi
kadeni. Ngati lepi yati nibwela kwaku na kuwusa chibokoselu
kuhuma pandu paki. **6** Nambu nihekelela ndava ya chindu
ichi chimonga: Veve ukugayomela matendu gala gevihenga
Wanikolai ngati chenikugayomela nene.” **7** Mweavi na makutu
ga kuyuwana na ayuwanayi, hinu ndi ayuwana gala Mpungu
Msopi geakuvajovela misambi ya vandu vevakumsadika
Kilisitu! “Mweihotola yati nikumpela kulya matunda ga
mkongo wa wumi weuvi Paladiso mugati ya lidimba la
Chapanga kunani.” **8** “Muyandikila mtumu va kunani kwa
Chapanga mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu va Simulina.” “Wenuwu ndi ujumbi kuhuma mweavi
wa kutumbula na mwishu, mweafwili na hinu avi mumi kavili.

9 Nimannyili mang'ahiso gako mewawa nimanyili ungangu
waku! Nambu kujova chakaka veve una vindu vyamahele,
nimannyili chevakukuliga vala vevakujikemela Vayawudi
nambu Vayawudi lepi vachakaka, ndi msambi weulongoswa
na Setani. 10 Ukoto kuyogopa mambu gegakukolela.
Yuwanila! Setani igana kuvalinga kwa kuvasopa vangi vinu
muchifungu, ndi nyenye yati mung'aika kwa magono kumi.
Nambu mvya vasadikika mbaka kufwa kwinu na nene yati
nikuvapela wumi ngati njingwa ya kuuhotola." 11 "Mweavi
na makutu ga kuyuwana, ayuwana bwina gala Mpungu
Msopi geakuvajovela msambi wa vandu vevakumsadika
Kilisitu!" "Yula mweihotola ago yati iviniswa lepi ng'o na lifwa
la pili." 12 "Muyandikila mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va
muji wa Peliganoni, aga ndi geijova." "Mwenuyo mweavi
na upanga weunoliwi pandi zoha: 13 Nipamanyili pandu
pewitama, penapo ndi Setani akuvalongosa vandu. Nambu
veve wakona uyendalili kulikamula liina langu. Wayibeli lepi
sadika yangu kwaku, hati mu magono ga muhengaji wangu
Antipa msadikika mweijova ndava yangu, peakomiwi pagati
ya muji wenuwo wewilongoswa na Setani. 14 Nambu nina
malovi gadebe gewihenga ganga nihekesa ndava yaku:
Vangi vinu ndi valanda va Balaamu mweamuwuli Balaki
kuvakulukisa vandu va Isilaeli vambudila Chapanga kwa
kulya vyakulya vya luteta lwa chimong'omong'o na kukita
ugoni. 15 Mewawa, vavi mewa pagati yinu vandu vevilanda
mawuliwu ga Wanikolai. 16 Hinu, leka kumbudila Chapanga,
ngati wangamung'anamukila, yati nibwela kanyata kutovana
na vandu avo na upanga wewihuma mumlomo wangu."
17 "Mweavi na makutu, ayuwana bwina Mpungu Msopi
cheakuvajovela msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu!"
"Yula mweihotola, yati nikumpela chakulya chechikemelewa
mana chechifiyiki kunani kwa Chapanga, mewawa yati
nikumpela liganga lidebe la msopi, na panani yaki payandikwi
liina lamupya kawaka mundu mweimanya, nambu nga
vala ndu vevakulipokela." 18 "Umyandikila naha mtumu
wa kunani wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
va Tuatila." "Wenuwu ndi ujumbi wihuma kwa Mwana
wa Chapanga, mweavi mihu geging'asima ngati motu, na
magendelu geging'asima ngati shaba yeyiyogoliwi bwina. 19
Nimanyili mambu gaku goha. Nimanyili uganu waku, sadika
yaku, uhengaji waku na kusindimala kwaku. Nimanyili veve
wihenga chabwina neju kuliku kadeni pala. 20 Nambu nivii na
lijambu limonga kwaku langa nihekesa: Veve ukumsindimalila
mdala yula Yezebeli mweakujikemela mlota, mweiwula la
kuvayagisa vatumisi vangu vakita ukemi na kulya vyakulya
vyevitetiwi kwa chimong'omong'o. 21 Nimpeli lukumbi lwa
kuleka kumbudila Chapanga, nambu ibela kuleka ukemi waki.
22 Yuwanila! Hinu nikumtova kwa matamu ndalindali mwene
pamonga na vayaki vevahengili ukemi nayu yati vipata
mang'ahiso gakali, ngati vabeli kuleka kubuda mumatendu
gavi gahakau gevahengili. 23 Kangi yati nikuvakoma
valanda, muni misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu
voha vamanyalila kuvya nene ndi mwenimanya neju mitima
na maholo ga vandu yati nikumpela kila mmonga ndava ya
matendu gaki." 24 "Nambu vangi nyenye mwemuvi Tuatila
mwangalanda mawuliwu ga Yezebeli, na mwangajiwula
chila chevikemela mfiyu wa Setani. Nikuvajovela kuvya
nikuvatwika lepi ndwika yingi yoyoha ya gala gemuvi
nagu. 25 Yikuvagana muyima kuyendelela kunisadika na
kuniyidakila nene mbaka penibwela." 26 Na yula mweihotola
kuyendelela kuhenga gala genikugagana mbaka mwishu,
yati nikumpela uhotola kulongosa vandu va mulima woha.
27 Yati akuvalongosa kwa ndonga ya lyuma na kuvahinyana
ngati vindu vya ludaka. 28 Mewawa yati nikumpela ndondo
ya lukela. Ngati chenipokili uhotola kuhuma kwa Dadi wangu.
29 "Mweavi na makutu, hinu ayuwana bwina gala Mpungu
Msopi akuujovela msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu."

3 "Umuyandikila aga mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu
va ku Salide." "Genaga ndi geijova yula mweavi na mipungu
saba ya Chapanga na ndondo saba, nigamanyili matendu
gaku. Nimanyili veve uvi na ulumba wa kuvya mumi nambu
chakaka ufwili! 2 Yumuka! Ugahengayi gavyai na makakala
gegasigalili gegigana kufwa, muni niwene matendu gaku
gatimilifu lepi, palongolo ya Chapanga. 3 Hinu, ukumbukayi,
mawuliwu geuwuliwi na gala geuyuwini, ugayidakila na
kuleka kumbudila Chapanga. Nambu ngati uyumwiki lepi
yati nibwela chigafula ngati mhiji, wimanya lepi lukumbi
lwenibwela kwaku. 4 Nambu uvi na vandu vadebe kula ku
Salide vevahakisi lepi nyula zavi. Venavo yati viyidakiliwa
kugenda pamonga na nene vawalili nyula za msopi. 5 Yula
mweihotola yati iwalikwa nyula ya msopi ngati vene, na
nene yati nihungula lepi liina laki mumahina gegayandikwi
muchitabu cha wumi. Kangi yati nijova mlomo wangu
palongolo ya Dadi wangu na palongolo ya vamitumu vaki
va kunani kwa Chapanga kuvya mwene ndi wangu." 6
"Mweavi na makutu, ayuwana bwina gala Mpungu Msopi
geakuvajovela misambi wa vandu vevamkusadika Kilisitu!"
7 "Mumyandikila naha. Mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va
Fidalefia." "Wenuwu ndi ujumbi kuhuma yula Msopi na
mchakaka, mweavi na ufungulu wa Daudi. Mweidindula

mlyangu na kawaka mweihotola kudinda mewa mweidinda
kawaka mweihotola kudindula. 8 Nigamanyili mambu gaku
goha! Lola, nidindwili palongolo yaku mlyangu, avi lepi mundu
mweihotola kudinda, nimanyili pamonga uvi na makakala
gadebe, pamonga na ago ulikamwili lilovi langu ndi uliyidakili
liina langu. 9 Yuwanila! Yati nikuvapeleka kwaku vandu
va msambi wewilongoswa na Setani, vandu vevakujijovela
kuvya Vayawudi, kumbi lepi, ndi vijova udese. Ena, yati
nivapeleka kwaku na kuvakita vafugama palongolo yaku,
vahotola kumanya nikuganili veve. 10 Ndava muni veve
ukamulili lilovi langu na kusindimala, nene yati nikukuyunga
bwina lukumbi lula lwa mang'ahiso gegibwela pamulima
poha, kuvalinga voha vevitama pamulima. 11 Kanyata
nibwela kwaku! Kamulila kwa makakala ujumbi wula wa
sadika yeupokili, muni mundu yeyoha akotoka kukunyaga
njingwa yaku. 12 Yula mweihotola nikumkita avyai bwina.
Mapanda mu Nyumba ya Chapanga wangu, na katu yati
ihuma lepi mwenumo. Mewa yati niyandika panani yaki
liina la Chapanga wangu na liina la muji wa Chapanga
wangu, ndi Yelusalemu mupya, muji wewihelela kuhuma
kunani kwa Chapanga. Mewawa yati niyandika panani
yaki liina langu lamupya." 13 "Mweavi na makutu, ndi
ayuwana bwina gala Mpungu Msopi geakuujovela msambi
wa vandu vevakumsadika Kilisitu!" 14 "Muyandikila naha
mtumu wa kunani kwa Chapanga mweiyimalila msambi wa
vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Laodikea." "Wenuwu ndi
ujumbi wewihuma kwa yula mweikemiwa Ena, msadikika
mweijova uchakaka magono goha, ndi chanzu vindu vyoha
vyeawumbili Chapanga nijova aga. 15 Nigamanyili mambu
gaku goha! Nimanyili kuvya veve lepi mbepu lepi motu.
Mbanga yauvili chimonga chaki, mbepu amala motu. 16 Hinu,
ndava muni veve uvi gangavila, wisisima lepi, amala uvi motu
lepi yati nikukudeka! 17 Ndava muni, wijova, 'Uvi na vindu
vyamahele, uyenili ugana lepi chindu chochoha.' Nambu
umanyili lepi, veve mngolongondi na wigana kuhengewa
lipyana na mngangu na ngalola na uvi waka. 18 Ndava
yeniyo nikujovela ugula kwangu zahabu yeyinyambiswi kwa
motu uhotola kuvya na vindu vyamahele. Kangi mbanga
mewa ugula nyula ya msopi, uwala na kugubika soni ya
veve kuvya waka. Mewawa ugulayi mtela unyala pamihu
paku uhotola kulola. 19 Nene ndi mwenikumhakalila na
kumbesa yeyoha mwenikumgana. Hinu ukangamalayi kuleka
kumbudila Chapanga. 20 Yuwanila! Nene niyima pamlyangu
na kuhodisa. Mundu akayuwana lwami lwangu na kudindula
mlyangu, yati niyingila mugati yaki na kulya chakulya
pamonga nayu. 21 Mweihotola yati nikumpela uhotola wa
kutama panani ya chigoda changu cha unkosi cha magono
goha, ngati nene namwene chenihotwili kutama pamonga na
Dadi wangu panani ya chigoda chaki cha unkosi wa magono
goha." 22 "Mweavi na makutu, ga kuyuwana ndi ayuwana
bwina gala Mpungu Msopi geakuujovela msambi wa vandu
vevakumsadika Kilisitu."

4 Penamali kugalola genago, nauwene mlyangu udinduliwi
kunani kwa Chapanga. Na lwami ngati lipenenga lukajova,
"Bwela panani, yati nikukulangisa mambu gegihumila
mwanakandahi." 2 Bahapo nalongwisi na Mpungu Msopi,
palongolo yangu pavi chigoda cha unkosi kunani kwa
Chapanga, panani yaki atamili mmonga. 3 Yula mweatamili
panani ya chigoda cha unkosi ang'asimi ngati liganga la
alimasi na ngati liganga lidung'u la akiki. Upinde wa fula
wang'asimi ngati liganga labwina lelikemelewa zumalidi na
wachitindili chigoda cha unkosi pandi zoha. 4 Mewawa pavi
na mtindilu wa vigoda vingi vaunkosi ishilini na mcheche
kuchitindila chigoda cha unkosi, na panani ya vigoda
vyenivyo vagogo ishilini na mcheche vatamili vawalili nyula
za msopi na njingwa pamutu zezitenganizwi kwa Zahabu. 5
Pachigoda cha unkosi chila pahumayi lumwetu mwetu na
mibulumo na mbamba. Pavi na milumuli saba, zeziyaka.
Zenizo ndi mipungu saba ya Chapanga. 6 Kavi palongolo ya
chigoda cha unkosi kwavi na chindu ngati nyanja ya chililo
checking'asima ngati liganga leling'asima neju. Chila chigoda
chechavi pagati chatindili pandi zoha na viumbi mcheche,
vyevimemili mihu kulongolo na mumbele. 7 Chiumbi wa
kutumbula chawaningini ngati lihimba, chiumbi cha pili
chavi ngati ng'ombi, na chiumbi cha datu chawaningini
ngati mundu, na chiumbi cha mcheche chavi ngati linditi
mweimbululuka. 8 Chechiwumbiki vyoha mcheche vavi na
magwaba sita kila mmonga na vimemili mihu, mugati na
kuvala. Valekili lepi kujova kilu na muhi, "Msopi, msopi, msopi,
Bambu Chapanga mweavi na makakala na mweamali kuvya,
mweavi na mweibwela!" 9 Vyeviwumbiki venivyo mcheche
peviyimba lunyimbu lwa ulumba na ukulu na utopesa na
kumsengusa mwenuyo mweatamili panani ya chigoda cha
unkosi, mweitama magono na magono goha gangali mwishu.
(aiōn g165) 10 Pevihenga genago, vala vagogo ishilini na
mcheche vakujigwisi palongolo ya magendelu na kwa yula
mweitama panani ya chigoda cha unkosi na kugundamila
yula mweitama magono na magono goha gangali mwishu.
Na kuzivika njingwa zavi palongolo ya chigoda cha unkosi
na kujova: (aiōn g165) 11 "Bambu witu na Chapanga witu,
veve uyidakiliwi ukulu na utopesa na makakala, ndava muni
veve ndi mweuwumbili vindu vyoha, na kwa kugana kwaku
vindu vyoha viwumbiwi na vivii."

5 Kangi nikalola chitabu muchiwoko cha kulyela cha
mwenuyo mweatamili pachigoda cha unkosi, chene
chayandikwi mugati na kuvala na kudindwa kwa munemu
wenuwo na kudindwa kwa minemu saba? Vidindilu vya
mnemu. **2** Nikalola mtumu wa kunani kwa Chapanga
mweavi na makakala ikemela kwa lwami luvaha, "Yani
mweiyidakiliwa kugagandula chidindilu chitabu chenicho?" **3**
Nambu avi lepi mundu yoyoha kunani kwa Chapanga amala
pamulima amala pandima mweahotwili kudindula chitabu
icho amala mweahotwili kuchilola mugati. **4** Hinu nene
navembili neju ndava muni avi lepi mundu mweayidakiliwi
kuchidindula, amala kuchilola mugati. **5** Kangi mmonga wa
vagogo vala akanijovela, "Kotoka kuvemba! Lola Lihimba
wa likabila la Yuda chiveleku cha Daudi, ahotwili. Mwene
ihotola kugagandula vidindilu saba vya chitabu chenicho."
6 Kangi nikalola pagati ya chigoda cha Mwanalimbelele
ayimili, atindilwi kila pandi na vala viumbi wumi mcheche na
vagogo vala. Mwanalimbele uyo awonikini ngati ahinjiwi.
Avili na mang'elu saba na mihu saba, ndi mipungu
saba ya Chapanga zezapelikwi kila pandu pamulima. **7**
Mwanalimbelele akahamba, akatola chitabu chila kuhuma
muchiwoko cha kulyela cha yula mweatamili pachigoda
cha unkosi. **8** Bahapo peamali kutola chitabu chenicho,
vala viumbi wumi mcheche pamonga na vala vagogo
ishilini na mcheche vakagwa chakukupama palongolo ya
Mwanalimbelele. Kila mmonga avili na kanjeke na nkeve
wa zahabu wewamemili ubani na, ndi mayupu ga vandu va
Chapanga. **9** Hinu, vakayimba lunyimbu ulu lwa mupya,
"Veve wiyidakiliwa kuchitola chitabu chenicho na kudindula
vidindilu vyaki. Ndava muni veve uhinjiwi, na kwa ngasi
yaku umsangwili Chapanga witu vandu kuhuma kila likabila,
luga na lukolo vandu va kila mulima langi ya kila mundu.
10 Uvahengili unkosi wa vamteta vamhengela Chapanga
witu, vene yati vilongosa mulima." **11** Panayendalili kulola,
nikayuwana lwami lwa vamitumu va kunani kwa Chapanga
vamahele neju, vangavalangika. Vayimili kutindila chigoda
cha unkosi, na viumbi wumi mcheche na vala vagogo, **12**
vakajova kwa lwami luvaha: "Mwanalimbelele mweahinjiwi
ayidakiliwi kupokela, uhotola vindu vyamahele na luhala na
makakala na ukulu ulumba na utopesa." **13** Nikayuwana
viumbi vyoha kunani kwa Chapanga na pamulima na pahi
ya mulima na nyanja, viumbi vyoha pamulima vikajova:
"Kwa mwene mweitama pachigoda cha unkosi na kwa
Mwanalimbelele, ivya ulumba na utopela na ukulu na unkosi
na makakala magono goha gangali mwishu." **(aiōn g165)** **14**
Vala viumbi wumi mcheche vakajova, "Ena!" Na vala vagogo
vakagwa chakukupama, vakagundama.

6 Kangi, nikamlola Mwanalimbelele akuchigangandula
pagati ya chimonga ya vidindilu saba. Nikayuwana
mmonga wa vala viumbi wumi mcheche akajova kwa lwami
ngati mbamba, "Bwelayi!" **2** Kangi nachiwene chinyama
chamsopi palongolo chechikemelewa falasi. Na yula
mweatamili panani yaki akamwili upinde. Chapanga ampelili
njingwa ya chinkosi, kulangisa mwene ndi nkosi, mwenuyo
mweahumili kuvahotola vandu ayendalili kuvahotola. **3**
Kangi, Mwanalimbelele akagagandula chidindilu cha pili
cha mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi wa pili ijova,
"Bwelayi!" **4** Mewawa akahumila falasi yungi, mdung'u.
Mweatamili panani ya falasi akagotolewa uhotola wa kuwusa
uteke pamulima, vandu vakomanayi, mwene apewili upanga
uvaha. **5** Mwanalimbelele akagagandula chidindilu cha datu
cha mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi wa datu ijova,
"Bwelayi!" Kangi nikalola na kumbi pavili na falasi mtitu apo.
Mweatamili panani ya falasi avili na vipimu vivili vya kupimila
utopesi mu mawoko gaki. **6** Nayuwini ngati lwami luhuma
pagati ya vala viumbi wumi mcheche. Yene yajovili, "Chibaba
chimonga cha uhembe wa nganu kwa luhuna lwa ligono
limonga, na vibaba vidatu vya shaili kwa luhuna lwa ligono
limonga. Nambu ukoto kuhalibisa mahuta ga zeituni amala
divayi!" **7** Kangi, Mwanalimbelele akaubandula mdindilu
wa mcheche wa mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi
wa mcheche ijova, "Bwelayi!" **8** Kangi nikalola, na kumbi
avili falasi mmonga apo langi yaki ya lyenge. Na liina la
mweatamili panani ya falasi avili Lifwa, na mulima wa vandu
vevafwili amlandili mumbele. Avo vevapewili uhotola wa lobo
yimonga ya mulima, vavakoma vandu kwa upanga, njala,
tauni na kwa hinyama hikali ya pamulima. **(Hadēs g86)** **9** Kangi,
Mwanalimbelele akachigagandula chidindilu cha mhanu cha
mnemu. Nikalola pahi ya lusanja lwa luteta lwa kunani kwa
Chapanga lwa kuhukisa ubani mipungu ya vala vevakomiwi
ndava ya ujumbi wa Chapanga, na ndava vevajovili ndava
yaki. **10** Hinu, vakavemba kwa lwami luvaha, "Ee Bambu,
mweuvi na makakala na mchakaka, yati wikavila mbaka
ndali kubwela kuvakitila uhamula vandu vevitama voha
pamulima ndava ya kukomiwa kwitu?" **11** Chapanga ampelili
kila mmonga ligwanda litali la msopi kwa lukumbi luhupi
kulindila, mbaka pautimila mvalangu wa vatumisi vayavi na
valongo veviganikiwa kukomiwa ngati vene chevakomiwi. **12**
Kangi, nikalola, na lukumbi Mwanalimbelele peagagandula
chidindilu cha sita. Kukavya na mndendemo wa ndima,
lilanga likavya lititu tii ngati ligunila, mwehi woha ukavya
udung'u ngati ngasi, **13** ndondo za kunani zikagwa panani
ya mulima ngati matunda ga mkuyu gangakangala chegigwa
lukumbi mkongo waki pewinyuguswa na chimbungululu

chikali 14 Kunani na kwawukili ngati mpasa cheyikunjiwi,
vidunda vyoha na visiwa vikawusiwa pandu paki. 15 Kangi,
vankosi va pamulima, vakulu, na vachilongosi va msambi,
vandu vana vindu vyamahele vevavi na makakala na kila
mvanda na kila mundu angavya mvanda vakajifiya mumbugu
na mumbugu za matalau ya vidunda. 16 Vene vakavijovela,
vidunda na matalahu gala "Mtigwilila na mutifiya tikotoka
kulolekana palongolo ya mihu ga yula mwene mweatami
panani ya chigoda cha unkosi, na ligoga la Mwanalimbelele!
17 Muni ligono likulu la ligoga lavi yibweli. Yani mweihotola
kulama?"

7 Pagamaliki genago navawene vamitumu va kunani
mcheche vayimili mupandi mcheche za mulima, vidivalila
vimbunga kuhuma pandi mcheche za pamulima muni chikoto
kubuma hata padebe, pamulima amala munyanja amala
mumikongo. 2 Kangi namuwene mtumu yungi wa kunani
ikwela kunani kuhuma kwelitipama lilanga kuni akamwili
ulangisu wa Chapanga mweavi mumi. Akakwesa lwami na
kuvajovela vamitumu avo mcheche vevagotoliwi uhotola
kuhalabisa mulima na nyanja. 3 "Mkotoka kuhalabisa mulima
amala nyanja amala mikongo mbaka patimala kuvavika
vidindilu muchiwungi cha vatumisi va Chapanga witu." 4
Kangi, nikayuwana mvalangu ya vala vevavikiwi vidindilu vya
Chapanga, vandu laki yimonga elufu alobaini na mcheche
kuhuma mumakabila goha ga vandu va Isilaeli. 5 Likabila
la Yuda, vandu elufu kumi vevavikili vidindilu vya mnemu,
likabila la Lubeni vandu elufu kumi na mbili na vandu
va likabila la Gadi vavili elufu kumi na mbili vevavikiwi
ulangisu, 6 likabila la Asheli vandu elufu kumi na zivili
na kabila Nafutali vandu elufu kumi na zivili na kabila
la Menasi vandu elufu kumi zivili, 7 likabila la Simioni
vandu elufu kumi na zivili na likabila la Lawi vandu elufu
kumi na zivili na likabila la Isakali vandu elufu kumi na
zivili, 8 likabila la Zebuloni vandu elufu kumi na zivili na
likabila la Yosefu vandu elufu kumi na zivili na likabila la
Benjamini vandu elufu kumi na zivili. 9 Kangi nikalola,
nauwene msambi mvaha wa vandu vangavalangika, vandu
kuhuma kila langi na vandu va kila lukolo mulima vandu
chevilongela. Vene vayimili palongolo ya chigoda cha unkosi
na palongolo ya Mwanalimbelele, vawalili ligwanda la msopi
na kukamula matutu ga mavali mu mawoko gavi. 10 Vandu
vala vakakwesa lwami vakajova, "Usangula witu wihuma kwa
Chapanga witu, mweitama panani ya chigoda cha unkosi
na kuhuma Mwanalimbelele!" 11 Vamitumu va kunani voha
vakayima kuchitindila chigoda cha unkosi na vagogo na vala
viumbi wumi mcheche. Vakagwa chakukupama palongolo ya
chigoda unkosi, vakamuyupa Chapanga, 12 vijova, "Ena!
Ulumba na ukulu na luhala na sengusa na utopesa na
uhotola na makakala vivya kwa Chapanga witu, magono na
magono gangali mwishu! Ena!" (aiōn g165) 13 Kangi mmonga
wa vagogo vala akanikota, "Venava vevawalili magwanda ga
msopi ndi vandu vayani na vahumili koki?" 14 Namyangwili,
"Bambu wangu veve ndi wimanya!" Mwene akanijovela, "Ava
ndi vala vevayombwiki na kulama mu mang'ahiso gakulu,
vevachapili magwanda gavi na kugakita ga msopi mu ngasi
ya Mwanalimbelele. 15 Ndi muni vavi palongolo ya chigoda
cha unkosi wa Chapanga vakumuhengela muhi na kilu mu
Nyumba yaki. Na yula mweitama panani ya chigoda yati
itama navo na kuvayunga. 16 Njala yikuvavina lepi kavili,
amala njota amala lilanga amala lupyupa likuvachona lepi
kavili. 17 Ndava Mwanalimbelele mweavi pagati ya chigoda
cha unkosi, akuvayunga na kuvalongosa kuchinyepa cha
manji ga wumi. Na Chapanga mwene akuvahungula maholi
gavi goha."

8 Penapo Mwanalimbelele peadindwili chidindilu cha saba,
kunani kwa Chapanga kukavya nuu kwa lukumbi lwa saa
yapinga. 2 Kangi, navawene vala vamitumu va kunani saba
veviyima palongolo ya Chapanga vapewili mapenenga saba.
3 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi abwelili
na kuyima papipi na lusanja lwa luteta. Akamwili lumbani
lwa zahabu, mwene apewili ubani wamahele muni avika
luteta pamonga na mayupilu ga vandu voha va Chapanga
panani ya lusanja lwa luteta lwa zahabu yeyivili palongolo
ya chigoda cha unkosi. 4 Lyohi la ubani likatutuma kunani,
pamonga na mayupilu ga vandu va Chapanga kuhuma
mu mawoko gaki mutumu wa kunani mweavi palongolo
ya Chapanga. 5 Kangi, Mtumu wa kunani kwa Chapanga
akatola lumbani ulo, ukakivika makalakala ga motu lwa
lusanja lwa luteta, akataga pamulima. Ndi kukavya na
mbulumo na mbamba na lumwetu mwetu na mndendemo
wa ndima. 6 Vala vamitumu va kunani kwa Chapanga saba
vevavi na mapenenga vakajitendelekela kwa kupyula. 7
Mtumu wa kunani kwa Chapanga wa kutumbula akapyula
lipenenga laki fula ya maganga na motu pamonga na
ngasi yikatonya panani ya ndima. Lilundu limonga pagati
ya malundu gadatu gegiwanangana ga mulima gakatinyika
mewawa lilundu limonga pagati ya gadatu ga mikongo
yikatinyika na mahamba gavisi goha gakatinyika. 8 Kangi
mtumu wa kunani kwa Chapanga wa pili akapyula lipenenga
laki. Na chindu ngati chitumbi chivaha chechiyaka motu
chikatagwa munyanja. Lilundu limonga pagati ya malundu
gadatu gegiwanangana munyanja gakavya ngasi, 9 Lilundu

limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana ga
viumbi vya munyanja vyafwili na lilundu limonga la watu
ladenyiki. 10 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa
datu akapyula lipenenga laki. Na ndondo yivaha yeyiyaka
ngati lumuli uvaha yikagwa kuhuma kunani na kugwilila
yimonga pagati ya gadatu ya mifuleni na chinyepa cha
manji. 11 Ndondo yeniyo yikemelewa “Mvinisu.” Hinu, lilundu
limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana ga
manji gakavya gavavanu, vandu vamahele vafwili ndava
vanywili manji ago, ndava gavi gavavanu. 12 Mtumu wa
kunani kwa Chapanga wa mcheche akapyula lipenenga laki.
Na lilundu limonga pagati ya malundu gadatu ga lilanga
gakatoviwa, hati lilundu limonga pagati ya gadatu ga mwehi
na ndondo yasopiwi chitita. Na lilundu limonga pagati ya
gadatu gegiwanangana lya muhi gavi chitita, mewawa lilundu
limonga pagati ya gadatu ga kilu gakosili lumuli. 13 Penavi,
niyendelela kulola nayuwini linditi limonga limbululuka kunani
lijova kwa lwami luvaha, “Mwalachikolela, mwalachikolela
vandu voha mwemuvi pamulima lukumbi mtumu wa kunani
kwa Chapanga vadatu vevasigalili pevipyula mapenenga
gavi!”

9 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mhanu
akapyula lipenenga laki. Nene nayiwene ndondo yeyigwili
panani ya mulima kuhuma kunani. Yene yapewili fungulu
za kudindulila Ligodi langali mwishu. **(Abyssos g12)** 2 Hinu,
ndondo yeniyo yadindwili Ligodi langali mwishu, likahuma
lyohi lawonikini ngati lyohi lelihuma kulitanulu livaha. Lilanga
na kunani ndi vyagubikwi na lyohi wenuwo kuhuma wa ku
Ligodi litali langali mwishu. **(Abyssos g12)** 3 Mambalanguli
gakahuma kuvala ya lyohi lenilo, vakabwela pamulima,
vapewili makakala ga kuluma ngati makakala ga chipilili. 4
Vajoviwi vakotoka kuhalabisa manyahi ga mulima amala
mahamba ga mkongo wowoha wula na mimea, nambu
vavavinisa vandu vangali ulangisu wa Chapanga muchiwungi
cha mihu. 5 Mambalanguli genago gapewili lepi amuli ya
kuvakoma vandu vala, nambu vavang'aha ndu mulukumbi
lwa miyehi mhanu. Na mvinisu wenuwo uvya ngati mundu
mwealumiwi na vipilili. 6 Lukumbi lwenulo vandu yati vilonda
lifwa nambu yati vifwa lepi, yati vilonda kufwa nambu lifwa
likuvatila. 7 Mambalanguli genago gawonekana ngati falasi
vevatendelekiwi kungondo. Panani ya mitu yavi kwavili
vindu vyeviwangana na njingwa za zahabu na viwungi vyavi
vyawanangini na viwungi vya vandu. 8 Mayunju gavi gatali
ngati mayunju ga vadala na minu gavi ngati minu ga lihimba.
9 Na nganga zavi zagubikwi na chindu ngati nyula ya lyuma
kujilindalila nganga. Lwami lweluhuma mumagwaba gavi
wavi ngati mutuka zamahele zezihutwa na falasi vevijumba
kungondo. 10 Vavi na mikila yeyivii na minga ngati chipilili,
na kwa mumikila yeniyo, yavi na makakala ga kuvalemasa
vandu mulukumbi lwa miyehi mhanu. 11 Kangi vavi na
nkosi mweakuvalongosa, mwene ndi mtumu wa kunani kwa
Chapanga mweapewili uhotola wa Ligodi langali mwishu,
liina laki kwa Chiebulania ndi Abadoni, na kwa Chigiliki ndi
Apolioni, mana yaki ndi “Mkomaji.” **(Abyssos g12)** 12 Lukumbi
lwa kutumbula lwa kuchikolela lumali kupita, na kwakona
gangi gavili. 13 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga
wa sita akapyula lipenenga laki. Na nene nayuwini lwami
kuhuma pandi mcheche za lusanja lwa luteta lwa zahabu
yeyavi palongolo ya Chapanga. 14 Lwami lula lukamjovela
mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita mweavi na
lipenenga, “Vadindulila vamitumi va kunani kwa Chapanga
mcheche vevadindiwi mumfuleni uvaha Eufulati!” 15 Vala
vajumbi mcheche va Setani vadinduliwi, na vatendalakiwi
ndava ya likumbi lulolo na ligono lilolo mwehi wunuwo na
mwaka wuwowo, muni vavakoma lilundu limonga pagati ya
malundu gadatu gegiwanangana wa vandu. 16 Nayuwini
mvalangu wa msambi wa manjolinjoli vevitama panani ya
falasi, vene vavi milioni miya zivili. 17 Mukulola kwangu kula
naloli naha: Falasi na vevitama panani ya falasi vavi na
nyula za lyuma munganga zavi zezavi zidung'u ngati motu
zezivii na langi ya buluu ngati kunani na njanu ngati liganga
la baluti. Mitu ya falasi avo yavi ngati lihimba na mu milomo
yavi mwahumayi lyohi na motu na baluti yeyiyaka. 18 Lilundu
limonga pagati ya gadatu ya vandu veviwanangana vakomiwi
kwa matovilu genago gadatu, kwa motu na lyohi na baluti
yeyiyaka yeyahumayi mu milomo ya falasi, 19 makakala ga
falasi wenawo yavi mu milomo na mumikila yavi. Mikila yavi
ngati mitu ya liyoka, vene vahengili kuvaluma vandu. 20
Nambu vandu vangi vangakomiwa kwa matovilu ago gadatu,
valekili lepi kumbudila Chapanga ya kugundamila vindu
vyevatenganizi vene. Valekili lepi kugundamila mzuka na
chimong'omong'o cha zahabu na feza na shaba na maganga
na mikongo zangahotola kulola amala kuyuwana amala
kugenda. 21 Mewawa valekili lepi kumbudila Chapanga,
valekili lepi kuleka kuhenga ukomaji na uhavi na ukemi na
uhiji.

10 Kangi namuwene mtumu yungi wa kunani kwa
Chapanga mweavi na makakala ihelela kuhuma kunani.
Agubikwi lihundi na upinde wa fula pamutu waki. Pamihu
paki pavi ngati lilanga na magendelu gaki gavi ngati
mapanda ga motu. 2 Mumawoko gaki akamwili chitabu
chidebe chechigubukuliwi. Avikili chigendelu chaki cha

kulyela panani ya nyanja na cha kumangeya panani ya
mulima. 3 Akukemela kwa lwami luvaha ngati kubuluma
kwa lihimba. Peakwesili lwami, mibulumo saba ya mbamba
yayangwili kwa chigigi. 4 Mibulumo yila saba payayuwaniki,
nene naganili kuyandika. Nambu nayuwini lwami kuhuma
kunani kwa Chapanga, “Malovi ga mibulumo ya mbamba
saba yila ndi mfiyu ukotoka kuyandika!” 5 Kangi mtumu wa
kunani kwa Chapanga yula mwenamuwene ayimili panani ya
nyanja na panani ya pandumba, ayinwili chiwoko chaki cha
kulyela kuyelekela kunani kwa Chapanga, 6 akalapa kwa
liina la Chapanga mweitama magono goha gangali mwishu,
Chapanga mweawumbili kunani na vindu vyoha vyevivii
na mweawumbili nyanja vyoha vyevivii na mweawumbili
pamulima na vyoha vyevivii. Akajova, “Lukumbi lwa kulindila
neju lumaliki! (aiōn g165) 7 Nambu lukumbi mtumu wa
kunani kwa Chapanga wa saba peipyula lipenenga laki,
Chapanga yati imakilisila mpangu waki wa mfiyu ngati
cheavajovili vatumisi vaki vamlota va Chapanga.” 8 Kangi,
lwami lula lwenaluyuwini kuhuma kunani kwa Chapanga
kadeni, lukajova na nene kavili, “Hamba ukatola chitabu chila
chechigubukuliwi, chechivii mu mawoko ga mtumu wa kunani
kwa Chapanga mweayimili panani ya nyanja na pandumba.”
9 Hinu, namuhambili mtumu wa kunani kwa Chapanga,
nikamjovela anipela chitabu chila chidebe. Mwene anijovili,
“Tola, ulyayi, mumlomo waku yati chinoga ngati wuchi,
nambu mwileme yati chivya chivavanu!” 10 Ndi nachitolili
chitabu chidebe chila kuhuma mu mawoko ga mtumu wa
kunani kwa Chapanga. Nalili chene chanogayi mumlomo
wangu ngati wuchi, nambu panamilili chang'anamwiki kuvya
chivavanu mwileme. 11 Kangi akanijovela, “Yikukugana
kujova kavili ujumbi wa Chapanga ndava ya vandu vamahele
na milima yamahele na luga zamahele na vankosi!”

11 Kangi napewili mlayi wewavili ngati lidete la kupimila
nikajovelwa, “Amba, ukapima Nyumba ya Chapanga
lusanja lwa luteta lwa kuhukisa ubani na kuvavalanga vandu
vevakumuyupa Chapanga mugati ya Nyumba ya Chapanga.
2 Nambu luvanja lwa kuvala lwa Nyumba ya Chapanga, ukoto
kupima, muni ugotoliwi vandu vangali Vayawudi, vevaulivatila
muji wa msopi mulukumbi lwa miyehi alobaini na yivili. 3 Na
nene yati nikuvatuma vandu vevijova ndava yangu vavili
kuni vawalili nyula za magunila, muni vajova ulota lukumbi
lwa magono elufu yimonga miya zivili na sitini.” 4 Venavo ndi
mikongo yivili ya zeituni na vibokoselu zeziyima palongolo
ya Bambu mweilongosa mulima. 5 Ngati mundu akalinga
kuvalemasa, motu wihuma mumlomo wavi na kumkoma
makoko wavi, na kila mundu mweilinga kuvalemasa yati
ifwa namuna yiyo. 6 Venavo vavi na uhotola wa kudinda
kunani, fula yikoto kutonya ligono pevikokosa ujumbi wa
Chapanga. Kavili vavi na uhotola wa kugang'amusa manji
gavya ngasi na kuutova mulima kila namuna cheigana. 7
Nambu pevimala kukokosa ujumbi wa Chapanga, hinyama
hikali yeyihuma ku Ligodi langali mwishu yati itovana nawu
ngondo na kuvakoma. (Abyssos g12) 8 Mituhi yavi yisigalila
muji ukulu, kula Bambu wavi peavambiwi pamsalaba. Liina
la muji uwo wikemelewa kwa ulota Sodoma amala Misili.
9 Vandu va kila lukolo na likabila kila luga na kila mulima
na kila langi, yati vakuyilola mituhi yeniyo mulukumbi lwa
magono gadatu na la pinga, viyidakila lepi yizikwayi. 10
Vandu vevitama pamulima yati vihekelela lifwa la avo vavili.
Yati vikita mselebuko na kupelana njombi muni vamlota va
Chapanga ava vavili vavang'aisi neju vandu va pamulima.
11 Nambu pegimalika magono gadatu na lapinga mpungu
wa Chapanga wewutipela wumi yikuvayingila, kwa mituhi
yila, vene vevavawene vakayingilwa na wogohi. 12 Kangi,
avo vamlota vavili vayuwini lwami luvaha kuhuma kunani
kwa Chapanga lukuvajovela, “Mbwela apa!” Vene vakakwela
kunani kwa Chapanga, makoko wavi vakuvalolokesa. 13
Lukumbi lulolo, lukahumila mndendemo mvaha wa ndima,
lilundu limonga pagati ya malundu kumi gegiwanangana
ga muji wenuwo yagwili na vandu elufu saba vafwili ndava
ya mndendemo wenuwo. Vandu vevasigalili vakayogopa
neju vakamulumba Chapanga wa kunani. 14 Lukumbi lwa
mwalachikolela ya pili lupitili, nambu lola! Mwalachikolela
ya datu yibwela kanyata. 15 Kangi, mtumu wa kunani kwa
Chapanga wa saba akapyula lipenenga laki. Na lwami
zamahele zivaha kunani kwa Chapanga zayuwaniki zikajova,
“Hinu unkosi wa mulima ndi uhengiwi kuvya wa Bambu na
Chapanga na Kilisitu mweamhagwili kuvya Msangula. Mwene
yati ilongosa magono goha gangali mwishu!” (aiōn g165) 16
Kangi, vala vagogo ishilini na mcheche vevatamili palongolo
ya Chapanga muvigoda vya unkosi, vakagwa chakukupama
na kumgundamila Chapanga, 17 vakajova, “Tikukusengusa,
wa Chapanga Mweuvi na makakala, mweuvi na mwewavi!
Muni ulangisi Makakala gaku gakulu na kutumbula kungolosa
ngati nkosi! 18 Vandu vangali Vayawudi vayomili, nambu
ligoga laku libweli, ena lukumbi lwa kuvakitila uhamula
vevafwili. Lukumbi lwa kuvapela njombi vatumisi vaku
vamlota, na vandu vaku voha vevakulitopesa liina laku,
vadebe kwa vavaha. Ndi lukumbi lwa kuvakoma vevihalabisa
mulima!” 19 Kangi, Nyumba ya Chapanga yeyivii kunani
yadinduliwi, na mugati yaki mwawonikini, lisanduku la
lilaganu. Hinu ukahumila lumwetu mwetu na mbamba na
mbulumo wa ndima na fula yivaha ya maganga.

12 Kangi, ulangisu uvaha walolekini kunani kwa Chapanga,
mdala mweawalikwi lilanga na mwehi pahi pa
magendelu na njingwa ya ndondo kumi na zivili panani ya
mutu waki. **2** Mdala yula avi na ndumbu ndi avembayi ndava
ya lipyanda la kuveleka mwana. **3** Kangi, ulangisu wungi
ukahumila kunani kwa Chapanga, liyoka livaha lidung'u na
lelivii na mitu saba mang'elu kumi, kila mutu wavi na njingwa
yaki. **4** Mkila wa Liyoka lila wautikayi lilundu limonga pagati
ya gadatu gegiwanangana na kuzitaga pamulima. Lene
layimili palongolo ya mdala yula mweavi papipi kuveleka
mwana, lajitendelekili kummila mwana peivelekewa. **5** Kangi,
mau yula aveliki mwana mgosi, mweilongosa milima yoha
kwa ndonga ya lyuma. Mwana yula anyakuliwi na kupelekwa
kwa Chapanga kuchigoda chaki cha unkosi. **6** Mau yula
akajumbalila kulugangatu pandu Chapanga peatendelekili
muni aleliwi mu magono elufu yimonga miya zivili na sitini.
7 Kangi kwavi na ngondo kunani kwa Chapanga. Mikaeli
pamonga na vamitumu vayaki va kunani kwa Chapanga,
lene pamonga na mizuka vaki vatovini nayu. **8** Nambu
limoma langahotola, mwene pamonga na vamitumu vaki
valekekiswi lepi kutama kunani kwa Chapanga. **9** Hinu,
limoma likatagwa kuvala, limoma lenilo ndi lila la kadeni
lelikemelewa Mhakau amala Setani, mweikonga vandu
va pamulima woha. Ndi likatagwa pamulima pamonga na
mizuka yaki yoha. **10** Kangi nayuwini lwami luvaha kuhuma
kunani kwa Chapanga yijova, “Hinu usangula wa Chapanga
uhikili na makakala na unkosi wa Chapanga witu na uhotola
wa Kilisitu mweahaguliwi kuvya Msangula! Ndava muni yula
mweavatakili valongo vitu palongolo ya Chapanga atagiwi
pahi. Mwenuyo mweavatakili kilu na muhi. **11** Valongo vitu
vamhotwili Setani kwa makakala ga ngasi ya mwanalimbelele
na kwa kuvajovela vandu vangi ndava malovi ga kumsadika
Yesu. Muni vene vayidakili kuwusa wumi wavi hati kufwa.
12 Hinu mululutayi veve kunani kwa Chapanga na vyoha
vyevivii mugati yinu. Nambu mwalachikolela kwa mulima
na nyanja, muni Setani avabwelili kuni avi ligoga livaha
ndava amanyili kuvya magono gaki gegasigalili gadebe.”
13 Liyoka palamanyili kuvya litagiwi pamulima, likatumbula
kumjumbisa mau yula mweamveliki mwana mgosi. **14** Nambu
mau yula apewili magwaba gavili ga linditi muni ambululuka
kutali neju na liyoka, mbaka kulugangatu kwe ilelewa na
kuvikiwa bwina mulukumbi lwa miyaka yidatu na yapinga.
15 Hinu, liyoka lila likadeka manji gamahele ngati mfuleni,
gakamulanda mdala yula mumbele muni gamuyola. **16**
Nambu mulima wamtangatili mdala yula, ukayamula ngati
mlomo na kugamila manji gala gegahumili mumlomo wa
Liyoka. **17** Hinu, liyoka lila lamyomili mdala yula, likawuka,
likahamba kutovana na chiveleku chingi cha mdala yula, ndi
voha veviyidakila mihilu ya Chapanga na kulanda uchakaka
ndava ya Yesu.

13 Hinu, liyoka likayima pamuhana ya nyanja. Kangi
nikalola chinyama chikali chimonga chihuma kunyanja.
Chavi na mitu saba na mang'elu kumi, na kila ling'elu lavi na
njingwa. Panani ya kila mutu payandikwi liina la kumliga
Chapanga. **2** Chinyama chikali chenachiwene chavi ngati
chihuvi, magendelu gaki ngati hinyama yeyikemelewa lihogo
na mlomo waki ngati lihimba. Liyoka lila lampeli Chinyama
chila, uhotola waki pamonga na chigoda chaki cha unkosi
na uhotola uvaha. **3** Mutu umonga wa chinyama chikali
chila chalolikini na livamba livaha lelihumalili ndava ya
kuhinjwa leliyogofya, nambu livamba lenilo lalamili. Mulima
woha wakangiswi na kuchilanda chinyama chenicho. **4**
Vandu voha vakaligundamila liyoka lila ndava lampeli uhotola
waki chinyama chikali chila. Mewawa vakachigundamila
chinyama chenicho, “Vakajova yani mweavi ngati chinyama
ichi? Ndi yani mweihotola kutovana nachu?” **5** Kangi
chinyama chikali chila chapewili uhotola wa kujova malovi
ga kujilumba na kumliga Chapanga. Chapewili uhotola wa
kuhenga lihengu miheyi alobaini na yivili. **6** Hinu, chinyama
chila chikatumbula kumliga Chapanga, kuliliga liina laki,
na pandu peitama Chapanga na vala vevitama kunani
kwa Chapanga. **7** Kangi ayidakiliwi kutovana ngondo na
vandu va Chapanga na kuvahotola. Apewili hati uhotola
wa kulongosa vandu voha, va kila likabila na kila lukolo
na kila luga na kila mulima kila langi. **8** Voha vevitama
pamulima yati vakuchigundamila chimanya chikali chila
nambu vala ndu mahina gavi gegayandikwi kutumbula
kwa mulima muchitabu cha wumi cha mwanalimbelele
mweahinjiwi. **9** “Yuwanila mweavi na makutu ndi ayuwana.
10 Yikavyai mundu akamuliwa uvanda yikumgana akamuliwa
kwa makakala, ngati mundu mweakomili kwa upanga
yikumgana akomiwa kwa upanga. Hinu yeniyi yikuvagana
vandu va Chapanga vavyayi na usindimala na sadika.” **11**
Kangi, nachiwene chinyama chingi chikali chihuma pandima.
Chavi na mang'elu gavili ngati limbelele, na chalongili ngati
liyoka livaha lila. **12** Avi na uhotola woha kuhuma kwa chila
chinyama chikali cha kutumbula, na kahengela uhotola
wenuwo palongolo ya chinyama chenicho. Akahengela
makakala kuvakita vandu va milima yoha vachigundamila
chinyama chenicho cha kutumbula chechavi na chilonda
chaki cha kuyogofya chalamili. **13** Hinu, chinyama chikali cha
pili hati chikahenga milangisu yikulu ya kukangasa palongolo
ya vandu akakita motu uhuma kunani kwa Chapanga uhelela

pamulima. 14 Kwa uhotola weapewili wa kuhenga milangisu
yivaha ya kukangasa palongolo ya chinyama cha kutumbula.
Avayagisi vandu vevitama pamulima. Kwa kuvajovela
vatengenezayi chimong'omong'o kwa kuchitopesa Chinyama
chechavi na chilonda chechidumuliwi kwa upanga nambu
chikatama. 15 Kangi, chinyama chila cha pili chikahotola
kuchipyulila mkeku muchimong'omong'o ya chinyama chila
cha kutumbula, hati chikahotola kulongela na kuvakoma
vandu voha vangachigundamila. 16 Mewa kwa makakala
alagizi vandu voha, vadebe na vavaha, vevavi na vindu
vyamahele na vangangu vandu vevalekeliwi na vavanda,
vavikiwa ulangisu panani ya mawoko gavi ga kulyela amala
panani ya chiwungi cha mihu gavi. 17 Akavabesa mundu
yoyoha kugula amala kugulisa chindu, nambu yula ndu
mundu mweavikiwi ulangisu wenuwo, ndi liina la chinyama
amala mvalangu wa liina lenilo. 18 Penapa piganikiwa
luhala! Mweavi na luhala ihotola kudandaula mvalangu
weuwangangana na liina la chinyama chila, mana yaki ndi
mundu nunuyu. Mvalangu waki ndi miya sita sitini na sita.

14 Kangi, nikalola chitumbi Siyoni. Mwanalimbelele ayimili
panani yaki, pamonga nayu vavi vandu laki yimonga
elufu alobaini na mcheche panani ya viwungi vyavi vayandikwi
liina la Mwanalimbele na liina la dadi waki. 2 Hinu,
nayuwini lwami kuhuma kunani kwa Chapanga lwami lweluvi
ngati manji gamahele na ngati mbulumo mvaha. Lwami
lwenayuwini lwavili ngati vandu kutova kanjeke. 3 Vayimbili
nyimbu ya mupya palongolo ya chigoda cha unkosi, na
viumbi vala mcheche na vagogo makumi gavili vala. Avi
lepi mundu mweahotwili kujiwula lunyimbu lula nambu
nga vala vandu laki yimonga elufu alobaini na mcheche,
vevagomboliwi pamulima. 4 Vandu avo ndi vala vangajihakisi
kwa kugona na vadala, vene ndi vabwina palongolo ya
Chapanga yiyidakiliwi na Chapanga. Venavo vakumlanda
mwanalimbelele kwokoha kweihamba, vagomboliwi vavyai
ngati luteta lwa mabenu ga kutumbula yegiwusiwa kwa
Chapanga na kwa Mwanalimbelele. 5 Mu milomo katu vajovili
lepi udese, vavi lepi na mhalu wowoha. 6 Kangi, namuwene
mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi imbululuka kunani
kuni avi na Lilovi la Bwina la Chapanga la magono goha
gangali mwishu, akokosa kwa vandu vevitama panani
ya ndima na pamilima yoha na vandu va luga zoha na
makabila goha na langi zoha. **(aiōnios g166)** 7 Akajova kwa
lwami luvaha, “Mumyogopa Chapanga na kumulumba! Muni
lukumbi luhikili lwa kuwusa uhamula waki. Mumuyupayi
mwene mweawumbili kunani na mulima na nyanja na
vinyepa vya manji.” 8 Mtumu wa pili kunani kwa Chapanga
amlandili mwenuyo wa kutumbula akajova, “Agwili! Babuloni
mkulu agwili! Babeli mweavahengili vandu voha va milima
yoha vanywayi divayi yaki, divayi ya kugana neju ukemi.”
9 Mewawa na mtumu wa kunani kwa Chapanga wa datu
akavalanda ava vavili, akajova kwa lwami luvaha, “Mundu
yoyoha mweakuchigundamila chinyama chenicho amala
kuyigundamila chimong'omong'o na kuyidakilia kuvikiwa
ulangisu panani ya chiwungi cha mihu gaki amala ulangisu
mu mawoko gaki, 10 mwenuyo yati inywa divayi yeyisopiwi
yangahangisana na manji munkeve wa ligoga la Chapanga.
Mundu mwenuyo yati iga'hika mugati ya maganga ga baluti
gegiyaka motu palongolo ya vamitumu va kunani kwa
Chapanga vamsopi na palongolo ya Mwanalimbelele. 11
Lyohi lya motu weukuvang'aha hukwela kunani magono goha
gangali mwishu. Vandu avo vevakuchigundamila chinyama
chikali na chimong'omong'o chaki na kusopiwa ulangisu
liina laki, yati vipumulila lepi kilu na muhi.” **(aiōn g165)** 12
Ndava yeniyo vandu va Chapanga, ndi veviyidakila mihilu ya
Chapanga na kumsadika Yesu, vavyai na usindimala. 13
Kangi, nayuwini lwami kuhuma kunani kwa Chapanga lujova,
“Yandika naha: Vamotisiwa vandu kuhuma hinu yati vifwa
kuni vawungini na Bambu.” Mpungu mwene ijova, “Ena! Yati
vipumulila kuhuma manga'aiso gavi, na vipewa njombi kwa
matendu gavi gevahengili.” 14 Kangi nikalola, na kumbi pavi
na lihundi lamsopi penapo. Na panani ya lihundi lenilo kwavi
mmonga mweavi ngati Mwana wa Mundu. Awalili njingwa ya
zahabu pamutu, na kukamula chikwakwa chikali mu mawoko
gaki. 15 Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga akahuma
Munyumba ya Chapanga ya kunani, na kwa lwami luvaha
akamjovela yula mweatamili panani ya lihundi, “Hengela
chikwakwa chaku ukabena mabenu, muni lukumbi lwa
kubena luhikili, mabenu ga mulima gakangili.” 16 Hinu, yula
mweatamili panani ya lihundi akatindisa chikwakwa chaki
pamulima, na mabenu ga mulima gakabenwa. 17 Mtumu
wa kunani kwa Chapanga yungi akahuma Munyumba ya
Chapanga wa kunani, namwene mewa avi na chikwakwa
chechitema. 18 Mtumu yungi wa kunani kwa Chapanga
myimila wa motu, akawuka lusanja lwa luteta, akamjovela
kwa lwami luvaha yula mtumu mweavi na chikwakwa
chechitema, “Mewa na veve hengela chikwakwa chaku
chechitema ukadumula matunda ga zabibu za pamulima,
muni zabibu zaki zikangili!” 19 Hinu, mtumu wa kunani kwa
Chapanga akatindisa chikwakwa chaki pamulima, akadumula
hikonyo ya zabibu pamulima. Akazisopa mugati ya chiliva
cha kuminyila divayi ya ligoga la Chapanga. 20 Zabibu
zaminyiwi mugati ya chiliva cha kuminyila divayi pepavi
kuvala ya muji. Na ngasi yikahuma na mmemu waki wavi

mita zivili na mtililiku waki wavi kunyoleka kwa utali kilomita miya zidatu.

15 Kangi nauwene ulangisu wungi uvaha kunani kwa Chapanga, na kukangasa. Pavili na vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vevavi na matovilu saba ga mwishu. Kwa matovilu ago saba ligoga la Chapanga yitimili. **2** Kangi nachiwene chindu ngati nyanja ya chilolilo, yihangisini na motu. Navawene mewa vala vandu vevachihotwili chinyama chila na chimong'omong'o na liina laki limanyikana kwa mvalangu. Vandu avo vayimili pamuhana ya nyanja ya chilolilo. Mu mawoko gavi vakamwili kanjeke yevapewili na Chapanga. **3** Vayimbayi lunyimbu lwa Musa, muhengaji wa Chapanga na lunyimbu lwa Mwanalimbelele vijova, "Bambu, Chapanga mweuvi na makakala goha, matendu gaku ndi gakulu na gakukangasa neju! Veve Nkosi wa vandu va milima, njila zaku zivili ngati cheziganikiwa na chakaka. **4** Bambu, ndi yani mwanga kuyogopa, yani angalilumba liina laku? Ngawamwene ndi wamsopi. Vandu voha va milima vakubwelela na kukugundamila ndava muni mahengu gaku gabwina gagubukuliwi kwa vandu voha." **5** Pagamaliki genago nayiwene Nyumba ya Chapanga yidinduliwi kunani kwaki na mugati yaki kuvi na lindanda la msopi. **6** Vala vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vevavi na matovilu saba vakahuma Munyumba ya Chapanga yila, kuni vawalili nyula za msopi pehe na mikungi ya zahabu munganga zavi. **7** Kangi, mmonga wa viumbi vala mcheche akavapela vala vamitumu saba va kunani kwa Chapanga minkeve saba ya zahabu yeyamemili ligoga la Chapanga, mweavi mumi magono goha gangali mwishu. **(aiōn g165)** **8** Nyumba ya Chapanga yikamema lyohi lelihuma muukulu wa Chapanga na makakala, kawaka mundu mweihotola kuyingila Munyumba yeniyo, mbaka matovilu gala saba gegaletiwi na Chapanga gamalikayi.

16 Kangi, nayuwini lwami luvaha kuhuma Munyumba ya Chapanga yikuvajovela vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vala. "Mhamba mkayitayi nkeve saba ga ligoga la Chapanga pamulima." **2** Hinu, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa kutumbula akahamba akayita nkeve waki panani ya mulima. Bahapo maputi ga kuvina neju gakavakolela voha vevavi na ulangisu wa chinyama chila, na vala vevayupili chimong'omong'o. **3** Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga wa pili akayita nkeve waki munyanja. Nyanja yene yikavya ngati ngasi ya mundu mweafwili, na vindu vyoha vevina wumi vyafwili. **4** Na mtumu wa kunani kwa Chapanga wa datu akayita nkeve waki mumifuleni na vinyepa vya manji vyang'anamwiki ngasi. **5** Namyuwini mtumu wa kunani kwa Chapanga myimilila wa manji akajova, "Veve wa Msopi mweuvili na mwewavili! Veve kwa njila yeniyi uhukumwi cheyiganikiwa. **6** Ndava muni vayitili ngasi ya vandu va Chapanga na vamlota va Chapanga, na veve uvapeli ngasi vanywayi. Ndi chevaganikiwi kupokela!" **7** Kangi nayuwini lwami pa lusanja lwa luteta lujova, ena, "Bambu Chapanga mweuvi na makakala! Uhamula waku ndi wa chakaka na kukuganisa!" **8** Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mcheche akayita nkeve waki panani ya lilanga. Lilanga lavachonili vandu kwa motu waki ukali. **9** Hinu, vandu vakatiniswa neju vakamliga Chapanga mweavi na makakala panani ya matovilu ago. Nambu valekili lepi kubuda na kumlumba Chapanga. **10** Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mhanu akayita nkeve waki panani ya chigoda cha chinyama chila. Chitita chikauzangila unkosi waki, vandu vajilumili milimi yavi. **11** Vakamuliga Chapanga wa kunani ndava ya mvinisu wavi na vilonda yavi. Nambu vangaleka kumbudila Chapanga ndava ya matendu gavi gahakau. **12** Na mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita akayita nkeve waki panani ya mfuleni uvaha weukemelewa Eufulati. Manji gaki gakayuma, ndi njila yavikiwi ndava ya vankosi kuhumila upandi wa welihumila lilanga. **13** Kangi nayiwene mizuka mihakau yidatu vevavili ngati manyoto, vihuma mumlomo wa liyoka livaha lila na mumlomo wa chinyama chikali na mumlomo wa yula mlota wa udese. **14** Ava ndi mpungu wa mizuka yihakau yeyikita gachinamtiti. Ndi yeyihamba kwa vankosi va mulima voha na kuvayola pamonga ndava ya ngondo muligono lila likulu la Chapanga mweavi na makakala. **15** "Yuwanila! Nene nibwela ngati mhiji! Amotisiwi mundu yula mweitama mihu kuni awalili nyula zaki muni akotoka kuhamba waka peigenda na kukola soni pavandu pavakulola avili waka." **16** Hinu mpungu avo vakavayola vankosi pandu pepikemelewa kwa Chiebulania Halimagedoni. **17** Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga wa saba akayita nkeve waki kunani. Lwami luvaha lukayuwanika kuhuma pachigoda cha unkosi, Nyumba ya Chapanga wa kunani yikajova, "Yihengiki!" **18** Kukahumila lumwetu mwetu na mbulumo na mbamba na mndendemo uvaha wa ndima wangahumila kutumbula Chapanga pawumbili vandu pamulima. Lavi lakuyogofya neju **19** Muji wula ukulu wabaywika pandi zidatu, miji ya milima yikagwa. Babeli, muji mkulu wangakosiwa na Chapanga aunywisili chikombi cha divayi ya ligoga laki likulu. **20** Visiwa vyoha vyayongomili, na vidunda vyayagili. **21** Fula yivaha ya maganga yeyitopa ngati kilo hamsini kila yimonga, yavatonyili vandu. Vene vakamuliga Chapanga ndava ya fula yila ya maganga yavili yivaha neju.

17 Mmonga wa vala vamitumu saba va kunani kwa
Chapanga vevavi na nkeve akabwela, akanijovela,
“Bwelayi, na nene yati nikulangisa uhamula weapewili yula
mkemi mkulu, mweitama pamuhana ya manji gamahele. **2**
Vankosi va pamulima vakitili ukemi pamonga nayu, na vandu
va pamulima vagalili divayi ya ukemi waki.” **3** Kangi, Mpungu
wa Chapanga anitolili na Mtumu wa kunani akanipeleka
mbaka kulugangatu, namuwene mdala atamili panani ya
chinyama chidung'u. Chinyama chila gayandikwi mahina
ga kumliga Chapanga, chavi na mitu saba na mang'elu
kumi. **4** Mdala yula awali nyula za langi ya zambalau na
yidung'u, ajinyambisi vindu vyevitengenizwi kwa zahabu
na maganga ga mashonga gamahele na lulu. Mu mawoko
gaki akamwili chikombi cha zahabu chechimemili mambu
gegilangisa yomeso ya ukemi waki. **5** Ayandikwi panani ya
chiwungi cha mihu gaki liina la mfiyu, “Babeli mkulu, nyina
wa vakemi na mambu goha ga yomeso neju lwa mulima.” **6**
Namuwene uyo mdala agalili ngasi ya vandu va Chapanga,
na ngasi ya vandu vevakomiwi ndava ya kuvajovela vandu
vangi mambu ga Yesu. Na penamuwene nakangisi neju.
7 Nambu mtumu wa kunani kwa Chapanga akanijovela,
“Ndava kyani wikangasa?” Nene yati nikukujovela mfiyu wa
mdala uyu mweatamili panani ya chinyama chechivii na mitu
saba na mang'elu kumi. **8** Chinyama chikali cheuchiwene
chavi wumi wa kadeni nambu hinu chifwili. Nambu gapipi
yati chikwela kuhuma muligodi langali mwishu nambu yati
chikomewa. Vevitama pamulima yati vikangasa, ena vandu
voha vangayandikwa mahina gavi kutumbula muchitabu cha
wumi wa mulima, yati vikangasa kuchilola chinyama penapo
kadeni chavi mumi, kavili chafwili na hinu chihumila kangi!
(Abyssos g12) **9** Penapa yiganikiwa kuhololela na luhala!
Mitu iyo saba ndi vidunda saba ndi mdala mwenuyo itama
panani yaki. Mewawa mitu yeniyo saba ndi vankosi saba.
10 Pagati ya avo vankosi saba mhanu vamali kukomewa,
mmonga yati ilongosa akona yungi kubwela, na peibwela
yati ilongosa mulukumbi luhupi. **11** Na chinyama chikali
chila chechatamili kadeni nambu hinu chitamili lepi kavili
ndi nkosi wa nane, ndi pagati ya vala saba na mwene yati
ikomiwa. **12** “Gala mang'elu kumi gevagawene ndi vankosi
vevakona kutumbula kulongosa. Nambu yati vipewa uhotola
wa kulongosa kwa lukumbi lwa saa yimonga pamonga
na chinyama chila. **13** Voha avo kumi yati viyidakilana,
na vene yati vachipela chila chinyama makakala gavi na
uhotola wavi woha wa kulongosa vandu. **14** Yati vitovana na
Mwanalimbelele nambu Mwanalimbelele pamonga na vala
veavakemili na kuvahagula na vasadikika, yati akuvahotola
ndava mwene ndi Bambu wa mabambu na Nkosi wa
vankosi.” **15** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akanijovela
mewa, “Gala manji gewagawene pala peatamili yula mkemi,
ndi misambi ya vandu va kila mulima na kila lukolo na kila
luga na kila langi. **16** Mang'elu gala kumi geugaweni na
chila chinyama yati vakumuyomela mwenuyo mkemi, yati
vitola kila chindu na kumleka waka, yati vilya nyama yaki na
kutinyisa kwa motu. **17** Muni Chapanga asopili mumitima yavi
chila cheigana mwene chikitiwayi, kuvya vayidakilana vene
kwa vene kumpela chinyama chila uhotola wa kulongosa,
mbaka Malovi ga Chapanga pegitimila.” **18** “Na yula mdala
mwewamuwene ndi muji mkulu wewilongosa vankosi va
milima.”

18 Pagamaliki genago, namuwene mtumu yungi wa kunani
kwa Chapanga ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga.
Avi na uhotola mkulu, na mulima wang'asimi kwa kung'asima
kwaki. **2** Hinu, akakwesa lwami akajova. “Ugwili, Babeli
mkulu ugwili! Hinu uvi matamilu ga masetani na mizuka
mihakau, uvi matamilu ga videge vihakau na kuyomesa neju.
3 Ndava muni vandu va milima yoha, vagalili kwa divayi
yikali ya ukemi waki, vene vankosi vahengili ukemi nayu, na
vevigulisa vindu va pamulima vapatili chiyonjokesu chivaha
neju ndava ya mnogu wa kujisangalusa kwavi.” **4** Kangi
nayuwini lwami kuhuma kunani kwa Chapanga kwijova,
“Vandu vangu, muwuka kwaki, muni mkoto kuvya pamonga
nawu mukumbudila kwavi Chapanga, mkoto kuhamba
mumotu wa magono goha wangajimika. **5** Ndava muni
mabudilu gaki gamahele neju, galundikini mbaka kunani
kwa Chapanga, na Chapanga mweikumbuka uhakau waki.
6 Mumkitila mewawa ngati cheavakitili. Muwuyisila mala
zivili kwa gala geavahengili vangi. Chimemesa chikombi
chaki cha divayi yaki, Muhanganisila divayi yivavanu mala
zivili kuliku cheakutendekili nyenye. **7** Mumpela mang'ahiso
na mvinisu kuwanangana na kumeka na kujikwiha kwaki
neju, kuwanangana na kutama kwaki kwa ukemi. Muni
akujijovela mumtima, ‘Nitama penapa ngati nkosi wa chidala,
nene lipwela lepi amala nipata lepi mvinisu!’ **8** Ndava
yeniyo matovilu gaki yati gakumkolela kwa ligono limonga,
utamu na ungolongondi na njala. Yati iyochwa motu, muni
Bambu Chapanga mweavi na uhamula ana makakala.” **9**
Vankosi va mulima vahengili ukemi nayu na kutama nayu
muwumi wa ukemi yati vivemba lukumbi pevilola lyohi la
muji wenuwo wewitinyika. **10** Viyima cha kutali ndava ya
kuyogopa mang'ahiso gaki na kujova, “Lola chewing'aika muji
ukulu, Babeli, muji una makakala lukumbi lwa saa yimonga
ndu mbunu waku ukukolili.” **11** Vandu vevigulisa na kugula va
mulima yati vivemba na kuwombeleza, ndava avi lepi mundu

mweigula vindu vyavi kavili, 12 avi lepi kavili wa kugula vindu
vyevitenganizwi kwa zahabu yavi, feza na maganga ga
mashonga gamahele na lulu na nyula zezing'asima neju na
nyula za langi ya zambalau na nyula za vitambala vya halili
na nyula yidung'u na vindu vya kila aina vyevitengenizwi kwa
mikongo ya mashonga gamahele na vindu vya mang'elu ga
ndembu na vindu vyevitenganizwi kwa shaba vya lyuma
na malumalu, 13 na mdalasini, ndimbilu na ubani wa
manemane na udi na divayi na mahuta ga zeituni na uhembe
wa nganu na ng'ombi na limbelele, mutuka wa kuhutwa
na falasi na vavanda hati wumi wa vandu. 14 Vevigulisa
vindu vakumjovela, “Vindu vyoha vyabwina vyeuvili navyu
viyagilii, na vindu vyamahele na ulumba vikujumbili, amala
ukivilola lepi kavili!” 15 Vevigulisa na kugula vapatili vindu
kuhuma muji wenuwo, yati viyima kutali ndava ya wogohi wa
mang'ahiso gala gakotoka kuvakolela vene yati vivemba
na kujova. 16 Vakajova, “Lola chewing'ahika muji wenuwo
mkulu. Weuyovalili kuwala nyula zezing'asima na nyula
za langi ya zambalau na langi yidung'u, na kujinyambisa
kwa vindu vyevitengenizwi kwa zahabu, na maganga ga
mashonga gamahele na lusalu lwa lulu. 17 Mulukumbi
lwa saa yimonga ndu vindu vyamahele vihalabiki!” Kangi
vevilongosa watu voha na valumugendu wavi vandu voha
vevihenga mahengu munyanja na vandu voha vevigulisa
vindu munyanja vayimili cha kutali, 18 yati vakuliwona lyohi la
motu wula weutinyisi, vakavemba kwa lwami, “Kawaka muji
wungi weuwanangana na muji uwu mkulu!” 19 Vajibilindwisi
mulububu mitu yavi kulangisa vana mvinisu, vakavemba
kwa lwami na kujova, “Lola chewing'ahika veve muji mkulu!
Ndi muji woha weuvi na watu zezigenda munyanja vapatili
vindu vyamahele ndava yaki. Nambu mulukumbi lumonga
ndu uyagisi kila chindu!” 20 Mhekelelayi, nyenye kunani
kwa Chapanga! Mhekelelayi nyenye vandu va Chapanga na
vamitumi na vamlota va Chapanga, ndava Chapanga akitili
uhamula ndava yinu nyenye! 21 Kangi, mtumu wa kunani
kwa Chapanga mmonga mweavi na makakala kayinula
liganga livaha ngati la kuyagila, akalitaga munyanja akajova,
“Chenichi ndi chewihamuliwa njwe Babeli muji mkulu yati
wiwonekana lepi kavili. 22 Lwami lwa vandu veviyimba na
vabeta chitolilo vinjeke na vapyula mapenenga ziyuwanika
lepi kavili mugati yaki ng'o. Kawaka fundi wa namuna yoyoha
yila mweapatikini mugati yaku, amala lwami lwa liganga
la kuyagila yati liyuwanika lepi kavili mugati yaku ng'o. 23
Lumuli lwa hahi lulangasa lepi kavili mugati mwaku ng'o,
lwami lwa mkolo ndowa na mgegewa ndowa luyuwanika
lepi kavili mugati mwaku ng'o. Vevigulisa na kugula vavi na
makakala ga pamulima. Na kwa uhavi waku uvayagisi vandu
va milima yoha!” 24 Muji wenuwo wa Babuloni uhukumiwi
ndava mugati yaki uwonikini ngasi ya vamlota va Chapanga
na vandu vaki pamonga na ngasi ya vandu voha vevakomiwi
pamulima.

19 Pagamaliki genago nayuwini lwami luvaha lwa
msambi uvaha wa vandu kunani kwa Chapanga
yijova, “Chapanga alumbiwa! Usangula, na ukulu na
makakala ndi vindu vyaku! 2 Uhamula waki ndi wa
chakaka na yabwina palongolo ya Chapanga. Umhamwili
yula mweimanyikana neju mkemi mweawuyagisi mulima
kwa ukemi waki. Chapanga avalipisi gevahengili ndava
ya kuvakoma vanalihengu vaki.” 3 Vakajova kavili,
“Chapanga alumbiwa! Lyohi la motu weutinyisa muji wenuwo
likwela mbaka kunani magono goha gangali mwishu!”
(aiōn g165) 4 Vagogo vala ishilini na mcheche, na vala
viumbi wumi mcheche, vakajigwisa chakukupama pahi,
vakamgundamila Chapanga mweatamili panani pachigoda
cha unkosi vakajova. “Ena! Chapanga alumbiwa!” 5 Kangi,
lukahumila lwami muchigoda cha unkosi, “Mumlumbayi
Chapanga witu, nyenye mwavatumisi vaki voha, mwavoha
mwemukumtopesa, vadebe kwa vavaha.” 6 Kangi nayuwini
lwami, ngati lwami lwa msambi uvaha wa vandu, ngati lwami
lwa manji gamahele pegihelela kwa mbulumo uvaha wa
mbamba lukajova, “Chapanga alumbiwa! Muni Bambu witu
mweavi na uhotola woha ndi Nkosi! 7 Tihekelela na kululuta,
timulumba Chapanga cheavi mkulu, muni lukumbi lwa ndowa
ya Mwanalimbelele luhikili na mdala kamwali ajitendekili. 8
Kamwali yula ayidakiliwi kujiwalika nyula zezing'asima neju.
Nyula yeniyo yeying'asima!” Ndi matendu gabwina ga vandu
va Chapanga. 9 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga
anijovili, “Yandika aga: Vamotisiwayi vala vevagongoliwi
pamselubuko wa chakulya cha ndowa ya Mwanalimbelele!”
Kangi akanijovela, “Genaga ndi malovi gachakaka ga
Chapanga.” 10 Hinu, nene nikagwa chakukupama palongolo
ya magendelelu gaki, naganili kumuyupa. Nambu mwene
akanijovela, “Ukoto kukita genago! Nene namtumisi muyaku
pamonga na valongo vaku vevakuukamulila uchakaka
ndi Yesu mweaugubukwili umanyikanayi kwitu. Uchakaka
wenuwo wihuma kwa Mpungu Msopi mweakuvatangatila
vandu vaujovayi ujumbi wa Chapanga.” 11 Kangi nawene
kunani kwa Chapanga kudinduka na kwenuko nayiwene
falasi ya msopi. Mweatamili panani ya falasi mwenuyo
akemiwi msadikika na wa chakaka. Kangi ihamula vandu na
munjila ya bwina na kutovana ngondo yambwina palongolo
ya Bambu. 12 Mihu gaki gavi ngati mwali wa motu, na panani
ya mutu awalili njingwa zamahele. Avi na liina leliyandikwi,

kawaka mundu yoyoha mwealimanyili nambu ngamwene. 13
Awalili nyula yeyijwigiwi mu ngasi. Na liina laki mwenuyo
ndi, “Lilovi la Chapanga.” 14 Manjolinjoli ga kunani kwa
Chapanga vamlandili kuni gatamili panani ya falasi wamsopi
na gawalili nyula zezing'asima neju. 15 Mumlomo waki
upanga ukali wihuma wa kuvahotola milima. Mwene yati
ilongosa vandu kwa ndonga ya lyuma. Na kuvaminya ngati
mundu mweimanya divayi muchiliva cha kuminyila divayi ya
ligoga likulu la Chapanga mweavi na makakala. 16 Panani ya
nyula yaki, na panani ya liwondo laki, ayandikwi liina, “Nkosi
wa vankosi na Bambu wa vabambu.” 17 Kangi, namuwene
mtumu wa kunani kwa Chapanga mmonga ayimili palilanga.
Akavajovela kwa lwami luvaha videge vyoha vevimbululuka
kunani, “Mubwela, mukonganeku pamonga pachakulya
chikulu cha Chapanga! 18 Mbwela mlyayi higa ya vankosi,
na nyama ya vakulu va manjolinjoli, na nyama ya vandu
vakekesi, na nyama ya falasi na vevitama panani ya falasi
wavi, na nyama ya vandu voha vevalekekiswi na vavanda,
vadebe na vavaha.” 19 Kangi nachiwene chila chinyama
pamonga na vankosi va mulima na manjolinjoli wavi vakokini
pamonga muni vatovana na yula mweatamili panani ya falasi
wa msopi na pamonga na msambi waki. 20 Nambu chinyama
chila chakamuliwi kwa makakala pamonga na yula mlota wa
Chapanga wa udese mweikita ganchinamtiti palongolo yaki.
Kwa gachinamtiti yeniyo avayagisi vala vevavi na ulangisu
wa chinyama chila na vevagundamili chimong'omong'o chila.
Chinyama chenicho pamonga na mlota wa udese vakatagwa
kuni vavili mumi munyanja ya motu weumemili maganga
ga baluti gegiyaka motu. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** 21 Na vala
vevasigalili vakomiwi kwa upanga wewahumili mumlomo wa
yula mweakweli panani ya yula falasi wamsopi. Na videge
vyoha vakayukutiswa kwa kulya nyama za vala vevakomiwi.

20 Kangi naweni mtumu wa kunani kwa Chapanga,
ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga kuni akamwili
muchiwoko chaki fungulu za ligodi langali mwishu na
mnyololo uvaha. **(Abyssos g12)** 2 Akalikamula liyoka lila, liyoka
la kadeni lelikemiwa Mhakau amala Setani na kulikunga
minyololo kwa miyaka elufu yimonga. 3 Mtumu wa kunani
kwa Chapanga akalitaga liyoka lila kuligodi langali mwishu,
akadinda mlyangu wa kuyingila kwenuko na kuvika chidindilu
cha mnemu muni likoto kuvayagisa kavili vandu va milima
yingi mbaka miyaka elufu yimonga payitimila. Nambu
payimalika yiganikiwa lidinduliwayi kavili, nambu mulukumbi
luhupi ndu. **(Abyssos g12)** 4 Kangi naviwene vigoda vya
chinkosi na vandu vevatamili panani yaki, vandu avo vapewili
uhotola wa uhamula. Nawene mewa mipungu ya vandu
vevadumuliwi mitu, ndava ya vene kuvajovela vandu vangi
mambu ga Yesu na kukokosa lilovi la Chapanga. Vandu ava
vachigundamili lepi chinyama chila amala chimong'omong'o
mewawa vavikiwi lepi ulangisu panani ya chiwungu chavi,
amala panani ya mawoko gavi. Vapewili kavili wumi na
kuvalongosa vandu pamonga na Kilisitu mulukumbi lwa
miyaka elufu yimonga. 5 Vandu vangi vevafwili, vapatili lepi
wumi mbaka payatimili miyaka elufu yimonga. Wenuwo ndi
uyukisu wa kutumbula. 6 Vamotisiwayi neju, na ndi vandu va
Chapanga avo vevayukiswi hoti! Lifwa la pili changali uhotola
panani yaki, yati vivya vamteta va Chapanga na va Kilisitu,
vene yati vilongosa pamonga nayu ngati vankosi mulukumbi
lwa miyaka elufu yimonga. 7 Lukumbi lwa miyaka elufu
yimonga payitimila, Setani yati idinduliwa kuhumu muchifungu
chaki. 8 Mwene peihuma kuvala itumbula kugayagisa vandu
vevayenili kila pandu pamilima, vandu avo ndi vikemelewa
Gogu na Magogu. Setani yati akuvayola pamonga ndava
ya ngondo vene yati vivya vamahele ngati msavati wa
kumbwani. 9 Vapitili pamulima woha, vakayitindila kambi ya
vandu va Chapanga na muji weakuugana Chapanga. Nambu
motu wahelili kuhuma kunani kwa Chapanga, ukavatinyisa.
10 Na Mhakau mweavayagisi vandu, akatagwa mugati ya
nyanja yeyimemili maganga ga baluti gegiyaka motu, na
mugati chavi chinyama chikali chila na yula mlota wa udese,
na vene voha yati ving'aiswa muhi na kilu na magono
goha gangali mwishu. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** 11
Kangi nachiwene chigoda cha unkosi chamsopi chivaha
na yula mweatamili panani yaki. Mulima na kunani kwa
Chapanga vyawukili palongolo yaki na pavi lepi pandu
ndava yavi. 12 Nene navawene vandu vevafwili, vavaha na
vadebe nambu vayimili palongolo ya chigoda cha unkosi.
Chitabu chingi chagubukuliwi chenicho ndi chitabu cha
wumi. Vandu vevafwili vahukumiwi ndava ya matendu gavi
ngati cheiyandikwi muchitabu. 13 Nyanja yavahumisi vandu
vevafwili vevavi mugati yaki. Lifwa na mulima wa vandu
vevafwili zavahumisi vandu vevafwili vevavi mugati yaki.
Vahukumiwi kila mmonga ndava ya matendu gaki. **(Hadēs
g86)** 14 Kangi lifwa na ligodi litali langali mwishu vikatagwa
mugati ya nyanja ya motu. Nyanja yeniyi ya motu ndi lifwa la
pili. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** 15 Ngati mundu yeyoha
mweangayandikwa liina laki muchitabu cha wumi, yati itagiwi
munyanja ya motu. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Kangi nawene kunani kwa Chapanga kwa mupya na
mulima wa mupya, ndava kunani kwa Chapanga kwa
kutumbula na mulima wula wamali kuwuka, nyanja nayene
yavi lepi kavili. 2 Nauwene muji wa msopi, Yelusalemu
ya mupya wahuluka kuhuma kunani kwa Chapanga ngati

mdala wa ndowa mweatendelekiwi kupambwa ndava ya
kukonganeka na mgwana waki. 3 Kangi nayuwini lwami
luvaha kuhuma pachigoda cha unkosi yijova, “Lola! Nyumba
ya Chapanga yavi pagati ya vandu, mwene yati itama pagati
yavi na yati Chapanga wavi. 4 Mwene yati akugahungula
maholi gavi goha. Muni lifwa yati livya lepi kavili, amala
lipyanda amala luvembu amala mvinisu, muni vindu vyoha
vya kadeni vimali kupita.” 5 Kangi yula mweatamili pachigoda
cha unkosi akajova, “Lola, nikugakita goha gamupya.” Kangi
akanijovela, “Yandikayi mambu aga muni malovi aga ndi
gakusadikika na gachakaka!” 6 Ndi akanijovela, “Gatimili!
Nene ndi Alfa na Omega, mana yaki Mtumbula na Mmalikisa.
Mweavi na njota yati nikumpela manji ga kunywa waka
kuhuma muchinyepa cha manji ga wumi changali kulipa. 7
Yula mweihotola yati ipokela ago, nene yati nivya Chapanga
waki, namwene yati ivya mwana vangu. 8 Nambu vandu
veviyogopa na vangasadika na vahakau na vakomaji na
vakemi na vahavi na veviyupa chimong'omong'o, pamonga
na vadese voha pandu pavi ndi panyanja yila yeyiyaka motu
na maganga ga baluti gegiyaka motu, lenilo ndi lifwa la pili.”
(Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Kangi mmonga wa vala vamitumu va
kunani kwa Chapanga saba vevavili na nkeve saba gegamelili
matovilu saba ga mwishu, akahegelela na kunijovela, “Bwela,
nikulangisa kamwali wa ndowa, mdala wa Mwanalimbelele.”
10 Mpungu Msopi akanilongosa na mtumu wa kunani kwa
Chapanga, akanitola mbaka pachitumbi chivaha na chitali.
Akanilangisa muji wamsopi ndi Yelusalemu wewihelela
kuhuma kunani kwa Chapanga. 11 Muji wenuwo wing'asima
kwa ukulu wa Chapanga. Lulangasa lwaki lwavi ngati liganga
leliguliswa kwa mashonga gamahele lelikemelewa yasipi,
leling'asima ngati chilolilo. 12 Kangi muji wenuwo wavili
na luwumba lutali na luvaha, weuvi na milyangu kumi na
yivili, kila umonga wavikiwi ulonda na mtumu wa kunani kwa
Chapanga. Panani ya kila mlyangu payandikwi liina limonga
la makabila kumi na gavili ga vandu va Isilaeli. 13 Kila
upandi kwavili na milyangu yidatu, upandi welihumila lilanga
milyangu yidatu na upandi kwelitipama lilanga milyangu
yidatu na kusini milyangu yidatu na kwe litipama lilanga
milyangu yidatu. 14 Luwumba lwa muji wenuwo wajengiwi
mkingisa kumi na yivili ya maganga na panani ya mikingisa
yeniyo payandikwi liina limonga la mahina kumi na gavili
vamitumi kumi na vavili va Mwanalimbelele. 15 Mtumu wa
kunani kwa Chapanga mwealongelayi na nene avili na
lidete la kupimila yeyatenganizwi kwa zahabu, ndava ya
kupima muji wenuwo mlyangu waki na luwumba lwaki. 16
Muji wene wajengiwi kwa pandi mcheche zeziwanangana
upana na utali. Hinu mtumu wa kunani kwa Chapanga
apimili muji wula na lidete la kupimila utali na upana na
uvaha ndi vyoha vyavili ngati kilomita elufu zivili na miya
mchehe. 17 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga apimili
ukulupala wa luwumba, wene wavili mita sitini kulandana
na chipimu cheahengili. 18 Luwumba ulo lwajengiwi kwa
maganga gadung'u ga mashonga gamahele gegikemelewa
yasipi, na muji wene wajengiwi kwa zahabu yabwina neju,
yeying'asima ngati chilolilo. 19 Mkingisa wa luwumba lwa muji
wenuwo wanyambiswi kwa maganga ndalindali gegiguliswa
mashonga gamahele. Mkingisa wa kutumbula wavi wa
liganga lidung'u, na liganga la pili lavi la yakuti samawati
na liganga la datu lavi kalikedoni na liganga la mcheche
lavi la zumalidi, 20 mkingisa wa mhanu lavi salidoniki na
sita akiki na la saba kilisolito na la nane zabalajadi na la
tisa topazi na la kumi kilisopalaso na la kumi na yimonga,
yasinto na kumi na zivili ametisto. 21 Milyangu yivaha kumi
na zivili yatengenizwi kwa lulu kumi na zivili, kila mlyangu
umonga watenganizwi kwa lulu yimonga. Njila yikulu ya
muji yatenganizwi kwa zahabu yabwina, yeying'asima ngati
chilolilo. 22 Mumuji wenuwo nayiwene lepi Nyumba ya
Chapanga, muni Bambu witu Chapanga mweavi na makakala
na yula Mwanalimbelele ndi Nyumba yaki. 23 Muji wenuwo
wigana lepi lumuli lwa lilanga amala mwehi, ndava muni
ukulu wa Chapanga ulangasa na Mwanalimbelele ndi hahi
yaki. 24 Vandu va milima yoha yati vitama mu lumuli lwaki na
vankosi va mulima yoha yati vakuuletela muji wenuwo vindu
vyavi vyamahele. 25 Milyangu yivaha katu yati yidindwa
lepi muhi woha, muni yati kwivya lepi kilu mwenumo. 26
Vandu va pamulima yati vakuuletela utopesa na ukulu muji
wenuwo. 27 Nambu chindu chochoha chihakau katu yati
chiyingila lepi mwenumo, amala mundu yoyoha mweikita
mambu ga soni amala udese. Nambu vala ndu mahina gavi
gegayandikwi muchitabu cha wumi cha Mwanalimbelele.

22 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga anilangisi
mfuleni wa manji ga wumi wewing'asima ngati
chilolilo, gegihuma pachigoda cha unkosi cha Chapanga na
Mwanalimbelele. 2 Mfuleni wenuwo wahelela munjila yikulu
ya muji. Pamuhana ya mfuleni wenuwo kwavili na mkongo wa
wumi wewipambika matunda mala kumi na zivili kwa mwaka,
ndi kila mwehi na mahamba gaki ndi mtela wa kuvalamisa
vandu va milima yoha. 3 Yati pivya lepi kavili chindu chochoha
chechipewili likoto na Chapanga pamuji wenuwo. Chigoda
cha unkosi cha Chapanga na cha Mwanalimbelele yati
chivya mugati ya muji wula, na vanalihengu va Chapanga
yati vakumgundamila. 4 Yati vapalola pamihu paki, na liina
laki yati liyandikwa panani ya chiwungi chavi. 5 Kilu yati

yivya lepi kavili, mewa yati vigana lepi lumuli lwa hahi
amala lilanga, muni Bambu Chapanga yati akuvalangasa,
vene vilongosa ngati nkosi magono goha gangali mwishu.
(aiōn g165) 6 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga
akanijovela, “Malovi aga ndi chakaka na gakusadikika.
Bambu Chapanga mweakuvapela vamlota va Chapanga
Mpungu waki, amtumili Mtumu waki avalangisa vanalihengu
vaki mambu gegiganikiwa kuhumila kanyata.” 7 Yesu ijova,
yuwanila, “Nibwela, kanyata! Amotisiwi mweyidakila malovi
ga chitabu ichi.” 8 Nene Yohani, kuyuwana na kulola
mambu aga. Penamali kuyuwana na kugalola, najitagili pahi
nikagundama pamagendelu ga mtumu yula wa kunani kwa
Chapanga mweanilangisi mambu ago. 9 Nambu mwene
akanijovela, “Leka! Nene ndi mtumisi ngati veve na valongo
vaku vamlota va Chapanga na voha veviyidakila malovi
ga chitabu chenichi. Mgundamila Chapanga!” 10 Kangi
akanijovela, “Ukoto kugafiya ngati mfiyu malovi ga ulota
gegavi muchitabu ichi, muni lukumbi lwa kugatimilisa kwaki
luvi papipi. 11 Na hinu mwekita gahakau na ayendelela
kukita gahakau, na mhakau ayendelela kuvya mhakau.
Mweikita gakumganisa Chapanga na ayonjokesa kukita
gakumganisa Chapanga na yula mweavi wa msopi na
ayonjokesa kuvya msopi.” 12 Yesu ijova, “Yuwanila.” “Nibwela
kanyata pamonga na luhuna lwangu, nene yati nikumpela
kila mundu kuwanangana na matendu gaki. 13 Nene ndi
Alufa na Omega, mweitumbulisa mambu goha na kugahikisa
mwishu.” 14 “Vamotisiwa vala vevichapa magwanda gavi,
muni vayidakiliwa kuyingila mumilyangu ya muji na kulya
matunda ga mkongo wa wumi. 15 Nambu kuvala uko vavi
vandu vevikita mambu gahakau, venavo ndi vahavi na
vakemi na vakomaji na vevigundamila chimong'omong'o na
voha vevijova na kuhenga udese vandu avo yati viyingila
lepi mumuji wenuwo.” 16 “Nene Yesu, nimtumili mtumu
wangu kunani kwa Chapanga, avajovelayi malovi aga goha
mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Nene ndi
mveleku wa lukolo lwa Daudi. Nene ndi ndondo ya lukela.”
17 Mpungu wa Chapanga na kamwali wa ndowa vijova,
“Bwela!” Kila mundu mweiyuwana malovi aga iganikiwa
ajova mewawa, “Bwela!” Mundu yoyoha mweavi na njota
abwela, na mundu mweigana manji ga wumi abwela kutola
waka. 18 Nene Yohani nikuvahakalila voha veviyuwana
malovi ga ulota gegavi muchitabu chenichi: Mundu yeyoha
akayonjokesa chindu chochoha, Chapanga yati akumbuna
kwa matovilu gegayandikwi muchitabu ichi. 19 Na mundu
yeyoha akapunguzayi chindu chochoha mu malovi ga ulota
gegavi muchitabu ichi, Chapanga yati akumnyaga lilundu
laki la matunda ga mkongo wa wumi, na kuwusa pandu paki
mumuji wamsopi weuyandikwi muchitabu chenichi. 20 Yesu
mweijova kuvala malovi aga kuvya ndi chakaka ijova, “Yewo,
nibwela kanyata!” Ena! Bwela Bambu Yesu! 21 Nikuvaganila
ubwina wa Bambu witu Yesu uvya pamonga na nyenye.
Ena.

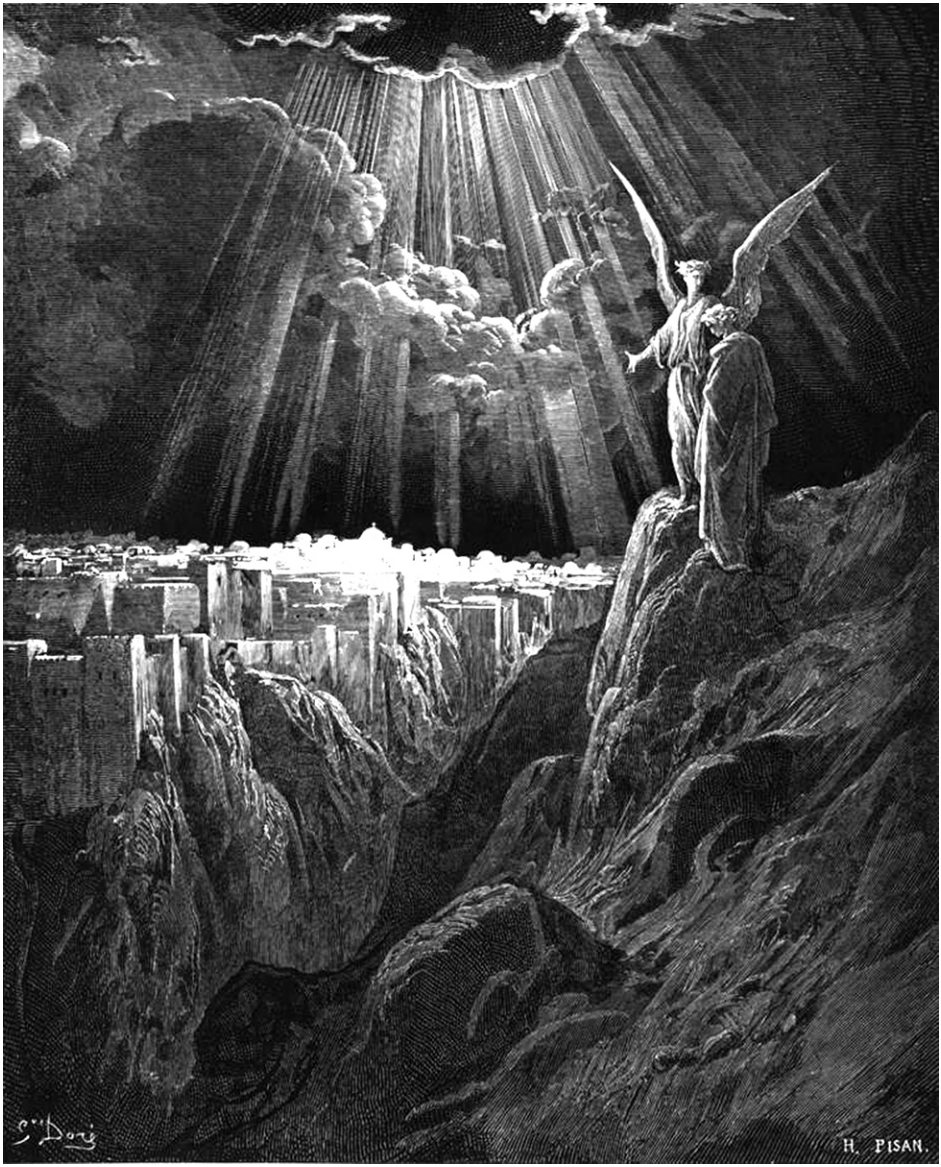

Nauwene muji wa msopi, Yelusalemu ya mupya wahuluka kuhuma kunani kwa Chapanga ngati mdala wa ndowa mweatendelekiwi kupambwa ndava ya kukonganeka na mgwana waki. Kangi nayuwini lwami luvaha kuhuma pachigoda cha unkosi yijova, "Lola! Nyumba ya Chapanga yavi pagati ya vandu, mwene yati itama pagati yavi na yati Chapanga wavi.

Ugubukulo 21:2-3

Reader's Guide

Chingoni at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chingoni at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Ngoni---Ngoni-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Valumi 10:7
Ugubukulo 9:1
Ugubukulo 9:2
Ugubukulo 9:11
Ugubukulo 11:7
Ugubukulo 17:8
Ugubukulo 20:1
Ugubukulo 20:3

aïdios

Valumi 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Matei 12:32
Matei 13:22
Matei 13:39
Matei 13:40
Matei 13:49
Matei 21:19
Matei 24:3
Matei 28:20
Maluko 3:29
Maluko 4:19
Maluko 10:30
Maluko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohani 4:14
Yohani 6:51
Yohani 6:58
Yohani 8:35
Yohani 8:51
Yohani 8:52
Yohani 9:32
Yohani 10:28
Yohani 11:26
Yohani 12:34
Yohani 13:8
Yohani 14:16
Matendu 3:21
Matendu 15:18
Valumi 1:25
Valumi 9:5
Valumi 11:36
Valumi 12:2
Valumi 16:27
1 Vakolinto 1:20
1 Vakolinto 2:6
1 Vakolinto 2:7
1 Vakolinto 2:8
1 Vakolinto 3:18
1 Vakolinto 8:13
1 Vakolinto 10:11
2 Vakolinto 4:4
2 Vakolinto 9:9
2 Vakolinto 11:31
Vagalatia 1:4
Vagalatia 1:5
Vaefeso 1:21
Vaefeso 2:2
Vaefeso 2:7
Vaefeso 3:9
Vaefeso 3:11
Vaefeso 3:21
Vaefeso 6:12
Vafilipi 4:20
Vakolosai 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Tito 2:12
Vaebulania 1:2
Vaebulania 1:8
Vaebulania 5:6
Vaebulania 6:5
Vaebulania 6:20
Vaebulania 7:17
Vaebulania 7:21
Vaebulania 7:24
Vaebulania 7:28
Vaebulania 9:26
Vaebulania 11:3
Vaebulania 13:8
Vaebulania 13:21
1 Petili 1:23
1 Petili 1:25
1 Petili 4:11
1 Petili 5:11
2 Petili 3:18
1 Yohani 2:17
2 Yohani 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ugubukulo 1:6
Ugubukulo 1:18
Ugubukulo 4:9
Ugubukulo 4:10
Ugubukulo 5:13
Ugubukulo 7:12
Ugubukulo 10:6
Ugubukulo 11:15
Ugubukulo 14:11
Ugubukulo 15:7
Ugubukulo 19:3
Ugubukulo 20:10
Ugubukulo 22:5

aiōnios

Matei 18:8
Matei 19:16
Matei 19:29
Matei 25:41
Matei 25:46
Maluko 3:29
Maluko 10:17
Maluko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohani 3:15
Yohani 3:16
Yohani 3:36
Yohani 4:14
Yohani 4:36
Yohani 5:24
Yohani 5:39
Yohani 6:27
Yohani 6:40
Yohani 6:47
Yohani 6:54
Yohani 6:68

Yohani 10:28
Yohani 12:25
Yohani 12:50
Yohani 17:2
Yohani 17:3
Matendu 13:46
Matendu 13:48
Valumi 2:7
Valumi 5:21
Valumi 6:22
Valumi 6:23
Valumi 16:25
Valumi 16:26
2 Vakolinto 4:17
2 Vakolinto 4:18
2 Vakolinto 5:1
Vagalatia 6:8
2 Vatesolonike 1:9
2 Vatesolonike 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filimoni 1:15
Vaebulania 5:9
Vaebulania 6:2
Vaebulania 9:12
Vaebulania 9:14
Vaebulania 9:15
Vaebulania 13:20
1 Petili 5:10
2 Petili 1:11
1 Yohani 1:2
1 Yohani 2:25
1 Yohani 3:15
1 Yohani 5:11
1 Yohani 5:13
1 Yohani 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ugubukulo 14:6

eleēsē

Valumi 11:32

Geenna

Matei 5:22
Matei 5:29
Matei 5:30
Matei 10:28
Matei 18:9
Matei 23:15
Matei 23:33
Maluko 9:43
Maluko 9:45
Maluko 9:47
Luka 12:5
Yakobo 3:6

Hadēs

Matei 11:23
Matei 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendu 2:27
Matendu 2:31
1 Vakolinto 15:55
Ugubukulo 1:18
Ugubukulo 6:8
Ugubukulo 20:13
Ugubukulo 20:14

Limnē Pyr

Ugubukulo 19:20
Ugubukulo 20:10
Ugubukulo 20:14
Ugubukulo 20:15
Ugubukulo 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petili 2:4

Questioned

2 Petili 2:17

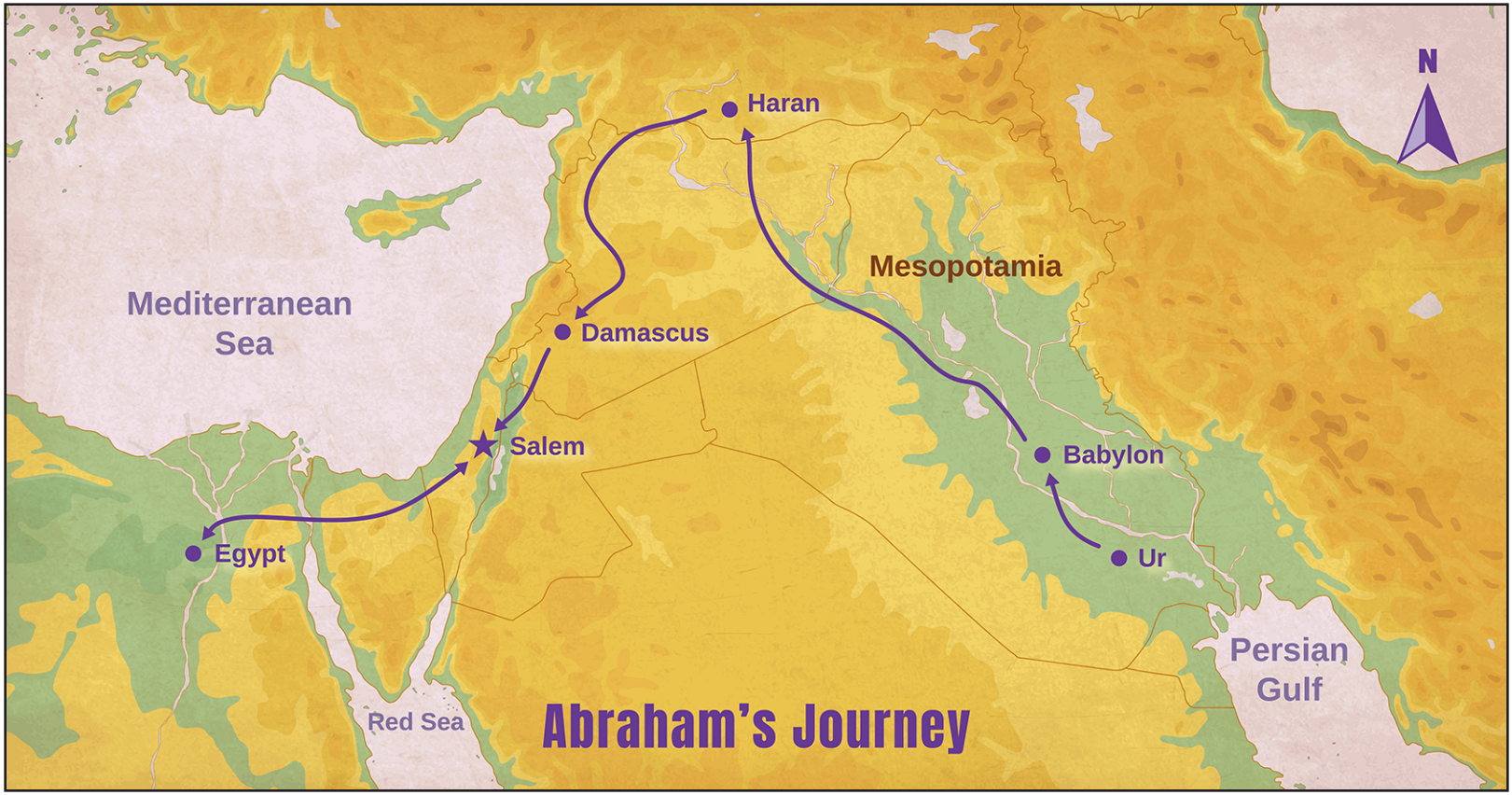

Kwa kumsadika Chapanga Ibulahimu akemeliwi ahambayi pamulima weajovili Chapanga yati akumpela. Aulekili mulima waki Changali kumanya ihamba koki. - Vaebulania 11:8

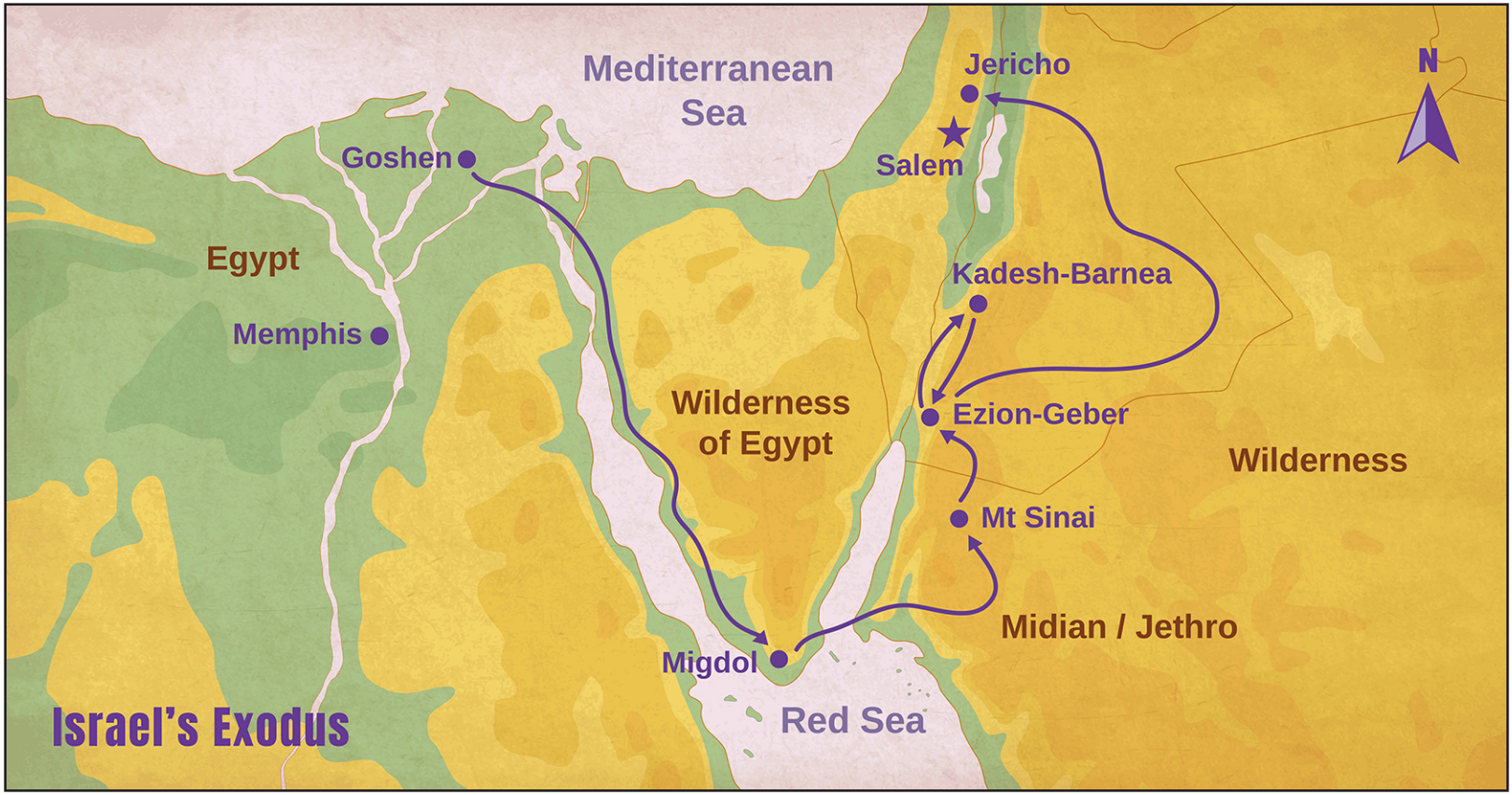

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

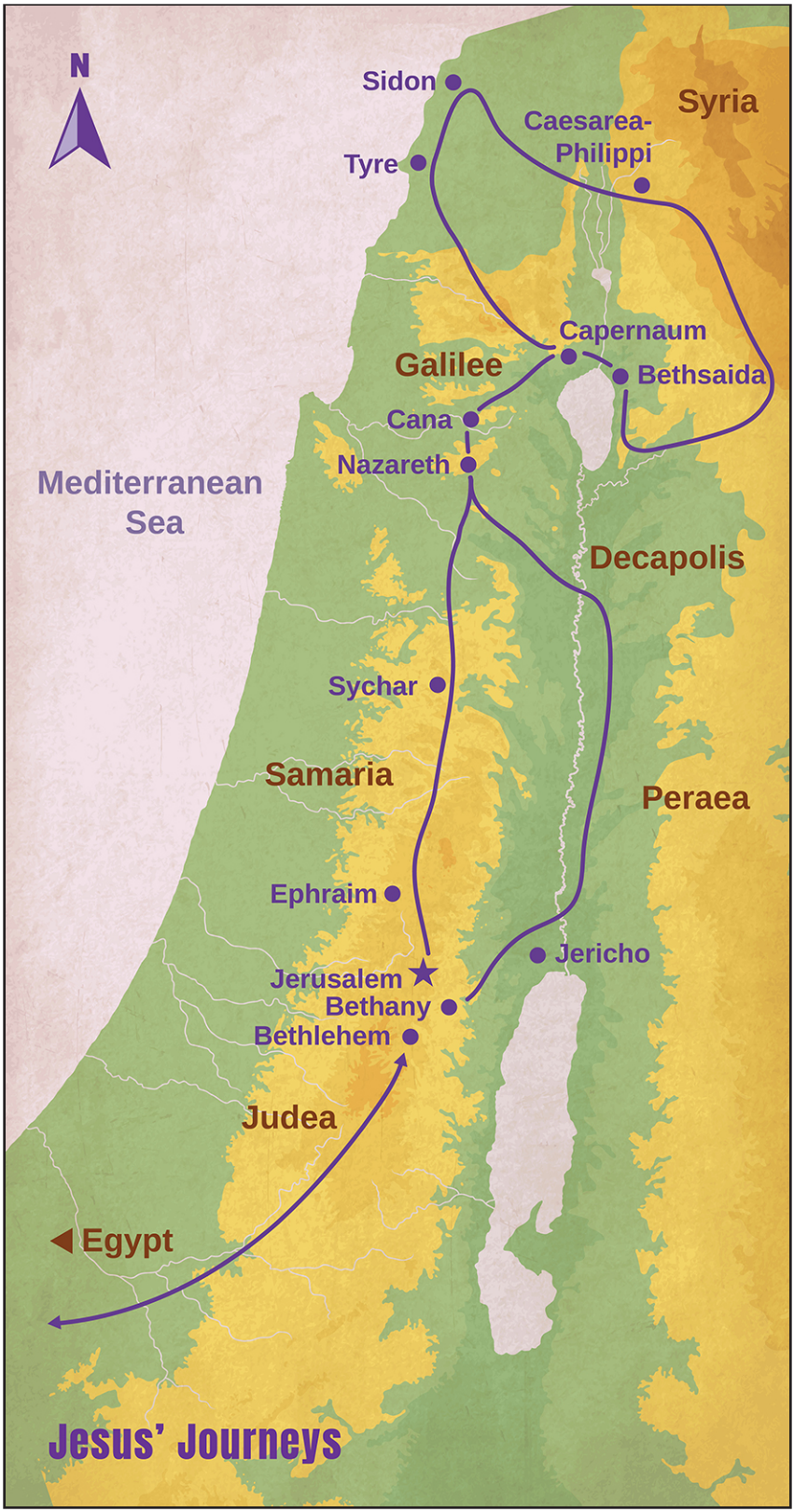

Hati Mwana wa Mundu abwelili lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu vamahele. - Maluko 10:45

Nene Pauli niyandika balua iyi, mtumisi wa Kilisitu Yesu, mwenikemeliwi kuvya mtumi na kuhaguliwi na Chapanga, kwa lihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. - Valumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?			When?							
			Innocence		Fallen				Glory	
			Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth
Who?	God	Father	God's Perfect Fellowship John 10:30	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden No Fall No Death Gen 1:31	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16				God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City No Hades No Dead Rev 20:3	All Restored Acts 3:21
		Son			Pre-Incarnate, John 8:58		Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43		
		Holy Spirit			Everywhere, Psalm 139:7		Indwelling Believers, John 14:17			
	Mankind	Living Mankind	No Creation No people Gen 1:1		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					
		Deceased Believing Mankind			Blessed in Paradise, Luke 16:22					
		Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					
	Angels	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					
		Imprisoned Angels		No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6				Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels Mat 25:41 Rev 20:10	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?
		Fugitive Angels			Rebelling Against Christ Accusing Mankind 1 Peter 5:8 and Revelation 12:10			Thalaasa, Rev 20:13		
		First Beast Demon						Lake of Fire Revelation 19:20		
		False Prophet Demon								
		Satan						Abyss Revelation 20:2		

Destiny

Chingoni at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

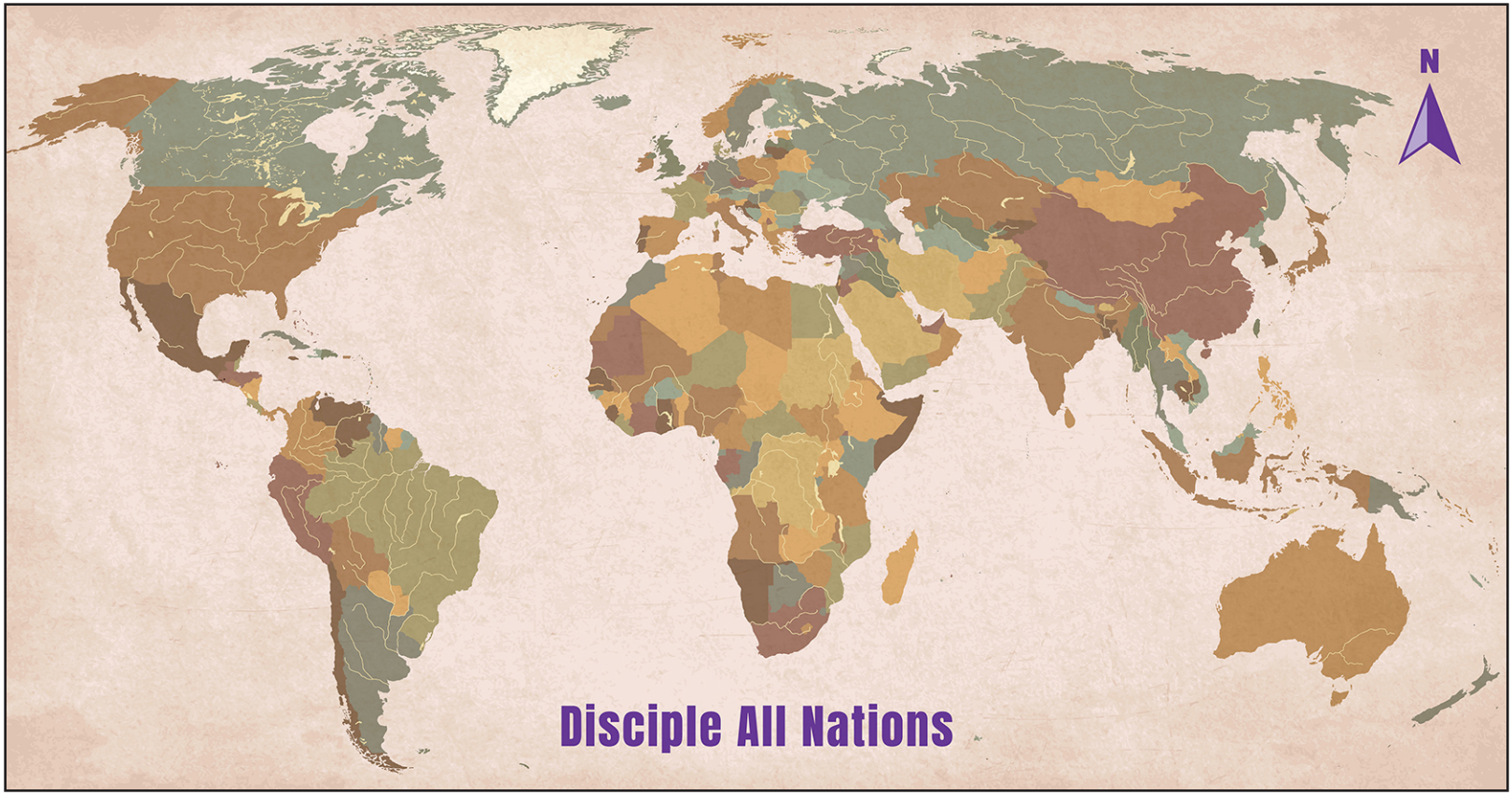

Hinu mhamba mkavakita vandu va milima yoha kuvya vawuliwa vangu. Kuni mvabatiza kwa liina la Dadi na la Mwana na la Mpungu Msopi. - Matei 28:19